

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการการศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาส ในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอ จังหวัดสงขลา

ดำเนินการวิจัยโดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ท.(หญิง) ดร.เกิดศิริ เจริญวิศาล และคณะ

หน่วยวิจัยการพัฒนากองทั่วยุทธศาสตร์ชายแดนใต้
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
พ.ศ. 2553-2554

ภายใต้

โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคใต้ของประเทศไทย
Southern Thailand Empowerment and Participation
(STEP) Project
พ.ศ. 2552-2554

รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย
โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (ยูเอ็นดีพี)

รายชื่อสมาชิกโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP)

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ท.หญิง ดร. เกิดศิริ เจริญวิศาล	นักวิจัยหลัก/ หัวหน้าโครงการ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. รองศาสตราจารย์อำพร วิริยโกศล	นักวิจัยหลัก	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพัตรา โมกขกุล	นักวิจัยหลัก	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
4. ดร.ธีรศักดิ์ จินดาบถ	ผู้ร่วมวิจัย	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
5. อาจารย์พรชัย ศักดิ์ศิริโสภณ	ผู้ร่วมวิจัย	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
6. อาจารย์ณัฐกานต์ รัตนพันธุ์	ผู้ร่วมวิจัย	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
7. อาจารย์โคมพัชร บุญชู	ผู้ร่วมวิจัย	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
8. อาจารย์ชัชฌา ณ นคร	ผู้ร่วมวิจัย	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรารถนา หลีกภัย	นักวิจัยประจำโครงการ (นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขา การจัดการ)	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
10. อาจารย์ทรงสิน วีระกุลพิศุทธิ์	นักวิจัยประจำโครงการ (นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขา การจัดการท่องเที่ยว)	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องการศึกษาระบบการสร้างความรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชน ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลามีวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพในปัจจุบัน 3) เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และ อุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดในพื้นที่ที่มีศักยภาพ 4) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการ การฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของชุมชน 5) เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา และมีผู้ให้ข้อมูลในขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 และ 2 ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์กลุ่มเชิงลึก โดยมีตัวแทนองค์กรจำนวน 66 คน จาก 4 จังหวัดพื้นที่เป้าหมาย ส่วนการดำเนินวิจัยเชิงปริมาณเพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 และ 4 มีกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่มที่อยู่ในพื้นที่และเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระของงานวิจัยนี้ทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ 1) กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน 2) ผู้ประกอบการ 3) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและพัฒนาอาชีพ และ 4) กลุ่มประชาชนในพื้นที่ รวมกลุ่มตัวอย่าง 796 ราย เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และใช้เครือข่ายในพื้นที่เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เก็บในระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2553 และนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ยเลขคณิตค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และอธิบายข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังกล่าว ส่วนวัตถุประสงค์ข้อ 5 เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1, 2, 3 และ 4 มาวิเคราะห์และสรุป เพื่อนำเสนอรูปแบบหลักสูตรการอบรมวิชาชีพที่เหมาะสม โดยนำหลักสูตรดังกล่าวไปยืนยันกับตัวแทนในพื้นที่จำนวน 15 คน และตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรกับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 คน

จากผลการวิจัยด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์ พบว่า 1) ด้านแรงงานในพื้นที่โดยรวมมีจำนวนบุคลากรวัยแรงงานและจำนวนของบัณฑิตใหม่มีมากขึ้น ส่งผลให้ยอดการว่างงานสูง แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ในพื้นที่ที่ยังคงขาดแคลนแรงงานระดับปฏิบัติการอยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งแรงงานไร้ฝีมือจะเดินทางไปรับจ้างทั่วไปในประเทศมาเลเซียเป็นส่วนใหญ่ และพบว่ามีกร้างแรงงานต่างด้าวเพื่อทดแทนการขาดแคลนแรงงาน ในขณะที่ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่มีส่วนทำให้แรงงานไม่สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ตามปกติ ในขณะที่บัณฑิตจบใหม่ไม่นิยมทำงานกับห้าง

ร้านหรือบริษัทเอกชน ประกอบกับในพื้นที่มีค่าจ้างแรงงานค่อนข้างถูก ส่งผลให้มีรายได้เฉลี่ยต่อคนค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้ ในบางพื้นที่พบว่า มีความต้องการแรงงานสตรีในการผลิตสินค้าประเภท OTOP และแรงงานบางส่วนจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศและทรัพยากรในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังพบว่า แรงงานสตรี คือแรงงานส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเป็นผู้สร้างรายได้หลักให้แก่ครอบครัว 2) ด้านตลาดพบว่า ในพื้นที่โดยรวม มีศักยภาพในการผลิตสินค้าทางการเกษตรแต่ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ ทำให้ผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าไปซื้อสินค้าและท่องเที่ยวได้ส่งผลให้มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีน้อยลง จึงอุปมาถึงปัญหาการว่างงาน และความความยากจนได้ ทั้งนี้ สินค้าทางการเกษตรบางประเภทที่เป็นที่ต้องการของตลาดภายนอกไม่สามารถถนอมหรือแปรรูปได้ และในบางกรณีสินค้าเป็นที่ต้องการแต่อัตราค่าส่งในการผลิตสินค้ามีอย่างจำกัด ส่งผลให้เสียลูกค้าและโอกาสการมีรายได้ อีกทั้งขาดวัตถุดิบซึ่งต้องสั่งซื้อมาจากกรุงเทพหรือพื้นที่ใกล้เคียงทำให้การผลิตสินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ส่วนสินค้า OTOP ของจังหวัดที่ได้รับความนิยมมากเช่น ผ้าคลุมผม สบุนไพรแปรรูป ข้าวเกรียบ บูด และเรือกอและจำลอง แต่ผลผลิตเหล่านี้ยังใช้การประดิษฐ์ และอุปกรณ์ เครื่องมือไม่ทันสมัย ประสิทธิภาพการผลิตต่ำส่งผลให้การผลิตไม่ต่อเนื่อง การจัดส่งสินค้าจึงล่าช้า ตลอดจนการขาดความรู้ในแง่การจัดการในการพัฒนาด้านตลาดให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น และความสามารถนำทรัพยากรภายในท้องถิ่นมาใช้ได้อย่างคุ้มค่า 3) ด้านผลิตภัณฑ์พบว่า ในพื้นที่โดยรวม ผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่ที่มีปริมาณมากจนล้นตลาดทำให้บริโภคไม่ทัน และยังไม่สามารถถนอมหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้ ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นสินค้า OTOP ที่มีอยู่โดยทั่วไปในท้องตลาด และมีการนำวัตถุดิบทางธรรมชาติในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ ในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างประณีต เช่น ผ้าคลุมผม หมวกกะปิเยาะ ปลาสาม ข้าวเกรียบ บูด และเรือกอและจำลอง แต่การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่จัดทำขึ้นยังไม่สอดคล้องกับการใช้งานของลูกค้าและตลาดเท่าที่ควร อีกทั้ง วัตถุดิบจากธรรมชาติมีไม่มากพอที่จะเพิ่มจำนวนในการผลิตเพื่อแข่งขันกับอุตสาหกรรมรายใหญ่และยังไม่มีมาตรฐานรองรับในระดับประเทศ จึงทำให้ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นไม่เป็นที่ยอมรับของตลาด และไม่สามารถตั้งราคาให้สูงเท่าคู่แข่งที่เป็นอุตสาหกรรมรายใหญ่ได้

ส่วนผลการวิจัยด้านศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน ทั้งด้านวิชาชีพและอุดมศึกษา พบว่า พื้นที่3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาและปัจจุบันนี้มีศักยภาพค่อนข้างสูง มีสถาบันการศึกษาทั้งในระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยชุมชน และมหาวิทยาลัย โดยมีการเปิดสอนทั้งระดับปวช.และปวส. ปริญญาตรี

ปริญญาโท และปริญญาเอก จะเห็นได้ว่าประชาชนมีช่องทางในการเข้าถึงความรู้ในพื้นที่ค่อนข้างหลากหลาย

ในขณะที่ผลการวิจัยด้านอุปสงค์และ อุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่พบว่า กลุ่มผู้ประกอบการไม่ต้องการจ้างแรงงานเพิ่ม เพียงแต่ต้องการพัฒนาทักษะของตนเอง และลูกจ้างเพิ่มมากขึ้นและ ส่วนใหญ่ประกอบกิจการด้านอาหารและเครื่องดื่ม อยู่นอกเขตเทศบาล จึงทำให้ไม่สามารถเข้ารับการศึกษาภาคเอกชน ส่วนใหญ่จะรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าจำหน่าย ได้แก่ อาหาร ขนม เสื้อผ้า ส่วนอุตสาหกรรมการผลิตทั้งขนาดเล็กและใหญ่ขาดแรงงานระดับปฏิบัติการ นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มประชาชนในพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 21 - 40 ปี นับถือศาสนาอิสลาม มีที่พักเป็นของตนเอง และครึ่งหนึ่งมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาถึงปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีอาชีพพบว่า มีการว่างงานน้อย มีรายได้เฉลี่ย 8,148 บาท / เดือน ภาพรวมต้องการอบรมด้านการเกษตร และไม่เคยอบรมวิชาชีพค่อนข้างมาก ระยะเวลาที่ต้องการอบรม 7 วัน ในเดือนเมษายน การฝึกอบรมควรเป็นหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ทำอยู่มากกว่า

ส่วนผลการวิจัยด้านความต้องการการฝึกอบรมส่วนใหญ่ต้องการอบรมความรู้ด้านการทำอาหารและขนมการตัดเย็บเสื้อผ้าต่างๆเพื่อนำไปประกอบอาชีพเสริม เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน รวมถึงต้องการให้จัดอบรมอย่างต่อเนื่องและให้ทุน/อุปกรณ์หลังจากฝึกอบรมเสร็จ ต้องการให้จัดอบรมในพื้นที่เพื่อความสะดวก รวมถึงต้องการให้หลักสูตรสามารถเพิ่มทักษะเพิ่มรายได้ในการประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้ต้องการอบรมความรู้ด้านการทำการเกษตร และส่งเสริมด้านการขายและการตลาด

ในขณะที่ผลการวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละพื้นที่พบว่า มีรายละเอียดและจุดเน้นบริบทพื้นที่ในข้อมูลจากการศึกษาและข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ที่แตกต่างกันในแต่ละจังหวัดดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอ ในจังหวัดสงขลา โดยสรุปและนำเสนอเป็นรายจังหวัดดังนี้ นราธิวาสเป็นศูนย์กลางผลผลิตทางการเกษตร และ สินค้าพื้นเมือง ยะลาเป็นศูนย์กลางการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเกษตรกรรม และสินค้าพื้นเมือง ปัตตานีเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมฮาลาล และผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารทะเล และสงขลาเป็นศูนย์กลางยางพารา เกษตรกรรม และปศุสัตว์ในโครงการของแต่ละจังหวัดได้ระบุหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย จำนวนหลักสูตรที่เป็นกลุ่ม โครงการชุดหลักสูตรขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด การติดตามและการประเมินผล สถาบันที่รับผิดชอบ และช่วงเวลาและจำนวนวันที่เหมาะสมในการดำเนินการ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำโครงการที่เสนอเป็นรายจังหวัดดังกล่าวให้ตัวแทน 30 คนซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนจากกลุ่ม

ผู้ทรงคุณวุฒิและกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ทำการประเมินและวิพากษ์โดยมีผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ตัวแทนทั้ง 2 กลุ่ม ยังได้ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์โดยสรุป ดังนี้
เสนอให้มีการระบุดำเนินการฝึกอบรมเป็น 3 ระยะ คือก่อน ระหว่างและหลังการฝึกอบรม ทั้งนี้จำเป็นต้องดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของความต้องการของคนในพื้นที่และผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ ตลอดจนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องครบวงจรเพื่อผู้เข้าอบรมได้นำความรู้ไปสร้างงาน สร้างรายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีความจำเป็นที่จะต้องมีหลักสูตรด้านจิตวิทยาเพื่อปรับทัศนคติของคนในพื้นที่ให้คำนึงถึงการดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่อย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรี โดยผู้ประกอบการอาชีพยึดหลักที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ อย่างถาวรและยั่งยืน

ABSTRACT

This Research project studied income enhancement process and employment opportunities of communities in 3 southern border provinces and 4 districts in Songkhla province. The 5 main objectives of the project were: 1) to study general information on labor, markets, and provincial products in 3 southern border provinces and 4 districts in Songkhla province 2) to study general information and assess the competency of professional teaching in institutions which conduct the vocational courses 3) to analyze the linkages between demand and supply in the dimensions of labor, markets, and provincial products in the potential areas 4) to study and analyze the demand for training 5) to analyze and suggest approaches for professional course training development that is consistent with demand of labor market in 3 southern border provinces and 4 districts in Songkhla province. Information and data taken for objectives 1) and 2) in the process of quantitative research are those from the deep interview which comprising of 66 institutional representatives from 4 targeted provinces. Qualitative research was used for the objectives 3) and 4). Four sampling groups resided in the area, directly and indirectly related to research background include 1) managements and officers in government institutions and companies 2) entrepreneurs 3) managements and officers in vocational education and professional training institutions and 4) local residents. All 4 sampling groups totaling 796 samples are purposive sampling. Questionnaires were distributed through residential network for data collecting during November and December 2010. Percentage, arithmetic mean, standard deviation were used for data processing, analysis, and explanation. The last objective 5) was done by quantitative research. Findings from objectives 1) – 4) were analyzed and summarized for suggestions of proper vocational training. Proposed vocational training was then verified by 15 local residents and 15 qualified persons.

It was found that 1) relating to **local labor**, there was an increase in the number of people of working age and new graduates. This resulted in an increase in amount of unemployment; nevertheless, there was a great sufficiency in operational workers. Moreover, many unskilled operational workers had jobs in Malaysia and migrant workers replaced this sufficiency. Southern unrest is one reason causing laborers to be unable to work as normal. Jobs in incorporations or companies are not popular among new graduates and also local jobs are low paying. In some parts of the area, there were some demands for female labor in OTOP production. For those workers who take jobs in agriculture and farming much will depend on geography and

local resources. Moreover, it was found that most female labors were farmers and main income earners for the family. 2) **Market**, most areas have potential to produce agricultural products although the southern unrest is a constraint for external customers and travelers and that their annual average income per person decreased. From this it can be inferred as to why there is unemployment and poverty. Some agricultural products that meet external demands cannot be preserved or processed. Also, sometimes there happens to be limited productivity at peak demand. This results in a loss of customers and selling opportunity. An other related problem seems to be the receiving of materials which are ordered from Bangkok or near-by areas, hence, there is inefficiency in production. While the OTOP products such as Muslim scarves, processed herbs, crispy crackers, southern fermented fish, and Kolek boat models are still man-made and use low-technology, production is not efficient and discontinuous. Additionally, transportation and logistics to markets are poor and workers lack of knowledge in management of market and local cultures. Another problem will be how to make local resources worthwhile. 3) **Products**, there is surplus of agricultural products which cannot be preserved or processed. Ingredients and materials of OTOP products can be sourced from local resources. They are man-made with fine traditional wisdom. Examples are Muslim scarves, Kapiyoh hats, fermented fish, crispy crackers, southern fermented fish, and Kolek boat models. However, the designs seem not to fit well with customer use and fashion trend. Materials found from local resources are not sufficient and too low in standard to compete with those of big firms, therefore, OTOP cannot meet market satisfaction and cannot be priced as high as products of big firms.

Research on potentiality of teaching and training for both professional and higher education in 3 southern border provinces and 4 districts in Songkhla province, found that there was a high potential. Many local educational institutions including vocational colleges, community colleges, and universities comprised of various levels offer programs leading to vocational certificates, higher vocational certificates, bachelor, master, and Ph.D. degrees. This suggests that people in the area have many options for their choice of study.

Regarding Research on demand and supply in labor, markets, and local products, it was found that local entrepreneurs do not expect to hire more labor, but they, need more skill for themselves and their existing labor. Most local entrepreneurs that are food, beverage, and apparel operators outside the municipalities have fewer chances to participate in technical training.

Operational labor is scarce in both small and big industries. The major group of local people are female, aged between 21-40 years old, Muslim, have their own housing, and half of them have a primary education up to bachelor's degree. Most of them have jobs, their average income is 8,148 baht/ month. Despite a major demand for training in agriculture, most of them have never had any professional training. The time period for each training should be 7 days during April and the training topics should closely related to the jobs they are doing.

For the demands of training, they would like to have trainings in cooking food and desserts, and garment making plus selling and marketing knowledge to earn extra money earning for their family. All training should be continuous. Some money and equipments should be distributed for initial investments. Training should be held in their area for their convenience.

For research on development of local training topics, it was found that there were abundant demands that are both different and similar in each specific area as suggested by interviewees. It then can be concluded for each province; Narathiwat can be a center for agricultural and local products; Yala can be a center for agricultural production and processing and local products; Pattani can be a center for the Halal industry and seafood processing; and Songkhla can be a center for rubber, agriculture, and livestock. Each of the provincial projects has stated a rational, objectives, goals, number of training courses, procedures, approaches, products, outcomes, indicators, follow up, assessment process, responsible institutions, and training period. These proposed provincial projects are then assessed by 30 people comprising of a local residential network and qualified persons. The overall assessment result is ranked as high; however, assessment in terms of number of participants is ranked as low. In conclusion, the suggestions to this assessment are as follows; the trainers should divide training process into 3 phases that are before, during, and after training; training courses must be based on local demands and stakeholders; training courses must be continuous and complete, so that trainees apply knowledge to their jobs, increasing earning, and better quality of life. There is also a need for a motivational course in order to enhance attitude adjustment for local residents so as to promote their own prestige, honor, and self-sufficiency for lifelong sustainability.

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคใต้ของประเทศไทย พ.ศ. 2552-2554 รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยภายใต้ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (ยูเอ็นดีพี) ที่ให้ความไว้วางใจต่อหน่วยวิจัยการพัฒนากองทัพเรือชายแดนใต้ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในการดำเนินการวิจัยประเมินผลนโยบายในครั้งนี้ และงานวิจัยนี้จะบรรลุวัตถุประสงค์ไม่ได้หากขาดข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากทุกฝ่าย คณะวิจัยจึงขอขอบพระคุณประชาชน เครือข่ายบัณฑิตอาสา กลุ่มผู้ประกอบการ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม เข้าร่วมประชุมและตอบแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างมาก

คำนำ

“โครงการการศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชน ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอ จังหวัดสงขลา” ที่นำเสนอนี้เป็นรายงานการวิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ศักยภาพ และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ โดยหน่วยวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนใต้ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมีเป้าหมายในการสร้างความมั่นคงและยั่งยืนในอาชีพของประชาชนในชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อสร้างเสริมความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชน รวมถึงสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของชุมชน นำไปสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศได้ การวิจัยครั้งนี้ได้อาศัยกรอบแนวคิดเชิงบูรณาการทั้งทางสังคมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ ดังนั้นการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆในพื้นที่ยังคงให้ความสนใจในการประเมินปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาตนเองในการประกอบอาชีพหลัก และอาชีพเสริม ตลอดจนการเพิ่มทักษะความรู้ให้คนว่างงานในท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยไม่ได้มุ่งศึกษาจากภาคประชาชนกลุ่มเดียวซึ่งอาจจะทำให้การวิเคราะห์ความต้องการไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ จึงมีการศึกษาจากภาคเอกชน รัฐ ผู้ประกอบการ และสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ หรือข้อมูลแฝงที่ส่งผลกระทบต่ออุปสงค์ อุปทานด้านแรงงาน ในท้องถิ่นและนำไปสู่แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่ควรจะเป็น โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของท้องถิ่นโดยรวมเป็นหลัก ผลงานการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อหาแนวทางการพัฒนาเป็นกลุ่มโครงการชุดของหลักสูตรการฝึกอบรมเท่านั้น เพื่อนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องดำเนินกระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนา (Research for Development) เพื่อให้ได้ขั้นตอนการดำเนินงานและพัฒนาแผนการสำหรับการฝึกอบรมที่ชัดเจนในแต่ละพื้นที่ และเนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะสำรวจความคิดเห็นจากหลายด้าน คณะผู้วิจัยจึงมั่นใจว่าผลของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อทุกหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรวมทั้งนักวิชาการอันจะส่งผลต่อรายได้และเศรษฐกิจของท้องถิ่นและประเทศไทยไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

คณะผู้วิจัย

พฤษภาคม 2554

โครงการการศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชน ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอ จังหวัดสงขลา

บทสรุปผู้บริหาร

1. ภูมิหลังการศึกษา กรอบแนวคิดและวิธีวิจัย

1.1 จากโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคใต้ของประเทศไทย (Southern Thailand Empowerment and Participation) หรือ STEP :ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมขีดความสามารถของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า เกือบร้อยละ 30 ของครัวเรือนทั้งหมดในจังหวัดใต้สุดมีชีวิตต่ำกว่าระดับความยากจนของประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละ 9.5 ทั่วประเทศ โดยจังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่ำกว่ารายได้ครัวเรือนเฉลี่ยของประเทศ ได้แก่ ยะลา ปัตตานีและ นราธิวาส ในขณะที่การพัฒนามนุษย์ ตลอดจน โอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถทางเศรษฐกิจ ในพื้นที่ที่มีความยากลำบากมากเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบ ในภาคใต้ตั้งแต่ในเดือนมกราคม 2547 เป็นต้นมา ส่งผลให้เกิดปัญหาหลายด้านโดยเฉพาะ ปัญหาด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ที่ทำให้ภาวการณ์ผลิตหดตัว ผู้ประกอบการขาดความมั่นใจในการลงทุน มีการเลิกกิจการอย่างต่อเนื่องเกิดปัญหาการว่างงานสูง นำไปสู่ปัญหาความยากจนของประชาชน

1.2 ปัญหาความยากจนและการว่างงานในพื้นที่ที่เป็นผลพวงมาจากโครงสร้างเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ซึ่งให้เห็นว่าการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องเริ่มด้วยการแก้ไขปัญหาคือความยากจนเป็นเบื้องต้น โดยใช้แนวทางการสร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ตลอดจนพัฒนาขีดความสามารถของผู้ว่างงานเพื่อโอกาสในการเข้าทำงาน ตลอดจนการเริ่มต้นก่อตัวของธุรกิจระดับชุมชนอย่างยั่งยืน พร้อมกับดำเนินมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจ การลงทุน การพัฒนาเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับสังคมให้เกิดความมั่นคง เชื่อมมั่น เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น หนทางในการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นจะต้องสร้างเสริมความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ศักยภาพ และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ รวมถึงต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานของชุมชนในปัจจุบัน เพื่อให้ชุมชนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงยั่งยืนและต่อยอดพื้นความรู้อาชีพเดิม จำเป็นต้องเสริมสร้างทักษะอาชีพใหม่ เพื่อพัฒนาให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง นำไปสู่เป้าหมายสำคัญ คือ ให้คนในท้องถิ่นสามารถสร้างรายได้ และมีระดับคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นในระยะยาว

1.3 ข้อเท็จจริงจากการจ้างงานในภาคใต้ยังอยู่ในภาวะที่ตึงตัว เป็นอุปสรรคในการผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้า และการขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมยังคงเป็นปัญหาทำให้ต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าว ผู้ประกอบการต้องจ่ายค่าแรงเพิ่มขึ้นเพื่อจูงใจในการทำงาน และเกิดการแย่งแรงงานที่เป็นคนไทยในระหว่างอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น โรงงานไม้ยางพารา และอาหารแช่แข็ง ทำให้ต้นทุนแรงงานสูงขึ้น ประกอบกับยางพารามีราคาสูงทำให้แรงงานบางส่วนออกไปกรีดยางพาราซึ่งมีรายได้ดีกว่า สำหรับภาคธุรกิจยานยนต์จะขาดแคลนช่างฝีมือและช่างที่มีประสบการณ์ที่ลาออกไปประกอบอาชีพอิสระหรือศึกษาต่อ ภาคเกษตรมีผลผลิตล้นตลาดทำให้ราคาคต่ำ ยังไม่มีการลงทุกการแปรรูประดับอุตสาหกรรม และพบว่า แรงงานในท้องถิ่นมีการโยกย้ายไปทำงานในเมืองใหญ่ เช่น ภูเก็ต หาดใหญ่และกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่มีเหตุผลจากความไม่มั่นใจในเหตุการณ์ความไม่สงบ และอาชีพหรือตำแหน่งในพื้นที่ไม่มีและไม่สอดคล้องกับแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานชายที่เคลื่อนย้ายไปทำงานในต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซียและ สิงคโปร์ โดยมีเหตุผลคือได้รับค่าแรงที่สูงกว่า ตลอดจนยังมีแรงงานที่ว่างงานแฝงที่เกิดจากการการเลือกงาน ไม่ทำงานหนัก ตลอดจนการตีความการว่างงานว่า การไม่ได้รับรายได้ ที่เรียกว่า “เงินเดือน” และไม่สามารถระบุอย่างชัดเจนได้ว่า คริวเรือนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 ในจังหวัดสงขลาอาจจนอย่างแท้จริง แต่กลับพบว่า ส่วนหนึ่งมีความพึงพอใจในความเป็นอยู่ ในขณะที่ พื้นที่ที่ยากจนมาก ส่วนใหญ่จะมีอาชีพทำประมงชายฝั่ง เนื่องจากเป็นอาชีพที่ขึ้นกับลมมรสุม ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตลอดทั้งปี และจะมีที่พักอาศัยริมทะเลซึ่งเป็นดินทราย ทำให้ไม่สามารถทำการเกษตรอย่างอื่นได้ ส่วนสถานภาพแรงงานที่มีอยู่ในพื้นที่ยังขาดแคลนแรงงานระดับปฏิบัติการอยู่เป็นจำนวนมาก แต่บัณฑิตจบใหม่ไม่นิยมทำงานกับห้างร้านหรือบริษัทเอกชน ส่วนใหญ่นิยมรับราชการ สำหรับแรงงานที่มีอยู่แล้วในชุมชนพบว่าส่วนใหญ่เป็นแรงงานสตรี และเป็นผู้สร้างรายได้หลักให้แก่ครอบครัว เนื่องจากจะมีความขยันและกระตือรือร้นมากกว่าผู้ชาย สตรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักเมื่อว่างในช่วงบ่ายสตรีก็จะประกอบอาชีพเสริม ซึ่งอาชีพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสตรีมุสลิมที่ไม่นิยมเดินทางออกจากหมู่บ้านไปทำงาน การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีความพยายามดำเนินการใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา เพื่อให้เข้าถึงประโยชน์ที่แท้จริง โดยการศึกษาความต้องการและความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านแรงงานโดยรวม

1.4 การดำเนินธุรกิจหรืออุตสาหกรรม ในการผลิตสินค้าและบริการ ตลอดจนการกำหนดและการบริหารจัดการการผลิตซึ่งต้องอาศัยการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ สภาพความต้องการของตลาด และผู้บริโภค อันจะทำให้ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมเลือกใช้ทางเลือกได้เหมาะสม ทั้งนี้ ต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมและความเหมาะสมของที่ดิน แรงงาน พูน ซึ่งเป็นทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิต

ในพื้นที่ด้วย โดยเฉพาะปัจจัยการผลิต เรื่องแรงงานที่จะต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาให้ถูกทิศทางและสอดคล้องกับพื้นที่ เพื่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจให้มากที่สุด ทั้งนี้ การเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์แรงงาน และการผลิตสินค้าเพิ่มมากขึ้น ต้องอาศัยวิทยาการทางเทคนิค การผลิต ตลอดจนประสิทธิภาพของแรงงาน และการจัดการ ในขณะที่ปัจจัยการผลิตยังไม่มี การพัฒนาเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ผู้ผลิตจะดำเนินธุรกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ก็ต่อเมื่อมีการลงทุนขยายงานเพิ่มเติมเพื่อยกระดับผลผลิตให้สูงขึ้นและในการลงทุนขยายงานเพิ่มขึ้นนี้เอง ผู้ผลิตจำเป็นต้องใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ เพิ่มเติม จึงมีความต้องการปัจจัยต่างๆ รวมทั้งอุปสงค์ แรงงานจึงเพิ่มขึ้น ดังนั้น เมื่อนายจ้างต้องการแรงงานเพิ่มขึ้นก็จะแสวงหาแรงงานที่มีความรู้ ความชำนาญที่เหมาะสม ภายใต้ระดับค่าจ้างหนึ่งๆ และคัดเลือกแรงงานที่มีความรู้ ความสามารถมากที่สุด นอกจากนี้ ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์แรงงานในตลาด อื่นๆ เช่น 1)นโยบายรัฐบาลในการพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อมาตรการต่างๆ นโยบายส่งเสริมการลงทุน ซึ่งมีผลกระทบต่อขนาดและประเภทของการลงทุน มีผลกระทบต่อขนาดการจ้างแรงงาน และความต้องการกำลังคน สาขาวิชาต่าง ๆ 2) การศึกษาและการฝึกอบรมของแรงงาน คุณภาพทางด้านความรู้และทักษะของแรงงาน ความทันสมัยของทักษะของแรงงานต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการผลิต คุณภาพเสริมในบางหน้าที่ เช่น ความสามารถทางภาษา ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการตั้งใจทำงาน เป็นต้น 3)การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลกระทบต่อ การเปิดเสรีทางการค้าและต่อนโยบายการลงทุนและต่ออุปสงค์แรงงาน ในที่สุด 4) การเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงานและธุรกิจวิชาชีพ ทำให้มีแรงงานจากนอกประเทศเข้ามาในตลาดแรงงานไทยทำให้ตลาดแรงงานมีการแข่งขันมากขึ้น

1.5 อุปทานแรงงาน คือ ความต้องการทำงานของกำลังแรงงานหรือ จำนวนแรงงานที่ ประสงค์และพร้อมที่จะเสนอขายให้แก่ นายจ้างตามระดับอัตราค่าจ้างต่าง ๆ ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง และแรงงานแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันในเรื่องทักษะ ประสบการณ์ สุขภาพอนามัย เป็นต้น ซึ่ง สิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนต้นทุนที่ติดตัวแรงงานตลอดไปและไม่อาจแยกออกมาได้จากตัวของผู้เป็น เจ้าของได้ เรียกว่า ทุนมนุษย์ ผู้เป็นเจ้าของทุนมนุษย์จะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุน โดยการ เปรียบเทียบรายได้ที่จะได้รับเพิ่มขึ้นในอนาคต ดังนั้น การสะสมหรือการพัฒนาทุนมนุษย์ที่เพียงพอ จึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานของแรงงานได้ และจะส่งผลต่อการมีโอกาสในการเลือก ทำงานมากกว่า ทั้งนี้ แนวทางในการพัฒนาทุนมนุษย์ มีหลายแนวทาง ได้แก่ 1) การศึกษาในทุก ระดับ 2) การฝึกฝีมือในสถานประกอบการ 3) การปรับปรุงสุขภาพอนามัย 4) การจัดสรรเวลาเพื่อเลี้ยงดู บุตรของครอบครัว 5) การแสวงหางานของแรงงาน 6) การโยกย้ายถิ่นของแรงงาน แต่ที่ได้รับความ สนใจและมีความสำคัญเป็นพิเศษคือ การศึกษาในทุกๆระดับ โดยลำดับที่ 1-4 เป็นการลงทุนเพื่อเพิ่ม ปริมาณทุนมนุษย์และลำดับที่ 5-6 เป็นการ ใช้ทุนมนุษย์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและกำไรมากที่สุด

1.6 แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ต้องการของธุรกิจหรือนายจ้าง เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อจำหน่ายในตลาด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีความต้องการที่จะจ้างงาน หรือมีอุปสงค์สำหรับแรงงาน ในขณะที่ อุปทานแรงงาน หมายถึง จำนวนแรงงานที่ประสงค์และพร้อมที่จะเสนอขายให้แก่ นายจ้างตามระดับอัตราค่าจ้างต่าง ๆ อุปทานแรงงานให้ความสำคัญกับความแตกต่างของคุณภาพแรงงาน ทั้งนี้เนื่องจากแรงงานแต่ละคนย่อมมี ทักษะ ประสิทธิภาพ และสุขภาพอนามัยที่แตกต่างกันเพื่อพัฒนาตนเองให้รองรับความต้องการแรงงานในตลาดแรงงานได้ เพื่อสร้างรายได้ และลดการว่างงานในระดับบุคคล และเพื่อยกระดับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมให้ดีขึ้น

1.7 จากกรอบแนวคิดและฐานคิดดังกล่าว อันจะนำไปสู่การสร้างรายได้ และคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่มากที่สุด จะเห็นได้ว่า การพัฒนาและการจัดสรรปัจจัยการผลิตไม่สามารถกระทำได้จากองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ตลอดจนต้องอาศัยความเข้าใจและความร่วมมือของคนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน ภาคประชาชน และที่สำคัญคือภาครัฐที่ควรศึกษาเพื่อกำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนา และปฏิบัติให้ชัดเจนและต่อเนื่องผ่านสถาบันการศึกษาในการพัฒนาปัจจัยการผลิตด้านแรงงาน ดังนั้น การที่ผู้ประกอบการ บริษัทหรืออุตสาหกรรมในพื้นที่จะขาดทุนหรือกำไรจะอยู่รอดหรือล้มสลายนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวองค์กรแต่ปัจจัยเดียว ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น ทั้งนี้เพื่อรักษาระดับการจ้างงาน และส่งเสริมให้ประชาชนเป็นผู้ประกอบการ ตลอดจนการลดการว่างงานนั้น ต้องทำความเข้าใจอุปสงค์ด้านแรงงานผ่านการศึกษา ศักยภาพการผลิต ตลาดในพื้นที่และเพื่อกำหนดอุปทานด้านแรงงานผ่านการกำหนดแนวทางการพัฒนากระบวนการ รูปแบบ ตลอดจนลักษณะของหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสม ดังนั้น การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัด ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพ ศึกษาหาความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์ และอุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัด และวิเคราะห์ความต้องการการฝึกอบรมของชุมชน ตลอดจนแนวทางการพัฒนาหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา มีประเด็นที่สำคัญ คือ “การลดความยากจนและการลดการว่างงานของคนในพื้นที่” ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพและโครงสร้างการผลิตของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ คือทำให้รายได้จากการประกอบการลดน้อยลง การกระจายรายได้ ประชาชนในพื้นที่มีรายได้ที่ลดน้อยลง การศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ในครั้งนี้จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อสมมุติฐานว่าปัญหาความยากจนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ควรแก้ไขด้วยการสร้างอาชีพ พัฒนาฝีมือแรงงาน ผ่านกระบวนการกำหนดแนวทางพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

พื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดหลักสูตร
อบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา โดยใช้ประชากรและกลุ่ม
ตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง คัดเลือกด้วยการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
จำนวนไม่น้อยกว่า 15 คน เพื่อให้เพียงพอต่อการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม และใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและ
การสนทนากลุ่ม โดยใช้) เป็นวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยซักถามข้อมูลแบบ
เฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและครอบคลุมเนื้อหาดังกล่าวข้างต้น และวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
เนื้อหา โดยการพรรณนาและ บรรยาย นำมาสรุปผลการวิจัย โดยจะเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องและ
มากพอที่จะสามารถมองเห็นข้อสรุป และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลสังเคราะห์ที่ละเอียดและ
สมบูรณ์ครบถ้วนมากขึ้น

1.11 การดำเนินการวิจัยเพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 และข้อที่ 4 และ
เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) โดยใช้แบบสอบถาม
(Questionnaire) เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และ อุปทานด้านแรงงาน ตลาดและ
ผลิตภัณฑ์จังหวัด รวมทั้งการศึกษาความต้องการการฝึกอบรมของชุมชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพ ใน 3
จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา แบ่งกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม
ใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่และเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระของงานวิจัยนี้ทั้งทางตรงและ
ทางอ้อม เพื่อสำรวจความคิดเห็น และข้อมูลพื้นฐานขององค์กร ข้อมูลด้านสถานภาพส่วนบุคคลของ
ผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์กรในประเด็นต่างๆ ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ 1 เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างระดับองค์กรที่มี 3 กลุ่มคือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและ
เอกชน ผู้ประกอบการในธุรกิจการผลิต ธุรกิจบริการ ธุรกิจการท่องเที่ยว ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่
ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวะและพัฒนาอาชีพ และกลุ่มตัวอย่างที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างบุคคลคือ
ประชาชนในพื้นที่ รวมกลุ่มตัวอย่าง 796 ราย เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้เครือข่ายในพื้นที่
เก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อประชุมเครือข่ายให้ความรู้และทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของข้อ
คำถามในแต่ละข้อและแนะนำเทคนิคการเก็บข้อมูลที่เป็นข้อมูลอ่อนไหว เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูล
ในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เครือข่ายส่วนใหญ่จะเป็นบัณฑิตอาสา โดยนำข้อมูลที่ได้นำมา
และวิเคราะห์เพื่อประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ยเลขคณิต เพื่อใช้
ในการวิเคราะห์และบรรยาย และอธิบายข้อมูล

1.12 การดำเนินการเพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 5 เพื่อนำผลการวิจัย
จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1, 2, 3 และ 4 มาวิเคราะห์และสรุป เพื่อนำเสนอรูปแบบแนวทางการพัฒนา
หลักสูตรการอบรมวิชาชีพที่เหมาะสม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3
จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา และการประเมินความเหมาะสมและความคิดเห็น

ของแนวทาง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างจะใช้รูปแบบการเลือกแบบเจาะจงและวิธีการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน ที่เป็นตัวแทนคนในพื้นที่ และอีก 15 คนที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยใช้แบบสำรวจคำถามปลายเปิดและคำถามปลายเปิดมีทั้งหมด 2 ตอน ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร และสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปข้อมูล การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ยเลขคณิต

2. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอน หลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

2.1 ผลการประเมิน โครงสร้างเศรษฐกิจของพื้นที่เป้าหมายส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรม คือยางพาราและผลผลิตทางการเกษตร แต่เมื่อพิจารณาจากการใช้ประโยชน์จากผลผลิตภาคเกษตรกรรมพบว่า มีการแปรรูปในระดับพื้นฐานและใช้เทคโนโลยีขั้นพื้นฐานเท่านั้น ดังนั้นที่ผ่านมภาครัฐจึงมุ่งเน้นให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิตและพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องให้สอดคล้องกับภูมิสังคมของพื้นที่ร่วมกับการสร้างโอกาสในสาขาการผลิตที่มีศักยภาพโดยครอบคลุมตั้งแต่การสร้างวัตถุดิบในภาคเกษตรไปจนถึงการแปรรูประดับชุมชนและระดับการตลาดเพื่อสร้างเสถียรภาพของราคา ทำให้ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง เกษตรกรรายย่อย และเกษตรกรเชิงพาณิชย์มีรายได้จากการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับภูมิสังคมและวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างไรก็ตาม ยังคงพบว่า มีภาวะความยากจนกระจายตัวอยู่ในทุก ๆ พื้นที่ที่ทำการศึกษาและไม่สามารถระบุพื้นที่ได้ชัดเจน นอกจากนี้พื้นที่ที่อยู่ชายฝั่งที่ประกอบอาชีพประมงค่อนข้างยากจนมากกว่าพื้นที่อื่นและพบว่ามีรายได้สูงสุด ต่ำสุดค่อนข้างมีช่วงห่างมาก ส่วนภาวการณ์ว่างงานทั้งแรงงานชายและหญิง เนื่องด้วยวิถีชีวิตแบบพอเพียงที่ดำเนินตามหลักศาสนาอุปถัมภ์เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อขยายตัวของภาคเอกชนในการลงทุน ส่งผลให้อัตราการจ้างงานลดน้อยลง นอกจากนี้ยังพบว่ามีภาวการณ์ว่างงานแฝงโดยสมัครใจกระจายอยู่ในพื้นที่เป้าหมายเช่นเดียวกัน และพบมากในพื้นที่จังหวัดยะลา ซึ่งจากการสอบถามของคณะผู้วิจัยพบว่า ภาวการณ์ว่างงานดังกล่าวเกิดจากความสมัครใจของแรงงานเอง เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจกับภาวะความเป็นอยู่ในปัจจุบันจึงไม่เห็นความจำเป็นของการต้องทำงานเพื่อเพิ่มพูนรายได้และยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัว และพบว่า ในบางจังหวัด เช่น นราธิวาส และยะลาภาวการณ์ว่างงานเกิดจากการเลิกงานทำให้การให้ความช่วยเหลือจากทางภาครัฐที่ทุ่มเทงบประมาณลงไปยังพื้นที่ไม่ได้รับการตอบสนองจากกลุ่มประชาชนเป้าหมาย นอกจากนี้คณะผู้วิจัยพบว่า เมื่อภาครัฐให้การสนับสนุนด้วยการยึดเยียดงบประมาณ

ประมาณผ่านโครงการพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่
ขวนขวายเพื่อพัฒนาระดับวิถีชีวิตของตนเองเนื่องจากรอการช่วยเหลือจากภาครัฐซึ่งประชาชน
มั่นใจว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการที่ภาครัฐจัดโครงการต่างๆ
เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ โดยเฉพาะโครงการด้านการฝึกอบรมต่างๆ
นั้น ทำให้เกิดอาชีพที่เรียกว่า “รับจ้างอบรม” ขึ้นในพื้นที่ กล่าวคือ ประชาชนในพื้นที่จะให้ความ
ร่วมมือเข้ารับการอบรมกับโครงการใดโครงการหนึ่งหรือไม่นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสนใจในเนื้อหา
ของโครงการ แต่ขึ้นอยู่กับเงินค่าตอบแทนที่จะได้รับจากการเข้ารับการฝึกอบรม โดยหน่วยงาน
ภาครัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบไม่ได้สนใจต่อผลลัพธ์ที่จะเกิดจากการจัดโครงการในเชิงคุณภาพ แต่มุ่งเน้น
เฉพาะผลลัพธ์เชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว คือ มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นไปตามเป้าหมายที่วางแผนไว้
ดังนั้นทางคณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภาครัฐควรพิจารณาการจัดโครงการให้ความช่วยเหลือต่างๆ ให้ดี
ถ้วนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเนื้อหาที่จะก่อให้เกิดผลลัพธ์ในเชิงคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่
ยั่งยืนของประชาชนในพื้นที่ มากกว่ามุ่งเน้นเพียงการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้รับมา

2.2 จากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจและสัมภาษณ์กลุ่มในภาพรวมพบว่า ประชาชนในพื้นที่ 3
จังหวัดชายแดนและ 4 อำเภอจังหวัดสงขลาเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-40 ปี เพราะฉะนั้นจะอยู่ใน
วัยทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่มีงานทำแล้วทั้งสิ้น ถึงแม้ว่าจะเป็นแม่บ้านก็จะต้องช่วยแบ่งเบาภาระ
รับผิดชอบของครอบครัวและไม่สามารถระบุพื้นที่ยากจนได้ชัดเจนแต่อย่างไรก็ตามพบว่า ผู้ที่อาศัย
อยู่ในพื้นที่ชายฝั่งเป็นกลุ่มประชาชนที่มีความยากจนมากกว่าที่อื่น และประกอบอาชีพประมง ซึ่งมิ
มีความไม่แน่นอนสูงขึ้นอยู่กับคืนฟ้าอากาศ ดังนั้นจึงต้องมีการเสริมอาชีพเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
แต่ต้องเป็นอาชีพที่สามารถทำงานอยู่ที่บ้านพักของตนเองได้หรือในบริเวณใกล้เคียง ไม่ต้องการ
เดินทางไปทำงานต่างพื้นที่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และกลุ่ม
ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการอบรมด้านการเกษตร เลี้ยงสัตว์ ระยะเวลาในการอบรม 7 วัน หรือ
มากกว่านั้น และควรจัดการอบรมในพื้นที่แต่ละ จังหวัด

2.3 จากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจและสัมภาษณ์กลุ่มในภาพรวมพบว่า ในพื้นที่ 3 จังหวัด
ชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาในปัจจุบันมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน ทั้งด้าน
วิชาชีพและอุดมศึกษาค่อนข้างสูง พบว่า มีสถาบันการศึกษาทั้งในระดับอุดมศึกษา และระดับ
อาชีวศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัย วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยอาชีวศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัย
การอาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยสารพัดช่าง มหาวิทยาลัยอิสลาม และวิทยาลัย
ประมง เป็นต้น โดยมีการเปิดสอนทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก และระดับ
อาชีวศึกษา จะเห็นได้ว่าประชาชนมีช่องทางหรือในการเข้าถึงความรู้ในพื้นที่ค่อนข้างหลากหลาย แต่
อย่างไรก็ตาม หากจะพิจารณาในด้านหลักสูตรและศักยภาพที่สถาบันการศึกษาแต่ละจังหวัด

ดำเนินงานในแต่ละพื้นที่พบว่า มีรายละเอียดและจุดเน้นในข้อมูลจากการศึกษาในเบื้องต้น ตลอดจน ข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ที่แตกต่างกันในแต่ละจังหวัดดังนี้

3. ผลการศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และ อุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัด รวมทั้งการศึกษาความต้องการการฝึกอบรมของชุมชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพ ใน 3 จังหวัด ชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

3.1 ความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และ อุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัด ในพื้นที่ที่มีศักยภาพใน จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

จากการสำรวจและสัมภาษณ์กลุ่มต่างๆ ที่แสดงความคิดเห็นด้านอุปสงค์และ อุปทานด้าน แรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ผ่านการตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ ส่วนใหญ่มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจโดยทำให้กิจการอยู่ได้ ไม่มีภาระหนี้สินในขณะนี้ไม่ ต้องการจ้างแรงงานเพิ่ม เพียงแต่ต้องการพัฒนาทักษะถูกจ้างเพิ่มมากขึ้นและ ส่วนใหญ่ประกอบ กิจการด้านอาหารและเครื่องดื่ม อยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งตนเองก็ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค ส่วนภาคเอกชน ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนที่รวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าส่งออกมาจำหน่าย ได้แก่ อาหาร ขนมห เนื้อสัตว์ ส่วนอุตสาหกรรมการผลิตทั้งขนาดเล็กและใหญ่ขาดแรงงานระดับปฏิบัติการ และกลุ่ม สถาบันให้ข้อมูลด้านหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับตลาดและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมในพื้นที่ และ พบว่า ในแต่ละจังหวัดมีข้อมูลและรายละเอียด ของกลุ่มผู้ประกอบการที่ให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและเหมือนกันในด้านดังกล่าวโดยสามารถสรุปความคิดเห็น ดังนี้

1) จังหวัดนราธิวาส

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี นับถือศาสนาอิสลาม เป็นคนในจังหวัดนราธิวาส และสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา และ ไม่มีอาชีพ หรือ แหล่งรายได้อื่น ส่วนกลุ่มที่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการทำเกษตรและ ยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค และกลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะเน้น หลักสูตรการฝึกอบรมด้านการขายและการตลาด และส่วนใหญ่มีลักษณะการประกอบการเป็นกิจการ เจ้าของคนเดียว ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล และมีทำเลอยู่ในแหล่งชุมชน ซึ่งกิจการจะมีลูกจ้างสูงสุด 30 คน ต่ำสุด 1 คน โดยมีแหล่งเงินทุนหลักคือเงินทุนส่วนตัว และไม่เคยมีประวัติกู้เงินมาเพื่อใช้ในการ ประกอบกิจการ มีผลประกอบการที่พออยู่ได้ กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อวันสูงสุด 150,000 บาท ต่ำสุด 100 บาท และพบว่ากิจการไม่มีหนี้สิน

ส่วนใหญ่จ้างแรงงานในพื้นที่โดยมีความต้องการแรงงานเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นแรงงานคนไทยที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3) และกิจการไม่มี

ตำแหน่งงานว่าง ส่วนใหญ่ต้องการพนักงานขาย แต่ที่ผ่านมาสาเหตุของการมีตำแหน่งว่างมาจากการลาออกของพนักงานและ / หรือลูกจ้าง และมีวิธีการในการประกาศหาแรงงานเพิ่มโดยการตีพิมพ์ประกาศที่หน้าร้าน / หน้าบริษัท อีกทั้งผู้ประกอบการคาดว่าในอนาคต 1 - 2 ปีข้างหน้ายังคงไม่ต้องการการจ้างงานเพิ่ม และต้องการพัฒนาแรงงานด้านทักษะเฉพาะทางมากที่สุด โดยภาพรวมพบว่า สาเหตุของการขาดแคลนแรงงานส่วนใหญ่มาจากการเลือกงานซึ่งเป็นสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด จากการศึกษาข้อมูลด้านตลาดพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการบริการ อีกทั้งผลิตภัณฑ์หรือบริการที่กิจการของกลุ่มตัวอย่างยังคงเป็นที่ต้องการของตลาด โดยมีปัญหาด้านสินค้าไม่พอกับความต้องการ ส่วนปัญหาด้านราคาของกลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ต้นทุนสูง ในขณะที่ปัญหาช่องทางการจำหน่าย คือ ลูกค้าเป็นคนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ และปัญหาด้านการส่งเสริมการขายที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ขาดการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์

2) จังหวัดยะลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี นับถือศาสนาอิสลาม เป็นคนในจังหวัดยะลา และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ไม่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ส่วนกลุ่มที่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการทำเกษตรและส่วนใหญ่ยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค และกลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะเน้นหลักสูตรการฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการ/การควบคุมงาน โดยมีลักษณะของการประกอบการเป็นกิจการเจ้าของคนเดียว ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล และมีทำเลอยู่ในแหล่งชุมชน ซึ่งกิจการจะมีลูกจ้างสูงสุด 100 คน ต่ำสุด 1 คน และมีแหล่งเงินทุนหลักคือ เงินทุนส่วนตัว ไม่เคยมีประวัติกู้เงินมาเพื่อใช้ในการประกอบกิจการ มีผลประกอบการที่พออยู่ได้ กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อวันสูงสุด 500,000 บาท ต่ำสุด 100 บาท กิจการไม่มีหนี้สิน

ส่วนใหญ่จ้างแรงงานในพื้นที่และมีความต้องการแรงงานเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีแรงงานส่วนใหญ่เป็นคนไทยที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3) และไม่มีตำแหน่งงานว่าง ต้องการตำแหน่งแม่บ้านมากที่สุด มีวิธีการในการประกาศหาแรงงานเพิ่มโดยการแจ้งกับลูกจ้างภายในให้ช่วยบอกต่อ และไม่ต้องการการจ้างงานเพิ่มในอีก 1 - 2 ปีข้างหน้าโดยมีความต้องการให้แรงงานพัฒนาทักษะเพิ่มเติม ด้านการบริการลูกค้า / ทักษะฝีมือเฉพาะทาง / พัฒนาคุณภาพการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ในภาพรวมพบว่าสาเหตุของการขาดแคลนแรงงานส่วนใหญ่เพราะประชาชนภายในจังหวัดยะลามีการขายแรงงานนอกพื้นที่ และมีการเลือกงาน และไม่ชอบทำงานหนัก จากการศึกษาข้อมูลด้านตลาดของธุรกิจ ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการบริการ อีกทั้งผลิตภัณฑ์หรือบริการที่กิจการของกลุ่มตัวอย่างยังคงไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่มตลาด ซึ่งปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ที่พบมาจากผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน ต้นทุนสูง ส่งผลให้ราคาผลิตภัณฑ์

สูงตามไปด้วย ในขณะที่ปัญหาระบบขนส่งไม่สะดวกเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ทำให้พ่อค้าคนกลางไม่สามารถเข้าไปปรับซื้อสินค้าจากประชาชนภายในพื้นที่ได้ และการส่งเสริมการขายมากเกินไป ส่งผลให้เกิดการแข่งขันสูง

3) จังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี นับถือศาสนาอิสลาม เป็นคนในจังหวัดปัตตานี และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และไม่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ส่วนกลุ่มที่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการทำเกษตร ยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค และกลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะเน้นหลักสูตรการฝึกอบรมด้านการขายและการตลาด โดยมีลักษณะกิจการเป็นเจ้าของคนเดียว ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลมีทำเลอยู่ในแหล่งชุมชน มีลูกจ้างสูงสุด 300 คน ต่ำสุด 1 คน โดยมีแหล่งเงินทุนคือ เงินทุนส่วนตัวไม่เคยมีประวัติกู้เงินมาเพื่อใช้ในการประกอบกิจการ มีผลประกอบการที่พออยู่ได้ กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อวันสูงสุด 100,000 บาท ต่ำสุด 300 บาท และกิจการไม่มีหนี้สิน

ส่วนใหญ่มีการจ้างแรงงานในพื้นที่ มีความต้องการแรงงานเพศชายมากกว่าเพศหญิงพบว่าเป็นแรงงานคนไทยที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3) และไม่มีตำแหน่งงานว่างต้องการช่างเครื่องมากที่สุด มีวิธีการในการประกาศหาแรงงานเพิ่มโดยการแจ้งกับลูกจ้างภายในให้ช่วยบอกต่อ ไม่ต้องการการจ้างงานเพิ่มในอีก 1-2 ปี และผู้ประกอบการมีความต้องการให้แรงงานพัฒนาทักษะด้านบริการมากที่สุดพบว่า สาเหตุของการขาดแคลนแรงงานส่วนใหญ่เพราะประชาชนภายในจังหวัดปัตตานี มีการเดินทางไปทำงานในประเทศมาเลเซีย และมีแรงงานบางส่วนต้องการทำงานตามสาขาที่ตนเองถนัดเท่านั้น จากการศึกษาข้อมูลด้านตลาดของธุรกิจ ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจด้านการบริการ อีกทั้งผลิตภัณฑ์หรือบริการยังคงไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่มตลาด ซึ่งปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์คือไม่มีการพัฒนาสินค้า และมีการแข่งขันสูง ต้นทุนสูง ในขณะที่ปัญหาช่องทางการจำหน่าย คือ ไม่มีสถานที่ในการรองรับการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการขายไม่มีประสิทธิภาพ

4) จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี นับถือศาสนาอิสลาม เป็นคนในจังหวัดปัตตานี และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และไม่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น โดยส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการทำเกษตร ยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค และกลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะเน้นหลักสูตรการฝึกอบรมด้านการขายและการตลาด มีลักษณะของกิจการเป็นเจ้าของคนเดียว ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล และมีทำเลอยู่ในแหล่งชุมชน มีลูกจ้างสูงสุด 60 คน ต่ำสุด 1 คน มีแหล่งเงินทุนหลักคือเงินทุนส่วนตัว เคยมีประวัติกู้เงินมาเพื่อใช้ในการ

ประกอบกิจการ มีผลประกอบการที่พออยู่ได้ กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อวันสูงสุด 1,500,000 บาท ต่ำสุด 163 บาท และกิจการมีหนี้สินเมื่อเริ่มและปัจจุบันก็ยังคงมีหนี้สิน

ส่วนใหญ่จ้างแรงงานในพื้นที่ มีความต้องการแรงงานเพศชายมากกว่าเพศหญิงส่วนใหญ่ เป็นแรงงานคนไทยที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – ม.3) ไม่มีตำแหน่งงานว่าง ต้องการคือ ช่างซ่อมจักรยานยนต์/รถยนต์ มีวิธีการในการประกาศหาแรงงานเพิ่มโดยการแจ้งกับ ลูกจ้างภายในให้ช่วยบอกต่อ ไม่ต้องการการจ้างงานเพิ่มใน 1 – 2 ปีข้างหน้า และผู้ประกอบการมีความต้องการให้แรงงานพัฒนาทักษะการทำงานและพบว่า สาเหตุของการขาดแคลนแรงงานส่วนใหญ่เพราะแรงงานเปลี่ยนงานไปหางานที่มีรายได้สูง และ เลือกลงงาน ข้อมูลด้านตลาดของธุรกิจส่วนใหญ่ด้านการบริการ อีกทั้งผลิตภัณฑ์หรือบริการยังคงเป็นที่ต้องการของกลุ่มตลาด ซึ่งปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์คือ สินค้าคุณภาพไม่ดี ต้นทุนสูง ในขณะที่ปัญหาช่องทางการจำหน่าย คือ มีมีจรรยาชีพที่ลักขโมยสินค้า และการส่งเสริมการขายขาดการ โฆษณา/ประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จักแก่ตลาดทั่วไป

3.2 ความต้องการการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

จากการสำรวจและสัมภาษณ์กลุ่มประชาชนในพื้นที่ที่แสดงความคิดเห็นความต้องการ การฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ผ่านการตอบแบบสอบถาม ในภาพรวมพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21 - 40 ปี นับถือศาสนาอิสลาม มีที่พักเป็นของตนเอง และครึ่งหนึ่งมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาถึงปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีอาชีพพบว่า มีว่างงานน้อย พบว่ามีรายได้เฉลี่ย 8,148 บาท / เดือน ภาพรวมต้องการอบรมด้านการเกษตร และไม่เคยอบรมวิชาชีพค่อนข้างมาก ระยะเวลาที่ต้องการอบรม 7 วัน ในเดือนเมษายน และการฝึกอบรมควรเป็นหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ทำอยู่มากกว่า เช่น ให้มีทักษะเพิ่มขึ้น ถ้าจะพิจารณาการพัฒนาอาชีพใหม่โดยวางพื้นฐานสำหรับสมาชิกในครอบครัว ควรพิจารณาอาชีพการเกษตร เลี้ยงสัตว์ และผลิตสินค้าออกจำหน่าย แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า ลักษณะข้อมูลและรายละเอียด ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นที่แตกต่าง และเหมือนกันในแต่ละจังหวัด โดยสามารถสรุปความคิดเห็นในกลุ่มประชาชนในรายจังหวัด ดังนี้

1) จังหวัดนราธิวาส

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 21 - 30 ปี มีสถานภาพสมรส นับถือศาสนาอิสลาม เป็นเจ้าของที่พักอาศัย และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอาชีพหลักคือ รับจ้าง และมีรายได้สูงสุดต่อวัน 4,500 บาท แต่ในขณะที่รายได้ต่ำสุดต่อวันมีแค่ 100 บาท พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่มาจากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ในขณะเดียวกันประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการในการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพ

ทำอาหารและขนมต่างๆ ทั้งนี้การอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในรอบปีที่ผ่านมา (2552) จนถึงปัจจุบันพบว่าประชาชนในพื้นที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริมค่อนข้างน้อย เนื่องจากการไม่มีเวลาว่าง ไม่พร้อม และในส่วนที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมนั้นได้มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพเสริม เช่น การทำขนม อีกทั้งระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร คือ 1 - 2 วัน และ 3 - 4 วัน และช่วงเดือนเมษายน คือช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดและต้องการหลักสูตรที่สามารถเพิ่มรายได้เสริมได้จริง มีความต่อเนื่องติดตามผล และให้คำปรึกษาได้ และสุดท้ายหลักสูตรที่นำไปใช้จะต้องมีโอกาสในการประกอบอาชีพได้จริง

4) จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี มีสถานภาพสมรส นับถือศาสนาพุทธ โดยส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่พักอาศัย และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี อาชีพหลักส่วนใหญ่คืออาชีพทำสวนยางพารา และมีรายได้สูงสุดต่อวัน 8,000 บาท แต่ในขณะที่รายได้ต่ำสุดต่อวันมีแค่ 100 บาท ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้เกิดจากปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่มาจากสภาพแวดล้อมไม่ดี เช่น ฝนตก ส่งผลให้ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ในขณะเดียวกันประเด็นที่มีความต้องการในการเข้ารับการอบรมในภาพรวมมีความต้องการการอบรมความรู้ในการทำการเกษตร และส่งเสริมความรู้ ทักษะในด้านการเพาะเห็ด การเลี้ยงไก่ไข่ ซึ่งมีความต้องการในการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเป็นการเสริมสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน ทั้งนี้การอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในรอบปีที่ผ่านมา (2552) จนถึงปัจจุบันพบว่าประชาชนในพื้นที่ยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม เนื่องจากหลักสูตรไม่ตรงกับความต้องการ และในส่วนที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมนั้นได้มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพเสริม เช่น การทำขนม อีกทั้งระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร ควรเป็น 7 วันหรือมากกว่า อีกทั้งช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการเข้ารับการฝึกอบรม คือช่วงเดือนเมษายน ซึ่งประชาชนในพื้นที่จังหวัดสงขลาต้องการให้จังหวัดเป็นสถานที่ในการจัดฝึกอบรมมากที่สุดเนื่องจากความเหมาะสม สะดวก ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่ได้แสดงความคิดเห็นว่าการจัดฝึกอบรมให้กับประชาชนในพื้นที่ต้องมีวิทยากรและสถานที่ฝึกในพื้นที่ที่อาศัย หรือใกล้บ้าน

4. ผลการศึกษาและประเมินความคิดเห็นของแนวทางการพัฒนาหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอ ในจังหวัดสงขลา โดยสรุปและนำเสนอเป็นรายจังหวัด ซึ่งโครงการของแต่ละจังหวัดได้ระบุเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมายในที่นี้คือ กลุ่มประชาชนในพื้นที่ จำนวนหลักสูตรที่เป็นกลุ่มโครงการชุดหลักสูตร ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด การติดตามและการประเมินผล สถาบันที่รับผิดชอบ และช่วงเวลาและจำนวนวันที่เหมาะสมในการดำเนินการ หลังจากนั้นได้นำโครงการที่เสนอเป็นรายจังหวัดดังกล่าวไปให้ตัวแทน 30 คนซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ทำการประเมินและวิพากษ์โดยมีผลการประเมินภาพรวมและผลการประเมินรายได้ออยู่ในระดับมาก แต่ผลการประเมินด้านปริมาณ ผู้เข้ารับการอบรมอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ตัวแทนทั้ง 2 กลุ่ม ยังได้ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์โดยสรุป ดังนี้ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอให้มีการระบุขั้นตอนการฝึกอบรมเป็น 3 ระยะ คือก่อน ระหว่างและหลังการฝึกอบรม ทั้งนี้จำเป็นที่จะต้องดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของความต้องการของคนในพื้นที่และผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ ตลอดจนการพัฒนาอย่างครบวงจรเพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่วนกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ประกอบด้วยตัวแทนจากผู้ประกอบการและประชาชน สถาบันการศึกษา ภาครัฐและเอกชน เสนอให้มีการอบรมในหลักสูตรที่มีความต่อเนื่องเพื่อที่ผู้เข้าอบรมจะได้นำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ และมีความจำเป็นที่จะต้องมีหลักสูตรด้านจิตวิทยาเพื่อปรับทัศนคติของคนในพื้นที่ให้คำนึงถึงการดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่อย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรี โดยผู้ประกอบการอาชีพหลักที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ อย่างถาวรและยั่งยืน

5. สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับจังหวัดนราธิวาส

ข้อเสนอแนะด้านแรงงาน

1) ควรมีหลักสูตรเชิงจิตวิทยาที่จะช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมให้มุ่งสู่การศึกษาทางด้านวิชาชีพและอาชีวศึกษาเพื่อให้อุปสนองกับความต้องการแรงงานในพื้นที่ซึ่งพบว่าต้องการสายอาชีพมากกว่าสายสามัญทั้งนี้จะสามารถยกระดับรายได้ของประชาชนในพื้นที่ซึ่งจะนำไปสู่การจ้างงานและลดปัญหาการว่างงาน ความยากจน

2) แรงงานในจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม ดังนั้นผู้ประกอบการควรรอรับและเข้าใจในการปฏิบัติศาสนกิจตลอดจนประเพณีวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อโปรดโอกาสให้ชาวมุสลิมได้รับการว่าจ้างซึ่งจะช่วยขจัดปัญหาความยากจนได้ในขณะเดียวกันเพื่อไม่ให้แรงงานชาวมุสลิมเป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการทำงานควรมีข้อตกลงเงื่อนไขการทำงานร่วมกันเพื่อลดปัญหาและอุปสรรคต่อการทำงานร่วมกันได้

3) รัฐบาลควรมีนโยบายส่งเสริมและสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนในพื้นที่ โดยกำหนดนโยบายให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนเช่น สิทธิพิเศษทางด้านภาษี จัดหาเงินทุนคืนทุนต่ำ ดึงหน่วยงานภาครัฐให้เข้ามาช่วยในการหาตลาดเพื่อรองรับสินค้าที่ผลิตได้ในท้องถิ่น

4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของสตรีพร้อมกับจัดอบรมในหลักสูตรที่สอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่มซึ่งจะนำไปสู่การสร้างอาชีพสำหรับสตรีที่เป็นสมาชิกในกลุ่มและยังช่วยให้สามารถเพื่อทำงานอยู่กับบ้านได้ไม่ต้องทำงานนอกพื้นที่

5) จากงานวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ผู้หญิงจะเป็นผู้ทำอาชีพเสริม ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างรายได้เพิ่มเติมให้แรงงานผู้ชายได้มีโอกาสทำอาชีพเสริมเพิ่มขึ้น โดยมุ่งเน้นส่งเสริมอาชีพเสริมที่อยู่ในความสนใจของแรงงานชาย เช่น การเพาะพันธุ์นก การทรงนก หรือการทำอาหารนกเพื่อจำหน่าย และเพื่อให้แรงงานชายประกอบอาชีพเสริมอย่างยั่งยืนควรจัดอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อสอดคล้องกับการจัดหลักสูตร

ข้อเสนอแนะด้านตลาด

1) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรเป็นสื่อกลางในการหาตลาดทั้งในและต่างประเทศเพื่อรองรับสินค้าที่ผลิตได้จากท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้า OTOP และผลผลิตทางเกษตร

2) ภาครัฐควรมีนโยบายชัดเจนและต่อเนื่องในการประกันสินค้าทางการเกษตรเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่เกษตรกรรวมถึงผู้ประกอบการที่จะสามารถว่าจ้างแรงงานได้อย่างต่อเนื่องเช่นกัน

3) หน่วยงานภาครัฐ (สถาบันการศึกษา) และหน่วยงานภาคเอกชนควรร่วมมือกันในการส่งเสริมให้เกิดการวิจัยเพื่อค้นหานวัตกรรมใหม่ๆ เช่น การประดิษฐ์อุปกรณ์เครื่องมือทางการเกษตร รวมถึงการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรตลอดจนลดความเสียหายจากกรณีที่ผลผลิตทางการเกษตรล้นตลาด

ข้อเสนอแนะด้านผลิตภัณฑ์

1) ควรมีการอบรมด้านความรู้ให้แก่เกษตรกรในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

2) ควรมีการออกแบบการบรรจุภัณฑ์ของสินค้าต่างๆ ให้มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โดยเน้นการใช้วัสดุท้องถิ่น

3) ควรมีการยกระดับงานหัตถกรรม ของท้องถิ่นให้มีความทันสมัย ให้มีหลากหลาย หลากหลายแต่ยังคงไว้ซึ่งความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ตลอดจนเน้นการผลิตให้เป็นมาตรฐานเพื่อ เป็นการสร้างการยอมรับจากผู้บริโภคทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

4) ในส่วนของจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น ในประเด็นที่เกี่ยวกับ ผลผลิตทางการเกษตรล้นตลาด เช่น ลองกอง ดังนั้นควรมีหลักสูตรเกี่ยวกับการถนอมหรือการแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์อื่น และควรเชื่อมโยงกับหลักสูตรด้านการตลาด และส่งเสริม ความรู้ทางด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ การหีบห่อ เพราะชาวบ้านขาดความรู้ในด้านการจัดการ โดยรวม นอกจากนี้ควรมีหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะฝีมือ เพราะนราธิวาสยังมีผลิตภัณฑ์ที่ โดดเด่นคือ ข้าวเกรียบปลา ผ้าคลุมผม ผ้าบาติก ใบไม้สีทอง เรือกอและกลุ่มตัวอย่างยังมีความคิดเห็น เพิ่มเติมว่า ควรมีการจัดฝึกอบรมที่ต่อเนื่องไม่ได้อบรมแล้วก็จบไป ควรมีการติดตามและประเมินผล ถึงประโยชน์ที่ชาวบ้านต้องการอย่างแท้จริงและควรแตกต่างจากโครงการที่ผ่าน ๆ มา ซึ่งเจ้าของ โครงการต้องแสวงหาข้อมูลที่แท้จริง ว่าชาวบ้านต้องการอะไร

ข้อเสนอแนะด้านการศึกษา

1) จัดการอบรมหลักสูตรการจัดการให้ความรู้ในแง่การจัดการที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของ การผลิตได้แก่ การพัฒนาตลาด, การพัฒนาผลิตภัณฑ์เดิม เช่น การแปรรูปลองกองที่ล้นตลาด หลักสูตรงานประดิษฐ์ ของที่ระลึกระดับฝีมือ วิชาชีพ ตลอดจนหลักสูตรการจัดการเบื้องต้นโดยทำ ต่อเนื่องครบวงจร ในขณะที่หลักสูตรเพื่ออุตสาหกรรมบริการ ได้แก่ หลักสูตรภาษาอังกฤษ หลักสูตร เพิ่มทักษะด้านการบริการ หลักสูตรเกี่ยวกับเทคโนโลยี สำหรับหลักสูตรเพื่อผลิตภัณฑ์ OTOP ควร เป็นหลักสูตรการออกแบบ ประดิษฐ์ สร้างเอกลักษณ์ หลักสูตรประยุกต์จาก OTOP ที่มีอยู่แล้ว

2) ส่งเสริมการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาแก่เยาวชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และควรมีการเพิ่มหลักสูตรเสริมอาชีพให้แก่เยาวชนศึกษาในโรงเรียนปอเนาะด้วย

3) จากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้ภาครัฐได้มุ่งเป้าการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น โดยการจัดโครงการฝึกอบรมอาชีพต่างๆ มากมาย แต่ขาดการ ติดตามและประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการ ส่งผลให้ขาดข้อมูลทางด้านชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้ เข้ารับการฝึกอบรมภายหลังจากการเข้ารับการอบรม ซึ่งไม่ได้ช่วยให้สภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของ ประชาชนในพื้นที่ดีขึ้นในระยะยาวและงบประมาณให้มากเกินไปจนชาวบ้านรอรับอย่างเดียว จึงควร เพิ่มการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

2) หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งระดับ ตำบล อำเภอและจังหวัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมการผลิตสินค้าให้มีมาตรฐานโดยใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น การประกวดผลิตภัณฑ์ดีเด่น การประกาศเกียรติคุณผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐาน เป็นต้น โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ ต้องการให้ผลิตภัณฑ์ดีเด่นเหล่านี้สามารถจะแสดงความเป็น “ของดีเมืองยะลา” ได้

ข้อเสนอแนะด้านการศึกษา

- 1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ มีการศึกษาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประกาศนียบัตรวิชาชีพและอนุปริญญา
- 2) ส่งเสริมจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้เรียนรู้โดยมุ่งเน้นทางด้านมุสลิมให้มากขึ้นเพื่อรองรับนักเรียนที่จบมาจากโรงเรียนปอเนาะ
- 3) ยกระดับคุณภาพของสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อสร้างการยอมรับจากชุมชนให้ส่งบุตรหลานของตนเข้ามาศึกษาโดยไม่จำเป็นต้องออกไปศึกษาต่อในพื้นที่อื่น ๆ
- 4) จากการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเสริม คือ การทำอาหารและขนมต่างๆ ดังนั้นสถาบันในพื้นที่จึงควรจัดหลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้องในอาชีพเสริมของประชาชน

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับจังหวัดปัตตานี

ข้อเสนอแนะด้านแรงงาน

- 1) ควรมีหลักสูตรเชิงจิตวิทยาที่จะช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมให้มุ่งสู่การศึกษาทางด้านวิชาชีพและอาชีวศึกษาเพื่อให้อตอบสนองกับความต้องการแรงงานในพื้นที่ซึ่งพบว่าต้องการสายอาชีพมากกว่าสายสามัญทั้งนี้จะสามารถยกระดับรายได้ของประชาชนในพื้นที่ซึ่งจะนำไปสู่การจ้างงานและลดปัญหาการว่างงาน ความยากจน
- 2) เนื่องจากผลงานวิจัยพบว่า จังหวัดปัตตานีมีความโดดเด่นในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล จึงควรส่งเสริมการลงทุนในด้านดังกล่าวให้มากขึ้น นอกจากนี้รัฐควรมีการส่งเสริมการส่งออกในระดับนานาชาติ เพื่อผลในการจ้างงานโดยตรงในพื้นที่ และเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า
- 3) รัฐควรส่งเสริมและจัดหลักสูตรทั้งระยะสั้น และระยะยาวให้ผู้ประกอบการมีความรู้เกี่ยวกับเงื่อนไข กฎระเบียบตลอดจนกระบวนการผลิต ที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามเพื่อรองรับการผลิตสินค้าฮาลาล ทั้งนี้ เพื่อยกระดับสินค้าให้เป็นที่ยอมรับจากตลาดของประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าและฐานลูกค้าให้กว้างขวางมากขึ้น นำไปสู่การจ้างงาน แรงงานในพื้นที่เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่เกิดจากการโยกย้ายไปทำงานในต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย ต่อไป
- 4) หลักสูตรที่จัดอบรมในพื้นที่จังหวัดปัตตานีควรเป็นหลักสูตรในการส่งเสริมอาชีพที่เป็น การต่อยอดความคิดหรืออาชีพเดิมที่ชาวบ้านประกอบอยู่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะด้านตลาด

1) ด้วยสภาพภูมิประเทศของจังหวัดปัตตานีซึ่งอยู่ติดทะเลอ่าวไทย อาชีพประมงจึงเป็นอาชีพหลักของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งโดยสภาพภูมิอากาศจึงไม่สามารถทำประมงได้ตลอดทั้งปี ดังนั้นจึงควรอบรมความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมให้กับประชาชนเพื่อเสริมสร้างรายได้เพิ่มขึ้นและเป็นรายได้ที่มั่นคงต่อเนื่อง

2) ด้วยสภาพภูมิประเทศที่ติดกับทะเล ทำให้สภาพพื้นดินไม่สามารถทำการเกษตรส่งผลให้ไม่มีสินค้าแปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตร ดังนั้นจึงควรมีการจัดหาวัตถุดิบทางการเกษตรจากภายนอกพื้นที่เข้ามาให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อสร้างอาชีพ

ข้อเสนอแนะด้านผลิตภัณฑ์

1) งานปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งระดับ ตำบล อำเภอและจังหวัด ควรมีบทบาทในการส่งเสริมการผลิตสินค้าให้มีมาตรฐานโดยใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น การประกวดผลิตภัณฑ์ดีเด่น การประกาศเกียรติคุณผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐาน เป็นต้น โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ ต้องการให้ผลิตภัณฑ์ดีเด่นเหล่านี้สามารถจะแสดงความเป็น “ของดีเมืองปัตตานี”

2) ควรส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น และสร้างอัตลักษณ์ของสินค้าและป้องกันการเลียนแบบและสามารถใช้เป็นจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ในการแข่งขันได้

3) หน่วยงานภาครัฐควรเพิ่มบทบาทในการส่งเสริมการรวมกลุ่มของประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม เช่น ให้เงินสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม จัดตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม จัดการอบรมความรู้ในการประกอบอาชีพให้กับสมาชิกของกลุ่ม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาการว่างงาน และส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้อย่างถาวรและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะด้านการศึกษา

1) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการตรวจสอบมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนปอเนาะเพื่อทำให้นักเรียนที่จบจากโรงเรียนปอเนาะมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบการ

2) จากการศึกษาพบว่าอุปสงค์ด้านแรงงานที่มาจากผู้ประกอบการมีความต้องการแรงงานที่มีความถนัดทางด้านช่างดังนั้นสถาบันในพื้นที่ในฐานะอุปทานจึงควรจัดอบรมในหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ ทั้งนี้ควรเจาะจงกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมที่ต้องการจะประกอบอาชีพรับจ้าง

3) จากการศึกษาพบว่าประชาชนต้องการที่อบรมอาชีพเสริมเกี่ยวกับการทำอาหารและขนมต่าง ๆ ดังนั้นสถาบันในพื้นที่จึงควรจัดอบรมในหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ควรเจาะจงกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมที่ต้องการจะประกอบอาชีพอิสระ

4) จากการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเสริม คือ ทำการเกษตร ในขณะที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ก็มีแหล่งรายได้อื่นๆ จากการทำเกษตรเช่นเดียวกัน ดังนั้นสถาบันในพื้นที่จึงควรจัดหลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้องในอาชีพเสริมของประชาชนและผู้ประกอบการ

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับจังหวัดสงขลา

ข้อเสนอแนะด้านแรงงาน

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของสตรีพร้อมกับจัดอบรมในหลักสูตรที่สอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่มซึ่งจะนำไปสู่การสร้างอาชีพสำหรับสตรีที่เป็นสมาชิกในกลุ่มและยังช่วยให้สามารถเพื่อทำงานอยู่กับบ้านได้ไม่ต้องทำงานนอกพื้นที่

2) รัฐบาลควรมีนโยบายส่งเสริมและสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนในพื้นที่ โดยกำหนดนโยบายให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนเช่น สิทธิพิเศษทางด้านภาษี จัดหาเงินทุน ต้นทุนต่ำ ดึงหน่วยงานภาครัฐให้เข้ามาช่วยในการหาตลาดเพื่อรองรับสินค้าที่ผลิตได้ในท้องถิ่น เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเพิ่มการจ้างแรงงาน ลดการว่างงานและป้องกันการเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้าน

3) จากการศึกษาพบว่าสาเหตุที่แรงงานบางพื้นที่ไม่สามารถออกไปทำงานได้ตามปกติเนื่องจากปัญหาความไม่สงบ ดังนั้นภาครัฐต้องดูแลความสงบให้เกิดขึ้นเพื่อสร้างความมั่นใจและความรู้สึกปลอดภัยในการประกอบอาชีพของแรงงาน

4) ควรจัดหลักสูตรเกี่ยวกับการเกษตรและปศุสัตว์ เช่น การเพาะเห็ด การเลี้ยงแพะ เลี้ยงไก่ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเสริมในระหว่างที่ว่างเว้นจากการกรีดยาง ซึ่งจะช่วยให้มีรายได้และลดปัญหาความยากจน

ข้อเสนอแนะด้านตลาด

1) สนับสนุนการให้เลี้ยงสัตว์ที่นิยมบริโภคของตลาด เช่น แพะ แกะ เป็นต้น โดยอาจส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ ทั้งนี้ใช้เป็นอำนาจในการต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง

2) เนื่องจาก 4 อำเภอในจังหวัดสงขลามีท่าเลที่ตั้งอยู่ใกล้กับอำเภอหาดใหญ่ซึ่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ดังนั้นจึงเป็น โอกาสของแรงงานในพื้นที่ที่จะสามารถเข้ามาทำงานทางด้านบริการในอำเภอหาดใหญ่ได้ จึงควรจัดหลักสูตรอาชีพเสริมที่เกี่ยวกับงานบริการให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น นวดแผนโบราณ แม่บ้านในธุรกิจ โรงแรมและพนักงานเสิร์ฟ เป็นต้น

3) ควรใช้ศักยภาพของบัณฑิตอาสาในพื้นที่กระตุ้นผู้ว่างงานให้เกิดความต้องการฝึกอบรมอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้และลดปัญหาการว่างงาน

ข้อเสนอแนะด้านผลิตภัณฑ์

- 1) ควรจัดหลักสูตรอบรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างความแตกต่างของสินค้าแต่ละพื้นที่โดยเฉพาะสินค้า OTOP เพื่อให้สามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์ OTOP จากพื้นที่อื่น ๆ ได้
- 2) หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นควรสร้างความโดดเด่นในด้านต่างๆของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ เช่น ความสะดวกของการเดินทาง ความปลอดภัย การจัดระเบียบของผู้ค้า การดูแลและอนุรักษ์ให้สถานท่องเที่ยวยังคงความเป็นธรรมชาติ เป็นต้น
- 3) ควรนำเสนอรูปแบบของการนำเสนอท่องเที่ยวที่เน้นการรักษาสิ่งแวดล้อมและไม่กระทบกับวิถีชีวิตอันดีงามในสังคม
- 4) ควรอบรมความรู้ทางการท่องเที่ยวให้กับชุมชนในท้องถิ่นเช่น หลักสูตรมัคคุเทศก์ ร้านขายของที่ระลึกร้านอาหาร ที่พัก เป็นต้น ทั้งนี้ให้คำนึงถึงการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะด้านการศึกษา

- 1) เนื่องจาก 4 อำเภอในจังหวัดสงขลามีลักษณะพื้นที่เป็นเขตเมือง ดังนั้นหลักสูตรที่จะใช้ในการฝึกอบรมควรพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นองค์ประกอบในการฝึกอบรมเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยไม่จำเป็นต้องเดินทางมาในสถานที่ที่จัดฝึกอบรม ทำให้สามารถเพิ่มจำนวนของผู้รับการฝึกอบรมโดยประหยัดงบประมาณ
- 2) หลักสูตรควรมีความหลากหลายแต่ต้องสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน นอกจากนี้เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมอาจจะสอดแทรกความรู้ทางศาสนาเข้าไปในหลักสูตร
- 3) หลักสูตรที่ใช้ในการฝึกอบรมควรมีความเชื่อมโยงความต้องการของผู้ประกอบการโดยการทำความร่วมมือกับผู้ประกอบการในการรับแรงงานที่จบการอบรมจากหลักสูตรนั้น ๆ เป็นกรณีพิเศษ
- 4) โดยสภาพพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาประกอบอาชีพหลักคือ ทำสวนยางพาราซึ่งจะให้เวลาเฉพาะช่วงเช้าของแต่ละวันดังนั้นควรจัดฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับการใช้เวลาในช่วงวันที่เหลือเพื่อเป็นการสร้างรายได้เพิ่มขึ้น เช่น เกษตรกรรม

บทคัดย่อ

ABSTRACT

กิตติกรรมประกาศ

คำนำ

บทสรุปผู้บริหาร

บทที่ 1 บทนำ

1.1	หลักการและเหตุผล	1-1
1.2	เนื้อหาของโครงการวิจัย	1-2
1.3	วัตถุประสงค์	1-3
1.4	คำถามการวิจัย	1-3
1.5	แนวทางและขั้นตอนการวิจัย	1-4
1.6	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	1-7
1.7	ข้อจำกัดในการวิจัย	1-7
1.8	ขอบเขตการวิจัย	1-8
1.9	นิยามศัพท์	1-12

บทที่ 2 กรอบแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องในการวิจัย

2.1	ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ	2-1
2.2	แนวคิดด้านอุปสงค์อุปทานแรงงาน	2-3
2.3	แนวคิดด้านการสรรหา	2-7
2.4	แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม	2-15
2.5	แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรม	2-24
2.6	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2-27
2.7	แนวคิดการวิเคราะห์พื้นที่ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอ ในจังหวัดสงขลา ในภาพรวมและรายจังหวัด	2-39
2.7.1	แนวคิดแนวคิดการวิเคราะห์พื้นที่ ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ในภาพรวม	2-40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.7.2 แนวคิดการวิเคราะห์พื้นที่ ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอ ในจังหวัดสงขลา ในรายจังหวัด	2-41
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย	2-54
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งข้อมูลพื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน ด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพ ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	3-2
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และ อุปทานด้าน แรงงานตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดและการวิเคราะห์ความต้องการการ ฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของชุมชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพใน 3 จังหวัด ชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	3-6
ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการ ฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	3-11
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ขั้นตอนที่ 1: ข้อมูลเชิงคุณภาพ	4-1
จังหวัดนราธิวาส	4-1
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านพื้นที่	4-2
ส่วนที่ 2 ประเด็นด้านแรงงาน / อาชีพ	4-21
ส่วนที่ 3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจและตลาด	4-25
ส่วนที่ 4 ประเด็นด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์	4-26
ส่วนที่ 5 ประเด็นด้านสถาบันและหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพในพื้นที่	4-26
จังหวัดยะลา	4-27
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านพื้นที่	4-27
ส่วนที่ 2 ประเด็นด้านแรงงาน / อาชีพ	4-42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจและตลาด	4-48
ส่วนที่ 4 ประเด็นด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์	4-48
ส่วนที่ 5 ประเด็นด้านสถาบันและหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพในพื้นที่	4-51
จังหวัดปัตตานี	4-52
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านพื้นที่	4-52
ส่วนที่ 2 ประเด็นด้านแรงงาน / อาชีพ	4-79
ส่วนที่ 3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจและตลาด	4-84
ส่วนที่ 4 ประเด็นด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์	4-85
ส่วนที่ 5 ประเด็นด้านสถาบันและหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพในพื้นที่	4-86
จังหวัดสงขลา	4-87
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านพื้นที่	4-87
ส่วนที่ 2 ประเด็นด้านแรงงาน / อาชีพ	4-105
ส่วนที่ 3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจและตลาด	4-107
ส่วนที่ 4 ประเด็นด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์	4-108
ส่วนที่ 5 ประเด็นด้านสถาบันและหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพในพื้นที่	4-109
ขั้นตอนที่ 2: ข้อมูลเชิงปริมาณ	4-110
จังหวัดนราธิวาส	4-111
กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ	4-111
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-111
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน	4-113
ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์	4-114
ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และ ผลิตภัณฑ์	4-117
กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชน	4-118
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-118
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน	4-121
ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์	4-123
ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์	4-125

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
กลุ่มผู้ประกอบการ	4-127
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-128
ส่วนที่ 2 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ	4-131
ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางการเงินของกิจการ	4-132
ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านแรงงาน	4-134
ส่วนที่ 5 ภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่	4-138
ส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านตลาด/ผลิตภัณฑ์	4-140
กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานสถาบันการศึกษา	4-143
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน	4-143
ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบัน ในปี 2554	4-147
ส่วนที่ 3 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยม จากผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4-148
ส่วนที่ 4 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม	4-149
ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน	4-150
กลุ่มประชาชน	4-150
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-150
ส่วนที่ 2 ปัญหา อุปสรรคในการประกอบอาชีพเสริม	4-154
ส่วนที่ 3 ข้อมูลการประกอบอาชีพเสริม	4-155
ส่วนที่ 4 ข้อมูลการฝึกอบรม	4-160
ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ	4-162
จังหวัดยะลา	4-163
กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ	4-163
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-163
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน	4-165
ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์	4-167
ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และ ผลิตภัณฑ์	4-170

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชน	4-171
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-171
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน	4-174
ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์	4-176
ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์	4-178
กลุ่มผู้ประกอบการ	4-180
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-180
ส่วนที่ 2 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ	4-184
ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางการเงินของกิจการ	4-185
ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านแรงงาน	4-187
ส่วนที่ 5 ภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่	4-190
ส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านตลาด/ผลิตภัณฑ์	4-192
กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานสถาบันการศึกษา	4-195
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน	4-195
ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554	4-199
ส่วนที่ 3 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4-200
ส่วนที่ 4 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม	4-202
ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน	4-203
กลุ่มประชาชน	4-203
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-204
ส่วนที่ 2 ปัญหา อุปสรรคในการประกอบอาชีพเสริม	4-207
ส่วนที่ 3 ข้อมูลการประกอบอาชีพเสริม	4-209
ส่วนที่ 4 ข้อมูลการฝึกอบรม	4-214
ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ	4-215

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
จังหวัดปัตตานี	4-217
กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ	4-217
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-217
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน	4-219
ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์	4-221
ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และ ผลิตภัณฑ์	4-224
กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชน	4-225
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-225
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน	4-228
ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์	4-230
ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และ ผลิตภัณฑ์	4-233
กลุ่มผู้ประกอบการ	4-234
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-235
ส่วนที่ 2 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ	4-238
ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางการเงินของกิจการ	4-240
ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านแรงงาน	4-242
ส่วนที่ 5 ภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่	4-246
ส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านตลาด/ผลิตภัณฑ์	4-247
กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานสถาบันการศึกษา	4-249
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน	4-250
ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบัน ในปี 2554	4-254
ส่วนที่ 3 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยม จากผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4-254
ส่วนที่ 4 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม	4-255
ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน	4-255

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
กลุ่มประชาชน	4-256
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-256
ส่วนที่ 2 ปัญหา อุปสรรคในการประกอบอาชีพเสริม	4-260
ส่วนที่ 3 ข้อมูลการประกอบอาชีพเสริม	4-261
ส่วนที่ 4 ข้อมูลการฝึกอบรม	4-266
ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ	4-268
จังหวัดสงขลา	4-269
กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ	4-269
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-269
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน	4-272
ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์	4-273
ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และ ผลิตภัณฑ์	4-275
กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชน	4-276
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-277
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน	4-279
ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์	4-281
ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และ ผลิตภัณฑ์	4-283
กลุ่มผู้ประกอบการ	4-284
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-285
ส่วนที่ 2 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ	4-288
ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางการเงินของกิจการ	4-290
ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านแรงงาน	4-292
ส่วนที่ 5 ภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่	4-295
ส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านตลาด/ผลิตภัณฑ์	4-296

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานสถาบันการศึกษา	4-299
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน	4-299
ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบัน ในปี 2554	4-304
ส่วนที่ 3 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมน จากผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4-306
ส่วนที่ 4 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม	4-307
ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน	4-308
กลุ่มประชาชน	4-308
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-308
ส่วนที่ 2 ปัญหา อุปสรรคในการประกอบอาชีพเสริม	4-312
ส่วนที่ 3 ข้อมูลการประกอบอาชีพเสริม	4-313
ส่วนที่ 4 ข้อมูลการฝึกอบรม	4-318
ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ	4-320
ขั้นตอนที่ 3: แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัด ชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	4-322
ส่วนที่ 1 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัด ชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	4-323
- แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดแรงงานที่นำเสนอในจังหวัดนราธิวาส	4-323
- แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดแรงงานที่นำเสนอในจังหวัดยะลา	4-328
- แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดแรงงานที่นำเสนอในจังหวัดปัตตานี	4-332

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	5-40
5.3.1 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	5-41
5.3.2 การจัดหลักสูตรและสถาบันที่จัดฝึกอบรม	5-53
5.3.3 สถาบันที่รับเลือกให้เป็นผู้รับผิดชอบการฝึกอบรม	5-57
5.3.4 ข้อเสนอแนะจังหวัดนราธิวาส	5-58
5.3.5 ข้อเสนอแนะจังหวัดยะลา	5-60
5.3.6 ข้อเสนอแนะจังหวัดปัตตานี	5-61
5.3.7 ข้อเสนอแนะจังหวัดสงขลา	5-63
5.3.8 สรุปข้อเสนอแนะในแต่ละด้านโดยแยกเป็นรายจังหวัด	5-65
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	5-77
บรรณานุกรม	ก-1
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ข้อมูลพื้นฐานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	ก-1
ภาคผนวก ข ข้อมูลด้านสถาบันและหลักสูตร ใน พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	ข-1
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์/แบบประเมิน	ค-1
ภาคผนวก ง รูปภาพลงพื้นที่และผลิตภัณฑ์	ง-1
ภาคผนวก จ รูปภาพผลิตภัณฑ์	จ-1

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	5-40
5.3.1 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	5-41
5.3.2 การจัดหลักสูตรและสถาบันที่จัดฝึกอบรม	5-53
5.3.3 สถาบันที่รับเลือกให้เป็นผู้รับผิดชอบการฝึกอบรม	5-57
5.3.4 ข้อเสนอแนะจังหวัดนราธิวาส	5-58
5.3.5 ข้อเสนอแนะจังหวัดยะลา	5-60
5.3.6 ข้อเสนอแนะจังหวัดปัตตานี	5-61
5.3.7 ข้อเสนอแนะจังหวัดสงขลา	5-63
5.3.8 สรุปข้อเสนอแนะในแต่ละด้านโดยแยกเป็นรายจังหวัด	5-65
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	5-77
บรรณานุกรม	ก-1
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ข้อมูลพื้นฐานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	ก-1
ภาคผนวก ข ข้อมูลด้านสถาบันและหลักสูตร ใน พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	ข-1
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์/แบบประเมิน	ค-1
ภาคผนวก ง รูปภาพลงพื้นที่ และผลิตภัณฑ์	ง-1
ภาคผนวก จ รูปภาพผลิตภัณฑ์	จ-1

สารบัญแผนภาพ

		หน้า
แผนภาพที่ 1.1	ขั้นตอนการวิจัย	1-6
แผนภาพที่ 2.1	จังหวัดนครราชสีมา	2-44
แผนภาพที่ 2.2	จังหวัดยะลา	2-47
แผนภาพที่ 2.3	จังหวัดปัตตานี	2-50
แผนภาพที่ 2.4	จังหวัดสงขลา	2-53
แผนภาพที่ 2.5	กรอบแนวคิดในการวิจัย	2-55
แผนภาพที่ 4.1	แผนที่แสดงอาณาเขตจังหวัดนครราชสีมา	4-5
แผนภาพที่ 4.2	แสดงแผนที่อาณาเขตจังหวัดยะลา	4-30
แผนภาพที่ 4.3	แสดงแผนที่อาณาเขตจังหวัดปัตตานี	4-62
แผนภาพที่ 4.4	แสดงแผนที่อาณาเขตจังหวัดสงขลา	4-90

สารบัญญัตราสาร

	หน้า	
ตารางที่ 1.1	ระยะเวลาดำเนินการ	1-10
ตารางที่ 2.1	สรุปความเชื่อมโยงการทบทวนวรรณกรรม และการนำเนื้อหาไปใช้ใน งานวิจัย	2-30
ตารางที่ 3.1	สรุปกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมประชุมและได้รับการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา	3-3
ตารางที่ 3.2	สรุปกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมประชุมและได้รับการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 จังหวัดปัตตานี	3-4
ตารางที่ 3.3	สรุปกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมประชุมและได้รับการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 จังหวัดยะลา	3-4
ตารางที่ 3.4	สรุปกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมประชุมและได้รับการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 จังหวัดสงขลา	3-5
ตารางที่ 3.5	กำหนดการลงพื้นที่ครั้งที่ 1 เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น	3-6
ตารางที่ 3.6	กำหนดการลงพื้นที่ครั้งที่ 2 เพื่อประชุมเครือข่ายเพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม	3-6
ตารางที่ 3.7	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นองค์กรและกลุ่มประชาชนในพื้นที่	3-8
ตารางที่ 3.8	จำนวนแบบสอบถามที่จัดเก็บข้อมูลทั้งหมด	3-8
ตารางที่ 4.1	แสดงหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2552	4-6
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามเพศ และเขตการปกครอง จังหวัดนครราชสีมา	4-9
ตารางที่ 4.3	แสดงความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตรปี 2551	4-10
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามหมวดอายุ เพศ เป็นราย อำเภอ และเขตการปกครอง พ.ศ.2551	4-12
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนครัวเรือนแยกตามอาชีพ แยกตามอำเภอ ปี 2553	4-14
ตารางที่ 4.6	แสดงรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีและรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนจำแนกราย อำเภอปี 2551	4-15
ตารางที่ 4.7	แสดงข้อมูลผู้ขึ้นทะเบียนแก้ปัญหาสังคมและความยากจน ด้านปัญหาไม่มี ที่ดินทำกิน	4-16
ตารางที่ 4.8	แสดงจำนวนเงินกู้เกษตรกรรูดบัตรเครดิตเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร จำแนกรายอำเภอ ปี 2551	4-17

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ ปี 2551	4-18
ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงานจำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2551	4-19
ตารางที่ 4.11 แสดงรายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ	4-20
ตารางที่ 4.12 แสดงข้อมูลเขตการปกครองและพื้นที่	4-32
ตารางที่ 4.13 แสดงประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามเพศ และเขตการปกครองจังหวัดยะลา	4-34
ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามหมวดอายุ 15-59 ปี จำแนกรายอำเภอ ปี 2551	4-35
ตารางที่ 4.15 ด้านจำนวนประชากรรวม แยกตามเพศ จำแนกรายอำเภอ ปี 2552 และความหนาแน่น ของประชากรต่อตารางกิโลเมตร ปี 2551	4-36
ตารางที่ 4.16 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน จำแนกรายอำเภอ ปี 2550	4-37
ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนครัวเรือนยากจน จำนวนคนยากจน จำแนกรายอำเภอ ปี 2552	4-37
ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนเงินกู้เกษตรกรรถลูก้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำแนกรายอำเภอ ปี 2551	4-38
ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ ปี 2551	4-39
ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออกจำแนกรายอำเภอ ปี 2549	4-39
ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รายอำเภอ ปี 2549	4-40
ตารางที่ 4.22 รายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ ปี 2551	4-41
ตารางที่ 4.23 แสดงรายการสินค้าที่มีการผลิตในแต่ละอำเภอ	4-49
ตารางที่ 4.24 แสดงหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2552	4-63

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.25 แสดงประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามเพศ และเขตการปกครองจังหวัด ปัตตานี	4-69
ตารางที่ 4.26 แสดงจำนวนประชากรรวม แยกตามเพศ จำแนกรายอำเภอ ปี 2552 และความ หนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร ปี 2551	4-70
ตารางที่ 4.27 แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามหมวดอายุ 15-59 ปี จำแนกรายอำเภอ ปี 2551	4-71
ตารางที่ 4.28 แสดงจำนวนครัวเรือนแยกตามอาชีพ แยกตามอำเภอ ปี 2553	4-71
ตารางที่ 4.29 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีและรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนจำแนกราย อำเภอ ปี 2551	4-72
ตารางที่ 4.30 แสดงจำนวนครัวเรือนยากจน และจำนวนคนยากจน ตามเกณฑ์ จปฐ. จำแนก รายอำเภอ ปี 2551	4-73
ตารางที่ 4.31 แสดงจำนวนเงินกู้เกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร จำแนกรายอำเภอ ปี 2551	4-74
ตารางที่ 4.32 แสดงจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตาม ประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ ปี 2551	4-75
ตารางที่ 4.33 แสดงจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการ ส่งออก รายอำเภอ ปี 2549	4-76
ตารางที่ 4.34 แสดงจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการ ส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รายอำเภอ ปี 2549	4-77
ตารางที่ 4.35 แสดงรายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ	4-78
ตารางที่ 4.36 แสดงจำนวนสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพ	4-79
ตารางที่ 4.37 แสดงข้อมูลเขตการปกครองและพื้นที่ (เฉพาะอำเภอที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของ การวิจัย)	4-92
ตารางที่ 4.38 แสดงจำนวนประชากรรวม แยกตามเพศ จำแนกรายอำเภอ ปี 2552 และความ หนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร ปี 2551	4-93
ตารางที่ 4.39 แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามหมวดอายุ	4-95

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.40 แสดงจำนวนประชากรรวม แยกตามเพศ จำแนกรายอำเภอ ปี 2552 และความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร ปี 2551	4-98
ตารางที่ 4.41 แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามหมวดอายุ	4-99
ตารางที่ 4.42 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามอาชีพหลักที่สำคัญของราษฎรในหมู่บ้าน และอำเภอ พ.ศ. 2542	4-100
ตารางที่ 4.43 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน จำแนกรายอำเภอ ปี 2550	4-101
ตารางที่ 4.44 แสดงจำนวนหมู่บ้านยากจน จำนวนคนยากจน จำแนกรายอำเภอ ปี 2553	4-101
ตารางที่ 4.45 แสดงจำนวนเงินกู้สหกรณ์ลูกค้านานาชาติเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำแนกรายอำเภอ ปี 2551	4-102
ตารางที่ 4.46 แสดงจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ ปี 2551	4-102
ตารางที่ 4.47 แสดงจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2551	4-103
ตารางที่ 4.48 แสดงรายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ	4-104
ตารางที่ 4.49 แสดงจำนวนสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพ	4-104
ตารางที่ 4.50 แสดงรายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ	4-108
ตารางที่ 4.51 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด	4-111
ตารางที่ 4.52 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	4-112
ตารางที่ 4.53 นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	4-113
ตารางที่ 4.54 สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลิตภัณฑ์ในพื้นที่	4-114
ตารางที่ 4.55 สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	4-114
ตารางที่ 4.56 สรุปปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	4-115
ตารางที่ 4.57 สรุปปัญหาด้านราคา	4-116
ตารางที่ 4.58 สรุปปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4-116
ตารางที่ 4.59 สรุปปัญหาด้านการส่งเสริมการขาย	4-116

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.60	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	4-117
ตารางที่ 4.61	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	4-117
ตารางที่ 4.62	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	4-118
ตารางที่ 4.63	ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด	4-118
ตารางที่ 4.64	ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	4-119
ตารางที่ 4.65	นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	4-121
ตารางที่ 4.66	สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลิตภัณฑ์ ในพื้นที่	4-122
ตารางที่ 4.67	สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	4-123
ตารางที่ 4.68	สรุปปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	4-123
ตารางที่ 4.69	สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นทางด้านราคา	4-124
ตารางที่ 4.70	สรุปปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4-125
ตารางที่ 4.71	สรุปปัญหา ด้านการส่งเสริมการขาย	4-125
ตารางที่ 4.72	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	4-126
ตารางที่ 4.73	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	4-126
ตารางที่ 4.74	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	4-127
ตารางที่ 4.75	ข้อมูลส่วนบุคคล	4-128
ตารางที่ 4.76	ข้อมูลอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ	4-130
ตารางที่ 4.77	ข้อมูลประเภทของอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ	4-130
ตารางที่ 4.78	ข้อมูลการเข้ารับการฝึกอบรม	4-130
ตารางที่ 4.79	ข้อมูลหลักสูตรที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	4-131
ตารางที่ 4.80	ข้อมูลภาพรวมของกิจการ	4-131
ตารางที่ 4.81	จำนวนลูกจ้าง	4-132
ตารางที่ 4.82	ข้อมูลแหล่งเงินทุนหลักเมื่อเริ่มกิจการ	4-133
ตารางที่ 4.83	ข้อมูลประวัติการกู้เงินเพื่อใช้ในกิจการ	4-133
ตารางที่ 4.84	ข้อมูลผลประกอบการของกิจการ	4-133
ตารางที่ 4.85	ข้อมูลเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ	4-134
ตารางที่ 4.86	ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะหนี้สินของกิจการในปัจจุบันกับเมื่อเริ่มกิจการ	4-134

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.87 ข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่างจ้าง	4-135
ตารางที่ 4.88 ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	4-136
ตารางที่ 4.89 ข้อมูลประเภทของตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	4-136
ตารางที่ 4.90 ข้อมูลสาเหตุที่มีตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	4-136
ตารางที่ 4.91 ข้อมูลความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอนาคต 1 – 2 ปีข้างหน้า	4-137
ตารางที่ 4.92 ข้อมูลวิธีการประกาศหาแรงงานเพิ่ม ในช่วงที่ผ่านมา	4-137
ตารางที่ 4.93 ข้อมูลความต้องการพัฒนาทักษะให้แรงงาน	4-137
ตารางที่ 4.94 ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะที่ต้องการเพื่อพัฒนาแรงงาน	4-138
ตารางที่ 4.95 สาเหตุของการขาดแคลนแรงงาน	4-138
ตารางที่ 4.96 สาเหตุของการว่างงาน	4-139
ตารางที่ 4.97 ข้อมูลด้านตลาด	4-140
ตารางที่ 4.98 ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	4-140
ตารางที่ 4.99 ปัญหาทางด้านราคา	4-141
ตารางที่ 4.100 ปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4-141
ตารางที่ 4.101 ปัญหาทางด้านช่องทางการส่งเสริมการขาย	4-142
ตารางที่ 4.102 หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่	4-143
ตารางที่ 4.103 สรุปข้อมูลของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม	4-144
ตารางที่ 4.104 สรุปช่วงเวลาและจำนวนครั้งของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา	4-146
ตารางที่ 4.105 สรุประยะเวลาและจำนวนหลักสูตรของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา	4-147
ตารางที่ 4.106 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554	4-147
ตารางที่ 4.107 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4-148
ตารางที่ 4.108 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม	4-149
ตารางที่ 4.109 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน	4-150
ตารางที่ 4.110 แสดงข้อมูลส่วนบุคคล	4-151
ตารางที่ 4.111 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหลัก	4-153
ตารางที่ 4.112 แสดงข้อมูลรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง	4-154
ตารางที่ 4.113 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง	4-154

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.114 ภาพรวมของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม	4-156
ตารางที่ 4.115 รายละเอียดของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม	4-156
ตารางที่ 4.116 ประวัติการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม	4-158
ตารางที่ 4.117 สรุปหลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2552) และการนำไปใช้	4-159
ตารางที่ 4.118 สรุปเหตุผลที่ไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2552)	4-159
ตารางที่ 4.119 ข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร	4-160
ตารางที่ 4.120 ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเดือนที่เหมาะสมในการฝึก	4-161
ตารางที่ 4.121 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่เหมาะสมและสะดวกในการฝึกอบรม	4-161
ตารางที่ 4.122 สรุปข้อเสนอแนะต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง	4-162
ตารางที่ 4.123 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด	4-163
ตารางที่ 4.124 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	4-164
ตารางที่ 4.125 นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	4-166
ตารางที่ 4.126 สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลิตภัณฑ์ในพื้นที่	4-166
ตารางที่ 4.127 สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	4-167
ตารางที่ 4.128 สรุปปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	4-168
ตารางที่ 4.129 สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นทางด้านราคา	4-169
ตารางที่ 4.130 สรุปปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4-169
ตารางที่ 4.131 สรุปปัญหา ด้านการส่งเสริมการขาย	4-169
ตารางที่ 4.132 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	4-170
ตารางที่ 4.133 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	4-170
ตารางที่ 4.134 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	4-171
ตารางที่ 4.135 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด	4-172
ตารางที่ 4.136 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	4-172
ตารางที่ 4.137 นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	4-174

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.138	สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และ ผลิตภัณฑ์ในพื้นที่	4-175
ตารางที่ 4.139	สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	4-176
ตารางที่ 4.140	สรุปปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	4-177
ตารางที่ 4.141	สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านราคา	4-177
ตารางที่ 4.142	สรุปปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4-177
ตารางที่ 4.143	สรุปปัญหา ด้านการส่งเสริมการขาย	4-178
ตารางที่ 4.144	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	4-178
ตารางที่ 4.145	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	4-179
ตารางที่ 4.146	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	4-179
ตารางที่ 4.147	ข้อมูลส่วนบุคคล	4-180
ตารางที่ 4.148	ข้อมูลอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ของเจ้าของกิจการ	4-182
ตารางที่ 4.149	ข้อมูลประเภทของอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ของเจ้าของกิจการ	4-182
ตารางที่ 4.150	ข้อมูลการเข้ารับการฝึกอบรม	4-183
ตารางที่ 4.151	ข้อมูลหลักสูตรที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	4-183
ตารางที่ 4.152	ข้อมูลภาพรวมของกิจการ	4-184
ตารางที่ 4.153	จำนวนลูกจ้าง	4-185
ตารางที่ 4.154	ข้อมูลแหล่งเงินทุนหลักเมื่อเริ่มกิจการ	4-185
ตารางที่ 4.155	ข้อมูลประวัติการกู้เงินเพื่อใช้ในกิจการ	4-185
ตารางที่ 4.156	ข้อมูลผลประกอบการของกิจการ	4-186
ตารางที่ 4.157	ข้อมูลเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ	4-186
ตารางที่ 4.158	ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะหนี้สินของกิจการในปัจจุบันกับเมื่อเริ่มกิจการ	4-186
ตารางที่ 4.159	ข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่าง	4-187
ตารางที่ 4.160	ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	4-188
ตารางที่ 4.161	ข้อมูลประเภทของตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	4-188
ตารางที่ 4.162	ข้อมูลสาเหตุที่มีตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	4-189
ตารางที่ 4.163	ข้อมูลความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอนาคต 1 – 2 ปีข้างหน้า	4-189
ตารางที่ 4.164	ข้อมูลวิธีการประกาศหาแรงงานเพิ่ม ในช่วงที่ผ่านมา	4-189

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.165	ข้อมูลความต้องการพัฒนาทักษะให้แรงงาน 4-189
ตารางที่ 4.166	ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะที่ต้องการเพื่อพัฒนาแรงงาน 4-190
ตารางที่ 4.167	สาเหตุของการขาดแคลนแรงงาน 4-191
ตารางที่ 4.168	สาเหตุของการว่างงาน 4-191
ตารางที่ 4.169	ข้อมูลด้านตลาด 4-192
ตารางที่ 4.170	ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์ 4-193
ตารางที่ 4.171	ปัญหาทางด้านราคา 4-193
ตารางที่ 4.172	ปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 4-194
ตารางที่ 4.173	ปัญหาทางด้านช่องทางการส่งเสริมการขาย 4-194
ตารางที่ 4.174	หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่ 4-195
ตารางที่ 4.175	สรุปข้อมูลของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม 4-196
ตารางที่ 4.176	สรุปช่วงเวลาและจำนวนครั้งของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา 4-198
ตารางที่ 4.177	สรุประยะเวลาและจำนวนหลักสูตรของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา 4-199
ตารางที่ 4.178	ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554 4-199
ตารางที่ 4.179	ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้ว ได้รับความนิยจากผู้เข้ารับการ ฝึกอบรม 4-200
ตารางที่ 4.180	ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม 4-202
ตารางที่ 4.181	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน 4-203
ตารางที่ 4.182	แสดงข้อมูลส่วนบุคคล 4-204
ตารางที่ 4.183	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหลัก 4-206
ตารางที่ 4.184	แสดงข้อมูลรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง 4-207
ตารางที่ 4.185	สรุปปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง 4-207
ตารางที่ 4.185.1	ภาพรวมของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม 4-209
ตารางที่ 4.186	รายละเอียดของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพ เสริม 4-210
ตารางที่ 4.187	ประวัติการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม 4-212
ตารางที่ 4.188	สรุปหลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2552) และการนำไปใช้ 4-212

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.189	สรุปเหตุผลที่ไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2552)	4-213
ตารางที่ 4.190	ข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร	4-214
ตารางที่ 4.191	ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเดือนที่เหมาะสมในการฝึก	4-214
ตารางที่ 4.192	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่เหมาะสมและสะดวกในการฝึกอบรม	4-215
ตารางที่ 4.193	สรุปข้อเสนอแนะต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง	4-215
ตารางที่ 4.194	ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด	4-217
ตารางที่ 4.195	ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	4-218
ตารางที่ 4.196	นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	4-219
ตารางที่ 4.197	สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลิตภัณฑ์ในพื้นที่	4-220
ตารางที่ 4.198	สรุปผลิตภัณฑ์โคเคเด่นของจังหวัด	4-221
ตารางที่ 4.199	สรุปปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	4-222
ตารางที่ 4.200	สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นทางด้านราคา	4-222
ตารางที่ 4.201	สรุปปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4-223
ตารางที่ 4.202	สรุปปัญหา ด้านการส่งเสริมการขาย	4-223
ตารางที่ 4.203	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	4-224
ตารางที่ 4.204	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	4-224
ตารางที่ 4.205	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	4-225
ตารางที่ 4.206	ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด	4-226
ตารางที่ 4.207	ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	4-227
ตารางที่ 4.208	นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	4-228
ตารางที่ 4.209	สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลิตภัณฑ์ในพื้นที่	4-229
ตารางที่ 4.210	สรุปผลิตภัณฑ์โคเคเด่นของจังหวัด	4-230
ตารางที่ 4.211	สรุปปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	4-231
ตารางที่ 4.212	สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านราคา	4-231
ตารางที่ 4.213	สรุปปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4-232
ตารางที่ 4.214	สรุปปัญหา ด้านการส่งเสริมการขาย	4-232

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.215	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	4-233
ตารางที่ 4.216	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	4-233
ตารางที่ 4.217	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	4-234
ตารางที่ 4.218	ข้อมูลส่วนบุคคล	4-235
ตารางที่ 4.219	ข้อมูลอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ของเจ้าของกิจการ	4-237
ตารางที่ 4.220	ข้อมูลประเภทของอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ของเจ้าของกิจการ	4-237
ตารางที่ 4.221	ข้อมูลการเข้ารับการฝึกอบรม	4-237
ตารางที่ 4.222	ข้อมูลหลักสูตรที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	4-238
ตารางที่ 4.223	ข้อมูลภาพรวมของกิจการ	4-239
ตารางที่ 4.224	จำนวนลูกจ้าง	4-240
ตารางที่ 4.225	ข้อมูลแหล่งเงินทุนหลักเมื่อเริ่มกิจการ	4-240
ตารางที่ 4.226	ข้อมูลประวัติการกู้เงินเพื่อใช้ในกิจการ	4-240
ตารางที่ 4.227	ข้อมูลผลประกอบการของกิจการ	4-241
ตารางที่ 4.228	ข้อมูลเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ	4-241
ตารางที่ 4.229	ข้อมูลเปรียบเทียบหนี้สินของกิจการในปัจจุบันกับเมื่อเริ่มกิจการ	4-241
ตารางที่ 4.230	ข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่าจ้าง	4-242
ตารางที่ 4.231	ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	4-243
ตารางที่ 4.232	ข้อมูลประเภทของตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	4-243
ตารางที่ 4.233	ข้อมูลสาเหตุที่มีตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	4-244
ตารางที่ 4.234	ข้อมูลความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอนาคต 1 – 2 ปีข้างหน้า	4-244
ตารางที่ 4.235	ข้อมูลวิธีการประกาศหาแรงงานเพิ่ม ในช่วงที่ผ่านมา	4-244
ตารางที่ 4.236	ข้อมูลความต้องการพัฒนาทักษะให้แรงงาน	4-245
ตารางที่ 4.237	ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะที่ต้องการเพื่อพัฒนาแรงงาน	4-245
ตารางที่ 4.238	สาเหตุของการขาดแคลนแรงงาน	4-246
ตารางที่ 4.239	สาเหตุของการว่างงาน	4-247
ตารางที่ 4.240	ข้อมูลด้านตลาด	4-247
ตารางที่ 4.241	ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	4-248
ตารางที่ 4.242	ปัญหาทางด้านราคา	4-248

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.243	ปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4-249
ตารางที่ 4.244	ปัญหาทางด้านช่องทางการส่งเสริมการขาย	4-249
ตารางที่ 4.245	หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่	4-250
ตารางที่ 4.246	สรุปข้อมูลของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม	4-250
ตารางที่ 4.247	สรุปช่วงเวลาและจำนวนครั้งของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา	4-253
ตารางที่ 4.248	สรุประยะเวลาและจำนวนหลักสูตรของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา	4-253
ตารางที่ 4.249	ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554	4-254
ตารางที่ 4.250	ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมนจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4-254
ตารางที่ 4.251	ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม	4-255
ตารางที่ 4.252	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน	4-255
ตารางที่ 4.253	แสดงข้อมูลส่วนบุคคล	4-256
ตารางที่ 4.254	ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหลัก	4-258
ตารางที่ 4.255	ข้อมูลรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง	4-259
ตารางที่ 4.256	สรุปปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง	4-260
ตารางที่ 4.257	ภาพรวมของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม	4-261
ตารางที่ 4.258	รายละเอียดของความ ต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม	4-262
ตารางที่ 4.259	ประวัติการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม	4-264
ตารางที่ 4.260	สรุปหลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552) และ การนำไปใช้	4-264
ตารางที่ 4.261	สรุปเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)	4-265
ตารางที่ 4.262	ข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร	4-266
ตารางที่ 4.263	ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเดือนที่เหมาะสมในการฝึกอบรม	4-267
ตารางที่ 4.264	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่เหมาะสม และสะดวกในการฝึกอบรม	4-267
ตารางที่ 4.265	สรุปข้อเสนอแนะต่อการฝึกอบรมวิชาชีพต่อกลุ่มตัวอย่าง	4-268
ตารางที่ 4.266	ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด	4-270
ตารางที่ 4.267	ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	4-270

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.268	นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	4-272
ตารางที่ 4.269	สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และ ผลิตภัณฑ์ในพื้นที่	4-272
ตารางที่ 4.270	สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	4-273
ตารางที่ 4.271	สรุปปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	4-274
ตารางที่ 4.272	สรุปปัญหาด้านราคา	4-274
ตารางที่ 4.273	สรุปปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4-275
ตารางที่ 4.274	สรุปปัญหาด้านการส่งเสริมการขาย	4-275
ตารางที่ 4.275	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	4-275
ตารางที่ 4.276	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	4-276
ตารางที่ 4.277	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	4-276
ตารางที่ 4.278	ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด	4-277
ตารางที่ 4.279	ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	4-278
ตารางที่ 4.280	นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	4-279
ตารางที่ 4.281	สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และ ผลิตภัณฑ์ในพื้นที่	4-280
ตารางที่ 4.282	สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	4-281
ตารางที่ 4.283	สรุปปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	4-282
ตารางที่ 4.284	สรุปปัญหาด้านราคา	4-282
ตารางที่ 4.285	สรุปปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4-282
ตารางที่ 4.286	สรุปปัญหาด้านการส่งเสริมการขาย	4-283
ตารางที่ 4.287	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	4-283
ตารางที่ 4.288	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	4-283
ตารางที่ 4.289	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	4-284
ตารางที่ 4.290	ข้อมูลส่วนบุคคล	4-285
ตารางที่ 4.291	ข้อมูลอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ของเจ้าของกิจการ	4-287
ตารางที่ 4.292	ข้อมูลประเภทของอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ของเจ้าของกิจการ	4-287
ตารางที่ 4.293	ข้อมูลการเข้ารับการฝึกอบรม	4-287

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.294	ข้อมูลหลักสูตรที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	4-288
ตารางที่ 4.295	ข้อมูลภาพรวมของกิจการ	4-288
ตารางที่ 4.296	จำนวนลูกจ้าง	4-289
ตารางที่ 4.297	ข้อมูลแหล่งเงินทุนหลักเมื่อเริ่มกิจการ	4-290
ตารางที่ 4.298	ข้อมูลประวัติการกู้เงินเพื่อใช้ในกิจการ	4-290
ตารางที่ 4.299	ข้อมูลผลประกอบการของกิจการ	4-291
ตารางที่ 4.300	ข้อมูลเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ	4-291
ตารางที่ 4.301	ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะหนี้สินของกิจการในปัจจุบันกับเมื่อเริ่มกิจการ	4-291
ตารางที่ 4.302	ข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่าง	4-292
ตารางที่ 4.303	ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	4-293
ตารางที่ 4.304	ข้อมูลประเภทของตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	4-293
ตารางที่ 4.305	ข้อมูลสาเหตุที่มีตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	4-293
ตารางที่ 4.306	ข้อมูลความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอนาคต 1 – 2 ปีข้างหน้า	4-294
ตารางที่ 4.307	ข้อมูลวิธีการประกาศหาแรงงานเพิ่ม ในช่วงที่ผ่านมา	4-294
ตารางที่ 4.308	ข้อมูลความต้องการพัฒนาทักษะให้แรงงาน	4-294
ตารางที่ 4.309	ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะที่ต้องการเพื่อพัฒนาแรงงาน	4-295
ตารางที่ 4.310	สาเหตุของการขาดแคลนแรงงาน	4-295
ตารางที่ 4.311	สาเหตุของการว่างงาน	4-296
ตารางที่ 4.312	ข้อมูลด้านตลาด	4-297
ตารางที่ 4.313	ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	4-297
ตารางที่ 4.314	ปัญหาทางด้านราคา	4-298
ตารางที่ 4.315	ปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4-298
ตารางที่ 4.316	ปัญหาทางด้านช่องทางการส่งเสริมการขาย	4-299
ตารางที่ 4.317	หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่	4-300
ตารางที่ 4.318	สรุปข้อมูลของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม	4-300
ตารางที่ 4.319	สรุปช่วงเวลาและจำนวนครั้งของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา	4-303
ตารางที่ 4.320	สรุประยะเวลาและจำนวนหลักสูตรของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา	4-304
ตารางที่ 4.321	ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554	4-304

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.322	ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4-306
ตารางที่ 4.323	ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม	4-307
ตารางที่ 4.324	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน	4-308
ตารางที่ 4.325	แสดงข้อมูลส่วนบุคคล	4-309
ตารางที่ 4.326	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหลัก	4-311
ตารางที่ 4.327	แสดงข้อมูลรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง	4-311
ตารางที่ 4.328	สรุปปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง	4-312
ตารางที่ 4.329	ภาพรวมของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม	4-314
ตารางที่ 4.330	รายละเอียดของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม	4-314
ตารางที่ 4.331	ประวัติการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม	4-316
ตารางที่ 4.332	สรุปหลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2552) และการนำไปใช้	4-317
ตารางที่ 4.333	สรุปเหตุผลที่ไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2552)	4-317
ตารางที่ 4.334	ข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร	4-318
ตารางที่ 4.335	ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเดือนที่เหมาะสมในการฝึก	4-319
ตารางที่ 4.336	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่เหมาะสมและสะดวกในการฝึกอบรม	4-319
ตารางที่ 4.337	สรุปข้อเสนอแนะต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง	4-320
ตารางที่ 5.1	สถาบันที่จัดฝึกอบรม	5-53
ตารางที่ 5.2	สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านแรงงานแยกรายจังหวัด	5-67
ตารางที่ 5.3	สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านการตลาดแยกรายจังหวัด	5-68
ตารางที่ 5.4	สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านผลิตภัณฑ์แยกรายจังหวัด	5-71
ตารางที่ 5.5	สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านการศึกษาแยกรายจังหวัด	5-74

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

1.1 หลักการและเหตุผล (Rational)

โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคใต้ของประเทศไทย (Southern Thailand Empowerment and Participation) หรือ STEP มีวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ เพื่อเสริมขีดความสามารถของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย (จังหวัดสตูล สงขลา นราธิวาส ปัตตานี และยะลา) ซึ่งเกือบร้อยละ 30 ของครัวเรือนทั้งหมดในจังหวัดใต้สุดมีชีวิตต่ำกว่าระดับความยากจนของประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละ 9.5 ทั่วประเทศ โดยจังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่ำกว่ารายได้ครัวเรือนเฉลี่ยของประเทศ ได้แก่ ยะลา ปัตตานีและ นราธิวาส ในขณะที่การพัฒนามนุษย์ ตลอดจนโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถทางเศรษฐกิจ ในพื้นที่นี้มีความยากลำบากมากเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบ ในภาคใต้ตั้งแต่ในเดือนมกราคม 2547 เป็นต้นมา ส่งผลให้เกิดปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ที่ทำให้ภาวการณ์ผลิตหดตัว ผู้ประกอบการขาดความมั่นใจในการลงทุน มีการเลิกกิจการอย่างต่อเนื่องเกิดปัญหาการว่างงานสูง นำไปสู่ปัญหาความยากจนของประชาชน

จากเหตุผลข้างต้น ซึ่งให้เห็นว่าการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องเริ่มด้วยการแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นเบื้องต้น โดยใช้แนวทางการสร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ตลอดจนพัฒนาขีดความสามารถของผู้ว่างงานเพื่อโอกาสในการเข้าทำงาน ตลอดจนการเริ่มต้นก่อตั้งตัวของธุรกิจระดับชุมชนอย่างยั่งยืน รวมถึงการจัดให้มีบริการพื้นฐานที่จำเป็น และมีคุณภาพอย่างทั่วถึง เพื่อพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน พร้อมกับดำเนินมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจ การลงทุน การพัฒนาเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติ ดังนั้นหนทางในการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นจะต้องสร้างเสริมความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ศักยภาพ และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ รวมถึงต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานของชุมชนในปัจจุบัน เพื่อให้ชุมชนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงยั่งยืนและต่อยอดพื้นความรู้อาชีพเดิม จำเป็นต้องเสริมสร้างทักษะอาชีพใหม่ เพื่อพัฒนาให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง นำไปสู่เป้าหมายสำคัญ คือ ให้คนในท้องถิ่นสามารถสร้างรายได้ และมีระดับคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นในระยะยาว

หน่วยวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนใต้ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในฐานะหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เล็งเห็นว่า ภายใต้อำนาจ ความสามารถและศักยภาพของหน่วยวิจัยฯ ที่มีอยู่จะสามารถนำมาช่วยเหลือและสนับสนุนในการ พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ศักยภาพ และทรัพยากรที่มีอยู่ใน ท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อสร้างเสริมความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชน รวมถึง สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของชุมชน นำไปสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยรวมของ ประเทศได้ ด้วยเหตุนี้ หน่วยวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนใต้ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงจัดทำโครงการวิจัยเรื่องการศึกษากระบวนการสร้างรายได้และ โอกาส ในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา โดยมีเป้าหมาย ในการสร้างความมั่นคงและยั่งยืนในอาชีพของประชาชนในชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

1.2 เนื้อหาของโครงการวิจัย (Research Content)

ในโครงการวิจัยนี้ได้ศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคใต้ของ ประเทศไทย ซึ่งมีความพยายามดำเนินการใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา เพื่อให้เข้าถึงประโยชน์ที่แท้จริง โดยการศึกษาความต้องการและความจำเป็นในการแก้ไขปัญหา ความยากจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านแรงงาน

เนื่องจากสถานการณ์การจ้างงานในภาคใต้อยู่ในภาวะที่ตึงตัว เป็นอุปสรรคในการผลิต สินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้า และการขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมยังคงเป็นปัญหาทำให้ ต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าว ผู้ประกอบการต้องจ่ายค่าแรงเพิ่มขึ้นเพื่อจูงใจในการทำงาน และเกิดการ แย่งแรงงานที่เป็นคนไทยในระหว่างอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น โรงงานไม้อย่างพารา และอาหารแช่แข็ง ทำให้ต้นทุนแรงงานสูงขึ้น ประกอบกับยางพารามีราคาสูงทำให้แรงงานบางส่วนออกไปกรีดยางพาราซึ่งมีรายได้ดีกว่า สำหรับภาคธุรกิจยานยนต์จะขาดแคลนช่างฝีมือและช่างที่มีประสบการณ์ที่ ลาดออกไปประกอบอาชีพอิสระหรือศึกษาต่อ ต้องจ้างแรงงานใหม่เพื่อทดแทนทำให้เป็นภาระและเพิ่ม ต้นทุนของผู้ประกอบการ

โครงการวิจัยเรื่องการศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชน ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา นี้ แบ่งรายงานการวิจัยที่ ประกอบไปด้วย 5 บท โดยแต่ละบทจะครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

บทที่ 1	บทนำ
บทที่ 2	กรอบแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องในการวิจัย
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย
บทที่ 4	ผลการวิจัย
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

โดยรายงานในบทที่ 4 จะประกอบไปด้วย 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนแรก คือ จังหวัดนครราชสีมา ส่วนที่ 2 คือ จังหวัดยะลา ส่วนที่ 3 คือ จังหวัดปัตตานี และส่วนสุดท้าย คือ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

1.3 วัตถุประสงค์ (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาในปัจจุบัน
3. เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และอุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดในพื้นที่ที่มีศักยภาพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา
4. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา
5. เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

1.4 คำถามการวิจัย (Research Questions)

1. ข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาเป็นอย่างไร
2. ศักยภาพในแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาในปัจจุบันเป็นอย่างไร

3. ข้อมูลความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และอุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์ จังหวัดในพื้นที่ที่มีศักยภาพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาเป็นอย่างไร

4. ข้อมูลความต้องการการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาเป็นอย่างไร

5. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาควรเป็นอย่างไร

จากคำถามการวิจัยนำไปสู่การกำหนดแนวทางการวิจัย ขั้นตอนและขอบเขตในการศึกษา ตามวัตถุประสงค์การศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชน ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาต่อไป

1.5 แนวทางและขั้นตอนการวิจัย (Research Steps)

1.5.1 แนวทางการวิจัย

1) การวิจัยเอกสาร ทั้งจากเอกสารสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ และข้อมูลในเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ต่างๆ เพื่อนำมาใช้ตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำมากำหนดแนวทางแก้ปัญหาด้วยการ ฝึกอบรมและใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการกำหนดทิศทางการจัดเก็บข้อมูลในการวิจัยภาคสนาม

2) การสัมภาษณ์ โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและมีหน้าที่ปฏิบัติงาน ในหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงและอ้อม ด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดทั้งจาก หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการจัดการเรียน การสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาในปัจจุบัน เพื่อให้ทราบข้อมูลที่สำคัญ เช่น สภาพปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ความพร้อมด้านทรัพยากร การผลิต ตลาด อาชีพ สภาพะการว่างงานและความยากจน สถานการณ์ ความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ในปัจจุบัน ตลอดจนความพร้อมของสถาบันการศึกษาในพื้นที่ใน การเรียนการสอน เพื่อการฝึกอบรมด้านแรงงานและวิชาชีพ เป็นต้น

3) การวิจัยภาคสนาม เป็นการสำรวจและสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่ 5 กลุ่มย่อย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างระดับองค์กร และระดับบุคคล คือ (1) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ (2) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของเอกชน (3) ผู้ประกอบการในธุรกิจการผลิต ธุรกิจบริการ ธุรกิจการท่องเที่ยว (4) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีววะและพัฒนาอาชีพ (5) ประชาชนในชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อเป็น การตรวจสอบสถานการณ์ด้านตลาด รวมทั้งเพื่อให้ทราบถึงการรับรู้ ความคิดเห็นและทัศนคติที่มีต่อ

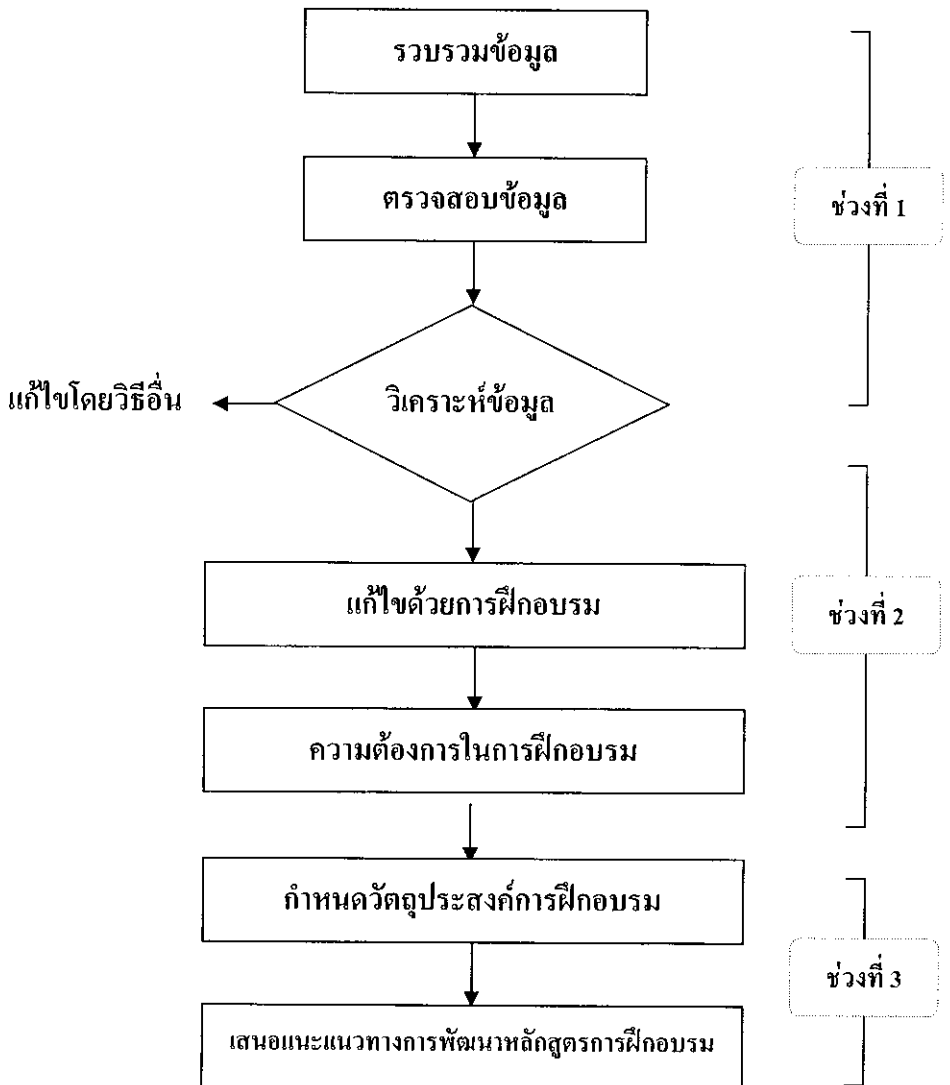
การฝึกอบรมด้านส่งเสริมอาชีพของรัฐบาลในพื้นที่ ตลอดจนความต้องการการฝึกอบรม และปัญหาในการประกอบอาชีพ และการว่างงาน รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ

1.5.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน: การประเมินความต้องการการฝึกอบรม

- 1) ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิและทบทวนวรรณกรรม
 - ติดต่อขอข้อมูลหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
 - ค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร หนังสือ วารสาร งานวิจัย Website
 - สังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- 2) การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา
 - สำรวจพื้นที่เบื้องต้น โดยทาง Mapping พื้นที่ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 - วิเคราะห์ปัญหาที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม
- 3) ตรวจสอบข้อมูลและออกแบบสอบถาม
 - ระบุหน่วยตัวอย่าง สำหรับเก็บข้อมูล
- 4) การเก็บข้อมูล
 - รายละเอียดอยู่ในขั้นตอนวิจัยที่ 1 และ 2 ในบทที่ 3
- 5) สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล
 - รายละเอียดอยู่ในบทที่ 4 และ 5
- 6) รายงานฉบับร่างและฉบับสมบูรณ์

จากแนวทางการวิจัยสามารถสรุปขั้นตอนการวิจัยในการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย เรื่องการศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอ จังหวัดสงขลา ดังแผนภาพที่ 1.1 ในหน้าถัดไป

แผนภาพที่ 1.1: ขั้นตอนการวิจัย

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Results)

ผลการวิจัยเรื่องการศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา คาดว่าเป็นประโยชน์ต่อบุคคลหรือหน่วยงานในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.6.1 หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาฝีมือแรงงานและสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพ ตลอดจนผู้ประกอบการใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา สามารถนำข้อมูลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ได้

1.6.2 หน่วยงานสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพ ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการอบรมในหลักสูตรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและปัจจัยที่ส่งผลต่อความล้มเหลวต่อหลักสูตร

1.6.3 หน่วยงานภาครัฐ ได้ข้อมูลเพื่อนำไปกำหนดนโยบายและแนวทางการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมให้กับสถาบันที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

1.6.4 นักวิชาการและนักวิจัยอื่น ๆ ได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับด้านแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์จังหวัด และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องอื่นๆ ต่อไป

1.7 ข้อจำกัดในการวิจัย (Limitations of the Study)

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยรูปแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) โดยใช้เทคนิควิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ร่วมกัน มีกลุ่มตัวอย่างหลากหลายกลุ่ม และมีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม ผู้วิจัยจึงใช้แบบการวิจัยเชิงบรรยายแบบศึกษาข้อมูลย้อนหลังและข้อมูลล่วงหน้า โดยยึดถือข้อมูลที่ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2550-2554 และมีระดับการวิเคราะห์ (Level of Analysis) เป็นระดับองค์กรในส่วนของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และระดับบุคคลในส่วนของประชาชนและผู้ประกอบการ ทั้งนี้ ทำการสรุปเป็นระดับจังหวัดในภาพรวมเท่านั้น โดยมีข้อจำกัดในการวิจัยดังนี้

1.7.1 การกำหนดผู้เป็นตัวแทนองค์กรเพื่อตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ในส่วนของขั้นตอนวิจัยที่ 1 และ 2 นั้น ผู้วิจัยกำหนดตัวแทนองค์กรที่มีส่วนในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานและพัฒนาด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัด ตลอดจนศักยภาพในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาที่แท้จริง โดยพยายามค้นหาและใช้รายชื่อจากข้อมูลของหน่วยงานในแต่ละจังหวัด ที่มีลักษณะการทำงานที่เกี่ยวข้อง และคุ้นเคยกับพื้นที่เป็นอย่างดี

1.7.2 การได้มาซึ่งข้อมูล ขึ้นอยู่กับการให้ความร่วมมือของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหลัก และอาจจะไม่ได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่แท้จริง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้รับผิดชอบตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง และให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยจะเสนอให้กับทุกองค์กรที่ตอบแบบสอบถามว่าจะได้รับผลวิจัยโดยสรุป เช่น คุณลักษณะของหลักสูตร เป็นต้น

1.7.3 การวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถควบคุมหรือจัดกระทำกับปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐกิจ ตลอดจนความไม่สงบในพื้นที่ได้ ทั้งนี้พื้นที่เป้าหมายมีลักษณะเฉพาะที่มีภาษา และวัฒนธรรมที่มีความแตกต่าง จึงจำเป็นต้องใช้เครือข่ายบัณฑิตอาสาเพื่อลงพื้นที่ในแต่ละพื้นที่ในการเก็บข้อมูล โดยกำหนดให้มีผู้ควบคุมทีมเป็นผู้ประสานงานกับทีมนักวิจัยโดยตรง ตลอดจน จัดการประชุมชี้แจงวิธีการเก็บข้อมูล และทำความเข้าใจประเด็นข้อคำถามในแบบสอบถามร่วมกัน

1.8 ขอบเขตการวิจัย (Scope of the Study)

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินการวิจัยให้บรรลุความมุ่งหมายและประสิทธิภาพมากที่สุด จึงได้กำหนดขอบเขตในการศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชน ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบไปด้วยขอบเขตด้านพื้นที่ เนื้อหา ประชากรและระยะเวลา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.8.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการศึกษาในพื้นที่ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย

1.8.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษา

1.8.2.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์ 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

1.8.2.2 ข้อมูลพื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพในจังหวัดในปัจจุบัน

1.8.2.3 ความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และ อุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์ 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

1.8.2.4 วิเคราะห์ความต้องการการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

1.8.2.5 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

1.8.3 ขอบเขตด้านประชากร มีดังนี้

1.8.3.1 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน

1.8.3.2 ผู้ประกอบการในธุรกิจการผลิต ธุรกิจบริการ ธุรกิจการท่องเที่ยว

1.8.3.3 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวะและพัฒนาอาชีพ

1.8.3.4 ประชาชนในพื้นที่

1.8.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลา 7 เดือน (มิ.ย. – ธ.ค. 2553) โดยเริ่มดำเนินการเสนอโครงร่างและรายงานฉบับสมบูรณ์

ตารางที่ 1.1 ระยะเวลาดำเนินการ

วัตถุประสงค์	ระยะเวลา	กิจกรรมที่เป็นตัวชี้วัด	สถานที่	เนื้อหา	กิจกรรม	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ
1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	มิถุนายน กรกฎาคม	มีการสรรหาที่ปรึกษาหรือมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลและอยู่ในพื้นที่ที่แท้จริง	3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	การว่างงานของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	- การสำรวจจากข้อมูลทุติยภูมิ			
					- การวิจัยเชิงคุณภาพ	เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับแรงงานจำนวน 15 คน	การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)	สัมภาษณ์แบบรายบุคคล (Depth Interview) แบบลูกโซ่ (Snow ball Sampling)
				ความต้องการแรงงานของผู้ประกอบการใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	- การวิจัยเชิงปริมาณ	ผู้ประกอบการในชุมชน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบค้ำเนินถึงความน่าจะเป็น (Probability Sampling)	แบบสอบถาม (Questionnaires)
2. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสถาบันที่เปิดหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาในปัจจุบัน	มิถุนายน กรกฎาคม		3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	เสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาในปัจจุบัน	การสำรวจจากข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิ			

ตารางที่ 1.1 ระยะเวลาดำเนินการ (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ระยะเวลา	กิจกรรมที่เป็นตัวชี้วัด	สถานที่	เนื้อหา	กิจกรรม	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ
3. เพื่อประเมินศักยภาพในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	สิงหาคม		3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา		การสำรวจภาคสนาม การวิจัยเชิงคุณภาพ	ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ (Key informant) จำนวน 15 คน	บุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญผู้ที่มีบทบาทเด่นหรือเป็นผู้ที่มีชื่อเสียง	การสัมภาษณ์ เป็นรายกลุ่ม Focus group
4. เพื่อหาความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และอุปทานด้านแรงงานในพื้นที่ที่มีศักยภาพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	กันยายน	การประเมินความต้องการการศึกษาของสถาบันที่มีอยู่และความต้องการของตลาด		ความต้องการและแรงงานของในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา	การวิจัยเชิงปริมาณ	ผู้ประกอบกิจการและคนในพื้นที่ว่างงาน	ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบค้ำบังถึงความน่าจะเป็น (Probability Sampling)	แบบสอบถาม (Questionnaires)
5. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	ตุลาคม	พัฒนาแผนการดำเนินการสำหรับอบรมวิชาชีพ		หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานเพื่อหาความต้องการในการฝึกอบรม	การวิจัยเชิงคุณภาพ	ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ (Key informant) จำนวน 15 คน	บุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญผู้ที่มีบทบาทเด่นหรือเป็นผู้ที่มีชื่อเสียง	การสัมภาษณ์ เป็นรายกลุ่ม Focus group
6. เพื่อศึกษาความต้องการและความพร้อมของแรงงานในการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ	พฤศจิกายน	ประเมินความต้องการฝึกวิชาชีพสถาบันที่มีอยู่แล้ว			การวิจัยเชิงคุณภาพ	เครือข่ายที่เป็นตัวแทนคนในพื้นที่ที่ต้องการในการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ	การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)	แบบสอบถาม (Questionnaires)
7. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ	ธันวาคม	แนวคิดหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการ			การวิจัยเชิงคุณภาพ	ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ จำนวน 15 คน	บุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ	การสัมภาษณ์ เป็นรายกลุ่ม Focus group

1.9 นิยามศัพท์ (Definition of Terms)

3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา หมายถึง จังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ในงานวิจัยชิ้นนี้ คือ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และอำเภอจะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาด ผลิตภัณฑ์จังหวัด หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานในภาพรวม โดยเน้นพิจารณาทางด้านความต้องการ(demand side) ในพื้นที่วิจัย 3จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4อำเภอจังหวัดสงขลา”

บทที่ 2

กรอบแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องในการวิจัย (CONCEPTUAL FRAMEWORK)

การทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยทฤษฎีแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้จากการศึกษา การค้นคว้า และตรวจสอบเอกสารจากข้อมูลทุติยภูมิเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
2. แนวคิดด้านอุปสงค์และอุปทานแรงงาน
3. แนวคิดด้านการสรรหา
4. แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม
5. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรม
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. แนวคิดการวิเคราะห์พื้นที่ ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาในภาพรวม และรายจังหวัด
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า “ศาสตร์” เป็นองค์ความรู้ในการนำไปอธิบาย อรรถาธิบาย พยากรณ์ปรากฏการณ์ หรืออาจสรุปได้ว่า “ศาสตร์” มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความเข้าใจในสิ่งแวดลอมรอบตัวเรานั้นเอง ศาสตร์ต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกัน เช่น เศรษฐศาสตร์ เป็นสังคมศาสตร์แขนงหนึ่งที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ ในด้านการผลิต การบริโภค Colander (2004: 4) ได้พยายามอธิบายความหมายหรือคำจำกัดความว่า เศรษฐศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ในการเลือกใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่ทว่า การผลิตนั้นต้องอาศัยทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิต คือ ที่ดิน แรงงาน ทุน ที่มีอยู่อย่างจำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการของมนุษย์ที่ไม่มีวันจบสิ้น (Unlimited Want) ดังนั้นต้องคำนึงถึงทางเลือกในการผลิต (Choice) และค่าเสียโอกาสในการผลิตสินค้าอื่น (Opportunity Cost) (Baumol and Blinder, 1991: 34) จากเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นจึงนำไปสู่ปัญหาทางเศรษฐกิจพื้นฐาน คือ ปัญหาที่ว่า จะผลิตสินค้าและบริการอะไร จะผลิตเท่าไร จะผลิตอย่างไร และจะผลิต

เพื่อใคร ภายใต้ความสมดุล (Equilibrium) ของอุปสงค์และอุปทาน (Baumol and Blinder, 1991: 55; Colander, 2004: 5) และผู้บริโภคจะเป็นผู้ตอบปัญหา จะผลิตสินค้าอะไร ส่วนปัญหาจะผลิตอย่างไร และเท่าไร อันนี้ผู้ผลิตต้องศึกษาภาวะการแข่งขัน ต้องดูต้นทุนการผลิต ตลอดจนจะผลิตเพื่อใคร ต้องพิจารณาว่าใครคือผู้รับประโยชน์จากสินค้าที่ผลิต จะกำหนดโดยกลไกการทำงานของอุปสงค์และอุปทานในตลาดปัจจัยการผลิต

ดังนั้น เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ จึงเป็นศาสตร์อีกแขนงหนึ่งที่เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจให้กับธุรกิจหรืออุตสาหกรรม ในการผลิตสินค้าและบริการ ตลอดจนการกำหนดและการบริหารปัจจัยการผลิตซึ่งต้องอาศัยการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ สภาพความต้องการของตลาด และผู้บริโภค อันจะทำให้ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมเลือกใช้ทางเลือกได้เหมาะสม เป็นที่เข้าใจดีว่า ธุรกิจเป็นผู้จัดหาสินค้าและบริการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคและการแสวงหากำไร โดยให้มีความเสี่ยงน้อยที่สุด และคำนึงถึงกำไรขององค์กร บริษัท หรือผู้ประกอบการ และคุณภาพของสินค้าควบคู่กันไป (สังวร ปัญญาติลล, วลัย ชวลิขิตธำรง และสุพพดา ปิยะเกศิน, 2546: 13) ทั้งนี้ ต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมและความเหมาะสมของที่ดิน แรงงาน ทุน ซึ่งเป็นทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิต ในพื้นที่ด้วย โดยเฉพาะปัจจัยการผลิต เรื่องแรงงานที่จะต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาให้ถูกทิศทาง และสอดคล้องกับพื้นที่ เพื่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจให้มากที่สุด อันจะนำไปสู่การสร้างรายได้ และคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่มากที่สุด จะเห็นได้ว่า การพัฒนาและการจัดสรรปัจจัยการผลิต การไม่สามารถกระทำได้จากองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ตลอดจนต้องอาศัยความเข้าใจและความร่วมมือของคนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน ภาคประชาชน และที่สำคัญคือภาครัฐที่ควรศึกษาเพื่อกำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนา และปฏิบัติให้ชัดเจนและต่อเนื่องผ่านสถาบันการศึกษาในการพัฒนาปัจจัยการผลิตด้านแรงงาน ดังนั้น การที่ผู้ประกอบการ บริษัทหรืออุตสาหกรรมในพื้นที่จะขาดทุนหรือกำไรจะอยู่รอดหรือล้มสลายนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวองค์กรแต่ปัจจัยเดียว ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น ทั้งนี้เพื่อรักษาระดับการจ้างงาน และส่งเสริมให้ประชาชนเป็นผู้ประกอบการ ตลอดจนการลดการว่างงานนั้น ต้องทำความเข้าใจอุปสงค์ด้านแรงงานผ่านการศึกษา ศักยภาพการผลิต ตลาดในพื้นที่และเพื่อกำหนดอุปทานด้านแรงงานผ่านการกำหนดแนวทางการพัฒนากระบวนการ รูปแบบ ตลอดจนลักษณะของหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมต่อไป

2.2 แนวคิดด้านอุปสงค์อุปทานแรงงาน

2.2.1 อุปสงค์แรงงาน

จินตนา พรพิไลวรรณ และอัญชลี คีอังกา (2535) อ้างใน อุดล ชุมประมาณ (2550: 11) ได้ให้นิยามศัพท์ของคำว่า ความต้องการหรืออุปสงค์แรงงาน หมายถึง ปริมาณต่างๆ ของแรงงาน ผู้เสนอซื้อแรงงานหรือนายจ้างต้องการจะจ้างแรงงาน ณ ระดับค่าจ้างต่าง ๆ กันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การที่นายจ้างต้องการแรงงานหรือมีอุปสงค์แรงงาน เพิ่มขึ้นอยู่กับจำนวนความต้องการสินค้าและบริการในตลาด ทั้งนี้ อุปสงค์ด้านแรงงานเป็นอุปสงค์ “สืบเนื่อง” (Derived Demand) กล่าวคือ อุปสงค์หรือความต้องการแรงงานจะเกิดขึ้นเมื่อตลาดมีความต้องการสินค้าและบริการนั่นเอง นอกจากนี้อุปสงค์แรงงานยังเป็นอุปสงค์ร่วม (Junior Demand) กับปัจจัยการผลิตอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากการผลิตสินค้าและบริการมีความจำเป็นต้องใช้ปัจจัยการผลิตอยู่หลายชนิดร่วมกัน เมื่อใช้ปัจจัยการผลิตชนิดใดชนิดหนึ่งเพิ่มขึ้น เช่น เครื่องจักรก็ต้องมีแรงงานทำงานเพิ่มขึ้นตามไปด้วย จึงจะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นได้

การเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์แรงงาน (แมน สารรัตน์, 2527: 66-67) เป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์อื่น ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกับแรงงาน เช่น เมื่อมีความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น และในกรณีที่ระดับราคาสินค้าและบริการยังไม่มีเปลี่ยนแปลงและผู้ผลิตเห็นเป็นโอกาสที่จะได้กำไรเพิ่มขึ้น ถ้าสามารถผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายได้มากขึ้นเพียงพอกับความต้องการ แต่การที่จะผลิตสินค้าเพิ่มมากขึ้น ต้องอาศัยวิทยาการทางเทคนิคการผลิต ตลอดจนประสิทธิภาพของแรงงาน และการจัดการ ในขณะที่ปัจจัยการผลิตยังไม่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ผู้ผลิตจะดำเนินธุรกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ก็ต่อเมื่อมีการลงทุนขยายงานเพิ่มเติมเพื่อยกระดับผลผลิตให้สูงขึ้นและในการลงทุนขยายงานเพิ่มขึ้นนี้เอง ผู้ผลิตจำเป็นต้องใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ เพิ่มเติมจึงมีความต้องการปัจจัยต่างๆ รวมทั้งแรงงานผลิตเพิ่มขึ้น อุปสงค์ แรงงานจึงเพิ่มขึ้น ดังนั้นเมื่อนายจ้างต้องการแรงงานเพิ่มขึ้นก็จะเสาะแสวงหาแรงงานที่มีความรู้ ความชำนาญที่เหมาะสมภายใต้ระดับค่าจ้างต่างๆ โดยผ่านกลยุทธการคัดเลือก (Recruitment Strategy) เพื่อจะจ้างแรงงานที่มีความรู้ ความสามารถมากที่สุด

บุญคง หันจางสิทธิ์ (2543: 343) ได้กล่าวไว้ว่า แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่ง ผู้ที่ต้องการจะจ้างงานหรือมีอุปสงค์สำหรับแรงงาน คือ ธุรกิจหรือนายจ้างซึ่งทำการผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อจำหน่ายในตลาดตามราคาในท้องตลาด ถ้าสินค้าขายได้ราคาดีและได้กำไรดี ธุรกิจจะขยายการผลิต คือ ผลิตเพิ่มขึ้นโดยการจ้างแรงงาน และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นอุปสงค์สำหรับแรงงานและปัจจัยการผลิตจึงสัมพันธ์กับอุปสงค์สำหรับสินค้าในตลาดการผลิตด้วย ดังนั้นโครงสร้างการแข่งขันในตลาด ผลผลิตและราคาสินค้าจึงมีผลต่อปัจจัยการผลิต

2.2 แนวคิดด้านอุปสงค์อุปทานแรงงาน

2.2.1 อุปสงค์แรงงาน

จินตนา พรพิไลวรรณ และอัญชลี ค้อคงคา (2535) อ้างใน อุดล ชุมประมาณ (2550: 11) ได้ให้นิยามศัพท์ของคำว่า ความต้องการหรืออุปสงค์แรงงาน หมายถึง ปริมาณต่างๆ ของแรงงาน ผู้เสนอซื้อแรงงานหรือนายจ้างต้องการจะจ้างแรงงาน ณ ระดับค่าจ้างต่าง ๆ กันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การที่นายจ้างต้องการแรงงานหรือมีอุปสงค์แรงงาน เพิ่มขึ้นอยู่กับจำนวนความต้องการสินค้าและบริการในตลาด ทั้งนี้ อุปสงค์ด้านแรงงานเป็นอุปสงค์ “สืบเนื่อง” (Derived Demand) กล่าวคือ อุปสงค์หรือความต้องการแรงงานจะเกิดขึ้นเมื่อตลาดมีความต้องการสินค้าและบริการนั่นเอง นอกจากนี้อุปสงค์แรงงานยังเป็นอุปสงค์ร่วม (Junior Demand) กับปัจจัยการผลิตอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากในการผลิตสินค้าและบริการมีความจำเป็นต้องใช้ปัจจัยการผลิตอยู่หลายชนิดร่วมกัน เมื่อใช้ปัจจัยการผลิตชนิดใดชนิดหนึ่งเพิ่มขึ้น เช่น เครื่องจักรก็ต้องมีแรงงานทำงานเพิ่มขึ้นตามไปด้วย จึงจะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นได้

การเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์แรงงาน (แมน สารรัตน์, 2527: 66-67) เป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์อื่น ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกับแรงงาน เช่น เมื่อมีความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น และในกรณีที่ระดับราคาสินค้าและบริการยังไม่มีเปลี่ยนแปลงและผู้ผลิตเห็นเป็นโอกาสที่จะได้กำไรเพิ่มขึ้น ถ้าสามารถผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายได้มากขึ้นเพียงพอกับความต้องการ แต่การที่จะผลิตสินค้าเพิ่มมากขึ้น ต้องอาศัยวิทยาการทางเทคนิคการผลิต ตลอดจนประสิทธิภาพของแรงงาน และการจัดการ ในขณะที่ปัจจัยการผลิตยังไม่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ผู้ผลิตจะดำเนินธุรกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ก็ต่อเมื่อมีการลงทุนขยายงานเพิ่มเติมเพื่อยกระดับผลผลิตให้สูงขึ้นและในการลงทุนขยายงานเพิ่มขึ้นนี้เอง ผู้ผลิตจำเป็นต้องใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ เพิ่มเติมจึงมีความต้องการปัจจัยต่างๆ รวมทั้งแรงงานผลิตเพิ่มขึ้น อุปสงค์ แรงงานจึงเพิ่มขึ้น ดังนั้นเมื่อนายจ้างต้องการแรงงานเพิ่มขึ้นก็จะเสาะแสวงหาแรงงานที่มีความรู้ ความชำนาญที่เหมาะสมภายใต้ระดับค่าจ้างหนึ่งๆ โดยผ่านกลยุทธ์การคัดเลือก (Recruitment Strategy) เพื่อจะจ้างแรงงานที่มีความรู้ ความสามารถมากที่สุด

บุญคง หันจางสิทธิ์ (2543: 343) ได้กล่าวไว้ว่า แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่ง ผู้ที่ต้องการจะจ้างงานหรือมีอุปสงค์สำหรับแรงงาน คือ ธุรกิจหรือนายจ้างซึ่งทำการผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อจำหน่ายในตลาดตามราคาในท้องตลาด ถ้าสินค้าขายได้ราคาดีและได้กำไรดี ธุรกิจจะขยายการผลิต คือ ผลิตเพิ่มขึ้น โดยการจ้างแรงงาน และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นอุปสงค์สำหรับแรงงานและปัจจัยการผลิตจึงสัมพันธ์กับอุปสงค์สำหรับสินค้าในตลาดการผลิตด้วย ดังนั้นโครงสร้างการแข่งขันในตลาด ผลผลิตและราคาสินค้าจึงมีผลต่อปัจจัยการผลิต

นอกจากนี้แนวคิดด้านอุปสงค์แรงงานยังต้องคำนึงถึงแนวโน้ม ความต้องการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมและโครงสร้างอาชีพ รวมทั้งปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์แรงงานในตลาดซึ่งจำแนกออกเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก กล่าวคือ

ปัจจัยภายในที่ต้องคำนึงถึง ประกอบด้วย

1) นโยบายรัฐบาล ได้แก่ นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อมาตรการต่างๆ นโยบายส่งเสริมการลงทุน ซึ่งมีผลกระทบต่อขนาดและประเภทของการลงทุน มาตรการด้านการเงิน การคลังมีผลกระทบต่อขนาดการจ้างแรงงาน และความต้องการกำลังคน สาขาวิชาต่าง ๆ

2) การศึกษาและการฝึกอบรมของแรงงาน คุณภาพทางด้านความรู้และทักษะของแรงงาน ความทันสมัยของทักษะของแรงงานต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการผลิต คุณภาพเสริมในบางหน้าที่ เช่น ความสามารถทางภาษา ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการตั้งใจทำงาน เป็นต้น

3) ความต้องการเพิ่ม (Additional Requirement) ซึ่งประกอบด้วยความต้องการ เพื่อใช้ ในตำแหน่งใหม่กับความต้องการเพื่อทดแทนแรงงานที่ออกจากอาชีพ ในส่วนหลังนี้คือ โครงสร้างอายุและอัตราการตายของแรงงานในแต่ละอาชีพ กล่าวคือ ถ้าแรงงานที่กล่าวมีอายุค่อนข้างสูง โอกาสที่จะเกษียณหรือเสียชีวิตจะค่อนข้างสูงในการคำนวณอัตราการออกจากงานจะดูจากโครงสร้างอายุ คือ จำนวนแรงงานในกลุ่มอายุต่างๆ คูณด้วยอัตราการตายของแรงงานในกลุ่มอายุนั้น จะทราบจำนวนแรงงานที่ออกจากอาชีพเนื่องจากการเสียชีวิต จากนั้น โครงสร้าง อายุจะสามารถบอกสัดส่วนของแรงงานที่อายุครบเกษียณทำให้สามารถคำนวณอัตราการออกจาก อาชีพได้ถูกต้องมากขึ้น

ปัจจัยภายนอกที่ต้องคำนึงถึง ประกอบด้วย

1) การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (Regionalization) ซึ่งมีผลกระทบต่อ การเปิดเสรีทางการค้า และต่อนโยบายการลงทุนและต่ออุปสงค์แรงงานในที่สุด กล่าวคือ การรวมกลุ่มเศรษฐกิจจะมีผลต่อการส่งออก การนำเข้าและปริมาณการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกซึ่งมีผลต่อการจ้างงาน

2) การเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานและธุรกิจวิชาชีพ ทำให้มีแรงงานจากนอกประเทศเข้ามาในตลาดแรงงานไทยทำให้ตลาดแรงงานมีการแข่งขันมากขึ้น ซึ่งโดยทั่วไป แล้วจะมีผลดีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเนื่องจากตลาดแรงงานมีความคล่องตัวมากขึ้นและ แรงงานในประเทศ อาจมีการปรับตัวเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้จะต้องพิจารณาเงื่อนไขอื่นๆ ประกอบด้วย

3) ความแตกต่างเมื่อเปรียบเทียบค่าจ้างหรือฝีมือแรงงานของประเทศอื่นกับประเทศไทย ข้อนี้สืบเนื่องกับข้อที่แล้วคือ การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศย่อมต้องขึ้นกับอัตราค่าจ้างและค่าตอบแทนเป็นสิ่งสำคัญถ้าประเทศอื่นให้ค่าจ้างดีกว่าและแรงงานไทยเคลื่อนย้ายไปประกอบอาชีพต่างประเทศมากขึ้นย่อมเกิดปัญหาเกี่ยวกับภาคอุตสาหกรรมได้เช่นกัน

4) วงจรเศรษฐกิจ (Business Cycle) เป็นเรื่องสลับซับซ้อนนอกเหนือ ความสามารถของรัฐบาลที่จะควบคุมได้โดยง่าย บทบาทของวงจรเศรษฐกิจต่อความต้องการแรงงานเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงความต้องการแรงงานตามเศรษฐกิจเฟื่องฟูและยาม เศรษฐกิจตกต่ำซึ่งไม่อาจมองข้ามไป เป็นต้น

จากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับอุปสงค์แรงงานพอสรุปได้ว่า อุปสงค์แรงงานหรือความต้องการจ้างแรงงานขึ้นอยู่กับต้นทุนการจ้างงาน ทั้งนี้เป็นต้นทุนทางตรงและทางอ้อม ต้นทุนทางตรง ได้แก่ ค่าจ้าง เงินเดือน ค่าใช้จ่ายในการจัดหาแรงงาน ต้นทุนทางอ้อม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ต้นทุนค่าเสียโอกาสในการฝึกอบรม เช่น เวลา การสูญเสียไปของผู้ฝึก นอกจากนี้เครื่องมือเครื่องใช้ในการคัดเลือกที่กำหนดคุณสมบัติของแรงงานก็เป็นปัจจัยที่กำหนดต้นทุนของการว่าจ้างแรงงานเช่นกัน

2.2.2 อุปทานแรงงาน

สุมาลี ปิตยานนท์ (2539: 105-106) อ้างใน อุดล ชุมประมาธ (2550: 14) ได้ระบุถึงอุปทานแรงงาน คือ ความต้องการทำงานของกำลังแรงงานหรืออุปทานแรงงาน หมายถึง จำนวนแรงงานที่ประสงค์และพร้อมที่จะเสนอขายให้แก่ นายจ้างตามระดับอัตราค่าจ้างต่าง ๆ ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง จำนวนแรงงานที่เสนอขายอาจนับเป็นชั่วโมง เป็นวัน หรือเป็นจำนวนคนก็ได้

แนวคิดอุปทานแรงงานให้ความสำคัญกับความแตกต่างของคุณภาพแรงงาน ทั้งนี้เนื่องจากแรงงานแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันในเรื่องทักษะ ประสบการณ์ สุขภาพอนามัย เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนต้นทุนที่ติดตัวแรงงานตลอดไปและไม่อาจแยกออกมาได้จากตัวของผู้เป็นเจ้าของได้ เรียกว่า ทุนมนุษย์ (Human Capital) ผู้เป็นเจ้าของทุนมนุษย์จะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุน โดยการเปรียบเทียบรายได้ที่จะได้รับเพิ่มขึ้นในอนาคตและรายจ่ายที่ต้องเสียไป โดยในการตัดสินใจจะไม่ได้อยู่ที่การพยายามให้เกิดความพอใจในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องพยายามให้พอใจสูงสุดตลอดชีวิตของแรงงานที่ต้องมีการสะสมทุนมนุษย์ที่เพียงพอจึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานของแรงงานได้ และจะส่งผลต่อการมีโอกาสในการเลือกทำงานมากกว่า ผู้ที่ไม่มีทุนมนุษย์ หรือไม่มีการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ สุขภาพอนามัยของตนเอง

ทั้งนี้ แนวทางในการพัฒนาทุนมนุษย์ มีหลายแนวทาง ได้แก่ 1) การศึกษาในทุกกระดับ 2) การฝึกฝีมือในสถานประกอบการ 3) การปรับปรุงสุขภาพ 4) การจัดสรรเวลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรของครอบครัว 5) การแสวงหางานของแรงงาน 6) การโยกย้ายถิ่นของแรงงาน แต่ที่ได้รับความสนใจ

และมีความสำคัญเป็นพิเศษคือ การศึกษาในทุกระดับ โดยลำดับที่ 1-4 เป็นการลงทุนเพื่อเพิ่มปริมาณทุนมนุษย์และลำดับที่ 5-6 เป็นการใช้ทุนมนุษย์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและกำไรมากที่สุด

แนวคิดที่เกี่ยวกับอุปทานแรงงานพอสรุปได้ว่าอุปทานแรงงานหรือความต้องการทำงานของแรงงานขึ้นอยู่กับความต้องการส่วนบุคคลที่ต้องการทำงาน ความต้องการของครอบครัว ตลอดจน ความจำเป็นในการพัฒนาแรงงานเพื่อสร้างความแตกต่าง รวมถึงการตอบสนองความต้องการทำงานของลูกจ้างที่ได้รับจากนายจ้างหรือหน่วยงานที่สนับสนุนลูกจ้างให้ทำงาน ทั้งนี้การเสนอขายแรงงานในตลาดแรงงาน ไม่ได้เป็นอิสระจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว เช่น สามียะทำงานกี่ชั่วโมงต่อวัน หรือกี่วันทำงานต่อสัปดาห์ อาจจะต้องคำนึงถึงระดับรายได้ของภรรยา จำนวนบุคคลผู้ไม่มีรายได้และอยู่ในความรับผิดชอบ ภรรยาจะต้องคำนึงถึงระดับรายได้ของสามี ทักษะคติของชุมชน ทักษะคติของสามี จำนวนเด็กเล็กที่อยู่ในความดูแล เป็นต้น ฉะนั้นการตัดสินใจขายแรงงานนั้น เป็นกระบวนการหลายกระบวนการซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกันเพื่อ การบรรลุความพอใจสูงสุดของครัวเรือนเป็นส่วนรวม ภายในขีดจำกัดแห่งทรัพยากรที่มีให้ บุคคลอาจจะมีความรู้ ประสบการณ์ และคุณภาพเหมือนๆ กันอาจจะเสนอขายแรงงานไม่เหมือนกัน ทั้งที่มีเวลาทุนเท่ากันทุกคนวันละ 24 ชั่วโมง บางคนอาจจะยินดีทำงานถึง 12 ชั่วโมงต่อวัน ถ้าค่าจ้างชั่วโมงละ 300 บาท บางคนอาจจะเสนอทำเพียง 8 ชั่วโมงก็ได้ บางคนอาจจะไม่เสนอทำเลยก็ได้ ฉะนั้นการที่บุคคลจะเสนอขายแรงงานในตลาดเสรีมากน้อยเพียงไรนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับค่าจ้างแล้ว รายได้หรือความร่ำรวยและทรัพย์สินที่มีอยู่เดิม ยังขึ้นกับรสนิยมหรือความชอบและความขยันขันแข็งของบุคคลซึ่งแตกต่างกันไป

สำหรับตลาดแรงงานที่นายจ้างจะพิจารณารับเข้าทำงานจะแบ่งตามลักษณะของงาน ดังนี้ ตลาดประเภทแรก Primary Labor Market ตลาดประเภทนี้ให้ค่าจ้าง สวัสดิการสูง ต้องการผู้ทำงานที่มีการศึกษา มีความรู้ หรือมีศักยภาพที่จะพัฒนาตัวเองให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคไร้พรมแดน และตลาดประเภทที่สอง Secondary Labor Market เป็นตลาดล่าง ซึ่งมีค่าจ้าง สวัสดิการน้อย หรือด้อยกว่าประเภทแรก เป็นตลาดรองรับผู้ใช้แรงงานระดับล่าง หรือผู้ที่มีการศึกษาและมีความรู้ไม่สูงมาก ซึ่งบางครั้งเรียกงานประเภทนี้ว่า งานใช้แรงงาน หรือใช้กำลังกาย บางคนอาจเรียกว่างาน “3 D” คือ งานสกปรก (Dirty) งานอันตราย (Dangerous) และงานที่ยากลำบาก (Difficult) ซึ่งพบว่ามีแรงงานต่างด้าวเข้าไปทำเป็นจำนวนมาก เช่น งานกรรมกรงานก่อสร้าง และงานประมงทะเล เป็นต้น

ดังที่กล่าวมาข้างต้น แนวคิดด้านอุปสงค์และอุปทานแรงงานพอสรุปได้ว่า แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ต้องการของธุรกิจหรือนายจ้าง เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อจำหน่ายในตลาด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีความต้องการที่จะจ้างงานหรือมีอุปสงค์สำหรับแรงงาน ในขณะที่ อุปทานแรงงาน หมายถึง จำนวนแรงงานที่ประสงค์และพร้อมที่จะเสนอขายให้แก่ นายจ้างตามระดับอัตราค่าจ้างต่าง ๆ อุปทานแรงงานให้ความสำคัญกับความแตกต่างของคุณภาพแรงงาน ทั้งนี้เนื่องจากแรงงานแต่ละคนย่อมมี ทักษะ ประสบการณ์ และสุขภาพอนามัยที่แตกต่างเพื่อพัฒนาตนเองให้รองรับความต้องการแรงงานในตลาดแรงงานได้ เพื่อสร้างรายได้ และลดการว่างงานในระดับบุคคล และเพื่อยกระดับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมให้ดีขึ้น อันเป็นแนวทางในการศึกษาในประเด็นด้านโอกาสการมีงานทำและเพิ่มรายได้ของคนในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา อันจะนำไปสู่การพัฒนาแรงงานเพื่อเป็นอุปทานที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่ให้มากที่สุด

2.3 แนวคิดด้านการสรรหา

ในกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์นั้น การสรรหาและการคัดเลือกบุคลากรถือเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดเพราะถ้าองค์กรตัดสินใจผิดพลาดในการคัดเลือกบุคลากรแล้ว บุคลากรนั้นเองจะเป็นที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร ธุรกิจอุตสาหกรรม ตลอดจนเศรษฐกิจในภาพรวม ทั้งนี้ อาจต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายมากกว่าจะขจัด บุคคลนั้นออกไปจากองค์กร เช่น การฝึกอบรมพัฒนาบุคคลเหล่านั้น แต่ถ้าองค์กรธุรกิจ หรืออุตสาหกรรม สามารถเลือกบุคลากรได้อย่างดี มีความเหมาะสมต่องานและมีส่วนเสริมคุณค่าแก่องค์กรแล้ว องค์กรย่อมได้ประโยชน์และมีความก้าวหน้าเติบโตได้ อย่างแน่นอน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2539: 121) ได้ให้นิยามศัพท์ของคำว่า การสรรหา หมายถึง กระบวนการดึงบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาสู่องค์กร กล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการแสวงหาและชักชวนให้บุคคลที่สนใจมาสมัครงานกับองค์กรเพื่อองค์กรจะได้ว่าจ้างต่อไป ในขณะที่ Angelo Kinichi and Brian Williams อังใน เบญจมาภรณ์ อิศรเดช (2549: 146) ได้ให้ความหมายของคำว่า การสรรหา หมายถึง ขั้นตอนในการกำหนดและดึงผู้สมัครที่มีคุณสมบัติตามที่องค์กรต้องการ

ส่วนกระบวนการสรรหาจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการวางแผนกำลังคน การสรรหาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนเข้ามาสมัครงาน หลังจากนั้นจะเข้าสู่กระบวนการคัดเลือก ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะคัดคนเพื่อเข้าทำงานซึ่งในการสรรหาในแต่ละองค์กรอาจจะมีนโยบายในการสรรหาที่ไม่แตกต่างกัน ดังที่ อุดล ชุมประมาณ (2550: 7) ได้ระบุว่า ส่วนใหญ่จะแบ่งเป็น 2 ประเภท

นโยบายแบบเปิด (Opened Career System or Opened Door Policy) มีสาระสำคัญคือ

- 1) เปิดโอกาสให้บุคคลทุกคนที่มีความรู้ ความสามารถและมีคุณสมบัติที่ เหมาะสมตาม ตำแหน่งที่ว่างเข้าสมัครงานได้โดยเสมอภาค
- 2) เปิดรับสมัครงานทุกวันและเวลาที่องค์กรเปิดทำการไม่ว่าขณะนั้นจะมีตำแหน่งว่าง หรือไม่มีก็ตาม
- 3) เปิดโอกาสให้บุคคลเข้ามารับสมัครได้ทุกระดับถ้ามีคุณสมบัติตามที่ต้องการไม่จำกัดว่า จะต้องเริ่มต้นทำงานที่ขั้นต้นหรือขั้นต่ำสุดก่อนสามารถเริ่มต้นเข้าทำงานในขั้นสูงได้เลย
- 4) เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์และความชำนาญในงานมาสมัคร เข้าทำงานได้ถึงแม้ว่าระดับการศึกษาจะไม่ถึงมาตรฐานขั้นต่ำของตำแหน่งที่กำหนดเอาไว้

นโยบายแบบปิด (Closed Career or Closed Door Policy)

1) เปิดโอกาสให้ผู้สำเร็จการศึกษาตามระดับที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานเท่านั้นเข้าสมัครใน ตำแหน่งต่ำสุดของระดับนั้นก่อนแล้วจึงเลื่อนไปสู่ขั้นสูงต่อไป

2) เปิดรับสมัครบุคคลเข้าทำงานเฉพาะตำแหน่งว่างเท่านั้น

ศิวาพร มณฑุกานนท์และคณะ (2528: 52) อ่างใน อุดล ชุมประมาณ (2550: 7) ได้กล่าวไว้ ว่า หลักเกณฑ์ในการสรรหาที่เป็นที่นิยมใช้ในการบริหารงานบุคคลอย่างแพร่หลายมีอยู่ 4 ประการ คือ หลักความเสมอภาค (Equilty of Opportunity) เป็นการเปิดโอกาสให้แก่ทุกคน (Open to All) ที่มีคุณสมบัติและพื้นฐานความรู้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดได้เข้าปฏิบัติงานในองค์กรด้วยวิธีการ สอบแข่งขันเพื่อเข้าทำงานโดยไม่คำนึงถึงชาติตระกูล ศาสนา ผิวพรรณ และฐานะเป็นต้น

1) หลักความสามารถ (Competence) จะต้องพยายามสรรหาให้ได้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถโดยเปิดโอกาสให้แก่บุคคลทั่วไปที่มีความรู้ความสามารถเข้าสมัครงานได้

2) หลักความมั่นคง (Security on Tenure) ในการทำงานใดๆ ความมั่นคงเป็นสิ่งสำคัญ ฉะนั้นองค์กรจะต้องมีระเบียบ กฎเกณฑ์ที่แน่นอนที่จะคุ้มครองความมั่นคงปลอดภัยในการ ปฏิบัติงานเพื่อป้องกันไม่ให้มีการกลั่นแกล้งให้ออกจากงานโดยปราศจากความผิด เช่น การมี พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน เป็นต้น

3) หลักความเป็นกลางทางการเมือง (Political Neutrality) หลักข้อนี้เน้นข้าราชการ มากกว่าทำงานในองค์กรธุรกิจ

พะยอม วงศ์สารศรี (2541: 114-115) ได้ระบุถึง กระบวนการในการสรรหาบุคลากรใน องค์กร ได้แก่

- 1) การวางแผนบุคคลกร
- 2) ความต้องการหรือการร้องขอของผู้จัดการฝ่ายต่าง ๆ

- 3) การระบุตำแหน่งงานที่จะรับบุคลากรใหม่
- 4) การรวบรวมสารสนเทศที่ได้จากการวิเคราะห์งาน
- 5) ข้อคิดเห็นของผู้จัดการฝ่ายต่าง ๆ
- 6) กำหนดคุณสมบัติบุคลากรที่ตรงกับงาน
- 7) กำหนดวิธีการสรรหา
- 8) ความพึงพอใจที่ได้ผู้สมัครตามคุณสมบัติที่ต้องการ

ในการสรรหาบุคคลเข้าทำงาน สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ ความต้องการกำลังคนที่จะใช้ปฏิบัติงาน ความเหมาะสมของคนกับลักษณะงานที่ทำการสรรหาบุคคลกรซึ่งแหล่งในการสรรหาบุคลากรเข้ามาทำงานในองค์กร จำแนกได้ 2 แหล่งใหญ่ คือ

1) จากแหล่งภายในองค์กร (Internal Sources) ทำได้ใน 2 ลักษณะ

- ผู้บังคับบัญชาทำหน้าที่สรรหาเอง โดยดูจากผลงานของผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งอาจมีการประชุมปรึกษาหารือกับผู้บริหารด้วยกัน
- ประกาศรับสมัครจากบุคคลภายในอย่างเป็นทางการ โดยเปิดเผยตำแหน่ง หน้าที่คุณสมบัติของผู้สมัคร พร้อมทั้งวิธีการคัดเลือกอย่างเป็นระบบ

ผลดีของการสรรหาจากภายในองค์กร

- เป็นการสร้างขวัญและส่งเสริมกำลังใจให้แก่พนักงาน ทำให้พนักงานรู้ว่าตนมีโอกาสก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งต่าง ๆ
- ประหยัดค่าใช้จ่ายในการอบรมแนะนำเพราะพนักงานคุ้นเคยกับสภาพการทำงานในองค์กร แต่ยังคงมีค่าใช้จ่ายในการอบรมเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่โดยตรงเท่านั้น

ผลเสียของการสรรหาจากภายในองค์กร

- จำกัดโอกาสสำหรับบุคคลอื่นที่อยู่ภายนอกองค์กรที่มีความรู้ ความสามารถ
- เกิดความคิดที่แคบในองค์กร การพัฒนาองค์กรจะอยู่ในกรอบความคิดจากพนักงานที่อยู่ในองค์กรเท่านั้น ขาดประสบการณ์อย่างกว้างขวางจากที่อื่นๆ ต่องานที่ทำ
- ขาดแคลนกำลังคนในหน่วยงานที่เลื่อนขึ้นมา ถ้ากรณีทำงานมีการขยายเพิ่มขึ้น ปัญหาคนงานไม่พอมอาจทำให้งานหยุดชะงัก

2) แหล่งจากภายนอกองค์กร (External Sources) วิธีการนี้เป็นการสรรหาบุคคลจากที่อื่นเข้ามาปฏิบัติงานในองค์กรเพราะโดยปกติองค์กรจะต้องมีการบรรจุนอกจากบุคคลภายในเนื่องจากบางตำแหน่งไม่เหมาะสมกับบุคคลภายในองค์กร

ผลดีของการสรรหาบุคคลจากภายนอกองค์กร

- ได้คนที่เหมาะสมกับงาน
- ไม่เกิดปัญหาการขาดแคลนคนงานที่เลื่อนตำแหน่งขึ้นไป
- ได้รับความคิดใหม่ ๆ และแตกต่างกันออกไปสำหรับคนที่บรรจุเข้ามา

ผลเสียของการสรรหาบุคคลจากภายนอกองค์กร

- สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ตั้งแต่การเตรียมการจัดหาเอกสารให้แก่ผู้สมัคร

การฝึกอบรม

- ผลกระทบต่อกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้คิดว่าตนขาดโอกาสที่จะก้าวหน้า

วิธีการสรรหาบุคคลจากภายนอกเข้าทำงาน

1) อาศัยคนงานปัจจุบันแนะนำมาซึ่งอาจจะเป็นญาติพี่น้อง คนรู้จัก หรือเพื่อน วิธีนี้อาจไม่มีการประกาศออกไปถ้าต้องการคนจำนวนน้อย

- 2) รับจากบุคคลที่เคยทำงานอยู่ก่อน แต่ได้ออกไปโดยมีเรื่องขัดแย้ง
- 3) คัดเลือกจากบุคคลที่มาสมัครเอง
- 4) ประกาศรับสมัครทั่วไป ได้แก่ การประกาศผ่านสื่อมวลชน
- 5) ติดต่อผ่านกรมแรงงาน
- 6) ติดต่อผ่านสถาบันการศึกษา
- 7) ติดต่อสำนักงานจัดหางาน
- 8) ประมูลตัวจากบริษัทคู่แข่ง
- 9) การสรรหาในวันนัดพบแรงงาน

นอกจากนั้นยังมีปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อการสรรหา ดังนี้

1) ทักษะดีของผู้สมัคร ในการชักจูงให้ผู้สมัครที่มีความสามารถและทัศนคติที่ดีพร้อมให้มาสมัครงานและเข้าทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ นั้น ผู้สมัครจะมีความพอใจและสนองรับคำสั่งชวนหรือไม่ว่าอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับทัศนคติของเขาเหล่านั้นที่ได้พัฒนาและมีอยู่ในตัวเขาที่จะมีต่องานที่เสนอให้และต่อองค์กรที่ประกาศรับ ทักษะดีของผู้สมัครนี้เป็นผลมาจากประสบการณ์ทางสังคมในอดีต ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับงานที่เคยทำมาก่อนเป็นสำคัญ แต่ในทำนองเดียวกัน ความรู้ ความเข้าใจของเขามีสู่บรรยากาศของงานในองค์กรจะมีผลให้เขาพิจารณางานที่เสนอให้ แตกต่างกันไป ด้วยปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับงาน ซึ่งเป็นผลกระทบต่อทัศนคติของคนผู้สมัครและมีผลมาสู่การสรรหาคนของบริษัท โดยทางอ้อมด้วย

2) ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น

- เงื่อนไขของสภาวะทางเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจตลอดจนอัตราค่าจ้าง แรงงานภายนอกนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่ต้องพิจารณา กล่าวคือ ถ้าหากอัตราค่าจ้างต่ำมาก ก็เป็นธรรมดาที่ตลาดแรงงานจะค่อนข้างตึงตัว จะมีการแย่งชิงเพื่อให้ได้คนที่มีคุณสมบัติดีพอ ซึ่งเป็นปัญหาไม่น้อยในการคัดเลือกบุคคลใหม่

- การพิจารณาสภาวะตลาดในท้องถิ่น เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากประการแรก กล่าวคือ การพิจารณาปัญหาเฉพาะเกี่ยวกับสภาวะตลาดและแหล่งที่บริษัทตั้งอยู่ เช่น บริษัทตั้งอยู่ในเมืองใหญ่ มีความสมบูรณ์ทางด้านการค้า อุตสาหกรรม การว่าจ้างก็ย่อมเป็นเรื่องยากลำบากกว่า ซึ่งจะต้องประสบปัญหาพิเศษที่อาจจะต่างกัน ในกรณีที่สภาวะการณ้ของตลาดท้องถิ่นในชนบท ซึ่งการว่าจ้างอาจทำได้สะดวกกว่า

- การพิจารณาตลาดอาชีพ เงื่อนไขตลาดของอาชีพต่างๆ ในกรณีนี้ คือ ต้องมีการตรวจสอบเกี่ยวกับตลาดของแรงงานแยกตามอาชีพต่างๆ เช่น ช่วงการเจริญเติบโตทางเทคนิคในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน แรงงานบางอาชีพเป็นสิ่งที่หาได้ยากและต้องแข่งขัน เช่น พนักงานผู้ชำนาญงานอาชีพทางการประมวลข้อมูลด้วยเครื่องจักร หรือพนักงานวิเคราะห์ ระบบงานทำนองเดียวกับอาชีพซึ่งขาดแคลนอยู่ เช่น อาชีพทางการแพทย์ เป็นต้น

นอกจากนั้น ในปัจจุบันการสรรหาและการคัดเลือกจะเป็นทั้ง โอกาสของทั้งสองฝ่าย คือ องค์กรจะเลือกคนหรือคนจะเลือกองค์กร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์กรเลือกคน ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1) ตลาดแรงงาน

2) อัตราค่าจ้างแรงงาน ถ้าอัตราค่าจ้างสูง โอกาสย่อมน้อยและเสียค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างสูง

3) ระบบการศึกษา รัฐสนับสนุนการศึกษาสาขาไหน เช่น สนับสนุนวิศวกรรม โอกาส

ในการคัดเลือกวิศวกรรมก็มาก

4) วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น ท้องถิ่นใดมีฐานะความเป็นอยู่ดี มีอาชีพประจำที่มีรายได้ดีอยู่แล้ว โอกาสที่จะหาแรงงานในท้องถิ่นนั้นจะยากขึ้น

5) ระบบการบริหารองค์กร ถ้าเป็นแบบครอบครัวจะหาพนักงานที่มีความสามารถยากกว่าในระบบบริษัท

6) ภาพพจน์องค์กร องค์กรที่มีชื่อเสียงย่อมหาพนักงานที่มีความสามารถได้ง่ายกว่า องค์กรที่ไม่มีชื่อเสียง

คนเลือกองค์กรและนายจ้าง ผู้สมัครมีสิทธิเลือกองค์กรที่มีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบดังต่อไปนี้

- 1) ชื่อเสียงและภาพพจน์ขององค์กร
- 2) ประเภทธุรกิจและลักษณะงานตรงกับพื้นฐานความรู้ความสามารถของตนเอง
- 3) ระยะทางในการเดินทางจากบ้านไปยังที่ทำงาน
- 4) ระบบการบริหารขององค์กร เช่น เป็นข้าราชการหรือแบบสมัยใหม่หรือแบบครอบครัว
- 5) ค่าจ้างและผลประโยชน์ตอบแทน
- 6) ความมั่นคงขององค์กรและขนาดขององค์กร
- 7) สภาพเศรษฐกิจและสังคม หากสภาพเศรษฐกิจและสังคมมีความเติบโตอย่างต่อเนื่อง โอกาสในการเลือกองค์กรก็มีมาก

การสรรหา สถานประกอบการแต่ละสถานประกอบการสามารถเลือกวิธีการสรรหาได้ตามความเหมาะสมของสถานประกอบการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายทางด้านการบริหารงานบุคคลของสถานประกอบการ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ของการสรรหาจะสามารถวัดได้จากอัตราการสรรหาได้ตามกำหนดที่แต่ละฝ่ายต้องการ ดังนั้นการเลือกรูปแบบการสรรหาไม่มีวิธีที่ดีที่สุดขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละสถานประกอบการ

เจียมใจ ไทรงาม (2544: 80-81) ได้ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายและกระบวนการพัฒนาบุคลากรกับความต้องการพัฒนาบุคลากร โรงพยาบาลชุมชนจังหวัดตรัง พบว่าการจะพัฒนาบุคลากรหน่วยงานใดก็ตามจำเป็นต้องศึกษาหาข้อมูลความจำเป็นในการที่จะพัฒนา ทั้งนี้เพราะบุคลากรในหน่วยงานมีหลายระดับ หลายกลุ่มซึ่งมีพื้นฐานความรู้ความสามารถแตกต่างกันไปตามภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรกระทำได้ด้วยการศึกษาและรวบรวมข้อมูลโดยเลือกวิธีและเครื่องมือที่เหมาะสม เช่น การประชุมหัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน ประชุมผู้แทนเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ใช้วิธีการสำรวจด้วยวิธีต่างๆ เช่น การใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องมีบุคลากรรับผิดชอบจัดการหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงงาน การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน รวมทั้งสามารถปรับตัวให้ทันต่อความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านนโยบาย ความเจริญทางวิทยาการและเทคโนโลยี นอกจากนี้การดำเนินการพัฒนาในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งผลการดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาในการปฏิบัติงาน การเรียนรู้ในที่ทำงาน การพัฒนาด้วยตนเอง และการพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จำเป็นต้องคำนึงถึงงบประมาณ ความต้องการจำเป็นและความพร้อมของผู้เข้ารับการพัฒนาด้วย

พงษ์ทิพย์ ลิขิตตระกูลกุล (2549: 3) ศึกษาความต้องการฝึกอบรมและวิธีการฝึกอบรมของพนักงานสำหรับธุรกิจตัวแทนรับจัดการขนส่ง กรณีศึกษาจังหวัดสงขลาพบว่า ธุรกิจตัวแทนรับจัดการขนส่งจะประสบความสำเร็จในธุรกิจก็ย่อมต้องการพนักงานที่มีความรู้ ความสามารถมาดำเนินงานและทำให้องค์กรสามารถแข่งขันกับคู่แข่งชั้นรายเก่าหรือคู่แข่งชั้นรายใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ก็ย่อมมาจากการได้เพิ่มพูนหรือพัฒนาสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ของพนักงานโดยวิธีการฝึกอบรม เพราะการฝึกอบรมนอกจากจะทำให้พนักงานมีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายหรือตามที่กำลังจะได้รับมอบหมายเนื่องจากการเลื่อนหรือเปลี่ยนงานแล้ว ยังสามารถลดอัตราการหมุนเวียน (Turn Over) การขาดงาน (Absenteeism) ของพนักงาน ซึ่งจะส่งผลทำให้พนักงานเกิดความรักและผูกพันกับองค์กร มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรและความจงรักภักดี (Loyalty) ต่อองค์กร

อดุล ชุมประมาณ (2550: 71-74) ได้ศึกษาการสรรหาแรงงานผลิตโดยคนขับรถกระบะบรรทุกผู้โดยสาร สำหรับอุตสาหกรรมอาหารทะเลในจังหวัดสงขลาพบว่า จำนวนแรงงานที่คนขับรถกระบะบรรทุกผู้โดยสารจัดหาแรงงานให้กับสถานประกอบการส่วนใหญ่มีจำนวน 11-20 คน ซึ่งแรงงานที่สรรหานั้นเป็นแรงงานในตลาดประเภทที่สอง Secondary Labor Market ซึ่งเป็นตลาดล่าง มีค่าจ้าง สวัสดิการน้อย เป็นตลาดรองรับผู้ใช้แรงงานระดับต่ำหรือผู้มีการศึกษาไม่สูงมาก ซึ่งบางครั้งเรียกงานประเภทนี้ว่างานใช้แรงงาน หรือใช้กำลังกาย บางคนอาจเรียกว่า งาน 3D คือ งานสกปรก (Dirty) งานอันตราย (Dangerous) และงานที่ยากลำบาก (Difficult) นอกจากนี้สาเหตุการขาดแคลนเนื่องจากงานส่วนใหญ่เป็นงานใช้แรงงานและค่าจ้างค่อนข้างต่ำ แรงงานไทยไม่ทำจึงทำให้ต้องมีการนำเข้าแรงงานต่างด้าว ทำให้เกิดผลกระทบในแง่ทางด้านเศรษฐกิจ ความต้องการแรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการมีมากกว่าจำนวนแรงงานต่างด้าว ทำให้ผู้ประกอบการสามารถต่อรองในเรื่องอัตราค่าจ้างได้ จึงทำให้มีผลกระทบต่อค่าจ้างแรงงานทั้งระบบ เกิดผลกระทบต่อการกระจายรายได้และการยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานไปตามนโยบายของทางราชการ ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายการจ้างแรงงานต่างด้าวทางรัฐบาลได้กำหนดขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ส่วนวิธีการที่ใช้ในการสรรหาแรงงานคือ การบอกผ่านเพื่อนที่มาด้วยกันและการติดต่อจากญาติหรือพี่น้อง ติดต่อผ่านผู้นำหมู่บ้านหรือผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการสรรหาแรงงานของคนขับรถกระบะบรรทุกผู้โดยสาร ประการสำคัญปัจจัยภายในของสถานประกอบการที่มีส่งผลกระทบต่อสรรหาแรงงานในระดับมาก คือ ชื่อเสียงและความมั่นคงของสถานประกอบการ และค่าตอบแทนที่จ่ายให้แรงงาน และปัจจัยภายนอกของสถานประกอบการที่มีส่งผลกระทบต่อสรรหาแรงงานในระดับมาก คือ ราคาน้ำมัน ราคาขายพาราสูงขึ้น และการเกิดขึ้นของสถานประกอบการใหม่ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดการย้ายสถานที่ทำงานของแรงงาน

ระวีวรรณ เพชรอักษร (2553: 77-78) ได้ศึกษาความจำเป็นในการฝึกอบรมบุคลากรของเทศบาลเมืองคอหงส์ พบว่า บางครั้งปัญหาบางปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยงานเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้โดยการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติ เช่น ปัญหาบุคลากรการขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน จึงต้องอาศัยการหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ วิเคราะห์ และแก้ไขให้ตรงกับสาเหตุ เทศบาลควรมีการสำรวจเพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรม เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรของเทศบาล ทั้งแผนระยะกลาง และแผนระยะยาว และนำไปสร้างหลักสูตรในการฝึกอบรม ซึ่งจะทำให้เทศบาลสามารถพัฒนาบุคลากรได้อย่างตรงจุดเนื่องจากความจำเป็นในการฝึกอบรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงควรมีการสำรวจเพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรมซ้ำเพื่อเป็นการยืนยันว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นยังคงอยู่ ควรมีการเปิดโอกาสและสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องทั่วถึงอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในด้านงบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องมือ บุคลากร เวลาให้เพียงพอกับความต้องการ อีกทั้งผู้บริหารควรมีนโยบายที่ชัดเจนเพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากความรู้ เทคนิค วิธีการต่างๆ ที่ได้รับการพัฒนาบุคลากร และสร้างบรรยากาศให้เกื้อหนุนต่อการพัฒนาตนเองของบุคลากร การพัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรมควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในเทศบาล รวมทั้งควรใช้วิธีการฝึกอบรมที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ เทศบาลควรมีการประเมินผลการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการเข้ารับการฝึกอบรมอย่างเป็นรูปแบบ เพื่อให้สามารถนำผลจากการประเมินไปใช้ได้จริง นอกจากนี้ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมแล้ว

พาสนา ลิ้มปีชัย (2553) ศึกษาความต้องการฝึกอบรมของคณะกรรมการหมู่บ้าน: กรณีศึกษาอำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา พบว่า มีความต้องการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น การใกล้เคียงประนีประนอมข้อพิพาทประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง ในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมควรเป็นไปตามความต้องการของคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยหลักการวางแผน องค์การแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีม การจัดทำรายงานผลการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและการวิเคราะห์งบประมาณ/การจัดทำงบประมาณ ทั้งนี้ควรสอดคล้องเนื้อหาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชาธิปไตย การอนุรักษ์วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการใกล้เคียงประนีประนอมข้อพิพาท

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น เป็นงานวิจัยที่ศึกษาถึงความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาบุคลากรกับความต้องการพัฒนาบุคลากรขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นและความพร้อมของผู้เข้ารับการพัฒนา ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกอบรมนอกจากจะทำให้พนักงานมีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะทำงานในหน้าที่ต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายหรือตามที่กำลังจะได้รับมอบหมายเนื่องจากการเลื่อนหรือเปลี่ยนงานแล้ว ยังสามารถลดอัตราการหมุนเวียน การขาดงานของพนักงาน ซึ่งแรงงานที่สรรหานั้นเป็นแรงงานในตลาดประเภท Secondary Labor Market ซึ่งเป็นตลาดล่าง มีค่าจ้าง สวัสดิการน้อย เป็นตลาดรองรับผู้ใช้แรงงาน ระดับล่างหรือผู้มีการศึกษาไม่สูงมาก ซึ่งบางครั้งเรียกงานประเภทนี้ว่า งานใช้แรงงาน หรือใช้กำลังกาย การสำรวจเพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเป็นการยืนยันว่า บางครั้งปัญหาบางปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยงานเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้โดยการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติ เช่น ปัญหาบุคลากรการขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน จึงต้องอาศัยการหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ วิเคราะห์ และแก้ไขให้ตรงกับสาเหตุ การสำรวจเพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรม เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาบุคลากร ทั้งแผนระยะกลาง และแผนระยะยาว และนำไปสร้างหลักสูตรในการฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับ โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคใต้ของประเทศไทย (Southern Thailand Empowerment and Participation) หรือ STEP มีวัตถุประสงค์ของโครงการที่ว่า เพื่อสร้างเสริมขีดความสามารถของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย (จังหวัดสตูล สงขลา นราธิวาส ปัตตานี และยะลา)

ดังนั้นการเปิดโอกาสและสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องทั่วถึงอย่างสม่ำเสมอทั้งในด้านงบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องมือ บุคลากร เวลาให้เพียงพอกับความต้องการ เพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากความรู้ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ที่ได้รับการพัฒนาบุคลากร และสร้างบรรยากาศให้เกื้อหนุนต่อการพัฒนาตนเองของบุคลากร การพัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม

การฝึกอบรมนอกจากจะเป็นเครื่องมือการบริหารในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ แล้ว ยังเป็นสื่อของการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรให้พัฒนาก้าวหน้ายิ่งขึ้น ดังนั้น องค์กรต่างๆ จึงทุ่มเททรัพยากรจำนวนมากเพื่อให้มีการฝึกอบรมรูปแบบต่างๆ อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพและคุณค่าของการฝึกอบรมไม่ได้อยู่ที่การจัดให้มีการฝึกอบรมขึ้นในองค์กรเท่านั้น

ถ้าองค์กรขาดความเข้าใจที่ชัดเจนและถูกต้องเกี่ยวกับปรัชญา แนวคิดและระเบียบวิธีการฝึกอบรม การทุ่มเทพยายามเหล่านั้นก็จะเป็นการลงทุนที่ไร้จุดหมายและไม่คุ้มค่า

ความหมายของการฝึกอบรม

พัฒนา สุขประเสริฐ (2541: 4) ได้อธิบายถึงคำจำกัดความของการฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยพัฒนาหรือฝึกฝนเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรใหม่ที่จะเข้ามาทำงานหรือปฏิบัติงานประจำอยู่แล้วในหน่วยงาน ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะหรือความชำนาญ ตลอดจนประสบการณ์ให้เหมาะสมกับการทำงาน รวมถึงทำให้เกิดความรู้สึก เช่น ทัศนคติหรือเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลให้บุคลากรแต่ละคนในหน่วยงานหรือ องค์กรมีความสามารถเฉพาะตัวสูงขึ้น มีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ทำให้หน่วยงานหรือ องค์กรมีประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

ชูชัย สมितिไกร (2544: 5) ได้อธิบายความหมายของการฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบรมเป็น กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างหรือเพิ่มความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และเจตคติ (Attitude) ของบุคลากรอันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วรรณรด แสงมณี (2547: 7) อ่างใน พาสนา ลิมปิชัย (2553: 9) ได้อธิบายถึงความหมายของ การฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาพนักงานให้เกิดประสิทธิภาพต่อการทำงาน โดยมุ่งพัฒนา ทักษะ ความรู้ ความสามารถ การฝึกอบรมจึงเป็นกรรมวิธีอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารใช้พัฒนา พนักงาน

จากความหมายของการฝึกอบรมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการ เสริมสมรรถภาพบุคลากรอย่างหนึ่งในงานพัฒนาบุคคลขององค์กร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานเฉพาะ ทางที่อยู่ในความรับผิดชอบหรืองานที่องค์กรมอบหมายให้สำเร็จ และเกิดผลตามที่ได้ตั้งเป้าหมาย ไว้อย่างมีคุณภาพ โดยการฝึกอบรม (Training) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ เพื่อ พัฒนาและเสริมสร้างความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และทัศนคติ (Attitude) ของบุคลากรให้มี ความชำนาญในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น อันจะช่วยปรับปรุงและแก้ไข ปัญหาจากการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพ เกิดผลประ โยชน์สูงสุดต่อองค์กรวัตถุประสงค์ของการ ฝึกอบรม

สมพงษ์ เกษมสิน (2526: 259-260) อ่างใน พาสนา ลิมปิชัย (2553: 9) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ ของการฝึกอบรม ออกเป็น 2 ประเภท คือ วัตถุประสงค์ต่อองค์กรและวัตถุประสงค์ต่อบุคคล

1) วัตถุประสงค์ต่อองค์กร เป็นวัตถุประสงค์ที่เน้นถึงผลประโยชน์ที่องค์กร จะได้รับ เป็นส่วนรวม ได้แก่

- เพื่อสร้างความสนใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
- เพื่อเสนอแนะวิธีปฏิบัติงานที่ดี
- เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้ดีที่สุด
- เพื่อฝึกฝนบุคคล หรือเตรียมเจ้าหน้าที่ไว้สำหรับขยายงานในอนาคต
- เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ไว้สำหรับการปฏิบัติงานให้

สูงขึ้น ซึ่งจะทำให้การบริหารงานขององค์กรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) วัตถุประสงค์ต่อบุคคล เป็นวัตถุประสงค์ที่เน้นถึงประโยชน์ที่บุคคลจะได้รับ ได้แก่

- เพื่อความก้าวหน้าในการเลื่อนตำแหน่งงาน
- เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ หน้าที่และทัศนคติ
- เพื่อสร้างขวัญในการปฏิบัติงาน
- เพื่อทำความเข้าใจนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กร
- เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและประสบการณ์

พาสนา ลิมปิชัย (2553: 9) ยังได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมไว้

ว่า การฝึกอบรมโดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

- 1) เพื่อพัฒนาความรู้ (Knowledge)
- 2) เพื่อพัฒนาทักษะ (Skill)
- 3) เพื่อพัฒนาทัศนคติ (Attitude)

เมื่อบุคคลได้รับการฝึกอบรมทางด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติแล้วกลับไปปฏิบัติงาน

ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Behavior Change) ในการปฏิบัติงานทำให้การปฏิบัติงานได้ผลดีขึ้น โดยทั่วไปการฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ดังนี้

- 1) เพื่อเพิ่มพูนความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ
- 2) เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ใหม่ ๆ
- 3) เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสม
- 4) เพื่อเปลี่ยนเจตคติให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมก็เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานได้รับการ

พัฒนาทั้งในด้านความรู้ ทักษะ ความชำนาญและทัศนคติ อันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

กระบวนการฝึกอบรม

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2532: 1) อ้างใน พาสนา ลิมปิชัย (2553: 11) ได้กล่าวถึง การฝึกอบรมเป็นกระบวนการหนึ่งในการทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และ ความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การจัดโครงการฝึกอบรมเป็นเพียงหนึ่งในหลายวิธีการในการพัฒนาบุคลากรขององค์การ การฝึกอบรมจะบังเกิดผลดีต่อเมื่อผู้รับผิดชอบจัดการฝึกอบรมมีความเข้าใจถึงกระบวนการฝึกอบรม และวิธีดำเนินการในแต่ละขั้นตอนอย่างเหมาะสม ได้สรุปกระบวนการฝึกอบรมไว้ 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม หมายถึง การค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร หรือในหน่วยงาน ว่ามีปัญหาเรื่องใดบ้าง ที่จะสามารถแก้ไขให้หมดไปหรืออาจทำให้ทุเลาลงได้ด้วยการฝึกอบรม โดยรวมไปถึงการพยายามหาข้อมูลด้วยว่า กลุ่มบุคลากรเป้าหมายที่จะต้องเข้ารับการ อบรมเป็นกลุ่มใด ตำแหน่งงานอะไร มีจำนวนมากน้อยเพียงใด ควรจะต้องจัดเป็นโครงการฝึกอบรมให้ หรือเพียงแต่ส่งไปเข้ารับการอบรมภายนอกองค์กรเท่านั้น มีภารกิจใดบ้างที่ควรจะต้องแก้ไข ปรับปรุงด้วยการฝึกอบรม พฤติกรรมประเภทใดบ้างที่ควรจะต้องเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ หรือประสบการณ์ ทั้งนี้สภาพการณ์ที่เป็นปัญหาและแสดงถึงความจำเป็นในการฝึกอบรม อาจมีทั้งที่ปรากฏชัดแจ้ง และเป็นสภาพการณ์ที่ซับซ้อนจำเป็นต้องวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาเพื่อ ค้นหาวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์หาความจำเป็นในการฝึกอบรมมีหลายหลายวิธี เช่น การสำรวจ การสังเกตการณ์การทดสอบ และการประชุม เป็นต้น

2) การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง การนำเอาความจำเป็นในการฝึกอบรมซึ่งมีอยู่ ชัดเจนแล้วว่า มีปัญหาใดบ้าง ที่จะสามารถ แก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายเป็นใคร และ พฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงเป็นด้านใดนั้นมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตร โดยอาจประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม หมวดวิชา หัวข้อวิชา วัตถุประสงค์ ของแต่ละหัวข้อวิชา เนื้อหาสาระหรือแนวการอบรม เทคนิคหรือวิธีการอบรม ระยะเวลา การ เรียงลำดับหัวข้อวิชาที่ควรจะเป็นตลอดจนการ กำหนดลักษณะของวิทยากร ผู้ดำเนินการฝึกอบรม ทั้งนี้เพื่อจะทำให้ผู้เข้าอบรมได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีขั้นตอน และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจน ทำให้สิ่งที่ เป็นปัญหาได้รับการแก้ไขลุกลงไปได้หรืออาจทำให้ผู้เข้ารับการอบรม ทำงานที่ได้รับ มอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเต็มใจยิ่งขึ้น

3) การกำหนดโครงการฝึกอบรม คือ การวางแผนการดำเนินการฝึกอบรมอย่าง เป็นขั้นตอนด้วยการเขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร ดังที่เรียกว่า “โครงการฝึกอบรม” เป็นการ ระบุรายละเอียดที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ตั้งแต่เหตุผลความเป็นมา หรือความจำเป็นในการฝึกอบรม

หลักสูตร หัวข้อวิชาต่าง ๆ วิทยากร คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ารับการอบรม วันเวลา สถานที่อบรม ประเมินการ ค่าใช้จ่าย ตลอดจนรายละเอียดด้านการบริหารและธุรการต่าง ๆ ของการฝึกอบรม ทั้งนี้ เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นกิจกรรมที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย นับตั้งแต่ผู้ที่จะเข้ารับการฝึกอบรม ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เข้ารับการฝึกอบรม วิทยากร และที่สำคัญคือผู้บริหารซึ่งมีอำนาจอนุมัติโครงการและค่าใช้จ่ายจำเป็นจะต้องเข้าใจถึงรายละเอียดต่างๆ ของการฝึกอบรม โดยใช้โครงการฝึกอบรมที่เขียนขึ้นเป็นสื่อตนเอง

4) การบริหารโครงการฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรมเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการบริหารโครงการฝึกอบรมเพราะการดำเนินการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้นั้น นอกจากมาจากวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ และหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสมแล้วยังจำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดการฝึกอบรม ซึ่งเข้าใจหลักการบริหารงานฝึกอบรม พอที่จะสามารถวางแผนและดำเนินงานธุรการทั้งหมดในช่วงทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย จึงได้กำหนดขั้นตอนนี้เป็นการบริหารโครงการฝึกอบรมเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ผู้จัดโครงการฝึกอบรมควรทราบทั้งหมด ส่วนในการดำเนินการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ผู้จัดโครงการอบรมจะต้องมีบทบาทหลักที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับวิทยากร ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เข้าอบรมทั้งในด้านสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ การเงิน ฯลฯ และในขณะเดียวกันยังต้องดำเนินงานในฐานะผู้อำนวยการโครงการทำหน้าที่ควบคุมให้การฝึกอบรมดำเนินไปตามกำหนดการจัดการให้มีกิจกรรมละลายพฤติกรรมและกิจกรรมกลุ่มต่างๆ ในระหว่างผู้เข้าอบรม อันจะช่วยสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนสำหรับผู้เข้าอบรมได้เป็นอย่างดี มิฉะนั้น อาจไม่สามารถทำให้การฝึกอบรมดำเนินไปตามที่ระบุไว้ใน โครงการอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุประสิทธิผลเท่าที่ควร

5) การประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม ในขั้นตอนของการกำหนดโครงการฝึกอบรม ผู้รับผิดชอบจะต้องคำนึงถึงการประเมินผลการฝึกอบรมไว้ด้วยว่า จะดำเนินการประเมินผลด้วยวิธีการใดบ้าง โดยใช้เครื่องมืออะไร และจะดำเนินการติดตามผลการฝึกอบรมหรือไม่ เมื่อใด ทั้งนี้เพราะเมื่อการฝึกอบรมเสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้รับผิดชอบโครงการควรจะต้องทำการสรุปประเมินผลการฝึกอบรมและจัดทำรายงานเสนอให้ผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาถึงผลของการฝึกอบรม ส่วนผู้รับผิดชอบโครงการเองก็จะต้องนำเอาผลการประเมินโครงการฝึกอบรมทั้งหมดมาเป็นข้อมูลย้อนกลับหรือใช้พิจารณาประกอบในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรเช่นเดียวกันในครั้ง / รุ่นถัดไปในขั้นตอนของการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมว่า ควรจะต้องมีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร หรือการดำเนินการในการบริหารงานฝึกอบรมอย่างไรบ้าง เพื่อจะทำให้การฝึกอบรมเกิด สัมฤทธิ์ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการเพิ่มขึ้น ในการจัดฝึกอบรมแต่ละโครงการนั้น

ผู้รับผิดชอบจัดการฝึกอบรมจะสามารถตรวจสอบว่าการดำเนินงานของตน เป็นการฝึกอบรมอย่างมีระบบหรือไม่ ได้ด้วยการตอบคำถาม ดังต่อไปนี้ให้ได้ครบทุกข้อ คือ

- ทำไมจึงต้องจัดการฝึกอบรม แม้ใจแล้วใช่หรือไม่ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นจะแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม

- ใครเป็นกลุ่มบุคคลเป้าหมาย และใครเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องบ้าง
- จะฝึกอบรมไปเพื่ออะไรพฤติกรรมอะไรบ้างที่ต้องการจะให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- จะฝึกอบรมในเรื่องอะไรบ้าง หลักสูตรฝึกอบรมจะเป็นอย่างไร
- จะฝึกอบรมอย่างไร มีความพร้อมในด้านใดบ้าง
- ฝึกอบรมแล้วได้ผล หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหรือไม่

ประเภทของการฝึกอบรม

นักวิชาการด้านการพัฒนาบุคลากรได้เสนอแนวคิดและวิธีการจัดแบ่งประเภทของการฝึกอบรม โดยยึดหลักต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1) แบ่งโดยยึดช่วงเวลาในการทำงานเป็นหลักแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- การฝึกอบรมก่อนประจำการ (Pre-Service Training) มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมบุคลากรก่อนเข้ารับหน้าที่ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานที่จะได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื้อหาของการฝึกอบรมจะเน้นเรื่องที่ทำเป็นประจำในการปฏิบัติงานอย่างละเอียดทุกด้าน ซึ่งมักจะรวมถึงการสร้างทักษะในการปฏิบัติงานไว้ด้วย

- การฝึกอบรมระหว่างประจำการ (In-Service Training) มีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทศนคติ แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้สามารถ ปฏิบัติงาน ได้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น หรือช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานอันมีสาเหตุมาจากตัวผู้ปฏิบัติงานเอง หรือเพื่อเป็นการเตรียมบุคลากรให้พร้อมสำหรับการเลื่อนตำแหน่งหรือเปลี่ยนสายงาน

2) แบ่งโดยยึดลักษณะวิธีการฝึกอบรมเป็นหลัก

- การฝึกปฏิบัติงานปกติในที่ทำการ (On the Job Training หรือ Desk Training) เป็นการฝึกอบรมระหว่างการปฏิบัติงานจริงๆ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจถึงวิธีการทำงาน ที่ถูกต้องเหมาะสม โดยจำกัดเฉพาะงานที่จะต้องทำจริงเท่านั้น โดยให้ผู้เข้าอบรมทำงานนั้น ๆ ตามปกติแล้วมีผู้คอยกำกับดูแลให้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ผู้คอยกำกับอาจเป็นหัวหน้างานหรือครูฝึกก็ได้ ซึ่งจะทำหน้าที่อธิบาย หรือสาธิตเพิ่มเติมจากการเรียนรู้ซึ่งผู้เข้าอบรมได้รับจากการฝึกปฏิบัติของตนเองเป็นหลัก ในช่วงหลังการฝึกอบรมแบบนี้มักจะเป็นการปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงาน ซึ่งได้มีผู้เขียนระบุถึงขั้นตอน และรายละเอียดในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ไว้แล้ว

- การฝึกอบรมนอกสถานที่ทำงาน (Off the Job Training) มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมให้ผู้เข้าอบรมพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันที หรือพร้อมในการที่จะเข้ารับการฝึกปฏิบัติงานปกติในที่ทำการ (On the Job Training) หรือใช้เพื่อลดค่าใช้จ่ายหรือความเสียหายที่เกิดขึ้น การฝึกอบรมแบบนี้มักจะมีลักษณะที่เรียกว่าการฝึกอบรมแบบห้องเรียน (Classroom Training) คือจะเน้นถึงการจัดให้ผู้เข้าอบรมได้ทีละมากๆ ตั้งแต่ 10 - 100 คน จึงมักจะใช้สถานที่ในห้องประชุม เป็นหลัก การฝึกอบรมมักใช้เทคนิค การบรรยาย การอภิปรายเป็นหลัก และอาจมีการใช้ ทัศนศึกษา การสาธิต เทคนิคแบบกลุ่ม ฯลฯ

- การฝึกอบรมแบบผสม คือ หลักสูตรการฝึกอบรมที่มีทั้งการฝึกอบรมขณะทำงานและการฝึกอบรมนอกสถานที่ทำงานประกอบกัน

3) แบ่งตามจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

- การฝึกอบรมเป็นรายคน เป็นการอบรมเฉพาะรายตามความจำเป็นในการฝึกอบรมของบุคคลรายนั้น โดยอาจเป็นการฝึกอบรมปฐมนิเทศเป็นรายตัว การฝึกอบรมขณะปฏิบัติงาน การจัดให้ฝึกอบรมด้วยตัวเองทางไปรษณีย์ หรืออาจใช้เทคนิคทางการบริหารอื่นๆ เช่น การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ เป็นต้น

- การฝึกอบรมเป็นคณะ เป็นการฝึกอบรมกลุ่มบุคลากรซึ่งมีลักษณะความจำเป็นในการฝึกอบรมเหมือนกันทีละจำนวนมาก ๆ

4) แบ่งตามลักษณะของเนื้อหาหลักสูตรการฝึกอบรม ในกรณีที่มีการสำรวจหาความจำเป็นในการฝึกอบรมทั้งองค์กร แล้วพบว่ามีความจำเป็นจะต้องจัดการฝึกอบรมหลักสูตรในเนื้อหาหลายด้านด้วยกัน โดยผู้เข้าอบรมจะเป็นบุคลากรซึ่งดำรงตำแหน่งและระดับต่างกัน จึงอาจมีการกำหนดหลักสูตรฝึกอบรมในแต่ละด้าน และแบ่งประเภทการฝึกอบรมออกเป็นด้านต่างๆ ตาม ลักษณะของหลักสูตรการฝึกอบรม เช่น การฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การฝึกอบรมด้านการปฏิบัติงานธุรการ การฝึกอบรมด้านการบริหาร เป็นต้น

5) แบ่งตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มบุคลากรผู้เข้าฝึกอบรมในโครงสร้างขององค์กร ซึ่งจะเชื่อมโยงไปถึงลักษณะของเนื้อหาหลักสูตรที่จัดอบรมด้วย ได้แก่

- การฝึกอบรมสำหรับบุคลากรแต่ละระดับตามแนวนอน ในโครงสร้างขององค์กรเพื่อให้ความรู้ทั่ว ๆ ไปในลักษณะที่ต้องการสร้างกรอบแนวความคิดและแนวปฏิบัติอย่างกว้างๆ ซึ่งบุคลากรในระดับดังกล่าวควรจะทราบหรือสามารถปฏิบัติ ได้แก่ การฝึกอบรมปฐมนิเทศสำหรับบุคลากรใหม่ การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการและการพัฒนาบุคลากรระดับบริหาร เป็นต้น

- การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรตามแนวตั้งขององค์กร เป็นการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้หรือสร้างความสามารถเฉพาะสำหรับบุคลากรในแต่ละตำแหน่งหรือสายงาน โดยใช้

หลักสูตรซึ่งกำหนดขึ้น โดยเฉพาะตามความจำเป็นในการฝึกอบรมของตำแหน่งนั้นๆ และมักจะเน้นถึงแนวการปฏิบัติงานในรายละเอียด ซึ่งผู้เข้าอบรมจะนำไปใช้ในการทำงานได้มากกว่าการฝึกอบรมแนวทวน เช่น การฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่บุคคล การฝึกอบรมเลขานุการผู้บริหาร เป็นต้น นอกจากนี้การฝึกอบรมบุคลากรเฉพาะในแต่ละหน่วยงาน เช่น การฝึกอบรมบุคลากร กองการเจ้าหน้าที่ ก็อาจจัดเป็นการฝึกอบรมประเภทนี้ได้เพราะผู้จัดการฝึกอบรมสามารถกำหนดหลักสูตรที่เป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมเฉพาะสำหรับบุคลากรในหน่วยงานนั้นได้เช่นเดียวกัน

6) แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ซึ่งอาจแยกการฝึกอบรมออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

- การฝึกอบรมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมาแล้ว กล่าวคือ เมื่อการดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กรมีปัญหาเกิดขึ้นสามารถสำรวจค้นพบได้ หรือเป็นที่ปรากฏชัดแจ้งว่าเป็นความจำเป็นที่จะต้องแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการฝึกอบรม (เรียกว่ามีความจำเป็นในการฝึกอบรม) จึงได้มีการจัดการฝึกอบรมขึ้น เช่น เมื่อพบว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจกรายงานการประชุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการจัดฝึกอบรมหลักสูตรเทคนิคการจกรายงานการประชุมขึ้น

- การฝึกอบรมเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความจำเป็นในการฝึกอบรมประเภทนี้มักเกิดขึ้นเมื่อมีแผนหรือมีความคาดหมายว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล หรือวิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงาน และบุคลากรที่มีอยู่เดิมในปัจจุบันยังไม่สามารถรองรับการปฏิบัติงานใหม่นั้นได้ จึงจำเป็นจะต้องจัดการฝึกอบรมเพื่อป้องกันปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เช่น เมื่อมีแผนจะนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงานด้านใดด้านหนึ่ง จึงจำเป็นต้องรีบจัดการฝึกอบรมเพื่อให้บุคลากรที่จะต้องใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานสามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเสียก่อน

- การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้นในระยะยาว หมายถึง เมื่อมิได้มีปัญหา หรือมีแผนในการเปลี่ยนแปลงในระยะสั้นแต่อย่างใด แต่ในระยะยาวมุ่งที่จะพัฒนางานและพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศขององค์กร โดยรวม ดังที่มักจะมีคำกล่าวว่าการอยู่นิ่งเฉยไม่พัฒนาก็คือการถอยหลังไปเรื่อยๆ เพราะผู้อื่นๆ ก็จะแซงหน้าขึ้นไปหมด จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้นอีก จึงได้จัดให้มีการฝึกอบรมขึ้นอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงทั้งองค์กร

ประโยชน์ของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมบุคลากรเป็นเครื่องมือทางการบริหารอย่างหนึ่ง ซึ่งจัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของการดำเนินงานขององค์กร หากการฝึกอบรมไม่สามารถสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมายใดๆ แล้วก็ไม่มีความหมายอันใดที่จะจัดการฝึกอบรมขึ้นมา กล่าวได้ว่าการฝึกอบรมมีประโยชน์หลายประการ ชูชัย สมितिไกร (2544: 14) ได้อธิบายประโยชน์ของการฝึกอบรมไว้ ดังนี้

- 1) ช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถและเจตคติของพนักงาน ทำให้พนักงานมีคุณสมบัติที่จำเป็นต่อการทำงานที่ดีกว่าเดิม
 - 2) ช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านค่าจ้างแรงงาน โดยสามารถลดปริมาณเวลาที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการ
 - 3) ช่วยลดต้นทุนการผลิต โดยการลดปริมาณสินค้าที่ผลิตอย่างไม่ได้มาตรฐาน
 - 4) ช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านการบริหารงานบุคคล โดยการลดอัตราการลาออกจากการขาดงาน การทำงานสาย อุบัติเหตุ การร้องทุกข์และอื่น ๆ
 - 5) ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการให้บริการลูกค้า โดยการช่วยปรับปรุงระบบการให้บริการหรือส่งสินค้าแก่ลูกค้า
 - 6) ช่วยพัฒนาพนักงานเพื่อใช้เป็นกำลังทดแทนในอนาคต การฝึกอบรมช่วยให้องค์กรมีกำลังทดแทนได้ทันเวลาที่
 - 7) ช่วยเตรียมพนักงานก่อนก้าวขึ้นไปสู่ตำแหน่งหน้าที่สูงขึ้น
 - 8) ช่วยให้พนักงานที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งใหม่ มีความพร้อมและสามารถปรับตัวให้เข้ากับตำแหน่งใหม่ได้อย่างเหมาะสม
 - 9) ช่วยขจัดความล่าช้าทางด้านทักษะเทคโนโลยี วิธีการทำงานและการผลิตช่วยให้พนักงานมีความรู้ ทักษะและความสามารถที่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและช่วยให้องค์กรสามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้
 - 10) ช่วยให้การประกาศใช้นโยบายหรือข้อบังคับขององค์กร ซึ่งได้รับการแก้ไข หรือร่างขึ้นมาใหม่เป็นไปอย่างราบรื่น
 - 11) ช่วยปรับปรุงและพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างพนักงานในองค์กร รวมทั้งช่วยเพิ่มพูนขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานด้วย
- ประการสำคัญ ฌ็อง ดูว์น็อง (2548: 131-132) ได้อธิบายถึงประโยชน์ของการฝึกอบรมไว้ดังนี้

- 1) การฝึกอบรมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน นอกจากการฝึกอบรมจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมแล้วยังมีส่วนช่วยกระตุ้น

บุคลากรให้ความสนใจในการปฏิบัติงาน มีขวัญและกำลังใจในการทำงานมีจิตใจรักงาน มีความผูกพันกับองค์กรสามารถทำงานได้ผลดียิ่งขึ้น

2) การฝึกอบรมช่วยส่งเสริมให้เกิดการประหยัด ทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้นและมีข้อผิดพลาดที่ก่อให้เกิดความเสียหายน้อยลงลด ความสิ้นเปลืองวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน

3) การฝึกอบรมช่วยลดระยะเวลาในการเรียนรู้งาน ทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดระยะเวลาในการเรียนรู้งานเกิดความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและวิธีการปฏิบัติงานที่จะต้องทำสามารถลงมือปฏิบัติงานจริงได้ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม

4) การฝึกอบรมจะช่วยลดภาระหน้าที่ของหัวหน้างานทำให้หัวหน้างานไม่ต้องเสียเวลาในการชี้แจงงานและสอนงาน ไม่ต้องเสียเวลาในการควบคุมดูแลและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานผิดพลาดของบุคลากร

5) การฝึกอบรมช่วยกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงานเพื่อความก้าวหน้าของตน หลายองค์กรมักจะทำการพิจารณาแต่งตั้ง เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมให้ขึ้นสู่ตำแหน่งงานในระดับที่สูงขึ้น ทำให้บุคลากรมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและทำให้บุคลากรตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรม

ความหมายของความต้องการฝึกอบรมหรือความจำเป็นในการฝึกอบรม (Training Needs) มีผู้ให้คำนิยามไว้หลากหลายเช่น

Rolf P. Lynton อ้างใน จุฑามณี ตรีคุณมุฑตา (2548: 63) กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรม หมายถึง อุปสรรค ปัญหา หรือข้อขัดข้องใด ๆ ที่อาจจะแก้ไขด้วยการฝึกอบรม ปัญหาหรือข้อขัดข้องใด ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กร ถ้าหากว่าการฝึกอบรมไม่อาจแก้ไขปัญหาได้แล้ว ไม่เรียกว่าความต้องการฝึกอบรม แต่อาจเป็นความต้องการที่จะต้องแก้ไขด้วยวิธีอื่น อนุชิต สุนสวัสดิกุล (ม.ป.ป.: 6) กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมหมายถึง ปัญหา อุปสรรค หรือข้อขัดข้องในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันเนื่องมาจากขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ หรือความชำนาญ และทัศนคติ ซึ่งสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม จุฑามณี ตรีคุณมุฑตา (2548 : 63) กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมหรือความจำเป็นในการฝึกอบรม หมายถึง ปัญหา อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน อันเนื่องมาจากขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะหรือทัศนคติของบุคลากร ซึ่งสามารถแก้ไขหรือพัฒนาได้ด้วยการฝึกอบรม อันนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด สรุปได้ว่า ความต้องการ

ฝึกอบรม หมายถึง ปัญหา อุปสรรคหรือข้อขัดข้องใดๆ ในการปฏิบัติงานที่สืบเนื่องมาจาก ผู้ปฏิบัติงานในองค์การขาดความรู้ความเข้าใจทักษะความชำนาญหรือทัศนคติ ซึ่งสามารถแก้ไข ได้ด้วยการฝึกอบรม

ประเภทของความต้องการฝึกอบรม

จุฑามณี ตระกูลมุกดา (2548: 63-64) ความต้องการฝึกอบรมหรือความจำเป็นในการ ฝึกอบรมจำแนกได้หลายประเภท ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ จำแนกโดยพิจารณาจากวิธีการค้นหา สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) ความจำเป็นในการฝึกอบรมซึ่งปรากฏอยู่แจ้งชัด (Obvious Needs) ความจำเป็นใน การฝึกอบรมนี้ไม่จำเป็นต้องค้นหาเนื่องจากเห็นได้ชัดเจนว่ามีความจำเป็นเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งมักเป็น ปัญหาข้อขัดข้องที่ก่อให้เกิดผลเสียหายแก่หน่วยงานอย่างชัดเจน หากไม่มีการฝึกอบรมบุคลากรที่ เกี่ยวข้อง ความจำเป็นในลักษณะนี้สามารถบอกหรือระบุได้โดยอาศัยสามัญสำนึก ประสบการณ์ หรือความรู้สึคนึกคิดตามเหตุผล โดยไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการสำรวจวิจัย หรือวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง เช่น การรับข้าราชการบรรจุใหม่เข้าทำงาน การเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการ ทำงาน การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติในการปฏิบัติงาน

2) ความจำเป็นในการฝึกอบรมที่ซ่อนเร้น (Hidden Needs) เป็นความจำเป็นที่ไม่ชัดเจน ซึ่งความจำเป็นในรูปแบบนี้ทำให้ต้องมีการค้นหาถึงสภาพปัญหา ตลอดจนสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น เพราะสิ่งที่ปรากฏออกมาให้เห็นในองค์การนั้นๆ อาจเป็นเพียงแค่สัญญาณบ่งบอกว่า อาจมีปัญหาเกิดขึ้น เช่น การขาดงานบ่อยๆ งานค้างค้ำงมาก งานที่ทำถูกร้องเรียนอยู่เสมอ ผลงานไม่ได้มาตรฐาน มีความล่าช้าในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

การจำแนกโดยพิจารณาจากบุคคล แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

- ความจำเป็นในการฝึกอบรมของแต่ละบุคคล (Individual Needs) เป็นความต้องการในการฝึกอบรมของบุคลากรแต่ละคนในองค์การ อาจเป็นความต้องการพัฒนาส่วนบุคคล เพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน หรือความต้องการที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ก็ได้ จำแนกได้ 5 กลุ่ม ได้แก่ ข้าราชการหรือพนักงานใหม่ ข้าราชการหรือพนักงานระดับปฏิบัติ ผู้บังคับบัญชาระดับต้น ผู้บังคับบัญชาระดับกลาง และผู้บริหารระดับสูง

- ความจำเป็นในการฝึกอบรมขององค์การ (Organization Needs) เป็นความต้องการแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์ในองค์การหรือหน่วยงาน โดยวิธีการฝึกอบรม

การจำแนกโดยพิจารณาจากช่วงเวลา แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) ความจำเป็นในปัจจุบัน (Present Needs) เป็นความต้องการในการฝึกอบรมที่ต้องดำเนินการเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ในปัจจุบัน ช่วยให้งานได้ตามมาตรฐานที่กำหนดในปัจจุบัน ช่วยลดการสูญเสียหรืออุบัติเหตุในการทำงาน เป็นต้น

2) ความจำเป็นในอนาคต (Future Needs) เป็นความต้องการในการฝึกอบรมที่ต้องจัดทำในปัจจุบันเพื่อให้สามารถดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในอนาคต หรือป้องกันปัญหาอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ความต้องการในการฝึกอบรม เพื่อเตรียมบุคคลให้พร้อมที่จะก้าวขึ้นรับตำแหน่งที่สูงขึ้นในอนาคต เตรียมบุคลากรให้รองรับกับ โครงสร้างขององค์กรที่ปรับเปลี่ยนไป

การวิเคราะห์ความต้องการฝึกอบรม

ในการวิเคราะห์ความต้องการฝึกอบรมหรือความจำเป็นในการฝึกอบรมมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1) การรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนของการศึกษาสถานการณ์ สภาพการทำงาน และ ค้นหาว่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือทำให้การปฏิบัติเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ ที่ควรจะเป็นหรือไม่

2) การวิเคราะห์ข้อมูลที่หามาได้ เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ไปประมวลผล จำแนกกลุ่มเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เห็นปัญหาชัดเจน โดยอาจใช้วิธีการทางสถิติเข้าช่วย เช่น การจัดชั้น ความถี่ การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น โดยควรแยกแยะปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้ว่าเป็นเพราะสาเหตุขาดความรู้ ทักษะ หรือทัศนคติอย่างไรอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันก็จะทำให้ การวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรมชัดเจนยิ่งขึ้น

3) การพิจารณาและตัดสินใจคัดเลือกปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม เมื่อได้วิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ก็จะให้เห็นได้ชัดว่าสมควรจะหยิบยกเอาปัญหาใดขึ้นมากำหนดเป็น ความจำเป็นในการฝึกอบรม และปัญหาใดไม่สมควรที่จะนำมากำหนดเป็นความจำเป็นในการ ฝึกอบรม แต่ควรไปแก้ไขด้วยวิธีอื่น ๆ

4) การเขียนรายงานการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม เพื่อเสนอผู้มีอำนาจตัดสินใจ คัดเลือกประเด็นที่สมควรกำหนดเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรม สำหรับก้าวไปสู่การพัฒนาเป็น โครงการฝึกอบรมหรือสร้างหลักสูตรฝึกอบรมต่อไป โดยไม่ต้องเสียเวลาและทรัพยากร ปกติ การเขียนรายงานการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม ประกอบด้วย บทสรุปสาระสำคัญ บทนำ ระเบียบวิธีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและข้อเสนอแนะ และภาคผนวก

2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรีชา หมั่นกิจ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินความต้องการการฝึกอบรมด้านอาชีพนอกภาคเกษตรของชาวเขาเผ่าอีโก้บ้านคอยช้าง จังหวัดเชียงราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างแทบทั้งหมด มีความต้องการฝึกอบรมด้านอาชีพนอกภาคเกษตร และมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่ต้องการฝึกอบรม โดยให้เหตุผลว่าต้องรับผิดชอบงานในครอบครัว ในไร่ รับประทานในการดูแลบุตรหลานและมีอายุมากแล้ว นอกจากนี้อาชีพที่ต้องการฝึกอบรมมากที่สุดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชายคือ ช่างซ่อมเครื่องยนต์ ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า ช่างตัดผม และจักสาน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิงต้องการอบรมอาชีพช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ถนอมอาหาร เสริมสวย การประดิษฐ์ไม้ดอกไม้ และเย็บปักประดิษฐ์ สำหรับหน่วยงานที่ต้องการให้เป็นผู้จัดฝึกอบรมให้มากที่สุดคือ ศูนย์พัฒนาสงเคราะห์ชาวเขา ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน และศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน โดยส่วนใหญ่ต้องการให้หน่วยงานผู้จัดฝึกอบรมรับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่าย ส่วนช่วงเวลาที่ต้องการฝึกอบรมมากที่สุด คือช่วงเวลากลางวันในหน้าแล้งหลังการเก็บเกี่ยว และสถานที่ที่ต้องการฝึกอบรมในหมู่บ้านของตนเอง โดยผู้ต้องการฝึกอบรมทั้งหมดมีความมั่นใจว่าจะสามารถนำวิชาชีพที่ได้รับการอบรมไปประกอบเป็นอาชีพได้

รื่นฤทัย เขตต์นนท์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกรในตำบลจี้เหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว รายได้เฉลี่ยครอบครัวละ 52,346.15 บาทต่อปี โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อการจัดฝึกอบรมในตำบลจี้เหล็ก จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีความสนใจในด้านการปลูกข้าว การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่ ปุ๋ยชีวภาพ และการตลาดเกษตร โดย ณ ขณะนี้เกษตรกรกำลังประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติ ภัยภัยในการผลิตพืชและสัตว์ เครื่องทุนแรงและการตลาด สำหรับข้อเสนอแนะจากการวิจัยคือ รัฐควรคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงในการฝึกอบรมของเกษตรกร และจัดหลักสูตรและวิธีการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับบุคคลเหล่านี้ด้วย

มนัสวี บุญมาก (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรระยะสั้นของผู้ต้องขังทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้างก่อนถูกจับกุม และส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ฝึกอบรมด้านการเกษตรมาก่อน อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรระยะสั้น ด้านการเกษตร ด้านการแปรรูปผลผลิตเกษตรและวิชาชีพเสริมอื่นๆ ได้แก่ การเพาะเห็ดฟาง การทำขนมเบเกอรี่ การนวดสมุนไพร ตามลำดับ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการฝึกอบรมในช่วงเดือนมกราคม

ช่วงเช้า และใช้เวลา 1 สัปดาห์ ส่วนวิธีการสอนให้ใช้วิธีการบรรยายและปฏิบัติในระยะเวลาเท่าๆ กัน รวมทั้งใช้วิธีโอเทปประกอบการฝึกอบรม

โครงการติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2552) ได้ทำการศึกษาระเบียบกลุ่มยุทธศาสตร์ ทั้งด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ด้านการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาทางด้านทรัพยากรมนุษย์และสังคมว่ามีความเหมาะสมต่อการนำมาใช้ในการพัฒนาสภาพเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ที่เหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนในการแก้ปัญหาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าการดำเนินยุทธศาสตร์เร่งแก้ปัญหาความจำเป็นพื้นฐานและขจัดความยากจนกลุ่มคน / พื้นที่เป้าหมาย มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่โดยผ่านโครงการต่างๆ ที่ทางภาครัฐได้ดำเนินการไปแล้วนั้น มีความจำเป็นต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่อย่างไรก็ตามในการกำหนดวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์แม้ว่ามีความเหมาะสม แต่การกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์บางประการกลับไม่ส่งผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ ในเรื่องของการยกระดับคุณภาพชีวิตไม่ให้ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของภาคอื่น พบว่ามีความเหมาะสม เนื่องจากวิถีชีวิตของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นมีลักษณะที่พิเศษไปกว่าพื้นที่อื่น ซึ่งแม้ว่าประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามปกติสุข แต่เมื่อวัดระดับของคุณภาพชีวิตแล้วพบว่ายังต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของภาคอยู่ ส่วนวัตถุประสงค์ในข้อที่ว่าด้วยเรื่องของการพัฒนาอาชีพ และการสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ผู้ว่างงานนั้นมีความเหมาะสมเนื่องจากประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นผู้มีรายได้น้อยและขาดโอกาสในการประกอบอาชีพทำให้ประชาชนมีความต้องการในเรื่องของการพัฒนาอาชีพให้มีความยั่งยืน ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าการกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์ ที่ไม่ส่งผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์และเกี่ยวข้องกับ โครงการวิจัย “การศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา” มี 2 เป้าหมาย คือ

1) เยาวชนมีงานทำจากโครงการบัณฑิตเอื้ออาทร แม้ว่าโครงการนี้จะสามารถแก้ปัญหาการว่างงานของเยาวชนและส่งผลดีต่อปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ แต่ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินโครงการเนื่องจากเมื่อหมดโครงการเยาวชนบางส่วนก็ไม่มีงานทำและอาจนำไปสู่ปัญหาความมั่นคงได้ นอกจากนี้ในเรื่องของการใช้ประโยชน์จากการทำงานของเยาวชนที่ปรึกษาเห็นว่ายังไม่มี การนำผลที่ได้จากการทำงานของเยาวชนไปใช้ให้เกิดประโยชน์เท่าใดนัก

2) คนในชุมชนและหมู่บ้านมีการประกอบอาชีพและมีงานทำตามศักยภาพ มีความเหมาะสมในระยะสั้นแต่ไม่มีความเหมาะสมในระยะยาวเนื่องจากขาดทักษะในการประกอบ

อาชีพคั้งนั้นการที่จะบรรลุเป้าหมายนี้ภาครัฐควรดำเนินการสนับสนุนประชาชนและประเมินความต้องการของประชาชนอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาศักยภาพในการประกอบอาชีพให้สูงขึ้นและยั่งยืนต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ถูกนำไปสังเคราะห์ แล้วนำไปเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์การวิจัย คำถามการวิจัย ตลอดจนใช้เป็นแนวทางกำหนดแนวทางในการสังเคราะห์โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชน ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา โดยได้สรุปความเชื่อมโยงดังกล่าว ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 สรุปความเชื่อมโยงการทบทวนวรรณกรรม และการนำเนื้อหาไปใช้ในงานวิจัย

ชื่อนักวิชาการ	ประเด็นการศึกษา	ประเด็นการนำไปใช้
ชื่อ สัจวร ปัญญาติก, วลัย ชวลิตธำรง, และสุพพา ปี ยะเกศิน. ปี 2546 เรื่อง เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ.	เศรษฐศาสตร์	ธุรกิจเป็นผู้จัดหาสินค้าและบริการ โดยมี วัตถุประสงค์หลัก คือ ตอบสนองความ ต้องการของผู้บริโภคและการแสวงหากำไร โดยให้มีความเสี่ยงน้อยที่สุด และคำนึงถึง กำไรขององค์กร บริษัท หรือผู้ประกอบการ และคุณภาพของสินค้าควบคู่กันไป
ชื่อ จินตนา พรพิไลวรรณ และอัญชลี ค้อคงคา (2535) อ้างใน อุดล ชุมประมาณ ปี 2550 เรื่อง การสรรหาแรงงาน ผลิตโดยคนขับรถกระบะ บรรทุกผู้โดยสาร สำหรับ อุตสาหกรรมอาหารทะเลใน จังหวัดสงขลา.	การบริหารทรัพยากร มนุษย์	นิยามศัพท์ของคำว่า ความต้องการหรือ อุปสงค์แรงงาน หมายถึง ปริมาณต่างๆ ของ แรงงาน ผู้เสนอซื้อแรงงานหรือนายจ้าง ต้องการจะจ้างแรงงาน ณ ระดับค่าจ้างต่าง ๆ กันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การที่นายจ้าง ต้องการแรงงานหรือมีอุปสงค์แรงงานเพิ่ม ขึ้นอยู่กับจำนวนความต้องการสินค้าและ บริการในตลาด
ชื่อ แมน สารรัตน์ ปี 2527 เรื่อง เศรษฐศาสตร์แรงงาน	เศรษฐศาสตร์ แรงงาน	การเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์ แรงงาน เป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์อื่น ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกับแรงงาน เช่น เมื่อมี ความต้องการสินค้า และบริการเพิ่มขึ้น ดังนั้นเมื่อนายจ้างต้องการแรงงานเพิ่มขึ้นก็ จะเสาะแสวงหาแรงงานที่มีความรู้ ความ ชำนาญที่เหมาะสมภายใต้ระดับค่าจ้างหนึ่งๆ โดยผ่านกลยุทธ์การคัดเลือก (Recruitment Strategy) เพื่อจะจ้างแรงงานที่มีความรู้ ความสามารถมากที่สุด

ตารางที่ 2.1 สรุปความเชื่อมโยงการทบทวนวรรณกรรม และการนำเนื้อหาไปใช้ในงานวิจัย (ต่อ)

ชื่อนักวิชาการ	ประเด็นการศึกษา	ประเด็นการนำไปใช้
ชื่อ บุญคง หันจางสิทธิ์ ปี 2543 เรื่อง เศรษฐศาสตร์ทรัพยากร มนุษย์	การบริหารทรัพยากร มนุษย์	แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่ง ผู้ที่ต้องการ จะจ้างงานหรือมีอุปสงค์สำหรับแรงงาน คือ ธุรกิจหรือนายจ้างซึ่งทำการผลิตสินค้าหรือ บริการเพื่อจำหน่ายในตลาดตามราคาใน ท้องตลาด ถ้าสินค้าขายได้ราคาดีและได้กำไรดี ธุรกิจจะขยายการผลิต คือ ผลิตเพิ่มขึ้นโดยการ จ้างแรงงาน และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ เพิ่มขึ้นตาม ไปด้วย ดังนั้นอุปสงค์สำหรับแรงงานและปัจจัย การผลิตจึงสัมพันธ์กับอุปสงค์สำหรับสินค้าใน ตลาดการผลิตด้วย
ชื่อ สุมาลี ปิทยานนท์ (2539) อ้างใน อกุล ชุมประมาณ ปี 2550 เรื่อง การสรรหาแรงงานผลิต โดยคนขับรถกระบะบรรทุก ผู้โดยสาร สำหรับ อุตสาหกรรมอาหารทะเลใน จังหวัดสงขลา.	การบริหารทรัพยากร มนุษย์	อุปทานแรงงาน คือ ความต้องการทำงานของ กำลังแรงงานหรืออุปทานแรงงาน หมายถึง จำนวนแรงงานที่ประสงค์และพร้อมที่จะเสนอ ขายให้แก่ นายจ้างตามระดับอัตราค่าจ้างต่าง ๆ ใน ระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง จำนวนแรงงานที่เสนอ ขายอาจนับเป็นชั่วโมง เป็นวัน หรือเป็นจำนวน คนก็ได้
ชื่อ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิ ราช ปี 2539 เรื่อง การบริหารงานบุคคล.	การบริหารทรัพยากร มนุษย์	การสรรหา หมายถึง กระบวนการดึงบุคคลที่มี ความรู้ความสามารถเข้ามาสู่องค์กร กล่าวอีก นัยหนึ่งเป็นการแสวงหาและชักชวนให้บุคคลที่ สนใจมาสมัครงานกับองค์กรเพื่อองค์กรจะได้ ว่าจ้างต่อไป

ตารางที่ 2.1 สรุปความเชื่อมโยงการทบทวนวรรณกรรม และการนำเนื้อหาไปใช้ในงานวิจัย (ต่อ)

ชื่อนักวิชาการ	ประเด็นการศึกษา	ประเด็นการนำไปใช้
<p>ชื่อ Angelo Kinichi and Brian Williams อ่างใน เบญจมาภรณ์ อิศรเดช ปี 2549 เรื่อง หลักการจัดการ</p>	<p>การบริหารทรัพยากรมนุษย์</p>	<p>การสรรหา หมายถึง ขั้นตอนในการกำหนดและดึงดูดผู้สมัครที่มีคุณสมบัติตามที่องค์กรต้องการ</p>
<p>ชื่อ อุดุล หุมประมาณ ปี 2550 เรื่อง การสรรหาแรงงานผลิตโดยคนขับรถกระบะบรรทุกผู้โดยสาร สำหรับอุตสาหกรรมอาหารทะเลในจังหวัดสงขลา.</p>	<p>การบริหารทรัพยากรมนุษย์</p>	<p>(1) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการสรรหา โดยระบุว่าส่วนใหญ่มี 2 ประเภท คือ นโยบายแบบเปิด และนโยบายแบบปิด (2) ได้ศึกษาการสรรหาแรงงานผลิตโดยคนขับรถกระบะบรรทุกผู้โดยสาร สำหรับอุตสาหกรรมอาหารทะเลในจังหวัดสงขลา พบว่า จำนวนแรงงานที่คนขับกระบะบรรทุกผู้โดยสารจัดหาแรงงานให้กับสถานประกอบการส่วนใหญ่มีจำนวน 11-20 คน ซึ่งแรงงานที่สรรหานั้นเป็นแรงงานในตลาดประเภทที่สอง Secondary Labor Market ซึ่งเป็นตลาดล่าง มีค่าจ้าง สวัสดิการน้อย เป็นตลาดรองรับผู้ใช้แรงงานระดับล่างหรือผู้มีการศึกษาไม่สูงมาก ซึ่งบางครั้งเรียกงานประเภทนี้ว่างานใช้แรงงาน หรือใช้กำลังกาย บางคนอาจเรียกว่า งาน 3D คือ งานสกปรก (Dirty) งานอันตราย (Dangerous) และงานที่ยากลำบาก (Difficult)</p>
<p>ชื่อ พะยอม วงศ์สารศรี ปี 2541 เรื่อง การบริหารทรัพยากรมนุษย์.</p>	<p>การบริหารทรัพยากรมนุษย์</p>	<p>ได้ระบุถึง กระบวนการในการสรรหานุคลากรในองค์กร ได้แก่ การวางแผน บุคคลกร ความต้องการหรือการร้องขอของผู้จัดการฝ่ายต่าง ๆ การระบุตำแหน่งงานที่จะรับบุคลากรใหม่ เป็นต้น</p>

ตารางที่ 2.1 สรุปความเชื่อมโยงการทบทวนวรรณกรรม และการนำเนื้อหาไปใช้ในงานวิจัย (ต่อ)

ชื่อนักวิชาการ	ประเด็นการศึกษา	ประเด็นการนำไปใช้
<p>ชื่อ เจียมใจ ไทรงาม ปี 2544</p> <p>เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย และกระบวนการพัฒนาบุคลากร กับความต้องการพัฒนาบุคลากร โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดตรัง.</p>	<p>การบริหารทรัพยากรมนุษย์</p>	<p>ได้ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายและกระบวนการพัฒนาบุคลากรกับความ ต้องการพัฒนาบุคลากร โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดตรัง พบว่า การที่จะพัฒนาบุคลากรหน่วยงานใดก็ตาม จำเป็นที่หน่วยงานนั้น จะต้องศึกษาหาข้อมูลความจำเป็นในการที่จะพัฒนา ทั้งนี้เพราะบุคลากรในหน่วยงานมีความสามารถแตกต่างกัน การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรกระทำได้ด้วยการศึกษาและรวบรวมข้อมูลโดยเลือกวิธี และเครื่องมือที่เหมาะสม เช่น การประชุม การใช้แบบสอบถาม และการใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นต้น</p>
<p>ชื่อ พงษ์ทิพย์ ลีจิตตระกูล กาล. ปี 2549</p> <p>เรื่อง ความต้องการฝึกอบรม และวิธีการฝึกอบรมของพนักงานสำหรับธุรกิจตัวแทนบริหารจัดการขนส่ง กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา.</p>	<p>การบริหารทรัพยากรมนุษย์</p>	<p>ศึกษาความต้องการฝึกอบรมและวิธีการฝึกอบรมของพนักงานสำหรับธุรกิจตัวแทนบริหารจัดการขนส่ง กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ธุรกิจตัวแทนบริหารจัดการขนส่งจะประสบความสำเร็จในธุรกิจก็ย่อมต้องการพนักงานที่มีความรู้ ความสามารถมาดำเนินงานและทำให้องค์กรสามารถแข่งขันกับคู่แข่งรายเก่าหรือคู่แข่งรายใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ก็ย่อมมาจากการได้เพิ่มพูนหรือพัฒนาสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ของพนักงานโดยวิธีการฝึกอบรม</p>

ตารางที่ 2.1 สรุปความเชื่อมโยงการทบทวนวรรณกรรม และการนำเนื้อหาไปใช้ในงานวิจัย (ต่อ)

ชื่อนักวิชาการ	ประเด็นการศึกษา	ประเด็นการนำไปใช้
<p>ชื่อ ศิวพร มั่นชุกานนท์และคณะ (2528) อ่างใน อุดล ชุมประมาณ</p> <p>ปี 2550</p> <p>เรื่อง การสรรหาแรงงานผลิต โดยคนขับรถกระบะบรรทุกผู้โดยสาร สำหรับอุตสาหกรรมอาหารทะเลในจังหวัดสงขลา.</p>	<p>การบริหารทรัพยากรมนุษย์</p>	<p>ได้กล่าวไว้ว่า หลักเกณฑ์ในการสรรหาที่เป็นที่นิยมใช้ในการบริหารงานบุคคลอย่างแพร่หลายมีอยู่ 4 ประการ คือ หลักความเสมอภาค (Equal Opportunity) เป็นการเปิดโอกาสให้แก่ทุกคน (Open to All) ที่มีคุณสมบัติและพื้นฐานความรู้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดได้เข้าปฏิบัติงานในองค์กรด้วยวิธีการสอบแข่งขันเพื่อเข้าทำงานโดยไม่คำนึงถึงชาติตระกูล ศาสนา ผิวพรรณ และฐานะเป็นต้น</p>
<p>ชื่อ ระวีวรรณ เพชรอักษร.</p> <p>ปี 2553</p> <p>เรื่อง ความจำเป็นในการฝึกอบรมบุคลากรของเทศบาลเมืองคอหงส์.</p>	<p>การบริหารทรัพยากรมนุษย์</p>	<p>ได้ศึกษาความจำเป็นในการฝึกอบรมบุคลากรของเทศบาลเมืองคอหงส์ พบว่า บางครั้งปัญหาบางปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยงานเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้โดยการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติ เช่น ปัญหาบุคลากรการขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน จึงต้องอาศัยการหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ วิเคราะห์ และแก้ไขให้ตรงกับสาเหตุเทศบาลควรมีการสำรวจเพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรม</p>

ตารางที่ 2.1 สรุปความเชื่อมโยงการทบทวนวรรณกรรม และการนำเนื้อหาไปใช้ในงานวิจัย (ต่อ)

ชื่อนักวิชาการ	ประเด็นการศึกษา	ประเด็นการนำไปใช้
<p>ชื่อ พัฒนา สุขประเสริฐ. ปี 2541 เรื่อง กลยุทธ์ในการฝึกอบรม.</p>	<p>การบริหารทรัพยากร มนุษย์</p>	<p>ได้อธิบายถึงคำจำกัดความของการฝึกอบรมไว้ว่าการฝึกอบรมเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยพัฒนาหรือฝึกฝนเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรใหม่ที่จะเข้ามาทำงานหรือปฏิบัติงานประจำอยู่แล้วในหน่วยงาน ให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะหรือความชำนาญ ตลอดจนประสบการณ์ให้เหมาะสมกับการทำงาน รวมถึงทำให้เกิดความรู้สึก เช่นทัศนคติหรือเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลให้บุคลากรแต่ละคนในหน่วยงานหรือ องค์กรมีความสามารถเฉพาะตัวสูงขึ้น มีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ทำให้หน่วยงานหรือองค์กรมีประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น</p>
<p>ชื่อ พาสณา ลิ้มปิชัย. ปี 2553 เรื่อง ความต้องการฝึกอบรมของคณะกรรมการหมู่บ้าน: กรณีศึกษาอำเภอ กระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา</p>	<p>การบริหารทรัพยากร มนุษย์</p>	<p>(1) ศึกษาความต้องการฝึกอบรมของคณะกรรมการหมู่บ้าน: กรณีศึกษาอำเภอ กระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา พบว่า มีความต้องการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น การไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง</p>
<p>ชื่อ พาสณา ลิ้มปิชัย. ปี 2553 เรื่อง ความต้องการฝึกอบรมของคณะกรรมการหมู่บ้าน: กรณีศึกษาอำเภอ กระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา</p>	<p>การบริหารทรัพยากร มนุษย์</p>	<p>(2) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบรมโดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อพัฒนาความรู้ เพื่อพัฒนาทักษะ เพื่อพัฒนาทัศนคติ</p>

ตารางที่ 2.1 สรุปความเชื่อมโยงการทบทวนวรรณกรรม และการนำเนื้อหาไปใช้ในงานวิจัย (ต่อ)

ชื่อนักวิชาการ	ประเด็นการศึกษา	ประเด็นการนำไปใช้
<p>ชื่อ วรรณารด แสงมณี (2547) อ้างใน พาสนา ลิมปิชัย ปี 2553 เรื่อง ความต้องการฝึกอบรม ของคณะกรรมการหมู่บ้าน: กรณีศึกษาอำเภอ กระแส สินธุ์ จังหวัดสงขลา</p>	<p>การบริหารทรัพยากร มนุษย์</p>	<p>ได้อธิบายถึงความหมายของการฝึกอบรมไว้ ว่า การฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา พนักงานให้เกิดประสิทธิภาพต่อการทำงาน โดยมุ่งพัฒนา ทักษะ ความรู้ ความสามารถ การฝึกอบรมจึงเป็นกรรมวิธีอย่างหนึ่งที่ ผู้บริหารใช้พัฒนาพนักงาน</p>
<p>ชื่อ สมพงษ์ เกษมสิน (2526) อ้างใน พาสนา ลิมปิชัย ปี 2553 เรื่อง ความต้องการฝึกอบรม ของคณะกรรมการหมู่บ้าน: กรณีศึกษาอำเภอ กระแส สินธุ์ จังหวัดสงขลา</p>	<p>การบริหารทรัพยากร มนุษย์</p>	<p>ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ออกเป็น 2 ประเภท คือ วัตถุประสงค์ต่อ องค์กรและวัตถุประสงค์ต่อบุคคล</p>
<p>ชื่อ สถาบันพัฒนาข้าราชการ พลเรือน (2532) อ้างใน พาสนา ลิมปิชัย ปี 2553 เรื่อง ความต้องการฝึกอบรม ของคณะกรรมการหมู่บ้าน: กรณีศึกษาอำเภอ กระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา</p>	<p>การบริหาร ทรัพยากรมนุษย์</p>	<p>ได้กล่าวถึง การฝึกอบรมเป็นกระบวนการ หนึ่งในการทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิด ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความ ชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และเปลี่ยน พฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้</p>

ตารางที่ 2.1 สรุปความเชื่อมโยงการทบทวนวรรณกรรม และการนำเนื้อหาไปใช้ในงานวิจัย (ต่อ)

ชื่อนักวิชาการ	ประเด็นการศึกษา	ประเด็นการนำไปใช้
ชื่อ ชูชัย สมितिไกร. ปี 2544 เรื่อง การฝึกอบรมบุคลากรใน องค์กร.	การบริหารทรัพยากร มนุษย์	(1) ได้อธิบายความหมายของการ ฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบรมเป็น กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างหรือเพิ่มความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และเจตคติ (Attitude) ของบุคลากรอันจะ ช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมี ประสิทธิภาพสูงขึ้น (2) ได้อธิบายประโยชน์ของการฝึกอบรม คือ ช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ และเจตคติของพนักงาน ช่วยลดค่าใช้จ่าย ด้านค่าจ้างแรงงาน และช่วยลดต้นทุน การผลิต เป็นต้น
ชื่อ ณีฎฐพันธ์ เจริญนันท์. ปี 2548 เรื่อง การจัดการทรัพยากร มนุษย์.	การบริหารทรัพยากร มนุษย์	ได้อธิบายประโยชน์ของการฝึกอบรมคือ การฝึกอบรมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการ ทำงาน การประหยัด ช่วยลดระยะเวลาใน การเรียนรู้งาน และช่วยลดภาระหน้าที่ ของหัวหน้างาน
ชื่อ Rolf P. Lynton อังโน จุฑามณี ตระกูลมุกดา ปี 2548 เรื่อง การพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ในองค์กร.	การบริหารทรัพยากร มนุษย์	ได้กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรม หมายถึง อุปสรรค ปัญหา หรือข้อขัดข้อง ใด ๆ ที่อาจจะแก้ไขด้วยการฝึกอบรม ปัญหาหรือข้อขัดข้องใด ๆ ที่เกิดขึ้นใน องค์กร ถ้าหากว่าการฝึกอบรมไม่อาจ แก้ไขปัญหาได้แล้ว ไม่เรียกว่าความ ต้องการฝึกอบรม

ตารางที่ 2.1 สรุปความเชื่อมโยงการทบทวนวรรณกรรม และการนำเนื้อหาไปใช้ในงานวิจัย (ต่อ)

ชื่อนักวิชาการ	ประเด็นการศึกษา	ประเด็นการนำไปใช้
ชื่อ อนุชิต ฮุนสวัสดิกุล. ปี ม.ป.ป. เรื่อง ความรู้พื้นฐานด้านการ อบรม.	การบริหารทรัพยากร มนุษย์	ได้กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรม หมายถึง ปัญหา หรืออุปสรรค หรือ ข้อขัดข้องในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อัน เนื่องมาจากขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ หรือความชำนาญ และทัศนคติ ซึ่ง สามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม
ชื่อ จุฑามณี ตระกูลมุกดา ปี 2548 เรื่อง การพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ในองค์การ.	การบริหารทรัพยากร มนุษย์	(1) ความต้องการฝึกอบรมหรือความ จำเป็นในการฝึกอบรม หมายถึง ปัญหา อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน อันเนื่องมาจากขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะหรือทัศนคติของบุคลากร ซึ่ง สามารถแก้ไขหรือพัฒนาได้ด้วยการ ฝึกอบรม อันนำไปสู่ความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด (2) ความต้องการฝึกอบรมหรือความ จำเป็นในการฝึกอบรมจำแนกได้ 2 ประเภท คือ ความจำเป็นในการฝึกอบรม ซึ่งปรากฏอยู่แจ้งชัด และความจำเป็นใน การฝึกอบรมที่ซ่อนเร้น
ชื่อ ปรีชา หมั่นกิจ. ปี 2541 เรื่อง การประเมินความ ต้องการการฝึกอบรมด้าน อาชีพนอกภาคเกษตรของ ชาวเขาเผ่าอีโก้บ้านคอยช้าง จังหวัดเชียงราย	การบริหารการศึกษา	เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาแบบสอบถาม

ตารางที่ 2.1 สรุปความเชื่อมโยงการทบทวนวรรณกรรม และการนำเนื้อหาไปใช้ในงานวิจัย (ต่อ)

ชื่อนักวิชาการ	ประเด็นการศึกษา	ประเด็นการนำไปใช้
ชื่อ รื่นฤทัย เขตคันทน์ ปี 2545 เรื่อง ความต้องการในการ ฝึกอบรมวิชาชีพด้าน การเกษตรของเกษตรกรใน ตำบลซึ่เหล็ก อำเภอแม่อิง จังหวัดเชียงใหม่	การฝึกอบรม	เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาแบบสอบถาม
ชื่อ มณีสวี บุญมาก ปี 2546 เรื่อง ความต้องการฝึกอบรม วิชาชีพเกษตรระยะสั้นของ ผู้ต้องขังทัณฑสถานหญิง เชียงใหม่	การฝึกอบรม	เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาแบบสอบถาม

2.7 แนวคิดการวิเคราะห์พื้นที่ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ในภาพรวม และรายจังหวัด

จากสภาพเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ตั้งแต่ปี 2547 ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก จากสาเหตุหลักดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการศึกษาในครั้งนี้ ดังนั้นจึงได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ ตำรา นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ รายงานประจำปี รายงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถิติ เอกสารทางวิชาการข้อมูลและแนวทางการพัฒนาด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์รวมทั้งข้อมูลพื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพจังหวัดใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาเพื่อใช้ประกอบการวิจัย (ภาคผนวก ข-88 ถึง ภาคผนวก ข-104) และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ในภาพรวมและรายจังหวัดเพื่อให้เห็นภาพรวมของข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.7.1 แนวคิดการวิเคราะห์พื้นที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาในภาพรวม

จากการศึกษาแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ปี 2552 – 2555 (2552) พบว่าประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีปัญหาความยากจนและคุณภาพชีวิตค่อนข้างมาก จำนวนคนจนเพิ่มขึ้นและประสบปัญหาขาดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ - นับตั้งแต่เหตุการณ์ความไม่สงบ ในปี 2547 จำนวนคนจนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้นจาก 2.63 แสนคนในปี 2547 เป็น 3.08 ล้านคน ในปี 2550 หรือเพิ่มจากสัดส่วนร้อยละ 14.8 เป็น 16.9 ของประชากร โดยจังหวัดนราธิวาสและปัตตานีมีสัดส่วนคนจนใกล้เคียงกันและอยู่ในอันดับสูงสุดของภาคใต้ คือ ประมาณร้อยละ 20 ของประชากร ทั้งนี้ คนจนส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตรและประมงพื้นบ้าน ซึ่งประสบปัญหา การประกอบอาชีพและขาดความมั่นคงในการดำรงชีวิต และยังพบว่า ภาวะเศรษฐกิจและการลงทุนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีแนวโน้มชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงปี 2547 – 2550 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ชะลอตัวลงต่ำมาก โดยมีการขยายตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 1.7 ต่อปีเท่านั้น สาขาการผลิตที่ได้รับผลกระทบมาก ได้แก่ การเกษตร (เพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 0.8 ต่อปี) โรงแรมและภัตตาคาร (หดตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.2 ต่อปี) การก่อสร้าง (หดตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.1 ต่อปี) และอุตสาหกรรม (หดตัวเฉลี่ยร้อยละ 1.6 ต่อปี) ซึ่งหากไม่มีโครงสร้างการจ้างงานเร่งด่วนที่มีการจ้างงานปีละ 30,000 - 40,000 อัตรา จะส่งผลให้อัตราการว่างงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้สูงถึงประมาณร้อยละ 5 อย่างไรก็ตามนโยบายการจ้างงานเร่งด่วนดังกล่าวได้ส่งผลให้อัตราการว่างงานอยู่ในระดับเฉลี่ยร้อยละ 1.9 ต่อปี สูงกว่าภาคใต้ (ร้อยละ 1.7) และประเทศ (ร้อยละ 1.4) ไม่มากนัก และเมื่อพิจารณาในภาพรวมของ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (รวมจังหวัดสตูล) พบว่า มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ 2.0 ต่อปี โดยจังหวัดสงขลามีขนาดของผลิตภัณฑ์มวลรวมคิดเป็นสัดส่วนกว่าครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 52.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคนเท่ากับ 119,000 บาทต่อปี รองลงมาคือสตูล (97,160 บาทต่อปี) ยะลา (84,160 บาทต่อปี) นราธิวาส (62,625 บาทต่อปี) และปัตตานีต่ำสุด (59,618 บาทต่อปี)

จากภาวะการลงทุนอยู่ในสภาพขบเซา ตั้งแต่ต้นปี 2547 จนถึงปัจจุบัน แนวโน้มการลงทุนในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนใต้ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะใน 3 จังหวัดชายแดนมีจำนวนสถานประกอบการปิดกิจการกว่า 136 แห่ง เงินลงทุนรวม 924.44 ล้านบาท เลิกการจ้างงานประมาณ 1,600 คน โดยกิจการที่เลิกส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรม การแปรรูปสัตว์น้ำ อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์และวัสดุก่อสร้าง ร้านอาหาร และ โรงแรม เป็นต้น เมื่อพิจารณาข้อมูลโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในปี 2547 - 2551 พบว่า จำนวนโครงการที่รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนลดลงจาก 34 โครงการ ในปี 2547 เหลือเพียง 18 โครงการ ในปี 2551 โดยในปี 2549 ไม่มีโครงการที่ได้รับการ

การส่งเสริมการลงทุนเลยในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสตูล แม้รัฐได้ดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและการลงทุนต่อเนื่องมาโดยตลอด แต่ยังไม่สามารถจูงใจการลงทุนได้เท่าที่ควร สาเหตุเนื่องจากนักลงทุนขาดความมั่นใจในสถานการณ์ความไม่สงบ และส่งผลถึงปัญหาฐานเศรษฐกิจอ่อนแอและการว่างงาน ทั้งนี้โครงสร้างเศรษฐกิจของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรถึงร้อยละ 51.7 และเป็นการผลิตเพียงไม่กี่ชนิด ได้แก่ ยางพารา และประมง เป็นหลัก ทั้งยังขยายตัวในอัตราที่ต่ำกว่าของภาคได้มาโดยตลอด จึงกลายเป็นช่องว่างการพัฒนาระหว่างพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับพื้นที่ส่วนอื่นๆ ของภาคใต้ เมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อทำให้ในปี 2550 ขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ 1.6 เท่านั้น ซึ่งยิ่งทำให้มีช่องว่างทางเศรษฐกิจกับพื้นที่อื่นๆ มากยิ่งขึ้น ทั้งจะเป็นเงื่อนไขให้ฝ่ายก่อการนำไปเป็นประเด็นในการปลุกระดมประชาชนให้เข้าร่วมกระบวนการต่อไปได้

นอกจากนี้ เหตุการณ์ความไม่สงบได้ส่งผลกระทบต่อการมีงานทำของประชาชน โดยมีอัตราการว่างงานสูง เนื่องจากการลงทุนที่มีน้อยมากอยู่เดิม ได้หยุดกิจการไปจำนวนมาก ในขณะที่การลงทุนใหม่มีน้อยมาก หากไม่มีโครงสร้างการจ้างงานเร่งด่วนของภาครัฐที่มีการจ้างงานปีละ 30,000 - 40,000 คน ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ จะทำให้อัตราการว่างงานสูงขึ้นจากร้อยละ 2 เป็นถึงร้อยละ 5 อย่างไรก็ตาม โครงการจ้างงานเร่งด่วนดังกล่าวเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเร่งรัดการสร้างงานโดยฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการผลิตที่มีศักยภาพและโอกาสการมีงานทำแก่ประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา โดยเน้นการทำงานที่เข้มแข็งและจริงจังจากภาครัฐ ตลอดจนกระตุ้นความร่วมมืออย่างจริงจังจากภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้งนี้ควรสร้างความเข้าใจ และชี้ให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาความยากจนและลดการว่างงานต่อไป

2.7.2 แนวคิดการวิเคราะห์พื้นที่ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา
ในรายจังหวัดโดยการวิเคราะห์จะเริ่มจาก จังหวัดนราธิวาส ยะลา ปัตตานี และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

1) จังหวัดนราธิวาส

เมื่อพิจารณาสภาพของแรงงานในจังหวัดนราธิวาส เพื่อเตรียมความพร้อมให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพสอดคล้องความต้องการของตลาดได้ต่อไปนั้น โดยใช้เกณฑ์ช่วงอายุ พบว่าประชากรวัยรุ่นส่วนใหญ่ ซึ่งมีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองและอำเภอรยะ

ในขณะที่อำเภอสุกิริน ซึ่งอยู่ห่างไกลจากอำเภอเมืองมากที่สุด มีจำนวนประชากรวัยทำงานน้อยที่สุด จากข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา (2549) โดยพบว่า แรงงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออกส่วนใหญ่จะอยู่ในอำเภอเมือง อำเภอสุโขทัย โกลและอำเภอระแงะ สำหรับการกระจายตัวของแรงงานไปตามสถานประกอบการในอุตสาหกรรมต่างๆ พบว่า อุตสาหกรรมยางใช้แรงงานสูงสุด รองลงมาคือ อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ และอุตสาหกรรมอาหารตามลำดับ

จุดอ่อนในด้านการตลาดของจังหวัดนครราชสีมา คือ ปัญหาการรองรับผลผลิตการเกษตรและขาดข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด ถึงแม้ว่าจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีความสอดคล้องกับผลผลิตหลักของจังหวัดก็ตาม ดังนั้นจึงมีสถานประกอบการอุตสาหกรรมการเกษตรเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากเพื่อรองรับกับปริมาณผลผลิตหลักแต่ก็ยังไม่เพียงพอและยังขาดแรงงานที่จะรองรับการขยายตัวดังกล่าว นอกจากนี้จังหวัดนครราชสีมาทำเลที่ตั้งของจังหวัดอยู่ใกล้แหล่งประมงนาชนิดมากที่สุด จึงทำให้อุตสาหกรรมอาหารมีเม็ดเงินลงทุนสูงที่สุดของจังหวัด (รายงานสถานการณ์อุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา, 2550) นอกจากนี้ในด้านสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออกและสัดส่วนของจำนวนเงินลงทุนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า อำเภอสุโขทัย โกลและอำเภอเมือง ซึ่งทั้ง 2 อำเภอมีจำนวนของสถานประกอบการเงินเท่ากันคือจำนวน 9 สถานประกอบการ แต่อำเภอเมืองกลับมีจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมและสัดส่วนของจำนวนเงินลงทุนมากที่สุด ในขณะที่อำเภอสุโขทัย โกลและอำเภอระแงะมีจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตามอำเภอยังถือเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีศักยภาพ เพราะมีสัดส่วนของเงินลงทุนรองจากอำเภอเมือง และอำเภอสุโขทัย โกลแต่ในแง่ของพื้นที่ซึ่งมีการจดทะเบียนนิติบุคคลสูงสุดกลับเป็นอำเภอสุโขทัย โกล ประตุการค้าแห่งชายแดนใต้ สำหรับอำเภอซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในบริเวณชายแดนติดกับประเทศมาเลเซีย และมีพื้นที่ไกลกับอำเภอเมืองได้แก่ อำเภอสุกิริน อำเภอศรีสาคร และอำเภอเวียง กลับมีการจดทะเบียนนิติบุคคลน้อย (สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดนครราชสีมา, 2551)

สำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งกระจายการผลิตไปแต่ละอำเภอ ซึ่งมีความหลากหลายและโดดเด่น โดยเฉพาะการนำเอาภูมิปัญญาดั้งเดิมมาผลิตได้แก่ เรือกอและจำลอง นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์บางชนิดได้นำเอาพืชหายากประจำท้องถิ่นมาผลิตได้แก่ จักสานหวาย (แก้อี) กระบี่หวาย โดยสิ่งที่น่าสนใจคือ ผลิตภัณฑ์จากผ้าในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ผ้าบาติก ชุดละหมาด ผ้าคลุมผม ผ้าละหมาด เป็นต้น นับเป็นผลิตภัณฑ์หลักของแทบทุกอำเภอ นอกจากนี้จังหวัดนครราชสีมาพื้นที่ติดกับอ่าวไทย และมีทำเลที่ตั้งของจังหวัดอยู่ใกล้แหล่งประมงนาชนิดมากที่สุด ทำให้ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ทะเลเกิดขึ้นตามไปด้วยเช่น ข้าวเกรียบ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2552)

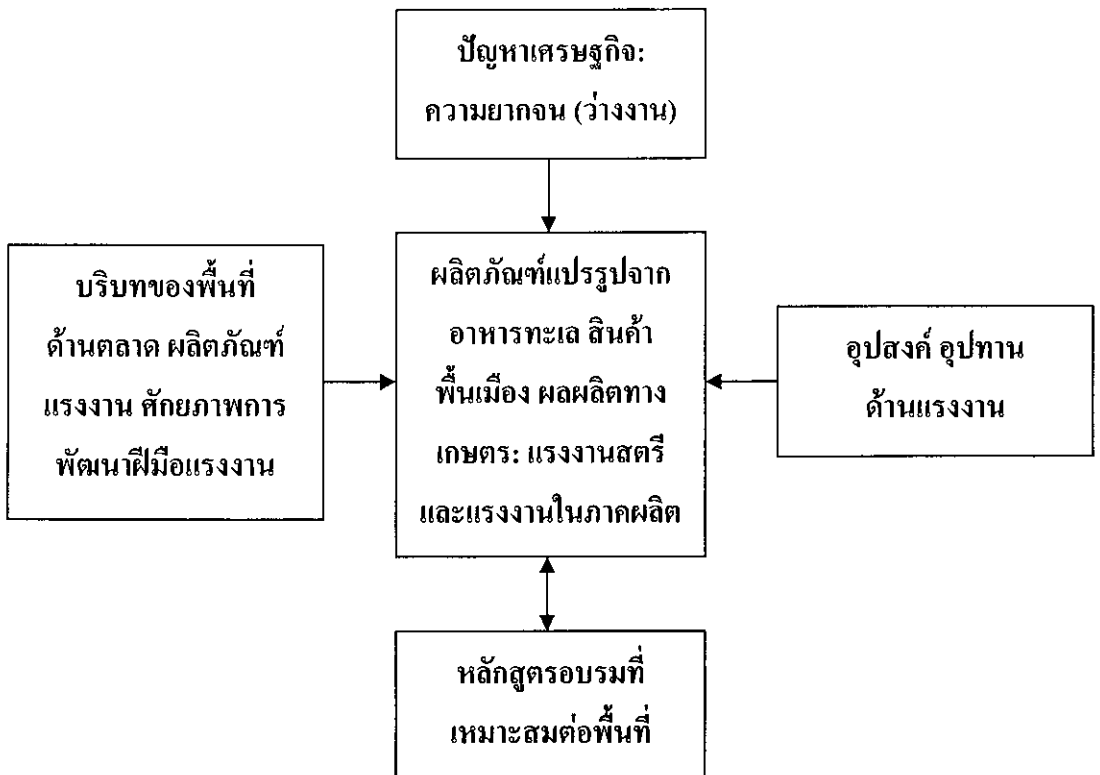
จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 13 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอตากใบ อำเภอบาเจาะ อำเภอยี่งอ อำเภอระแงะ อำเภอเรือเสาะ อำเภอศรีสาคร อำเภอแว้ง อำเภอสุคิริน อำเภอสุไหงโก-ลก อำเภอสุไหงปาดี อำเภอจะแนะ และอำเภอเจาะไอร้อง เมื่อพิจารณาในด้านขนาดของพื้นที่จำแนกรายอำเภอโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกพบว่า อำเภอที่มีพื้นที่มากที่สุดคือ อำเภอจะแนะ รองลงมาคือ อำเภอสุคิริน และอำเภอศรีสาครตามลำดับ โดยอำเภอที่มีเนื้อที่น้อยที่สุดคือ อำเภอสุไหงโก-ลก รองลงมาคือ อำเภอเจาะไอร้อง และอำเภอบาเจาะ ตามลำดับ นอกจากนี้จากรายงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา (2552) พบว่า จำนวนประชากรของจังหวัดนครราชสีมารวมทั้งสิ้น 719,930 คน ซึ่งนอกจากอำเภอเมือง อำเภอระแงะ ซึ่งมีพื้นที่ติดกัน และมีจำนวนประชากรมากที่สุด 2 อันดับแรกแล้ว ยังพบว่าอำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดคือ อำเภอสุคิริน โดยนับเป็นอำเภอซึ่งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดมากที่สุด และเป็นอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุด แต่อย่างไรก็ตามในส่วนของความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร พบว่า อำเภอสุไหงโก-ลก ซึ่งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครราชสีมา และมีจำนวนประชากรรองจากอำเภอระแงะ มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด ส่วนการประกอบอาชีพต่างๆ พบว่า จำนวนผู้ประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งเป็นสาขาอาชีพที่มีจำนวนครัวเรือนมากที่สุด ซึ่งพบได้มากที่สุดในพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอระแงะ ส่วนการประกอบอาชีพเกษตรกรรมพบได้สูงสุดในอำเภอเรือเสาะ และอำเภอสุคิริน สำหรับอาชีพทำการประมงพบได้มากที่สุดในพื้นที่อำเภอตากใบ อำเภอเมือง และอำเภอระแงะ ในด้านปัญหาความยากจนทั้งในระดับครัวเรือน และจำนวนคนยากจน พบว่า อำเภอเรือเสาะเป็นพื้นที่ซึ่งมีปัญหาทั้งความยากจนระดับครัวเรือนและจำนวนคนยากจนสูงสุด รวมทั้งเป็นพื้นที่ซึ่งมีส่วนของจำนวนเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสูงสุด นอกจากนี้สภาพปัญหาความยากจนสามารถพบได้ในอำเภอเมือง และอำเภอระแงะด้วย โดยพื้นที่ซึ่งยากจนจริงๆ คือ อำเภอสุไหงปาดี อำเภอระแงะ และอำเภอศรีสาคร ในขณะที่อำเภอยี่งอซึ่งไม่ได้เป็นพื้นที่ยากจนของจังหวัดนครราชสีมากลับมีจำนวนเกษตรกรขึ้นทะเบียนแก้ปัญหาล้างคัมและความยากจน ด้านปัญหาไม่มีที่ดินทำกินมากที่สุด

จังหวัดนครราชสีมา มีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำนวน 2 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยนครราชสีมาราชชนกรินทร์ และวิทยาลัยชุมชนนครราชสีมา และในระดับอาชีวศึกษาจำนวน 8 สถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา วิทยาลัยการอาชีพตากใบ และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

เมื่อพิจารณาด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ของสถาบันการศึกษาด้านการฝึกพัฒนาอาชีพในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านสถาบันระดับอุดมศึกษาเปิดสอนในหลักสูตรได้แก่ การตลาด การไฟฟ้า เครื่องกล กฎหมายอิสลาม ภาษาอาหรับ และพยาบาล ในขณะที่สถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาเปิดสอนในหลักสูตรได้แก่ การพิมพ์ เครื่องกล พาณิชยการ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การจัดการ โลจิสติกส์ การโรงแรมและการบริการ และอาหารและโภชนาการ แต่อย่างไรก็ตามการยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยการศึกษานับเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพในระยะยาว โดยสภาพปัญหาจังหวัดนราธิวาสไม่ว่าจะเป็นด้านความยากจน การว่างงาน การศึกษาดำ และการขาดความรู้ในการปรับปรุงกิจกรรมกระบวนการผลิต ดังนั้นเพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพและการผลิตมากขึ้น ด้วยการศึกษาระบบการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนในจังหวัดนราธิวาส เพื่อวิเคราะห์และกำหนดหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ ซึ่งนับเป็นรูปแบบหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ทั้งในส่วนของผู้ประกอบการที่เน้นการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากอาหารทะเล สินค้าพื้นเมือง และผลผลิตทางเกษตร และในส่วนแรงงานของภาคประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะการยกระดับแรงงานสตรีที่มีศักยภาพ ซึ่งส่วนใหญ่ว่างงานแต่เป็นการว่างงานแฝง อันเนื่องมาจากนิยามทำงานที่บ้านมากกว่าออกไปรับจ้างในภาคธุรกิจ ทั้งนี้ สามารถสรุปแนวคิดการวิเคราะห์บริบทของพื้นที่ของจังหวัดนราธิวาสตามแผนภาพที่ 2.1 ในหน้าถัดไป

แผนภาพที่ 2.1 : จังหวัดนราธิวาส

2) จังหวัดยะลา

แรงงานในจังหวัดได้สุดของประเทศไทยเมื่อพิจารณาจำแนกตามหมวดอายุ พบว่าแรงงานที่มีอายุระหว่าง 15-59 ปี มีจำนวนสูงสุดที่อำเภอเมือง และอำเภอรามัน ซึ่งทั้ง 2 อำเภอมีพื้นที่ติดกัน ส่วนอำเภอกาบังมีจำนวนประชากรวัยทำงานน้อยที่สุด สำหรับอาชีพของประชากรในจังหวัดยะลาเห็นได้ว่า อำเภอเบตง อำเภอซึ่งอยู่ได้สุดของประเทศไทยและมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซียมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมสูงสุด และพบเพียงเล็กน้อยในอำเภอกรงปินัง ซึ่งประชากรในอำเภอกรงปินังมีการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือนสูงสุดเมื่อเทียบกับทุกๆ อำเภอในจังหวัดนราธิวาส อย่างไรก็ตามไม่พบการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือนในอำเภอบันนังสตา แม้แต่ครัวเรือนเดียว แต่ประชากรในอำเภอบันนังสตามีการประกอบอาชีพรับจ้างสูงสุดของจังหวัด และได้พบว่าประกอบอาชีพรับจ้างมีน้อยที่สุดในอำเภอกรงปินัง นอกจากนี้แรงงานในจังหวัดยะลาส่วนใหญ่ทำงานในภาคเกษตร โดยมีการทำงานนอกภาคเกษตร เช่น ทำงานเป็นพนักงานบริการ พนักงานในร้านค้า และตลาด มากที่สุด รองลงมาคือเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้มีส่วนทำงานใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนการว่างงาน พบว่าแรงงานชายส่วนใหญ่จะว่างงานมากกว่าแรงงานหญิง และเมื่อพิจารณาอุปทานแรงงานของจังหวัดยะลา ในปี 2551 มีอุปทานรวมซึ่งเป็นแรงงานใหม่ 15,407 คน และในปี 2559 จะลดลงเหลือ 15,095 คน ซึ่งเกิดจากมีนักเรียนเข้าสู่ระบบการศึกษาน้อยลง โดยจำนวนอุปทานมีมากที่สุดที่ระดับการศึกษาม.3 และมีนักเรียนที่จบการศึกษาและต้องการออกมาทำงานจำนวนมาก โดยเฉพาะระดับ ม.6 ส่วนระดับ ปวส./อนุปริญญา เข้าสู่ตลาดแรงงานสูงกว่าจำนวนอุปทานระดับ ปวช. โดยเมื่อเปรียบเทียบอุปสงค์กับอุปทานตามระดับการศึกษา พบว่า ทุกๆ ปี (2551-2559) เศรษฐกิจของจังหวัดยะลาไม่สามารถดูดซับอุปทานของจังหวัดได้หมด ทำให้เกิดอุปทานส่วนเกิน (Surplus Labor) ดังนั้นแรงงานที่เหลือบางส่วนก็ย้ายถิ่น (Migrate) ไปหางานทำยังจังหวัดอื่น ๆ (รายงานสถิติจังหวัดยะลา, 2552)

ในด้านตลาด โดยการศึกษาจากสำมะโนอุตสาหกรรมจังหวัดยะลา (2550) พบว่าอำเภอเมือง มีจำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลและทะเบียนพาณิชย์ที่คงอยู่สูงที่สุด และอำเภอรามันมีจำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่มีจำนวนน้อยที่สุด ส่วนอำเภอกาบังมีจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์มีจำนวนน้อยที่สุด นอกจากนี้จากข้อมูลปี 2549 เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับด้านการส่งออกเห็นได้ว่า แทบทุกอำเภอของจังหวัดยะลาส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการยังไม่มี การส่งออกสินค้าไปขายยังต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นการผลิตเพื่อการบริโภคภายในจังหวัดและส่งออกภายในประเทศมากกว่า โดยมีสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตในอำเภอเมือง และอำเภอเบตงบางแห่งเท่านั้น ที่มีการส่งออกสินค้าไปขายยังต่างประเทศ ดังนั้นในปัจจุบันจึงมีการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเฉพาะในอำเภอเมือง อำเภอเบตงเท่านั้น

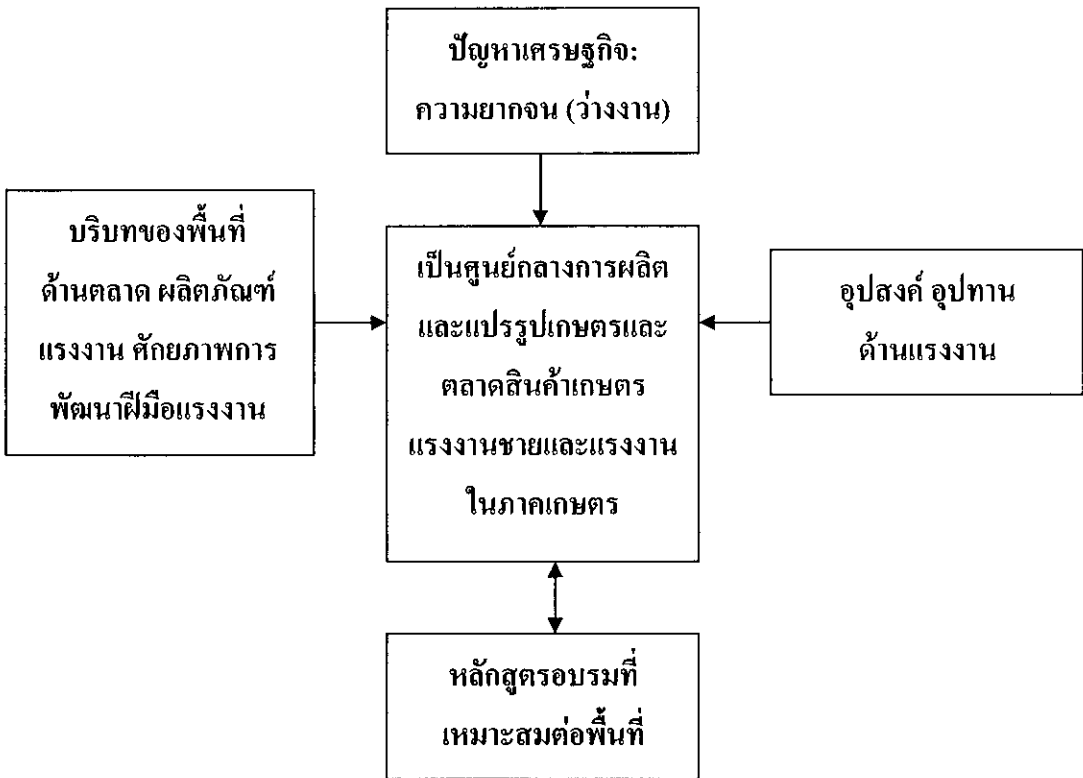
สำหรับผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัดยะลาอาจจะไม่แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ของจังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์จากผ้า เช่น ผ้าคลุมผมสตรี และหมวกกะปิเยาะ สามารถพบได้แทบทุกอำเภอในจังหวัดยะลา ในขณะที่ผลิตภัณฑ์ประจำท้องถิ่นเช่น ผลิตภัณฑ์จากกล้วยหิน นับเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งที่แทบทุกอำเภอนำเสนอเป็นสินค้า OTOP ของท้องถิ่น แต่อาจมีรูปแบบในการแปรรูปผลิตภัณฑ์แตกต่างกัน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2551)

จังหวัดยะลาแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเบตง อำเภอบันนังสตา อำเภอธารโต อำเภอยะหา อำเภอรามัน อำเภอकाบัง และอำเภอกรงปินัง โดยปี 2551 จังหวัดยะลา มีจำนวนประชากรรวม 475,527 คน โดยอำเภอที่มีประชากรรวมสูงที่สุด 2 ลำดับแรกคือ อำเภอเมือง และอำเภอรามัน ซึ่งอำเภอทั้งสองอยู่ติดกัน ส่วนอำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดคือ อำเภอคาบัง นอกจากนี้ในด้านรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนโดยใช้ข้อมูลปี 2550 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงที่สุดที่อำเภอเบตง ในขณะที่อำเภอธารโต นับเป็นอำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนน้อยที่สุด ส่วนอำเภอยะหาและอำเภอรามันมีจำนวนครัวเรือนยากจนมากที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อดูการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปี 2551 พบว่า อำเภอเมืองมียอดเงินกู้สูงที่สุด ส่วนอำเภอบันนังสตา มียอดเงินกุน้อยที่สุด (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดยะลา, 2552)

จากข้อมูลของสำนักผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ 12 (2552) จังหวัดยะลาพบว่ามีสถานศึกษาที่เน้นการฝึกพัฒนาอาชีพในจังหวัดยะลา มีทั้งในระดับอุดมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา โดยมีสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชยะลา วิทยาลัยชุมชนยะลา และวิทยาลัยอิสลามยะลา ในส่วนของระดับอาชีวศึกษาได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา วิทยาลัยการอาชีพเบตง วิทยาลัยการอาชีพรามัน และวิทยาลัยสารพัดช่างยะลา ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากจำนวนของสถานศึกษา จังหวัดยะลา นับได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพจังหวัดหนึ่ง ซึ่งขณะที่มีการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการเกษตร และคณะวิทยาการจัดการ เป็นต้น ส่วนในระดับอาชีวศึกษามีการเปิดสอนในหลักสูตรต่างๆ ที่เน้นภาคธุรกิจมากกว่าภาคเกษตร เช่น การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เครื่องกลไฟฟ้ากำลัง ช่างยนต์ เป็นต้น ซึ่งดูเหมือนจะไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ที่มีศักยภาพในด้านเกษตร โดยเฉพาะเป็นแหล่งประมงน้ำจืด และผลผลิตทางการเกษตร เช่น พืชผักเมืองหนาว และเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ปัญหาจังหวัดนราธิวาสไม่ว่าจะเป็นด้านความยากจน การว่างงานในกลุ่มแรงงานชาย และการขาดความรู้ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ตลอดจนความรู้ทางการตลาดเพื่อสินค้าทางการเกษตร ดังนั้นเพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพและการผลิตมากขึ้น ด้วยการศึกษาระบบการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนในจังหวัดนราธิวาส

เพื่อวิเคราะห์และกำหนด หลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ ซึ่งนับเป็นรูปแบบหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ทั้งในส่วนของผู้ประกอบการที่เน้นการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลผลิตทางเกษตร สินค้าพื้นเมือง และในส่วนแรงงานของภาคประชาชนในพื้นที่ ควรให้ความสำคัญกับแรงงานชายที่ควรมีการยกระดับและเพิ่มศักยภาพในภาคเกษตรและในสถานประกอบการที่ผลิตแปรรูปเกษตรให้มากขึ้น ทั้งนี้ สามารถสรุปแนวความคิดการวิเคราะห์บริบทของพื้นที่ของจังหวัดยะลาตามแผนภาพที่ 2.2 ในหน้าถัดไป

แผนภาพที่ 2.2 : จังหวัดยะลา

3) จังหวัดปัตตานี

ประชากรวัยทำงานซึ่งมีอายุระหว่าง 15-59 ปี มีจำนวนสูงสุดที่อำเภอเมือง และอำเภอยะรัง โดยอำเภอแม่ลาน นับเป็นอำเภอที่มีจำนวนประชากรวัยทำงานน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาการประกอบแต่ละอาชีพของครัวเรือนจำแนกรายอำเภอในจังหวัดปัตตานี พบว่า การประกอบอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่พบได้ในอำเภอยะรังสูงสุด ส่วนอำเภอไม้แก่นเป็นอำเภอที่มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมน้อยที่สุด แต่อย่างไรก็ตามอำเภอไม้แก่นมีการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือนสูงสุด ในขณะที่อำเภอหนองจิกไม่พบการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือนแม้แต่ครัวเรือนเดียว ส่วนอาชีพรับจ้างเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าการกระจายไปในทุกอำเภอ โดยอำเภอยะรังมีการประกอบอาชีพรับจ้างสูงสุด ส่วนอำเภอไม้แก่นมีการประกอบอาชีพรับจ้างน้อยที่สุด นอกจากนี้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง การเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง นับเป็นกิจกรรมสำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัดปัตตานี สามารถสร้างอาชีพให้กับเกษตรกร และอาชีพที่เกี่ยวข้องอีกจำนวนมาก สัตว์น้ำที่นิยมเลี้ยงกันมากคือ กุ้งทะเล และปลากะพงขาว (ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี, 2552; รายงานสถิติจังหวัดปัตตานี, 2552)

ในภาพรวมภาวะเศรษฐกิจการค้าทั่วไปของจังหวัดปัตตานี ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก รองลงมาคือการประมง ทั้ง 2 กิจกรรมได้ส่งเสริมความเจริญเติบโตให้กับเศรษฐกิจของจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างมาก โดยยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอันดับหนึ่งของจังหวัด ส่วนภาคการประมง ซึ่งมีผลผลิตสัตว์น้ำในลำดับต้น ๆ ของประเทศโดยสัตว์น้ำที่จับได้จะใช้ประโยชน์ภายในจังหวัดส่วนหนึ่ง โดยนำไปใช้บริโภคสดและเป็นวัตถุดิบในโรงงานแปรรูปอาหารจากสัตว์น้ำและการแปรรูปในระดับพื้นบ้าน อีกส่วนหนึ่งจะส่งออกนอกจังหวัด ทำให้ภาครัฐลงทุนก่อสร้างท่าเรือขนาดใหญ่เพื่อรองรับกิจกรรมการประมง นอกจากนี้การประมงน้ำจืด ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน โดยเฉพาะกับครัวเรือนที่ไม่ได้อยู่บริเวณชายฝั่งทะเล โดยเลี้ยงมากที่สุดเขตอำเภอโคกโพธิ์ ส่วนการเลี้ยงปลาสัตว์โดยเฉพาะโคเนื้อ แพะ และแกะ เพื่อการค้าในภาพรวมมีการเพิ่มขึ้น และเป็นที่นิยมบริโภคของประชาชนในพื้นที่ สืบเนื่องมาจากการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องของหน่วยงานภาครัฐ

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลและผู้จดทะเบียนพาณิชย์ในปี 2551 สูงสุดเห็นได้ว่ายังคงเป็นอำเภอเมือง ส่วนอำเภอไม้แก่น มีผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ในสัดส่วนน้อยที่สุดในขณะที่อำเภอแม่ลานมีจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์จำนวนน้อยที่สุด ในขณะที่ด้านการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศจะเห็นได้ว่าในทุกอำเภอส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการยังไม่มีการส่งออกสินค้าไปขายยังต่างประเทศ โดยพบเพียงไม่กี่รายในอำเภอเมือง และอำเภอยะรังที่มีการส่งออก ดังนั้น การยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีเพียงแต่อำเภอเมือง และอำเภอยะรัง (สำมะโนอุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี, 2550)

เมื่อวิเคราะห์รายการสินค้า OTOP ประจำอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดปัตตานีสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มแรกสืบเนื่องจากจังหวัดปัตตานีมีความยาวชายฝั่งทั้งหมด 116.40 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่อำเภอชายทะเล 6 อำเภอประกอบด้วยอำเภอหนองจิก อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอยะหริ่ง อำเภอปะนาเระ อำเภอสาบบุรี และอำเภอไม้แก่น ศักยภาพด้านการประมงที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การประมงทะเล การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และการประมงน้ำจืด ดังนั้นการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำในทะเล นับเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญที่สร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำให้ชาวจังหวัดปัตตานี ได้แก่ ปลาหมึกอบกรอบ เต้าหู้ปลา น้ำพริกกุ้งน้ำบูดู และกะปิ เป็นต้น กลุ่มที่สองคือผลิตภัณฑ์จากผ้า โดยมีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของชาวจังหวัดปัตตานี เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้แก่ หมวกกะปิเยาะ ชุดละหมาด เสื้อโด้ป และผ้าคลุมผม ส่วนกลุ่มสุดท้าย ได้แก่ผลิตภัณฑ์หลักที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น ยกตัวอย่างเช่น ผลิตภัณฑ์กล้วยอบ ส้มแขกแช่อิ่ม และขนมกะหรี่ปั๊บน้ำสงขยา สามารถพบได้ในอำเภอโคกโพธิ์ ส่วนอำเภอยะรังมีผลิตภัณฑ์จึงผงสำเร็จรูป ลูกหยีกวน เป็นต้น จากรูปแบบของผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 กลุ่ม จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์ของจังหวัดปัตตานีมีความหลากหลาย การส่งเสริมจึงควรเน้นผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้ว เพื่อสร้างโอกาสการมีงานทำของชุมชนมีความยั่งยืนต่อไป (กรมการพัฒนารัฐบาล, 2552)

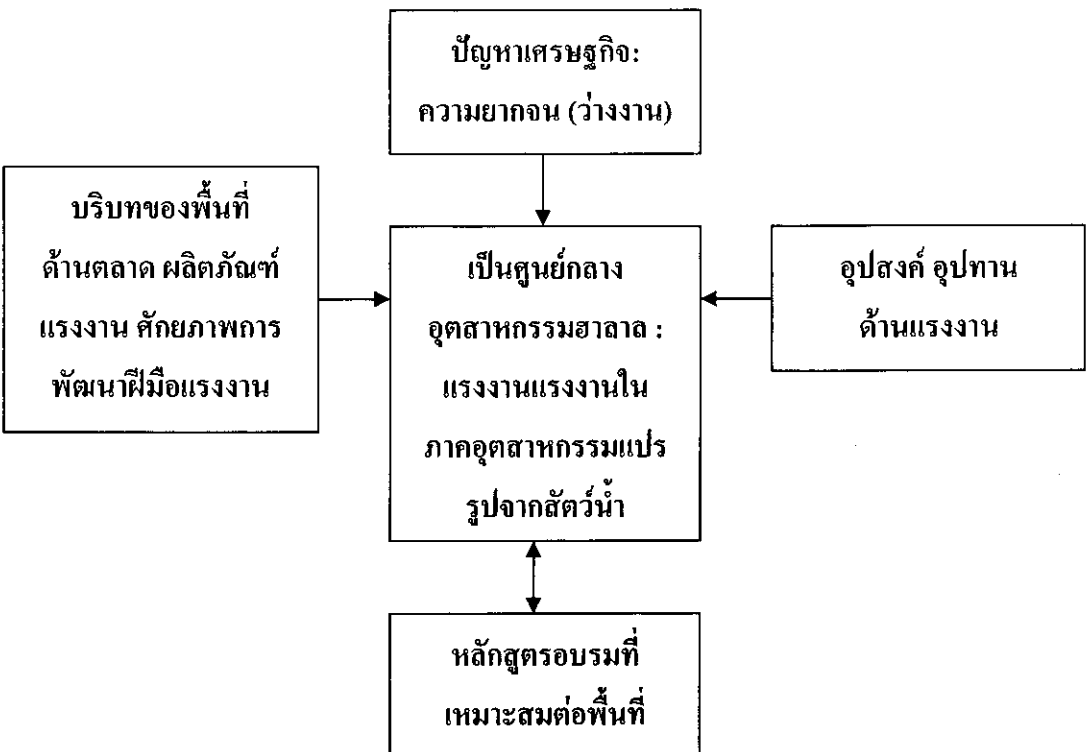
จังหวัดปัตตานีได้แบ่งหน่วยการปกครองออกเป็น 12 อำเภอได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอหนองจิก อำเภอปะนาเระ อำเภอมายอ อำเภอทุ่งยางแดง อำเภอสาบบุรี อำเภอไม้แก่น อำเภอยะหริ่ง อำเภอยะรัง อำเภอกะพ้อ และอำเภอแม่ลาน โดยปี 2552 จังหวัดปัตตานี มีจำนวนประชากรรวม 647,624 คน โดยอำเภอที่มีประชากรรวมสูงที่สุด 2 ลำดับแรก คือ อำเภอเมือง และอำเภอยะรัง ซึ่งอำเภอทั้งสองมีพื้นที่ติดกัน ส่วนอำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด คืออำเภอไม้แก่น สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน โดยใช้ข้อมูลปี 2551 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนสูงที่สุดที่อำเภอหนองจิก สำหรับอำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนน้อยที่สุดคือ อำเภอกะพ้อ เมื่อพิจารณาจำนวนครัวเรือนยากจนตามเกณฑ์ จปฐ. พบว่า อำเภอเมืองมีจำนวนครัวเรือนยากจนมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำนวนเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรปี 2551 พบว่า อำเภอโคกโพธิ์และอำเภอแม่ลานมียอดเงินกู้สูงที่สุด

สำหรับศักยภาพของสถาบันการศึกษาด้านการฝึกพัฒนาอาชีพในจังหวัดปัตตานี พบว่าจังหวัดปัตตานีมีทั้งสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำนวน 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา วิทยาเขตปัตตานี วิทยาลัยชุมชนปัตตานี โดยมีการเปิดสอนทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก และระดับอาชีวศึกษา จำนวน 7 สถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี วิทยาลัยประมงปัตตานีและวิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี

เป็นต้น จะเห็นได้ว่าช่องทางหรือการในการเข้าถึงความรู้ของประชาชนในจังหวัดปัตตานีมีหลากหลาย ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในสถาบันที่ตนมีความสนใจและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนได้ตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตามหน่วยงานที่สนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึง รับรู้ และตระหนักใน ความสำคัญด้านการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับสภาพปัญหาในปัจจุบันเป็นหลัก กล่าวคือภายหลังจาก ที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดปัตตานีเป็นต้นมา ได้ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆ อาทิ สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น ดังนั้นการใช้การศึกษาแก้ไขปัญหาเพื่อให้สภาพของสังคมคืนกลับมาสู่ปกติ โดยเร็วที่สุด ต้องไม่ละเลยบริบทของชุมชน และสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ดังนั้นเมื่อพิจารณาสภาพของหลักสูตรการเรียนการสอนด้านการฝึกพัฒนาอาชีพ ในจังหวัดปัตตานี โดยในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปกรรมศาสตร์ รัฐศาสตร์ และพยาบาลศาสตร์ สำหรับหลักสูตรใน ระดับอาชีวศึกษา ได้แก่ การก่อสร้าง เครื่องกล เครื่องมือกลและซ่อมบำรุง พาณิชยการ ไฟฟ้าและ อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามความแตกต่างในแง่ของสถาบันการศึกษาด้านการฝึกพัฒนา อาชีพ ในระดับอาชีวศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดนราธิวาส และจังหวัดยะลา จะเห็นได้ว่าใน จังหวัดปัตตานีได้เปิดวิทยาลัยประมงโดยเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการแปรรูป สัตว์น้ำ เกษตรศาสตร์ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั่วไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการด้านแรงงานใน ภาคอุตสาหกรรมที่เน้นผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสัตว์น้ำ เพื่อการส่งออก ทั้งนี้ สามารถสรุปแนวคิด การวิเคราะห์บริบทของพื้นที่ของจังหวัดปัตตานีตามแผนภาพที่ 2.3 ด้านล่าง

แผนภาพที่ 2.3: จังหวัดปัตตานี

4) จังหวัดสงขลา

แรงงานใน 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่อำเภอจะนะ และอำเภอเทพาเสียเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากสภาพพื้นที่ของอำเภอทั้งสองอยู่ติดอ่าวไทย จึงทำให้มีธุรกิจต่างๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ในขณะที่สัดส่วนของแรงงานก็จะลดหลั่นลงมาในอำเภอซึ่งไม่ติดกับอ่าวไทย นั่นคืออำเภอนาทวีและอำเภอสะบ้าย้อย แต่อย่างไรก็ตามพืชเศรษฐกิจหลักของอำเภอทั้งหมดยังคงเป็นยางพารา จึงทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำสวนยางพาราเป็นหลัก ส่วนการประกอบอาชีพรองของคนในพื้นที่ทั้งหมดนี้ มักจะอิงกับผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่น ซึ่งได้กล่าวไว้ในประเด็นด้านการตลาด (กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, 2552)

ในด้านการตลาด จากรายงานสถิติจังหวัดสงขลา (2552) เมื่อมองจากภาพรวมของจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จะเห็นได้ว่าอำเภอจะนะมีการจดทะเบียนนิติบุคคลสูงสุด รองลงมาคือ อำเภอนาทวี และอำเภอเทพา ตามลำดับ โดยไม่พบสถานประกอบการแต่อย่างใดในอำเภอสะบ้าย้อย อย่างไรก็ตามอำเภอจะนะยังคงครองอันดับของอำเภอที่มีจำนวนสถานประกอบการรวมทั้งจำนวนของสถานประกอบการซึ่งมีการส่งออก ตลอดจนเม็ดเงินลงทุนของสถานประกอบการสูงที่สุด จึงทำให้อำเภอจะนะเป็นศูนย์กลางทางด้านการลงทุนที่สำคัญ และเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับแรงงานภายในท้องถิ่นและนอกท้องถิ่น ดังนั้นภาครัฐจึงได้ส่งเสริมและสนับสนุนอำเภอจะนะมาโดยตลอด นอกจากนี้อำเภอซึ่งมีพื้นที่ติดกับอำเภอจะนะ และมีที่ติดกับอ่าวไทย นั่นคืออำเภอเทพา นับเป็นอำเภอหนึ่งซึ่งมีศักยภาพในภาพรวมรองจากอำเภอจะนะ

จากเว็บไซต์ ไทยตำบล ดอท คอม (Thai Tambon.com) (2546) ซึ่งนำเสนอผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ ในแต่ละจังหวัดของประเทศไทย พบว่า ในแต่ละอำเภอมีความหลากหลาย โดยเมื่อพิจารณาจากที่แหล่งตั้งของผลิตภัณฑ์แล้ว อำเภอจะนะ และอำเภอเทพาจะมีรูปแบบของผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศที่อยู่ติดกับอ่าวไทย ดังนั้นวัตถุดิบส่วนใหญ่ของผลิตภัณฑ์จะมาจากทะเล ได้แก่ น้ำปู๋ ข้าวยาสำเร็จรูป กะปิ ปลากระต๊อบแห้ง มันกุ้ง เป็นต้น นอกจากนี้อำเภอจะนะยังมีความโดดเด่นในเรื่องของการเลี้ยงนก จึงทำให้ผลิตภัณฑ์กึ่งนกเกิดขึ้นตามไปด้วย อีกทั้งผลิตภัณฑ์ดังกล่าวยังมีคุณภาพดี และเป็นที่ต้องการของตลาดด้วย ในขณะที่ผลิตภัณฑ์ของอำเภอนาทวีและอำเภอสะบ้าย้อย ซึ่งทั้งสองอำเภอไม่ได้มีที่ติดกับทะเล ทำให้รูปแบบของผลิตภัณฑ์จึงขึ้นอยู่กับพืชประจำท้องถิ่นเป็นหลัก โดยผลิตภัณฑ์ของอำเภอนาทวีได้แก่ ลูกหยีทรงเครื่อง ถั่วยั่ว เป็นต้น ส่วนผลิตภัณฑ์ของอำเภอสะบ้าย้อย ได้แก่ ส้มแขกแคปซูล ส้มแขกแห้ง ส้มแขกผง น้ำส้มแขกพร้อมดื่ม เป็นต้น

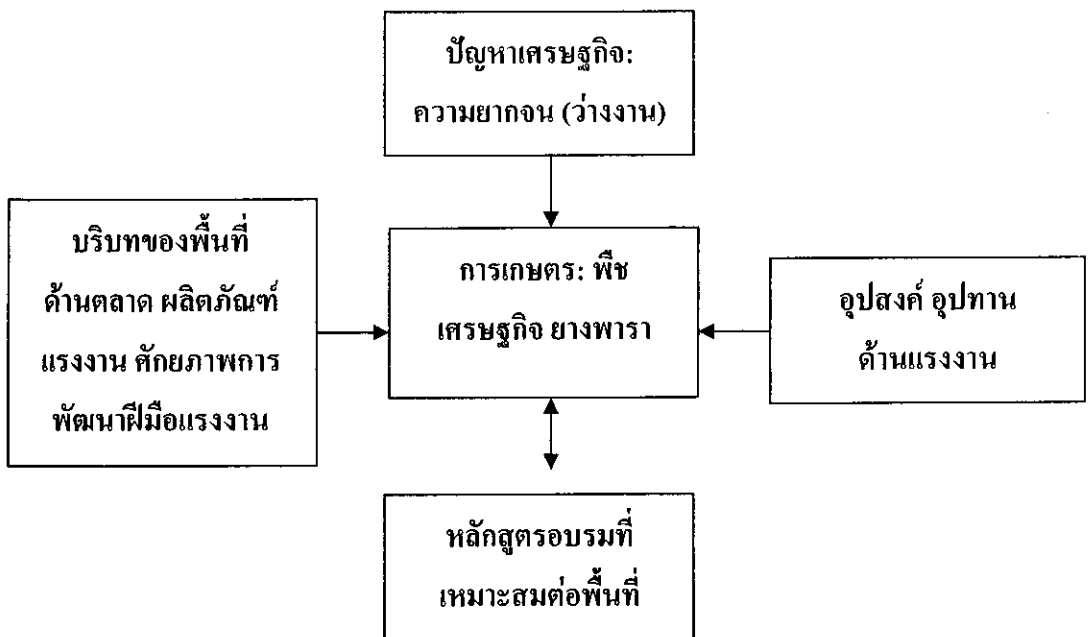
เมื่อพิจารณาในประเด็นขนาดพื้นที่ใน 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาได้แก่ อำเภोजะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย พบว่า อำเภอเทพาที่มีเนื้อที่มากที่สุด รองลงมาคือ อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอนาทวี ตามลำดับ โดยอำเภอที่มีเนื้อที่น้อยที่สุดคือ อำเภอจะนะ นอกจากนี้ อำเภอสะบ้าย้อย นับเป็นอำเภอที่มีระยะห่างจากจังหวัดสงขลามากที่สุดด้วย ถึงแม้ว่าอำเภอจะนะ จัดเป็นอำเภอที่มีเนื้อที่น้อยที่สุดก็ตาม แต่ก็มีจำนวนครัวเรือนรวมมากที่สุดเมื่อเทียบกับทั้งหมด โดยครัวเรือนส่วนใหญ่ของอำเภอจะนะประกอบอาชีพการทำสวนยาง การทำนา ข้าวไร่ และการประกอบอาชีพรับจ้าง เป็นต้น ในขณะที่อำเภอเทพาซึ่งมีเนื้อที่มากที่สุดกลับมีจำนวนครัวเรือน รองลงมาจากอำเภอจะนะ และครัวเรือนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพการทำสวนยาง อาชีพรับจ้าง และการทำนา ข้าวไร่ เป็นต้น อย่างไรก็ตามอำเภอนาทวีจัดเป็นอำเภอที่มีสัดส่วนของครัวเรือนน้อยที่สุด โดยครัวเรือนส่วนใหญ่ของอำเภอนาทวีมักจะประกอบอาชีพการทำสวนยาง รับจ้าง และทำนา ข้าวไร่ เป็นต้น นอกจากนี้รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงสุดต่อปีอยู่ที่ อำเภอจะนะ โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีสูงสุดคือ 90,116 บาท ในขณะที่เดียวกันอำเภอจะนะกลับมีจำนวนครัวเรือนยากจนมากที่สุดด้วยเช่นเดียวกัน ส่วนอำเภอนาทวีมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับทั้ง 3 อำเภอดังกล่าวคือ 45,154 บาท แต่กลับพบว่ามีสัดส่วนครัวเรือนยากจนเพียงครัวเรือนเดียวเท่านั้น เมื่อพิจารณาข้อมูลการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรพบว่า อำเภอเทพามีการกู้เงินสูงที่สุด ส่วนอำเภอจะนะกลับมีการกู้เงินน้อยที่สุด (ที่ทำการปกครองจังหวัดสงขลา, 2552; รายงานการประชุมจังหวัดสงขลา, 2553)

ในด้านศักยภาพทางการศึกษาของจังหวัดสงขลา นับว่ามีความสำคัญในระดับภูมิภาค เนื่องจากมีที่ตั้งของสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงระดับชาติ และระดับนานาชาติหลายแห่ง ดังนั้นการพุ่งเป้าประเมินศักยภาพการศึกษาในเฉพาะพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา อาจทำให้มุมมองคับแคบไป เพราะสถาบันศึกษาขนาดใหญ่ซึ่งส่วนใหญ่มีที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองสงขลา และอำเภอหาดใหญ่ย่อมมีความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน จำนวนผู้สอน และความหลากหลายของหลักสูตรกว่าสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตามถ้าหากจะพิจารณาไปในสถาบันการศึกษาที่เน้นการฝึกพัฒนาอาชีพของแต่ละอำเภอ ก็อาจช่วยให้เห็นถึงสภาพด้านการจัดการด้านการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานเป็น และเมื่อเรียนจบแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ทันที ดังนั้นการเชื่อมโยงแหล่งความรู้ของท้องถิ่น การนำเอาจุดแข็งและโอกาสที่แต่ละท้องถิ่นมีอยู่แล้ว และนำมาพัฒนาต่อยอดใหม่ ก่อให้เกิดความรู้ชุดใหม่บนฐานขององค์ความรู้เดิม สามารถสร้างประสบการณ์ใหม่แก่ผู้เรียน ประเด็นนี้คือสิ่งที่ท้าทายในสภาพปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

เมื่อพิจารณาในด้านของจำนวนสถานศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพใน 4 อำเภอ พบว่า อำเภอเทพา มีสถานศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพในระดับอุดมศึกษาเพียงแห่งเดียว คือ วิทยาลัย

ชุมชนสงขลา โดยจัดการศึกษาทั้งในหลักสูตรระยะสั้น และอนุปริญญา ในขณะที่อำเภอนาทวี และอำเภอจะนะ มีสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพจำนวน 2 สถาบัน และ 1 สถาบัน ตามลำดับ กล่าวคือในอำเภอนาทวีมีสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพคือ วิทยาลัยการอาชีพนาทวี และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 12 สงขลา ส่วนอำเภอจะนะมีสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพ คือ วิทยาลัยเทคนิคจะนะ นอกจากนี้ไม่พบสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพในอำเภอสะบ้าย้อย ทั้งนี้เมื่อพิจารณารูปแบบของหลักสูตรในระดับอาชีวศึกษาของทั้ง 2 สถาบัน ได้แก่ เครื่องกล พาณิชยกรรม ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น นับเป็นหลักสูตรพื้นฐานทั่วไป มักพบได้ทุกๆ สถาบันอาชีวศึกษาของประเทศไทย เช่นเดียวกันกับหลักสูตรของศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคใต้ ได้แก่ การตัดเย็บเสื้อผ้า เสริมสวยสตรีและตัดผมชาย การบริการโรงแรม เป็นต้น หลักสูตรต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมานับว่ามีประโยชน์ แต่ยังไม่ได้นำจุดแข็งและโอกาสของพื้นที่ในแต่ละอำเภอมาประยุกต์ใช้ ความหวังของคนในพื้นที่หลังจากได้รับผลกระทบจากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่งทำให้ครัวเรือนส่วนใหญ่เดือดร้อน โดยเฉพาะกลุ่มสตรี ซึ่งนับเป็นประชากรส่วนใหญ่ของพื้นที่ทั้ง 4 อำเภอ ดังนั้นการศึกษาระบบการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนในจังหวัดสงขลา ควรเป็นเพียงการยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพในคุณภาพชีวิตของแรงงานในพื้นที่ ทั้งนี้ สามารถสรุปแนวความคิดการวิเคราะห์บริบทของพื้นที่ของจังหวัดสงขลาตามแผนภาพที่ 2.4 ด้านล่าง

แผนภาพที่ 2.4 : จังหวัดสงขลา

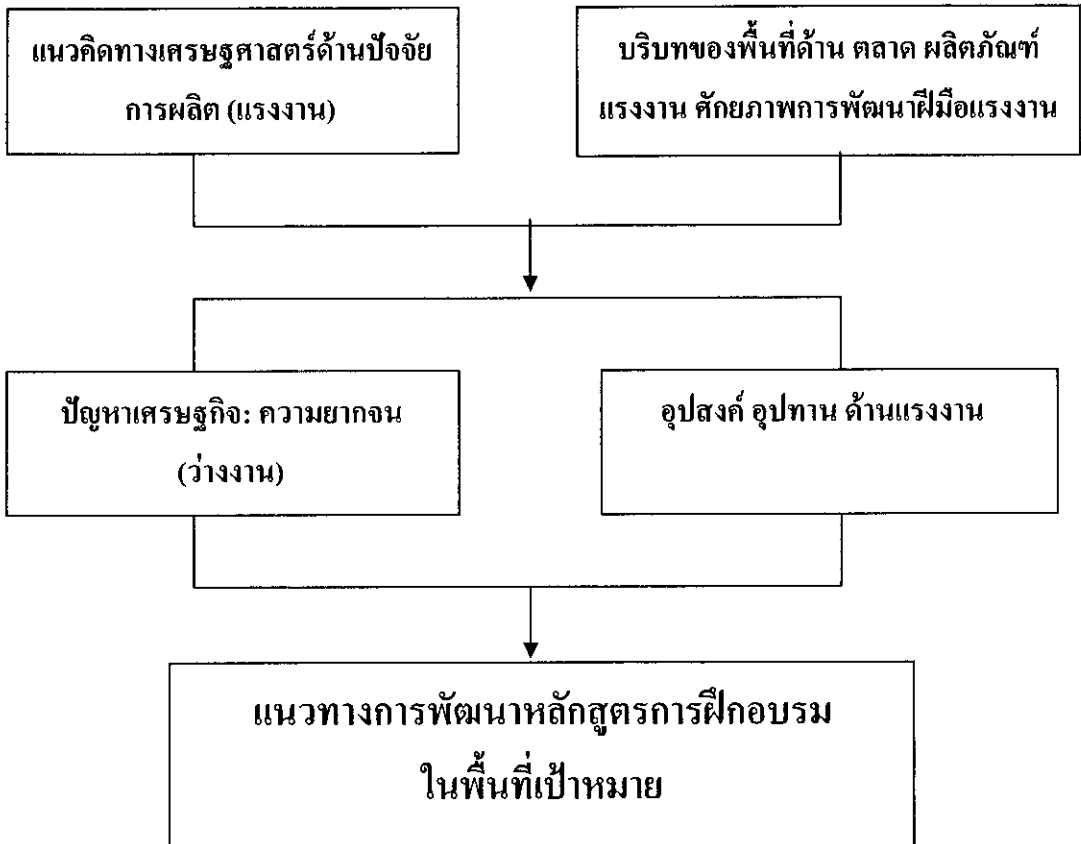

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดหลักในการศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัด ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพ ศึกษาหาความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์ และอุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัด ศึกษาและวิเคราะห์ระดับความต้องการการฝึกอบรมของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ตลอดจนวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา มีประเด็นจากโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคใต้ของประเทศไทยในด้านสภาพปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ในเรื่องที่สำคัญคือ “ความยากจนของคนในพื้นที่” ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพและโครงสร้างการผลิตของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ คือทำให้รายได้จากการประกอบการลดน้อยลง การกระจายรายได้ ประชาชนในพื้นที่มีรายได้ที่ลดน้อยลง และจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั้ง 4 จังหวัดในพื้นที่เป้าหมาย พบว่า ภาพที่เห็นอย่างชัดเจนก็คือในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสัดส่วนคนยากจนสูงถึงมากกว่าร้อยละ 20 ของยอดรวมของประชาชนทั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับยอดรวมทั้งประเทศมีเพียงร้อยละ 8 และยังมีปัญหาสำคัญคือการเคลื่อนย้ายแรงงาน เพราะมีการอพยพไปทำงานยังประเทศเพื่อนบ้าน (โครงการติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2552) ดังนั้น การศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ในครั้งนี้จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อสมมุติฐานว่าปัญหาความยากจนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ควรแก้ไขด้วยการสร้างอาชีพ พัฒนาฝีมือแรงงาน ผ่านกระบวนการกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

จากกรอบความคิดและฐานคติดังกล่าว การลดอัตราความว่างงาน และความยากจนในภาพรวม จะมีความเชื่อมโยงกับกระบวนการวิเคราะห์อุปสงค์ อุปทานด้านแรงงาน ตลอดจนบริบทของพื้นที่ด้าน ตลาด ผลิตภัณฑ์ แรงงาน ศักยภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการอบรมและนำไปสู่การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจในพื้นที่ สามารถสรุปภาพของกรอบแนวคิดในการวิจัยที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดังแผนภาพที่ 2.5 ในหน้าถัดไป

แผนภาพที่ 2.5: กรอบแนวคิดการวิจัย

ดังนั้น ในการวิจัยเพื่อการพัฒนาจำเป็นต้องหาคำตอบที่ถูกต้องเชื่อถือได้ อธิบายปรากฏการณ์และพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคตและเพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน องค์กรต่างๆ นำไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับปัญหาทางการตลาดของหน่วยงานหรือองค์กร การวิจัยครั้งนี้จะมีกระบวนการและระเบียบวิธีการวิจัยเพื่อพิสูจน์สมมุติฐานในบทที่ 3 ต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอ จังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเป็นการวิจัยรูปแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) โดยใช้เทคนิควิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 4 ข้อ คือ

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาในปัจจุบัน
3. เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และ อุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดในพื้นที่ที่มีศักยภาพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา
4. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการ การฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา
5. เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถได้มาซึ่งคำตอบเชิงประจักษ์ในแต่ละวัตถุประสงค์ข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดระเบียบวิธีวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานและประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

ขั้นตอนการวิจัยนี้เป็นการดำเนินการวิจัยเพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ทั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย รวมทั้งการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม (Focus Group Interview) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview) เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานด้านปัญหาและความต้องการที่เกี่ยวกับด้านแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์จังหวัด รวมทั้งข้อมูลพื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ตลอดจนข้อมูลวิชาการ ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดพื้นที่โดยมีวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ ตำรา นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ รายงานประจำปี รายงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถิติ เอกสารทางวิชาการข้อมูลและแนวทางการพัฒนาด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์รวมทั้งข้อมูลพื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพจังหวัดใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาเพื่อใช้ประกอบการวิจัย

2. การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยผู้วิจัยติดต่อกับผู้บริหารองค์กรที่สำคัญทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในแต่ละจังหวัด เพื่อบริหารจัดการในการลงพื้นที่ครั้งที่ 1 โดยจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้เข้าร่วมประชุม เรื่องวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยครั้งนี้ และจะมีรูปแบบในการเก็บข้อมูลอยู่ด้วยกันหลายรูปแบบโดยจะใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้ 1) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยจะใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและตอบปัญหาประเด็นที่สำคัญๆ โดยทำการบันทึกเทปการสนทนา 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยจะเลือกบุคคลตัวอย่างที่น่าสนใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย รวมถึงสถานการณ์ปัจจุบัน และการลงพื้นที่ในครั้งที่ 1 นี้จะเป็นการสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานวิจัยในส่วนของเก็บข้อมูลในการลงพื้นที่เป้าหมายโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย ที่จะใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ประกอบไปด้วย 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานด้านข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์จังหวัด รวมทั้ง ศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพ ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาในปัจจุบัน 2) ข้าราชการและผู้นำองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูลดังกล่าวข้างต้น โดยการเลือกรูปแบบการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และวิธีการคัดเลือกด้วยการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมทั้งกลุ่ม ผู้นำที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.2 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง จำนวน 15 คน เพื่อให้เพียงพอกับการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม เนื่องจากผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะคำนึงถึงความเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือมีส่วนกำหนดนโยบายและวางแผนการทำงานของหน่วยงานหรือมีบทบาทสำคัญด้านแรงงาน จัดเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยพิจารณาจากความเป็นผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) ขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยไม่กำหนดจำนวนในเบื้องต้น ทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จนได้ข้อมูลซ้ำจึงจะหยุดสัมภาษณ์ทันที และได้กลุ่มตัวอย่าง ในตารางที่ 3.1-3.4 ด้านล่าง

ตารางที่ 3.1 สรุปลกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมประชุมและได้รับการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 จังหวัดนราธิวาส

ลำดับ	หน่วยงานที่เข้าประชุม	จำนวนตัวแทน
		24 คน
1	ที่ทำการปกครองอำเภอ	5 คน
2	สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนราธิวาส	1 คน
3	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนราธิวาส	1 คน
4	สำนักงานประมงจังหวัดนราธิวาส	1 คน
5	สำนักงานขนส่งจังหวัดนราธิวาส	2 คน
6	สำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนราธิวาส	2 คน
7	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนราธิวาส	1 คน
8	สำนักงานแรงงานจังหวัดนราธิวาส	1 คน
9	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนราธิวาส	1 คน
10	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์	2 คน
11	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	1 คน
12	สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร สาขาจังหวัดนราธิวาส	2 คน
13	องค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส	1 คน
14	สำนักงานเทศบาลเมืองนราธิวาส	1 คน
15	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขานราธิวาส	1 คน
16	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนราธิวาส	1 คน

ตารางที่ 3.2 สรุปกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมประชุมและได้รับการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 จังหวัดปัตตานี

ลำดับ	หน่วยงานที่เข้าประชุม	จำนวนตัวแทน
		16 คน
1	ที่ทำการปกครองอำเภอ	2 คน
2	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี	1 คน
3	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี	1 คน
4	สำนักงานขนส่งจังหวัดปัตตานี	2 คน
5	สำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปัตตานี	1 คน
6	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดปัตตานี	1 คน
7	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดปัตตานี	1 คน
8	วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี	3 คน
9	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนใต้ ปัตตานี	1 คน
10	องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี	1 คน
11	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาปัตตานี	1 คน
12	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดปัตตานี	1 คน

ตารางที่ 3.3 สรุปกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมประชุมและได้รับการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 จังหวัดยะลา

ลำดับ	หน่วยงานที่เข้าประชุม	จำนวนตัวแทน
		13 คน
1	ที่ทำการปกครองอำเภอ	2 คน
2	ศูนย์การค้ากีฬาแห่งประเทศไทย	1 คน
3	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา	1 คน
4	สำนักงานประมงจังหวัดยะลา	1 คน
5	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา	1 คน
6	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1 คน
7	สำนักงานแรงงานจังหวัดยะลา	1 คน
8	สำนักจัดหางานจังหวัดยะลา	1 คน
9	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดยะลา	1 คน
10	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดยะลา	1 คน
11	องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา	1 คน
12	เทศบาลนครยะลา	1 คน

ตารางที่ 3.4 สรุปลักษณะตัวอย่างที่เข้าร่วมประชุมและได้รับการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 จังหวัดสงขลา

ลำดับ	หน่วยงานที่เข้าประชุม	จำนวนตัวแทน
		13 คน
1	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 12 สงขลา	2 คน
2	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา	1 คน
3	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานหาดใหญ่	2 คน
4	สำนักงานจัดหางานจังหวัดสงขลา	1 คน
5	ที่ว่าการอำเภอสะบ้าย้อย	1 คน
6	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา	3 คน
7	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสงขลา	1 คน
8	สำนักงานขนส่งจังหวัดสงขลา	1 คน
9	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา	1 คน

2.3 เครื่องมือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัด รวมทั้ง การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้รูปแบบในการสัมภาษณ์ด้วยรูปแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) ในเบื้องต้นและตามด้วยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้รูปแบบในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบหรือแนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guideline) เป็นวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) โดยซักถามข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและครอบคลุมเนื้อหาดังกล่าวข้างต้น

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยนักวิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจากแบบสัมภาษณ์ เพื่อแจกแจงข้อค้นพบ และนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและ เชิงบรรยาย นำมาสรุปผลการวิจัย โดยจะเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องและมากพอที่จะสามารถมองเห็นข้อสรุป และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลสังเคราะห์ที่ละเอียดและสมบูรณ์ครบถ้วนมากขึ้น

2.5 สถานที่ทำการวิจัย/เก็บข้อมูล คือ 1) โครงการที่ได้ดำเนินการอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่วนใหญ่ใช้ศาลากลางของแต่ละจังหวัดเป็นพื้นที่ในการจัดประชุม ดังแสดงในตารางที่ 3.5 และ 3.6 ในหน้าถัดไป

ตารางที่ 3.5 กำหนดการลงพื้นที่ครั้งที่ 1 เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น

วัน เดือน ปี	เวลา	รายการ	สถานที่
15 ก.ย. 53	06.30 น.	เดินทางไปที่ปัตตานี	
15 ก.ย. 53	09.00-14.00 น.	focus group ที่จังหวัดปัตตานี	ศาลากลางจังหวัดปัตตานี
15 ก.ย. 53	14.00 น.	เดินทางไปยังหัวคนราธิวาส และค้างคืนที่จังหวัดนราธิวาส	
16 ก.ย. 53	09.00-12.00 น.	focus group ที่จังหวัดนราธิวาสและเดินทางกลับหาดใหญ่	ศาลากลางจังหวัดนราธิวาส
23 ก.ย. 53	06.30 น.	เดินทางไปยังหัวดยะลา	
23 ก.ย. 53	09.00-12.00 น.	focus group ที่จังหวัดยะลา	ศาลากลางจังหวัดยะลา
06 ต.ค. 53	09.00-12.00 น.	focus group ที่จังหวัดสงขลา เดินทางไปยังหัวดยะลาพบพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด	ห้องประชุม 215 วจก.
14 ต.ค. 53	08.30-12.00 น.	สงขลา	ศาลากลางจังหวัดสงขลา

ตารางที่ 3.6 กำหนดการลงพื้นที่ครั้งที่ 2 เพื่อประชุมเครือข่ายเพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม

วัน เดือน ปี	เวลา	รายการ	สถานที่
19 ต.ค. 53	08.00-12.00 น.	workshop เครือข่ายที่จังหวัดปัตตานี	ศาลากลางจังหวัดปัตตานี
19 ต.ค. 53	13.00-17.00 น.	workshop เครือข่ายที่จังหวัดยะลา	ศาลากลางจังหวัดยะลา
20 ต.ค. 53	08.00-17.00 น.	workshop เครือข่ายที่จังหวัดนราธิวาส	โรงแรมคันหยง
21 ต.ค. 53	08.00-12.00 น.	workshop เครือข่ายที่จังหวัดสงขลา	ศาลากลางจังหวัดสงขลา

ขั้นตอนที่ 2

การศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และ อุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดรวมทั้ง การศึกษาและวิเคราะห์ระดับความต้องการการฝึกอบรมของชุมชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพใน 3 จังหวัด ชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

ขั้นตอนการวิจัยนี้ เป็นการดำเนินการวิจัยเพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 3 และข้อที่ 4 และเป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) โดยใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีขั้นตอนในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sampling Procedures)

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่มใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่และเป็น บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระของงานวิจัยนี้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อสำรวจความ คิดเห็น และข้อมูลพื้นฐานขององค์กร ข้อมูลด้านสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งความ

คิดเห็นเกี่ยวกับองค์กรในประเด็นต่างๆ ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างระดับองค์กร (Unit of Analysis) ที่มี 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

- 1.1 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน
- 1.2 ผู้ประกอบการในธุรกิจการผลิต ธุรกิจบริการ ธุรกิจการท่องเที่ยว
- 1.3 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวะและพัฒนาอาชีพ

และกลุ่มตัวอย่างที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างบุคคลคือ ประชาชนในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนในชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย

2. ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

2.1 องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน

2.1.1 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน จำนวนจังหวัดละ 6 องค์กร (รัฐ 3 องค์กรและเอกชน 3 องค์กร) รวม 4 จังหวัด 24 องค์กร ผู้วิจัยกำหนดให้แต่ละองค์กรมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างองค์กรละ 5 คน เป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดให้ 1 ใน 5 คน เป็นผู้บริหารระดับสูงขององค์กร และอีก 4 คน เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและการวางแผน หรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารระดับสูง รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 120 ราย

2.1.2 ผู้ประกอบการในธุรกิจการผลิต ธุรกิจบริการ ธุรกิจการท่องเที่ยวจำนวนจังหวัดละ 20 องค์กร รวม 4 จังหวัด 80 องค์กร และผู้วิจัยกำหนดให้แต่ละธุรกิจมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างแห่งละ 2 คน เป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดให้ 1 ใน 2 คน เป็นเจ้าของกิจการ และอีก 1 คน เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการในฐานะผู้บริหาร หรือพนักงาน หรือเจ้าของกิจการมอบหมาย รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 160 ราย

2.1.3 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวะและพัฒนาอาชีพ จำนวนจังหวัดละ 10 แห่ง รวม 4 จังหวัด 40 แห่ง และผู้วิจัยกำหนดให้แต่ละสถาบันการศึกษามีจำนวนกลุ่มตัวอย่างแห่งละ 2 คน เป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดให้ 1 ใน 2 คน เป็นผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการศึกษาและอีก 1 คน เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและการวางแผน หรือผู้บริหารระดับสูงมอบหมาย รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 80 ราย

2.2 กลุ่มประชากรที่เป็นคนในพื้นที่เป้าหมาย โดยจะมีการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างหลังจากการกำหนดพื้นที่เป้าหมายที่ได้ผลการวิจัยในข้อ 1 และ 2 แล้ว ซึ่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย

3. เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

เจ้าหน้าที่จากองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยจะคำนึงถึงความเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือบทบาทสำคัญด้านการศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้โดยพิจารณาได้จากความเป็นผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของสังคมของผู้ให้ข้อมูล ส่วนประชากรที่เป็นคนในพื้นที่เป็นการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยเน้นว่าต้องเป็นคนในพื้นที่เท่านั้น ดังแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมทั้ง 3 จังหวัดชายแดนใต้ ในตารางที่ 3.7 และสรุปจำนวนแบบสอบถามในแต่ละจังหวัดในตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.7 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นองค์กรและกลุ่มประชาชนในพื้นที่

ประเภทขององค์กร	องค์กรที่ให้ข้อมูล
1. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน	120
2. ผู้ประกอบการในธุรกิจการผลิต ธุรกิจบริการ ธุรกิจการท่องเที่ยว	160
3. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวะและพัฒนาอาชีพ	80
4. ประชาชนในพื้นที่	400
รวม	760

ตารางที่ 3.8 จำนวนแบบสอบถามที่จัดเก็บข้อมูลทั้งหมด

แบบสอบถามชุดที่	นราธิวาส	ยะลา	ปัตตานี	สงขลา	จำนวนรวมทั้งหมด
	(13 อำเภอ)	(8 อำเภอ)	(12 อำเภอ)	(4 อำเภอ)	
	รวม	รวม	รวม	รวม	
1. 1.1) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ	12	16	23	9	60
1.2) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานเอกชน	12	15	24	9	60
2. ผู้ประกอบการในธุรกิจการผลิต ธุรกิจบริการ ธุรกิจการท่องเที่ยว	65	39	49	21	174
3. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวะและพัฒนาอาชีพ	20	16	6	12	54
4. ประชาชนในพื้นที่	157	95	148	49	449
	266	181	250	100	797

4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล (Research Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ ชุดแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามมีลักษณะคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด ซึ่งแบ่งเป็น 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับกลุ่มตัวแทนขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลองค์กร บทบาทในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน/ผลิตภัณฑ์ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านแรงงาน นโยบายในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน/ผลิตภัณฑ์ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านตลาด ผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

ชุดที่ 2 สำหรับกลุ่มตัวแทนของผู้ประกอบการในธุรกิจการผลิต ธุรกิจบริการ ธุรกิจการท่องเที่ยวซึ่ง

ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ศาสนา ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา ประสบการณ์การฝึกอบรม หลักสูตรที่เคยได้รับการฝึกอบรม อาชีพ/แหล่งรายได้อื่น ลักษณะขององค์กร ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลองค์กร แหล่งเงินทุนของกิจการ เงินทุนหมุนเวียน ผลการดำเนินการภาวะหนี้สิน ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านแรงงาน จำนวนลูกจ้าง ตำแหน่งงานว่าง แนวโน้มการจ้างงาน สภาพแรงงานในพื้นที่ ความต้องการในการพัฒนาทักษะของแรงงาน ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ และแบบปลายเปิด

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านตลาด ประเภทธุรกิจ ความต้องการผลิตภัณฑ์ทางการตลาด ปัญหาทางการตลาด ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ และแบบปลายเปิด

ชุดที่ 3 สำหรับกลุ่มตัวแทนของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวะและพัฒนาอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปขององค์กรและผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสถาบันเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ความนิยมของหลักสูตร ความถนัดและช่วงเวลาในการฝึกอบรม ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกรตอบ

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

ชุดที่ 4 สำหรับกลุ่มประชากรที่เป็นคนในพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพ การถือครองที่พักอาศัย ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ และปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกรตอบ และแบบปลายเปิด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการประกอบอาชีพเสริม ความต้องการในการฝึกอบรม ประสบการณ์ในการฝึกอบรม เหตุผลการฝึกอบรม ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกรตอบ และแบบปลายเปิด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการฝึกอบรม ระยะเวลาและสถานที่ที่เหมาะสม ข้อเสนอแนะต่อการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกรตอบ และแบบปลายเปิด

5. วิธีการรวบรวมข้อมูล (Data Gathering)

วิธีการรวบรวมในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อประชุมเครือข่ายในพื้นที่เพื่อที่สามารถเก็บข้อมูลในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เครือข่ายส่วนใหญ่จะเป็นบัณฑิตอาสาตามโครงการจัดหางานของกระทรวงแรงงานในพื้นที่ โดยผู้วิจัยต้องให้ความรู้และทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของข้อคำถามในแต่ละข้อและแนะนำเทคนิคการเก็บข้อมูลที่เป็นข้อมูลอ่อนไหว และเน้นย้ำให้บัณฑิตอาสาดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยสามารถโทรศัพท์ถามผู้วิจัยได้ตลอดเวลาเมื่อมีข้อคำถามเกี่ยวกับแบบสอบถาม และรวบรวมแบบสอบถามและนำส่งผู้วิจัยในเวลาที่กำหนด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละชุด และแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก โดยนำข้อมูลที่ได้มากำหนดรหัสจัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์เพื่อประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยแจกแจงความถี่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และบรรยายหาคำตอบในวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 และ 4 ข้างต้น และอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปขององค์กรและข้อมูลด้านอุปสงค์และ อุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์ของทั้ง 2 กลุ่มใหญ่

2. น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย (Weight Mean Score) โดยมีการแบ่งช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย เพื่อเป็นเกณฑ์ในการแปลความหมาย ระดับความสนใจในการฝึกอบรมและแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อชุด โครงการหลักสูตรการฝึกอบรมดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ยระดับความสนใจ	องค์กรที่ให้ข้อมูล
2.36-3.00	ผู้ให้ข้อมูลให้ความสนใจ/คิดเห็นในระดับมาก
1.68-2.35	ผู้ให้ข้อมูลให้ความสนใจ/คิดเห็นในระดับปานกลาง
1.00-0.67	ผู้ให้ข้อมูลให้ความสนใจ/คิดเห็นในระดับน้อย

ทั้งนี้ ในส่วนการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรอุปสงค์และอุปทานด้านแรงงาน และความสอดคล้องด้านการฝึกอบรมกับบริบทของพื้นที่ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3

การศึกษาหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

ขั้นตอนการวิจัยนี้ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 5 เพื่อนำผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1, 2, 3 และ 4 มาวิเคราะห์และสรุป เพื่อนำเสนอรูปแบบหลักสูตรการอบรมวิชาชีพที่เหมาะสม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา และนำไปยืนยันตัวตนในพื้นที่และตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรกับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีขั้นตอนในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง (Population and Sampling Procedures)

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 ราย คือ 1) กลุ่มเครือข่ายให้เป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ 2) กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ 3) กลุ่มตัวแทนภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ในทางปฏิบัติกลุ่มคนเหล่านี้ จะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรที่นำเสนอในงานวิจัยนี้ จึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้ประเมินตรวจสอบความเหมาะสมและการยอมรับดังกล่าว โดยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวน 15 คน เพื่อให้เพียงพอต่อการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม (Focus Group Interview)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร คือ อาจารย์สาขาเศรษฐศาสตร์ การเงิน การจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม การจัดการทรัพยากรมนุษย์ บัญชี การตลาด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา โดยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวน 15 คน เพื่อให้เพียงพอต่อการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม (Focus Group Interview)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล (Research Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจความเหมาะสมและการยอมรับของหลักสูตรการเรียนการสอน หลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา คือ ชุดแบบสำรวจที่ใช้ถามผู้ให้ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนคนในพื้นที่ 15 ราย และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 15 ราย โดยให้ผู้ตอบแบบสำรวจประเมินความเหมาะสมและความคิดเห็น โดยให้วิจารณ์ในภาพรวม และทุกรายละเอียด ว่าเหมาะสมหรือไม่ตลอดจนข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจที่มีลักษณะคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิดมีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

ตอนที่ 2 สรุปความคิดเห็นโดยรวมว่า แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่เป้าหมายหรือไม่พร้อมเหตุผลและข้อเสนอแนะ

3. การประมวลผลข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการนำข้อค้นพบในขั้นตอนการวิจัยทั้ง 4 วัตถุประสงค์มาวิเคราะห์และกำหนดหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

1. นำหลักสูตรจากผลการศึกษาไปยืนยันกับชุมชน (Focus Group) เพื่อให้ชุมชนแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนทักท้วงในประเด็นที่ไม่เห็นด้วย
2. นำหลักสูตรจากผลการศึกษา มาให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมและแสดงความคิดเห็น
3. จัดหมวดหมู่ของหลักสูตรเป็นกลุ่ม โครงการชุดของหลักสูตรการฝึกอบรม และเชื่อมโยงสถาบันการฝึกอบรม

จากระเบียบวิธีการวิจัยอันจะนำมาซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถหาคำตอบเชิงประจักษ์จากผลการวิจัยดังที่จะกล่าวไว้ในบทต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

(RESEARCH RESULTS)

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชน ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัย ทั้ง 3 ขั้นตอนในบทที่ 3 โดยแต่ละขั้นตอนแยกสรุปเป็นรายจังหวัด 4 จังหวัด ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1: ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สำหรับเนื้อหาในขั้นตอนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยที่ได้จากการลงพื้นที่ครั้งที่ 1 และ 2 โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่เป้าหมายตามโครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอจังหวัดสงขลา” ซึ่งได้แก่ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดสงขลาเฉพาะอำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอบางขัน และอำเภอหาดใหญ่ โดยจะนำเสนอผลการวิจัยที่มุ่งตอบเฉพาะวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 คือ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์จังหวัดใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา และศึกษาข้อมูลพื้นฐานและประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาในปัจจุบัน โดยมีรูปแบบการนำเสนอผลการวิจัยเรียงลำดับเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาในแต่ละจังหวัดเป็น 5 ส่วนหลัก คือ ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปด้านพื้นที่ของจังหวัดที่ศึกษา และผลการวิจัยของจังหวัดที่ศึกษาในด้านแรงงาน ด้านตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านสถาบันและหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพ ซึ่งจะเป็นการนำเสนอในรูปแบบการพรรณาสรุปลักษณะจากบทสัมภาษณ์ และข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการศึกษาจากข้อมูลเชิงคุณภาพ และนำเสนอในรูปแบบข้อมูลประกอบคำบรรยายและความเรียงตามลำดับดังนี้

จังหวัดนราธิวาส

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงคุณภาพของจังหวัดนราธิวาส จะนำเสนอเนื้อหาเป็น 5 ส่วนตามแนวทางการสัมภาษณ์ คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านพื้นที่ ส่วนที่ 2 ประเด็นด้านแรงงาน / อาชีพ ส่วนที่ 3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจและตลาด ส่วนที่ 4 ประเด็นด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ และส่วนที่ 5 ประเด็นด้านสถาบันและหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพในพื้นที่ ทั้งนี้ ในส่วนที่ 1 เป็นผลการศึกษาจาก

ข้อมูลทุติยภูมิ ที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ ตำรา นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ รายงานประจำปี รายงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และส่วนที่ 2 - 5 เป็นผลการศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้บริหาร องค์กรที่สำคัญทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนครราชสีมา โดยมีผู้เข้าร่วม 24 รายและนำเสนอในรูปแบบข้อมูล ประกอบคำบรรยาย และความเรียงในแต่ละส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านพื้นที่

1.1 ด้านประวัติศาสตร์

จังหวัดนครราชสีมา เดิมมีฐานะเป็นเพียงอำเภอหนึ่ง เรียกว่า อำเภอบางนา ขึ้นกับเมืองสาขบุรี ซึ่งเป็นหนึ่งในเจ็ดหัวเมืองภาคใต้ ต่อมาได้โอนไปขึ้นกับเมืองระแงะ ซึ่งเป็นหนึ่งในเจ็ดหัวเมืองเช่นกัน โดยประวัติความเป็นมาของนครราชสีมา นั้น มีความเชื่อมโยงกับเรื่องราวของเมืองปัตตานี เมืองสาขบุรี และเมืองระแงะ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้ทรงรับสั่งให้กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท ยกทัพหลวงลงมาปักยี่ได้เพื่อปราบปรามข้าศึกที่เข้ามาทางปักยี่ได้ เมื่อข้าศึกแตกพ่ายหนีไปหมดแล้ว จึงเสด็จประทับ ณ เมืองสงขลา และได้มีรับสั่งออกไปถึงหัวเมืองมลายูทั้งหลายที่เคยขึ้นกับอยุธยามาก่อน ให้มาอ่อนน้อมดังเดิม โดยพระยาไทรบุรีและพระยาตรังกานูยอมอ่อนน้อมแต่โดยดี แต่พระยาปัตตานีแข็งเมืองไม่ยอมอ่อนน้อม จึงรับสั่งให้ยกทัพไปเมืองปัตตานีเมื่อ พ.ศ. 2332 เมื่อได้เมืองปัตตานีแล้ว ได้โปรดเกล้าฯ ให้พระราชทานตราตั้งให้แก่พระยาสงขลา (บุญสุข) เป็นพระยาปัตตานี และให้อยู่ในความกำกับดูแลของเมืองสงขลาต่อไป และตั้งให้เป็นเมืองมนตรีขึ้นอยู่กับกรุงรัตนโกสินทร์โดยตรง ในระหว่างที่พระยาปัตตานี (ขวัญชัย) ว่าราชการเมืองปัตตานีอยู่นั้น บ้านเมืองสงบเรียบร้อยปกติสุขตลอดมา ครั้นเมื่อพระยาปัตตานีถึงแก่กรรม ทรงโปรดเกล้าฯ ให้นายพ่าย น้องชายพระยาหลวงสวัสดิภักดีช่วยราชการเมืองปัตตานี และย้ายที่ว่าการเมืองปัตตานีจากบ้านมะนา (อ่าวนาเกลือ) ไปตั้งอยู่ที่บ้านขามู

ในระหว่างนั้นพวกของซาเห็ดรัตนวงศ์ฯ และพวกโมเซฟได้เริ่มก่อความสงบสุขของบ้านเมือง โดยคบคิดกันปล้นบ้านพระยาปัตตานี และบ้านหลวงสวัสดิภักดี แต่ก็ได้ถูกตีตอยหนีไปหลบซ่อนตัวอยู่ที่บ้านกะลาพอ แขวงเมืองสาขบุรี นอกจากนั้น เมืองปัตตานีซึ่งมีอาณาเขตกว้างขวาง และมีโจรผู้ร้ายชุกชุม เทียบปล้นบ้านเรือนราษฎรจนเหลือกำลังที่พระยาปัตตานีจะปราบให้ราบคาบได้ จึงแจ้งราชการไปยังเมืองสงขลา พระยาสงขลา (เทียนจ้อง) ออกมาปราบปราม และจัดนโยบายแบ่งแยกเมืองปัตตานีออกเป็น 7 เมือง ได้แก่ เมืองปัตตานี เมืองหนองจิก เมืองยะลา เมืองรามันห์ เมืองระแงะ เมืองสาขบุรี และเมืองยะหริ่ง ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ได้มี

พระยาปัตตานี (ต่วนสุหลง) พระยาหนองจิก (ต่วนกะจิ) พระยายะลา (ต่วนบางกอก) และพระยา
ระแงะ (หนีเคะ) ซึ่งเป็นเจ้าเมืองทั้ง 4 ได้สมคบคิดกันเป็นกบฏขึ้น จึงโปรดเกล้าให้พระยาเพชรบุรี
และพระยาสงขลา (เถียนเส็ง) ลงมาปราบ และพิจารณาเห็นว่า หนีบอสูชชาวบ้านบางปูซึ่งพระยา
ยะหริ่งแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเมืองยะหริ่งได้เป็นกำลังสำคัญ และได้ทำการต่อสู้ด้วยความกล้าหาญยิ่ง
ด้วยคุณงามความดีนี้จึงได้แต่งตั้งให้เป็นผู้รักษาราชการเมืองระแงะสืบต่อจากพระยาระแงะ (หนีเคะ) ที่
หนีไป และได้ย้ายที่ว่าการจากบ้านระแงะมาตั้งใหม่ที่ตำบลตันหยงมัส

ครั้นต่อมา สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงให้ยกเลิก
การปกครองแบบเก่า เพราะการแบ่งเขตแขวงการปกครองและตำแหน่งหน้าที่ราชการในหัวเมืองทั้ง 7
มีความทับซ้อนกันอยู่หลายแห่ง จึงได้วางระเบียบแบบแผนการปกครองและตำแหน่งหน้าที่ราชการให้
เป็นระเบียบตามสมควรแก่กาลสมัยเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2444 ต่อมาเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ.
2449 มีประกาศพระบรมราชโองการให้แยกบริเวณ 7 หัวเมืองออกจากรวมณฑลเทศาภิบาล เรียกว่า
มณฑลปัตตานีเพื่อสะดวกแก่ราชการ และการทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญขึ้นกว่าแต่ก่อน ในปี พ.ศ.
2458 ได้ย้ายที่ว่าการจากเมืองระแงะ ตำบลตันหยงมัส มาตั้งที่บ้านมะนาลอ (บางมะนาวใน
ปัจจุบัน) และได้ยกฐานะอำเภอบางนราขึ้นเป็นเมืองบางนรา มีอำเภอในปกครองได้แก่ อำเภอบางนรา
อำเภอตันหยงมัส กิ่งอำเภอยะบะ อำเภอสุโหงปาดี และกิ่งอำเภอโต๊ะโมะ และในสมัยพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้เสด็จประพาสมณฑลปักษ์ใต้ เมื่อพระองค์เสด็จถึงเมืองบางนรา
ทรงพระราชทานพระแสงศาสตราแก่เมืองบางนรา และทรงดำริว่าบางนรานั้นเป็นชื่อตำบลบ้าน และ
ควรที่จะมีชื่อเมืองไว้เป็นหลักฐานสืบไป จึงทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเป็น “เมือง
นราธิวาส” ซึ่งหมายถึงที่อยู่ของคนดี เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2458 ในปี พ.ศ. 2476 ได้มีการ
ปรับปรุงระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคครั้งใหญ่ และให้เปลี่ยนชื่อเมืองเป็นจังหวัด เมือง
นราธิวาสจึงเปลี่ยนเป็น “จังหวัดนราธิวาส” จากนั้นเป็นต้นมา

1.2 ด้านสัญลักษณ์ / คำขวัญ

- ดอกไม้ประจำจังหวัด ดอกบานบุรีเหลือง (*Odontadenia Wacrantha*)
- ต้นไม้ประจำจังหวัด ตะเคียนชันตาแมว (*Neobalanocarpus Heimii*)
- คำขวัญประจำจังหวัด “ทักษิณราชตำหนัก ชนรักศาสนา นราทัศน์เพลินตา ปาโจตรึงใจ

แหล่งใหญ่แร่ทอง ลองกองหอมหวาน”

1.3 ด้านสังคม / วัฒนธรรม ศาสนา ภาษา

- เชื้อชาติ ส่วนมากเป็นชาวไทยเชื้อสายมลายูดั้งเดิม ชาวไทยเชื้อสายจีน และชาว
มาเลเซียที่อพยพมาจากมาเลเซีย

- ศาสนา ชาวไทยมุสลิม 82% ชาวไทยพุทธ 17.9% คริสต์และอื่น ๆ 0.1%

- ภาษา ส่วนใหญ่ 80.4% ใช้ภาษามลายูปัตตานี นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาไทยตากใบ และภาษาจีน

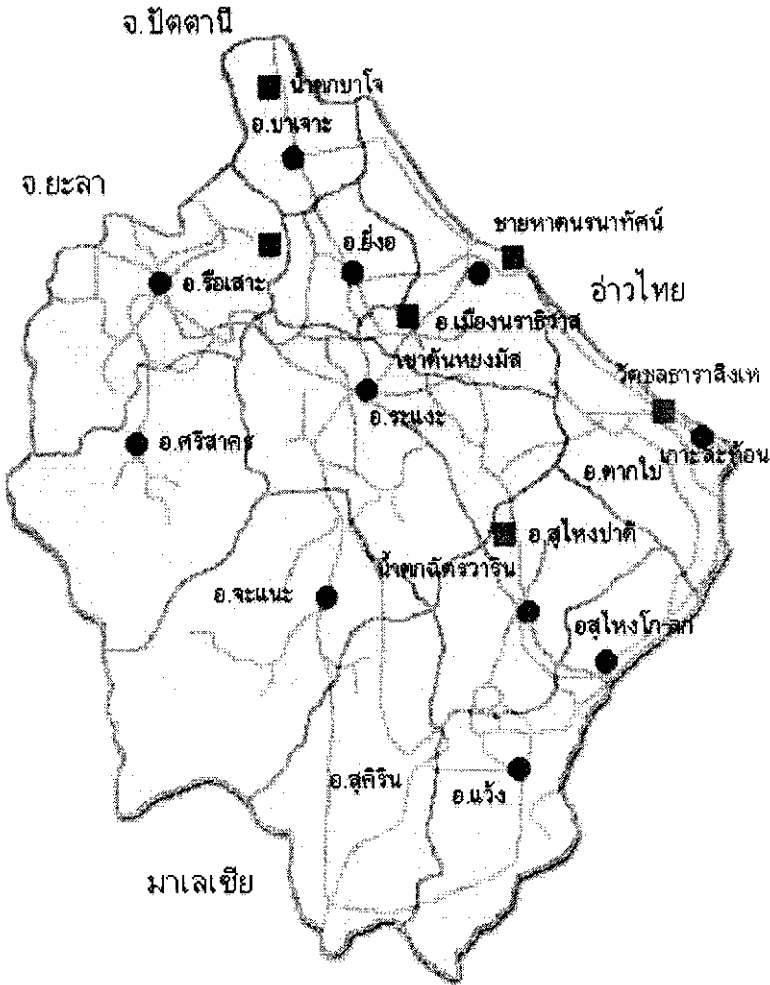
- ศิลปและวัฒนธรรม ลิกะฮูลู (ดิเกฮูลู) มะโย่ง โนราแขก

1.4 ด้านที่ตั้ง / ขนาด

จังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่อยู่ทางตอนใต้สุดของประเทศไทย มีพื้นที่มากกว่า 4,475 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 13 อำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่มากที่สุดคือ อำเภอจะนะ มีเนื้อที่ทั้งหมด 607.23 ตร.กม. รองลงมาคือ อำเภอสุคิริน มีเนื้อที่ทั้งหมด 512.97 ตร.กม. และอำเภอศรีสาคร มีเนื้อที่ทั้งหมด 500.08 ตร.กม. ตามลำดับ โดยอำเภอที่มีเนื้อที่น้อยที่สุดคือ อำเภอสุโหงโกลก มีเนื้อที่ทั้งหมด 138.35 ตร.กม. รองลงมาคือ อำเภอเจาะไอร้อง มีเนื้อที่ทั้งหมด 163.72 ตร.กม. และอำเภอ บาเจาะ มีเนื้อที่ทั้งหมด 171.17 ตร.กม. ตามลำดับ สำหรับจำนวนตำบลนั้นพบว่า จังหวัดนราธิวาสมีจำนวนตำบลทั้งสิ้น 77 ตำบล และมีหมู่บ้านจำนวนทั้งสิ้น 593 หมู่บ้าน และมีอบต. จำนวนรวมทั้งสิ้น 74 อบต. สำหรับเทศบาลตำบลพบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 12 เทศบาลตำบล ในส่วนของระยะห่างจาก จังหวัดพบว่า อำเภอสุคิรินอยู่ห่างจากตัวจังหวัดมากที่สุดคือ 103 กม. รองลงมาคือ อำเภอแว้ง 83 กม. และอำเภอสุโหงโกลก 66 กิโลเมตร จังหวัดนราธิวาสนับได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ใหญ่เป็นลำดับที่ 50 ของจังหวัดทั้งหมดในประเทศไทย โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนราธิวาสจะเป็นภูเขาและป่าไม้ มีแม่น้ำสำคัญอยู่หลายสาย เช่น แม่น้ำบางนรา แม่น้ำตากใบ แม่น้ำสายบุรี และแม่น้ำโกลก

จังหวัดนราธิวาสถือได้ว่าเป็นเมืองที่เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนของนักลงทุนในภูมิภาคนี้ได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นจังหวัดชายแดนที่มีการค้าขาย ลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตเป็นอย่างมาก ทั้งเศรษฐกิจทางด้านการบริการ การโรงแรม การบันเทิงและการท่องเที่ยว ฯลฯ ในอดีตดินแดนแห่งนี้มีชื่อว่า “เมอนารา” (Menara) เป็นภาษามลายูที่มีความหมายว่า หอคอย และได้กลายเป็นคำในภาษาไทยว่า “บางนรา” จนกระทั่งเมื่อปี พุทธศักราช 2458 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้มีการตั้งชื่อ ขึ้นใหม่คือ “นราธิวาส” และใช้มาจนกระทั่งทุกวันนี้ โดยมีทิศเหนือจดปัตตานี ทิศใต้จรดรัฐกลันตัน ของมาเลเซีย ทิศตะวันออกจดอ่าวไทย และทิศตะวันตกจดยะลา ดังแสดงอาณาเขตในภาพที่ 4.1 ในหน้าถัดไป

ภาพที่ 4.1 : แผนที่แสดงอาณาเขตจังหวัดนราธิวาส

1.5 ด้านภูมิประเทศ/ภูมิอากาศ

นราธิวาสเป็นจังหวัดชายแดน ตั้งอยู่บนฝั่งทะเลด้านตะวันออกของแหลมมลายู สุดชายแดนไทย-มาเลเซียที่สถานีรถไฟสุไหงโก-ลก มีเนื้อที่ทั้งหมด 4,475.43 ตารางกิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 1,149 กิโลเมตรทางรถยนต์ และทางรถไฟประมาณ 1,116 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศของจังหวัดเป็นป่าและภูเขาประมาณ 2 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมด มีภูเขาหนาแน่นแถบทิศตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งจดเทือกเขาสันกาลาศิรีและเป็นแนวกั้นพรมแดนไทย-มาเลเซีย ลักษณะของพื้นที่มีความลาดเอียงจากทิศตะวันตกไปตะวันออก พื้นที่ราบส่วนใหญ่มีบริเวณติดกับอ่าวไทย บริเวณแม่น้ำ 4 สาย คือ แม่น้ำสายบุรี แม่น้ำบางนรา แม่น้ำตากใบ และแม่น้ำโก-ลก มีพื้นที่พรุจำนวนประมาณ 361,860 ไร่ สภาพภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมเขตร้อน แบ่งออกเป็น 2 ฤดู ได้แก่ ฤดูฝนและฤดูร้อน

1.6 ด้านการปกครอง

จังหวัดมีสถานที่บริหารราชการตั้งอยู่ที่อาคารศาลากลางจังหวัด ซึ่งเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กสูง 5 ชั้น บริเวณศูนย์ราชการ หมู่ที่ 9 ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส แบ่งการปกครองเป็นภูมิภาค 13 อำเภอ 77 ตำบล 590 หมู่บ้าน มีการปกครองส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 14 เทศบาล เป็นเทศบาลเมืองจำนวน 3 แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน 11 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 74 แห่ง ดังแสดงในตารางที่ 4.1 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.1 แสดงหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2552

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบต.	เทศบาล ตำบล	ชุมชน	ร้อยละของ พื้นที่จังหวัด	ระยะห่างจาก จังหวัด (กม.)
อำเภอเมือง	305.12	7	63	6	-	N/A	N/A	0
อำเภอดากใบ	253.46	8	56	7	1	N/A	N/A	33
อำเภอบาเจาะ	171.17	6	46	6	2	N/A	N/A	28
อำเภอช้างอ	200.52	6	40	6	1	N/A	N/A	13
อำเภอระแงะ	434.58	7	61	7	2	N/A	N/A	22
อำเภอเรือเสาะ	468.32	9	72	9	1	N/A	N/A	46
อำเภอ	500.08	6	35	6	1	N/A	N/A	64
ศรีสาคร								
อำเภอแว้ง	374.27	6	46	6	2	N/A	N/A	83
อำเภอสุคีริน	512.97	5	41	5	1	N/A	N/A	103
อำเภอ	138.35	4	19	3	-	N/A	N/A	66
สุไหงโก-ลก								
อำเภอ	372.64	6	50	6	1	N/A	N/A	50
สุไหงปาดี								
อำเภอจะแนะ	607.23	4	31	4	-	N/A	N/A	47
อำเภอ	163.72	3	33	3	-	N/A	N/A	29
เจาะไอร้อง								
รวม	4502.43	77	593	74	12	N/A	N/A	784

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนราธิวาส

1.7 สถานที่ท่องเที่ยว

สำหรับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนราธิวาสส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ เช่น อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี ป่าพรุโต๊ะแดง พระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ 5 ศาลเจ้าแม่กวนอิม วัดชลธาราสিংเห มัสยิดตะโลมะนาณะ 200 ปี น้ำตกสิรินธร น้ำตกปาโจ และหาดนราทัศน์ เป็นต้น โดยเฉพาะชายหาดนราทัศน์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งเป็นชายหาดที่มีความยาวประมาณ 5 กิโลเมตร มีแนวสนที่สร้างความร่มรื่นให้แก่ชายหาด หาดนราทัศน์เป็นชายหาดที่กว้าง มีทรายขาวสะอาด ที่สำคัญยังเป็นหาดที่อยู่ใกล้กับตัวเมืองนราธิวาส เพียงแค่ประมาณ 2 กิโลเมตรเท่านั้น โดยเดินทางไปตามถนนสายพิชิตบำรุง ดังนั้นชายหาดนราทัศน์จึงเป็นอีกทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความชื่นชอบการเดินทางมาพักผ่อนตามชายหาดต่างๆ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่นี่จะพบกับความร่มรื่นของแนวสน ได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของหมู่บ้านชาวประมงที่ตั้งบ้านเรือนอยู่กระจัดกระจายตามริมแม่น้ำบางนรา นักท่องเที่ยวจะเห็นว่ามีเรือกอกและของชาวประมงจอดอยู่มากมาย ดังนั้น จึงไม่แปลกที่สถานที่แห่งนี้เป็นสถานที่ที่มีการจัดการแข่งขันเรือกอกและขึ้นทุกปี ซึ่งถือเป็นประเพณีที่สำคัญของจังหวัดนราธิวาส สำหรับการเดินทางจากตัวเมืองนราธิวาสมาที่ชายหาดนราทัศน์ นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการรถสามล้อถีบ รถมอเตอร์ไซด์ หรือรถสองแถวเล็กก็ได้ โดยจะมีรถวิ่งจากตัวเมืองมาที่ชายหาดนราทัศน์ตลอดทั้งวัน

อุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาวเป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดนราธิวาส ทางกรมป่าไม้ได้ขึ้นทะเบียนให้เป็นวนอุทยานอ่าวมะนาวเมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2536 มีเนื้อที่ประมาณ 720 ไร่ และต่อมาทางกรมป่าไม้ได้ส่งมอบให้อุทยานแห่งชาติทางทะเลทำการสำรวจพื้นที่บริเวณใกล้เคียงเพิ่มเติม พบว่าสภาพพื้นที่ตามธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ทั้งทางบก และทางน้ำ จึงได้มีการเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “อุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาว - เขาตันหยง” อุทยานแห่งชาติแห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ เป็นหาดทรายขาวสลับกับโขดหินกระจัดกระจายอยู่ทั่วบริเวณ และโอบล้อมด้วยเนินเขาสูงตลอดแนว ซึ่งมองดูแล้วมีความสวยงามเป็นอย่างมาก ที่สำคัญในเขตที่เป็นป่าติดกับหาดทรายนั้นยังมีน้ำตกที่นักท่องเที่ยว สามารถลงเล่นน้ำได้อีกด้วย น้ำตกแห่งนี้ทางอุทยานแห่งชาติ ตั้งชื่อว่า “น้ำตกธาราสวรรค์” ซึ่งจะพบในช่วงฤดูฝนเท่านั้น น้ำตกแห่งนี้มีต้นกำเนิดมาจากภูเขาสูงในเขตพระราชฐาน และไหลลงสู่อ่าวไทยในเขตของอุทยานแห่งชาติ น้ำตกซีโป

1.8 ด้านสถานพยาบาล

จังหวัดนราธิวาสมีสถานพยาบาลไว้คอยดูแลด้านสุขภาพให้กับประชาชนรวมทั้งสิ้น 3
โรงพยาบาล ได้แก่

- โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์
- โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
- โรงพยาบาลสุโหงโกลก

1.9 ด้านการคมนาคม

ทางบกมีระยะทาง 1,149 กิโลเมตร จากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ผ่านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์-จังหวัดชุมพร จากนั้นใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 41 ผ่านจังหวัดสุราษฎร์ธานี-จังหวัดนครศรีธรรมราช-จังหวัดพัทลุง-อำเภอหาดใหญ่ และต่อด้วยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 42 เข้าสู่จังหวัดปัตตานี-จังหวัดนราธิวาส มีรถโดยสารประจำทางกรุงเทพฯ-นราธิวาส-สุโหงโกลก บริการทุกวัน ส่วนทางรถไฟ การรถไฟแห่งประเทศไทยเปิดบริการเดินรถไฟระหว่าง กรุงเทพฯ-สุโหงโกลก ทุกวัน ทั้งรถด่วน เวลา 14.05 น. และรถเร็ว เวลา 11.00 น. ทั้งนี้ ทางอากาศมีสายการบินแอร์เอเชีย เปิดให้บริการเที่ยวบินจากกรุงเทพฯ (สุวรรณภูมิ) 09.10 น.-นราธิวาส 10.40 น. และนราธิวาส 11.10 น.-กรุงเทพฯ 12.40 น. ทุกวัน และสายการบิน วัน-ทู-โก เปิดให้บริการเที่ยวบินจากกรุงเทพฯ (ดอนเมือง) 15.00 น.-นราธิวาส 16.30 น. และ นราธิวาส 17.00 น.-กรุงเทพฯ 18.30 น. ทุกวัน

1.10 ด้านแรงงาน

หากพิจารณาถึงจำนวนของประชากรแบ่งตามเขตการปกครองในลักษณะในและนอกเขตเทศบาล พบว่า จำนวนประชากรโดยรวมมีการเพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี โดยประชากรเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชายในทุกปีเช่นกัน เมื่อพิจารณาปีที่เป็นปัจจุบันที่สุด คือปี 2552 ของข้อมูล ประชากรรวมในเขตเทศบาลมีจำนวนน้อยกว่านอกเขตเทศบาลอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ในเขตเทศบาลมีจำนวน 162,831 คน ในขณะที่นอกเขตเทศบาลมีจำนวนถึง 565,240 คน ดังข้อมูลในตารางที่ 4.2 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามเพศ และเขตการปกครอง จังหวัด
นราธิวาส

เพศ และ เขตการปกครอง	2549	2550	2551	2552
	(2006)	(2007)	(2008)	(2009)
รวม	707,171	711,517	719,930	728,071
ชาย	349,935	352,404	356,481	360,367
หญิง	357,236	359,113	363,449	367,704
ในเขตเทศบาล	159,097	160,382	161,804	162,831
ชาย	77,886	78,649	79,325	79,729
หญิง	81,211	81,733	82,479	83,102
นอกเขตเทศบาล	548,074	551,135	558,126	565,240
ชาย	272,049	273,755	277,156	280,638
หญิง	276,025	277,380	280,970	284,602

ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

จำนวนประชากรของจังหวัดนราธิวาสรวมกันทั้งสิ้น 719,930 คน โดยสัดส่วนของจำนวนประชากรพบว่า อำเภอเมืองมีจำนวนประชากรมากที่สุดคือ 111,986 คน รองลงมาคือ อำเภอระแงะ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 85,065 คน และอำเภอสุไหงโก-ลกมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 72,426 คน ตามลำดับ โดยอำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดคือ อำเภอสุคีริน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 23,137 คน รองลงมา อำเภอจะแนะและอำเภอศรีสาคร มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 33,121 คน และ 33,922 คน ตามลำดับ สำหรับจำนวนหลังคาเรือนพบว่า อำเภอเมืองมีจำนวนหลังคาเรือนมากที่สุดคือ 30,376 หลังคาเรือน รองลงมาคือ อำเภอสุไหงโก-ลกและอำเภอระแงะ 21,688 ครั้วเรือนและ 17,802 ครั้วเรือน ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในสัดส่วนของอำเภอที่มีจำนวนหลังคาเรือนน้อยที่สุด 3 ลำดับแรกพบว่า อำเภอจะแนะมีจำนวน 6,754 ครั้วเรือน อำเภอสุคีริน และอำเภอเจาะไอร้องมีจำนวน 6,975 ครั้วเรือน และ 7,598 ครั้วเรือน ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.3 ในหน้าถัดไป

ในส่วนของความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตรพบว่า อำเภอสุไหงโก-ลกมีความหนาแน่นมากที่สุดคือ 523.49 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาคือ อำเภอเมือง 367.03 คนต่อตารางกิโลเมตร และอำเภอบาเจาะ 283.96 คนต่อตารางกิโลเมตร ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุด 3 อันดับแรกคือ อำเภอสุคีริน 45.11 คนต่อตารางกิโลเมตร

รองลงมาอำเภอจะนะ 54.55 คนต่อตารางกิโลเมตร และอำเภอศรีสาคร 67.84 คนต่อตารางกิโลเมตร
 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.3 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.3 แสดงความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตรปี 2551

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนหลังคา เรือน (หลัง)	ความหนาแน่นของ ประชากรต่อตารางกิโลเมตร
	ชาย	หญิง	รวม		
อำเภอเมือง	55,169	56,817	111,986	30,376	367.03
อำเภอดาเกา	32,400	33,415	65,815	14,015	259.67
อำเภอบาเจาะ	24,055	24,550	48,605	10,049	283.96
อำเภอยี่งอ	20,718	21,163	41,881	8,919	210.29
อำเภอระแงะ	41,702	43,363	85,065	17,802	195.74
อำเภอรีโอเสา	32,265	32,639	64,904	14,697	138.59
อำเภอศรีสาคร	17,346	16,576	33,922	7,894	67.84
อำเภอแว้ง	24,550	24,728	49,278	10,455	131.67
อำเภอสือคริน	12,018	11,119	23,137	6,975	45.11
อำเภอสู่ไหงโก-ลก	34,622	37,804	72,426	21,688	523.49
อำเภอสู่ไหงป่าดี	26,451	26,677	53,128	11,459	142.58
อำเภอจะนะ	16,836	16,285	33,121	6,754	54.55
อำเภอเจาะไอร้อง	18,349	18,313	36,662	7,598	223.93
รวม	356,481	363,449	719,930	168,681	160.87

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2552

ส่วนในการพิจารณาช่วงวัยของประชากรในจังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยเห็นว่า การแยกย่อยรายละเอียดของช่วงวัยต่าง ๆ จะช่วยให้สามารถมองเห็นภาพรวมของประชากรในช่วงวัยต่าง ๆ ได้
 อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม สำหรับการอธิบายความของตารางในครั้ง นี้ ผู้วิจัยขอมุ่งเน้นไปยังกลุ่ม
 ประชากรตั้งแต่วัย 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 59 ปีเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากประชากรวัยเริ่มต้นตั้งแต่ 15 ปี
 ขึ้นไปนั้นเป็นประชากรช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ หากได้รับการส่งเสริมและชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง
 สามารถช่วยให้ประชากรในช่วงวัยนี้มีความพร้อมต่อการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ในอนาคต นอกจากนี้ผู้วิจัย
 ได้กำหนดการพิจารณาช่วงวัยไม่เกิน 59 ปีนั้น เนื่องจากช่วงวัยดังกล่าวเป็นช่วงวัยที่ภาระหน้าที่
 รับผิดชอบต่าง ๆ ลดน้อยลง แต่อย่างไรก็ตามก็ยังเป็นช่วงวัยที่ยังสามารถทำงานได้ ดังนั้น เมื่อจำแนก

ประชากรตามหมวดอายุพบว่า ประชากรวัยรุ่นซึ่งมีอายุระหว่าง 15-19 ปี และ 20 – 24 ปี มีจำนวนสูงสุด 2 ลำดับที่อำเภอเมืองคือ จำนวน 9,992 คน และ 9,817 คน รองลงมาคือ อำเภอระแงะ มีจำนวน 8,372 คน สำหรับประชากรวัย 15 – 19 ปี และอำเภอที่มีจำนวนประชากรวัยทำงานน้อยที่สุดคือ อำเภอสุคีริน ดังแสดงในตารางที่ 4.4 ในหน้าถัดไป

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามหมวดอายุ เพศ เป็นรายอำเภอ และเขตการปกครอง พ.ศ.2551

อำเภอ	หมวดอายุ (ปี)																	80 และ มากกว่า 80	ไม่ใช่ สัญชาติ ไทย
	รวม	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79		
อำเภอเมือง	111,986	9,604	9,674	10,369	9,992	9,817	9,101	8,102	7,926	7,687	6,930	5,028	4,305	2,758	2,261	1,946	1,271	1,380	741
อำเภอดากโบ	65,815	5,952	6,300	6,200	5,882	5,783	5,594	5,128	4,806	4,618	3,635	2,718	2,370	1,752	1,525	1,270	895	1,085	79
อำเภอบาเจาะ	48,605	4,812	4,582	4,644	4,608	4,252	3,841	3,449	3,336	3,118	2,576	1,870	1,798	1,370	1,203	1,032	711	775	54
อำเภอยี่งอ	41,881	3,781	3,708	3,947	3,846	3,715	3,555	3,041	3,309	2,809	2,324	1,705	1,685	1,131	1,072	920	576	617	11
อำเภอระแงะ	85,065	7,585	7,762	8,343	8,372	7,449	6,620	5,934	6,058	5,486	4,797	3,427	3,260	2,027	1,941	1,802	1,223	1,653	14
อำเภอศรีสาคร	64,904	6,565	6,647	6,650	6,783	5,849	5,257	4,453	4,580	4,056	3,424	2,402	2,247	1,418	1,262	1,121	719	750	120
อำเภอศรีสาคร	33,922	3,871	3,712	3,687	3,687	2,952	2,776	2,233	2,348	2,076	1,780	1,144	1,067	672	619	497	324	355	46
อำเภอเวียง	49,278	4,493	4,408	4,394	4,324	4,088	4,407	3,867	3,676	3,388	3,070	2,113	1,787	1,079	877	856	518	553	6
อำเภอสือเกียริน	23,137	2,220	2,150	2,139	2,147	1,930	1,895	1,599	1,760	1,601	1,414	935	837	559	508	436	243	238	32
อำเภอสุไหงโก-ลก	72,426	6,090	6,608	6,843	6,214	6,155	6,000	5,650	5,514	5,359	4,729	3,667	2,823	1,662	1,266	1,005	660	654	211
อำเภอสุไหงปาดี	53,128	4,420	4,314	4,552	4,668	4,429	4,461	3,720	3,857	3,514	3,110	2,248	2,031	1,279	1,095	963	590	593	100
อำเภอจะแนะ	33,121	3,435	3,353	3,492	3,344	3,137	2,486	2,234	2,227	1,985	1,520	1,277	1,188	706	631	606	383	727	29
อำเภอเจาะไอร้อง	36,662	3,596	3,465	3,687	3,763	3,468	2,817	2,583	2,634	2,465	1,933	1,397	1,281	847	742	760	446	472	9

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

1.11 ด้านจำนวนครัวเรือนแยกตามอาชีพ

ถ้าพิจารณาสัดส่วนการประกอบอาชีพต่างๆ ในจังหวัดนครราชสีมาจากมากไปหาน้อย พบว่า จำนวนผู้ประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งเป็นสาขาอาชีพที่มีจำนวนครัวเรือนมากที่สุดรวมทั้งหมด 108,653 ครัวเรือน รองลงมาประกอบอาชีพเกษตรกรรมทั้งหมด 85,729 ครัวเรือน ทำการประมง 1,461 ครัวเรือน และประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์รวมกันทั้งหมด 45 ครัวเรือน ในประเด็นของครัวเรือนแยกตามอาชีพพบว่า มีการประกอบอาชีพรับจ้างในอำเภอเมืองมากที่สุดคือ 16,699 ครัวเรือน รองลงมาคือ อำเภอระแงะและอำเภอสุไหงปาดีคือ 14,084 ครัวเรือน และ 11,213 ครัวเรือน ตามลำดับ นอกจากนี้ อำเภอหรือเสาะประกอบอาชีพเกษตรกรรมสูงสุด จำนวน 12,578 ครัวเรือน รองลงมาคือ อำเภอสุคีริน และอำเภอศรีสาครจำนวน 8,898 ครัวเรือน และ 8,863 ครัวเรือน ตามลำดับ สำหรับสัดส่วนการประกอบอาชีพประมงมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ อำเภอตากใบ 748 ครัวเรือน รองลงมาคือ อำเภอเมือง และอำเภอระแงะจำนวน 637 ครัวเรือนและ 34 ครัวเรือน ตามลำดับ ในส่วนการเลี้ยงสัตว์พบว่า อำเภอเมือง อำเภอบาเจาะ และอำเภอระแงะ มีสัดส่วนเท่ากันคือ 11 ครัวเรือน รองลงมาพบว่ามีจำนวนเท่ากัน 2 อำเภอ คือ อำเภอตากใบ และอำเภอสุไหงปาดี จำนวน 3 ครัวเรือน

ในลำดับต่อไปจะพิจารณาเฉพาะสัดส่วนน้อยที่สุด 3 ลำดับแรก โดยพบว่าการประกอบอาชีพรับจ้างในอำเภอสุคีริน อำเภอศรีสาคร และอำเภอจะนะมีสัดส่วนที่น้อย คือ มีจำนวน 887 ครัวเรือน 1,942 ครัวเรือน และ 2,076 ครัวเรือน ตามลำดับ นอกจากนี้อำเภอสุไหงโก-ลก ประกอบอาชีพเกษตรกรรมน้อยที่สุด คือ จำนวน 764 ครัวเรือน รองลงมาคือ อำเภอบาเจาะ และอำเภอเมืองจำนวน 3,750 ครัวเรือน และ 4,551 ครัวเรือน ตามลำดับ ส่วนการประกอบอาชีพประมงพบว่า มีเพียงรายเดียวในอำเภอสุไหงโก-ลก รองลงมาคือ อำเภอสุไหงปาดี และอำเภอยิ่งอ พบเพียงจำนวน 2 ครัวเรือน และอำเภอบาเจาะ อำเภอหรือเสาะ อำเภอแว้ง และอำเภอสุคีรินพบในสัดส่วนที่เท่ากันคือ 3 ครัวเรือน สำหรับอาชีพการเลี้ยงสัตว์พบว่า อำเภอหรือเสาะ อำเภอแว้ง อำเภอสุคีรินไม่มีสัดส่วนการประกอบอาชีพนี้แต่อย่างใด ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนครัวเรือนแยกตามอาชีพ แยกตามอำเภอ ปี 2553

พื้นที่	เกษตรกรรม	เลี้ยงสัตว์	รับจ้าง	ประมง
อำเภอเมือง	4,551	11	16,699	637
อำเภอดงบัง	5,089	3	10,998	748
อำเภอเขาชะ	3,750	11	9,163	3
อำเภอชัย	5,379	1	9,584	2
อำเภอระแงะ	8,350	11	14,084	34
อำเภอเรือเสาะ	12,578	0	8,350	3
อำเภอศรีสาคร	8,863	1	1,942	4
อำเภอเวียง	8,527	0	10,662	3
อำเภอสุคีริน	8,898	0	887	3
อำเภอสุไหงโก-ลก	764	2	7,025	1
อำเภอสุไหงปาดี	5,512	3	11,213	2
อำเภอจะแนะ	8,619	1	2,076	9
อำเภอเจาะไอร้อง	4,849	1	5,970	12
รวม	85,729	45	108,653	1,461

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนราธิวาส

1.12 ด้านเศรษฐกิจและตลาด

สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีและรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนนั้น ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อมูลซึ่งจำแนกเป็นรายอำเภอมาได้ จึงขอนำเสนอในภาพรวม โดยรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของจังหวัดนราธิวาสคือ 67,511 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนคือ 13,148 บาท ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีและรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนจำแนกรายอำเภอปี 2551

อำเภอ	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน (บาท)
อำเภอเมือง	67,511	13,148
อำเภอดากโบ		
อำเภอบาเจาะ		
อำเภอช้างอ		
อำเภอระแงะ		
อำเภอรือเสาะ		
อำเภอศรีสาคร		
อำเภอแว้ง		
อำเภอสुकิริน		
อำเภอสุโหงโก-ลก		
อำเภอสุโหงปาดี		
อำเภอจะแนะ		
อำเภอเจาะไอร้อง		

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดนราธิวาส

ส่วนปัญหาสังคมและความยากจน ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลผู้ขึ้นทะเบียนแก้ปัญหาสังคมและความยากจน ด้านปัญหาไม่มีที่ดินทำกิน ทั้งนี้ มีจำนวนเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนแก้ปัญหาสังคมและความยากจน ด้านปัญหาไม่มีที่ดินทำกินในจังหวัดนราธิวาสพบว่า อำเภอช้างอมีจำนวนเกษตรกรขึ้นทะเบียนมากที่สุด คือ 4,246 คน (ร้อยละ 14.08) รองลงมาคือ อำเภอระแงะ และอำเภอรือเสาะ คือ 3,802 คน (ร้อยละ 12.61) และ 3,389 คน (ร้อยละ 11.24) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาอำเภอที่มีสัดส่วนจำนวนเกษตรกรขึ้นทะเบียนแก้ปัญหาสังคมและความยากจน ด้านปัญหาไม่มีที่ดินทำกินน้อยที่สุดพบว่าเป็น อำเภอจะแนะ 425 คน (ร้อยละ 1.41) รองลงมา คือ อำเภอสุโหงปาดี 991 คน (ร้อยละ 3.29) และอำเภอสุกิริน 1,387 คน (ร้อยละ 4.60) ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงข้อมูลผู้ขึ้นทะเบียนแก้ปัญหาสังคมและความยากจน ด้านปัญหาไม่มีที่ดินทำกิน

อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
อำเภอเมือง	3,114	10.33
อำเภอดากใบ	2,345	7.78
อำเภอบาเจาะ	2,777	9.21
อำเภอช้างอ	4,246	14.08
อำเภอระแงะ	3,802	12.61
อำเภอรือเสาะ	3,389	11.24
อำเภอศรีสาคร	1,920	6.37
อำเภอแว้ง	2,187	7.25
อำเภอสุคีริน	1,387	4.60
อำเภอสุไหงโก-ลก	2,055	6.82
อำเภอสุไหงปาดี	991	3.29
อำเภอจะแนะ	425	1.41
อำเภอเจาะไอร้อง	1,511	5.01
รวม	30,149	100.00

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ส่วนจำนวนเงินกู้เกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำแนกรายอำเภอ ปี 2551 พบว่า อำเภอรือเสาะ มีสัดส่วนของจำนวนเงินกู้สูงสุดคือ 266,000 บาท รองลงมา คือ อำเภอเมือง 247,000 บาท และอำเภอระแงะ 227,000 บาท ตามลำดับ สำหรับสัดส่วนของอำเภอซึ่งมีจำนวนเงินกู้เกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในสัดส่วนน้อยที่สุด 3 ลำดับแรกคือ อำเภอสุคีริน 43,000 บาท รองลงมาคือ อำเภอเจาะไอร้อง 75,000 บาท โดยอำเภอบาเจาะและอำเภอจะแนะ มีสัดส่วนของจำนวนเงินกู้เกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในสัดส่วนที่เท่ากันคือ 91,000 บาท ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนเงินกู้เกษตรกรรูดบัตรเครดิตเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	รวมเงินกู้ (พันบาท)
อำเภอเมือง	247.00
อำเภอดากใบ	104.00
อำเภอบาเจาะ	91.00
อำเภอยี่งอ	99.00
อำเภอระแงะ	227.00
อำเภอรีอเสาะ	266.00
อำเภอศรีสาคร	199.00
อำเภอแว้ง	159.00
อำเภอสุคีริน	43.00
อำเภอสุไหงโก-ลก	105.00
อำเภอสุไหงปาดี	197.00
อำเภอจะแนะ	91.00
อำเภอเจาะไอร้อง	75.00
รวม	1903.00

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดนราธิวาส

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของการจดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอในจังหวัดนราธิวาสพบว่า อำเภอซึ่งมีการจดทะเบียนนิติบุคคลสูงสุดคือ อำเภอสุไหงโก-ลก จำนวน 470 ราย รองลงมาคือ อำเภอเมืองและอำเภอดากใบ จำนวน 397 รายและ 88 ราย ตามลำดับ สำหรับอำเภอซึ่งมีการจดทะเบียนนิติบุคคลน้อยที่สุด 3 ลำดับแรกคือ อำเภอสุคีรินจำนวน 5 ราย รองลงมาคือ อำเภอศรีสาครและอำเภอแว้งในสัดส่วนที่เท่ากันคือ 12 ราย และอำเภอเจาะไอร้องจำนวน 13 ราย ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่ตั้งอยู่ จำแนกตามประเภท
การจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	ทะเบียนนิติบุคคล				รวม	ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว	ทะเบียน พาณิชย์
	บริษัท จำกัด	ห้างหุ้นส่วน จำกัด	ห้างหุ้นส่วน สามัญนิติบุคคล	บริษัทมหาชน จำกัด			
อำเภอเมือง	65	325	7	-	397	N/A	N/A
อำเภอดงไผ่	1	86	1	-	88	N/A	N/A
อำเภอเขาชะเมา	1	27	-	-	28	N/A	N/A
อำเภอยี่งอ	4	32	-	-	36	N/A	N/A
อำเภอระแงะ	4	53	7	-	64	N/A	N/A
อำเภอศรีสาคร	8	56	-	-	64	N/A	N/A
อำเภอศรีสาคร	2	10	-	-	12	N/A	N/A
อำเภอแว้ง	-	12	-	-	12	N/A	N/A
อำเภอสือริน	-	5	-	-	5	N/A	N/A
อำเภอสุไหงโก-ลก	124	337	9	-	470	N/A	N/A
อำเภอสุไหงปาดี	1	28	-	-	29	N/A	N/A
อำเภอจะแนะ	1	14	-	-	15	N/A	N/A
อำเภอเขาชะเมา	-	13	-	-	13	N/A	N/A
รวม	211	998	24	-	1,233	N/A	N/A

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดนราธิวาส

จากการศึกษาสถานประกอบการอุตสาหกรรม พบว่า จำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมจำแนกรายอำเภอ ปี 2551 ในจังหวัดนราธิวาส อำเภอซึ่งมีจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมมากที่สุดคือ อำเภอเมืองจำนวน 100 สถานประกอบการ รองลงมาคือ อำเภอสุไหงโก-ลกและอำเภอระแงะจำนวน 46 สถานประกอบการและ 38 สถานประกอบการตามลำดับ ในส่วนของจำนวนเงินทุนพบว่า มีสัดส่วนที่สอดคล้องกับสัดส่วนของจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมในลำดับที่ 1 และ 2 กล่าวคือ อำเภอเมืองมีสัดส่วนของเงินทุนมากที่สุด คือ 868,368,242 บาท รองลงมาคือ อำเภอสุไหงโก-ลกจำนวน 363,431,050 บาท และอำเภอยี่งอจำนวน 289,036,822 บาท สำหรับจำนวนคนงานพบว่า อำเภอเมืองมีสัดส่วนมากที่สุดคือ 1,497 คน รองลงมาคือ อำเภอสุไหงโก-ลกและอำเภอระแงะจำนวน 817 คนและ 360 คน ตามลำดับ ในขณะที่อำเภอเขาชะเมาและอำเภอสือรินมีจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมน้อยที่สุดในสัดส่วนที่เท่ากันคือ 7 สถานประกอบการ รองลงมาที่มีสัดส่วนที่เท่ากันคือ อำเภอศรีสาครและอำเภอแว้ง จำนวน 8

สถานประกอบการ ส่วนอำเภอที่มีจำนวนสถานประกอบการดังกล่าวน้อยเป็นลำดับที่ 3 คืออำเภอ
เจาะไอร้อง จำนวน 9 สถานประกอบการ สำหรับสัดส่วนของจำนวนเงินทุนที่น้อยที่สุด 3 ลำดับแรก
คือ อำเภอบาเจาะจำนวน 655,516 บาท รองลงมาคือ อำเภอเจาะไอร้องและอำเภอสุคีริน จำนวน
7,065,451 บาทและ10,261,000 บาท ตามลำดับ ในส่วนจำนวนคนงานพบว่า อำเภอสุคีริน อำเภอศรี
สาคร และอำเภอเจาะไอร้อง มีสัดส่วนที่น้อยที่สุด 3 ลำดับแรก คือ 31 คน 34 คนและ 43 คน
ตามลำดับ ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอข้อมูลจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมจำแนกรายอำเภอ
ปี 2549 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.10 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน
จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2551

อำเภอ	จำนวนสถานประกอบการ	จำนวนเงินทุน	จำนวนคนงาน
	อุตสาหกรรม	(บาท)	(คน)
อำเภอเมือง	100	868,368,242	1,497
อำเภอตากใบ	32	131,504,500	197
อำเภอบาเจาะ	7	655,516	53
อำเภอยี่งอ	18	289,036,822	155
อำเภอระแงะ	38	106,966,129	360
อำเภอรือเสาะ	12	78,685,559	242
อำเภอศรีสาคร	8	15,211,695	34
อำเภอแว้ง	8	46,315,690	111
อำเภอสุคีริน	7	10,261,000	31
อำเภอสุไหง โโก-ลก	46	363,431,050	817
อำเภอสุไหงป่าดี	16	34,660,101	122
อำเภอจะแนะ	13	80,794,700	245
อำเภอเจาะไอร้อง	9	7,065,451	43
รวม	314	2,032,956,455	3,907

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนราธิวาส

1.13 ข้อมูลด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์

จังหวัดนราธิวาสมีผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นชื่อและเป็นที่ยอมรับของตลาดอยู่หลายชนิด โดยเฉพาะชื่อเสียงของนกกองหัวจุกและนกเขาชวาเสียง จากการสำรวจพบว่าผลิตภัณฑ์หลักของจังหวัดนราธิวาส คือกรงนกกองหัวจุก กรงนกเขาชวา กล้วยฉาบ กล้วยกรอบแก้ว กล้วยอบ ขนมทองม้วนสมุนไพร และข้าวเกรียบปลาบ้านใหม่ ทั้งนี้ สามารถสรุปรายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ ประจำจังหวัดนราธิวาส ได้ว่าส่วนใหญ่อำเภอต่าง ๆ มีสินค้า OTOP ประจำอำเภอเป็นสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมผม ซึ่งประมาณครึ่งหนึ่งทำมาจากผ้าบาติก ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.11 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.11 แสดงรายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	รายการสินค้า
อำเภอเมือง	ข้าวเกรียบปลา ผ้าเช็ดหน้า ผ้าตัดเสื้อชุด 4 หลา (ผ้าจีน) ผ้าพันตัวชายหาด ผ้าพันคอ เสื้อเชิ้ต/ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก ผ้าคลุมไหล่บาติก ผ้าพันตัวบาติกป่าเต๊ะ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าเช็ดหน้า ชุดนอน บาติกประเภทเสื้อคอกลม กระเป๋ากระจุดไม้กวาดก้านกะพ้อ ซองใส่เอกสาร โคมไฟหวาย กระบุงกระจุด ถาดใส่ผลไม้ทรง เรือกอและจำลอง
อำเภอดากใบ	ข้าวซ้อมมือ ข้าวหอมกระดังงาซ้อมมือ ผ้าปักจักร ผ้าบาติก
อำเภอบาเจาะ	ชุดละหมาด ผ้าคลุมผมบาติก กระเป๋า กล่องของขวัญ กระเป๋ากระจุด เรือกอและจำลอง
อำเภอยี่งอ	ผ้าตัดชุด/ผ้าคลุมผมบาติก ภาพประดับฝาผนังจากกะลามะพร้าว แหมพูสระผสมสมุนไพรดอกอัญชัญ
อำเภอระแงะ	ส้มแขกแปรรูป ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก ผ้าโสร่งป่าเต๊ะ
อำเภอเรือเสาะ	เครื่องต้มสมุนไพร เสื้อสำเร็จรูป กรงนกเขา กรงนกกองหัวจุก เครื่องต้มสมุนไพร
อำเภอศรีสาคร	ผ้าคลุมผมสตรี
อำเภอแว้ง	ขนมทองพับ ทองม้วน น้ำพริกเผา ผ้าป่าเต๊ะ ผลิตภัณฑ์ผ้าปัก ผลิตภัณฑ์จากผ้าใยบัว
อำเภอสุคีริน	ขนมเค้ก ขนมปัง กล้วยอบ กล้วยปรุงรส แหนมเห็ดนางฟ้า ผ้าคลุมผม จักสานหวาย (เก้าอี้) กระบี่หวาย ไม้กวาดดอกหญ้า ไม้กวาดดอกหญ้าด้ามหวาย ดอกไม้จันทร์และพวงหรีด

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

อำเภอ	รายการสินค้า
อำเภอสุโขทัย	ซอลปรูรอส, ซอสมะเขือเทศ ผ้าละหมาด ผ้าปาเต๊ะ ผ้าคลุมผม กระดานนวดฝ่าเท้า
อำเภอสุโขทัย	ส้มแขกแห้ง ผ้าคลุมผม ผ้าละหมาด
อำเภอจะนะ	ผ้าคลุมผมสตรีปักจักร ผ้าละหมาดปักจักร
อำเภอเจาะไอร้อง	ข้าวเกรียบสมุนไพร ส้มแขกแห้ง ทุเรียนกวน ถั่วฝักยาว ผ้าคลุมผม

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน

1.14 ข้อมูลด้านการศึกษา

ปัจจุบันมีสถานศึกษารวมทั้งหมด 488 แห่ง (ไม่รวมแหล่งวิชาการนอกระบบ) สังกัด สปช. 255 แห่ง สังกัด สศ. 18 แห่ง สังกัด สช. 82 แห่ง สังกัด กศป. 15 แห่ง สังกัดเทศบาล 10 แห่ง สถาบันการศึกษาปอเนาะที่จดทะเบียน 76 สถาบัน จำนวนนักเรียนก่อนประถมศึกษา 31,200 คน ระดับประถมศึกษา 88,200 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 17,300 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. 9,400 คน ระดับอุดมศึกษา (ปวส.) 900 คน ระดับอุดมศึกษา (วิทยาลัยพยาบาล) 800 คน รวม 147,700 คน และเมื่อพิจารณาเฉพาะสถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา พบว่ามีสถาบันการศึกษาดังกล่าวอยู่ในจังหวัดนราธิวาส ได้แก่ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ โครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์นราธิวาส วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส วิทยาลัยการอาชีพสุโขทัย-สุโขทัย วิทยาลัยเทคนิคนราธิวาส วิทยาลัยการอาชีพตากใบ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนราธิวาส สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนราธิวาส

ส่วนที่ 2 ประเด็นด้านแรงงาน / อาชีพ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบ Focus Group โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ร่วมกับผลการศึกษาจากเอกสาร สามารถสรุปผลการวิจัยด้านแรงงาน / อาชีพได้ดังนี้

2.1 ด้านอัตราการว่างงานและสาเหตุของการว่างงาน

ชุมชนที่มีอัตราการว่างงานสูงสุด คือ ชุมชนประมงที่อยู่ติดชายฝั่งทะเลในอำเภอเมืองและอำเภอตากใบ เนื่องจากอาชีพประมงเป็นอาชีพที่ด้อยขึ้นกับสภาวะของธรรมชาติ ในหน้าลมมรสุมจะไม่สามารถประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้ในส่วนของที่พักอาศัยจะสร้างบ้านพักริมทะเลซึ่งเป็นดินทราย ทำให้ไม่สามารถทำการเกษตรอย่างอื่นได้เลย นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้หญิงว่างงานมากกว่าผู้ชาย

ส่วนหนึ่งมาจากสาเหตุของครอบครัวที่ต้องมีภาระหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรและผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่เป็นครอบครัวใหญ่ตามอัตตลักษณ์ และวิถีชีวิตของชาวมุสลิมในพื้นที่

ทั้งนี้ การว่างงานนั้นมีหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับทำให้คำนิยาม เช่น การว่างงานตามฤดูกาล การว่างงานตามอายุ เป็นต้น แม้ข้อเท็จจริงอาจบ่งบอกว่าบางพื้นที่ในนราธิวาสเกิดการว่างงาน นั่นก็ไม่สามารถอ้างอิงและเชื่อถือได้ทั้งหมด เนื่องจากมีชาวบ้านบางส่วนที่เดินทางไปทำงานยังประเทศมาเลเซีย โดยไม่ได้ขึ้นทะเบียนการทำงานนอกประเทศตามกฎหมายกำหนด จึงถูกนับว่าเป็นคนว่างงานไปโดยปริยาย ซึ่งความเป็นจริงแล้วมีรายได้กลับมาจนถือเป็นรายได้หลักแก่ครอบครัวในประเทศไทย หากมองในมุมมองการว่างงานตามฤดูกาล อาชีพหลักของชาวนราธิวาสร้อยละ 90 คือ เกษตรกรรม เช่น ชาวสวนยาง ก็จะเกิดการว่างงานในหน้าฝน และชาวสวนผลไม้เกิดการว่างงานหลังจากฤดูเก็บเกี่ยว เป็นต้น จังหวัดนราธิวาสแตกต่างจากสงขลาที่จะมีงานประเภทอื่นๆ รองรับเมื่อเกิดการว่างงานบางช่วงเวลา เช่น งานบริการและการท่องเที่ยว นอกจากนั้นยังมีการประกอบอาชีพจำพวกล่าสัตว์ หาของป่า และร่อนทอง (อ.สุคีริน) ซึ่งอาชีพเหล่านี้อาจจะไม่มีการสำรวจข้อมูลอย่างทั่วถึง ซึ่งอาจเป็นอีกสาเหตุที่ทำให้นราธิวาสมีอัตราการว่างงานสูง

2.2 ด้านแรงงาน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า แรงงานส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีการทำสวนยางพาราเป็นหลัก รองลงมา คือ การทำสวนผลไม้ เช่น ลองกองและสละ และมีการทำนาในบางพื้นที่ เช่น อำเภอบาเจาะ นอกจากนี้ยังมีแรงงานสตรีบางส่วนประกอบอาชีพเสริม ได้แก่ การทำขนม การขายปลา และทำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปลา (เช่น กะปิ ปลาข้าวเกรียบปลา) การค้าขาย และการเย็บผ้าคลุม เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าในเกือบทุกพื้นที่ของจังหวัดนราธิวาส ผู้หญิงส่วนใหญ่จะมีบทบาทในการประกอบอาชีพเพื่อเป็นรายได้หลักของครอบครัวและมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ถึงร้อยละ 90 เช่น การพัฒนาชุมชน การฝึกอบรมอาชีพ การรวมกลุ่มอาชีพ การจัดงานบุญ การจัดงานพบปะสังสรรค์ ซึ่งบทบาทมากที่เห็นได้ชัดเจนคือ การเป็นสมาชิกของกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ส่วนผู้ชายนั้นยังคงบทบาทหลักในด้านศาสนาและความมั่นคง อย่างไรก็ตาม การประกอบอาชีพและการตัดสินใจ ผู้หญิงจะมีการแปรผันตามแนวความคิดของผู้ชายและมีกรอบจำกัดตามแนวคิดทางศาสนา

2.3 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพ

แรงงานบางส่วนมีการโยกย้ายไปทำงานนอกพื้นที่ในเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพฯ ภูเก็ต หาดใหญ่ เป็นต้น ตลอดจนในต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย ด้วยเหตุผลที่ต้องการค่าจ้างที่สูงกว่า และพบว่า สตรีส่วนใหญ่จะรับงานฝีมือมาทำที่บ้าน ทั้งนี้เพราะต้องทำงานบ้านและดูแลครอบครัวเป็นหลัก จึงทำให้สตรีแทบไม่มีเวลาออกมาประกอบอาชีพนอกบ้าน และได้รับความร่วมมือจาก

แรงงานชายค่อนข้างน้อย โดยส่วนใหญ่ แรงงานสตรีจะเป็นผู้เริ่มต้นทำอาชีพเสริมในครัวเรือน เช่น เลี้ยงแพะ และหากการประกอบอาชีพนั้นสามารถสร้างรายได้เป็นจำนวนมากขึ้น ฝ่ายชายจึงจะลงมาช่วยทำด้วย (บางครอบครัว) นอกจากนี้พบว่า วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของสตรีในพื้นที่ถือเป็นอุปสรรคสำคัญของแรงงานสตรีเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการที่สตรีที่แต่งงานแล้วต้องทำงานที่บ้าน ไม่สามารถเดินทางไปทำงานนอกบ้านได้ จึงเป็นการปิดโอกาสการประกอบอาชีพและความเจริญก้าวหน้าของแรงงานสตรี

ในกรณีที่สตรีบางพื้นที่มีรายได้เสริมจากการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การปักผ้าคลุมผม แต่ก็ยังมีอุปสรรคเรื่องการหาตลาดไม่ได้ และไม่มีความรู้ในการพัฒนาสินค้า จึงถูกตัดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ในบางพื้นที่จึงมีการรวมกลุ่มสตรีเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง แต่การรวมกลุ่มนั้นไม่เข้มแข็ง และสินค้าที่ผลิตออกขายไม่มีการพัฒนาต่อยอด ทำให้สินค้าไม่มีความหลากหลาย ไม่สามารถแข่งขันได้ และไม่มีการเพิ่มมูลค่าในตัวสินค้า เช่น การบรรจุหีบห่อที่ดูไม่น่าสนใจ ส่วนผลิตภัณฑ์ด้านอาหารหลาย ประเภทยังไม่มีการรับรองด้านสุขอนามัย อีกทั้งอุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิตที่มีอยู่ยังไม่มีความทันสมัย ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ ส่งผลให้การผลิตไม่ต่อเนื่อง การจัดส่งสินค้าจึงล่าช้า

2.4 ด้านแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของการประกอบอาชีพ

เนื่องจากข้อจำกัดด้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของสตรีในพื้นที่ รัฐบาลจึงควรส่งเสริมให้สตรีในพื้นที่สามารถประกอบอาชีพและหารายได้เสริมจากการทำงานที่บ้าน โดยการจัดอบรมให้ความรู้แก่สตรี โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อยอดจากงานที่ชาวบ้านได้ทำอยู่แล้ว และให้ความรู้เรื่องการจัดการเวลา เพราะผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่ต้องการทำงานนอกบ้าน เช่น ผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบปลา นับว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครราชสีมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งสนับสนุนสินค้าให้มีความโดดเด่น โดยอาจจะใช้เหล็กหรือ Pringle (มันฝรั่งทอด) เป็นเกณฑ์มาตรฐานการเปรียบเทียบ (Benchmark) ในการผลิต ก็จะทำให้ข้าวเกรียบได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการหาตลาดในการขายสินค้าให้แก่ชาวบ้านและควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เช่น การเป็นสื่อกลางให้เจ้าของสวนและพ่อค้าได้เจรจาและส่งมอบสินค้า เพราะหากเจ้าของสวนต้องเร่งขายผลผลิตลงเองนั้นทำได้ยาก เพราะลงกองต้องตัดเป็นระยะ ๆ แตกต่างจากผลไม้ชนิดอื่นที่สามารถเก็บเกี่ยวก่อนได้ ชาวสวนจึงสามารถทำหน้าที่ทั้งผู้ผลิตและผู้จำหน่ายได้ในเวลาเดียวกัน

ปัญหาที่พบอีกบางประการคือ รัฐบาลอุดหนุนงบประมาณมากเกินไป จนทำให้ชาวบ้านเกิดพฤติกรรมรอรับการช่วยเหลือเพียงอย่างเดียว และทำให้เกิดอาชีพรับจ้างอบรม รัฐจึงควรสนับสนุนและจัดโครงการฝึกอบรมเท่าที่จำเป็น และควรมีกระบวนการการฝึกอบรม การ

ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ในระยะยาว ควรมีการให้การศึกษาและส่งเสริมการให้ความรู้เพื่อสร้างบัณฑิตในพื้นที่ที่จะเป็นกำลังสมองในการพัฒนาตนเองและชุมชนต่อไป นอกจากนี้ควรปรับทัศนคติเรื่องการทำงานว่า ความหมายคำว่า “อาชีพ” ไม่ได้หมายความเพียงการทำงานในองค์กรหรือหน่วยงานหรือการมีเงินเดือนเป็นรายได้เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการประกอบอาชีพ หรืออุตสาหกรรมในครัวเรือนซึ่งสามารถเป็นรายได้หลักได้เช่นกัน

2.5 ด้านโอกาสในการประกอบอาชีพ

วิถีชีวิตของหญิงมุสลิมจะไม่นิยมเดินทางไปทำงานในโรงงานหรือเดินทางออกนอกหมู่บ้านระยะทางไกล จะมีการเดินทางในลักษณะไปเช้าเย็นกลับ ซึ่งการประกอบอาชีพเสริมที่มีลักษณะเหมาะสมกับชาวบ้านในจังหวัดนครราชสีมาคือ ปักจักร ผ้าคลุม ซึ่งบางส่วนจะมีตัวแทนจากโรงงานมารับซื้อ อยากรู้ก็ตาม ควรส่งเสริมให้ชาวบ้านเป็นเจ้าของกิจการ ไม่ใช่แค่รับจ้างผลิต เพราะตัวแทนจากโรงงานหรือพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อจะกดราคา ทำให้ชาวบ้านได้รายได้ น้อยมาก นอกจากนั้น การแปรรูปสมุนไพรก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่น่าสนใจ เพราะช่วงเวลาที่กลุ่มสตรีว่างคือในช่วงบ่าย ซึ่งเสร็จสิ้นภาระจากการทำสวนยาง และยังพบว่า อุตสาหกรรมที่ต้องการแรงงานสตรีมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ อุตสาหกรรมการผลิต (ในครัวเรือน) รองลงมาคือ OTOP อันดับ 3 คือ อุตสาหกรรมบริการ อันดับ 4 คือ อุตสาหกรรมเกษตร (พืช) อันดับ 5 คือ อุตสาหกรรมเกษตร (ปศุสัตว์) และอุตสาหกรรมประมง ตามลำดับ ทั้งนี้ อุตสาหกรรมการผลิตต้องเป็นอุตสาหกรรมการผลิตในครัวเรือน เนื่องจากสอดคล้องกับวิถีชีวิตของหญิงมุสลิม ที่ไม่นิยมเดินทางออกจากหมู่บ้านไปทำงาน และสามารถประกอบกิจการทางศาสนาได้ตามต้องการ

อัตราความต้องการแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานสตรีมีมากที่สุดในภาคอุตสาหกรรมภายในครัวเรือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีที่มีฝีมือในการตัดเย็บและมีประสบการณ์ในการตัดเย็บมาก่อน ตลาดจะมีความต้องการมากเป็นพิเศษ ในส่วนของอุตสาหกรรมบริการตลาดมีความต้องการแรงงานสตรีเช่นกัน แต่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่ค่อยรับสตรีมุสลิมเข้าทำงาน เนื่องจากลักษณะงานส่วนใหญ่จะขัดต่อหลักศาสนา เช่น สตรีมุสลิมไม่สามารถทำงานในร้านอาหารที่ขายเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ หรืองานบางอย่างไม่อนุญาตให้สตรีที่สวมผ้าโพกศีรษะทำงาน เนื่องจากอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานได้ รองลงมาเป็นความต้องการแรงงานในส่วนของภาคอุตสาหกรรมเกษตร (พืช) และอุตสาหกรรมเกษตร (ปศุสัตว์) ตามลำดับ

2.6 ด้านการส่งเสริมแรงงานและอาชีพ

กลุ่มอุตสาหกรรมที่ควรให้การส่งเสริมแรงงานคือ อุตสาหกรรมการผลิต (ครัวเรือน) อุตสาหกรรมเกษตร (ปศุสัตว์) และ OTOP เพราะไม่ขัดต่อหลักศาสนา เหมาะกับวัฒนธรรม และถ้าเป็นแรงงานสตรีก็สามารถทำงานที่บ้านได้ ไม่บกพร่องงานบ้าน นอกจากนี้มีการเปิดหลักสูตร

ส่งเสริมอาชีพให้กับคนในท้องถิ่นควรเป็นหลักสูตรที่มีความยั่งยืน และแตกต่างจากโครงการที่ผ่านมา ทั้งนี้ เจ้าของโครงการต้องแสวงหาข้อมูลที่แท้จริงว่าชาวบ้านต้องการอะไร ไม่ใช่อบรมแล้วก็จบไป ไม่มีการติดตามและประเมินผลถึงประโยชน์ที่ชาวบ้านต้องการอย่างแท้จริง หลักสูตรที่จำเป็น ได้แก่ หลักสูตรออกแบบ ประดิษฐ์ สร้างเอกลักษณ์ หลักสูตรการจัดการเบื้องต้น ทุกหลักสูตรทำต่อเนื่องอย่างครบวงจร

ส่วนที่ 3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจและตลาด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบ Focus Group โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ร่วมกับผลการศึกษาจากเอกสาร สามารถสรุปผลการวิจัยด้านเศรษฐกิจและตลาด ได้ว่ามีภาวะความยากจนกระจายตัวอยู่ทั่วไปในทุกพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมา สามารถสรุปโดยเรียงลำดับความยากจนและเหตุผลที่เกิดความยากจนได้ คือ ในส่วนอำเภอเมือง อำเภอตากใบ ไม่ได้ระบุพื้นที่ใดในอำเภอว่าเป็นพื้นที่ซึ่งมีความยากจน แต่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้ความเห็นว่าพื้นที่ที่น่าจะยากจนมากส่วนใหญ่จะมีผู้ที่มีอาชีพทำประมงชายฝั่ง เนื่องจากเป็นอาชีพที่ขึ้นกับลมมรสุม ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตลอดทั้งปี และจะมีที่พักอาศัยริมทะเลซึ่งเป็นดินทราย ทำให้ไม่สามารถทำการเกษตรอย่างอื่นได้เลย บางครอบครัวมีอาชีพเสริมเล็กน้อย เช่น เลี้ยงเป็ด ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว เช่น สบู่ น้ำมันมะพร้าวบิ๊บเย็น ขนมขี้มด กาบมะพร้าวปลุกกล้วยไม้ วิธีชีวิตประจำคือ ภรรยาต้องเลี้ยงบุตรอยู่บ้านขณะที่สามีออกหาปลา ส่วนอำเภอจะนะ อำเภอเจาะไอร้อง (บ้านทอน ศาลาใหม่ โลกเคียนซาเจาะ) และอำเภอสุคีริน เป็นพื้นที่ซึ่งมีคนจากนอกพื้นที่เข้ามาทำงานและสร้างถิ่นฐานหลายกลุ่ม เช่น คนจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อำเภอเจาะไอร้องพบเหตุการณ์ความไม่สงบบ่อยครั้งและเป็นพื้นที่สีแดง จึงทำให้ไม่มีการลงทุนทางธุรกิจ นอกจากนี้พื้นที่ของจังหวัดตั้งอยู่ตรงกลางแอ่งกระทะทำให้รายได้ไม่กระจายไปสู่อำเภอรอบนอก เช่น อำเภอบาเจาะ เนื่องจากพื้นที่มีเทือกเขาภูโดและพญาเจาะ ทำให้ไม่มีพื้นที่ใช้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น พื้นที่ปลูกยางพารา นอกจากนี้ยังพบอุปสรรคทางภัยธรรมชาติ คือ หน้าแล้งเกิดไฟป่าและหน้าฝนเกิดน้ำท่วม ภาครัฐควรมีการส่งเสริมการปลูกยางพาราและปาล์ม ส่วนอำเภอศรีสาคร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาทำให้ชาวบ้านบางส่วนมีการเคลื่อนย้ายแรงงานออกไปทำงานนอกพื้นที่

ทั้งนี้ หากจำแนกพื้นที่ออกตามหมู่บ้านพบว่า หมู่บ้านที่ยากจนที่สุดเป็นหมู่บ้านที่ประกอบอาชีพทำประมงชายฝั่งส่วนหมู่บ้านที่เกิดปัญหาความไม่สงบ ได้แก่ (ผู้ให้ข้อมูลไม่ได้เรียงลำดับความรุนแรง) 1) อ.บาเจาะ - หมู่ที่ 3 คอและ 2) อ.ศรีสาคร - หมู่ที่ 6 ตะมะยุง บ้านแนนากอ 3) อ.จะนะ - หมู่ที่ 7 บ้านน้ำหอม 4) อ. ช้างอ - หมู่ที่ 5 ตะปอเยาะ บ้านภูยิ 5) อ.เจาะไอร้อง - หมู่ที่ 6 บ้านนาโงคุดง 6) ต.เรียง (อ.รือเสาะ) 7) ต.บุกิต (อ.เจาะไอร้อง) 8) ต. โลกเคียน (อ.เมือง) ส่วนชุมชนที่มีความยากจน

มากที่สุดคือ ชุมชนบาละฮีละและชุมชนกุลากาปิยะ เนื่องจากคนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงไม่
มีส่วนเกษตรกรรมเป็นของตนเอง มีรายได้ต่อวันจากการออกทะเลจับปลา และต้องนำเอาปลาที่จับได้
ไปจำหน่ายที่จังหวัดปัตตานี เพราะมีสะพานปลาขนาดใหญ่และมีมานานกว่าจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งทำ
ให้ปลาที่จับได้มีราคาสูงขึ้น

ส่วนที่ 4 ประเด็นด้านผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ OTOP เช่น ผ้าคลุมหมม หมวกกาปิเยาะ ผ้าบาติก โบไม้สีทอง ข้าวเกรียบ
เรือกอกและจำลอง พบว่าสินค้ามีคุณภาพดี ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ใช้แรงงานสตรีเป็นหลัก ยกเว้นการทำ
โบไม้สีทองและเรือกอกและจำลอง จะใช้แรงงานผู้ชายเป็น ส่วนใหญ่ วัตถุดิบที่ใช้บางส่วนมาจากใน
พื้นที่ เช่น โบไม้สีทอง ข้าวเกรียบ และเรือกอกและจำลอง ส่วนผ้าที่ใช้เย็บผ้าคลุมหมม หมวกกาปิเยาะ
และผ้าบาติก ยังใช้วัตถุดิบจากภายนอกพื้นที่ ราคาของผลิตภัณฑ์จะขึ้นอยู่กับคุณภาพ ความสวยงาม
ความปราณีต และความคิดสร้างสรรค์ สินค้าบางชนิด เช่น เรือกอกและจำลอง มีราคาสูงเนื่องจากผลิต
ได้ยาก ต้องอาศัยผู้ที่มีทักษะและมีความชำนาญ สำหรับช่องทางการจัดจำหน่ายยังมีน้อยมาก ต้อง
อาศัยงานเทศกาลขายจึงจะมียอดจำหน่ายสูง สำหรับหมวกกาปิเยาะ มีการผลิตจำนวนมากจนทำให้
สินค้าล้นตลาด และมีการตัดราคาสินค้าจนทำให้ราคาคงในที่สุด ปัญหาและอุปสรรคในการผลิต
สินค้า OTOP ส่วนใหญ่เกิดจากการขาดแคลนแรงงานที่มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ทำให้การ
ผลิตสินค้าล่าช้า ไม่ทันกับความต้องการ และยังมีปัญหาจากการขาดความรู้การออกแบบและบรรจุ
ภัณฑ์ ทำให้จำหน่ายสินค้าได้ค่อนข้างน้อยและบางส่วนก็เสียหาย สำหรับแนวทางการแก้ไข ควรมี
การฝึกอบรมให้ความรู้และฝึกหัดแรงงานฝีมือ และให้ความรู้ด้านการตลาดเบื้องต้น หน่วยงานที่
เกี่ยวข้องควรจัดหาตลาดรองรับและควรดำเนินการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ 5 ประเด็นด้านสถาบันและหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพในพื้นที่

จากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรที่สตรีในชุมชนต้องการอบรม
เพิ่มส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการผลิต เช่น หลักสูตรออกแบบงานประดิษฐ์ของที่ระลึก
ระดับฝีมือ การอบรมควรทำอย่างต่อเนื่องและครบวงจร และควรมีการส่งเสริมการสร้างเอกลักษณ์
และความคิดสร้างสรรค์ให้กับสินค้า นอกจากนี้หลักสูตรการจัดการเบื้องต้น เช่น การตลาด การบัญชี
เบื้องต้น การพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับกลุ่มผู้นำสตรี ก็จะมีส่วนช่วยให้การผลิตและการจำหน่ายสินค้า
สมบูรณ์มากขึ้น ในขณะที่ การพัฒนาแรงงานด้านการเกษตร ก็เป็นหลักสูตรที่มีความจำเป็นในระดับ
ที่เท่ากันกับหลักสูตรอื่นที่กล่าวมาแล้วด้วย

จังหวัดยะลา

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงคุณภาพของจังหวัดยะลา จะนำเสนอเนื้อหาเป็น 5 ส่วนตามแนวทางการสัมภาษณ์ คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านพื้นที่ ส่วนที่ 2 ประเด็นด้านแรงงาน/อาชีพ ส่วนที่ 3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจและตลาด ส่วนที่ 4 ประเด็นด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ และส่วนที่ 5 ประเด็นด้านสถาบันและหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพในพื้นที่ ทั้งนี้ ในส่วนที่ 1 เป็นผลการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ ที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ ตำรา นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ รายงานประจำปี รายงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และส่วนที่ 2 – 5 เป็นผลการศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบ สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารองค์กรที่สำคัญ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในจังหวัด นราธิวาส โดยมีผู้เข้าร่วม 13 รายและนำเสนอในรูปแบบข้อมูลประกอบคำบรรยาย และความเรียงในแต่ละส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านพื้นที่

1.1 ด้านประวัติศาสตร์

ยะลาเดิมเป็นท้องที่หนึ่งของเมืองปัตตานี ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้มีการปรับปรุงการปกครองใหม่เป็นการปกครองแบบเทศาภิบาลและได้ออกประกาศชื่อ บังคับสำหรับปกครอง 7 หัวเมือง รัตนโกสินทรศก 120 ซึ่งประกอบด้วยเมืองปัตตานี หนองจิก ยะหริ่ง สายบุรี ยะลา ะแงะ และรามัน ในแต่ละเมืองจะแบ่งเขตการปกครองเป็นอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ต่อมาในปี พ.ศ. 2447 ประกาศจัดตั้งมณฑลปัตตานีขึ้นดูแลหัวเมืองทั้ง 7 แทนมณฑลนครศรีธรรมราช และยุบเมืองเหลือ 4 เมือง ได้แก่ ปัตตานี ยะลา สายบุรี และะแงะ ต่อมา พ.ศ. 2450 เมืองยะลาแบ่งเขตการปกครองเป็น 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองยะลาและอำเภอยะหา ต่อมา พ.ศ. 2475 ได้มีการยกเลิกมณฑลปัตตานี และในปี พ.ศ. 2476 เมืองยะลาได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นจังหวัดยะลาตามพระราชบัญญัติราช อาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 เรื่อง การจัดระเบียบราชการบริหารส่วนภูมิภาค ออกเป็นจังหวัด เป็นอำเภอ และให้มีข้าหลวงประจำจังหวัด และกรมการจังหวัดเป็นผู้บริหารราชการ

1.2 ด้านสัญลักษณ์/คำขวัญ

- ดอกไม้ประจำจังหวัด : ดอกพิกุล (*Mimusops elengi*)
- ต้นไม้ประจำจังหวัด : ศรียะลา (*Saraca declinata*)
- คำขวัญประจำจังหวัด : ได้สุดสยาม เมืองงามชายแดน

1.3 ด้านสังคม/วัฒนธรรม

ยะลาเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ตอนล่างที่นิยมเสียงของนกเขาและยังเชื่อว่า นกเขาเป็นสัตว์มงคลที่จะนำโชคกลับมาให้แก่ผู้เป็นเจ้าของ โดยเฉพาะหากเป็นนกเขาที่มีลักษณะถูกต้องตามตำรา ด้วยเหตุนี้ทางเทศบาลเมืองยะลา ร่วมกับชมรมผู้เลี้ยงนกเขาชาวจังหวัดยะลา จึงจัดให้มีการแข่งขันนกเขาชาวเสียงชิงแชมป์อาเซียน ครั้งที่ 1 ขึ้นในประเทศไทย เมื่อปี 2529 ต่อมาได้จัดเป็นงานเทศกาลประจำปีของจังหวัดยะลา ณ บริเวณสนามสวนขวัญเมือง กำหนดการจัดงานคือ วันเสาร์-อาทิตย์ แรกของเดือนมีนาคม ทุกปี ผลปรากฏเป็นที่นิยมของผู้ที่เลี้ยงนกเขาจากทั่วภูมิภาคของประเทศไทย และประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน อินโดนีเซีย ในการแข่งขันได้แบ่งระดับเสียง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับเสียงเล็ก ระดับเสียงกลางและระดับเสียงใหญ่ ปัจจุบันเทศบาลนครยะลา ร่วมกับชมรมนกเขาชาวเสียงจังหวัดยะลา และกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นผู้จัดการแข่งขันนกเขาชาวอาเซียน นอกจากมีการแข่งขันนกเขาชาวเสียงแล้วยังมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การชนโค ชนแกะ ชนไก่ ตกปลา และจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์การเลี้ยงนกเขาชาวทุกชนิด

ในส่วนของงานสมโภชหลักเมืองยะลานั้น เดิมจังหวัดยะลาเป็นอาณาเขตหนึ่งในบริเวณ 7 หัวเมือง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดปัตตานี เมื่อแยกออกเป็นเมืองหนึ่งต่างหากในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (ในรัชกาลที่ 1 พ.ศ. 2333) มีเจ้าเมืองปกครองนับตั้งแต่แยกเป็นจังหวัดมาจนกระทั่งปัจจุบัน (พ.ศ. 2505) รวม 31 คน จากการดำริของ พ.ต.อ.(พิเศษ) ศิริ คชหิรัญ ครั้งดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา ร่วมใจกันก่อสร้างหลักเมืองขึ้นที่ บริเวณศูนย์วงเวียน หน้าศาลากลางจังหวัด โดยเริ่มวางศิลาฤกษ์ก่อสร้างเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2504 เวลา 10.30 น. โดยกรมป่าไม้เป็นผู้จัดหาไม้ชัยพฤกษ์ จากป่าเมืองกาญจนบุรี และเสาหลักเมืองมีลักษณะเป็นแท่งกลม ดันเสาวัดโดยรอบได้ 105 เซนติเมตร ปลายเสา 48 เซนติเมตร สูง 1.25 เมตร มีเทพารักษ์จากกาญจนบุรีมาประจำอยู่วางบนฐานกลมแกะสลักลวดลายแบบไทย ลงรักปิดทองรอบฐานชั้นบนและกลางแกะสลักเป็นรูปนักรบโบราณถือโล่และดาบ กล่าวกันว่าเป็นวิญญูณแม่ทัพคนหนึ่งของพระเจ้าตากสินมหาราช ในสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ทรงพระสุหร่ายและทรงเจิมยอดเสาหลักเมืองและพระราชทานแก่ พ.ต.อ.(พิเศษ) ศิริ คชหิรัญ เมื่อวันศุกร์ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2505 และได้ฤกษ์ประกอบพิธีฝังเสาและปักยอดหลักเมืองเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2505 เวลา 12.11 น. ยอดเสาหลักเมืองแกะเป็นรูปพระพรหมมี 4 หน้า อันเป็นหลักแห่งความเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ส่วนศาลหลักเมืองก่อสร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กตบแต่งด้วยหินขัดทั้งหลังเป็นรูปจัตุรมุข หันหน้าไปตามทิศทั้ง 4 มีบันไดขึ้นทั้ง 4 ทิศ รูปลักษณ์สี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สองชั้น หลังคามุงด้วยกระเบื้องเคลือบสลับสี ตัวศาลกว้าง 6.00 เมตร สูง 6.50 เมตร มีถนนทางเข้า 4 ทิศ รอบ ๆ ตัวศาลมีสระน้ำและปลูกไม้ประดับพันธุ์ไม้ไทย หลังจากพิธีกรรมในการ ฝังหลักเมืองผ่านพ้นไปแล้ว ได้จัดให้มีงาน

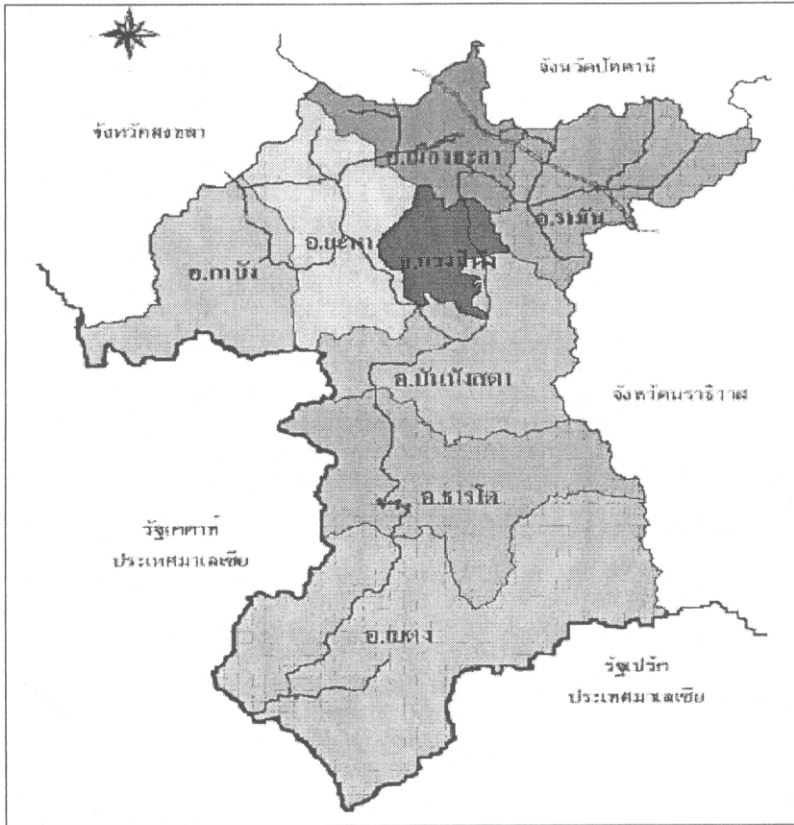
เฉลิมฉลองสมโภช 7 วัน 7 คืน ตั้งแต่วันที่ 25 – 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2505 และได้ยึดถือเป็นงานสมโภชประจำปีทุกปีตลอดมาจนกระทั่งปัจจุบัน

ส่วนเทศกาลตักบาตรเทโวโรหณะในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 เป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่องค์พระศาสดาสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าลงจากเทวโลก หลังจากเสด็จขึ้นไปจำพรรษาอยู่ในดาวดึงส์ และตรัสพระอภิธรรมเทศนาโปรดพระพุทธมารดาในเทวโลกมาตลอดระยะเวลา 3 เดือน เมื่อออกพรรษาที่เสด็จกลับมายังโลกมนุษย์ โดยเสด็จลงมาทางบันไดสวรรค์ที่ประตูเมืองสังกัสสนคร วันเสด็จลงมาจากเทวโลกนั้นเรียกว่า “ วันเทโวโรหณะ ” เป็นวันบุญกุศลที่สำคัญวันหนึ่งทางพระพุทธศาสนา พุทธศาสนิกจึงพร้อมใจกันทำบุญตักบาตรแก่พระสงฆ์ และถือเป็นประเพณีสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน สถานที่จัดงานจะใช้วัดกุหาภิมุข เพราะวัดมีปูชนียสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญมีบันไดลงจากเขาซึ่งคล้ายคลึงสมัยพุทธกาลที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จลงมาชมพุกทวิป ฌ สังกัสสนคร กอรัปกั้ววัดมีศาสนวัตถุที่มีคุณค่าและมีสภาพเก่าแก่ที่สุด

1.4 ด้านที่ตั้ง/ขนาด

จังหวัดยะลาเป็นเพียงจังหวัดเดียวในจังหวัดชายแดนใต้ที่ไม่มีพื้นที่ติดทะเล โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดและประเทศใกล้เคียงคือ ทิศเหนือ จดอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา และอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ทิศตะวันออก จดอำเภอบาเจาะ อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส รัฐเปร์ด ประเทศมาเลเซีย ทิศใต้ จดรัฐเปร์ด ประเทศมาเลเซีย และทิศตะวันตก จดจังหวัดสงขลา และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย ดังแสดงอาณาเขตในภาพที่ 4.2 ในหน้าถัดไป

ภาพที่ 4.2 แผนที่แสดงอาณาเขตจังหวัดยะลา

1.5 ด้านภูมิประเทศ/ภูมิอากาศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดยะลา มีลักษณะเป็นภูเขา เนินเขาและหุบเขา ตั้งแต่ตอนกลางจนถึงใต้สุดของจังหวัด มีที่ราบบางส่วนทางตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ บริเวณที่ราบแม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรีไหลผ่าน อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางถึงสูงมาก โดยเฉลี่ยระหว่าง 100- 200 เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าดงดิบ และสวนยางพารา มีเทือกเขาที่สำคัญอยู่ 2 เทือกเขา คือ เทือกเขาสันกาลาคีรี เริ่มจากอำเภอเบตง เป็นแนวยาวกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียและเทือกเขาปิไล ซึ่งเป็นเทือกเขาอยู่ภายในจังหวัด ในเขตตำบลลูดีบ้านนังสาแรงของอำเภอเมืองยะลา ถึงอำเภอกรงปินัง และอำเภอรามัน ทั้งนี้ จังหวัดยะลามีแม่น้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำปัตตานี ต้นน้ำเกิดจากภูเขาในท้องที่อำเภอเบตง ไหลผ่านอำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา อำเภอยะรัง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานีและไหลลงสู่ทะเลที่อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ 210 กิโลเมตร บริเวณที่แม่น้ำปัตตานีไหลผ่านเขตอำเภอเบตง อำเภอธารโตและอำเภอบันนังสตาเป็นพื้นที่ระหว่างภูเขา การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจึงได้ก่อสร้างเขื่อนบางลางขึ้น ที่ตำบลบาเจาะ อำเภอบันนังสตา เป็นเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำอีกแห่งหนึ่งของ

ภาคใต้ ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า 3 เครื่อง มีกำลังผลิตรวม 72,000 กิโลวัตต์ แม่น้ำอีกสายหนึ่งที่ไหลผ่านจังหวัดยะลา คือ แม่น้ำสายบุรี ต้นกำเนิดจากภูเขาสันกาลาศิริ ซึ่งกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ไหลผ่านอำเภอเวียง อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผ่านอำเภอรามัน จังหวัดยะลา แล้วไหลลงสู่ทะเลที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ 150 กิโลเมตร โดยมีภูเขาที่สำคัญของจังหวัดยะลา คือ ภูเขาสันกาลาศิริ ซึ่งเริ่มต้นจากเขตอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผ่านอำเภอยะหา อำเภอบันนังสตา อำเภอธารโต และอำเภอเบตง เป็นสันเขาที่แบ่งเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย และเป็นต้นน้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำสายบุรี อีกภูเขาหนึ่ง คือ ภูเขาปิไล อยู่ระหว่างตำบลบุคิ ตำบลบันนังสาเรง และตำบลกรงปินัง อำเภอเมืองยะลา เป็นเทือกเขายาวเหยียดติดต่อกับเขตอำเภอรามันและอำเภอบันนังสตา นอกจากนั้นยังมีภูเขาปรินยอมซึ่งอยู่ระหว่างเขตอำเภอรามันและอำเภอบันนังสตา จากสภาพภูมิประเทศที่อุดมไปด้วยภูเขาทำให้จังหวัดยะลามีฝนตกเกือบตลอดทั้งปี ทำให้อากาศชุ่มชื้นอากาศอบอุ่นในตอนกลางวันและเย็นสบายในเวลากลางคืน

ภูมิอากาศจังหวัดยะลาตั้งอยู่ในเขตรมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีสภาพอากาศแบบร้อนชื้น มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม และฤดูฝนเริ่มตั้งแต่ พฤษภาคม - กุมภาพันธ์ อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยประมาณ 23.1 องศาเซลเซียส และสูงสุดเฉลี่ย 32.7 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,281.6 มิลลิเมตรต่อปี มีฝนตกเฉลี่ย 135 วันต่อปี เดือนตุลาคม - พฤศจิกายน มีฝนตกชุกที่สุด

1.6 ด้านการปกครอง

จังหวัดยะลาแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 58 ตำบล 379 หมู่บ้าน หน่วยงานส่วนภูมิภาค 34 หน่วยงาน หน่วยงานส่วนกลาง 75 หน่วยงาน หน่วยงานส่วนท้องถิ่นมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 11 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 52 แห่ง ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.12 ในหน้าถัดไป

ตารางที่ 4.12 แสดงข้อมูลเขตการปกครองและพื้นที่

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบต.	เทศบาล	ร้อยละของ	ระยะห่าง
						พื้นที่ จังหวัด	จากจังหวัด (กม.)
อำเภอเมือง	462.24	14	80	11	4	9.56	-
อำเภอเบตง	1,328.00	5	32	4	1	27.48	140
อำเภอบันนังสตา	715.00	6	50	5	2	14.80	39
อำเภอธารโต	675.00	4	37	4	1	13.97	61
อำเภอยะหา	499.90	7	49	7	1	10.33	21
อำเภอรามัน	516.03	16	90	15	2	10.68	26
อำเภอกาบัง	451.00	2	18	2	-	9.33	40
อำเภอกรงปินัง	185.00	4	23	4	-	3.85	22
รวม	4,832.17	58	379	52	11	100.0	-

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดยะลา

1.7 ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

สำหรับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดยะลาส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น จังหวัดยะลามีคู่อปรมณีย์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย คู่อปรมณีย์ตั้งอยู่ที่บริเวณสี่แยกหอนาฬิกาใจกลางเมืองเบตง สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2467 ตั้งแต่ก่อนสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง จุดประสงค์ที่สร้างไว้ในครั้งแรกก็เพื่อใช้เป็นที่กระจายข่าวสารบ้านเมืองให้ชาวเมืองเบตงได้รับฟัง จากวิทยุที่ฝังอยู่ส่วนบนของคู่อปรมณีย์ และใช้เป็นที่ไปรษณีย์มาจนทุกวันนี้ ปัจจุบันได้มีการสร้างคู่อปรมณีย์ขึ้นใหม่ใหญ่กว่าเดิมที่บริเวณศาลาประชาคม ถนนสุขยางค์ มีความสูงประมาณ 9 เมตร เป็นจุดเด่นที่นักท่องเที่ยวนิยมแวะมาถ่ายรูปเป็นที่ระลึก

พระมหาธาตุเจดีย์พระพุทธธรรมประกาศ ตั้งอยู่บนเนินเขาในตัวเมืองเบตง บริเวณวัดพุทธาธิวาส ถนนรัตนกิจ ลักษณะเจดีย์ก่อสร้างแบบศรีวิชัยประยุกต์สีทองอร่ามสูง 39.9 เมตร บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองถวายแด่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสพระชนมายุครบ 60 พรรษา จากเจดีย์สามารถมองเห็นทัศนียภาพของวัดและเมืองเบตงอีกมุมหนึ่งได้สวยงาม

ป่าบาลา - ฮาลาหรือสวนป่าพระนามาภิไธยภาคใต้ส่วนที่ 2 เป็นป่าดิบชื้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพรรณ สัตว์ป่าและนกหายากนานาชนิด และเป็นที่อาศัยของคนป่าเผ่าซาไก มีพื้นที่ขนาดใหญ่อยู่ในแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดยะลาและนราธิวาส เป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำใน

เขื่อนบางลาง นักท่องเที่ยวสามารถล่องเรือชมธรรมชาติของขุนเขา ป่าไม้และสายน้ำ โดยติดต่อเช่าเรือได้ที่ กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 445 ถนนสุขยางค์ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

ทะเลสาบธารโต ทะเลสาบบนภูเขาแห่งแรกของภาคใต้ แม้จะเกิดจากความเพียรพยายามของมนุษย์ แต่ก็ยังเป็นพื้นน้ำอันกว้างไกลสุดขอบฟ้า เป็นถิ่นกำเนิดของสัตว์น้ำและต้นกำเนิดของพลังงานไฟฟ้าในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถล่องเรือหรือล่องแพสัมผัสกับความงามของเกาะแก่งชมป่าเขาลำเนาไพร สำราญกับการตกปลาท่ามกลางไหล่เขา

อุโมงค์ปิยะมิตร อยู่ที่บ้านปิยะมิตร 1 ตำบลตะเนาะแมเราะ ใช้เส้นทางเดียวกับบ่อน้ำร้อนและน้ำตกอินทสร แต่อยู่เลยบ่อน้ำร้อนไปอีก 4 กิโลเมตร บริเวณนี้เป็นหมู่บ้านของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย เดิมเคยเป็นฐานที่มั่นของพรรคคอมมิวนิสต์มลายา (เขต 2) อุโมงค์แห่งนี้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2519 เป็นอุโมงค์คดเคี้ยวเข้าไปในภูเขายาวประมาณ 1 กิโลเมตร ความกว้างประมาณ 50-60 ฟุต ใช้เวลาในการขุด 3 เดือน มีทางเข้าออกหลายทาง ใช้เป็นที่หลบภัยทางอากาศและสะสมเสบียงในบริเวณจัดให้มีนิทรรศการแสดงภาพประวัติศาสตร์ รวมทั้งวิธีการดำเนินชีวิตภายในป่า ปัจจุบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากอีกแห่งหนึ่งของเบตง เปิดให้เข้าชมเวลา 8.00 น.-16.30 น.

บ่อน้ำร้อนเบตง เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติอย่างหนึ่งของเบตงที่มีน้ำพุเดือดขึ้นมาจากพื้นดินในหมู่บ้านจะเราะปะไร ตำบลตานาะแมเราะ ก่อนถึงอำเภอเบตง 5 กิโลเมตร บนทางหลวงหมายเลข 410 มีทางแยกขวาไปอีก 8 กิโลเมตร ตรงจุดบริเวณที่น้ำเดือดสามารถต้มไข่สุกภายใน 7 นาที มีบริการห้องอาบน้ำแร่ ซึ่งเชื่อกันว่าน้ำแร่จากบ่อน้ำร้อนสามารถบรรเทาอาการปวดเมื่อยและรักษาโรคผิวหนังได้ และน้ำตกอินทสร อยู่ห่างจากตัวเมืองเบตง 15 กิโลเมตร หรือเลยจากบ่อน้ำร้อนเบตงไปอีก 2 กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่เกิดจากภูเขา รอบบริเวณปกคลุมด้วยป่าไม้ร่มรื่น และมีแอ่งน้ำสามารถว่ายน้ำเล่นและพักผ่อนได้เป็นอย่างดี

1.8 ด้านสถานพยาบาล

จังหวัดยะลามีสถานพยาบาลไว้คอยดูแลด้านสุขภาพให้กับประชาชนรวมทั้งสิ้น 2 โรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลทั่วไปเบตง รพท. และ โรงพยาบาลศูนย์ยะลา รพศ.

1.9 ด้านการคมนาคม

ทางบก ประกอบด้วย ทางรถยนต์ ยะลาอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 1,084 กิโลเมตร โดยเดินทางไปตามถนนเพชรเกษมผ่านเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์-ชุมพร ต่อด้วยทางหลวงหมายเลข 41 ผ่านทุ่งสง-พัทลุง-หาดใหญ่ และเดินทางต่อไปปัตตานีจนถึงยะลา ทางรถไฟ ยะลาอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 1,055 กิโลเมตร การรถไฟแห่งประเทศไทยเปิดบริการเดินรถ กรุงเทพฯ - ยะลา ทุกวัน ทั้งรถด่วนและรถเร็ว รายละเอียดสอบถามได้ที่ หน่วยบริการเดินทาง สถานีรถไฟหัวลำโพง โทร. 1690, 0-2223 - 7010, 0-2220 - 4334 www.railway.co.th สถานีรถไฟยะลา โทร. 073 - 214200 และ

ทางรถโดยสารประจำทาง มีรถปรับอากาศของบริษัท ขนส่ง จำกัด บริการระหว่าง กรุงเทพฯ - ยะลา รถออกจากสถานีขนส่งสายใต้ ถนนบรมราชชนนี สอบถามรายละเอียดได้ที่ โทร. 02-894-6122 จองตั๋วบขส. โทร. 02-422 - 4444 หรือ www.transport.co.th และบริษัทเอกชน บริการระหว่าง กรุงเทพฯ - ยะลา - เบตง ติดต่อบริษัท ไทยเดินรถ โทร. 0-2435-5015 และบริษัทปิยะทัวร์ โทร. 0-2435-5014

ส่วนทางอากาศ ไม่มีบริการเดินทางโดยเครื่องบินไปจังหวัดยะลาโดยตรง แต่นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการเที่ยวบินกรุงเทพฯ - หาดใหญ่ และเดินทางต่อไปยังจังหวัดยะลา โดยรถไฟ รถประจำทาง รถแท็กซี่หรือรถตู้ปรับอากาศ สอบถามรายละเอียดได้ที่ บริษัท การบินไทย จำกัด โทร. 1566, 0-2280-0060, 0-2628-2000 สำนักงานหาดใหญ่ โทร. 0-7423-3433 www.thaiairways.com หรือ หจก.สายโสภณี รีฟิตเตอร์ ยะลา โทร.0-7321-2582, 0-7321-5830

1.10 ด้านแรงงาน

จากข้อมูลด้านแรงงานใน พ.ศ. 2552 แสดงประชากรจำแนกตามเพศและเขตการปกครองในจังหวัดยะลา พบว่า แรงงานในจังหวัดยะลา มีจำนวนทั้งสิ้น 480,334 คน แบ่งเป็นแรงงานเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีเพศหญิง 242,119 คน และมีเพศชาย 238,215 คน โดยมีการแบ่งเป็นแรงงานภายในเขตเทศบาล จำนวน 137,948 คน และนอกเขตเทศบาล จำนวน 342,386 คน

ตารางที่ 4.13 แสดงประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามเพศ และเขตการปกครอง จังหวัดยะลา

เพศ และ เขตการปกครอง	2549 (2006)	2550 (2007)	2551 (2008)	2552 (2009)
รวม	468,252	470,691	475,527	480,334
ชาย	232,827	234,166	236,178	238,215
หญิง	235,425	236,525	239,349	242,119
ในเขตเทศบาล	107,629	107,219	111,099	137,948
ชาย	52,220	52,132	53,935	66,727
หญิง	55,409	55,087	57,164	71,221
นอกเขตเทศบาล	360,623	363,472	364,428	342,386
ชาย	180,607	182,034	182,243	171,488
หญิง	180,016	181,438	182,185	170,898

ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

1.11 ด้านจำนวนประชากรจำแนกตามหมวดอายุ

เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรจำแนกตามหมวดอายุ พบว่า ประชากรวัยทำงานซึ่งมีอายุระหว่าง 15-59 ปี มีจำนวนสูงสุดที่อำเภอเมือง โดยมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 99,272 คน รองลงมา คืออำเภอรามัน โดยมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 51,351 คน ส่วนอำเภอที่มีจำนวนประชากรวัยทำงานน้อยที่สุด คือ อำเภอกาบัง ซึ่งมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 11,475 คน และถัดมา คือ อำเภอธารโต ซึ่งมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 13,105 คน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.14 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามหมวดอายุ 15-59 ปี จำแนก
รายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	15-59 ปี		รวม
	ชาย	หญิง	
อำเภอเมือง	47,243	52,027	99,272
อำเภอเบตง	18,429	18,191	36,620
อำเภอบันนังสตา	15,869	15,446	31,315
อำเภอธารโต	6,819	6,286	13,105
อำเภอยะหา	15,603	15,465	31,068
อำเภอรามัน	25,180	26,171	51,351
อำเภอกาบัง	5,949	5,526	11,475
อำเภอกรงปินัง	6,938	7,008	13,946
รวม	142,030	146,120	288,150

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดยะลา พ.ศ. 2552

1.12 ด้านจำนวนประชากรรวมและความหนาแน่นของประชากร

ปี 2551 จังหวัดยะลา มีจำนวนประชากรรวม 475,527 คน เป็นประชากรชาย จำนวน 236,178 คน และประชากรหญิงจำนวน 239,349 คน โดยอำเภอที่มีประชากรรวมสูงที่สุด 2 ลำดับแรก คือ อำเภอเมือง ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 159,272 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 76,941 คน และประชากรหญิงจำนวน 82,331 คน รองลงมา คือ อำเภอรามัน ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 85,187 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 41,783 คน และประชากรหญิงจำนวน 43,404 คน ส่วนอำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอกาบัง ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 19,593 คน จำแนกเป็น

ประชากรชาย จำนวน 10,147 คน และประชากรหญิงจำนวน 9,446 คน ถัดมา คือ อำเภอธารโต ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 22,005 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 11,490 คน และประชากรหญิงจำนวน 10,515 คน อำเภอที่มีจำนวนประชากรหญิงมากที่สุด 2 ลำดับแรก คือ อำเภอเมือง มีจำนวน 82,331 คน รองลงมา คือ อำเภอรามัน มีจำนวน 43,404 คน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.15 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.15 ด้านจำนวนประชากรรวม แยกตามเพศ จำแนกรายอำเภอ ปี 2552 และความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร ปี 2551

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนหลังคาเรือน (หลัง)	ความหนาแน่น ของประชากรต่อ ตารางกิโลเมตร
	ชาย	หญิง	รวม		
อำเภอเมือง	76,941	82,331	159,272	47,270	617.30
อำเภอเบตง	29,075	28,248	57,323	21,391	43.20
อำเภอบันนังสตา	27,471	26,414	53,885	14,317	85.70
อำเภอธารโต	11,490	10,515	22,005	7,531	34.00
อำเภอยะหา	27,286	26,950	54,236	11,076	108.50
อำเภอรามัน	41,783	43,404	85,187	18,910	165.10
อำเภอกาบัง	10,147	9,446	19,593	5,007	43.40
อำเภอกรงปินัง	11,985	12,041	24,026	4,641	125.80
รวม	236,178	239,349	475,527	130,143	105.20

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดยะลา พ.ศ. 2552

1.13 ด้านเศรษฐกิจและตลาด

เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน โดยใช้ข้อมูลปี 2550 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงที่สุดที่อำเภอเบตง โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 15,357.18 บาทต่อเดือน รองลงมา คือ อำเภอเมือง มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 14,033.82 บาท และอำเภอกาบัง ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 14,005.28 บาทต่อเดือน สำหรับอำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนน้อยที่สุด คือ อำเภอธารโต ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 10,401.89 บาทต่อเดือน และอำเภอยะหา ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 11,319.00 บาทต่อเดือนดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.16 ในหน้าถัดไป

ตารางที่ 4.16 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน จำแนกรายอำเภอ ปี 2550

อำเภอ	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน (บาท)
อำเภอเมือง	เฉลี่ยทั้งจังหวัด 89,363 บาทต่อคนต่อปี	14,033.82
อำเภอเบตง		15,357.18
อำเภอบันนังสตา		12,848.83
อำเภอธารโต		10,401.89
อำเภอยะหา		11,319.00
อำเภอรามัน		12,761.35
อำเภอกาบัง		14,005.28
อำเภอกรงปินัง		13,739.60

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดยะลา

1.14 ด้านจำนวนครัวเรือนยากจน จำนวนคนยากจน

จากข้อมูลปี 2552 เมื่อพิจารณาจำนวนครัวเรือนยากจน พบว่า อำเภอยะหาและอำเภอรามันมีจำนวนครัวเรือนยากจนมากที่สุด จำนวน 1,183 ครัวเรือน และ 1,182 ครัวเรือน ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาจำนวนคนยากจน พบว่า อำเภอเมือง มีจำนวนคนยากจนมากที่สุด จำนวน 16,115,283 คนดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.17 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนครัวเรือนยากจน จำนวนคนยากจน จำแนกรายอำเภอ ปี 2552

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนยากจน (ครัวเรือน)	จำนวนคนยากจน (คน)
อำเภอเมือง	661	16,115,283
อำเภอธารโต	219	741
อำเภอยะหา	1,183	5,040
อำเภอรามัน	1,182	5,201
อำเภอกรงปินัง	570	2,661
รวม	3,815	16,128,926

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดยะลา

1.15 ด้านจำนวนเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

เมื่อพิจารณาจำนวนเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปี 2551 พบว่า อำเภอเมืองมียอดเงินกู้สูงสุด โดยมีเงินกู้ 73,816,000 บาท รองลงมา คือ อำเภอเบตง ซึ่งมี ยอดเงินกู้รวม 46,021,000 บาท โดยที่ยอดเงินกุน้อยที่สุดที่อำเภอบันนังสตา ซึ่งมียอดเงินกู้เพียง 6,065,000 บาท ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.18 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนเงินกู้เกษตรกรรฐกัธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำแนก รายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	รวมเงินกู้ (พันบาท)
อำเภอเมือง	73,816
อำเภอเบตง	46,021
อำเภอบันนังสตา	6,065
อำเภอธารโต	5,088
อำเภอยะหา	22,440
อำเภอรามัน	41,911
อำเภอกาบัง	9,797
อำเภอกรงปินัง	15,192
รวม	220,330

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดยะลา พ.ศ. 2552

1.16 ด้านจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตาม ประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ในปี 2551 พบว่า จำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่ที่คงอยู่สูงสุด คือ อำเภอเมือง โดยมีจำนวน 832 แห่ง รองลงมา คือ อำเภอเบตง จำนวน 163 แห่ง ส่วนจำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่มีจำนวนน้อยที่สุดที่อำเภอธารโต ซึ่งมี จำนวน 4 แห่งเท่านั้น สำหรับจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ ปรากฏว่า จำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ สูงสุด คือ อำเภอเมือง โดยมีจำนวน 454 แห่ง รองลงมา คือ อำเภอรามัน จำนวน 79 แห่ง ส่วนจำนวน ผู้จดทะเบียนพาณิชย์มีจำนวนน้อยที่สุดที่อำเภอกาบัง ซึ่งมีจำนวน 13 แห่งเท่านั้น ดังแสดง รายละเอียดในตารางที่ 4.19 ในหน้าถัดไป

ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภท
การจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	ทะเบียนนิติบุคคล					ทะเบียนพาณิชย์
	บริษัท	ห้าง	ห้างหุ้นส่วน	บริษัท	รวม	
	จำกัด	หุ้นส่วน จำกัด	สามัญนิติ บุคคล	มหาชน จำกัด		
อำเภอเมือง	169	656	7	0	832	454
อำเภอเบตง	49	114	0	0	163	55
อำเภอบันนังสตา	5	19	1	0	25	42
อำเภอธารโต	1	3	0	0	4	15
อำเภอยะหา	4	25	1	0	30	44
อำเภอรามัน	8	66	0	0	74	79
อำเภอกาบัง	0	10	0	0	10	13
อำเภอกรงปินัง	0	6	0	0	6	15
รวม	236	899	9	0	1,144	717

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดยะลา พ.ศ. 2552

ส่วนจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจากข้อมูลปี 2549 เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการส่งออก พบว่า ในทุกอำเภอส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการยังไม่มี การส่งออกสินค้าไปขายยังต่างประเทศ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.20 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออก
รายอำเภอ ปี 2549

อำเภอ	ไม่มีการส่งออก	มีการส่งออก	จำนวนสถานประกอบการ
อำเภอเมือง	520	9	529
อำเภอเบตง	83	4	87
อำเภอบันนังสตา	201	0	201
อำเภอธารโต	22	0	22
อำเภอยะหา	60	0	60
อำเภอรามัน	53	0	53

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

อำเภอ	ไม่มีการส่งออก	มีการส่งออก	จำนวนสถานประกอบการ
อำเภอกาบัง	12	0	12
อำเภอกรงปินัง	48	0	48
รวม	999	13	1,012

ที่มา : สำมะโนอุตสาหกรรมจังหวัดยะลา พ.ศ. 2550

1.17 ด้านจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รายอำเภอ

จากข้อมูลปี 2549 เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน พบว่า ในทุกอำเภอส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการยังไม่มี การขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ดังแสดงรายละเอียด ในตารางที่ 4.21 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รายอำเภอ ปี 2549

อำเภอ	ไม่มีการส่งเสริม	มีการส่งเสริม	จำนวนสถานประกอบการ
อำเภอเมือง	520	9	529
อำเภอเบตง	83	4	87
อำเภอบันนังสตา	201	0	201
อำเภอธารโต	22	0	22
อำเภอยะหา	60	0	60
อำเภอรามัน	53	0	53
อำเภอกาบัง	12	0	12
อำเภอกรงปินัง	48	0	48
รวม	999	13	1,012

ที่มา : สำมะโนอุตสาหกรรมจังหวัดยะลา พ.ศ. 2550

1.18 ด้านผลิตภัณฑ์

รายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ ประจำจังหวัดยะลา จำแนกรายอำเภอนั้น ส่วนใหญ่อำเภอต่าง ๆ มีสินค้า OTOP ประจำอำเภอเป็นสินค้าประเภท ผ้าคลุมผมสตรี และผ้าบาติก ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.22 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.22 รายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	รายการสินค้า
อำเภอเมือง	ผ้าคลุมผมสตรีอิสลาม ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก บาติกหมวกกะปิเยาะ ชุดพื้นเมือง ขนมหัตถ์กรอบ เฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพารา
อำเภอเบตง	หมี่เหลืองเบตง กาแฟเบตง กาแฟโบราณ ขนมหัตถ์ลำดวน หัตถ์ศิลป์บายาง กาแฟมาลา ส้มแขกกวน หมี่เบตง ผ้าคลุมผมสตรี กะลามะพร้าว
อำเภอบันนังสตา	กล้วยหินฉาบ หมวกกะปิเยาะ ซาลาเปา ดอกไม้บายาง กล้วยหินทอดกรอบคละรส หมวกคลุมผมสตรี กล้วยหินฉาบกรอบแก้ว
อำเภอธารโต	น้ำพริกเผาไทยมุสลิม ผ้าคลุมผมสตรี กล้วยหินฉาบ ขนมหัตถ์จอก ไม้กวาดดอกหญ้า ข้าวตั้งหน้าไก่ของชัยพืช
อำเภอยะหา	ผ้าคลุมผม ผ้าบาติก ขนมหัตถ์เค็ด โคมไฟหง่า ไม้ไผ่กะลา หมวกกะปิเยาะ ขนมหัตถ์เยาะ ถังทอชชูลูกหยีทรงเครื่องไม่มีเมล็ด กล้วยตากอบน้ำผึ้ง ข้าวเกรียบฟักทอง ทูเรียนกวน
อำเภอรามัน	ผ้าคลุมผม เครื่องดื่มแขกผงสำเร็จรูป ผงกะหรี่สำเร็จรูป กรอบรูปใบไม้สีทอง ปักจักรผ้าคลุมผม ปักเลื่อมผ้าคลุมผลและเครื่องแต่งกาย เครื่องแกงสมุนไพร ขนมหัตถ์กรอบ ข้าวเกรียบสมุนไพร กริช จักสานใบเตย ผ้าบาติก ขนมหัตถ์กะปิเยาะ หมวกกะปิเยาะ นาฬิกาผ้าบาติก ลูกหยีกวน
อำเภอกาบัง	-
อำเภอกรงปินัง	ผ้าบาติก หมวกกะปิเยาะ

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน

1.19 ด้านการศึกษา

จังหวัดยะลา มีการจัดการศึกษาหลายระดับ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ และระดับอุดมศึกษา โดยมีสถานศึกษาที่เปิดสอนในสายอาชีพ และระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย วิทยาลัย

ชุมชนยะลา มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชศูนย์
 วิทยาพัฒนาจังหวัดยะลา มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตยะลา วิทยาลัยการ
 สาธารณสุขสิรินธรจังหวัดยะลา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัย
 อาชีวศึกษายะลา วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา วิทยาลัยการอาชีพเบตง วิทยาลัยการอาชีพรามัน และศูนย์
 พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดยะลา ส่วนระดับการศึกษาในประชากรจังหวัดยะลา พบว่า ในปี 2551
 มีอุปทานรวมซึ่งเป็นแรงงานใหม่ 15,407 คน และคาดว่าในปี 2559 จะลดลงเหลือ 15,095 คน ซึ่งเกิดจาก
 มีนักเรียนเข้าสู่ระบบการศึกษาน้อยลง โดยจำนวนอุปทานมีมากที่สุดที่ระดับการศึกษาม.3 จำนวน
 5,667 คน และมีนักเรียนที่จบการศึกษาและต้องการออกมาทำงานจำนวนมาก โดยเฉพาะระดับ ม.6 ซึ่งมี
 จำนวนถึง 4,848 คน ส่วนระดับ ปวส./อนุปริญญา เข้าสู่ตลาดแรงงานถึง 1,580 คน สูงกว่าจำนวน
 อุปทานระดับ ปวช.

เมื่อเปรียบเทียบอุปสงค์กับอุปทานตามระดับการศึกษา พบว่า ทุก ๆ ปี (2551-2559)
 เศรษฐกิจของจังหวัดยะลาไม่สามารถดูดซับอุปทานของจังหวัดได้หมด ทำให้เกิดอุปทานส่วนเกิน
 (Surplus Labor) ถึง 15,284 คน ในปี 2551 และ 15,189 คนในปี 2559 แรงงานที่เหลือบางส่วนก็ย้าย
 ถิ่น (Migrate) ไปหางานทำยังจังหวัดอื่น ๆ (สำนักงานประกันสังคมจังหวัดยะลา, 2552)

ส่วนที่ 2 ประเด็นด้านแรงงาน/อาชีพ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบ Focus Group โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เป็นแนวทางใน
 การสัมภาษณ์ ร่วมกับผลการศึกษาจากเอกสารสามารถสรุปผลการวิจัยด้านแรงงาน / อาชีพได้ดังนี้

2.1 ด้านอัตราการว่างงานและสาเหตุของการว่างงาน

ภาพรวมของจังหวัดส่วนใหญ่จะมีอัตราการว่างงานของเพศชายมากกว่าเพศหญิง และ
 เป็นการว่างงานโดยความสมัครใจ ซึ่งเกิดจากการที่เพศชายส่วนใหญ่มักเลือกงาน อีกทั้งยังรู้สึกว่าการ
 ทำงานจะต้องเลือกเข้าทำงานกับหน่วยงานราชการเท่านั้น เนื่องจากคิดว่ามั่นคงมากกว่า อีกทั้งไม่
 ชอบการทำงานที่ต้องมีกฎกติกาเวลาในการเข้า – ออกในการทำงานมากเกินไป เนื่องจากไม่มีเวลา
 ปฏิบัติภารกิจทางศาสนาจึงเป็นข้อจำกัดในการทำงานกับบริษัทเอกชน โดยเฉพาะประชากรใน
 อำเภอเมือง จะมีสัดส่วนคนว่างงานสูง เพราะโอกาสในการสมัครงานสามารถเลือกงานได้สูงกว่า
 แต่ในขณะที่เดียวกันการว่างงานในอำเภออื่นๆ ก็จะกระจัดกระจายไปในทุกๆ อำเภอ แต่ในภาพรวมใน
 จังหวัดยะลาจะมีคนว่างงานน้อยมากๆ แต่อย่างไรก็ตาม ความเข้าใจของบุคคลทั่วไปจะพิจารณาว่า
 การไม่ได้ทำงานในเวลาปกติ กล่าวคือในเวลา 08.00 -17.00 น. คือ ผู้ว่างงาน

2.2 ด้านแรงงาน

จากการลงพื้นที่พบว่า ส่วนใหญ่แรงงานในพื้นที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และมีอาชีพเสริมในการทำผลิตภัณฑ์ OTOP แต่ในขณะเดียวกันผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถบอกได้ว่า ผู้หญิงหรือผู้ชายมีการทำงาน หารายได้เข้าสู่ครอบครัวเป็นหลัก เพราะส่วนใหญ่ภายในครัวเรือนก็จะมีผู้ชายและผู้หญิงช่วยกันในการประกอบอาชีพ แต่ผู้ชายจะเป็นฝ่ายที่คอยเสนอแนะและเป็นที่ปรึกษา ร่วมในการอนุญาตให้ผู้หญิงไปประกอบอาชีพเท่านั้น โดยจะให้ผู้หญิงมีบทบาทในการหารายได้และเลี้ยงดูครอบครัวมากกว่าผู้ชาย และบทบาทในการตัดสินใจการประกอบอาชีพในครอบครัวยังคงเป็นผู้ชายเป็นหลัก

2.3 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพ

จากการเก็บข้อมูลจากหน่วยงานและประชากรในพื้นที่พบว่า ปัญหาในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่มักเกิดจากการที่สตรีจะเป็นแรงงานหลักของคนในครัวเรือน และในขณะเดียวกันก็ต้องเลี้ยงดูลูก จึงส่งผลให้อาชีพที่สตรีกลุ่มนี้กระทำได้จะต้องเป็นอาชีพที่ต้องทำภายในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ อาชีพทางด้านเกษตรกรรมจึงเป็นอาชีพที่คนในพื้นที่ส่วนใหญ่เลือกทำกัน โดยเฉพาะสวนยางพารา หรือการเพาะปลูกพืชผักต่างๆ เพราะฉะนั้นปัญหาในการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมโดยภาพรวม มีดังนี้

1) พื้นที่ในการปลูกผักน้ำลดน้อยลง โดยเฉพาะภายในพื้นที่อำเภอเบตง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย) โดยลักษณะภูมิประเทศที่มีอากาศหนาวเย็น จึงสามารถปลูกพืชเมืองหนาวได้ แต่ทั้งนี้ยังขาดการส่งเสริมการรับความรู้ที่ถูกต้องในการเพาะปลูกจึงส่งผลให้ปริมาณในการเพาะปลูกมีอยู่อย่างจำกัด อีกทั้งพื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่อยู่ใกล้พื้นที่สวนยางพาราจึงได้รับผลกระทบจากสารเคมีในการบำรุงพืชมดังกล่าว ส่งผลให้ผักน้ำตายไปในที่สุด

2) ปัญหาสินค้าล้นตลาด โดยเฉพาะสินค้าประเภทผัก ผลไม้ เนื่องจากเป็นฤดูกาลของการเพาะปลูก และทุกหมู่บ้านก็ปลูกเหมือนกัน จึงทำให้สินค้ามีมากเกินความต้องการของตลาด ส่งผลให้ชาวบ้านต้องนำสินค้ากลับมาบริโภคภายในครัวเรือน และแปรรูปสินค้าไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

3) ปัญหาแมลงรบกวนสวนผลไม้ โดยส่วนใหญ่ชาวบ้านจะปราบโดยการพ่นยาศัตรูพืช ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคหันมาให้ความสนใจในเรื่องสุขภาพกันมากขึ้น ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยสารพิษมักได้รับความนิยมมากกว่า ดังนั้นเกษตรกรหันมากำจัดศัตรูพืชโดยวิธีธรรมชาติน่าจะเหมาะสมกว่า อีกทั้งไม่เป็นอันตรายต่อชาวสวนในการพ่นยาอีกด้วย

4) เนื่องจากยางพารามีราคาสูงขึ้น อาชีพการทำนาจึงลดลง จากพื้นที่ 8 หมื่นไร่ ลดลงเหลือ 6 หมื่นไร่ ทั้ง ๆ ที่การปลูกยางพาราในนาเป็นวิธีการที่รัฐไม่ได้ส่งเสริม แต่ประชาชนก็ยังหันไปปลูกยางพาราทดแทนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากราคาที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งยังเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อภาคใต้ด้วย

5) การสร้างจุดเด่นล่องกองสายพันธุ์ยะลา (ซึ่งรสชาติอร่อยพอ ๆ กับล่องกองต้นหยงมัส) เพื่อให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัด เพราะทุกวันนี้ล่องกองมีการปลูกแทบจะทุกพื้นที่ แต่ล่องกองแท้ที่ได้รับความนิยมจะต้องมาจากต้นหยงมัสเท่านั้น ซึ่งรสชาติความอร่อยนั้นก็ไม่ได้แตกต่างกันกับล่องกองสายพันธุ์ยะลา ผู้วิจัยจึงคิดว่าน่าจะเป็นผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว หรือผู้ที่เดินทางผ่านไปมาในจังหวัดได้

6) การเลี้ยงปลาน้ำจืดในจังหวัดยะลา ไม่ได้ได้รับความนิยมเท่าที่ควรเนื่องจากปลาราคาถูกจากภายนอกพื้นที่เข้ามาตีตลาดในจังหวัดยะลา ส่งผลให้การเลี้ยงปลาจึงเลี้ยงกันสำหรับนำมาเป็นอาหารเฉพาะในครัวเรือน

7) สตรีต้องทำงานที่บ้าน เนื่องจากมีภาระในการดูแลครอบครัวและเป็นวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตของชาวมุสลิมที่ต้องการให้ผู้หญิงเป็นผู้ดูแลความเรียบร้อยของบุคคลภายในบ้าน

8) มีการหาผลประโยชน์ภายในกลุ่ม โดยเฉพาะผู้นำกลุ่มสตรี หรือกลุ่มแม่บ้านซึ่งบางกลุ่มอาจมีศักยภาพสูง หรือบางกลุ่มอาจจะกำลังพัฒนา โดยกลุ่มที่กำลังพัฒนานั้นส่วนใหญ่จัดตั้งเพื่อรับงบประมาณของรัฐบาล เมื่อได้รับงบประมาณจึงดำเนินการสร้างกลุ่ม สร้างอาชีพ โดยการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรบ้าง หรือผ้าคลุมผมสตรีอิสลาม ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก บาติกหมวกกะปิเยาะ ชุดพื้นเมือง เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกันเมื่อได้รับงบประมาณมาจากภาครัฐและไม่มีความสามารถทางการบริหารจัดการ จึงทำให้กลุ่มอยู่แบบไม่ยั่งยืน มีการทะเลาะเบาะแว้งเรื่องผลประโยชน์ภายในกลุ่ม ดังนั้นบางกลุ่มอาจจะมีเพียงชื่อสมาชิกภายในกลุ่มโดยตัวสมาชิกจริงๆ ออกไปแล้ว คนที่ทำจริงๆ ก็มีไม่กี่คน ซึ่งเป็นปัญหาภายใน อีกทั้งมีการจ้างแรงงานในกลุ่มสตรีราคาถูก แต่นำไปจำหน่ายตามท้องตลาดในราคาที่สูงกว่าปกติมาก รายได้ที่จัดเก็บเข้าไปในสมาชิกจะตกอยู่แค่สมาชิกไม่กี่คนเท่านั้น

9) คุณภาพฝีมือแรงงาน ในพื้นที่ซึ่งถูกกำหนดจากมุมมองของลูกค้านั้นเป็นหลักกว่าได้รับเกณฑ์มาตรฐานสินค้าในระดับปานกลาง เนื่องจากการออกแบบผลิตภัณฑ์ ชื่อ สัญลักษณ์ และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สินค้าภายในพื้นที่ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก รวมถึงมีการผลิตสินค้าที่ซ้ำซ้อนทุกหมู่บ้านมีการเลียนแบบสินค้าเหมือนกัน ลวดลาย การออกแบบสินค้าไม่ได้มีความแตกต่างกันมาก เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งในพื้นที่ใกล้เคียง การริเริ่มสร้างสรรค์ในการให้ความมั่นใจในสินค้าให้แก่ลูกค้าว่าเขาจะได้รับบริการที่มีคุณภาพคงที่และสม่ำเสมอ รวมถึงชื่อเสียงให้กับตัวสินค้าก็ไม่ได้การยอมรับมากนัก การที่ลูกค้าจะจงรักภักดีต่อยี่ห้อ พร้อมดึงดูสินค้าให้มีความน่าสนใจ ยังไม่ได้รับ

การส่งเสริมมากนัก รวมถึงความทันสมัย สินค้ามีความเหมาะสมสามารถใช้ประโยชน์ได้กับกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม ก็ยังไม่ได้รับมาตรฐานที่ดีพอ

10) การรวมกลุ่มอาชีพน้อย ซึ่งเป็นลักษณะที่เน้นการประกอบอาชีพภายในครัวเรือนมากกว่า ด้วยข้อจำกัดในด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนที่ต้องการให้สตรีมีการทำงานภายในครอบครัวมากกว่าที่จะออกไปทำงานนอกบ้าน จึงเป็นเหตุให้อาชีพสตรีส่วนใหญ่ในพื้นที่จึงมักต้องเป็นงานที่สามารถทำภายในครอบครัวได้

11) ผู้เข้ารับการอบรมไม่ได้ต้องการความรู้จริงๆ เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐมักมีงบประมาณสนับสนุนในการเข้ารับการอบรม จึงส่งผลให้ชาวบ้านต้องการเงินในส่วนนั้นมากกว่าที่จะต้องการความรู้ บางครั้งคนในพื้นที่บางรายเข้ารับการอบรม เปรียบเสมือนประกอบอาชีพเนื่องจากมีรายได้เข้ามาแบบง่ายๆ โดยไม่เห็น้อย

12) ชาวบ้านขาดองค์ความรู้และขาดการบูรณาองค์ความรู้ที่แท้จริงในสาขาอาชีพ ทำให้ไม่มีการนำมาประยุกต์ใช้จริง เช่น อบรมทำปุ๋ยแล้ว แต่ก็ยังซื้อปุ๋ยมาใช้อยู่ เป็นต้น

2.4 ด้านแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของการประกอบอาชีพ

จากการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลนำเสนอประเด็นของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของการประกอบอาชีพของสตรีสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1) ภาครัฐ มีการส่งเสริมอาชีพและสนับสนุนช่วยเหลืออยู่แล้ว โดยการส่งเสริมการมีอาชีพ การมีงานทำให้กับคนในจังหวัดยะลา แต่ในขณะที่เดียวกันชาวบ้านมักรู้สึกท้อเพียงเล็กน้อยกับอาชีพที่กำลังดำเนินการและเพียงพอกับสภาพที่เป็นอยู่ จึงส่งผลให้ไม่ต้องการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากที่ทำอยู่ในทุกวัน เพียงแต่ต้องการอาชีพใหม่ๆ เพื่อมารองรับบ้าง เช่น ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐมีการจัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งศึกษาวิจัยและส่งเสริมการแปรรูป เช่น ลองกอง และการเพาะปลูกผักน้ำ ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่ เพียงแต่ขาดการส่งเสริม และความรู้รวมถึงการจัดการที่ดี ซึ่งคาดว่าอาจเป็นวัตถุดิบที่สามารถทำรายได้ให้แก่ชาวจังหวัดยะลาในอนาคต

2) การจัดตั้งการรวมกลุ่มสหกรณ์ เนื่องจากการจัดตั้งกลุ่มเพื่อรวมตัวในการเป็นสมาชิกเครือข่าย จะเป็นการจัดตั้งเพื่อรองรับการเชื่อมโยงพื้นที่ในส่วนต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดตั้งกลุ่ม เครือข่าย หรือสหกรณ์จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้ชาวบ้านในพื้นที่เห็นผลประโยชน์ส่วนรวมร่วมกัน ได้อย่างชัดเจน เกิดเป็นกระบวนการของภาคประชาชนในการบริหารจัดการเกิดการรวมกลุ่ม ปฏิบัติจริง เรียนรู้ปัญหา เกิดเป็นองค์กรร่วมในการรวมตัวกันเกี่ยวพันกันอย่างเกื้อหนุนกันมากที่สุด ดังนั้นเมื่อศักยภาพของบุคลากรในพื้นที่ของแต่ละคนมารวมกันย่อมทำให้เกิดพลังในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ

3) การสร้างจิตสำนึกให้ชาวบ้านมีความมานะอดทนต่องาน มีความกระตือรือร้น สนใจและใฝ่หาที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่อยู่เสมอ เพื่อกระตุ้นตนเองให้เกิดความขยันในการสร้างรายได้ เป็นที่ยอมรับแก่บุคคลใกล้ชิด สามารถมีอาชีพ มีรายได้ มีเงินเก็บ เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

4) สนับสนุนอาชีพที่สอดคล้องกับที่ชาวบ้านทำอยู่ก่อนแล้ว เพราะหลายครั้งที่การสนับสนุนอาชีพใหม่ ๆ ชาวบ้านไม่สนใจนำไปปฏิบัติจริง เนื่องจากความน่าสนใจในกิจกรรมยังไม่มากพอต่อความต้องการที่แท้จริงของคนในพื้นที่

5) ส่งเสริมอาชีพแบบครบวงจร โดยการจัดฝึกอบรมอาชีพที่สามารถหาตลาดรองรับได้ มีการทำรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัย น่าสนใจ และส่งเสริมคุณภาพสินค้าให้เป็นที่ยอมรับ โดยอาจเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม

6) สร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด เนื่องจากปัจจุบันจะมีการส่งบุตรหลานให้ไปเรียนต่างถิ่น เพื่อให้โอกาสกับเยาวชนที่ตั้งใจเรียน และมีศักยภาพในการศึกษาต่อไปศึกษาในพื้นที่เมืองหลวง หรือเมืองใหญ่ๆ เมื่อเรียนจบ ส่งผลให้ผู้ได้รับการศึกษาที่ดีมักจะเลือกในการเริ่มทำงานกันในพื้นที่ที่มีการกระจุกกำลังแรงงาน ความต้องการแรงงานสูง โอกาสที่จะกลับมาพัฒนาบ้านเกิดเมืองนอน พร้อมทั้งจะเดินนำหน้า และเป็นผู้ริเริ่มในการสร้างสรรค์สิ่งดีๆ สำหรับในชุมชนบ้านเกิดนั้นไม่น้อย จึงควรกระตุ้นจิตสำนึกในการตระหนักมีจิตสำนึกในการรักบ้านเกิดเมืองนอนให้มากขึ้น

2.5 ด้านโอกาสในการประกอบอาชีพ

จากการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสรุปจากข้อมูลพบโอกาสของการประกอบอาชีพของสตรีดังนี้

1) การแปรรูปผลไม้ที่ล้นตลาด เช่น ทูเรียน มังคุด เนื่องจากเป็นผลิตผลที่ไม่สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน จึงจำเป็นต้องมีการแปรรูป เพื่อเก็บรักษาไว้ได้ อีกทั้งเป็นการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ออกมาให้เป็นที่รู้จัก เปลี่ยนรูปแบบการบริโภคจากการทานสด เป็นหมักดอง หรือแช่อิ่ม ถือเป็น การถนอมอาหารอีกรูปแบบหนึ่ง

2) การส่งเสริมการแปรรูปลองกอง แต่ปัจจุบันยังไม่มีใครริเริ่ม เนื่องจากจังหวัดยะลา มีลองกองอยู่เป็นจำนวนมาก แทบทุกจังหวัดในภาคใต้ก็มีการปลูก และออกผลิตผลก็ไม่สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน ส่งผลให้เกิดภาวะสินค้าล้นตลาด และเกิดการเน่าเสีย โดยที่ไม่สามารถเก็บรักษาไว้ได้

3) การประกอบอาชีพที่มีทำกันอยู่แล้ว แต่ให้สนับสนุนต่อ โดยยึดธรรมเนียมปฏิบัติเดิม แต่คงความเป็นเอกลักษณ์ของคนในพื้นที่ ช่วยส่งเสริมแนวทางการบริหารจัดการด้านการตลาด

ให้มีความทันสมัยมากขึ้น เพิ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพิ่มลวดลาย ลูกเล่น ความน่าสนใจ ขยายตลาด ช่องทางการจัดจำหน่ายให้มากขึ้นด้วย

4) ปลุกไม้ดอกหรือพืชเมืองหนาวที่อำเภอเบตง เนื่องจากสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศที่มีลักษณะคล้ายกับคามรอน ประเทศมาเลเซีย เป็นการส่งเสริมพืชเศรษฐกิจที่มีโอกาสขยายตลาดได้เพิ่มมากขึ้น

5) อาชีพในอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมบริการในปัจจุบัน เป็นภาคที่กลายเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะจะต้องพึ่งพาแรงงาน โดยเฉพาะบุคลากรมากกว่าภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ อีกทั้งแรงงานสตรีเป็นแรงงานที่เหมาะสมในภาคอุตสาหกรรมบริการมากกว่าผู้ชาย ในด้านการดูแล การอำนวยความสะดวก การเอาใจใส่ในรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ จึงเป็นแหล่งที่มาของการจ้างงานและการมีรายได้มากที่สุด ในขณะเดียวกัน ความเจริญยอมเข้าไปสู่ท้องถิ่นในระดับภูมิภาคได้ด้วยเช่นกัน เมื่อความเจริญเข้าไปถึงสมาชิกในชุมชนจะเป็นผู้ให้บริการการท่องเที่ยวในชุมชน ในด้านที่พัก อาหารการกิน เครื่องดื่ม รวมทั้งเป็นผู้นำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ส่งผลให้ชุมชนมีการกระจายรายได้เพิ่มมากขึ้นจากภาคบริการด้านการท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง

อนึ่ง จังหวัดยะลาก็เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นเมืองที่มีภูมิประเทศและอากาศเย็นสบาย มีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าสนใจ มีถ้ำ มีบ่อน้ำพุร้อน และมีทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมาเป็นแบบแผนที่ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติเรื่อยมา เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและบริการที่สามารถดำเนินการจัดการและพัฒนาการบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้ เนื่องจากยังเป็นพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาไปอย่างช้าๆ มีความบริสุทธิ์ แหล่งท่องเที่ยวยังไม่โดนทำลาย นักท่องเที่ยวสามารถที่จะศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมชุมชน วัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชนได้อย่างแท้จริง

ปัจจุบันแรงงานสตรีในพื้นที่จังหวัดยะลา มีวิถีชีวิต ภาระที่ต้องดูแลครอบครัวไปด้วย ทำงานไปด้วย ดังนั้น ข้อจำกัดของแรงงานสตรีจึงจำเป็นต้องมีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวโดยการประกอบอาชีพที่สามารถทำได้จากที่บ้าน เป็นอาชีพภายในครัวเรือน หรือการรับจ้างงานกลับมาทำที่บ้าน ซึ่งวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมจึงเป็นอาชีพที่ชาวบ้านที่สามารถดำเนินการได้ และส่วนใหญ่จะเป็นนายตัวเอง โดยมีพื้นที่ในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง เช่น การมีสวนยางพารา สวนผลไม้ จึงสามารถประกอบกิจกรรมช่วยกันภายในครอบครัว เพื่อเป็นรายได้หลัก ในขณะที่บางครอบครัวก็มีรายได้เสริมจากการทำสินค้าของที่ระลึกหรือสินค้า OTOP โดยการจัดทำกันเป็นกลุ่มสมาชิก ซึ่งสามารถนำผลิตภัณฑ์

กลับไปทำที่บ้านได้ โดยจะมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับสินค้าเพื่อไปจำหน่ายต่อไป ซึ่งชาวบ้านก็มีความพอใจในเบื้องต้น ดังนั้นสรุปได้ว่าอุตสาหกรรมที่ต้องการแรงงานสตรีมี 2 อุตสาหกรรมหลัก คือ

อันดับ 1 อุตสาหกรรมเกษตร (พืช) กรีดยาง สวนผลไม้

อันดับ 2 OTOP แต่จะต้องเป็นการรับงานกลับไปทำที่บ้านมีคนกลางมารับซื้อสินค้าที่ทำเสร็จ

2.6 ด้านการส่งเสริมแรงงาน

ควรส่งเสริมแรงงานสตรีในกลุ่มแรงงานที่ผลิตสินค้า OTOP โดยควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ไปฝึกอบรมความรู้ เทคนิคในด้านการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพมากขึ้น ควรกำหนดหลักสูตรที่สวนกระแสกับโครงการที่ผ่านๆ มา เพื่อส่งเสริมอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนให้มากที่สุด เนื่องจากการจัดอบรมที่ผ่านมามีโครงการจัดอบรมในชุมชนค่อนข้างมากเพียงพอต่อความต้องการแล้ว แต่ชุมชนเห็นว่าหลักสูตรทางด้านการตลาด การจัดการเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับคนในพื้นที่มากกว่า โดยเฉพาะการสร้างนักจัดการหรือนักบริหารธุรกิจภายในท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจและตลาด

จากการลงพื้นที่ของผู้วิจัย พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ที่ประชาชนไม่ได้ยากจน แต่เป็นเพราะโอกาสในการประกอบอาชีพนั้นมีน้อยกว่าพื้นที่อื่น เช่น อำเภอรามัน เป็นพื้นที่ที่มีการทำสวนยางพาราน้อย แต่มีการเพาะปลูกผักและผลไม้ตามช่วงฤดูกาล แต่ในขณะเดียวราคาเศรษฐกิจที่ดี คือ ยางพารา จึงมีเฉพาะกลุ่มพื้นที่ที่สามารถสร้างรายได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยให้กับคนในชุมชน อีกทั้งปัญหาในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่สีแดง จากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะอำเภอบันนังสตา และอำเภอกรงปินัง สำหรับอำเภอธารโต และอำเภอเมืองก็เป็นพื้นที่เสี่ยงพื้นที่หนึ่ง และเป็นพื้นที่ที่ประชากรมีรายได้ต่อครอบครัวน้อยมาก ในขณะเดียวกันรายได้ที่เข้ามาในครอบครัวในแต่ละวันนั้นมีเพียงพอต่อความต้องการของคนในครอบครัว ซึ่งเป็นความพอเพียงของคนในชุมชนด้วยเช่นกันที่ไม่ต้องการเพิ่มเติม

ส่วนที่ 4 ประเด็นด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ OTOP ของหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นผ้าคลุมหมวกกะปิเยาะ ซึ่งเป็นเครื่องแต่งกายประจำของชาวมุสลิม และทำกันแทบจะทุกหมู่บ้านส่วนผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้รับความนิยมของจังหวัดส่วนใหญ่จะประกอบด้วยปลาสาม หมีเหลืองเบตง ทุเรียนกวน ลูกหยีกวน แต่ในขณะเดียวกันวัตถุดิบที่นำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์นั้นไม่ใช่วัตถุดิบที่ได้มาจากในพื้นที่ ต้องสั่งซื้อวัตถุดิบมาจากกรุงเทพฯ โดยเฉพาะปลาสาม ต้องสั่งซื้อปลาจากกรุงเทพฯ หรือพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่หายากเนื่องจากยะลาไม่มีพื้นที่ติดชายทะเล ในขณะเดียวกันผลิตภัณฑ์ลูกหยี

ซึ่งจะมีเฉพาะในช่วงฤดูกาล และต้องเข้าป่าเพื่อไปหา และเนื่องจากปัจจุบันป่าโค่นทำลายไปเยอะ ส่งผลให้สินค้าชนิดนี้หายาก ขาดตลาด ไม่เพียงพอต่อความต้องการสำหรับการบริโภคในปัจจุบัน ดังนั้นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการผลิตของสินค้า OTOP ควรได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อยกระดับมาตรฐานของสินค้าให้เป็นที่น่าพอใจ รวมถึงการกำหนดราคาขายให้มีความเหมาะสม มองถึงความคุ้มค่าและความคาดหวังที่ผู้บริโภคต้องการจะได้รับจากสินค้าและบริการนั้น ๆ ในด้านราคา ควรเป็นราคาที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด ส่วนช่องทางการจัดจำหน่ายควรใช้ระบบ เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อเพิ่มความรวดเร็ว ทันสมัย และควรส่งเสริมการตลาด จากการจัดกิจกรรม โฆษณา ประชาสัมพันธ์สินค้า และจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายโดยมุ่งเน้นตลาดที่สอดคล้องกับ ค่านิยมและพฤติกรรม การซื้อของผู้บริโภค ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์ OTOP ของหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงและเป็น ที่นิยมในจังหวัดยะลาสามารถสรุปและแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.23 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.23 แสดงรายการสินค้าที่มีการผลิตในแต่ละอำเภอ

อำเภอ	รายการสินค้า
อำเภอเมือง	ผ้าคลุมผมสตรีอิสลาม ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก หมวกกะปิเยาะ ชุดพื้นเมือง ขนมโรตีสกรอบ เฟอ์นิจเจอร์ไม้ยางพารา
อำเภอเบตง	หมี่เหลืองเบตง กาแฟเบตง กาแฟโบราณ ขนมกลีบดำควน หัตถศิลป์บายาง กาแฟมาลา ส้มแขกกวน หมี่เบตง ผ้าคลุมผมสตรี กะลามะพร้าว
อำเภอบันนังสตา	กล้วยหินฉาบ หมวกกะปิเยาะ ซาลาเปา ดอกไม้บายาง กล้วยหินทอดกรอบคละรส หมวกคลุมผมสตรี กล้วยหินฉาบกรอบแก้ว
อำเภอธารโต	น้ำพริกเผาไทยมุสลิม ผ้าคลุมผมสตรี กล้วยหินฉาบ ขนมดอกจอก ไม้กวาดดอกหญ้า ข้าวตั้งหน้าไก่หยองธัญพืช
อำเภอยะหา	ผ้าคลุมผม ผ้าบาติก ขนมบอระเพ็ด โคมไฟเหน่าไม้ไผ่กะลา หมวกกะปิเยาะ ขนมเปี๊ยะ กล่องทิวชู ลูกหยีทรงเครื่องไม่มีเมล็ด กล้วยตากอบน้ำผึ้ง ข้าวเกรียบฟักทอง ทูเรียนกวน
อำเภอรามัน	ผ้าคลุมผม เครื่องดื่มแขกผงสำเร็จรูป ผงกะหรี่สำเร็จรูป กรอบรูปใบไม้สีทอง ปักจักรผ้าคลุมผม เครื่องแกงสมุนไพร ขนมโรตีสกรอบ ข้าวเกรียบสมุนไพร ผ้าคลุมผมสตรี กริช จักสานใบเตย ผ้าบาติก ขนมกะหรี่ป๊อป หมวกกะปิเยาะ ปักเลื่อมผ้าคลุมผม และเครื่องแต่งกาย นาฬิกาผ้าบาติก ลูกหยีกวน
อำเภอกาบัง	-
อำเภอกรงปินัง	ผ้าบาติก หมวกกะปิเยาะ

เมื่อพิจารณาด้านคุณภาพของ OTOP ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ภายในพื้นที่จังหวัดยะลาส่วนใหญ่จะเป็นประเภทอาหารและเครื่องแต่งกายชุดพื้นเมือง ซึ่งเป็นการผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการและรสนิยมของกลุ่มเป้าหมายทั้งในด้านรูปแบบสีล้น และประโยชน์ใช้สอย แต่ทั้งนี้เนื่องจากชาวบ้านยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการในตัวสินค้า ซึ่งทำให้คุณภาพของสินค้าได้รับเกณฑ์มาตรฐานสินค้าประมาณ 3 ดาว เนื่องจากการที่ไม่มีเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย รูปแบบการออกแบบผลิตภัณฑ์ ความรวดเร็วในการผลิต และเป็นสินค้าที่มีกระบวนการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่เป็นการนำวัตถุดิบภายในพื้นที่จังหวัดยะลามาใช้ให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ดังนั้นจึงควรสร้างสินค้ามีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง อีกทั้งเป็นสินค้าที่ชาวบ้านนำมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นได้ รวมถึงการพยายามสร้างความแตกต่างของตัวผลิตภัณฑ์ให้เกิดขึ้นกับชุมชน

ด้านการผลิต ส่วนใหญ่จะเป็นกระบวนการการผลิตในอุตสาหกรรมครัวเรือนขนาดเล็ก โดยชาวบ้านในแต่ละครัวเรือนมีการผลิตกันภายในครอบครัวของตนเอง แล้วส่งต่อไปยังพ่อค้าคนกลาง หรือจำหน่ายภายในชุมชน ตลาดการรับซื้อไม่ใหญ่มากจัดเป็นธุรกิจการผลิตขนาดเล็ก

ด้านวัตถุดิบ พบว่าด้วยสภาพพื้นที่ในจังหวัดยะลามีภูมิประเทศที่ไม่มีพื้นที่ติดชายทะเล ส่งผลให้วัตถุดิบส่วนใหญ่จึงต้องสั่งนำเข้ามาจากกรุงเทพฯ หรือพื้นที่ใกล้เคียง หรือสินค้าประเภทผ้าในพื้นที่ไม่มีโรงงานผลิตจึงต้องสั่งนำเข้าสินค้ามาเช่นเดียวกัน เช่น ผ้าคลุมผมใช้ผ้าจากภายนอกพื้นที่ เช่น กรุงเทพฯ และมาเลเซีย เนื่องจากชาวบ้านในพื้นที่ไม่มีการทอผ้า

ด้านราคา มีการส่งต่อพ่อค้าคนกลาง คนในพื้นที่ได้เป็นค่าจ้างแรงงานเล็กน้อย ในขณะที่ราคาจำหน่ายค่อนข้างสูงกว่าราคาซื้ออย่างมากเช่นตัวอย่างราคาสินค้าดังนี้

ผ้าคลุมผม ราคาตั้งแต่ 50 บาท – 3,000 บาท

ปลาส้ม ราคาแพงถ้าเป็นเจ้าที่มีชื่อเสียง เนื่องจากเป็นสินค้าขาดแคลน

ทุเรียนกวน 200 บาท และขึ้นอยู่กับผลิตผลของช่วงฤดูกาล

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการขายตรง หรือส่งต่อให้พ่อค้าคนกลางทั้งในและนอกพื้นที่ โดยพ่อค้าคนกลางจะเข้ามารับซื้อสินค้าถึงบ้าน เช่น ผ้าคลุมผม จัดจำหน่ายภายในจังหวัดและส่งออกไปยังพื้นที่ใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

ปัญหาและอุปสรรคที่พบในภาคการผลิต คือ แรงงานสตรีต้องทำงานที่บ้าน อีกทั้งเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่จำเป็นต้องใช้ฝีมือในการผลิตสินค้า จึงอาจเกิดความล่าช้า หรืออาจขาดแคลนวัตถุดิบที่นำมาปรุงหรือประกอบอาหาร ซึ่งเกิดจากฤดูกาล หรือการสั่งซื้อวัตถุดิบเข้ามา ส่งผลให้สินค้าขาดตลาด อย่างไรก็ตามยังคงมีความต้องการด้านแรงงาน เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่จัดทำขึ้นส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทหัตถกรรม และเป็นสินค้าที่ทำขึ้นในครัวเรือน จึงส่งผลให้ไม่มีปัญหาใน

การขาดแรงงาน เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ดังนั้นแนวทางการแก้ไขควรเปิดโรงงานในชุมชนหรือสหกรณ์ร้านค้าชุมชนที่ชาวบ้านในพื้นที่สามารถทำงานที่บ้านได้ และการจ้างงานต้องได้รับเงินทันทีหลังจากชิ้นงานเสร็จ โดยลักษณะงานที่ทำได้ไม่ทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลง

ส่วนที่ 5 ประเด็นด้านการศึกษา

จากที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐมีการจัดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอาชีพให้กับสตรีในพื้นที่มากมาย แต่การจัดฝึกอบรมที่ผ่านมาควรสวนกระแสกับโครงการที่ผ่านๆ มาด้วยเช่นกัน เนื่องจากการฝึกอบรมที่เน้นทางด้านกลุ่มอาชีพเพียงอย่างเดียว หลักสูตรยังขาดการดำเนินการในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และนำไปบูรณาการจัดการทางการตลาด การส่งเสริมการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ หรือการออกแบบ แปรรูป ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ออกสู่ตลาด ซึ่งคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ทางการจัดการดังกล่าว ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับคนในพื้นที่ โดยเฉพาะการสร้างนักจัดการหรือนักบริหารธุรกิจภายในท้องถิ่นที่ดี

จังหวัดปัตตานี

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงคุณภาพของจังหวัดปัตตานี จะนำเสนอเนื้อหาเป็น 5 ส่วนตามแนวทางการสัมภาษณ์ คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านพื้นที่ ส่วนที่ 2 ประเด็นด้านแรงงาน / อาชีพ ส่วนที่ 3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจและตลาด ส่วนที่ 4 ประเด็นด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ และส่วนที่ 5 ประเด็นด้านสถาบันและหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพในพื้นที่ ทั้งนี้ ในส่วนที่ 1 เป็นผลการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ ที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ ตำรา นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ รายงานประจำปี รายงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และส่วนที่ 2 – 5 เป็นผลการศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบ สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารองค์กรที่สำคัญ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในจังหวัด นราธิวาสโดยมีผู้เข้าร่วม 16 รายและนำเสนอในรูปแบบข้อมูลประกอบคำบรรยาย และความเรียงในแต่ละส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านพื้นที่

1.1 ด้านประวัติศาสตร์

จากหลักฐานเอกสารโบราณของจีน อาหรับ ชาว มลายู และจารึกของชาวอินเดีย ที่ปรากฏ นามเมืองของรัฐสำคัญแห่งหนึ่งบนแหลมมลายู ซึ่งออกเสียงตามสำเนียงในแต่ละภาษา เช่น หลังยาซว หลังยาซีเจีย (ภาษาจีน พุทธศตวรรษที่ 11-12 และ 16-18) ลังกาโสกะ อลังกาโสกะ (ภาษาสันสกฤต ภาษาทมิฬ พุทธศตวรรษที่ 9 และพุทธศตวรรษที่ 16) เล็งกะสุกะ (ภาษาชวา พุทธศตวรรษที่ 20) ลังกะสุกา (ภาษาอาหรับ พุทธศตวรรษที่ 21) ลังกะสุกะ ลังกาสูกะ (ภาษามลายู พุทธศตวรรษที่ 24) ชื่อที่ปรากฏนี้ นักวิชาการสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นชื่อเมืองเดียวกัน ที่เคยตั้งอยู่ในรัฐเคดะห์ ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย และจังหวัดปัตตานีในประเทศไทย แต่ในสมัยหลังศูนย์กลางของเมืองแห่งนี้จะอยู่ในจังหวัดปัตตานี เนื่องจากชาวพื้นเมืองในช่วงพุทธศตวรรษที่ 24 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 25 ยังกล่าวว่าเมืองปัตตานี พัฒนาขึ้นมาจากเมืองลังกาสุกะสอดคล้องกับตำนานเมืองไทรบุรีที่กล่าวว่า ราชามะโรรมหาวงศ์ทรงสร้างลังกาสุกะบนฝั่งตะวันตกที่เคดะห์และพระราชันดาของพระองค์ได้มาสร้างลังกาสุกะที่ปัตตานี ชาวพื้นเมืองปัตตานีเรียกบริเวณแถบนี้ว่าลังกาสุกะมาจนกระทั่งแม่น้ำปัตตานีเปลี่ยนทางเดิน

ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 19 ชุมชนลังกาสุกะเริ่มเสื่อมลงไปเนื่องจากข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์และศาสนาวัฒนธรรมของชาวเมืองได้เปลี่ยนแปลงไป นักวิชาการทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีเชื่อว่า ปัตตานีเป็นที่แวะพักจอดเรือเพื่อแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าระหว่างพ่อค้าชาวอินเดียทางตะวันตกกับพ่อค้าชาวจีนทางตะวันออก และชนพื้นเมืองบนแผ่นดินและตามหมู่เกาะใกล้เคียงต่างๆ นอกจากนั้นยังเชื่อมั่นอีกด้วยว่าปัตตานีเดิมเป็นอาณาจักรที่เก่าแก่ตามที่ปรากฏในเอกสาร

โบราณที่กล่าวมา หลักฐานทางโบราณคดีที่แสดงร่องรอยของความเจริญรุ่งเรืองในอดีตของปัตตานีที่บริเวณอำเภอยะรังเป็นซากร่องรอยของเมืองโบราณขนาดใหญ่ซ้อนทับกันถึง 3 เมือง มีซากเป็นโบราณสถานปรากฏอยู่ไม่น้อยกว่า 40 แห่ง ซากเนินโบราณสถานบางแห่งได้รับการขุดแต่งและอนุรักษ์ไว้ เช่น โบราณสถานบ้านจาละ 3 แห่ง ซึ่งเป็นซากอาคารศาสนสถานก่ออิฐที่มีการขุดแต่งประดับฐานชั้นล่างๆ และยังคงพบโบราณวัตถุจำนวนมาก เช่น สรูปจำลองดินเผา พระพิมพ์ดินดิบ และดินเผาบางชิ้นมีตัวอักษรซึ่งนักภาษาโบราณอ่านและแปลว่าเป็นอักษรปัลลวะ (อินเดียใต้) ภาษาสันสกฤตเขียนเป็นคาถาเนื่องในพุทธศาสนาลัทธิมหายาน พระโพธิสัตว์สัมฤทธิ์และเศษภาชนะดินเผาประเภทต่างๆ โบราณวัตถุเหล่านี้มีอายุอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ 12-13 (กรมศิลปากร, 2535) สอดคล้องกับจดหมายเหตุจีนที่ได้กล่าวถึงไว้ นอกจากนั้นหลักฐานที่ได้ขุดค้นพบยังแสดงให้เห็นด้วยว่าบริเวณที่เป็นที่ตั้งอำเภอยะรังในปัจจุบัน เป็นชุมชนที่มีความเจริญทางวัฒนธรรมสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสนาพุทธที่ได้รับอิทธิพลจากอินเดียไว้อย่างเต็มที่ที่มีความสัมพันธ์กับดินแดนใกล้เคียง เช่น บริเวณดินแดนภาคกลางของประเทศไทย และบริเวณคาบสมุทรอินโดจีนด้วย และคงจะเป็นชุมชนที่มีกิจกรรมสืบต่อเรื่อยมาจนถึงราวพุทธศตวรรษที่ 15 ก่อนที่อาณาจักรศรีวิชัยจะมีอำนาจรุ่งเรืองครอบคลุมคาบสมุทรมาลายูในที่สุด นักภูมิศาสตร์เชื่อว่าเมืองโบราณขนาดใหญ่ที่บริเวณอำเภอยะรังนั้นหมดความสำคัญลงน่าจะมีเหตุผลประการหนึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเลช่วงระยะเวลา 1,000 ปีที่ผ่านมา โดยลดลงไประดับหนึ่งมีผลทำให้ชายฝั่งทะเลถอยห่างออกไปจากเดิม ดังนั้นที่ตั้งของชุมชนจึงไม่เหมาะสมที่จะเป็นท่าเลของการเป็นเมืองท่าค้าขายอีกต่อไป และนำมาซึ่งการย้ายที่ตั้งของเมืองในระยะเวลาต่อมา ซึ่งสัมพันธ์กับตำนานการสร้างเมืองปัตตานีที่กล่าวไว้ในหนังสือหลายเล่ม เช่น Hikayat Patani: Story of Patani ของ A.Teeuw และ D.K.Wyatt: Sajaraj Kerajaan Melaya Patani หรือตำนานเมืองปัตตานีของ Ibrahim Syukri เป็นต้น แม้ว่าจะไม่สามารถระบุระยะเวลากำเนิดของเมืองปัตตานีได้อย่างแน่ชัด แต่เมืองปัตตานีก็ได้ปรากฏชื่อและเจริญรุ่งเรืองขึ้นมาเป็นลำดับ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19 เป็นอย่างน้อย เมืองปัตตานีได้ชื่อว่าเป็นหัวเมืองฝ่ายใต้ปลายแหลมมาลายู มีฐานะเป็นเมืองประเทศราชของกรุงศรีอยุธยาตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ.1991-2031) และอยู่ภายใต้อำนาจของกษัตริย์กรุงศรีอยุธยาเรื่อยมา ในปี พ.ศ.2054 โปรตุเกสสามารถยึดครองมะละกาได้สำเร็จ และพยายามขยายอิทธิพลทางการค้าขึ้นมาทางตอนเหนือของคาบสมุทรมาลายู ประกอบกับพระราชริบตีที่ 2 (พ.ศ.2034-2072) ทรงยินยอมให้โปรตุเกสเข้ามาตั้งสถานีการค้าในเมืองชายฝั่งทะเล เช่น นครศรีธรรมราช มะริด ตะนาวศรี รวมทั้งปัตตานีด้วย ทำให้ปัตตานีกลายเป็นเมืองท่าหลักเมืองหนึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีการค้าของพ่อค้าทั้งชาวตะวันตกและชาวตะวันออก ทั้งชาวอินเดีย จีน และญี่ปุ่น สินค้าที่สำคัญของเมืองปัตตานียุคนั้น ได้แก่ ไม้กฤษณา

ไม้ฝาง เครื่องเทศ ของป่า งามช้าง และนอแรด นอกจากนี้ปัตตานียังเป็นจุดรับส่งสินค้าของนานาชาติ เช่น เครื่องถ้วยชาม อารูธ ดินปืน ดินบุก และผ้าไหม

แม้ว่าปัตตานีเป็นเมืองประเทศราชของกรุงศรีอยุธยาก็ตาม แต่ด้วยเหตุเมืองที่ปัตตานีมีความเจริญมั่นคงทางเศรษฐกิจเป็นอย่างดี ทำให้เจ้าเมืองปัตตานีต้องการเป็นอิสระหลายครั้ง ดังเช่นในปี พ.ศ.2092 ในรัชสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิพม่ายกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา พระยาตานีศรีสุลต่านได้นำกองทัพเรือประกอบด้วยเรือห้าห้าชัย 200 ลำ ไปช่วยราชการสงคราม แต่เมื่อเห็นว่าการกองทัพกรุงศรีอยุธยาเสียทีพม่าจึงถือโอกาสทำการขบถยกกำลังบุกเข้าไปในพระบรมมหาราชวัง สมเด็จพระมหาจักรพรรดิหนีข้ามฝากไปประทับบนเกาะมหาพราหมณ์ จนเมื่อกองทัพไทยรวบรวมกำลังได้แล้ว จึงยกกองทัพเข้าโอบล้อมตีกองทัพเมืองตานีจนแตกพ่ายไป ต่อมาในปี พ.ศ.2146 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช มีรับสั่งให้ออกญาเดโชยกทัพไปตีเมืองปัตตานี เพื่อยึดเข้าไว้ในพระราชอำนาจ แต่ไม่สำเร็จ เนื่องจากปัตตานีได้รับการช่วยเหลือจากพ่อค้าชาวยุโรป ทั้งอารูธปืนใหญ่และทรัพย์สินเงินทอง ในสมัยพระเพทราชา (พ.ศ.2231-2245) เมืองปัตตานีไม่พอใจในการสถาปนาขึ้นใหม่ของกษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา ประกาศไม่ยอมขึ้นกับกรุงศรีอยุธยาอีกครั้ง ทำให้ปัตตานีเป็นอิสระต่อเนื่องมา จนกระทั่งกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าใน พ.ศ.2301 ตลอดมาจนถึงสิ้นสมัยกรุงศรีอยุธยา และกรุงธนบุรี เมืองปัตตานีตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามจากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบที่เมืองโบราณยะรัง แสดงว่าประชาชนโดยทั่วไปก่อนหน้านี้ นับถือศาสนาพุทธและพราหมณ์ และเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลามหลังจากที่อาณาจักรศรีวิชัยเสื่อมอำนาจลง อิทธิพลของศาสนาอิสลามจากราชวงศ์มัชปาหิตในชวาได้แผ่อำนาจเข้ามาสู่แหลมมลายู ก่อตัวขึ้นเป็นอาณาจักรมะละกาในราวพุทธศตวรรษที่ 19 แผ่อิทธิพลไปสู่เมืองต่าง ๆ ทำให้เจ้าเมืองเปลี่ยนการนับถือศาสนาเดิมมาเป็นศาสนาอิสลามทั้งหมด ก่อให้เกิดความร่วมมือด้านการเมืองและการเศรษฐกิจการค้าในภูมิภาคนี้อย่างเข้มแข็ง ศาสนาอิสลามได้เจริญรุ่งเรืองขึ้นควบคู่ไปกับการค้า มีการก่อสร้างมัสยิดขึ้นเพื่อใช้เป็นที่ประกอบศาสนกิจ มัสยิดที่สำคัญคือ มัสยิดกรือเซะ ซึ่งเป็นมัสยิดใหญ่ประจำเมือง และมัสยิดบ้านดาโต๊ะ บริเวณที่เป็นท่าเรือทางตอนเหนือของอ่าวปัตตานี นอกจากนั้นยังมีมัสยิดและสุเหร่าในเขตชุมชนอิสลามถูกสร้างขึ้นอีก

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.2325 - 2352) ทรงโปรดฯ ให้สมเด็จพระราชวังบรมมหาสุรสิงหนาทยกทัพหลวงลงมาปราบปรามพม่าที่มัตตีหัวเมืองทางแหลมมลายูจนเรียบร้อย และในปี พ.ศ.2328 กรมพระราชวังบวรฯ เสด็จลงไปประทับที่เมืองสงขลาให้ข้าหลวงเชิญกระแสรีบส่งออกไปยังหัวเมืองที่เหลือ คือ เมืองปัตตานี เมืองไทรบุรี และเมืองตรังกานู ให้มายอมเป็นเมืองขึ้นเช่นเดิม แต่สุลต่านมุฮัมหมัดพระยาปัตตานีในขณะนั้นขัดขึ้น กรมพระราชวังบวรฯ จึงมีรับสั่งให้พระยากลาโหมยกกองทัพไทยลง ไปตีเมืองปัตตานี

ได้ในปี พ.ศ.2329 กวาดต้อนครอบครัวและศาสตราวุธมาเป็นอันมาก รวมทั้งปืนใหญ่ 2 กระบอก แต่สามารถนำไปได้เพียงกระบอกเดียว แล้วจึงนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงโปรดฯ ให้จารึกชื่อเป็น “พญาธานี” ซึ่งนับว่าเป็นปืนใหญ่กระบอกใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ปัจจุบันตั้งอยู่บริเวณหน้ากระทรวงกลาโหม กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ.2332 ตนกุลามิตรินเจ้าเมืองปัตตานีมีหนังสือไปชวนองค์เจียงสี่เจ้าอนัมก๊กให้ร่วมกันตีหัวเมืองในพระราชอาณาจักร เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงทราบ จึงโปรดฯ ให้ยกทัพไปตีเมืองปัตตานีอีกครั้งหนึ่ง ต่อมาในปี พ.ศ. 2351 คาคะปังกัตันได้ก่อความไม่สงบขึ้นรัชกาลที่ 1 โปรดให้เจ้าพระยาพลเทพ (บุญนาค) ยกทัพหลวงออกไปสมทบกับเมืองสงขลา พัทลุง จนระ ตีเมืองปัตตานีได้สำเร็จ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (พ.ศ.2352-2367) เกิดความไม่สงบบ่อยครั้ง ดังนั้นจึงโปรดเกล้าฯ ให้พระยาอภัยสงครามและพระยาสงขลา (เถียนจ้อง) ผู้กำกับดูแลหัวเมืองมลายูแบ่งเมืองตานีออกเป็น 7 หัวเมือง และแต่งตั้งให้พระยาเมืองเป็นผู้ปกครอง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2359 เป็นต้นมา ได้แก่

- 1) เมืองปัตตานี ต่วนสุหลง เป็นเจ้าเมือง
- 2) เมืองยะหริ่ง นายพ่าย เป็นเจ้าเมือง
- 3) เมืองสาย นิเคะห์ เป็นเจ้าเมือง
- 4) เมืองหนองจิก ต่วนนิ เป็นเจ้าเมือง
- 5) เมืองระแงะ นิเคะห์ เป็นเจ้าเมือง
- 6) เมืองรามันห์ ต่วนมันโซร์ เป็นเจ้าเมือง
- 7) เมืองยะลา ต่วนยาลอร์ เป็นเจ้าเมือง

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกวิธีการปกครองบ้านเมืองแบบจตุสดมภ์ (เวียง วัง คลัง นา) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2435 เป็นต้นมา จัดการปกครองเป็นแบบ 12 กระทรวง มีกระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงการแผ่นดิน โดยให้จัดการปกครองเป็นระบบเทศบาล ทรงใช้นโยบายประนีประนอมและทรงดำเนินการทีละขั้นตอนโดยไม่ก่อให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อการปกครองของเจ้าเมืองทั้ง 7 หัวเมืองในภาคใต้ ทรงโปรดฯ ให้จัดแบ่งเป็น 4 มณฑล ได้แก่

- 1) มณฑลภูเก็ต จัดตั้งในปี พ.ศ. 2437
- 2) มณฑลชุมพร จัดตั้งในปี พ.ศ. 2439
- 3) มณฑลนครศรีธรรมราช จัดตั้งในปี พ.ศ. 2439
- 4) มณฑลไทรบุรี จัดตั้งในปี พ.ศ. 2440

โดยมณฑลนครศรีธรรมราช ประกอบด้วยเมือง 10 เมือง โดยรวมเอาบริเวณ 7 หัวเมืองเข้าไว้ด้วย คือ เมืองนครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ตานี ยะหริ่ง สายบุรี หนองจิก ยะลา ระแงะ และรามันห์ มีผู้ว่าราชการเมืองดูแล อยู่ในการปกครองของข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑล ปี พ.ศ. 2447 ทรงพระกรุณาโปรดให้แยกหัวเมืองทั้ง 7 ออกจากมณฑลนครศรีธรรมราชมาตั้งเป็นมณฑลปัตตานี พร้อมทั้งเปลี่ยนฐานะเมืองเป็นอำเภอ และจังหวัด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี รวมเมืองหนองจิกและเมืองยะหริ่ง จังหวัดสายบุรี รวมเมืองระแงะ จังหวัดยะลา รวมเมืองรามันห์ นอกจากนี้ยังแยกท้องที่อำเภอหนองจิกยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอเมืองเก่า ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอมะกรูดและอำเภอโคกโพธิ์ตามลำดับ เมืองปัตตานีเดิมเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอปะกาสะรัง และจัดตั้งอำเภอขึ้นใหม่อีก 2 อำเภอ คือ อำเภอยะรัง และอำเภอปะนาเระขึ้นกับจังหวัดปัตตานี

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เกิดภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 รัฐบาลจึงต้องตัดทอนรายจ่ายให้น้อยลงเพื่อรักษาเสถียรภาพทางการคลังของประเทศ จึงยุบเลิกมณฑลปัตตานี คงสภาพเป็นจังหวัด ยุบจังหวัดสายบุรีเป็นอำเภอตะลุบัน และแบ่งพื้นที่บางส่วนของสายบุรี คือระแงะ และบาเจาะ ไปขึ้นกับจังหวัดนราธิวาส ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 เป็นต้นมา จังหวัดปัตตานีมีการปกครองโดยผู้ว่าราชการจังหวัด พระยารัตนภักดี (แจ้ง สุวรรณจินดา) เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีคนแรก ภายใต้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคออกเป็นจังหวัดและอำเภอ หลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าวในปี พ.ศ. 2499 และ พ.ศ. 2505 และใช้บริหารราชการแผ่นดินมาจนทุกวันนี้

1.2 ด้านสัญลักษณ์ / คำขวัญ

- ตราประจำจังหวัด คือ ปืนนางพญาดานี ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด (ขนาดยาว 3 วา สอกคืบนิ้วครึ่ง กระสุน 11 นิ้ว) ซึ่งเป็นปืนใหญ่กระบอกสำคัญที่ใช้ป้องกันเมืองปัตตานีตลอดมา ชาวเมืองจึงถือว่าเป็นคู่บ้านคู่เมืองมาแต่สมัยโบราณ จังหวัดปัตตานี ใช้อักษรย่อว่า “ปน”

- ต้นไม้ประจำจังหวัด ชื่อพรรณไม้ ตะเคียนทอง (*Hopea odorata*)
- คำขวัญประจำจังหวัดปัตตานี “บูดูสะอาด หาดทรายสวย รวยน้ำตก นกเขาคี ลูกหยีอร่อย หอยแครงสด”

1.3 ด้านสังคม / วัฒนธรรม

ประเพณีแห่เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี จะมีงานสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวโดยจังหวัดปัตตานีจะให้ความสำคัญกับงานนี้เป็นพิเศษ งานสมโภชนี้จะมีควมยิ่งใหญ่ มีพาราที่มีประชาชนจากต่างจังหวัดของไทยและจากประเทศเพื่อนบ้านเดินทางหลังไหลมา

ชมงานนมัสการเจ้าแม่ก้นอย่างเนืองแน่น ปกติจะมีการจัดงานประมาณ 7 วัน 7 คืน นับตั้งแต่วันขึ้น 8 ค่ำ เดือน 3 บรรดาร้านค้ามาเปิดร้านขายของคล้ายๆ กับงานประจำปีทั่วๆ ไป มหรสพ 2 อย่างที่จะขาดเสียมิได้ คือ จี๊วและมโนห์รา ซึ่งจะจัดให้แสดงบนโรงถาวรหน้าศาลเจ้า เพราะถือว่าเจ้าแม่ชอบดูศิลปะการแสดงทั้ง 2 อย่างนี้มาก นอกจากนี้ยังมีการเชิดสิงโต หนังกลางแปลงจอยักษ์ และอื่นๆ อีกมากมาย และในคืนวันขึ้น 14 ค่ำ บริเวณงานจะยิ่งคึกคักเป็นพิเศษ เพราะผู้คนจะหลั่งไหลมาอย่างเต็มที่ ทางมูลนิธิเทพปูนีย์สถานจะจัดการแสดงต่าง ๆ ที่เร้าใจผู้คนมากยิ่งขึ้น เช่น จัดแห่มังกร นครสวรรค์ และจุดพลุตระการตา ภายในศาลเจ้าผู้คนจะเบียดเสียดยัดเยียดเข้าสักการะเจ้าแม่เด็กๆ วัยรุ่น ผู้ใหญ่ วิศวกร ตรีเตรียมจอกคานหามกันคึกคัก เพื่อร่วมพิธีอันสำคัญยิ่งของงานที่จะเริ่มต้นเข้าตรู่ไปจนถึงเที่ยงวันรุ่งขึ้น นั่นคือ การแห่พระรอบเมือง และการหามและลุยไฟ ท่ามกลางเสียงกลอง และเสียงประทัดประดังจนแทบแก้วหู ขบวนคานหามเริ่มทยอยออกจากศาลเจ้า โดยธรรมเนียมปฏิบัติ พระหอมจะเป็นคานหามนำ ตามด้วยคานหามเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว เป็นอันดับ 2 แล้วจึงต่อด้วยคานหามพระองค์อื่นๆ ตามความเหมาะสมจวบจนเวลาใกล้เที่ยงทุกคานหามจะกลับถึงศาลเจ้าเพื่อรอกระทำพิธีกรรมหามพระลุยไฟ อันเป็นพิธีกรรมที่สำคัญที่สุดยอดของงาน

ประเพณีแห่นก เป็นประเพณีพื้นเมืองของจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ซึ่งได้กระทำสืบเนื่องกันมาเป็นเวลานาน จัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามโอกาสเพื่อความสนุกสนานรื่นเริง เป็นประเพณีที่แสดงออกเกี่ยวกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในศิลปะ และอาจจัดขึ้น เพื่อเป็นการแสดงคารวะ แสดงความจงรักภักดีแก่ผู้ใหญ่ที่ควรเคารพนับถือ หรือในโอกาสต้อนรับแขกเมือง บางที่อาจจะจัดขึ้นเพื่อความรื่นเริงในพิธีการเข้าสู่หนัด หรือที่เรียกว่า “มาโชะยารี” หรือจัดขึ้นเพื่อการประกวดเป็นครั้งคราว จากตำนานบอกเล่าถึงความ เป็นมาของประเพณีแห่นกกว่าเริ่มที่ชาวอ (ชาว) กล่าวคือ มีเจ้าผู้ครองนครแห่งยาวอพระองค์หนึ่ง มีพระโอรสและพระธิดาหลายพระองค์ พระธิดาองค์สุดท้ายทรงเป็นที่รักใคร่ของพระบิดาเป็นอย่างยิ่ง จึงได้รับการเอาอกเอาใจทั้งจากพระบิดาและข้าราชการบริวารต่างพยายามแสวงหาสิ่งของและการละเล่นมาบำเรอ ในจำนวนสิ่งเหล่านี้มีการจัดทำนกและจัดตกแต่งอย่างสวยงาม แล้วมีขบวนแห่แห่นกไปรอบๆ ลานพระที่นั่ง เป็นที่พอพระทัยของพระธิดาเป็นอย่างยิ่ง จึงโปรดฯ ให้มีการจัดแห่นกถวายทุก 7 วัน

อีกตำนานหนึ่งว่า ชาวประมงได้นำเห็ดมัทศรรย์ที่ได้พบเห็นมาจากท้องทะเลขณะที่ตระเวนจับปลามาแล้วว่า พวกเขาได้เห็นพญานกตัวหนึ่งสวยงามอย่างมหัศจรรย์ ผุดขึ้นมาจากท้องทะเลแล้วบินทะยานขึ้นสู่อากาศแล้วหายลับไปสู่ท้องฟ้า พระยาเมืองจึงซักถามถึงรูปร่างลักษณะของนกประหลาดตัวนั้น ต่างคนต่างก็รายงานแตกต่างกันตามสายตาของแต่ละคน พระยาเมืองตื่นตื่นและยินดีมาก ลูกชายคนสุดท้ายที่ท้องกัรบเร้าจะใคร่ได้ชม พระยาเมืองจึงป่าวประกาศรับสมัครช่างผู้มีฝีมือ

หลายคนให้ประดิษฐ์รูปนกตามคำบอกเล่าของชาวประมงซึ่งได้เห็นรูปที่แตกต่างกันนั้น ช่วงทั้งหลาย ประดิษฐ์รูปนกขึ้นรวม 4 ลักษณะ คือ

1) นกกาเขาะซุรหรือ นกกาอะสุระ นกชนิดนี้ตามการสันนิษฐานน่าจะเป็น “นกการเวก” เป็นนกสวรรค์ที่สวยงามและบินสูงเทียมเมฆ การประดิษฐ์มักจะทำคอกแต่งให้มีหงอนสูง แดงออกเป็นสีแฉก นกชนิดนี้ชาวพื้นเมืองเรียกว่า “นกทูนพลู” เพราะบนหัวมีลักษณะคล้ายบายศรี พลุที่ประดับในถาดเวลาเข้าขบวนแห่ทำเป็นนกกลวคล้ายสวยงามมาก มักนำไม้ทั้งท่อนมาแกะสลัก ตานก แล้วประดับด้วยลูกแก้วสี ทำให้กลอกกลิ้งได้ มีงายื่นออกมาจากปากคล้ายงาช้างเล็กๆ พอสม กับขนาดของนก

2) นกกรุดาหรือนกครุฑ มีลักษณะคล้ายกับครุฑที่เห็น โดยทั่วไป

3) นกขี้อะมาศหรือนกยุงทอง มีลักษณะคล้ายกับนกกาเขาะซุรมาก การประดิษฐ์ตกแต่งรูปนกยุงทองนั้น ต้องทำกันอย่างประณีตถี่ถ้วน และ ใช้เวลามาก

4) นกบุหรงชิงหรือ นกสิงห์ มีรูปร่างคล้ายราชสีห์ ตามคติคนนี้มีหัวเป็นนกแต่ตัว เป็นราชสีห์ ตามนิทานเล่ากันว่า มีฤทธิ์มาก ทั้งเหาะเหินเดินอากาศ และดำน้ำได้ ปากมีเขี้ยวงา น่าเกรง ขาม

ในการประดิษฐ์นกนิยมใช้ไม้เนื้อเหนียว เช่น ไม้ตะเคียน ไม้ก้ายี่ร นำมาแกะเป็น หัวนก เนื้อไม้เหล่านี้ไม่แข็งไม่เปราะจนเกินไป สะดวกในการแกะของช่าง ทั้งยังทนทานใช้การได้นานปี สำหรับตัวนกจะใช้ไม้ไผ่ผูกเป็นโครง ติดคานหาม แล้วนำกระดาษมาติดรองพื้น ต่อจากนั้นก็ ตัดกระดาษสีเป็นขนประดับส่วนต่าง ๆ สีที่นิยมได้แก่ สีเขียว สีทอง (เกรียบ) สีอื่นนั้นจะนำมาใช้ประดับตกแต่งเพื่อให้สีตัดกันแลดูเด่นขึ้น

พิธีลาซัง (ปูย้อมือแหน) เป็นพิธีฉลองนาหลังจากการเก็บเกี่ยวเสร็จแล้ว “ลาซัง” เป็น ภาษาท้องถิ่นภาคใต้ คือ ลาต้นข้าวที่เก็บเกี่ยวแล้ว พิธีนี้มักจะทำในเดือน 5 หรือ เดือน 6 หลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้วทุกๆ ปี ชาวนาแถบอำเภอปะนะระระ อำเภอมายอ และอำเภอโคกโพธิ์ ถือปฏิบัติแต่โบราณกาล เมื่อเสร็จการเก็บเกี่ยวข้าวเรียบร้อยผู้อาวุโสแก่ประจำหมู่บ้านจะกำหนดวันและสถานที่ทำพิธีซึ่งมักจะถือย่านกลางหมู่บ้าน ณ กลางทุ่งนาแห่งใดแห่งหนึ่ง และแจ้งกำหนดวันทำการ และสถานที่ให้ทราบทั่วกัน เมื่อถึงกำหนดวันทำการทุกๆ คนจะเก็บซังข้าวในนาของตนทุกแปลงนำไปรวมกันมัดเข้าเป็นรูปคนสมมุติเป็นชายคนหนึ่ง หญิงคนหนึ่งชายชื่อชมพุก หญิงชื่อสุนทรี่ ซึ่งมีมดนับถือว่าเป็นผีเสื้อผู้ลบล้างเคราะห์ประสาคความอุดมสมบูรณ์ของข้าวกล้าพืชผล และกำจัดศัตรูพืชทั้งมวล (ผีเสื้อเพี้ยนมาจาก “ผีเชื้อ” เชื้อสายหมายถึงบรรพบุรุษ ปู่ ย่า ตา ทวด คนไทยในแคว้นลาวเหนือเรียก “เถน” หมายถึง เทวดา) จัดอาหารคาวหวานมี ข้าวเหนียว ข้าวเจ้า ข้าวต้ม (ข้าวต้มลูกโยน ห่อด้วยใบกะพ้อ) ขนม โดยมากคือขนมต้มข้าว ไก่ต้มและไข่ต้ม ก่อนทำพิธีบวงสรวง จัดแบ่งอาหารที่

นำออกมาเป็น 2 ส่วน นำไปถวายวัดที่ใกล้เคียงส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งเอาไว้บวงสรวง เสร็จแล้วใช้
เลี้ยงดูซึ่งกันและกัน

การบวงสรวงจัดตั้งร้านกลางแจ้งไม่มีหลังคา (ศาลเพียงตา) นำเอาเครื่องบวงสรวง
มีอาหารต่างๆ ดังกล่าว ดอกไม้ ธูปเทียน ดอกมะพร้าว (จั่นมะพร้าว) มะพร้าวอ่อนปอกเปลือก และ
เฉาะเปลือกเปิดออก นำขึ้นไปตั้งบนร้าน นำรูปนายชุมพุกและนางสุนทร มาตั้งหน้าร้านผู้เฒ่าในตำบล
ทำหน้าที่เป็นผู้กล่าวบวงสรวง และกระทำพิธีแต่งงานให้แก่รูปจำลองทั้ง 2 โดยกล่าวทำขวัญแต่งงาน
โดยตลอด เสร็จแล้วผู้ที่มาชุมนุมร่วมเลี้ยงอาหารซึ่งกันและกันเป็นอันเสร็จพิธี โดยมากนิยมทำกันวัน
เดียวเริ่มตั้งแต่ตอนเช้าเสร็จพิธีรวมเที่ยงวัน บางแห่งกระทำกันสามวัน วันต้นทำพิธีดังกล่าว วันที่ 2
วันที่ 3 มีมหรสพแสดงกลางทุ่งนาซึ่งโดยมากใช้หนังตลกสมโภชในตอนกลางคืน

วันชิงเปรต หรืองานเดือนสิบ หรืองานสารทไทย เป็นงานประเพณีของชาวพุทธใน
จังหวัดปัตตานี ที่ทำกันในเดือน 10 ของจันทรคติทุกปี ปีละ 2 ครั้ง แต่ถ้าปีใดมีเดือน 8 สองครั้ง จะมี
งาน 3 ครั้ง งานสารทไทยเป็นประเพณีทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว
ที่เรียกว่า “บุญเปตพลี” ประเพณีทำบุญเดือนสิบเกิดจากความเชื่อว่า บรรพบุรุษของคนที่ย่างลับไป
แล้วบางพวกก็ไปสู่ที่ชอบ บางพวกไปสู่ที่ชั่วได้รับทุกข์ทรมานต่าง ๆ นานา และได้รับความอดอยาก
อย่างแสนสาหัส ผู้มีบาปกรรมต้องไปทนทุกข์ทรมานเป็นเปรตอยู่ในอบายภูมิ พญายมบาลผู้ทำหน้าที่
ลงทัณฑ์ในยมโลก จะได้ปลดปล่อยเปรตเหล่านี้ให้มาเยือนโลก เยี่ยมลูกหลาน พร้อมทั้งรับส่วนกุศล
ที่ลูกหลานอุทิศให้ โดยกำหนดทำปีละ 2 ครั้ง คือวันแรม 1 ค่ำ เดือนสิบ เป็นวันรับตายาย หรือ
รับเปรต ครั้งที่ 2 ในวันแรม 15 ค่ำ เดือนสิบ เป็นวันส่งตายายหรือส่งเปรต

ก่อนวันทำบุญชาวบ้านจะเตรียมอาหารและขนม เดือนสิบ ซึ่งเป็นขนมที่ทำขึ้นในการ
ทำบุญเดือนสิบโดยเฉพาะ สำหรับชาวปัตตานีอาจจะแตกต่างจากจังหวัดอื่นบ้าง แต่ที่สำคัญซึ่งขาด
ไม่ได้ คือ ขนมเจาะหู กับข้าวคั้มห่อด้วยใบกะพ้อเป็นหลัก นอกนั้นจะใช้ขนมอื่นก็ได้ เช่น ขนมลา
ขนมเทียน เมื่อถึงวันงานชาวบ้านก็จะเตรียมสำหรับกับข้าว ขนม ข้าวคั้ม ผลไม้ ไปถวายพระ แต่ที่เป็น
พิเศษ คือ ข้าวของสำหรับเปรต นิยมนำอาหารมาห่อด้วยใบกะพ้อเป็นรูปสามเหลี่ยมเหมือนกับ
ห่อข้าวคั้ม บางห่ออาจมีเหรียญหรือธนบัตร เสร็จแล้วร้อยเป็นพวง

การมาทำบุญที่วัด นอกจากการเลี้ยงพระซึ่งเป็นภารกิจปกติแล้ว ทุกคนจะนำอาหารมา
รับประทานร่วมกัน และเป็นพิเศษคือนำขนม ข้าวคั้ม มาแจกผู้สูงอายุที่นับถือ การตั้งอาหารให้เปรต
นิยมตั้งบนร้านเปรตที่ทำไว้สูง มีเสาเดียวผู้นำอาหารไปวางป็นชั้นทางบันได เมื่อจะชิงเปรตก็เอา
บันไดที่พาดออก ผู้ที่จะปีนร้านเปรตก็จะแต่งตัวเป็นเปรต ซึ่งต้องใช้ความพยายามมาก เพราะเสาตัว
เดียวทาด้วยน้ำมันหรือของเหลวที่ลื่นเป็นที่สนุกสนาน เชื่อว่าถ้าได้นำเปลือกหรือใบกะพ้อที่แกะเอา
อาหารที่ห่อออกหมดแล้วไปแขวนที่ต้นไม้ผลจะทำให้ออกดอกผลดก บางแห่งนอกจากจะตั้ง

ร้านเปรตในวัดแล้วยังทำนอกวัดด้วยเพื่อให้เปรตบางจำพวกที่บาปหนาที่ไม่สามารถเข้าวัดได้มีโอกาสดำรับส่วนบุญอันนี้

ประเพณีลากพระ หรือชักพระ มีการลากพระมาชุมนุมกัน คืองานชักพระ อำเภอโคกโพธิ์ และงานชักพระ อำเภอปะนาระ ตรงกับวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ซึ่งเป็นวันออกพรรษา ทางภาคกลางมีประเพณีตักบาตรเทโว หรือคำเดิมว่า “เทโวโรหณะ” ซึ่งมีที่มาของประเพณีและวิธีการทำพิธีคล้ายกับประเพณีลากพระของชาวใต้ และมีเหตุผลในการจัดงานนี้ คือ เมื่อครั้งที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จแสดงธรรมเทศนาโปรดพุทธมารดา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ หรือดุสิตเทพพิภพนั้น พระองค์ได้เสด็จกลับมายังมนุษยโลกทางบันไดแก้วถึงที่ประตูเมืองสังกัสสะในตอนเช้าตรู่ วันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ตรงกับวันออกพรรษา พุทธบริษัทต่างยินดีจึงอัญเชิญพระพุทธร่องค์ขึ้นประทับบนบุษบกที่ได้จัดเตรียมไว้แล้วแห่แหกกลับไปยังที่ประทับ

เมื่อถึงวันงานจะเริ่มต้นที่วัดชาวบ้านนำข้าวต้มมัดมาบรรทุกในเรือพระ เมื่อพระฉันเสร็จสรรพแล้วก็ช่วยกันลากเรือพระออกจากวัดไปสู่ที่หมาย ประมาณว่าให้ไปถึงที่หมายก่อนเวลาพระฉันเพล พอตกบ่ายลากเรือพระกลับวัด ขากลับนี้ก็จะในช่วงสนุกสนานที่ชาวบ้านทุกเพศทุกวัยมาเล่นสนุกกัน ตลอดเวลาของการชักพระจะมีการตีกลอง ฉิ่ง ประโคมตลอดเวลา ส่วนรูปแบบการจัดก็แตกต่างกันไป เช่น บางวัดมีงานมหรสพแสดงที่วัด บางแห่งนำเรือพระไปค้างคืนมีการแสดงเป็นงานเทศกาล บางแห่งลากพระไปกลับก็จบกัน เป็นต้น

ส่วนประเพณีของชาวไทยมุสลิม มีดังนี้

การเกิดและการโกนผมไฟ เป็นประเพณีและวัฒนธรรมอิสลามเกี่ยวกับการเกิดว่า “องค์อัลลอฮ” เป็นผู้ให้รูปลักษณะของมนุษย์ โดยพระองค์ทรงสร้างมนุษย์คนแรกขึ้นมาจากดิน แล้วทรงเป่าวิญญาณเข้าไป คือ ท่านบนีอาดัม และคู่ครองของท่านคือ พระนางฮาวา จากนั้นมนุษย์ชาติก็กำเนิดขึ้นมาด้วยพระประสงค์ของพระองค์โดยผ่านจากการผสมกันของเชื้อสุจิตกับไข่ในมดลูก ซึ่งเป็นเพศใดก็ได้แล้วแต่พระประสงค์พระองค์ได้ประทานโองการไว้ว่า “เราได้สร้างมนุษย์จากแก่นแท้ของดินแล้วเราได้ทำให้เขาเป็นเชื้อสุจิตอยู่ที่พักอันมั่นคงแล้ว เราได้สร้างให้เชื้อสุจิตเป็นก้อนเลือด แล้วเราได้สร้างให้ก้อนเลือดเป็นก้อนเนื้อ แล้วเราได้ทำให้ก้อนเนื้อมีกระดูก แล้วเราได้หุ้มกระดูกด้วยเนื้อแล้วเราได้ (ให้มีวิญญาณ) ทำให้เขาเกิดมาเป็นอีกกำเนิดหนึ่ง ดังนั้นความจำริญยั้งแต่อัลลอฮ ผู้ทรงเป็นเลิศยิ่งแห่งปวงผู้สร้าง” ดังนั้น ผู้เป็นพ่อแม่จะต้องรับผิดชอบดูแลเด็ก ซึ่งถือว่าเป็นของฝากจากพระเจ้าเป็นผู้ซึ่งให้ความไว้วางใจให้ดูแลตลอดจนอบรมให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า นับว่าเป็นของขวัญอันล้ำค่าที่พระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของให้แก่บิดามารดา การโกนผมไฟจะให้ผู้ถืออาวโส เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ขริบผมหรือตัดผมใส่ในผลมะพร้าวอ่อน หรือน้ำเต้าที่สตักลวดลายสวยงาม แล้วนำไปฝังในพิธีโกนผมไฟอาจจะมีการเปิดปากเด็กด้วย โดยให้ผู้ใหญ่ที่ชาวบ้านเคารพนับถือและพูดเก่ง รักษาคำพูด

มีความรู้ทางศาสนา เป็นผู้ทำพิธี สิ่งที่ต้องใช้ในการทำพิธีเปิดปากมีน้ำตาลกรวด น้ำซัมซัม (น้ำจืดที่หุดขึ้นกลางทะเลทรายซึ่งนำมาจากเมืองมักกะฮ) อนุแห่ง อินทผลัม ของทั้งหมดนี้นิยมของที่ได้จากมักกะฮ นอกจากนี้มีเกลือ มะนาว และแหวน ผู้ทำพิธีจะนำแหวนไปแตะที่ริมฝีปากเด็ก และหีบของเปรี้ยว เต็ม หวาน แตะที่ริมฝีปาก เพื่อให้เด็กได้ลิ้มรสอาหาร และทำความชุ่มคอแก่เด็กด้วย

การเข้าสูหนัด การเข้าสูหนัด หรือ มาโซะยาวิ เป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่งของอิสลามที่มุสลิมทุกคนถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด คำว่า มาโซะยาวิ เป็นภาษามลายูถิ่น หมายถึง การขริบหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศมาโซะยาวิ ในอดีตนิยมทำเมื่อเด็กอายุได้ 20 ปี แต่ปัจจุบันนิยมทำเมื่อเด็กอายุระหว่าง 6-15 ปี บางประเทศ เช่น ซาอุดีอาระเบีย นิยมทำมาโซะยาวิหลังคลอดไม่กี่วัน วัตถุประสงค์ของการทำมาโซะยาวิ เพื่อความสะดวกในการทำ ความสะอาดอวัยวะเพศอันจะมีผลต่อการปฏิบัติศาสนกิจคือการทำละหมาดในข้อที่ว่าต้องชำระล้างร่างกายให้สะอาดก่อนการละหมาด นอกจากนั้นเพื่อป้องกันการเกิดโรคที่จะส่งผลถึงเพศสัมพันธ์ การขริบหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศ เป็นสิ่งที่ท่านศาสดาต้องปฏิบัติ และให้ปฏิบัติในสังคมของชาวไทยมุสลิม จึงนิยมเรียกการขริบนี้ว่า “คอตัน” ส่วนภาษามลายูใช้ศัพท์ว่า “มาโซะยาวิ” พิธีมาโซะยาวิจะทำกันในวันหลังจากงานเลี้ยงแล้ว เริ่มจากการจัดขบวนแห่เด็ก (อาเนาะตุนอ) ที่จะทำมาโซะยาวิ ผู้ที่มีฐานะดีอาจจะมิขบวนแห่ก แห่ข้างขบวนรถยนต์จักรยานยนต์กันอย่างสนุกสนาน ปัจจุบันการทำมาโซะยาวิ ในชนบทยังนิยมแบบดั้งเดิม คือ ให้โตะมุเต็งเป็นผู้ว่าคาถาและขริบให้จะได้ไม่ทำให้สมรรถภาพทางเพศเสื่อม แต่ในเมืองใหญ่นิยมไปทำที่โรงพยาบาลเพราะจะได้มั่นใจในเรื่องความสะอาดและมีเครื่องมือที่ทันสมัย

1.4 ด้านสังคม / วัฒนธรรม ศาสนา ภาษา

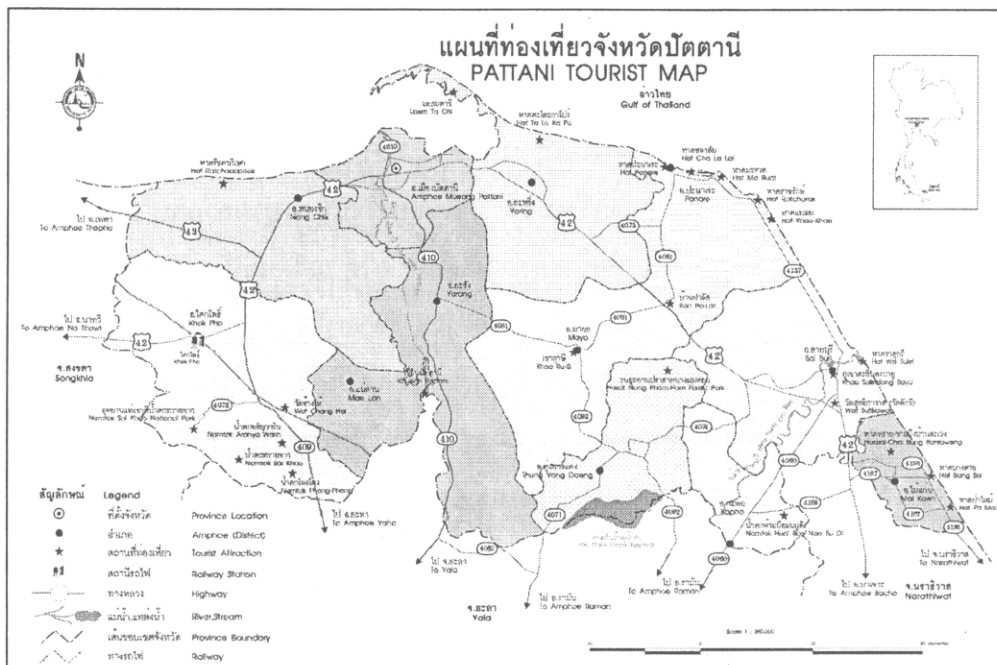
- เชื้อชาติ ส่วนมากเป็นชาวไทยเชื้อสายมลายูดั้งเดิม ชาวไทย ชาวไทยเชื้อสายจีน และชาวมลายูเชื้อสายพม่าจากมาเลเซีย

- ศาสนา ส่วนใหญ่เป็นมุสลิม ชาวไทยพุทธ คริสต์ และอื่น ๆ ตามลำดับ
- ภาษา ส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูปัตตานี นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษาจีน

1.5 ด้านที่ตั้ง / ขนาด

จังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ภาคใต้ของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ 1,055 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 1,940.35 ตร.กม. หรือประมาณ 1,212,723 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อ่าวไทย ทิศใต้ ติดต่อกับเขตอำเภอเมืองยะลา อำเภอรามัน จังหวัดยะลา และเขตอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย และทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตอำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ดังแสดงอาณาเขตในภาพที่ 4.3 ด้านล่าง

ภาพที่ 4.3 แสดงแผนที่อาณาเขตจังหวัดปัตตานี

1.6 ด้านภูมิประเทศ/ภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ประกอบด้วย พื้นที่ราบชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ ประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ทางตอนเหนือและทางตะวันออกของจังหวัด มีหาดทรายยาว และเป็นที่ยอดนิยมพักผ่อนกว้างประมาณ 10 - 30 กิโลเมตร พื้นที่ราบลุ่ม บริเวณตอนกลางและตอนใต้ของจังหวัด มีแม่น้ำปัตตานีไหลผ่าน ที่ดินมีความเหมาะสมในการเกษตรกรรม และพื้นที่ภูเขา ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนน้อยอยู่ทางตอนใต้ของ อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอกะพ้อ และทางตะวันออกของอำเภอสายบุรี

สภาพภูมิอากาศ

1) ฝนปริมาณน้ำฝนของจังหวัดปัตตานี ระหว่างปี 2540 - 2550 จะอยู่ในช่วง 1,281.10 มม. ถึง 2,568.3 มม. สำหรับปริมาณน้ำฝนในรอบปี 2550 มีฝนรวมทั้งปีวัดได้ 1,841.2 มม. จำนวนวันที่มีฝนตก 152 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือ เดือนตุลาคม 2550 วัดได้ 316.1 มม. เดือนที่มีฝนตกน้อยที่สุด คือ เดือนกุมภาพันธ์ 2550 วัดได้ 0.0 มม. ปริมาณน้ำฝนสูงที่สุดในวัน 1 วัน วัดได้ 117.9 มม. เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2550

2) อุณหภูมิค่าอุณหภูมิของจังหวัดปัตตานี ในรอบปี พ.ศ. 2550 มีค่าอยู่ในช่วง 19.5 ถึง 37.0 องศาเซลเซียส มีค่าอุณหภูมิสูงสุดวัดได้ 37.0 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2550

อุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ 19.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 31 มกราคม, 1 กุมภาพันธ์ และ 6 มีนาคม 2550 ค่าอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี มีค่า อยู่ในช่วง 27.30 องศาเซลเซียส

1.7 ด้านการปกครอง

การปกครองแบ่งออกเป็น 12 อำเภอ 115 ตำบล 642 หมู่บ้านคือ อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอหนองจิก อำเภอปะนาเระ อำเภอมายอ อำเภอทุ่งยางแดง อำเภอสายบุรี อำเภอไม้แก่นอำเภอยะหริ่ง อำเภอยะรัง อำเภอกะพ้อ และอำเภอแม่ลาน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.24 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.24 แสดงหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2552

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบต.	เทศบาล	ชุมชน	ร้อยละของ พื้นที่ จังหวัด	ระยะห่าง จาก จังหวัด (กม.)
เมือง	96.837	13	66	10	1	18	4.99	0.05
ยะรัง	183.952	12	72	12	1	-	9.48	15
หนองจิก	231.526	12	76	11	2	-	11.93	8
โคกโพธิ์	339.414	12	82	12	2	-	17.49	26
ยะหริ่ง	196.829	18	81	15	3	-	10.14	14
ปะนาเระ	144.058	10	53	9	1	-	7.42	43
มายอ	216.136	13	59	10	1	-	11.14	29
สายบุรี	178.424	11	64	9	1	20	9.2	50
ทุ่งยางแดง	114.97	4	23	4	-	-	5.93	45
กะพ้อ	93.815	3	27	3	-	-	4.83	68
แม่ลาน	89.194	3	22	3	-	-	4.6	30
ไม้แก่น	55.201	4	17	3	-	-	2.84	65
รวม	1,940.36	115	642	101	12	38	100	-

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี

1.8 ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

สำหรับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและประวัติศาสตร์ที่ค่อนข้างแตกต่างจากจังหวัดอื่น ดังนี้

หาดชลาสัย ที่ตั้ง หมู่ที่ 2 ตำบลปะนาระ อ.ปะนาระ จ.ปัตตานี มีความงดงามไม่แพ้หาดแหม แหม เพราะเป็นชายหาดติดต่อกัน ด้วยความกว้างใหญ่จะลาดชันน้อยของหาดทรายจึงเหมาะสำหรับการพักผ่อนและเล่นน้ำ โดยปลูกสนเรียงรายสร้างร่มรื่น ตลอดจนสวนสาธารณะซึ่งจัดไว้รองรับนักท่องเที่ยว สถานที่พักผ่อน สามารถเดินทางเที่ยวชมแบบไปกลับในวันเดียวได้ ส่วนบริเวณหาดไม่มีจุดสำหรับพักผ่อนการเดินทาง อยู่ห่างจากอำเภอปะนาระ 3 กม. ก่อนถึงหาดแหมแหม 8 กม.

หาดแหม แหม ที่ตั้ง หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านน้ำบ่อ อ.ปะนาระ จ.ปัตตานี จุดเด่นชายหาดซึ่งมีความสวยงามและน่าเที่ยวที่สุดแห่งหนึ่งของปัตตานี ชายหาดโค้งเว้ามีความยาวเป็นระยะทางไกล ทรายมีสีทองละเอียดติดกับน้ำทะเลสีครามในวันฟ้าใส นอกจากนั้นยังมีโขดหินขนาดใหญ่รูปร่างแปลกตาจำนวนมากที่เกิดขึ้นเอง จึงมีลักษณะคล้ายสวนหินธรรมชาติ ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวท้องถิ่น และต่างถิ่นแวะเวียนมาพักผ่อนเล่นน้ำกันอยู่เสมอ บริเวณชายหาดได้จัดทำเป็นซุ้มศาลาพักผ่อน คำว่า “แหมแหม” เป็นภาษามลายู แปลว่า “อีกทีก็กรีกโครม” และสถานที่พักผ่อนบริเวณหาดยังไม่ได้รับการปรับปรุง และสามารถเดินทางพักผ่อนได้แบบไปกลับในวันเดียว การเดินทางจากตัวเมืองปัตตานีใช้เส้นทางหลวงสาย 42 แล้วแยกเข้าเส้นทางหลวงหมายเลข 4075 จนถึงสามแยกแล้วเลี้ยวซ้ายสู่ทางหลวงหมายเลข 4061 จากนั้นใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 4157 ซึ่งเป็นถนนเลียบริมชายหาดเป็นระยะทางยาวสวยงามมาก เมื่อถึงกม.ที่ 7-8 เลี้ยวซ้ายเข้าไปอีกราว 500 เมตร ถึงชายหาดแหม แหม ห่างจากตัวเมืองปัตตานีราว 43 กม. หรือจากอำเภอปะนาระจะมีเส้นทางเลียบริมชายหาดยาวไปจนถึงหาดแหม แหม สภาพเส้นทางสะดวกสบาย

หาดรัชดาภิเษก ที่ตั้ง บ้านสายหมอ ตำบลสายหมอ อ.หนองจิก จ.ปัตตานี จุดเด่นชายหาดแห่งนี้มีความสวยงาม และร่มรื่น มีสายลมที่พัดโชย ทิวสนที่เรียงรายอยู่พาดคู่ลม เนื่องจากชายหาดมีลักษณะเป็นดินปนทราย น้ำทะเลจะค่อนข้างขุ่น ไม่เหมาะแก่การเล่นน้ำ แต่เหมาะสำหรับพักผ่อนเป็นอย่างมาก แต่ไม่มีสถานที่พักผ่อน อยู่ใกล้ตัวเมืองปัตตานีสามารถเดินทางมาเที่ยวแบบไปเช้ากลับเย็น การเดินทางจากตัวเมืองปัตตานีไปทางทิศตะวันตก ทางหลวงหมายเลข 42 ประมาณ 12 กม. แยกขวามือไปอีกราว 4 กม.

มัสยิดกรือเซะ ตั้งอยู่บ้านกรือเซะ หมู่ที่ 2 ตำบลตันหยงลูโละ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 6 กิโลเมตร อยู่ติดกับถนนสายปัตตานี- นราธิวาส เป็นมัสยิดที่มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มัสยิดปิตุกรือบัน ชื่อนี้เรียกตามรูปทรงของประตুমัสยิด ซึ่งมีลักษณะเป็นวงโค้งแหลมแบบกอซิกของชาวยุโรป และแบบสถาปัตยกรรมของชาวตะวันออกกลาง (คำว่า ปิตุ

แปลว่า ประตู กรอบบัน แปลว่า ช่องประตูที่มีรูปโค้ง) เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ขนาดกว้าง 15.10 เมตร ยาว 29.60 เมตร สูง 6.50 เมตร เสาทรงกลม เลียนรูปลักษณะแบบเสาโกธิคของยุโรป ช่องประตู หน้าต่างมีทั้งแบบโค้งแหลมและโค้งมนแบบโกธิค โดมและหลังคามีรูปทรงโค้งมน อิฐที่ใช้ก่อมี ลักษณะเป็นอิฐสมัยอยุธยา ตรงฐานมัสยิดมีอิฐรูปแบบคล้ายอิฐสมัยทวารวดีปะปนอยู่บ้าง ทั้งนี้ สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ (2529:55-56) ได้รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับการสร้างมัสยิดกรือเซะไว้ หลายกระแส หนังสือฮายาเราะห์ปัตตานีของหะยีวันหะซัน กล่าวว่าสุลต่านลองยูนุสเป็นผู้สร้าง ประมาณปีฮิจเราะห์ 1142 ตรงกับพุทธศักราช 2265 สมัยอยุธยาตอนปลาย และว่าเหตุที่ก่อสร้างไม่ สำเร็จเนื่องจากเกิดสงครามแย่งชิงราชสมบัติระหว่าง สุลต่านลองยูนุสกับระตูปะกาลันซึ่งเป็นพระ อนุชาของพระองค์ หลังจากสุลต่านลองยูนุสสิ้นพระชนม์แล้ว ระตูปุยุดได้รับตำแหน่งสุลต่านเมือง ปัตตานีคนต่อมา ได้ย้ายศูนย์การปกครองเมืองปัตตานีไปตั้งอยู่ ณ บ้านปุยุด (ปัจจุบันอยู่ในเขตท้องที่ ตำบลปุยุด อำเภอเมืองปัตตานีบริเวณที่ตั้งวังของระตูปุยุดยังคงปรากฏร่องรอยกำแพงอยู่ จนบัดนี้) จึง ไม่มีใครคิดสร้างมัสยิด กรือเซะต่อเติม ทั้งไว้กร้างจนเกิดเป็นตำนานเล่าสืบต่อกันมา ส่วนประวัติ การสร้างมัสยิดอีกกระแสหนึ่ง มาจากความเชื่อเรื่องตำนานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวว่า ลิ้มโต๊ะเคี่ยมพี่ชาย ซึ่งมาเข้ารับนับถือศาสนาอิสลามที่ปัตตานี ต่อมาในสมัยรายนบีรุ (พ.ศ. 2159-2167) ได้รับมอบหมาย ให้เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง แต่กลับสร้างไม่สำเร็จ สร้างถึงยอดโดมคร่าวใดก็พังทลายลงมาทุกครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากในสมัยนั้นช่างยังขาดความรู้ในการก่อสร้างหลังคารูปโดม การก่อสร้างจึงยังคงค้างคา และทิ้งร้างมาเป็นเวลานาน ในปี พ.ศ. 2525 กรมศิลปากรได้ทำการบูรณะในวาระแห่งปีเฉลิมฉลอง กรุงเทมหานครมีอายุครบ 200 ปี และในปี พ.ศ. 2542 กรมศิลปากรมีโครงการปรับปรุงบูรณะ ภายในให้สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ ส่วนภายนอกยังคงรักษาสภาพโบราณสถานเอาไว้เช่นเดิม

ศาลหลักเมืองปัตตานี ได้จัดสร้างขึ้นในบริเวณที่ดินอันเป็นที่ตั้ง โรงเรียนเบญจมา รชุกติศใกล้ฝั่งแม่น้ำปัตตานี เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2494 เวลา 09 นาฬิกา 28 นาที ผู้ให้ฤกษ์ครอง เมืองปัตตานี คือ สมเด็จพระสังฆราช (วัดสระเกศ) เฉลิมรูปดวงฤกษ์การฝังเสาเข็มหลักเมืองปัตตานี ไว้เป็นรูปขตา และมีดวงชะตาเมืองปัตตานี 16 คำปีเถาะ ตรงกับวันอาทิตย์ที่ 13 พฤษภาคม 2494 สมัยหนึ่งเชื่อว่า ศาลเทพารักษ์หลักเมืองเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวที่พึ่งพาทางใจของประชาชนเพื่อความ มั่นคงเป็นปึกแผ่นไม่แตกช้ำร้อนรุ่มเนจร สมัยปัจจุบันศาลหลักเมือง นอกจากจะเป็นที่สักการะ ของประชาชนที่ศรัทธาแล้ว น่าจะเป็นสัญลักษณ์ประัญญาแห่งการปกครองพัฒนาบ้านเมืองของผู้ เป็นพ่อเมืองและชาวเมืองทั้งหลาย

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง (ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว) เป็นศาลที่ประดิษฐานรูปแกะสลัก ของเจ้า แม่ลิ้มกอเหนี่ยว พระหมอเจ้าแม่ทับทิม ตั้งอยู่ที่ถนนอาเนาะรู อำเภอเมืองปัตตานี ศาลเจ้าแห่งนี้เป็นที่ เคารพสักการะของชาวจีนและชาวไทยโดยทั่วไปมา ประวัติการสร้างหรือความเป็นมาของศาลเจ้า

แม่ลิ้มกอเหนี่ยว มีการเล่าสืบต่อ ๆ กันมาเป็นตำนานที่เกี่ยวกับประวัติเมืองปัตตานี จากการศึกษาจากการบันทึกในสมัยราชวงศ์เหม็ง (พ.ศ. 2064-2109) เมื่อประมาณกว่า 400 ปี กล่าวว่า ลิ้มกอเหนี่ยวและพี่ชาย ชื่อลิ้ม โตะเคียมเป็นชาวเมืองสุยไต้ แขวงเมืองแต้จิ๋ว เดิมลิ้ม โตะเคียมรับราชการอยู่ที่เมืองดังกล่าว ครั้งเมื่อสิ้นบุญบิดาแล้วจึงมารับราชการที่เมืองจัวจิ๋ว ในช่วงที่โจรสลัดญี่ปุ่นกำเริบหนักทางเมืองหลวงได้แต่งตั้งขุนพล เช็ก ก็ กวง เป็นแม่ทัพเรือปราบสลัดญี่ปุ่น จึงเป็นโอกาสดีของคู่อริที่จะใส่ความลิ้ม โตะเคียม ลิ้ม โตะเคียมจึงหนีไปยังเกาะกิลู่ง (เกาะไต้หวัน) และหนีต่อไปยังเกาะลูวอน (ฟิลิปปินส์) แต่ต้องปะทะกับกองเรือของสเปนที่ยึดครองอยู่ หลังจากนั้นลิ้ม โตะเคียมจึงเดินทางมายังปัตตานี ได้ทำงานเป็นนายด่านเก็บภาษี ต่อมาจึงได้สร้างท่าเรือพาณิชย์แห่งหนึ่งชื่อ “โตะเคียม” ภายหลังลิ้ม โตะเคียมได้เข้ารับนับถือศาสนาอิสลามมีภรรยาเป็นเชื้อพระวงศ์ ของเจ้าเมืองปัตตานีเป็นที่โปรดปรานของเจ้าเมืองปัตตานีจนได้รับบรรดาศักดิ์ เป็นหัวหน้าด่านเก็บส่วยสาอากรต่าง ๆ ทางเมืองจินมารดาและน้องสาว สืบเสาะข่าวก็ไม่ทราบ ลิ้มกอเหนี่ยวน้องสาวจึงขออนุญาตมารดาออกติดตามพี่ชายและนำกองเรือมาถึงเมืองปัตตานี ได้พบพี่ชายและขอร้องให้พี่ชายเดินทางกลับเมืองจีน พี่ชายได้รับปากกับเจ้าเมืองปัตตานีไว้ว่าจะสร้างมัสยิดประจำเมืองให้แล้วเสร็จ ลิ้มกอเหนี่ยวไม่ละความพยายามจึงขอพักอยู่ที่เมืองปัตตานีต่อไป เพื่อหาโอกาสอันควรชักชวนให้พี่ชายกลับต่อมาเมืองปัตตานีเกิดการกบฏแย่งชิงกันเป็นใหญ่ ภายหลังเจ้าเมืองถึงแก่อนิจกรรม ลิ้ม โตะเคียมจึงเข้าร่วมต่อสู้กับกบฏ ลิ้มกอเหนี่ยวเข้าช่วยพี่ชายแต่พิจารณาเห็นว่าสู้เข้าศึกไม่ได้ จึงฆ่าตัวตายไม่ยอมตายด้วยอาวุธของศัตรู จากการกระทำอย่างอาจหาญและเด็ดเดี่ยวเยี่ยงชายชาติตรีของลิ้มกอเหนี่ยวได้ก่อให้เกิดชาวจีนในปัตตานีมีความศรัทธาในตัวนางจึงแกะสลักรูปลิ้มกอเหนี่ยว ประดิษฐานไว้ที่ศาลเจ้าไกล้มฮยิดกรือเซะที่ลิ้ม โตะเคียมสร้างไว้ไม่สำเร็จ

ต่อมาภายหลังปรากฏว่ามีความศักดิ์สิทธิ์จนเป็นที่เลื่องลือทั่วไป อีกตำนานหนึ่งกล่าวว่า เมื่อลิ้มกอเหนี่ยวได้ฟังคำปฏิเสศของพี่ชายที่ไม่ยอมเดินทางกลับเมืองจีน จึงอธิษฐานขอให้การก่อสร้างมัสยิดกรือเซะไม่สำเร็จและผูกคอตายที่ต้นมะม่วงหิมพานต์ไกล้มฮยิดกรือเซะ ตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับมารดาก่อนจะออกเดินทางมาตามหาพี่ชาย เมื่อย้ายเมืองปัตตานีไปที่วังจะบังติกอ ชาวจีนในเมืองปัตตานีก็ย้ายชุมชนจากกรือเซะไปสร้างชุมชนชาวจีน ที่ตำบลอานะรุ และสร้างศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวนำรูปแกะสลักเจ้าแม่มาประทับ ณ ศาลเจ้าแม่แห่งนี้เพื่อสักการะจนถึงปัจจุบันนี้ ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี จะมีงานประเพณีแห่เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวไปตามถนนสายต่าง ๆ ภายในตัวเมืองฯ ทำพิธีลุยไฟบริเวณหน้าศาลเจ้าเล่งจูเกียง ว่ายน้ำข้ามแม่น้ำตานีบริเวณสะพานเดชาอนุชิต ในงานนี้มีผู้ที่เคารพศรัทธาเป็นมาร่วมงานเป็นจำนวนมากทุกปี

มัสยิดกลางปัตตานี ตั้งอยู่ถนนยะรัง ตำบลลานะรู อำเภอเมืองปัตตานี เลขทะเบียนที่ 249 มีประวัติและความเป็นมาดังนี้ ในปีพุทธศักราช 2497 รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของศาสนาอิสลามว่าเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวปัตตานีส่วนใหญ่นับถืออย่างเคร่งครัดอันจะนำมาซึ่งสันติสุข ประกอบกับในพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประชากรนับถือศาสนาอิสลาม (มุสลิม) เป็นจำนวนมาก สมควรสร้างมัสยิดกลางที่มีขนาดใหญ่ และสวยงามขึ้นเพื่อเป็นศรีสง่าแก่ชาวไทยผู้นับถือศาสนาอิสลามทั่วประเทศตลอดจนเป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจของชาวไทยมุสลิม จึงได้พิจารณาพื้นที่บริเวณริมถนนหลวงสายปัตตานี - ยะลา ตำบลลานะรู อำเภอเมืองปัตตานี เนื้อที่ประมาณ 3 ไร่ 55 ตารางวา คณะรัฐมนตรีจึงได้อนุมัติงบประมาณสำหรับการก่อสร้างมัสยิดกลางปัตตานีขึ้น โดย ฯพณฯ พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในสมัยนั้น ได้เดินทางมาวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ.2500 เวลา 10.00 น.มัสยิดกลางปัตตานีส่วนใหญ่จะใช้เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจ (ละหมาด) วันละ 5 เวลา เป็นกิจวัตรประจำวัน ใช้ในการละหมาดวันศุกร์ และการละหมาดในวันตรุษต่าง ๆ โดยมีชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ปัตตานี และพื้นที่อื่นทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะในวันศุกร์และวันเสาร์ จะมีการบรรยายธรรมะมีผู้เข้าฟังการบรรยาย ประมาณครั้งละ 3,000 คน เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในหลักการของศาสนา และเพื่อความถูกต้องในการบำเพ็ญศาสนกิจ

วัดช้างไห้ หรือวัดราษฎร์บูรณะ เป็นที่รู้จักกันดีของชาวพุทธทั้งในและต่างประเทศ ตั้งอยู่ริมทางรถไฟสายหาดใหญ่-สุโขทัย-โก-ลก หรือทางรถยนต์ สายปัตตานี - หนองจิก - นาเกตุ-นาประคู่-ยะลา ห่างจากตลาดนาประคู่ประมาณ 4 กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองปัตตานี 30 กิโลเมตร ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลควนโนรี อำเภอโคกโพธิ์ เป็นวัดเก่าแก่ สร้างขึ้นมากกว่า 300 ปีแล้ว ไม่ทราบชัดว่าใครเป็นผู้สร้าง แต่จากตำนานความเชื่อกล่าวว่า พระยาแก้วคำ เจ้าเมืองไทรบุรี ต้องการหาชัยภูมิสำหรับสร้างเมืองใหม่ให้กับน้องสาว จึงได้เสียดิษฐานปล่อยช้างออกเดินป่าโดยมีเจ้าเมืองไพรพลงและบริวารออกเดินติดตามเวลาล่วงเลยไปหลายวันจนกระทั่งวันหนึ่งช้างเลี้ยงหายได้หยุดอยู่ที่ป่าพร้อมทั้งเดินวนเวียนแล้วร้องขึ้น 3 ครั้ง พระยาแก้วคำ ถือเป็นนิมิตหมายอันดี จึงจะใช้บริเวณดังกล่าวสร้างเมืองแต่น้องสาวไม่ชอบ จึงให้ช้างออกเดินทางหาทำเลใหม่ พระยาแก้วคำจึงสร้างวัดตรงบริเวณดังกล่าวแทนแล้วขนานนามว่า “วัดช้างไห้” หลังจากที่พระยาแก้วคำได้เดินทางกลับถึงเมืองไทรบุรี ได้นิมนต์พระภิกษุองค์หนึ่งซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “ท่านลังกา” หรือ “สมเด็จพระโคง” หรือ “หลวงพ่อดุสิตเขียบน้ำทะเลจืด” มาเป็นเจ้าอาวาสองค์แรก ท่านลังกาได้เดินทางธุดงค์ไปมาระหว่างเมืองไทรบุรีกับวัดช้างไห้ และได้ส่งลูกศิษย์ว่าถ้าท่านมรณภาพขอให้นำศพไปทำการฌาปนกิจ ณ วัดช้างไห้เมื่อท่านมรณภาพที่เมืองไทรบุรี ลูกศิษย์ได้ห้ามศพเดินทางหยุดที่ใดก็จะปักไม้ไว้ (ปัจจุบันจึงมีสถูปตามที่ตั้งต่าง ๆ) เมื่อถึงวัดช้างไห้ก็ทำการฌาปนกิจศพ ลูกศิษย์ก็นำอัฐิส่วนหนึ่งกลับไปเมือง

โทรบุรีและส่วนหนึ่งฝั่งที่วัดช้างให้ โดยปักแก่นไม้เป็นเครื่องหมายไว้ (ขณะนี้ได้บูรณะสร้างเป็นสถูปอยู่ติดกับทางรถไฟ) มีผู้คนมากราบไหว้บนบานอธิษฐานได้ผลตามประสงค์ความศักดิ์สิทธิ์จึงเลื่องลือไปไกล หลังจากนั้นวัดช้างให้ก็ร้างไปนาน

1.9 ด้านสถานพยาบาล

สถานพยาบาลในจังหวัดปัตตานีแบ่งเป็น โรงพยาบาลชุมชน 10 แห่ง โรงพยาบาลรักษาโรคทั่วไป 1 แห่ง สถานพยาบาล/ศูนย์บริการพยาบาล 4 แห่ง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 1 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป 1 แห่ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช 1 แห่ง สถานีอนามัย 128 แห่ง และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 12 แห่ง

1.10 ด้านการคมนาคม

รถยนต์ ปัตตานีอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 1,055 กิโลเมตร สามารถใช้เส้นทางหมายเลข 35 (ธนบุรี-ปากท่อ) ระยะทางประมาณ 90 กิโลเมตร แล้วแยกเข้าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 จนถึงจังหวัดชุมพร รวมระยะทางประมาณ 460 กิโลเมตร แล้วเดินทางต่อโดยใช้ทางหลวงหมายเลข 41 หรือ 42 ผ่านจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ผ่านปากน้ำเทพา เข้าสู่จังหวัดปัตตานี รวมระยะทางประมาณ 505 กิโลเมตร

รถไฟ จากสถานีรถไฟหัวลำโพง มีขบวนรถด่วนและรถเร็วบริการถึงสถานีปัตตานี (โคกโพธิ์) ทุกวัน สอบถามรายละเอียดได้ที่หน่วยบริการเดินทาง โทร. 1690, 0 2223 7010, 0 2223 7020 หรือ www.railway.co.th

รถโดยสารประจำทาง มีรถโดยสารธรรมดา และรถโดยสารปรับอากาศ ของบริษัทขนส่งจำกัด ออกจากสถานีขนส่งสายใต้ ถนนบรมราชชนนีไปจังหวัดปัตตานี สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 02 894 6122 จองตัว บขส. โทร. 02 422 4444 หรือ www.transport.co.th จากสถานีปัตตานี จะมีรถโดยสารประจำทางและรถแท็กซี่บริการ ระหว่างอำเภอ โคกโพธิ์-อำเภอเมือง ระยะทางประมาณ 29 กิโลเมตร

เครื่องบิน นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการเที่ยวบินกรุงเทพฯ-หาดใหญ่ จากนั้นนั่งรถรับส่งระหว่างสนามบินหาดใหญ่-ปัตตานี หรือสามารถต่อรถโดยสารประจำทางหรือรถแท็กซี่จากตัวเมืองหาดใหญ่ไปปัตตานีระยะทางประมาณ 104 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1.30 ชั่วโมง การเดินทางจากอำเภอเมืองปัตตานีไปยังอำเภอต่าง ๆ อำเภอหนองจิก 8 กิโลเมตร อำเภอยะหริ่ง 14 กิโลเมตร อำเภอยะรัง 15 กิโลเมตร อำเภอโคกโพธิ์ 26 กิโลเมตร อำเภอมายอ 29 กิโลเมตร อำเภอแม่ลาน 30 กิโลเมตร อำเภอปะนาเระ 43 กิโลเมตร อำเภอทุ่งยางแดง 45 กิโลเมตร อำเภอสายบุรี 50 กิโลเมตร อำเภอไม้แก่น 65 กิโลเมตร อำเภอกะพ้อ 68 กิโลเมตร การเดินทางจากปัตตานีไปยังจังหวัดใกล้เคียง มีระยะทางคือ ยะลา 35 กิโลเมตร นราธิวาส 92 กิโลเมตร สงขลา 99 กิโลเมตร

1.11 ด้านแรงงาน

ปี 2552 จังหวัดปัตตานี มีจำนวนประชากรรวม 647,624 คน เป็นประชากรชาย จำนวน 319,542 คน และประชากรหญิงจำนวน 328,082 คน โดยอำเภอที่มีประชากรรวมสูงที่สุด 2 ลำดับแรก คือ อำเภอเมือง ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 121,881 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 59,668 คน และประชากรหญิงจำนวน 62,213 คน รองลงมา คือ อำเภอยะรัง ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 85,053 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 42,292 คน และประชากรหญิงจำนวน 42,761 คน ส่วนอำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอไม้แก่น ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 11,533 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 5,691 คน และประชากรหญิงจำนวน 5,842 คน ถัดมา คือ อำเภอแม่ลาน ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 15,286 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 7,489 คน และประชากรหญิงจำนวน 7,797 คน อำเภอที่มีจำนวนประชากรหญิงมากที่สุด 2 ลำดับแรก คือ อำเภอเมือง มีประชากรหญิงจำนวน 62,213 คน รองลงมา คือ อำเภอยะรัง มีประชากรหญิงจำนวน 42,761 คน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.25 ด้านล่างและตารางที่ 4.26 ในหน้าถัดไป

ตารางที่ 4.25 แสดงประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามเพศ และเขตการปกครอง จังหวัดปัตตานี

เพศ และ เขตการปกครอง	2549 (2006)	2550 (2007)	2551 (2008)	2552 (2009)
รวม	635,730	637,806	642,169	647,624
ชาย	313,492	314,836	316,986	319,542
หญิง	322,238	322,970	325,183	328,082
ในเขตเทศบาล	117,322	117,224	117,318	117,686
ชาย	58,242	58,258	58,280	58,384
หญิง	59,080	58,966	59,038	59,302
นอกเขตเทศบาล	518,408	520,582	524,851	529,938
ชาย	255,250	256,578	258,706	261,158
หญิง	263,158	264,004	266,145	268,780

ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย รวบรวมโดย: สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางที่ 4.26 แสดงจำนวนประชากรรวม แยกตามเพศ จำแนกรายอำเภอ ปี 2552 และความหนาแน่น
ของประชากรต่อตารางกิโลเมตร ปี 2551

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนหลังคา เรือน (หลัง)	ความหนาแน่นของ ประชากรต่อตารางกิโลเมตร
	ชาย	หญิง	รวม		
อำเภอเมือง	59,668	62,213	121,881	36,732	1,248.23
อำเภอสายบุรี	31,606	32,654	64,260	14,413	355.87
อำเภอโคกโพธิ์	31,488	32,926	64,414	17,509	188.81
อำเภอหนองจิก	35,101	34,804	69,905	14,795	300.23
อำเภอปะนาเระ	21,390	22,032	43,422	10,132	299.40
อำเภอมายอ	26,620	27,731	54,351	11,308	248.91
อำเภอยะรัง	42,292	42,761	85,053	17,632	457.23
อำเภอยะหริ่ง	39,692	40,325	80,017	16,438	404.55
อำเภอทุ่งยางแดง	10,303	10,753	21,056	4,371	181.14
อำเภอไม้แก่น	5,691	5,842	11,533	2,801	207.46
อำเภอกะป้อ	8,202	8,244	16,446	3,554	172.44
อำเภอแม่ลาน	7,489	7,797	15,286	3,638	169.11
รวม	319,542	328,082	647,624	153,323	617.26

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2552

เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรจำแนกตามหมวดอายุ พบว่า ประชากรวัยทำงานซึ่งมีอายุระหว่าง 15-59 ปี มีจำนวนสูงสุดที่อำเภอเมือง โดยมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 74,523 คน รองลงมา คืออำเภอยะรัง โดยมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 48,934 คน ส่วนอำเภอที่มีจำนวนประชากรวัยทำงานน้อยที่สุด คือ อำเภอแม่ลาน ซึ่งมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 9,038 คน และถัดมา คือ อำเภอกะป้อ ซึ่งมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 9,634 คน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.27 ในหน้าถัดไป

ตารางที่ 4.27 แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามหมวดอายุ 15 - 59 ปี จำแนกราย
อำเภอ ปี 2551

อำเภอ	15 - 59 ปี		รวม
	ชาย	หญิง	
อำเภอเมือง	36,264	38,259	74,523
อำเภอโคกโพธิ์	19,383	19,950	39,333
อำเภอหนองจิก	20,816	20,076	40,892
อำเภอปะนาเระ	12,723	12,914	25,637
อำเภอมายอ	14,932	15,507	30,439
อำเภอทุ่งยางแดง	5,970	6,267	12,237
อำเภอสายบุรี	18,471	19,177	37,648
อำเภอไม้แก่น	3,375	3,431	6,806
อำเภอยะหริ่ง	22,975	23,240	46,215
อำเภอยะรัง	24,473	24,461	48,934
อำเภอกะพ้อ	4,824	4,810	9,634
อำเภอแม่ลาน	4,444	4,594	9,038
รวม	188,650	192,686	381,336

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2552

เมื่อพิจารณาจำนวนครัวเรือนแยกตามอาชีพจากข้อมูลปี 2553 พบว่าส่วนใหญ่จะมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างเป็นหลัก มีเพียงส่วนน้อยที่มีการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.28 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.28 แสดงจำนวนครัวเรือนแยกตามอาชีพ แยกตามอำเภอ ปี 2553

พื้นที่	เกษตรกรรม	อุตสาหกรรมในครัวเรือน	รับจ้าง	อื่น ๆ
อำเภอเมือง	2,529	728	3,784	0
อำเภอโคกโพธิ์	6,148	116	2,268	0
อำเภอหนองจิก	2,224	0	3,200	0
อำเภอปะนาเระ	2,235	121	1,768	0
อำเภอมายอ	4,378	174	2,863	0

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

พื้นที่	เกษตรกรรม	อุตสาหกรรมในครัวเรือน	รับจ้าง	อื่นๆ
อำเภอทุ่งยางแดง	1,857	55	1,264	0
อำเภอสายบุรี	4,900	695	3,120	0
อำเภอไม้แก่น	895	874	975	0
อำเภอยะหริ่ง	3,790	552	3,617	0
อำเภอยะรัง	7,957	589	4,317	0
อำเภอกะพ้อ	1,268	291	1,127	0
อำเภอแม่ลาน	1,775	60	1,041	0
รวม	39,956	4,255	29,344	0

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี

1.12 ด้านเศรษฐกิจและตลาด

เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี โดยใช้ข้อมูลปี 2551 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีสูงที่สุดที่อำเภอแม่ลาน โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 45,319.67 บาท รองลงมา คือ อำเภอ ปานาเระ มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 38,909.80 บาท และอำเภอโคกโพธิ์ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 38,759.90 บาท สำหรับอำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีน้อยที่สุด คือ อำเภอสายบุรี ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 31,632.45 บาท และอำเภอกะพ้อ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 33,084.67 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน โดยใช้ข้อมูลปี 2551 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนสูงที่สุดที่ อำเภอหนองจิก โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน 14,976.42 บาท รองลงมา คือ อำเภอเมือง มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน 14,809.62 บาท และอำเภอแม่ลาน ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน 14,679.00 บาท สำหรับอำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนน้อยที่สุด คือ อำเภอกะพ้อ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน 9,296.67 บาท ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.29 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.29 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีและรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนจำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน (บาท)
อำเภอเมือง	33,307.08	14,809.62
อำเภอโคกโพธิ์	38,759.92	12,586.08
อำเภอหนองจิก	36,174.92	14,976.42

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

อำเภอ	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน (บาท)
อำเภอปะนาเระ	38,909.80	12,477.50
อำเภอมายอ	38,164.92	13,895.77
อำเภอทุ่งยางแดง	34,427.25	12,367.75
อำเภอสายบุรี	31,632.45	13,200.91
อำเภอไม้แก่น	38,442.75	12,486.00
อำเภอยะหริ่ง	34,446.94	13,931.06
อำเภอยะรัง	34,503.00	13,168.08
อำเภอกะพ้อ	33,084.67	9,296.67
อำเภอแม่ลาน	45,319.67	14,679.00

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดปัตตานี

เมื่อพิจารณาจำนวนครัวเรือนยากจนตามเกณฑ์ จปฐ. พบว่า อำเภอเมืองมีจำนวนครัวเรือนยากจนมากที่สุด จำนวน 449 ครัวเรือน รองลงมา คือ อำเภอโคกโพธิ์ ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนยากจน 429 ครัวเรือน และเมื่อพิจารณาจำนวนคนยากจน พบว่า อำเภอเมือง มีจำนวนคนยากจนมากที่สุด จำนวน 2,648 คน รองลงมา คืออำเภอยะรังและอำเภอสายบุรี ซึ่งมีจำนวนคนยากจน 2,385 คน และจำนวน 2,348 คน ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.30 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.30 แสดงจำนวนครัวเรือนยากจน และจำนวนคนยากจน ตามเกณฑ์ จปฐ. จำแนก
รายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนยากจน (ครัวเรือน)	จำนวนคนยากจน (คน)
อำเภอเมือง	449	2,648
อำเภอโคกโพธิ์	429	2,102
อำเภอหนองจิก	332	1,980
อำเภอปะนาเระ	366	2,177
อำเภอมายอ	317	1,960
อำเภอทุ่งยางแดง	8	60
อำเภอสายบุรี	389	2,348
อำเภอไม้แก่น	23	129

ตารางที่ 4.30 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนยากจน (ครัวเรือน)	จำนวนคนยากจน (คน)
อำเภอยะหริ่ง	0	0
อำเภอยะรัง	361	2,385
อำเภอกะพ้อ	60	398
อำเภอแม่ลาน	19	85
รวม	3,037	17,892

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2552

เมื่อพิจารณาจำนวนเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปี 2551 พบว่า อำเภอโคกโพธิ์และอำเภอแม่ลานมียอดเงินกู้สูงสุด โดยมีเงินกู้ 630,156,000 บาท รองลงมา คือ อำเภอสายบุรีและอำเภอไม้แก่น ซึ่งมียอดเงินกู้รวม 366,672,000 บาท โดยที่ยอดเงินกุน้อยที่สุดที่ อำเภอกะพ้อ ซึ่งมียอดเงินกู้ 119,413,000 บาท ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.31 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.31 แสดงจำนวนเงินกู้เกษตรกรรูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำแนก รายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	รวมเงินกู้ (พันบาท)
1. อำเภอเมือง	185,447
2. อำเภอโคกโพธิ์และอำเภอแม่ลาน	630,156
3. อำเภอหนองจิก	185,630
4. อำเภอปะนาเระ	199,265
5. อำเภอมายอและอำเภอทุ่งยางแดง	174,793
6. อำเภอสายบุรีและอำเภอไม้แก่น	366,672
7. อำเภอยะหริ่ง	179,729
8. อำเภอยะรัง	167,916
9. อำเภอกะพ้อ	119,413
รวม	2,209,021

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2552

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ในปี 2551 พบว่า จำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่สูงที่สุด คือ อำเภอเมือง โดยมีจำนวน 565 แห่ง รองลงมา คือ อำเภอโคกโพธิ์ จำนวน 66 แห่ง ส่วนจำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่มีจำนวนน้อยที่สุดที่อำเภอไม้แก่น ซึ่งมีจำนวน 4 แห่งเท่านั้น สำหรับจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ ปรากฏว่า จำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์สูงสุด คือ อำเภอเมือง โดยมีจำนวน 855 แห่ง รองลงมา คือ อำเภอโคกโพธิ์ จำนวน 136 แห่ง ส่วนจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์มีจำนวนน้อยที่สุดที่อำเภอแม่ลาน ซึ่งมีจำนวน 10 แห่งเท่านั้น ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.32 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.32 แสดงจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	ทะเบียนนิติบุคคล				รวม	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	ทะเบียนพาณิชย์
	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	บริษัทมหาชนจำกัด			
อำเภอเมือง	159	404	2	0	565	290	855
อำเภอโคกโพธิ์	6	60	0	0	66	70	136
อำเภอหนองจิก	9	35	0	0	44	45	89
อำเภอปะนาเระ	3	23	0	0	26	35	61
อำเภอมายอ	4	31	0	0	35	31	66
อำเภอทุ่งยางแดง	0	6	0	0	6	15	21
อำเภอสายบุรี	10	31	0	0	41	49	90
อำเภอไม้แก่น	0	4	0	0	4	9	13
อำเภอยะหริ่ง	8	42	0	0	50	40	90
อำเภอยะรัง	3	43	0	0	46	65	111
อำเภอกะพ้อ	1	4	0	0	5	11	16
อำเภอแม่ลาน	0	5	0	0	5	5	10
รวม	203	688	2	0	893	665	1,558

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2552

สถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิต จากข้อมูลปี 2549 เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการส่งออก พบว่า ในทุกอำเภอส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการยังไม่มี การส่งออกสินค้าไปขายยังต่างประเทศ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.33 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.33 แสดงจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออก
รายอำเภอ ปี 2549

อำเภอ	ไม่มีการส่งออก	มีการส่งออก	จำนวนสถานประกอบการ
อำเภอเมือง	1,323	6	1,329
อำเภอโคกโพธิ์	115	1	116
อำเภอหนองจิก	149	0	149
อำเภอปะนาเระ	93	0	93
อำเภอมายอ	170	0	170
อำเภอทุ่งยางแดง	82	0	82
อำเภอสายบุรี	388	0	388
อำเภอไม้แก่น	97	0	97
อำเภอยะหริ่ง	598	0	598
อำเภอยะรัง	356	2	358
อำเภอกะพ้อ	145	0	145
อำเภอแม่ลาน	21	0	21
รวม	3,537	9	3,546

ที่มา : สำมะโนอุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2550

สถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รายอำเภอจากข้อมูลปี 2549 เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน พบว่า ในทุกอำเภอส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการยังไม่มี การขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.34 หน้าถัดไป

ตารางที่ 4.34 แสดงจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รายอำเภอ ปี 2549

อำเภอ	ไม่มีการส่งเสริม	มีการส่งเสริม	จำนวนสถานประกอบการ
อำเภอเมือง	1,322	7	1,329
อำเภอโคกโพธิ์	115	1	116
อำเภอหนองจิก	149	0	149
อำเภอปะนาเระ	93	0	93
อำเภอมายอ	170	0	170
อำเภอทุ่งยางแดง	82	0	82
อำเภอสายบุรี	388	0	388
อำเภอไม้แก่น	97	0	97
อำเภอยะหริ่ง	598	0	598
อำเภอยะรัง	356	2	358
อำเภอกะพ้อ	145	0	145
อำเภอแม่ลาน	21	0	21
รวม	3,536	10	3,546

ที่มา : สำมะโนอุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2550

1.13 ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์

รายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ ประจำจังหวัดปัตตานี จำแนกรายอำเภอนั้น ส่วนใหญ่อำเภอต่าง ๆ มีสินค้า OTOP ประจำอำเภอเป็นสินค้าประเภท ผ้าคลุมผมสตรี และผ้าบาติก ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.35 หน้าถัดไป

ตารางที่ 4.35 แสดงรายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	รายการสินค้า
อำเภอเมือง	อาหารนก เสื้อบาติก ซาซึก หมวกกะปิเยาะ ผ้าบาติก ปลาหมึกอบกรอบ กล่องปากกา ผ้าคลุมผม เม็ดมะม่วงหิมพานต์แก้ว ดอกไม้ประดิษฐ์ เต้าหู้ปลา
อำเภอโคกโพธิ์	ดอกกุหลาบชำร่วย แคมพูสระผมสมุนไพรผสมสบู่ ดอกไม้ใบยางใส่กรอบรูป หมวกกะปิเยาะ ผ้าไหมมัดหมี่ลายจวนตานี รูปหนังตะลุง กระเป๋ายิปซีผสมหนัง กล้วยอบ กระเป๋าผ้าบาติก ขนมหอมม่วงรสจืด ส้มแขกแช่อิ่ม ว่าวผ้าร่ม ขนมหะหรี่ปั๊ปไส้สังขยา เสื้อโต้ป ข้าวตัง
อำเภอหนองจิก	น้ำพริกกุ้ง หมวกกะปิเยาะ ตุ๊กตาจากกล้วย ชุติละหมาด เสื้อโต้ป
อำเภอปะนาเระ	กระดังงายดอกพิกุล
อำเภอมายอ	ผ้าคลุมผม ผ้าบาติก หมวกกะปิเยาะ ขนมหอมม่วง
อำเภอทุ่งยางแดง	ผ้าคลุมผม ขนมหอมพับ ผ้าปูโต๊ะ เสื้อโต้ป
อำเภอสายบุรี	น้ำบูดูข้าวยา ผ้าบาติก ข้าวยาสมุนไพร ตะกร้า
อำเภอไม้แก่น	น้ำบูดู กะปิ
อำเภอยะหริ่ง	กาแฟสำเร็จรูปผสมเห็ดหลินจือ ข้าวเกรียบปลาสามรส หมวกกะปิเยาะ ข้าวเกรียบ ปลาผสมสาหร่าย ผ้าคลุมผมสตรี น้ำบูดู ดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าใยบัว เรือกอลและ จำลอง
อำเภอยะรัง	ชิงพวงสำเร็จรูป ลูกหยีกวน กระโปรงพัน ชุดกิโมโน เสื้อเชิ้ตบุรุษ
อำเภอกะพ้อ	ผ้าคลุมผมสตรี ผ้าคลุมละหมาด
อำเภอแม่ลาน	ไม้นวดกดจุด รองเท้าหัตถกรรม สร้อยคริสตัล เสื้อโต้ป

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน

ทั้งนี้สินค้า OTOP ของจังหวัดปัตตานี ที่ได้รับการคัดสรรไปแสดงในการประชุม
APEC จำนวน 4 ผลิตภัณฑ์ คือ

1. กระดังงายดอกพิกุล ตำบลท่าข้าม อำเภอปะนาเระ
2. กะเฉมชูด ตำบลท่าข้าม อำเภอปะนาเระ
3. หมวกกะปิเยาะ ตำบลสะดาก อำเภอยะรัง
4. ผ้าปูโต๊ะ ตำบลพิเทน อำเภอทุ่งยางแดง

1.14 ด้านการศึกษา

จังหวัดปัตตานีมีการจัดการศึกษาหลายระดับ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ และระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตามถ้าหากพิจารณาเฉพาะสถาบันการศึกษาด้านการฝึกพัฒนาอาชีพพบว่า ในจังหวัดปัตตานีมีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำนวน 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา วิทยาเขตปัตตานี วิทยาลัยชุมชนปัตตานี และระดับอาชีวศึกษาจำนวน 7 สถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกปัตตานี และวิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.36 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.36 แสดงจำนวนสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพ

สถาบันการศึกษา	จำนวน	รายชื่อสถาบันการศึกษา
1.ระดับอุดมศึกษา	3	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา วิทยาเขตปัตตานี วิทยาลัยชุมชนปัตตานี
2.ระดับอาชีวศึกษา	7	วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกปัตตานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี วิทยาลัยประมงปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพสายบุรี โรงเรียนอุทิศบริหารธุรกิจปัตตานี ปวช. และ ระดับ ปวส.

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ

ส่วนที่ 2 ประเด็นด้านแรงงาน/อาชีพ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบ Focus Group โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ร่วมกับผลการศึกษาจากเอกสารสามารถสรุปผลการวิจัยด้านแรงงาน/อาชีพ ได้ดังนี้

2.1 ด้านอัตราการว่างงานและสาเหตุของการว่างงาน

การประกอบอาชีพในจังหวัดปัตตานีนั้นจะมีผู้ชายเป็นผู้นำของครอบครัว แต่การหารายได้เลี้ยงครอบครัวนั้นเป็นภาระความรับผิดชอบของฝ่ายหญิง แต่ปัจจุบันมีค่านิยมใหม่เกิดขึ้น

คือผู้ชายเดินทางไปรับจ้างในประเทศมาเลเซีย หรือจังหวัดอื่นซึ่งจะมีรายได้สูงกว่าการทำงานในจังหวัด ทำให้เพศหญิงต้องเป็นผู้ดูแลบ้าน อบรมเลี้ยงดูบุตร จึงทำให้ตัวเลขการว่างงานของจังหวัดสูงขึ้น และส่วนใหญ่จึงเป็นเพศหญิง ซึ่งบางครั้งก็มีการประกอบอาชีพ และมีแหล่งรายได้แต่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแรงงานในระบบอย่างชัดเจน บริเวณชุมชนในบริเวณชายฝั่งทะเล ผู้ชายจะมีหน้าที่ออกเรือประมง ผู้หญิงจึงมีหน้าที่ต้องดูแลบ้าน และทำการแปรรูปอาหารทะเลบางส่วนซึ่งรายได้ส่วนนี้ไม่แน่นอนและไม่มั่นคง โดย 3 ชุมชนที่มีการว่างงานสูงสุดคือ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอ ยะหริ่ง (90 % คือเพศหญิง) ตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก (70 % คือเพศหญิง) และตำบลไม้แก่น อำเภอไม้แก่น นอกจากนี้มีการว่างงานกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชนอื่นๆ อีกด้วย เช่น ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ อำเภอทุ่งยางแดง

จากการลงพื้นที่พบว่า หัวหน้าครอบครัวที่เป็นผู้หญิงมีจำนวนน้อย โดยกระจัดกระจายทั่วทั้งจังหวัด ซึ่งจากวิถีชีวิตชาวไทยมุสลิมแล้วผู้หญิงจะหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัว แต่ไม่มีสถานภาพในการเป็นผู้นำของครอบครัว หรือมีสิทธิออกเสียงในเรื่องต่างๆ ซึ่งแนวทางการปฏิบัติดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยพบว่าไม่ได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกันแต่อย่างใด แต่กลับได้รับการยอมรับถว้หน้า เนื่องจากสอดคล้องตามการประกอบศาสนพิธีของศาสนาอิสลามที่จะให้ผู้ชายเป็นผู้นำการดำเนินการในพิธีกรรมต่างๆ อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงก็ยังมีความความรับผิดชอบในด้านๆ หลายด้วยกัน เช่น หารายได้ ทำงานบ้าน อบรมเลี้ยงดูบุตร ความรับผิดชอบนั้นจะมากขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นที่และการประกอบอาชีพของหัวหน้าครอบครัว เพราะหากว่าฝ่ายชายจะต้องเดินทางออกไปทำงานต่างถิ่น เช่น ประเทศมาเลเซีย หรือออกเรือประมง ลักษณะนี้จะทำให้ผู้หญิงมีความรับผิดชอบในครอบครัว เกี่ยวกับการดูแลปกครองบ้านมากขึ้น อีกประการหนึ่งที่จะทำให้ผู้หญิงมีความรับผิดชอบในครอบครัวและเป็นผู้นำมากขึ้นคือ การที่ต้องสูญเสียชายที่เคยเป็นเสาหลักของครอบครัว จากเหตุการณ์ความไม่สงบนั่นเอง และพบว่าพื้นที่ที่พบว่าเพศหญิงเป็นผู้นำครอบครัว คือ อำเภอทุ่งยางแดง อำเภอไม้แก่น และอำเภอหนองจิก มีจำนวนมากที่สุด

2.2 ด้านแรงงาน

อาชีพหลัก : แรงงานส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมนั้น ผู้ให้ข้อมูลระบุว่า ร้อยละ 80 คือการทำสวนยางพารา และบางส่วนของที่เหลือทำสวนผลไม้ และพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล และบริเวณที่แห้งแล้งไม่สมบูรณ์นั้น จะมีแรงงานสตรีจะประกอบอาชีพรับจ้าง เช่น ทำงานในโรงงานในตัวจังหวัดปัตตานี รับจ้างทำสวนยางพารา นอกจากนั้นมีการประกอบสร้างธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็กในครอบครัว เช่น การเข้หมวกคลุมศีรษะ ทำข้าวเกรียบปลา ร้านโชห่วย ร้านเสริมสวย ร้านน้ำชา เป็นต้น

อาชีพเสริม : แรงงานสตรีที่เสร็จสิ้นภาระหน้าที่หลัก เช่นการทำสวนยางแล้ว จะมีว่างในช่วงบ่ายแต่ละวัน ซึ่งชาวบ้านจะใช้เวลาส่วนนั้นสร้างรายได้เสริมด้วยการตัดเย็บเสื้อผ้า หมวกคลุมศีรษะ และการแปรรูปอาหาร เช่น กล้วยฉาบ

2.3 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพ

จากการค้นพบปัญหาเริ่มการผลิตภัณฑ์ OTOP เช่น ปลาเคียบปลา ประสบปัญหาในเรื่องวัตถุดิบที่มีจำนวนน้อย และผลผลิตที่ได้ไม่สม่ำเสมอ เป็นสาเหตุทำให้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่ต่อเนื่อง นอกจากนี้ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และมีความมั่นคงมากกว่าเข้ามารุกราน เช่น การทำประมงของโรงงานใหญ่ และความต้องการด้านผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ของจังหวัดมีน้อย ทำให้การจัดจำหน่ายของผลิตภัณฑ์ไม่มีตลาดรองรับ นอกจากนี้การลงทุนเพื่อพัฒนาจากภาครัฐไม่ตรงความต้องการที่แท้จริง ทำให้ไม่สามารถตอบโจทย์เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ เช่น โครงการการฝึกอบรมที่มีมากจนเกินความจำเป็น และผู้จัดโครงการยังเน้นปริมาณผู้เข้าฝึกอบรมมากกว่าคุณภาพ หลังการดำเนินการฝึกอบรมยังขาดการประเมินผลและการติดตามผล อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐให้ความสนใจดูแลพัฒนาเฉพาะพื้นที่ที่มีความสำคัญในด้านการปกครองและอัตราความเสี่ยงน้อย และละเลยพื้นที่ห่างไกลที่ยากต่อการเข้าถึง รวมถึงเขตพื้นที่สีแดง ทำให้การพัฒนาที่ยั่งยืนเฉพาะตำแหน่งเดิมๆ ที่มีความปลอดภัย และมั่นคงทางเศรษฐกิจอยู่แล้ว ประเด็นที่ยังคงเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพของแรงงานในท้องถิ่น คือปัญหาความไม่สงบที่ยังสร้างความกังวลแก่ชาวบ้านในบางพื้นที่ และเป็นอุปสรรคในการประกอบอาชีพ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดความคุ้มค่า รวมทั้งวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิมที่ต้องละหมาดวันละ 5 ครั้ง ซึ่งสถานประกอบการที่มีนายจ้างเป็นไทยพุทธนั้น ไม่ได้เอื้อเวลาการทำงานเพื่อประกอบศาสนกิจดังกล่าว ทำให้เกิดช่องว่างในการทำงาน และความพึงพอใจในการทำงานนั้นถูกบั่นทอนลง และค่านิยมของชาวไทยมุสลิมที่ให้ผู้หญิงนั้นต้องรับผิดชอบต่องานบ้านงานเรือน และต่อต้านให้ออกไปทำงานบริการต่าง ๆ เช่น หมอนวด แขนโบราณ (นวดให้ได้เฉพาะลูกค้าหญิง) ช่างเสริมสวย เป็นต้น ทำให้ช่องทางการประกอบอาชีพของคนในพื้นที่ยังคงน้อยลง

2.4 ด้านแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของการประกอบอาชีพ

จากการสอบถามผู้ให้ข้อมูลพบว่า แนวทางการแก้ไขต้องเกิดขึ้นจากหน่วยงานภาครัฐต้องเข้าแก้ไขปัญหามาให้ตรงจุดและครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีความจำเป็นในการพัฒนา และร่วมมือกับผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้สามารถตั้งราคาสินค้าให้สูงขึ้นได้ ตลอดจนการหาตลาดรองรับทั้งในและนอกประเทศ นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความรู้เรื่องสิทธิและกฎหมายใกล้ตัว และความรู้ที่เกี่ยวกับการลงทุนเพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านเห็น

ความสำคัญของการลงทุน และสามารถประเมินผลการลงทุนของตนเองได้ และจากอุปสรรคด้านค่านิยมของชาวไทยมุสลิม จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนค่านิยมสังคมอย่างค่อยเป็นค่อยไป ให้สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการเลือกอาชีพได้มากยิ่งขึ้น เช่น เปิดโอกาสให้แรงงานหญิงรับจ้างในธุรกิจการนวดแผนโบราณหรือสปาได้ หรือสนับสนุนอุตสาหกรรมในครอบครัว โดยที่ชาวบ้านไม่ต้องเดินทางไปทำงานนอกพื้นที่ รวมทั้งควรมีสถานที่รับเลี้ยงเด็กประจำชุมชน เพื่อลดภาระของแรงงานสตรีในการดูแลบุตร และมีเวลาเพื่อสร้างรายได้เสริมมากยิ่งขึ้น

2.5 ด้านโอกาสในการประกอบอาชีพ

วิถีชีวิตของมุสลิมหญิงจะไม่นิยมเดินทางไปทำงานในโรงงานหรือเดินทางออกนอกหมู่บ้านระยะทางไกล จะมีในลักษณะไปเช้าเย็นกลับ ซึ่งการประกอบอาชีพเสริมที่มีลักษณะเหมาะสมกับชาวบ้านในจังหวัดปัตตานีคือ

- 1) ผลผลิตสินค้าที่เกี่ยวข้องกับอาหารฮาลาล
- 2) ผลผลิตสินค้าที่เกี่ยวข้องกับเครื่องแต่งกายของชาวมุสลิม เช่น หมวกกาปิเยาะ
- 3) ผลผลิตสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปสินค้าในท้องถิ่น เช่น ลูกหยี น้ำบูดู
- 4) ธุรกิจหรือการรับจ้างในธุรกิจบริการ เช่น การท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ การนวดศาสตร์ต่างๆ ร้านขายของที่ระลึก ร้านเสริมสวย
- 5) งานอื่นๆ ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้
 - 5.1. สามารถประกอบอาชีพได้ที่บ้าน อาจมีต้องเดินทางไปประกอบอาชีพโดยไม่ห่างไกลจากบ้านนัก
 - 5.2. ลักษณะการต่อยอดจากเกษตรกรรมที่ทำอยู่เดิมแล้ว หรือการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น
 - 5.3. อุตสาหกรรมในครัวเรือน ใช้งบการลงทุนที่ไม่สูงมากนัก
 - 5.4. สามารถประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้โดยไม่เกิดความลำบากใจ

เมื่อพิจารณาในแง่ของอายุเฉลี่ยของผู้ที่ประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมเกษตร (พืช) เช่น สวนยางพารา สวนผลไม้ พบว่าอายุเฉลี่ยของเกษตรกรคือ 52 ปี ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มวัยรุ่นตลอดจนกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จะไม่เข้ามาสู่สายอาชีพนี้ ดังนั้นควรเร่งหาวิธีการแก้ปัญหานี้ก่อน เพราะผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่ในปัจจุบันมีอายุค่อนข้างสูงวัย สำหรับประเด็นในการส่งเสริมวัยรุ่นเข้าสู่สายงานนี้ ควรเพิ่มเติมความรู้ในแง่การจัดการ และการตลาด ให้บรรดากลุ่มวัยรุ่นเหล่านี้ด้วย เพราะปัญหาที่พบในสายอาชีพ คือเกษตรกรขาดความรู้ในการจัดการ และการตลาด ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลเสนอความคิดเห็นในการประกอบอาชีพได้ดังนี้ คือ อุตสาหกรรมเกษตร(พืช)

อุตสาหกรรมการประมง อุตสาหกรรมบริการ/ท่องเที่ยว แปรรูปปลากระป๋อง อุตสาหกรรมในครัวเรือน และ OTOP

อุตสาหกรรมที่มีความต้องการแรงงานสตรีมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมบริการที่ต้องการแรงงานหญิงจำนวนมาก เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่มาจากต่างพื้นที่ ทั้งนี้แนวโน้มอาจต้องการแรงงานน้อยลงเพราะเศรษฐกิจเริ่มซบเซา สำหรับคุณสมบัติเบื้องต้นของแรงงานสตรีที่จะเข้าสู่อุตสาหกรรมบริการได้นั้น ก็จะต้องมีวุฒิการศึกษาระดับ ปวช. และมีบุคลิกที่ดีเหมาะกับการเป็นผู้ให้บริการ ซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งที่ทำให้แรงงานสตรีที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถเข้าสู่อุตสาหกรรมนี้ได้ สำหรับอุตสาหกรรมประมงที่มีอยู่จำนวนมากในพื้นที่ กลับพบว่าไม่ต้องการแรงงานสตรีเพิ่มขึ้นเนื่องจากการเข้ามาทดแทนของแรงงานพม่าที่มีค่าจ้างถูกกว่า ทำให้ผู้ประกอบการเลือกใช้แรงงานพม่าเพื่อเป็นการลดต้นทุนในการดำเนินการ สำหรับอุตสาหกรรมอื่นๆ มีความต้องการแรงงานค่อนข้างน้อยเนื่องด้วยจำนวนวัตถุดิบในการผลิตลดน้อยลงทำให้ต้องลดกำลังการผลิต หรือมีแรงงานจำนวนมากอยู่ในระบบแล้วทำให้เกิดการแข่งขันกันเองของแรงงาน เช่น อุตสาหกรรมการผลิต อุตสาหกรรม OTOP และอุตสาหกรรมในครัวเรือน

2.6 ด้านการส่งเสริมแรงงาน

จากการสัมภาษณ์พบว่า ต้องการให้มีการส่งเสริมแรงงานสตรีที่เป็นหม้าย เนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ โดยเฉพาะสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่สีแดง นอกจากนี้แรงงานในอุตสาหกรรมเกษตรโดยเฉพาะปศุสัตว์ ควรดำเนินการให้เป็นแบบในการต่อยอดไปยังอุตสาหกรรมในครัวเรือนให้มีปริมาณการผลิตและตลาดรองรับมากยิ่งขึ้น ส่วนหลักสูตรที่ควรส่งเสริมอาชีพ คือ หลักสูตร ที่จำเป็นต้องให้การสนับสนุนเพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับแรงงานในพื้นที่ มีดังนี้

อุตสาหกรรมเกษตร (ปศุสัตว์) – หลักสูตรการบริหารจัดการทรัพยากรในระยะยาว เช่น การอนุรักษ์พัฒนาแม่พันธุ์ การพัฒนาสูตรอาหาร การแสวงหาตลาดรองรับ เป็นต้น

อุตสาหกรรมประมง – หลักสูตรที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์น้ำ และการแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า

อุตสาหกรรมการผลิต – หลักสูตรการผลิต/แปรรูปอาหารฮาลาล โดยแต่ละหลักสูตรควรมุ่งเน้นการเพิ่มและพัฒนาทักษะ มากกว่าให้ความรู้พื้นฐาน

อุตสาหกรรมบริการ – หลักสูตรเพิ่มทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร เช่น ภาษาอังกฤษ ตลอดจนหลักสูตรพัฒนาบุคลิกภาพ และการบริการที่ดี

สินค้า OTOP – หลักสูตรการตลาด หลักสูตรบัญชีเบื้องต้น หลักสูตรเพิ่มทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน นั่นคือ การส่งเสริมจากภาครัฐนั้นควรมีลักษณะต่อยอดอาชีพเดิมของชาวบ้าน ให้มีขีดความสามารถมากขึ้น ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ส่งเสริมให้ชาวบ้านเรียนรู้และแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ไม่เพียงแต่รอรับความช่วยเหลือจากภาครัฐช่องทางเดียว ซึ่ง โครงการฝึกอบรมในจังหวัดมีปริมาณที่มากเกินความต้องการที่แท้จริง ซึ่งไม่ได้นำมาสู่การสร้างอาชีพที่สามารถนำไปสู่การฟื้นฟูเศรษฐกิจได้ตามเป้าหมายแต่อย่างใด แต่เป็นช่องทางนำไปสู่อาชีพ “รับจ้างฝึกอบรม” โดยมีจุดประสงค์เพียงเพื่อรับเบี้ยเลี้ยงจากโครงการฝึกอบรมของรัฐเท่านั้น และมีข้อเสนอแนะให้ภาครัฐตระหนักถึงค่านิยมของชาวบ้านในการประกอบอาชีพด้วย ซึ่งส่วนใหญ่มีความต้องการเข้าทำงานกับภาครัฐเท่านั้น เนื่องจากไม่ต้องรับภาระใดๆ และได้หยุดพักผ่อนเสาร์-อาทิตย์ โดยเฉพาะผู้ที่เพิ่งจบการศึกษาใหม่ในปัจจุบัน ไม่นิยมประกอบอาชีพเกษตรกรรมเหมือนบรรพบุรุษ โดยมีทัศนคติว่าเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติ

นอกจากนั้นควรมีการจัดสร้างระบบฐานข้อมูลของ โครงการและข้อมูลผู้ฝึกอบรมให้สามารถค้นหาและตรวจสอบได้อย่างชัดเจน และควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลระยะยาวเพื่อเป็นการควบคุมติดตามผลการฝึกอบรมนั้น เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุง โครงการฝึกอบรมครั้งต่อไป และนำไปสู่การฝึกอบรมที่สามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ได้อย่างแท้จริง ในกลุ่มของผู้จบสำเร็จการศึกษาจากสถานบันต่างๆ และผู้ผ่านการอบรมพัฒนาจากโครงการฝึกอบรมที่ภาครัฐจัดขึ้นแล้ว ก็พบว่าไม่สามารถประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้ เนื่องจากไม่มีตลาดรองรับ ดังนั้นจึงต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือในเรื่องของความต้องการด้านตลาดแรงงานด้วย ซึ่งอาจจะต้องพึ่งพาความเอาใจใส่อย่างแท้จริงจากบุคลากรที่จัดโครงการด้วย ซึ่งต้องให้ความสำคัญถึงผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม มากกว่าจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

ส่วนที่ 3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจและตลาด

ความยากจนส่วนใหญ่จะกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ที่อยู่ติดกับทะเล และบริเวณพื้นที่ทุ่งหญ้าแห้งแล้งไม่สมบูรณ์ ซึ่งต้องอาศัยสภาพภูมิอากาศ ในการประกอบอาชีพจึงไม่มีความมั่นคงในรายได้ อย่างไรก็ตาม ความยากจนในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าแร้นแค้น แสนลำบาก แต่หมายถึงการมีทรัพย์สิน และวัตถุมูลค่าในการดำรงชีวิต ไม่มาก ซึ่งก็พออยู่ได้ แต่ไม่อู้ฟูเท่านั้นเอง และอำเภอที่มีความยากจนมีส่วนมาจากผลกระทบด้านความมั่นคงเนื่องจากมีเหตุการณ์ความไม่สงบบ่อยครั้ง ชาวบ้านเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตน เช่น อำเภอไม้แก่น ซึ่งมีอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ อาทิเช่น การเดินทาง ไปกรีดยางพาราในเวลากลางคืน นอกจากนี้ยังมีอำเภอที่พบว่า

ความยากจนมากกว่าอำเภออื่นๆ คือ อำเภอปะนาเระ อำเภอยะหริ่ง อำเภอหนองจิก และอำเภอเมืองตามลำดับ

นอกเหนือจากความแห้งแล้งที่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพแล้ว ยังมีภาวะอุทกภัยซ้ำซาก โดยเฉพาะบริเวณปากแม่น้ำปัตตานีในอำเภอเมือง การทำไร่ ทำสวนจึงประสบความล้มเหลวบ่อยครั้ง นอกจากนี้ลักษณะภูมิประเทศบางพื้นที่เหมาะสมแก่การทำนา มากกว่าการทำไร่ทำสวน ซึ่งจะสามารถสร้างรายได้ได้จํานวนน้อยกว่า เช่น อำเภอทุ่งยางแดง ในบริเวณอ่าวปัตตานี ความยากจนนั้นอาจจะมาจากความขัดแย้งในพื้นที่ทำกิน และบางพื้นที่ที่มีความไม่มั่นคงในรายได้ นั้นเนื่องจากชาวบ้านยึดอาชีพรับจ้างวันต่อวัน เช่น อำเภอปานาเระ อำเภอหนองจิก อำเภอยะรัง อำเภอสายบุรี

เมื่อพิจารณาเป็นรายหมู่บ้าน พบว่าหมู่บ้านที่มีความยากจนมากที่สุดคือ บ้านทุ่งเป็นบ้านทุ่งลิปะสะโง บ้านน้ำคำ บ้านคาลิง บ้านป่าใหม่ บ้านท่ากำชำ บ้านบางเขา บ้านปะสีอาวอ บ้านตะโลกะโปร์ และบ้านแหลมโพธิ์ ตามลำดับ โดยเหตุผลของความยากจนมาจากหลายสาเหตุ เช่น เนื่องจากดินแห้งแล้ง ไม่เหมาะแก่การทำเกษตร มีอาชีพทำประมงชายฝั่งอย่างเดียว เป็นต้น

ส่วนที่ 4 ประเด็นด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์

สินค้า OTOP ในจังหวัดปัตตานีถือว่าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพสูง และส่วนใหญ่จะเป็นการผลิตในครัวเรือน โดยมีการรวมกลุ่มกันร่วมกันผลิต แต่อย่างไรก็ตามในส่วนของผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมผมนั้น พบว่าส่วนใหญ่จะมีพ่อค้าคนกลาง นำผ้ามาจากภายนอกท้องถิ่นแล้วจัดสรรให้แก่ครัวเรือนที่สนใจรับจ้างเย็บ แล้วผู้เย็บจะได้รับเพียงค่าจ้างเป็นค่าตอบแทนเท่านั้น ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่มักนิยมแนวทางนี้มากกว่าเพราะไม่ต้องลงทุนเรื่องผ้า แต่ลงทุนเฉพาะจักรเย็บผ้า และแรงกาย

สำหรับผ้าคลุมผมนั้นมีความน่าสนใจและได้เปรียบกว่าผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นๆ ตรงที่สามารถทำได้ตลอดทั้งปี และทุกเวลาที่มีเวลว่าง ตลอดจนสถานที่ที่สามารถใช้บ้านของตนเองทำได้ แต่ในแง่ของวัตถุดิบนั้น ส่วนใหญ่จะมาจากกรุงเทพฯ และมาเลเซียเป็นหลัก ซึ่งถ้ามีการส่งเสริมให้ใช้ผ้าในท้องถิ่นจะทำให้การกระจายรายได้สู่ชุมชนได้มากยิ่งขึ้น โดยชุมชนก็เข้มแข็ง และยังยืนด้วย เนื่องจากความต้องการยังมีสูงมาก ราคาจำหน่ายผ้าคลุมผมสำหรับผู้ชายราคา 20 - 80 บาท ผ้าคลุมผมสำหรับผู้หญิงราคา 50 - 5,000 บาท โดยขายผ่านพ่อค้าคนกลาง ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับภาคการผลิตของปัตตานีคือ มีสัดส่วนของผู้ที่รับจ้างทำมีสูงขึ้นเรื่อยๆ อาจจะกระทบต่อค่าแรง ซึ่งแรงงานส่วนใหญ่เน้นแรงงานสตรี เนื่องจากงานต้องการความละเอียดประณีตค่อนข้างสูง ซึ่งเพศหญิงจะสามารถประดิษฐ์ได้ประณีตกว่า

ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไข กลุ่มตัวอย่างนำเสนอแนวทางการแก้ไขคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนข้อมูลในแง่การตลาด เพื่อจะได้ทราบอุปสงค์และอุปทานของตลาด เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการผลิต และส่งเสริมปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น วัตถุดิบ ถ้าหากใช้ผ้าในท้องถิ่นได้ ก็จะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มทอผ้าได้อีกทางหนึ่งด้วย ตลอดจนแรงงานที่จะต้องใช้ในสายงานนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดโควต้าได้ว่า ต้องมีจำนวนเท่าไรจึงจะเหมาะสม เพื่อให้เกิดดุลยภาพในแง่ของการผลิตในภาพรวม

ส่วนที่ 5 ประเด็นด้านสถาบันและหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพในพื้นที่

จากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรที่สตรีในชุมชนต้องการอบรม โดยแยกตามอุตสาหกรรมได้ดังนี้

อุตสาหกรรมเกษตร (ปศุสัตว์) – หลักสูตรการบริการจัดการทรัพยากรในระยะยาว เช่น การอนุรักษ์พัฒนาแม่พันธุ์ การพัฒนาสูตรอาหาร การแสวงหาตลาดมารับ เป็นต้น

อุตสาหกรรมประมง – หลักสูตรที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์น้ำ และการแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า

อุตสาหกรรมการผลิต – หลักสูตรการผลิต/แปรรูปอาหารฮาลาล โดยแต่ละหลักสูตรควรมุ่งเน้นการเพิ่มและพัฒนาทักษะ มากกว่าให้ความรู้พื้นฐาน

อุตสาหกรรมบริการ – หลักสูตรเพิ่มทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร เช่น ภาษาอังกฤษ ตลอดจนหลักสูตรพัฒนาบุคลิกภาพ และการบริการที่ดี

สินค้า OTOP – หลักสูตรการตลาด หลักสูตรบัญชีเบื้องต้น หลักสูตรเพิ่มทักษะด้านภาษา และการสื่อสาร

จังหวัดสงขลา

(4 อำเภอ: จะนะ นาทวี เทพา สะบ้าย้อย)

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงคุณภาพของ 4 อำเภอจังหวัดสงขลา จะนำเสนอเนื้อหาเป็น 5 ส่วน ตามแนวทางการสัมภาษณ์ คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านพื้นที่ ส่วนที่ 2 ประเด็นด้านแรงงาน/อาชีพ ส่วนที่ 3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจและตลาด ส่วนที่ 4 ประเด็นด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ และส่วนที่ 5 ประเด็นด้านสถาบันและหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพในพื้นที่ ทั้งนี้ ในส่วนที่ 1 เป็นผลการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ ที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ คำรณนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ รายงานประจำปี รายงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และ ส่วนที่ 2 – 5 เป็นผลการศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารองค์กรที่สำคัญทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนครราชสีมาโดยมีผู้เข้าร่วม 13 รายและนำเสนอในรูปแบบข้อมูลประกอบคำบรรยาย และความเรียงในแต่ละส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านพื้นที่

1.1 ด้านประวัติศาสตร์

จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของประเทศไทยมาแต่สมัยโบราณ มีชุมชนโบราณ และเมืองเก่าแก่ มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ ชนบทรรมนิยมประเพณี และการละเล่นพื้นเมือง ศิลปะพื้นบ้านเป็นมรดกทางวัฒนธรรม และเพิ่งปรากฏเป็นครั้งแรกในบันทึกของพ่อค้าและนักเดินเรือชาวอาหรับ-เปอร์เซีย ระหว่างปี พ.ศ. 1993-2093 ในนามของเมืองซิงกูร์หรือซิงกอร่า แต่ในหนังสือประวัติศาสตร์ธรรมชาติและการเมืองแห่งราชอาณาจักรสยามของนายกิโยลาส แซร์แวงส เรียกชื่อเมืองสงขลาว่า “เมืองสิงขร” จึงมีการสันนิษฐานว่า คำว่าสงขลาเพี้ยนมาจากชื่อ “สิงหลา” (อ่าน สิง-หะ-ลา) หรือสิงขร เหตุผลที่สงขลามีชื่อว่า สิงหลา แปลว่าเมืองสิงห์ โดยได้ชื่อนี้มาจากพ่อค้าชาวเปอร์เซีย อินเดีย แล่นเรือมาค้าขายได้เห็นเกาะหนู เกาะแมว เมื่อมองแต่ไกลจะเป็นรูปสิงห์สองตัวหมอบเฝ้าปากทางเข้าเมืองสงขลา ชาวอินเดียจึงเรียกเมืองนี้ว่า สิงหลา ส่วนไทยเรียกว่า เมืองสทิง เมื่อมลายูเข้ามาติดต่อกับค้าขายกับเมืองสทิง ก็เรียกว่า เมืองสิงหลา แต่ออกเสียงเพี้ยนเป็นสำเนียงฝรั่งคือเป็น ซิงกอร่า (Singora) ไทยเรียกตามเสียงมลายูและฝรั่ง เสียงเพี้ยนเป็นสงขลา อีกเหตุผลหนึ่งอ้างว่า สงขลาเพี้ยนมาจาก “สิงขร” แปลว่า ภูเขา โดยอ้างว่าเมืองสงขลาตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาแดง ต่อมาได้มีการพระราชทานนามเจ้าเมืองสงขลาว่า “วิเชียรคีรี” ซึ่งมีความหมายสอดคล้องกับลักษณะภูมิประเทศ

สงขลา เป็นเมืองประวัติศาสตร์ มีเรื่องราวสืบต่อกันตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีการค้นพบหลักฐาน ได้แก่ ขวานหิน ซึ่งเป็นเครื่องมือสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ที่อำเภอสทิงพระ

ประวัติความเป็นมา และวัฒนธรรมสมัยที่เมืองสทิงพระเจริญ เค บรูล์เบท ได้ให้ทัศนะว่า สทิงพระคือ ศูนย์กลางของอาณาจักรเข็ชะโทหรือเซ็กโท เป็นแหล่งหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ได้รับวัฒนธรรมอินเดียโดยตรงในสมัยอาณาจักรศรีวิชัยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 7 ศตวรรษ เพราะมีร่องรอยทางสถาปัตยกรรม ประติมากรรม ที่แสดงให้เห็นว่าเมืองสทิงพระเป็นศูนย์กลางการปกครองดินแดนรอบๆ ทะเลสาบสงขลาในสมัยนั้น ในพุทธศตวรรษที่ 19 ชื่อเมืองสทิงพระเริ่มเลือนหายไป และเกิดชุมชนแห่งใหม่ใกล้เคียงขึ้นแทน เรียกว่า “เมืองพัทลุงที่พะโคะ” ได้เจริญรุ่งเรืองเป็นศูนย์กลางทางพุทธศาสนาถิลิ่งกาวศ์ ต่อมาระหว่างพุทธศตวรรษที่ 20-22 พวกโจรสลัดมลายูได้เข้าคุกคามบ่อยๆ ทำให้เมืองพัทลุงที่พะโคะค่อยๆ เสื่อม หลังจากนั้นเกิดชุมชนขนาดใหญ่ขึ้น 2 แห่ง บริเวณรอบทะเลสาบสงขลา คือ บริเวณเขาแดงปากทะเลสาบสงขลา และได้กลายเป็นเมืองสงขลาริมเขาแดง และอีกแห่งที่บางแก้ว อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง และกลายเป็นเมืองพัทลุง

ระหว่างปี พ.ศ. 2162-2223 เมืองสงขลาริมเขาแดงมีความเจริญด้านการค้าขายกับต่างประเทศ โดยมีเจ้าเมืองเชื้อสายมลายูอพยพมาจากอินโดนีเซีย พวกมลายูเหล่านี้ได้หลบหนีการค้าแบบผูกขาดของพวกดัตช์มาเป็นการค้าแบบเสรีที่สงขลา โดยมีอังกฤษเป็นผู้สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ในระยะแรกระหว่าง ปี พ.ศ. 2162-2185 เจ้าเมืองสงขลาเป็นมุสลิม หลังจากนั้นในช่วงปี พ.ศ. 2185 - 2223 เจ้าเมืองสงขลาเป็นกบฏไม่ยอมขึ้นต่อกรุงศรีอยุธยา ในที่สุดจึงถูกสมเด็จพระนารายณ์มหาราชปราบปรามจนราบคาบ และถูกปล่อยให้ทรุดโทรม และตกเป็นเมืองขึ้นของเมืองพัทลุง จนถึงช่วงปี พ.ศ. 2242 - 2319 เมืองสงขลาไปตั้งขึ้นใหม่ที่บริเวณบ้านแหลมสน เรียกว่า เมืองสงขลาฝั่งแหลมสน ตั้งอยู่ตรงข้ามกับที่ตั้งตัวเมืองสงขลาปัจจุบัน

เมืองสงขลาได้พัฒนาเป็นหัวเมืองขนาดใหญ่ในสมัยกรุงธนบุรี และสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น เมื่อ พ.ศ. 2310 ประเทศสยามเสียดังกรุงศรีอยุธยาแก่พม่า ได้เกิดก๊กต่างๆ ขึ้น เจ้าพระยามครซึ่งตั้งตัวเป็นใหญ่ ได้ตั้ง นายวิเชียร ญาคิม่าเป็นเจ้าเมือง เมื่อพระเจ้ากรุงธนบุรีปราบก๊กเจ้านครได้แต่งตั้งให้ จินเหยียง แซ่เฮ่า ซึ่งเป็นนายอากรรังนก เป็นเจ้าเมืองในปีพ.ศ. 2318 ได้รับพระราชทานนามเป็น “หลวงสุวรรณคีรีสมบัติ” (ต้นตระกูล ณ สงขลา) เชื้อสายของตระกูลนี้ได้ปกครองเมืองสงขลาติดต่อกันมาไม่ขาดสายถึง 8 คน (พ.ศ. 2318-2444) จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2379 สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว) โปรดเกล้าให้พระยาวิเชียรคีรี (เถี้ยนเส้ง) ก่อสร้างป้อมกำแพงเมือง ระหว่างที่ก่อสร้าง ดวนกู อหัมัดสะอัด ชักชวนหัวเมืองไทรบุรี ปัตตานี และหัวเมืองทั้ง 7 ยกมาตีสงขลา เมื่อปราบปรามขบถเรียบร้อยแล้ว จึงได้สร้างป้อม และกำแพงเมืองสงขลาจนเสร็จ และได้จัดให้มีการฝังหลักเมืองและได้ย้ายเมืองสงขลามายังฝั่งตะวันออกของแหลมสน “ตำบลบ่อยาง” คือ ในเขตเทศบาลนครสงขลา ปัจจุบัน

ครั้นถึงในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการปฏิรูปการปกครอง ได้ทรงจัดตั้งมณฑลเทศาภิบาลขึ้น และได้ส่งพระวิจิตรวราสารักษ์ (ปั้น สุขุม) ลงมาเป็นข้าหลวงพิเศษตรวจราชการเมืองสงขลา ในปี พ.ศ. 2438 เป็นแห่งแรก และในปี พ.ศ. 2439 จึงได้จัดตั้งมณฑลนครศรีธรรมราช (พ.ศ. 2439-2458) และเป็นที่ตั้งศาลาว่าการภาคใต้ (พ.ศ. 2458-2468) นอกจากนี้เมืองสงขลาเคยเป็นที่ประทับของสมเด็จพระบรมวงศ์เธอกรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งสมุหเทศาภิบาลและอุปราชภาคใต้ จนสิ้นสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้นถึงปี พ.ศ. 2475 ได้มีการยุบมณฑลและภาค เปลี่ยนเป็นจังหวัด สงขลาจึงเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้จนถึงปัจจุบัน

1.2 ด้านสัญลักษณ์ / คำขวัญ

รูปหอยสังข์บนพานแว่นฟ้า หมายถึง รูปหอยสังข์ ซึ่งยังค้นหาหลักฐานของความหมายได้ไม่แน่ชัด แต่บุคคลบางคนบอกที่มาของตราประจำจังหวัดนี้ว่า เดิมเคยเป็นตรากระดุมเสื้อฉลองพระองค์ของกรมหลวงสงขลานครินทร์ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรออกุศลเดชวิกรมบรมชนกนาถ ต่อมากรมศิลปากรออกแบบตราสังข์ ใช้เป็นเครื่องหมายตราจังหวัดสงขลา

คำขวัญจังหวัด “นกน้ำเพลินตา สมิหลาเพลินใจ เมืองใหญ่สองทะเล เสน่ห์สะพานป๋า ศูนย์การค้าแดนใต้”

1.3 ด้านสังคม / วัฒนธรรม ศาสนา / ภาษา

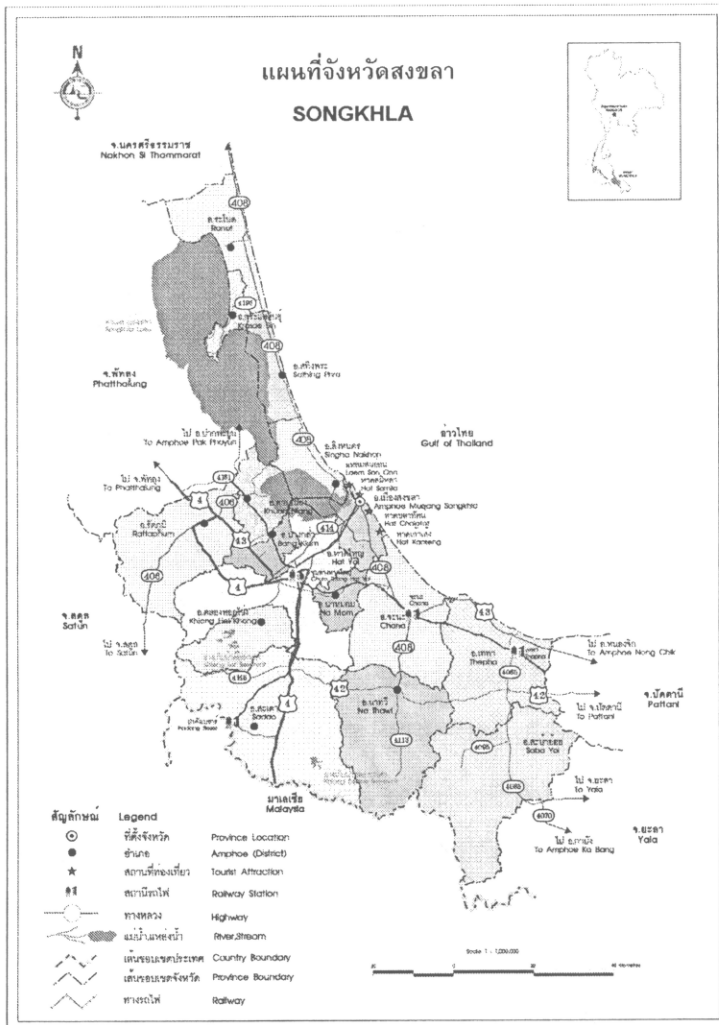
ศาสนา: ประชากรจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 64.03 รองลงมาคือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 32.84 และศาสนาคริสต์ ร้อยละ 2.37 นอกนั้นนับถือศาสนาอื่นๆ อีกร้อยละ 0.76

ภาษา: ภาษาไทยถิ่นใต้สำเนียงสงขลา ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดอยู่บริเวณพื้นที่จังหวัดสงขลา บางส่วนของจังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา ถือเป็นกลุ่มย่อย ในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก มีลักษณะที่เด่น คือ หางเสียงจะไม่ขาดหัวน แต่จะค่อยๆ เบาเสียงลงภาษาไทยถิ่นใต้ หรือภาษาดามโบร (อังกฤษ: Dambro) เป็นภาษาถิ่นที่ใช้ในภาคใต้ของประเทศไทย นับแต่จังหวัดชุมพรลงไปถึงชายแดนประเทศมาเลเซียรวม 14 จังหวัดและบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อีกทั้งบางหมู่บ้านในรัฐกลันตัน รัฐปะลิส รัฐเกดะห์ (ไทรบุรี) รัฐเประ และรัฐตรังกานู ประเทศมาเลเซีย บางหมู่บ้านในเขตตะนาวศรี ทางตอนใต้ของประเทศพม่าด้วย ภาษาไทยถิ่นใต้มีเพียงภาษาพูดเท่านั้น ไม่มีตัวอักษรเขียนเฉพาะ ส่วนสำเนียงย่อย ภาษาไทยถิ่นใต้แยกออกเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก (ภาษาไทยถิ่นใต้สำเนียงสงขลา ถือเป็นกลุ่มย่อยในภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก) ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก และภาษาไทยถิ่นใต้สำเนียงตากใบ (เจ๊ะเห)

1.4 ด้านที่ตั้ง / ขนาด แผนที่

จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ตอนล่าง ระหว่างละติจูดที่ 6 องศา 17 ลิปดา - 7 องศา 56 ลิปดาเหนือ ลองจิจูด 100 องศา 01 ลิปดา - 101 องศา 06 ลิปดาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย 4 เมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามเส้นทางรถไฟ 947 กิโลเมตร และทางหลวงแผ่นดิน 950 กิโลเมตร จังหวัดสงขลา มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดพัทลุง ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไทย ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี รัฐเคดาห์ และรัฐเปอร์ลิสของประเทศมาเลเซีย และทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล ดังแสดงอาณาเขตในภาพที่ 4.4 ด้านล่าง

ภาพที่ 4.4 แสดงแผนที่อาณาเขตจังหวัดสงขลา

1.5 ด้านภูมิประเทศ / ภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศ: จังหวัดสงขลาทางตอนเหนือเป็นคาบสมุทรแคบและยาวยื่นลงมาทางใต้ เรียกว่า คาบสมุทรสทิงพระ กับส่วนที่เป็นแผ่นดินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางตอนใต้ แผ่นดินทั้งสองส่วนเชื่อมต่อกันโดยสะพานติณสูลานนท์ พื้นที่ทางทิศเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ทิศตะวันออกเป็นที่ราบริมทะเล ทิศใต้และทิศตะวันตกเป็นภูเขาและที่ราบสูง ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิด ต้นน้ำลำธารที่สำคัญ

ลักษณะภูมิอากาศ: จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมเมืองร้อน มีลมมรสุมพัดผ่านประจำทุกปี คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงกลางเดือนมกราคม และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม จากอิทธิพลของลมมรสุมดังกล่าว ส่งผลให้มีฤดูกาลเพียง 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกรกฎาคม ซึ่งจะเป็นช่วงที่ว่างของลมมรสุม จะเริ่มตั้งแต่หลังจากหมดลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว อากาศจะเริ่มร้อนและอากาศจะมีอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน แต่อากาศจะไม่ร้อนมากนักเนื่องจากตั้งอยู่ใกล้ทะเล ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนมกราคม จังหวัดสงขลาจะมีฝนตกทั้งในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่ในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีฝนตกชุกมากกว่า เนื่องจากพัดผ่านอ่าวไทย ส่วนลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จะถูกเทือกเขาบรรทัดปิดกั้นทำให้ฝนตกน้อยลง

1.6 ด้านหน่วยการปกครอง

การปกครองแบ่งออกเป็น 16 อำเภอ 127 ตำบล 987 หมู่บ้าน ดังรายละเอียดเฉพาะ 4 อำเภอที่เป็นพื้นที่เป้าหมายในตารางที่ 4.37 ในหน้าถัดไป

1. อำเภอเมืองสงขลา	9. อำเภอรัตนภูมิ
2. อำเภอสทิงพระ	10. อำเภอสะเดา
3. อำเภอจะนะ	11. อำเภอหาดใหญ่
4. อำเภอนาทวี	12. อำเภอนาหม่อม
5. อำเภอเทพา	13. อำเภอควนเนียง
6. อำเภอสะบ้าย้อย	14. อำเภอบางกล่ำ
7. อำเภอระโนด	15. อำเภอสิงหนคร
8. อำเภอกระแสสินธุ์	16. อำเภอคลองหอยโข่ง

ตารางที่ 4.37 แสดงข้อมูลเขตการปกครองและพื้นที่ (เฉพาะอำเภอที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย)

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบต.	เทศบาล	ระยะห่างจาก จังหวัด (กม.)
อำเภอจะนะ	502.480	14	139	14	1	37
อำเภอนาทวี	747.000	11	92	10	1	52
อำเภอเทพา	978.000	7	67	6	2	73
อำเภอสะบ้าย้อย	852.810	9	62	9	1	104
รวม	3080.29	41	360	39	5	266

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดสงขลา

การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสงขลามีเทศบาลนคร 2 แห่ง คือ เทศบาลนครสงขลา และเทศบาลนครหาดใหญ่ มีเทศบาลเมือง 7 แห่ง คือ เทศบาลเมืองบ้านพรุ เทศบาลเมืองคลองแห เทศบาลเมืองควนลัง เทศบาลเมืองคอกหงส์ อยู่ในอำเภอหาดใหญ่ และในอำเภออื่น ๆ คือ เทศบาลเมืองสิงหนคร เทศบาลเมืองสะเดา เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ซึ่งเทศบาลเมืองส่วนใหญ่ที่ตั้งอยู่บนถนนสายอำเภอเมืองสงขลาจนถึงชายแดนไทย-มาเลเซีย นอกจากนี้ยังมีเทศบาลตำบลอีก 19 แห่ง

ลักษณะการปกครอง จังหวัดสงขลา มีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน 3 รูปแบบ คือ

1) การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วยส่วนราชการสังกัดส่วนกลาง ซึ่งมาตั้งหน่วยปฏิบัติงาน ในพื้นที่ ประมาณ 150 ส่วนราชการ

2) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค จัดรูปแบบการปกครอง และการบริหารราชการออกเป็น 2 ระดับ คือ

- ระดับจังหวัด ประกอบด้วยส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน 33 ส่วนราชการ
- ระดับอำเภอ ประกอบด้วย 16 อำเภอ 124 ตำบล 1,022 หมู่บ้าน

3) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล 118 แห่ง
- เทศบาลนคร 2 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครสงขลา และเทศบาลนครหาดใหญ่
- เทศบาลเมือง 2 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองบ้านพรุ และสะเดา

- เทศบาลตำบล 18 แห่ง ได้แก่ บ่อตรุ จะทิ้งพระ บ้านนา นาทวี เทพา สะบ้าย้อย ระโนด กำแพงเพชร นาสีทอง ปริก คลองแงะ ปาดังเบซาร์ พะตุง ความเนียง ความลั้ง คอหงส์ คลองแห และสิงหนคร

1.7 ด้านจำนวนประชากรรวมและความหนาแน่นของประชากร

สำหรับจำนวนประชากรรวมพบว่า อำเภอจะนะมีจำนวนประชากรรวมมากที่สุด จำนวน 97,095 คน รองลงมาอำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อยจำนวน 69,278 คน และ 67,668 คน ตามลำดับ โดยอำเภอนาหวีมีสัดส่วนของประชากรน้อยที่สุดคือ 61,573 คน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในจำนวนหลังคาเรือนสูงสุด 3 ลำดับแรกพบว่า อำเภอจะนะ อำเภอนาหวี และอำเภอเทพา มีจำนวน 22,702 คน 17,342 คน และ 16,245 คนตามลำดับ ส่วนอำเภอสะบ้าย้อยมีสัดส่วนจำนวนหลังคาเรือนน้อยที่สุดคือ 14,973 คน ในส่วนของความหนาแน่นของประชากรพบว่า อำเภอจะนะ มีสัดส่วนของความหนาแน่นของประชากรสูงสุด คือ 193.2 คนต่อตร.กม. รองลงมาคือ อำเภอนาหวี และอำเภอสะบ้าย้อยจำนวน 82.4 คนต่อตร.กม. และ 79.3 คนต่อตร.กม. ตามลำดับ โดยอำเภอเทพา มีจำนวนคนต่อตร.กม.น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับทั้ง 3 อำเภอคือ 70.8 คนต่อตร.กม. ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.38 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.38 แสดงจำนวนประชากรรวม แยกตามเพศ จำแนกรายอำเภอ ปี 2552 และความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร ปี 2551

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนหลังคาเรือน (หลัง)	ความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร
	ชาย	หญิง	รวม		
อำเภอจะนะ	48,139	48,956	97,095	22,702	193.2
อำเภอนาหวี	30,833	30,740	61,573	17,342	82.4
อำเภอเทพา	34,613	34,665	69,278	16,245	70.8
อำเภอสะบ้าย้อย	33,972	33,696	67,668	14,973	79.3

ที่มา: รายงานสถิติจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2551

1.8 ด้านจำนวนประชากรจำแนกตามหมวดอายุ

ในส่วนของจำนวนประชากรจำแนกตามหมวดอายุพบว่า ในอำเภอจะนะ มีประชากรในช่วงอายุ 15-19 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ 4,303 คน รองลงมาคือ 0-4 ปี มีจำนวน 4,237 คน โดยประชากรอายุระหว่าง 80 และมากกว่า 80 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 663 คน พบว่า ในอำเภอนาทวี มีประชากรในช่วงอายุ 0 - 4 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 2,720 คน รองลงมาคือ ช่วงอายุ 15-19 ปี มีจำนวน 2,628 คน โดยประชากรช่วงอายุ 75-79 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 416 คน ส่วนในอำเภอเทพา มีประชากรในช่วงอายุ 15 -19 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 3,238 คน รองลงมาคือช่วงอายุ 0 - 4 ปี มีจำนวน 3,196 คน โดยประชากรช่วงอายุ 80 และมากกว่า 80 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 427 คน และในอำเภอสะบ้าย้อย มีประชากรในช่วงอายุ 10 - 14 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 3,563 คน รองลงมา คือ ช่วงอายุ 0 -4 ปี มีจำนวน 3,541 คน โดยประชากรช่วงอายุ 80 ปีและมากกว่า 80 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 358 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.39 ในหน้าถัดไป

ตารางที่ 4.39 แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามหมวดอายุ

อำเภอ	หมวดอายุ (ปี)																	80 และ มากกว่า 80	ผู้ที่ไม่ใช่ สัญชาติ ไทย
	รวม	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79		
อำเภอจะนะ	48,139	4,237	3,722	4,218	4,303	4,159	4,160	3,875	3,584	3,247	3,091	2,319	1,964	1,272	1,213	955	773	663	26
อำเภอนาทวี	30,833	2,720	2,456	2,429	2,628	2,508	2,692	2,484	2,425	2,221	2,009	1,492	1,339	780	818	630	416	456	48
อำเภอเทพา	34,613	3,196	3,006	3,079	3,238	2,990	2,956	2,642	2,598	2,414	2,066	1,549	1,315	816	827	651	489	427	12
อำเภอสะบ้าย้อย	33,972	3,541	3,358	3,563	3,394	2,835	2,745	2,473	2,487	2,269	1,886	1,418	1,190	676	700	526	396	358	5

ที่มา: กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย

1.9 ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

สำหรับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย เช่น ธรรมชาติ ได้แก่ แหลมสมิหลา แหลมสนอ่อน เขาตังกวน แก้วเส็ง เกาะหนู-เกาะแมว ทะเลสาบสงขลา จะอยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา ห่างจากตลาดสดเทศบาลประมาณ 3 กิโลเมตร มีหาดทรายขาวสะอาด และทิวสนอันร่มรื่น มีร้านอาหารอยู่มาก การเดินทางจากหาดใหญ่ใช้รถประจำทางสายหาดใหญ่-สงขลา แต่หากอยู่ในตัวเมืองสงขลาก็มีรถสองแถวบริการจากตัวเมืองไปยังชายหาดในราคาไม่แพงนัก ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นวัดวาอารามและสถานที่ที่น่าสนใจ เช่น วัดมัชฌิมาวาส (วัดกลาง) พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา พิพิธภัณฑฯพะตำระง ตั้งอยู่ที่ถนนจะนะ ใกล้กับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งบ้านพักเดิมของรองอำมาตย์โทขุนวินิจ ทัศนกรรม (บิ่ง ตินสุลานนท์) บิดาของพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ บ้านศรีทรานเป็นบ้านที่ชาวสงขลาพร้อมใจกันสร้างเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานสำคัญทางประวัติศาสตร์มอบให้กับพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ องคมนตรีและรัฐบุรุษ และพิพิธภัณฑฯคดิชนวิทยา-สถาบันทักษิณคดีศึกษาเป็นต้น นอกจากนี้ ยังมี สวนสัตว์สงขลา เป็นสวนสัตว์เปิดริมถนนสงขลา-นาทวี ตำบลเขารูปช้าง เกาะขอมเป็นเกาะเล็กๆ ในทะเลสาบสงขลา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำสงขลา และสะพานติณสุลานนท์ (สะพานติณหรือสะพานป๋า) เป็นสะพานที่ยาวที่สุดในประเทศไทย ทั้งนี้ แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะไม่อยู่ในพื้นที่ 4 อำเภอ คือ จะนะ นาทวี เทพา สะบ้าย้อย แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า อำเภอนาทวีมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ อุโมงค์ประวัติศาสตร์เขาน้ำค้าง ส่วนอำเภอจะนะ จะมีจุดเด่นคือ กิจกรรมแข่งขันนกเขา ส่วนอำเภอเทพามีหาดทรายที่สวยงาม เช่น หาดสะกอม และอำเภอสะบ้าย้อย จะมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น บ่อน้ำร้อน ถ้ำ เป็นต้น

1.10 ด้านสถานพยาบาล

จังหวัดสงขลามีสถานพยาบาลไว้คอยดูแลด้านสุขภาพให้กับประชาชนรวมทั้งสิ้น 6 โรงพยาบาล ได้แก่

- โรงพยาบาลสงขลา
- โรงพยาบาลสงขลานครินทร์
- โรงพยาบาลหาดใหญ่
- โรงพยาบาลกรุงเทพหาดใหญ่
- โรงพยาบาลศิริรินทร์
- โรงพยาบาลราษฎร์ยินดี

1.11 ด้านการคมนาคม

รถยนต์ จากกรุงเทพมหานครไปตามทางหลวงหมายเลข 4 ผ่านประจวบคีรีขันธ์-ชุมพร-สุราษฎร์ธานี-นครศรีธรรมราช-พัทลุง-สงขลา รวมระยะทาง 950 กิโลเมตร

รถไฟ การรถไฟแห่งประเทศไทยเปิดบริการเดินรถระหว่าง กรุงเทพฯ-หาดใหญ่ ทุกวัน ทั้งรถด่วนและรถเร็ว สอบถามรายละเอียดได้ที่หน่วยบริการเดินทาง โทร. 1690, 0 2223 7010, 0 2223 7020 หรือ www.railway.co.th หรือที่สถานีรถไฟหาดใหญ่ โทร. 0 7424 3705, 0 7423 8005

รถโดยสารประจำทาง บริษัท ขนส่ง จำกัด มีรถโดยสารประจำทาง กรุงเทพฯ-หาดใหญ่ และกรุงเทพฯ-สงขลา บริการทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 13 ชั่วโมง สอบถามเพิ่มเติมติดต่อขนส่งสายใต้ โทร. 02 894 6122 จองตั๋วโทร. 02 422 4444 หรือ www.transport.co.th สำหรับที่หาดใหญ่ ติดต่อบริษัท ขนส่ง จำกัด โทร. 0 7423 2789, 0 7423 2404 บริษัท ปิยะทัวร์ จำกัด โทร. 0 7442 8972 บริษัท ไทยเดินรถ จำกัด โทร. 0 7442 9525

เครื่องบิน

- บริษัท การบินไทย จำกัด โทร. 1566, 0 2280 0060, 0 2628 2000 หรือ www.thaiairways.com สำหรับสำนักงานหาดใหญ่ โทร. 0 7424 5851-2, 0 7423 3433

- สายการบิน นกแอร์ โทร.1318 หรือ www.nokair.co.th

- สายการบิน แอร์เอเชีย โทร. 0 2515 9999 หรือ www.airasia.com

- สายการบินวันทูโก โทร.1126 หรือ www.fly12go.com

- และสายการบินอื่นๆ เช่น ไทเกอร์แอร์ แอสปี้แอร์ เป็นต้น

การเดินทางจากสงขลาไปยังจังหวัดใกล้เคียง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้ ไม่ว่าจะเป็นทางรถยนต์ รถไฟ รถโดยสารประจำทาง และเครื่องบิน สำหรับการเดินทางจากอำเภอเมืองสงขลาไปยังอำเภอต่างๆ ดังนี้ อำเภอสิงหนคร 26 กิโลเมตร อำเภอหาดใหญ่ 26 กิโลเมตร อำเภอนาหม่อม 34 กิโลเมตร อำเภอสทิงพระ 36 กิโลเมตร อำเภอคลองหอยโข่ง 43 กิโลเมตร อำเภอบางกล่ำ 46 กิโลเมตร อำเภอนาทวี 52 กิโลเมตร อำเภอรัตภูมิ 60 กิโลเมตร อำเภอจะนะ 37 กิโลเมตร อำเภอสะเดา 70 กิโลเมตร อำเภอกวนเนียง 72 กิโลเมตร อำเภอระโนด 73 กิโลเมตร อำเภอเทพา 73 กิโลเมตร อำเภอกระแสสินธุ์ 74 กิโลเมตร และอำเภอสะบ้าย้อย 104 กิโลเมตร

1.12 ด้านแรงงาน

สำหรับจำนวนประชากรรวมพบว่า อำเภอจะนะมีจำนวนประชากรรวมมากที่สุด จำนวน 97,095 คน รองลงมา คือ อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อยจำนวน 69,278 คน และ 67,668 คน ตามลำดับ โดยอำเภอนาทวีมีสัดส่วนของประชากรน้อยที่สุดคือ 61,573 คน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในจำนวนหลังคาเรือนสูงสุด 3 ลำดับแรกพบว่า ประกอบด้วยอำเภอจะนะ อำเภอนาทวี และอำเภอเทพามี

จำนวน 22,702 คน 17,342 คน และ 16,245 คนตามลำดับ ส่วนอำเภอสะบ้าย้อยมีสัดส่วนจำนวนหลังคาเรือนน้อยสุดคือ 14,973 คน ในส่วนของความหนาแน่นของประชากรพบว่า อำเภอจะนะมีสัดส่วนของความหนาแน่นของประชากรสูงสุด คือ 193.20 คนต่อตร.กม. รองลงมาคือ อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อยจำนวน 82.40 คนต่อตร.กม. และ 79.30 คนต่อตร.กม.ตามลำดับ โดยอำเภอเทพามีจำนวนคนต่อตร.กม.น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับทั้ง 3 อำเภอคือ 70.80 คนต่อตร.กม. ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.40 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.40 แสดงจำนวนประชากรรวม แยกตามเพศ จำแนกรายอำเภอ ปี 2552 และความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร ปี 2551

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนหลังคาเรือน (หลัง)	ความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร
	ชาย	หญิง	รวม		
อำเภอจะนะ	48,139	48,956	97,095	22,702	193.2
อำเภอนาทวี	30,833	30,740	61,573	17,342	82.4
อำเภอเทพา	34,613	34,665	69,278	16,245	70.8
อำเภอสะบ้าย้อย	33,972	33,696	67,668	14,973	79.3

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2552

ในส่วนของจำนวนประชากรจำแนกตามหมวดอายุพบว่า ในอำเภอจะนะประชากรในช่วงอายุ 15-19 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ 4,303 คน รองลงมาคือ 0-4 ปี มีจำนวน 4,237 คน โดยประชากรอายุระหว่าง 80 และมากกว่า 80 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 663 คนในอำเภอนาทวีประชากรในช่วงอายุ 0 - 4 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 2,720 คน รองลงมาคือช่วงอายุ 15-19 ปี จำนวน 2,628 คน โดยประชากรช่วงอายุ 75-19 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 663 คน ส่วนในอำเภอเทพา ประชากรในช่วงอายุ 15 -19 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 3,238 คน รองลงมาคือช่วงอายุ 0 - 4 ปี มีจำนวน 3,196 คน โดยประชากรช่วงอายุ 80 และมากกว่า 80 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 427 คน และ ในอำเภอสะบ้าย้อย ประชากรในช่วงอายุ 10 - 14 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 3,563 คน รองลงมาคือช่วงอายุ 0 -4 ปี มีจำนวน 3,541 คน โดยประชากรช่วงอายุ 80 ปีและมากกว่า 80 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 358 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.41 ในหน้าถัดไป

ตารางที่ 4.41 แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามหมวดอายุ

อำเภอ	หมวดอายุ (ปี)																	80 และ มากกว่า 80	ผู้ที่ไม่ใช่ สัญชาติ ไทย
	รวม	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79		
อำเภอจະนะ	48,139	4,237	3,722	4,218	4,303	4,159	4,160	3,875	3,584	3,247	3,091	2,319	1,964	1,272	1,213	955	773	663	26
อำเภอนาทวี	30,833	2,720	2,456	2,429	2,628	2,508	2,692	2,484	2,425	2,221	2,009	1,492	1,339	780	818	630	416	456	48
อำเภอเทพา	34,613	3,196	3,006	3,079	3,238	2,990	2,956	2,642	2,598	2,414	2,066	1,549	1,315	816	827	651	489	427	12
อำเภอสะบ้าย้อย	33,972	3,541	3,358	3,563	3,394	2,835	2,745	2,473	2,487	2,269	1,886	1,418	1,190	676	700	526	396	358	5

ที่มา: กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย

ในขณะที่จำนวนของครัวเรือน จำแนกตามอาชีพหลักที่สำคัญของราษฎรในหมู่บ้าน และอำเภอ พบว่า อำเภอจะนะ มีจำนวนครัวเรือนสูงสุดคือ 15,352 ครัวเรือน โดยครัวเรือนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพการทำสวนยาง รองลงมาคือ การทำนาข้าวไร่ และการประกอบอาชีพรับจ้าง ตามลำดับ นอกจากนี้ อำเภอเทพา ซึ่งมีขนาดของจำนวนครัวเรือนรองจากอำเภอจะนะ ประกอบด้วย ครัวเรือนทั้งสิ้น 10,517 ครัวเรือน ครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำสวนยาง รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง และการทำนา ข้าวไร่ ตามลำดับ ในขณะที่อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย ซึ่งมี จำนวนครัวเรือนใกล้เคียงกันคือ 9,637 ครัวเรือน และ 9,525 ครัวเรือน ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ใน ส่วนของอำเภอนาทวีพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำสวนยาง รองลงมาคือ รับจ้าง และการทำนา ข้าวไร่ ตามลำดับ ส่วนอำเภอสะบ้าย้อย ครัวเรือนส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพการทำ สวนยางเป็นหลักเช่นเดียวกัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.42 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.42 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามอาชีพหลักที่สำคัญของราษฎร ในหมู่บ้าน และอำเภอ พ.ศ. 2542

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน ทั้งสิ้น	ทำสวน ยาง	รับจ้าง	ทำนา ข้าวไร่	ทำไร่	ทำสวน (พืชยืนต้น)
อำเภอจะนะ	15,352	5,162	1,680	3,963	-	1,121
อำเภอนาทวี	9,647	7,716	289	256	12	237
อำเภอเทพา	10,517	7,146	849	632	50	65
อำเภอสะบ้าย้อย	9,525	7,446	258	523	-	265
รวม	45,041	27,470	3,076	5,374	62	1,688

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

1.13 ด้านเศรษฐกิจและตลาด

จากการศึกษาประเด็นรายได้เฉลี่ยต่อหัวและรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนใน 4 อำเภอที่เป็นพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้ของจังหวัดสงขลา พบว่าการนำเสนอข้อมูลรายอำเภอในด้านต่าง ๆ ของจังหวัดสงขลายังเป็นข้อมูลที่เว้นว่างไว้โดยเฉพาะพื้นที่ 4 อำเภอดังกล่าว ทั้งนี้ผู้วิจัยพยายามค้นหาข้อมูลในแง่มุมต่างๆ เพื่อมาสนับสนุนข้อมูลสำหรับโครงการวิจัยนี้ ดังนั้นการนำเสนอข้อมูลดังกล่าว ในครั้งนี้จึงขอนำเสนอข้อมูลในภาพรวมไปก่อน โดยในส่วนของรายได้ต่อครัวเรือนต่อเดือนพบว่า ครัวเรือนของทั้ง 4 อำเภอมีรายได้ต่อเดือนจำนวน 22,342 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.43 ในหน้า ถัดไป

ตารางที่ 4.43 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน จำแนกรายอำเภอ ปี 2550

อำเภอ	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน (บาท)
อำเภอจะนะ	N/A	} 22,342
อำเภอนาทวี	N/A	
อำเภอเทพา	N/A	
อำเภอสะบ้าย้อย	N/A	
รวม	N/A	

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดสงขลา

สำหรับจำนวนครัวเรือนยากจน พบว่า อำเภอจะนะ มีจำนวนครัวเรือนยากจนมากที่สุดคือ 30 ครัวเรือน รองลงมาอำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอเทพาจำนวน 16 ครัวเรือน และ 9 ครัวเรือนตามลำดับ โดยอำเภอนาทวีมีส่วนครัวเรือนยากจนเพียงครัวเรือนเดียวเท่านั้น ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.44 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.44 แสดงจำนวนหมู่บ้านยากจน จำนวนคนยากจน จำแนกรายอำเภอ ปี 2553

อำเภอ	จำนวนหมู่บ้านยากจน (ครัวเรือน)
อำเภอจะนะ	30
อำเภอนาทวี	1
อำเภอเทพา	9
อำเภอสะบ้าย้อย	16
รวม	56

ที่มา: รายงานการประชุมจังหวัดสงขลา ครั้งที่ 5/2553 ประจำเดือน พฤษภาคม 2553

ส่วนอำเภอซึ่งมีจำนวนเงินกู้เกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสูงสุด 3 ลำดับคือ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อยจำนวน 697.845 (ล้านบาท) 508.317 (ล้านบาท) และ 402.166 (ล้านบาท) ตามลำดับโดยอำเภอซึ่งมีจำนวนเงินกู้เกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรต่ำสุดคือ อำเภอจะนะจำนวน 264.979 (ล้านบาท) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.45 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.45 แสดงจำนวนเงินผู้สหกรณ์ถูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	รวมต้นเงินทุกประเภทที่ถูกค้าเป็นลูกหนี้ (ล้านบาท)
อำเภอจะนะ	264.979
อำเภอนาทวี	508.317
อำเภอเทพา	697.845
อำเภอสะบ้าย้อย	402.166
รวม	1873.307

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสงขลา

จากการศึกษาจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน และจำแนกรายอำเภอ พบว่า อำเภอจะนะมีการจดทะเบียนนิติบุคคลสูงสุดคือ 18 สถานประกอบการ รองลงมาคือ อำเภอนาทวี และอำเภอเทพาจำนวน 6 สถานประกอบการ และ 5 สถานประกอบการตามลำดับ โดยอำเภอสะบ้าย้อยมีสัดส่วนน้อยที่สุดคือ 2 สถานประกอบการ สำหรับผู้จดทะเบียนพาณิชย์ ซึ่งจะขอนำเสนอจากอำเภอที่มีผู้จดทะเบียนสูงสุดไปยังอำเภอซึ่งมีการจดทะเบียนต่ำสุดพบว่า อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อยมีผู้จดทะเบียนในระดับที่ลดหลั่นกันมาจำนวน 92 สถานประกอบการ 91 สถานประกอบการ 63 สถานประกอบการ และ 29 สถานประกอบการตามลำดับดังรายละเอียดในตารางที่ 4.46 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.46 แสดงจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	ทะเบียนนิติบุคคล				รวม	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	ทะเบียนพาณิชย์
	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	บริษัทมหาชนจำกัด			
อำเภอจะนะ	4	14	-	-	18	N/A	92
อำเภอนาทวี	2	4	-	-	6	N/A	91
อำเภอเทพา	1	4	-	-	5	N/A	63
อำเภอสะบ้าย้อย	-	2	-	-	2	N/A	29
รวม	7	24	-	-	31	N/A	275

ที่มา: รายงานสถิติจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2552

สำหรับจำนวนสถานประกอบการพบว่า อำเภอจะนะมีสัดส่วนของจำนวนสถานประกอบการสูงสุดคือ 4 สถานประกอบการ รองลงมาคืออำเภอนาทวี อำเภอเทพาจำนวน 3 สถานประกอบการ และ 1 สถานประกอบการตามลำดับ ส่วนอำเภอสะบ้าย้อยไม่พบการดำเนินกิจกรรมของสถานประกอบการอุตสาหกรรม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจำนวนเงินทุนพบว่า อำเภอจะนะมีการลงทุนในกิจการสูงสุดคือ 3,830,000 บาท รองลงมาคือ อำเภอเทพาและอำเภอนาทวี จำนวน 1,300,000 บาทและ 770,000 บาทตามลำดับ ส่วนจำนวนคนงานพบว่า อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี และอำเภอเทพามีจำนวน 16 คน 11 คน และ 8 คนตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.47 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.47 แสดงจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน
จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2551

อำเภอ	จำนวนสถานประกอบการ อุตสาหกรรม	จำนวนเงินทุน (บาท)	จำนวนคนงาน (คน)
อำเภอจะนะ	4	3,830,000	16
อำเภอนาทวี	3	770,000	11
อำเภอเทพา	1	1,300,000	8
อำเภอสะบ้าย้อย	-	-	-
รวม	8	5,900,000	35

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2551

1.15 ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์

รายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ ประจำจังหวัดสงขลา (4 อำเภอ) จำแนกรายอำเภอนั้น พบว่า ในแต่ละอำเภอมียังมีสินค้า OTOP ประจำอำเภอที่แตกต่างกัน โดยอำเภอจะนะมีจำนวนสินค้า OTOP หลากหลายที่สุด จำนวน 12 รายการ รองลงมาอำเภอสะบ้าย้อย 5 รายการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผลิตภัณฑ์จากส้มแขก ส่วนอำเภอเทพาประกอบด้วย 3 รายการ และอำเภอนาทวีมีผลิตภัณฑ์ OTOP ในสัดส่วนน้อยที่สุดเพียง 2 รายการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.48 ในหน้าถัดไป

ตารางที่ 4.48 แสดงรายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	รายการสินค้า
อำเภอจะนะ	น้ำบูดูข้าวยาสำเร็จรูป กะปิ ปลากระต๊อบแห้ง มันกุ้ง ทองหยอด ขนมไทย ข้าวซ้อมมือ ผ้าคลุมผมสตรี กรงนกเขา ผลิตภัณฑ์กระจูด ดอกไม้ดินหอม (มาลัย ดินหอม) ดอกไม้เกล็ดปลา
อำเภอนาทวี	ลูกหยีทรงเครื่อง กล้วยม่วน
อำเภอเทพา	กะปิ น้ำผึ้งรวง ปลากระต๊อบแห้ง เต้าเจี้ยว
อำเภอสะบ้าย้อย	ส้มแขกแคปซูล ส้มแขกแห้ง ส้มแขกผง น้ำส้มแขกพร้อมดื่ม เครื่องจักสาน

ที่มา: ไทยตำบล คอท คอม (Thai Tambon.com) 2546

1.15 ด้านการศึกษา

เมื่อพิจารณาในด้านของสถานศึกษาด้านการฝึกพัฒนาอาชีพใน 4 อำเภอ พบว่า อำเภอเทพา มีสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพในระดับอุดมศึกษาจำนวน 1 สถาบันคือ วิทยาลัยชุมชนสงขลา ในขณะที่ อำเภอนาทวี และอำเภอจะนะ มีสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพจำนวน 2 สถาบัน และ 1 สถาบัน ตามลำดับ กล่าวคือในอำเภอนาทวีมีสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพคือ วิทยาลัยการอาชีพนาทวี และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 12 สงขลา ส่วนอำเภอจะนะมีสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพคือ วิทยาลัยเทคนิคจะนะ นอกจากนี้ไม่พบสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพในอำเภอสะบ้าย้อย ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.49 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.49 แสดงจำนวนสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพ

อำเภอ	สถาบันการศึกษา	จำนวน	รายชื่อสถาบันการศึกษา
อำเภอจะนะ	1. ระดับอุดมศึกษา	-	-
	2. ระดับอาชีวศึกษา	1	วิทยาลัยเทคนิคจะนะ
อำเภอนาทวี	1. ระดับอุดมศึกษา	-	-
	2. ระดับอาชีวศึกษา	2	วิทยาลัยการอาชีพนาทวี สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 12 สงขลา
อำเภอเทพา	1. ระดับอุดมศึกษา	1	วิทยาลัยชุมชนสงขลา
	2. ระดับอาชีวศึกษา	-	-
อำเภอสะบ้าย้อย	1. ระดับอุดมศึกษา	-	-
	2. ระดับอาชีวศึกษา	-	-
รวม		4	

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากนี้ยังมีสถาบันการศึกษาอื่นๆ ที่ให้บริการทางการศึกษากับบุคลากรในพื้นที่จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นเป้าหมายการศึกษาต่อของนักเรียนในพื้นที่ทั้ง 4 อำเภอ ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ วิทยาลัยเทคนิคจะนะ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสงขลา วิทยาลัยประมงติณสูลานนท์ วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา วิทยาลัยการอาชีพหลวงประธานราษฎร์นิกร วิทยาลัยการอาชีพหลวงประธานราษฎร์นิกร วิทยาลัยการอาชีพนาทวี วิทยาลัยการอาชีพสมเด็จพระเจ้าพะโคะ วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการสิงหนคร (รัตน ประธานราษฎร์นิกร) มหาวิทยาลัยทักษิณ สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ (U-MDC) วิทยาลัยการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาลัยดนตรีวิทยาลัยมหาวิทาลัยทักษิณ วิทยาลัยภูมิปัญญาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาสงขลา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ วิทยาลัยรัตภูมิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาลัยชุมชนสงขลา และ วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ

ส่วนที่ 2 ประเด็นด้านแรงงาน / อาชีพ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบ Focus Group โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ร่วมกับผลการศึกษาจากเอกสารสามารถสรุปผลการวิจัยด้านแรงงาน / อาชีพ ได้ดังนี้

2.1 ด้านอัตราการว่างงานและสาเหตุของการว่างงาน

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ไม่สามารถระบุถึงอัตราการว่างงานที่แท้จริงได้ แต่ผู้ให้ข้อมูลระบุว่า การว่างงานที่เกิดขึ้นมักจะอยู่ในพื้นที่ชุมชนที่อยู่ติดกับทะเล เนื่องจากส่วนใหญ่มักจะเป็นชาวประมง และหาเช้ากินค่ำ จึงทำให้ไม่มีความสนใจเข้าไปทำงานตามระบบที่ถูกต้อง จากการสอบถามและลงพื้นที่ ผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถระบุได้ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการเป็นหัวหน้าครอบครัว แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยสังเกต พบว่า ผู้หญิงยังคงมีหน้าที่หลักเกี่ยวกับการดูแลงานภายในบ้าน ลูก และสามี แม้ว่าอาจจะต้องออกไปทำงานนอกบ้านบ้างแต่ไม่สามารถละเลยต่อภาระงานหลักของความเป็นภรรยาได้ นอกจากนี้พบว่าผู้ชายยังคงแสดงบทบาทความเป็นหัวหน้าครอบครัวเมื่อต้องออกไปอยู่นอกบ้านตามค่านิยมของคนในพื้นที่

2.2 ด้านแรงงาน

แรงงานส่วนใหญ่ในพื้นที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น สวนยางพารา สวนผลไม้ และทำอาชีพเสริมอื่น ๆ เช่น นวดแผนไทย เสริมสวย ประดิษฐ์ดอกไม้บายาง ทำขนม ทำกรงนก ไก่ทอด เป็นต้น

2.3 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพ

ส่วนใหญ่ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับแรงงานสตรีใน 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ไม่แตกต่างกับแรงงานสตรีใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ โดยจากการเก็บข้อมูลจากหน่วยงานในพื้นที่ พบว่าปัญหาในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่มักเกิดจากการที่สตรีจะเป็นแรงงานหลักของคนในครัวเรือน แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเลี้ยงดูลูก จึงส่งผลให้อาชีพที่สตรีกลุ่มนี้ถ้าจะกระทำได้จะต้องเป็นอาชีพที่ต้องทำภายในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอไปประกอบอาชีพหลักนอกบ้านอื่นๆ ดังนั้นรายได้ก็ยังคงมาจากฝ่ายชายเป็นส่วนใหญ่

2.4 ด้านแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของการประกอบอาชีพ

จากการสัมภาษณ์และค้นหาข้อมูลด้านแรงงานของแรงงานสตรีในพื้นที่ทั้ง 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา พบว่า แนวทางที่จะช่วยบรรเทาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของการประกอบอาชีพของสตรีได้นั้น คือ ภาครัฐจะต้องเข้ามาส่งเสริมงานที่ผู้หญิงสามารถทำงานในส่วนอาชีพเสริม

2.5 ด้านโอกาสในการประกอบอาชีพ

จากการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสรุปจากข้อมูลพบ โอกาสของการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่นมี ดังนี้

1) การเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะการเลี้ยงแพะ การเลี้ยงวัว เนื่องจากสินค้าดังกล่าวยังผลิตได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่ แต่กลับพบว่าพื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์ที่ไม่เหมาะสม เป็นปัญหาต่อการส่งเสริมอาชีพเลี้ยงสัตว์นี้ด้วย เพราะแพะและวัวต้องเลี้ยงในสภาพพื้นที่โล่ง

2) การเลี้ยงปลาและการเลี้ยงกุ้งในอำเภอเทพา ยังคงประสบปัญหา เช่นการขาดทุน และไม่เป็นที่ต้องการของตลาด เนื่องจากตลาดมีความต้องการปลาที่เลี้ยงในกะชังมากกว่าบ่อดินสาเหตุเพราะการเลี้ยงปลาในบ่อดินส่งผลให้ปลามีกลิ่นโคลน

อุตสาหกรรมที่ต้องการแรงงานสตรีมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คืออุตสาหกรรมเกษตร (พืช) รองลงมาคือ OTOP และอันดับ 3 คือ อุตสาหกรรมบริการ ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลให้เหตุผลว่า การที่อุตสาหกรรมเกษตร (พืช) มีความต้องการแรงงานสตรีมากที่สุดเนื่องจากสอดคล้องกับวิถีชีวิตของมุสลิมหญิง ที่ไม่นิยมเดินทางออกจากหมู่บ้านไปทำงาน และสามารถประกอบกิจการศาสนาได้ตามต้องการ และจากการสัมภาษณ์พบว่า อัตราความต้องการแรงงานสตรีมากที่สุดของแต่ละพื้นที่แตกต่าง คือ อำเภอสะบ้าย้อยจะต้องการแรงงานสตรีมากในภาคการเกษตรและการท่องเที่ยว ในขณะที่อำเภอจะนะมีความต้องการแรงงานสตรีมากในการดำเนินการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและทำกรงนก ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทักษะและฝีมือจากแรงงานสตรี สำหรับอำเภอเทพาและนาทวี ต้องการแรงงานสตรีมากเพื่อการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลาและลูกหอย รวมทั้งการตัดเย็บเสื้อผ้า

2.6 ด้านการส่งเสริมแรงงาน

กลุ่มอุตสาหกรรมที่ควรให้การส่งเสริมแรงงานสตรี คือ กลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต เช่น กลุ่มหัตถกรรม (เย็บผ้าประดิษฐ์) อาหาร เสริมสวย นวดแผนไทย ผลิตภัณฑ์ OTOP และอุตสาหกรรมบริการเนื่องจากหลายอำเภอมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม เช่น เขาแดง (ถ้ำตลอด และถ้ำกองทราย) ในอำเภอสะบ้าย้อย และอุทยานแห่งชาติสันกาลาคีรี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้ความเห็นตรงกันว่า ภาครัฐจะต้องจริงจังกับการลงพื้นที่เพื่อทำการระดมความคิดเห็นจากชาวบ้าน และสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของชุมชน เพื่อให้หลักสูตรที่จะดำเนินการจัดต่อไปนั้น เป็นหลักสูตรเพื่อส่งเสริมอาชีพที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ชุมชนอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามในแง่พื้นที่ทั้ง 4 อำเภอ นั้นได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ เช่นเดียวกับพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ โดยสัดส่วนหรือเม็ดเงินที่ลงไปในพื้นที่นั้นเยอะมากจนกระทั่งชาวบ้านไม่สามารถนับจำนวนโครงการที่ตนเองได้เข้าร่วมได้ โดยผู้ถูกสัมภาษณ์สะท้อนความคิดเห็นว่า อยากให้หลักสูตรที่จะลงไปจัด แตกต่างจากโครงการต่างๆ ที่เคยทำไปแล้ว โดยควรได้รับฉันทามติของเจ้าของพื้นที่ด้วยว่าต้องการหรือไม่ อย่งไรก็ตาม พบว่าการจัดหลักสูตรด้านบัญชี ภาษาต่างประเทศ และการตลาด เป็นที่ต้องการของคนในพื้นที่มากกว่าด้านอื่นๆ

ส่วนที่ 3 ด้านเศรษฐกิจและตลาด

จากการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถระบุระดับและลำดับของความยากจนในพื้นที่ได้ แต่ให้ข้อมูลเพียงว่าความยากจนจะกระจายตัวอยู่ตามพื้นที่ติดทะเล เนื่องจากอาชีพประมงมีรายได้น้อย รวมทั้งการคมนาคมขนส่งที่ไม่สะดวก โดยเฉพาะบ้านธารคีรี ที่อยู่ในพื้นที่สีแดงที่มีปัญหาความไม่สงบในระดับที่รุนแรงเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่

จากการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมพบว่า โดยทั่วไปรายได้ต่อครัวเรือนต่อเดือน ของทั้ง 4 อำเภอมีรายได้ต่อเดือนจำนวน 22,342 บาท สำหรับจำนวนครัวเรือนยากจนพบว่า อำเภอ จะนะ มีจำนวนครัวเรือนยากจนมากที่สุดคือ 30 ครัวเรือน รองลงมาอำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอเทพาจำนวน 16 ครัวเรือน และ 9 ครัวเรือนตามลำดับ โดยอำเภอนาทวีมีสัดส่วนครัวเรือนยากจนเพียงครัวเรือนเดียวเท่านั้น ในส่วนของการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรพบว่า อำเภอซึ่งมีจำนวนเงินกู้ 3 ลำดับคือ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย

สำหรับจำนวนสถานประกอบการพบว่า อำเภอจะนะมีสัดส่วนของจำนวนสถานประกอบการสูงสุดคือ 4 สถานประกอบการ รองลงมาคืออำเภอนาทวี อำเภอเทพาจำนวน 3 สถานประกอบการ และ 1 สถานประกอบการตามลำดับ ส่วนอำเภอสะบ้าย้อยไม่พบการค้าเนินกิจกรรมของสถานประกอบการอุตสาหกรรม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจำนวนเงินทุนพบว่า อำเภอจะนะมีการ

ลงทุนในกิจการสูงสุดคือ 3,830,000 บาท รองลงมา คือ อำเภอเทพาและอำเภอนาทวี จำนวน 1,300,000 บาทและ 770,000 บาทตามลำดับ ส่วนจำนวนคนงาน พบว่า อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี และ อำเภอเทพามีจำนวน 16 คน 11 คน และ 8 คนตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์

สำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชนในพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา จากการลงพื้นที่ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลและข้อมูลทุติยภูมิพบว่าในพื้นที่ดังกล่าวมีผลิตภัณฑ์ OTOP ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4.50 ด้านล่าง

ตารางที่ 4.50 แสดงรายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	รายการสินค้า
อำเภอจะนะ	น้ำบูดูข้าวยาสำเร็จรูป กะปิ ปลากระต๊อบแห้ง มันกุ้ง ทองหยอด ขนมไทย ข้าวซ้อมมือ ผ้าคลุมผมสตรี กรงนกเขา ผลิตภัณฑ์กระจุค ดอกไม้ดินหอม (มาลัยดินหอม) ดอกไม้เกล็ดปลา
อำเภอนาทวี	ลูกหยีทรงเครื่อง ก๋วยม้วน
อำเภอเทพา	กะปิ น้ำผึ้งรวง ปลากระต๊อบแห้ง เต้าเจี้ยว
อำเภอสะบ้าย้อย	ส้มแขกแคปซูล ส้มแขกแห้ง ส้มแขกผง น้ำส้มแขกพร้อมดื่ม เครื่องจักสาน

ที่มา : ไทยตำบล ดอท คอม (Thai Tambon .com) 2546

โดยในภาพรวมพบว่าสินค้า OTOP จะได้รับมาตรฐานในระดับ 3 ดาว และระดับการผลิต อยู่ในครัวเรือน ใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น ราคาขายในระดับปานกลาง มีการจัดจำหน่ายทั้งที่สถานประกอบการและผ่านพ่อค้าคนกลาง อย่างไรก็ตามปัญหาและอุปสรรคที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างพบว่ามีปัญหาด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมากที่สุด โดยทางชุมชนมีความประสงค์จะให้ภาครัฐเข้าไปให้ความช่วยเหลือด้านการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้ทั่วถึงมากขึ้น ไม่ใช่เพียงแค่ให้นำผลิตภัณฑ์ไปร่วมงานที่ภาครัฐจัดขึ้นเป็นครั้งคราวเท่านั้น เนื่องจากการกระทำดังกล่าวเป็นเพียงการแก้ปัญหาระยะสั้น และควรมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในระยะยาวและมีความยั่งยืน สำหรับปัญหาด้านบรรจุภัณฑ์ยังพบว่าบรรจุภัณฑ์ยังไม่เป็นที่ดึงดูดใจผู้ซื้อทำให้สินค้าขายยากและไม่ได้ราคา นอกจากนี้ยังพบปัญหาความไม่จริงจังในการพัฒนาสินค้าและความไม่ใส่ใจของคนในชุมชนเนื่องจากพบว่าในส่วน of ชาวบ้านที่มีสวนผลไม้หรือสวนยางก็จะเน้นไปที่การพัฒนาสวนมากกว่าการสนใจผลิตสินค้า OTOP

ส่วนที่ 5 ด้านการสถาบันและหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลระบุว่า ต้องการให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับลงพื้นที่จริงๆ ก่อน เพื่อทำการระดมความคิดเห็นจากชุมชน และสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของชุมชน เพื่อให้หลักสูตรที่จะดำเนินการจัดต่อไปนั้นสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ในแง่พื้นที่ทั้ง 4 อำเภอ นั้น ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐบาลเช่นเดียวกับพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ โดยสัดส่วนหรืองบประมาณที่ลงไปในพื้นที่ที่มีมากจนกระทั่งชาวบ้านไม่สามารถนับจำนวนโครงการที่ตนเองได้เข้าร่วมได้ โดยผู้ถูกสัมภาษณ์สะท้อนความคิดเห็นว่า อยากให้หลักสูตรที่นำไปจัดดำเนินการฝึกอบรมในอนาคตควรมีความแตกต่างจากโครงการต่างๆ ที่เคยทำไปแล้ว ซึ่งควรได้รับฉันทามติของเจ้าของพื้นที่ด้วยว่าต้องการหรือไม่ ทั้งนี้หลักสูตรที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลระบุว่าเป็นที่ต้องการของคนในพื้นที่ได้แก่ หลักสูตรด้านบัญชี ภาษาต่างประเทศ และการตลาด ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 2

ข้อมูลเชิงปริมาณ

สำหรับเนื้อหาในขั้นตอนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยที่ได้จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เป้าหมายตามโครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอจังหวัดสงขลา” ซึ่งได้แก่ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดสงขลา เฉพาะอำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย โดยจะนำเสนอผลการวิจัยที่มุ่งตอบเฉพาะวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 และ 4 คือ เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และอุปทานด้านแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์ และเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ระดับความต้องการการฝึกอบรมของชุมชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา โดยมีรูปแบบการนำเสนอผลการวิจัยเรียงลำดับเนื้อหาออกเป็นหัวข้อเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัด จำนวน 5 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชน กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานสถาบันการศึกษา และกลุ่มประชาชน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นตัวแทนระดับองค์กรและระดับบุคคลจาก 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา รวมทั้งสิ้น 760 ราย ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามจำนวน 4 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 ใช้เก็บข้อมูลของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนระดับองค์กรจากกลุ่มหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ชุดที่ 2 ใช้เก็บข้อมูลของกลุ่มผู้ประกอบการ ชุดที่ 3 ใช้เก็บข้อมูลของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนระดับองค์กรของกลุ่มสถาบันการศึกษา และชุดที่ 4 ใช้เก็บข้อมูลของกลุ่มประชาชนในพื้นที่ ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษารูปแบบตาราง ข้อมูลประกอบคำบรรยาย และความเรียงเสนอตามลำดับดังนี้

จังหวัดนครราชสีมา
กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดนครราชสีมาในกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 12 ราย โดยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 4 ส่วนตามแบบสอบถาม คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ และส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์ ในแต่ละส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐในจังหวัดนครราชสีมา ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.51 ดังนี้

1.1 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

ตารางที่ 4.51 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

หน่วยงานที่สังกัด	จำนวน	ร้อยละ
กรมการพัฒนาชุมชน	4	33.30
องค์การบริหารส่วนตำบล	2	16.70
กรมการปกครอง	1	8.30
ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน	1	8.30
ที่ทำการอำเภอสุโขทัย	1	8.30
กรมประมง	1	8.30
กรมปศุสัตว์	1	8.30
อุตสาหกรรมจังหวัด	1	8.30
รวม	12	100.00

จากตารางที่ 4.51 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดกรมการพัฒนาชุมชนมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.30 รองลงมาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 16.70 ที่เหลือมีสัดส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 8.30

1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.52 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	5	41.70
หญิง	7	58.30
รวม	12	100.00
อายุ		
21-30 ปี	1	8.30
31- 40 ปี	1	8.30
41 – 50 ปี	5	41.70
51 – 60 ปี	5	41.70
รวม	12	100.00
ศาสนา		
ศาสนาอิสลาม	7	58.30
ศาสนาพุทธ	5	41.70
รวม	12	100.00
ภูมิลำเนา		
เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ	6	50.00
เป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจ แต่ต่างอำเภอ	2	16.70
เป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น	4	33.30
รวม	12	100.00
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	1	8.30
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	1	8.30
อาชีวศึกษา (ปวช 1-ปวช 3)	1	8.30
ปริญญาตรี	9	75.00
รวม	12	100.00

จากตารางที่ 4.52 พบว่า

- 1) เพศ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58.3 เป็นเพศหญิง ส่วนที่เหลือเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 41.70
- 2) อายุ กลุ่มตัวอย่างมีช่วงอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.70 ซึ่งเป็นสัดส่วนเดียวกับกลุ่มอายุระหว่าง 51 - 60 ปี ในทำนองเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุระหว่าง 21 - 30 ปี และช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ก็มีสัดส่วนเท่ากัน คือร้อยละ 8.30
- 3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58.30 นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนอีกร้อยละ 41.70 นับถือศาสนาพุทธ
- 4) ภูมิลำเนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาเป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่นคิดเป็นร้อยละ 33.30 และเป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจ แต่ต่างอำเภอ เพียงร้อยละ 16.70
- 5) ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 75.00 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) และอาชีวศึกษา (ปวช. 1-ปวช. 3) มีสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 8.30

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน

จากการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.53

ตารางที่ 4.53 นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	นโยบายในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ส่งเสริมความรู้ ทักษะ ศักยภาพ ยกย่องระดับรายได้	4	36.40
2	พัฒนาผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต	3	27.30
3	ส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2	18.20
4	ช่วยจัดหาวิทยากร	1	9.10
5	ส่งเสริมการตลาด ช่องทางจัดจำหน่าย	1	9.10
รวม		11	100.00

จากตารางที่ 4.53 พบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 36.40) กำหนดนโยบายในการส่งเสริมความรู้ ทักษะ ศักยภาพ ยกย่องระดับรายได้ รองลงมาได้แก่นโยบายต่อไปนี้ คือ พัฒนาผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต ส่งเสริมการรวมกลุ่ม ช่วยจัดหาวิทยากร และส่งเสริมการตลาด ช่องทางจัดจำหน่าย

ตารางที่ 4.54 สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่

ลำดับที่	บทบาทในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ส่งเสริมความรู้ ทักษะ ศักยภาพ ยกระดับความเป็นอยู่	9	36.00
2	พัฒนาผลิตภัณฑ์	4	16.00
3	ส่งเสริมการตลาด เพิ่มช่องทางจำหน่าย	3	12.00
4	สนับสนุนงบประมาณ ทุนอุปกรณ์ต่าง ๆ	2	8.00
5	ส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2	8.00
6	ส่งเสริมรายได้	2	8.00
7	ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต	1	4.00
8	เป็นที่ปรึกษาการประกอบอาชีพ	1	4.00
9	ช่วยประสานงานเรื่องต่าง ๆ กับภาครัฐ	1	4.00
	รวม	25	100.00

จากตารางที่ 4.54 พบว่าบทบาทที่หน่วยงานมีมากที่สุด คือ ส่งเสริมความรู้ ทักษะ ศักยภาพ ยกระดับความเป็นอยู่ คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมาได้แก่ พัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด เพิ่มช่องทางจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 16.00 และ 12.00 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์

จากการสำรวจข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.55 ถึง ตารางที่ 4.59

ตารางที่ 4.55 สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	ความถี่	ร้อยละ
1	ผ้าบาติก	7	26.90
2	ผ้าคลุมผม	4	15.40
3	ผ้าละหมาด	3	11.50
4	ใบไม้สีทองใส่กรอบ	3	11.50
5	หมวกกะปิเยาะ	2	7.70
6	กรงนก	2	7.70
7	เรือกอลและประดิษฐ์	1	3.80
8	ผลไม้ (ลองกอง)	1	3.80
9	ทุเรียนกวน	1	3.80

ตารางที่ 4.55 สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด (ต่อ)

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	ความถี่	ร้อยละ
10	ข้าวเกรียบ	1	3.80
11	ขนมปังหน้ากระเทียม	1	3.80
	รวม	26	100.00

จากตารางที่ 4.55 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 26.9) เห็นว่า ผ้าบาติกเป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นที่สุดของจังหวัดนครราชสีมา รองลงมาอีก 3 อันดับ ได้แก่ ฟ้าคลุมผม ฟ้าละหมาด และใบไม้สีทองใส่กรอบ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.56 สรุปปัญหาด้านผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	รูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย	5	33.30
2	ต้นทุนผลิตสูง	4	26.70
3	มาตรฐาน คุณภาพต่ำ	2	13.30
4	ผลผลิตมีจำนวนไม่แน่นอน ขึ้นๆ ลงๆ	1	6.70
5	แรงงานขาดความรู้ในการแปรรูป	1	6.70
6	ผลิตภัณฑ์ไม่ถูกพัฒนาต่อเนื่อง มีการเลียนแบบ	1	6.70
7	แรงงานไม่มีฝีมือ	1	6.70
	รวม	15	100.00

จากตารางที่ 4.56 พบว่า ร้อยละ 33.30 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์คือรูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย ขณะเดียวกันร้อยละ 26.70 และ 13.30 เห็นว่า ต้นทุนผลิตสูงและมาตรฐาน คุณภาพต่ำ ก็เป็นปัญหาด้านผลิตภัณฑ์เช่นกัน ส่วนปัญหาอื่นๆ ที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ผลผลิตมีจำนวนไม่แน่นอน ขึ้นๆ ลงๆ แรงงานขาดความรู้ในการแปรรูป ผลิตภัณฑ์ไม่ถูกพัฒนาต่อเนื่อง มีการเลียนแบบ และแรงงานไม่มีฝีมือ

ตารางที่ 4.57 สรุปปัญหาด้านราคา

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านราคา	ความถี่	ร้อยละ
1	ความไม่แน่นอนของราคาขายผลิตภัณฑ์	4	66.7
2	ผลิตภัณฑ์ถูกกดราคา	1	16.7
3	ราคาผลิตภัณฑ์สูงเกินจะขายได้	1	16.7
รวม		6	100.0

จากตารางที่ 4.57 พบว่า ปัญหาด้านราคาในกลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ความไม่แน่นอนของราคาขายผลิตภัณฑ์ ส่วนการที่ผลิตภัณฑ์ถูกกดราคา และราคาผลิตภัณฑ์สูงเกินจะขายได้ เป็นปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในระดับที่น้อยกว่า

ตารางที่ 4.58 สรุปปัญหาด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ความถี่	ร้อยละ
1	ช่องทางการจำหน่ายมีน้อย ตลาดยังแคบ	9	60.00
2	ไม่มีตลาดที่แน่นอน หรือถาวร	3	20.00
3	ไม่มีหน่วยงานรัฐเข้ามาช่วยเหลือ	2	13.30
4	ไม่มีตลาดใหม่ๆ	1	6.70
รวม		15	100.00

จากตารางที่ 4.58 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60.00 เห็นว่า ปัญหาช่องทางการจำหน่ายมีน้อย ตลาดยังแคบ ส่วนอีกร้อยละ 20.00 เห็นว่า ยังมีปัญหาไม่มีตลาดที่แน่นอนหรือถาวร นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่ไม่มีหน่วยงานรัฐเข้ามาช่วยเหลือ และไม่มีตลาดใหม่ๆ แต่เป็นความเห็นเพียงส่วนน้อย

ตารางที่ 4.59 สรุปปัญหาด้านการส่งเสริมการขาย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการขาย	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดการประชาสัมพันธ์	5	83.30
2	ขาดการทำโปรโมชั่น	1	16.70
รวม		6	100.00

จากตารางที่ 4.59 พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมการขายมี 2 ประเด็น คือ ขาดการประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 83.30) และขาดการทำโปรโมชั่น (ร้อยละ 16.70)

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์

จากการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.60 ถึงตารางที่ 4.62

ตารางที่ 4.60 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรพัฒนาทักษะ ความรู้ ประสิทธิภาพ ความเชี่ยวชาญ ผู้สากล	5	38.50
2	แรงงานขาดความสนใจ ใส่ใจ	4	30.80
3	ขาดการรวมกลุ่มที่ดี	2	15.40
4	ไม่มีการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	1	7.70
5	แรงงานว่างงาน	1	7.70
	รวม	13	100.00

จากตารางที่ 4.60 พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแรงงาน คือ ควรพัฒนาทักษะ ความรู้ ประสิทธิภาพ ความเชี่ยวชาญ ผู้สากล ส่วนในด้านปัญหา พบว่ายังคงมีปัญหาต่างๆ ได้แก่ แรงงานขาดความสนใจ ใส่ใจ ขาดการรวมกลุ่มที่ดี ไม่มีการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และยังคงมีแรงงานว่างงาน

ตารางที่ 4.61 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ ช่องทางจำหน่าย	3	42.90
2	ควรส่งเสริมปริมาณการค้า โดยกำจัดความไม่สงบ	2	28.60
3	ควรมีพ่อค้ามารับซื้อจากผู้ผลิตโดยตรง	1	14.30
4	ควรทำการตลาดอย่างต่อเนื่อง	1	14.30
	รวม	7	100.00

จากตารางที่ 4.61 พบว่า ในประเด็นการพัฒนาตลาด กลุ่มตัวอย่างนำเสนอเฉพาะข้อเสนอแนะโดยไม่มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหา โดยข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด (ร้อยละ 42.90) ได้แก่ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ ช่องทางจำหน่าย รองลงมา ได้แก่ ควรส่งเสริมปริมาณการค้า โดยกำจัดความไม่สงบ (ร้อยละ 28.60) ข้อเสนอแนะที่เหลืออีก 2 ข้อ คือ ควรมีพ่อค้ามารับซื้อจากผู้ผลิตโดยตรง และควรทำการตลาดอย่างต่อเนื่อง ทั้ง 2 ข้อมีความเห็นของกลุ่มตัวอย่างในระดับความถี่ที่เท่ากัน

ตารางที่ 4.62 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรเพิ่มคุณภาพ มาตรฐาน	3	50.00
2	รูปแบบต้องถูกใจ แดกต่าง โดดเด่น แปลกใหม่	2	33.30
3	ลดต้นทุนผลิตให้ต่ำลง	1	16.70
	รวม	6	100.00

จากตารางที่ 4.62 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใน 3 ประเด็น คือ ควรเพิ่มคุณภาพ มาตรฐาน รูปแบบต้องถูกใจ แดกต่าง โดดเด่น แปลกใหม่ และลดต้นทุนผลิตให้ต่ำลง

กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชน

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดนครราชสีมาในกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 12 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 4 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ และส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.63 ดังนี้

1.1 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

ตารางที่ 4.63 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

ชื่อสมาคม/ชมรม/สมาพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มข้าวเกรียบปลาบ้านใหม่	1	8.30
กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าใยบัว	1	8.30
กลุ่มปลาแปรรูป	1	8.30
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กระทรวงเกษตร	1	8.30

ตารางที่ 4.63 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด (ต่อ)

ชื่อสมาคม/ชมรม/สมาพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มแม่บ้าน โคกปริเม็ง	1	8.30
กลุ่มสตรีบ้านยะลุตง	1	8.30
กลุ่มหญ้าแฝกบ้านเกาะสวาด	1	8.30
กลุ่มอาหารขนมชุมชนตลาดล่าง	1	8.30
แม่บ้านเกษตรบ้านยาลุตง	1	8.30
วิสาหกิจชุมชน กระจหวงเกษตรและสหกรณ์	1	8.30
ศูนย์ทำเรือกอลและจำลองบ้านทอน	1	8.30
ศูนย์ฝึกอาชีพภูคา	1	8.30
รวม	12	100.00

จากตารางที่ 4.63 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสมาคม/ชมรม/สมาพันธ์ และกลุ่มต่างๆ ใน สัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 8.30

1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.64 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	2	16.70
	หญิง	10	83.30
	รวม	12	100.00
อายุ	21 – 30 ปี	2	16.70
	31 – 40 ปี	4	33.30
	41 – 50 ปี	1	8.30
	51 – 60 ปี	5	41.70
	รวม	12	100.00

ตารางที่ 4.64 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนา		
ศาสนาอิสลาม	8	66.70
ศาสนาพุทธ	4	33.30
รวม	12	100.00
ภูมิลำเนา		
เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ	8	66.70
เป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจแต่ต่างอำเภอ	3	25.00
เป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น	1	8.30
รวม	12	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา (ป.1 - ป.6)	2	16.70
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3)	4	33.30
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6)	1	8.30
อาชีวศึกษา(ปวช.1 - ปวช.3)	1	8.30
อนุปริญญา (ปวส.1 - ปวส.2)	3	25.00
ปริญญาตรี	1	8.30
รวม	12	100.00

จากตารางที่ 4.64 พบว่า

- 1) เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็น ร้อยละ 83.30 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย มีเพียงร้อยละ 16.70
- 2) อายุ กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุระหว่าง 51 - 60 ปี มีจำนวนร้อยละ 41.70 รองลงมาคืออายุระหว่าง 31 - 40 ปี และ 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.30 และ 16.70 ตามลำดับ ส่วนช่วงอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีเพียงร้อยละ 8.30
- 3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 66.70 ในขณะที่ส่วนน้อย คือ ร้อยละ 33.30 นับถือศาสนาพุทธ
- 4) ภูมิลำเนา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66.70 เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ รองลงมาเป็นคนในจังหวัดเดียวกับที่สำรวจแต่ต่างอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 25.00 ส่วนคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่นมีสัดส่วนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 8.30

5) ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 33.30 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1- ม.3) รองลงมาจบการศึกษาในระดับอนุปริญญา (ปวส.1 - ปวส.2) คิดเป็นร้อยละ 25.00 ส่วนกลุ่มที่จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษา (ป.1 - ป.6) มีร้อยละ 16.70 ในขณะที่มีกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) อาชีวศึกษา (ปวช.1 - ปวช.2) และปริญญาตรี มีสัดส่วนที่เท่ากัน คือร้อยละ 8.30

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน

จากการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพ ด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.65

ตารางที่ 4.65 นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	นโยบายในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	จัดตั้งสหกรณ์หมู่บ้านหรือวิสาหกิจชุมชน	3	11.50
2	การอบรมความรู้ในด้านอาชีพต่างๆให้กับกลุ่มสมาชิก	3	11.50
3	ส่งเสริมอุปกรณ์หรือวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ	3	11.50
4	การส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์หรือการตลาด	3	11.50
5	ส่งเสริมอาชีพหลักและอาชีพเสริมให้กับคนในชุมชน	3	11.50
6	การจัดการหรือการวางแผนหรือการแบ่งงานสมาชิกตามความเหมาะสม	2	7.70
7	ส่งเสริมความสามัคคีภายในกลุ่ม	2	7.70
8	การส่งเสริมให้คนในชุมชนประกอบอาชีพภายในพื้นที่	2	7.70
9	การส่งเสริมหรือพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ	2	7.70
10	การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	1	3.80
11	การศึกษาดูงานนอกพื้นที่	1	3.80
12	การนัดประชุมสมาชิก	1	3.80
	รวม	26	100.00

จากตารางที่ 4.65 พบว่านโยบายที่หน่วยงานกำหนดสำหรับการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ซึ่งมีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 11.50) คือ จัดตั้งสหกรณ์หมู่บ้านหรือวิสาหกิจชุมชน การอบรมความรู้ในด้านอาชีพต่างๆให้กับกลุ่มสมาชิก ส่งเสริมอุปกรณ์หรือวัตถุดิบในการประกอบ

อาชีพ การส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์หรือการตลาด และส่งเสริมอาชีพหลักและอาชีพเสริมให้กับคนในชุมชน รองลงมา ส่วนที่มีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 7.70) คือ การจัดการหรือการวางแผนหรือการแบ่งงานสมาชิกตามความเหมาะสม ส่งเสริมความสามัคคีภายในกลุ่ม การส่งเสริมให้คนในชุมชนประกอบอาชีพในพื้นที่ และการส่งเสริมหรือพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

ตารางที่ 4.66 สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่

ลำดับที่	บทบาทในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ส่งเสริมความรู้หรือฝึกอบรมอาชีพให้กับคนในชุมชน	5	20.80
2	การรวบรวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพหรือวิสาหกิจชุมชน	4	16.70
3	การสนับสนุนงบประมาณ ในการจัดซื้อวัสดุหรืออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ	4	16.70
4	การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีรายได้เสริม	3	12.50
5	การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในรูปแบบที่ทันสมัยหรือคุณภาพ	3	12.50
6	การส่งเสริมให้คนในชุมชนประกอบอาชีพในพื้นที่	2	8.30
7	ให้สมาชิกเลือกทำอาชีพตามความถนัด	1	4.20
8	การศึกษาดูงาน	1	4.20
9	การจัดหาสถานที่ในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์	1	4.20
รวม		24	100.00

จากตารางที่ 4.66 พบว่าบทบาทที่หน่วยงานมีมากที่สุด คือ ส่งเสริมความรู้หรือฝึกอบรมอาชีพให้กับคนในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 20.80 รองลงมาส่วนที่มีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 16.70) ได้แก่ การรวบรวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพหรือวิสาหกิจชุมชน และการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุหรืออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ เช่นเดียวกับบทบาทการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีรายได้เสริม และการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในรูปแบบที่ทันสมัยหรือคุณภาพ ก็มีความถี่เท่ากันคือ ร้อยละ 12.50 ส่วนบทบาทในการส่งเสริมให้คนในชุมชนประกอบอาชีพในพื้นที่ มีความถี่ร้อยละ 8.30 ที่เหลือเป็นปัญหาอื่นๆ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์

จากการสำรวจข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.67 ถึง ตารางที่ 4.71

ตารางที่ 4.67 สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	ความถี่	ร้อยละ
1	ผ้าบาติก	5	21.70
2	ผ้าคลุมหมม / ผ้าละหมาด	4	17.40
3	ผลิตภัณฑ์จากกระจูด	3	13.00
4	ใบไม้สีทองใส่กรอบ	3	13.00
5	เรือกอลและ	2	8.70
6	การแปรรูปอาหาร	2	8.70
7	ผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	2	8.70
8	ข้าวเกรียบปลา	1	4.30
9	ขนม	1	4.30
	รวม	23	100.00

จากตารางที่ 4.67 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 21.70) เห็นว่า ผ้าบาติก เป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นที่สุดของจังหวัดนราธิวาส รองลงมาได้แก่ ผ้าคลุมหมม/ ผ้าละหมาด (ร้อยละ 17.40) ส่วนผลิตภัณฑ์จากกระจูดมีความถี่เท่ากับใบไม้สีทองใส่กรอบ คือ ร้อยละ 13.00 เช่นเดียวกับ เรือกอลและ ก็มีค่าความถี่เท่ากับการแปรรูปอาหารและผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก คือร้อยละ 8.70 ที่เหลือ เป็นข้าวเกรียบปลาและขนม

ตารางที่ 4.68 สรุปปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ผลิตไม่ทันตามเวลาที่ตลาดกำหนดไว้ เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ฝีมือแรงงาน	6	21.40
2	พ่อค้าคนกลางรับซื้อสินค้าในราคาถูก	5	17.90
3	คุณภาพผลิตภัณฑ์ยังไม่ได้มาตรฐาน	5	17.90
4	รูปแบบการบรรจุภัณฑ์ที่ไม่ทันสมัย	3	10.70
5	ขาดตลาดรองรับในการรับซื้อผลิตภัณฑ์	3	10.70

ตารางที่ 4.68 สรุปปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์ (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
6	ขาดงบประมาณในการผลิตสินค้า	2	7.10
7	ราคาสินค้าผันผวน	2	7.10
8	ผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่ยอมรับ	1	3.60
9	ผลิตภัณฑ์ที่เป็นอาหารสดไม่สามารถเก็บรักษาได้นาน	1	3.60
รวม		28	100.00

จากตารางที่ 4.68 พบว่าร้อยละ 21.40 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์ คือผลิตไม่ทันตามเวลาที่ตลาดกำหนดไว้ เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ฝีมือแรงงาน รองลงมาเป็น ปัญหาพ่อค้าคนกลางรับซื้อสินค้าในราคาถูก คิดเป็นร้อยละ 17.90 ซึ่งเท่ากับปัญหาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ยังไม่ได้มาตรฐาน เช่นเดียวกับปัญหารูปแบบการบรรจุภัณฑ์ที่ไม่ทันสมัย ก็มีความถี่เท่ากับขาดตลาดรองรับในการรับซื้อผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 10.70 ที่เหลือจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับขาดงบประมาณในการผลิตสินค้า ราคาสินค้าผันผวน ผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่ยอมรับ และผลิตภัณฑ์ที่เป็นอาหารสดไม่สามารถเก็บรักษาได้นาน

ตารางที่ 4.69 สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นทางด้านราคา

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านราคา	ความถี่	ร้อยละ
1	ต้นทุนในการผลิตหรือวัตถุดิบราคาสูง	8	40.00
2	ราคาจำหน่ายสินค้าผันผวนไม่คงที่	8	40.00
3	ตลาดที่พ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคา	4	20.00
รวม		20	100.00

จากตารางที่ 4.69 พบว่า ปัญหาด้านราคา ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ต้นทุนในการผลิตหรือวัตถุดิบราคาสูง และราคาจำหน่ายสินค้าผันผวนไม่คงที่ คิดเป็นร้อยละ 40.00 ส่วนอีก ร้อยละ 20.00 เป็นปัญหาดตลาดที่พ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคา

ตารางที่ 4.70 สรุปปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ความถี่	ร้อยละ
1	ช่องทางการจำหน่ายมีน้อย ตลาดยังแคบ	9	50.00
2	การจัดตั้งกลุ่มอาชีพหรือวิสาหกิจชุมชน	5	27.80
3	ไม่มีการจัดแสดงและจำหน่ายสินค้า	4	22.20
รวม		18	100.00

จากตารางที่ 4.70 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.00 เห็นว่าปัญหาช่องทางการจำหน่ายมีน้อย ตลาดยังแคบ ร้อยละ 27.80 เห็นว่ายังมีปัญหาการจัดตั้งกลุ่มอาชีพหรือวิสาหกิจชุมชน ส่วนอีกร้อยละ 22.20 เห็นว่าไม่มีการจัดแสดงและจำหน่ายสินค้า

ตารางที่ 4.71 สรุปปัญหาด้านการส่งเสริมการขาย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการขาย	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดการส่งเสริมโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์	4	30.80
2	ขาดการจัดงานแสดงและจำหน่ายสินค้า	3	23.10
3	ขาดการส่งเสริมการขายโดยการจัดโปรโมชัน (ส่วนลดสินค้า)	3	23.10
4	ชุมชนขาดความรู้ในด้านการส่งเสริมการขาย	3	23.10
รวม		13	100.00

จากตารางที่ 4.71 พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมการขายที่มีความถี่มากที่สุด คือ ขาดการส่งเสริมโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 30.80) ส่วนปัญหาอื่น ๆ มีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 23.10) คือ ขาดการจัดงานแสดงและจำหน่ายสินค้า ขาดการส่งเสริมการขายโดยการจัดโปรโมชัน (ส่วนลดสินค้า) และชุมชนขาดความรู้ในด้านการส่งเสริมการขาย

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์

จากการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.72 ถึงตารางที่ 4.74

ตารางที่ 4.72 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญหรือฝีมือดี	9	45.00
2	แรงงานในพื้นที่มีการอพยพไปทำงานนอกพื้นที่เพิ่มมากขึ้น	3	15.00
3	ค่าตอบแทนแรงงานต่ำ	3	15.00
4	ขาดการพัฒนาเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ทันสมัย	2	10.00
5	การจ้างแรงงานตามความถนัดของตนเอง	2	10.00
6	ข้อจำกัดในด้านเวลา	1	5.00
	รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.72 พบว่า กลุ่มตัวอย่างระบุเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแรงงาน โดยไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะแต่อย่างใด ทั้งนี้ปัญหาที่ระบุในระดับความถี่มากที่สุด คือ ขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญหรือฝีมือดี คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาที่มีความถี่เท่ากัน คือร้อยละ 15.00 ได้แก่ แรงงานในพื้นที่มีการอพยพไปทำงานนอกพื้นที่เพิ่มมากขึ้น และค่าตอบแทนแรงงานต่ำ เช่นเดียวกับปัญหาขาดการพัฒนาเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ทันสมัย และการจ้างแรงงานตามความถนัดของตนเองก็มีความถี่เท่ากัน คือร้อยละ 10.00 ที่เหลือเป็นปัญหาข้อจำกัดในด้านเวลาซึ่งมีความถี่เพียงร้อยละ 5.00

ตารางที่ 4.73 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดตลาดในการรองรับสินค้า	5	25.00
2	สินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด เนื่องจากวัตถุดิบขึ้นอยู่กับฤดูกาล	3	15.00
3	ขาดการจัดการหรือวางแผนทางการตลาดที่ดี	3	15.00
4	ตลาดสินค้ามีเฉพาะภายในประเทศ	3	15.00
5	การกีดราคาสินค้าโดยพ่อค้าคนกลาง	2	10.00
6	ตลาดในการจำหน่ายสินค้ายังไม่ทั่วถึง	2	10.00
7	สินค้าบางชนิดยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาด	2	10.00
	รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.73 พบว่า ในประเด็นการพัฒนาตลาด กลุ่มตัวอย่างนำเสนอเฉพาะปัญหา โดยไม่มีข้อเสนอแนะ โดยปัญหา ที่มีความถี่สูงสุด (ร้อยละ 25.00) คือ ขาดตลาดในการรองรับสินค้า รองลงมาที่เท่ากัน (ร้อยละ 15.00) ได้แก่ สินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด เนื่องจาก

วัตถุประสงค์ขึ้นอยู่กับฤดูกาล ขาดการจัดการหรือวางแผนทางการตลาดที่ดี และตลาดสินค้ามีเฉพาะภายในประเทศ ส่วนปัญหาอีก 3 ข้อก็มีความถี่ที่เท่ากัน คือ การกวดราคาสินค้าโดยพ่อค้าคนกลาง ตลาดในการจำหน่ายสินค้ายังไม่ทั่วถึง และสินค้าบางชนิดยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

ตารางที่ 4.74 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	รูปแบบผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์ที่ยังไม่ทันสมัย	8	38.10
2	ขาดการพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์หรือความหลากหลายของสินค้า	4	19.00
3	ขาดงบประมาณในการพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง	3	14.30
4	สินค้าประเภทหัตถกรรมต้องใช้เวลาในการผลิต	2	9.50
5	ชุมชนแต่ละพื้นที่มีการผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน	2	9.50
6	ผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่ยอมรับและไม่มีคุณภาพ	2	9.50
รวม		21	100.00

จากตารางที่ 4.74 พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ แต่ระบุปัญหา ดังนี้ รูปแบบผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์ที่ยังไม่ทันสมัย เป็นปัญหาที่มีความถี่สูงสุด คือ ร้อยละ 38.10 รองลงมา ได้แก่ ขาดการพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์หรือความหลากหลายของสินค้า และขาดงบประมาณในการพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.00 และ 14.30 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือมีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 9.50) ได้แก่ สินค้าประเภทหัตถกรรมต้องใช้เวลาในการผลิต ชุมชนแต่ละพื้นที่มีการผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน และผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่ยอมรับและไม่มีคุณภาพ

กลุ่มผู้ประกอบการ

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดนครราชสีมา ในกลุ่มกลุ่มผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจทั้งในส่วนการผลิตและบริการในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 65 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 6 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางการเงินของกิจการ ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านแรงงาน ส่วนที่ 5 ภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่ และส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านตลาดและผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าของกิจการและประกอบกิจการในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคลและการฝึกอบรม ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.75 ถึง ตารางที่ 4.79 ดังนี้

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.75 ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศของเจ้าของกิจการ		
ชาย	29	44.60
หญิง	36	55.40
รวม	65	100.00
อายุของเจ้าของกิจการ		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	1.50
21-30 ปี	9	13.80
31- 40 ปี	24	36.90
41 – 50 ปี	22	33.80
51 – 60 ปี	6	9.20
61 ปีขึ้นไป	3	4.60
รวม	65	100.00
ศาสนาของเจ้าของกิจการ		
ศาสนาอิสลาม	58	89.20
ศาสนาพุทธ	7	10.80
รวม	65	100.00
ภูมิลำเนาของเจ้าของกิจการ		
เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ	55	84.60
เป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจ แต่ต่างอำเภอ	6	9.20
เป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น	4	6.20
รวม	65	100.00

ตารางที่ 4.75 ข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาของเจ้าของกิจการ		
ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	20	30.80
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	8	12.30
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	10	15.40
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1-ปวช.3)	4	6.20
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1-ปวส.2)	4	6.20
ปริญญาตรี	17	26.20
สูงกว่าปริญญาตรี	1	1.50
ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่สามารถอ่านออก เขียนได้	1	1.50
รวม	65	100.00

จากตารางที่ 4.75 พบว่า

1) เพศ แบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 55.40 และเพศชายร้อยละ 44.60

2) อายุ ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี (ร้อยละ 36.90) ช่วงอายุระหว่าง 41 - 50 ปี (ร้อยละ 33.80) และช่วงอายุระหว่าง 21 - 30 ปี (ร้อยละ 13.80) ขณะที่ช่วงอายุระหว่าง 51 - 60 ปีมีร้อยละ 9.20 และ อายุ 61 ปีขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 4.60

3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 89.20 นับถือศาสนาอิสลาม และส่วนน้อยคือร้อยละ 10.80 นับถือศาสนาพุทธ

4) ภูมิลำเนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ คิดเป็นร้อยละ 84.60 และเป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจแต่ต่างอำเภออีกร้อยละ 9.20 ส่วนที่เหลือเป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่นร้อยละ 6.20

5) การศึกษา ร้อยละ 30.80 และร้อยละ 26.20 ของกลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6) และปริญญาตรี ตามลำดับ ส่วนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) มีร้อยละ 15.40 และอีกร้อยละ 12.30 จบมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1-ปวช.3) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1-ปวส.2) มีจำนวนความถี่เท่ากันคือ ร้อยละ 6.2 และระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 1.50 คือ สูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งเป็นจำนวนที่เท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่สามารถอ่านออก เขียนได้

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพอื่นหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ

ตารางที่ 4.76 ข้อมูลอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ

การมีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
มี	35	53.80
ไม่มี	30	46.20
รวม	65	100.00

ตารางที่ 4.77 ข้อมูลประเภทของอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ

อาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นที่เจ้าของกิจการมี	ความถี่	ร้อยละ
ทำการเกษตร	16	45.70
อื่นๆ	11	31.40
รับจ้างทั่วไป	8	22.90
รวม	35	100.00

จากตารางที่ 4.76 และ ตารางที่ 4.77 พบว่า ร้อยละ 52.30 ของกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ที่เหลืออีกร้อยละ 47.40 ไม่มี ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ากลุ่มที่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นจะทำการเกษตรร้อยละ 45.70 และรับจ้างทั่วไปร้อยละ 22.90 ส่วนอาชีพอื่น ๆ มีจำนวนร้อยละ 31.40

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมของเจ้าของกิจการ

ตารางที่ 4.78 ข้อมูลการเข้ารับการฝึกอบรม

ประวัติการเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค	จำนวน	ร้อยละ
เคย	21	32.30
ไม่เคย	44	67.70
รวม	65	100.00

จากตารางที่ 4.78 พบว่า ร้อยละ 67.70 ของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค มีเพียงร้อยละ 32.30 ที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ 4.79 ข้อมูลหลักสูตรที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม

ลำดับที่	หลักสูตรที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	ความถี่	ร้อยละ
1	การอบรมด้านการขายและการตลาด	11	28.90
2	การอบรมบริหารจัดการ/การควบคุมงาน	8	21.10
3	การอบรมวิชาชีพต่างๆ (เช่น นักบัญชี หรือพัฒนาสินค้า หรือคอมพิวเตอร์ หรือนวดแผนไทย)	5	13.20
4	การอบรมด้านการบริการลูกค้า	4	10.50
5	การอบรมเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีใหม่ๆ	3	7.90
6	อื่นๆ	3	7.90
7	การอบรมทางด้านการศึกษา	2	5.30
8	การอบรมทางด้านภาษาต่างประเทศ	2	5.30
รวม		38	100.00

จากตารางที่ 4.79 พบว่า หลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด คือ การขายและการตลาด คิดเป็นร้อยละ 28.90 รองลงมา คือ การบริหารจัดการ/การควบคุมงาน ร้อยละ 21.10 การอบรมวิชาชีพต่างๆ (นักบัญชี หรือพัฒนาสินค้า หรือคอมพิวเตอร์ หรือนวดแผนไทย) อีก ร้อยละ 13.20 และการอบรมด้านการบริการลูกค้าร้อยละ 10.50 ขณะที่หลักสูตรเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีใหม่และหลักสูตรอื่น ๆ มีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 7.90 และหลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้ารับการอบรมในความถี่น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.30 มี 2 หลักสูตร คือ การศึกษาและภาษาต่างประเทศ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลภาพรวมกิจการ ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.80 และตารางที่ 4.81 ดังนี้

ตารางที่ 4.80 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ

ลักษณะของการประกอบการ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าของคนเดียว	44	67.70
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	4	6.20
บริษัทจำกัด	1	1.50
อื่นๆ	16	24.60
รวม	65	100.00

ตารางที่ 4.80 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ (ต่อ)

ลักษณะของการประกอบการ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ตั้งของสถานประกอบการ		
ในเขตเทศบาล	22	33.80
นอกเขตเทศบาล	43	66.20
รวม	65	100.00
ทำเลของสถานประกอบการ		
อยู่ในตลาด	8	12.30
อยู่ในแหล่งชุมชน	51	78.50
แผงริมถนน	2	3.10
อื่นๆ	4	6.20
รวม	65	100.00

จากตารางที่ 4.80 พบว่า

1) ลักษณะของการประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.70 เป็นกิจการเจ้าของคนเดียว อีก ร้อยละ 6.50 เป็นเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด คิดเป็นร้อยละ 1.50 ที่เหลือประกอบการ ในลักษณะอื่นๆร้อยละ 24.60

2) ที่ตั้งของสถานประกอบการ กิจการส่วนใหญ่ร้อยละ 66.20 ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล ที่เหลืออีกร้อยละ 33.80 ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล

3) ทำเลของสถานประกอบการ ร้อยละ 78.50 มีทำเลอยู่ในแหล่งชุมชน ร้อยละ 12.30 อยู่ในตลาด แผงริมถนนอีกร้อยละ 3.10 และอื่นๆร้อยละ 6.20

ตารางที่ 4.81 จำนวนลูกจ้าง

	สูงสุด	ต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
จำนวนลูกจ้าง (คน)	30	1	2.87

จากตารางที่ 4.81 พบว่ากิจการมีลูกจ้างสูงสุด 30 คน ต่ำสุด 1 คน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 คน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางการเงินของกิจการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทางการเงินของกิจการ ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.82 ถึง ตารางที่ 4.86 ดังนี้

ตารางที่ 4.82 ข้อมูลแหล่งเงินทุนหลักเมื่อเริ่มกิจการ

แหล่งเงินทุนหลักเมื่อเริ่มกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
เงินส่วนตัว	48	73.80
เงินของสมาชิกในครอบครัว /ญาติ	11	16.90
เงินกู้ในระบบ	4	6.20
อื่นๆ	2	3.10
รวม	65	100.00

จากตารางที่ 4.82 พบว่า ร้อยละ 73.80 ของกลุ่มตัวอย่างใช้เงินทุนส่วนตัวสำหรับการเริ่มกิจการ ขณะที่ร้อยละ 16.90 และ 6.20 ใช้เงินของสมาชิกในครอบครัว / ญาติ และเงินกู้ในระบบตามลำดับ

ตารางที่ 4.83 ข้อมูลประวัติการกู้เงินเพื่อใช้ในกิจการ

ประวัติการกู้เงินเพื่อใช้ในกิจการ	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เคยกู้	36	53.70
เคยกู้จากคนในครอบครัว	6	9.00
เคยกู้จากสถาบันการเงิน	20	29.90
เคยกู้จากนอกระบบ	2	3.00
อื่นๆ	3	4.50
รวม	67	100.00

จากตารางที่ 4.83 พบว่ากิจการส่วนใหญ่ร้อยละ 53.70 ไม่เคยกู้เงินมาเพื่อใช้ในกิจการ ส่วนอีกร้อยละ 29.90 เคยกู้เงินจากสถาบันการเงิน ขณะที่ร้อยละ 9.00 และ 3.00 เคยกู้เงินจากคนในครอบครัว และกู้เงินจากนอกระบบ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.84 ข้อมูลผลประกอบการของกิจการ

ผลการดำเนินงานโดยเฉลี่ยตั้งแต่เริ่มกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
พออยู่ได้	49	75.40
มีกำไรมาโดยตลอด	15	23.10
อื่นๆ	1	1.50
รวม	65	100.00

จากตารางที่ 4.84 พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.40 มีผลประกอบการในระดับที่พออยู่ได้ ที่เหลือร้อยละ 23.1 มีกำไรมาโดยตลอด

ตารางที่ 4.85 ข้อมูลเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ

	สูงสุด	ต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
เงินทุนหมุนเวียนต่อวัน (บาท)	150,000	100	10,931.39
เงินทุนหมุนเวียนต่อเดือน (บาท)	2,000,000	3,000	172,029.63

จากตารางที่ 4.85 พบว่า กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อวันสูงสุด 150,000 บาท ต่ำสุด 100 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10,931.39 บาท และเมื่อพิจารณาเงินทุนหมุนเวียนต่อเดือนพบว่า กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อเดือนสูงสุด 2,000,000 บาท ต่ำสุด 3,000 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 172,029.63 บาท

ตารางที่ 4.86 ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะหนี้สินของกิจการในปัจจุบันกับเมื่อเริ่มกิจการ

เปรียบเทียบภาวะหนี้สินของกิจการในปัจจุบันกับเมื่อเริ่มกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
เมื่อเริ่ม ไม่มีหนี้สิน และปัจจุบันก็ยังคง ไม่มีหนี้สิน	26	40.00
เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สิน ปัจจุบันก็ยังคงมีหนี้สิน	14	21.55
เมื่อเริ่มกิจการ ไม่มีหนี้สิน แต่ปัจจุบันมีหนี้สิน	14	21.55
เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สิน แต่ปัจจุบัน ไม่มีหนี้สิน	11	16.90
รวม	65	100.00

จากตารางที่ 4.86 พบว่า กิจการที่เมื่อเริ่ม ไม่มีหนี้สิน และปัจจุบันก็ยังคง ไม่มีหนี้สินมีสัดส่วนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 ขณะที่ผลการเปรียบเทียบที่มีสัดส่วนเท่ากันคือร้อยละ 21.5 ได้แก่ เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สิน ปัจจุบันก็ยังคงมีหนี้สิน และเมื่อเริ่มกิจการ ไม่มีหนี้สิน แต่ปัจจุบันมีหนี้สิน และที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดคือ เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สิน แต่ปัจจุบัน ไม่มีหนี้สินเพียง คิดเป็นร้อยละ 16.90

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านแรงงาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลด้านแรงงานของธุรกิจ ในด้านข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่าง และภาวะการจ้างงาน ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.87 และตารางที่ 4.94 ดังนี้

ตารางที่ 4.87 ข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่าง

ข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	116	61.70
หญิง	72	38.30
รวม	188	100.00
การศึกษา		
ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	3	1.60
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – ม.3)	48	25.50
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – ม.6)	31	16.50
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1 – ปวช.3)	13	6.90
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1 – ปวส.2)	10	5.30
ปริญญาตรี	9	4.80
สูงกว่าปริญญาตรี	22	11.70
ไม่ได้เรียนหนังสือ และไม่สามารถอ่านเขียนได้	7	3.70
ไม่แน่ใจ	45	23.90
รวม	188	100.00
สัญชาติ		
ไทย	178	94.70
ไม่ใช่คนไทย เช่น พม่า มาเลเซีย เป็นต้น	10	5.30
รวม	188	100.00

จากตารางที่ 4.87 พบว่า

1) เพศ กิจการของกลุ่มตัวอย่างว่างแรงงานเพศชาย (ร้อยละ 61.7) มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 38.30)

2) การศึกษา แรงงานที่จบมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – ม.3) มีร้อยละ 25.50 และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – ม.6) มีร้อยละ 16.50 รองลงมาอีกคือ ส่วนที่จบสูงกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 11.70 ในขณะที่กลุ่มที่ตอบว่าไม่แน่ใจในระดับการศึกษาของแรงงาน มีสูงถึงร้อยละ 23.90

3) สัญชาติ แรงงานส่วนใหญ่เป็นคนไทย (ร้อยละ 94.70) มีเพียงร้อยละ 5.30 ที่ไม่ใช่คนไทย

ตารางที่ 4.88 ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน

ภาวะตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ตอบ	38	58.50
ไม่มี	26	40.00
มี	1	1.50
รวม	65	100.00

ตารางที่ 4.89 ข้อมูลประเภทของตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน

ตำแหน่งงานที่ว่าง	ความถี่	ร้อยละ
พนักงานขาย	3	42.90
พนักงานจัดสินค้า	2	28.60
พนักงานฝ่ายผลิต	1	14.30
พนักงานฝ่ายบัญชี	1	14.30
รวม	7	100.00

จากตารางที่ 4.88 และตารางที่ 4.89 พบว่า ร้อยละ 40.00 ของกิจการของกลุ่มตัวอย่างไม่มีตำแหน่งงานว่างในปัจจุบัน มีเพียงร้อยละ 1.50 ที่มีตำแหน่งงานว่าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตอบมีสูงถึงร้อยละ 58.50 โดยตำแหน่งงานที่ว่างพบว่า พนักงานขายมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.90 รองลงมาคือ พนักงานจัดสินค้า ส่วนพนักงานฝ่ายผลิตและพนักงานฝ่ายบัญชี มีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 14.30

ตารางที่ 4.90 ข้อมูลสาเหตุที่มีตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน

สาเหตุที่ธุรกิจมีตำแหน่งงานว่างในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ตอบ	46	70.80
มีการลาออกของพนักงานและ/หรือลูกจ้าง	8	12.30
เนื่องจากการขยายงาน	6	9.20
อื่นๆ	5	7.70
รวม	65	100.00

จากตารางที่ 4.90 พบว่า สาเหตุของการมีตำแหน่งว่างที่กลุ่มตัวอย่างระบุในสัดส่วนร้อยละ 12.30 คือ การลาออกของพนักงานและ/หรือลูกจ้าง อีกร้อยละ 9.20 เป็นเพราะการขยายงาน แต่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.80) ไม่ตอบ

ตารางที่ 4.91 ข้อมูลความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอนาคต 1 – 2 ปีข้างหน้า

ความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอนาคต 1 – 2 ปีข้างหน้า	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการจ้างเพิ่ม	54	83.10
ต้องการจ้างแรงงานเพิ่ม	10	15.40
ไม่ตอบ	1	1.50
รวม	65	100.00

จากตารางที่ 4.91 พบว่า ในอนาคต 1 - 2 ปีข้างหน้า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 83.10 ไม่ต้องการจ้างงานเพิ่ม และมีเพียงร้อยละ 15.40 ต้องการจ้างงานเพิ่ม

ตารางที่ 4.92 ข้อมูลวิธีการประกาศหาแรงงานเพิ่ม ในช่วงที่ผ่านมา

วิธีการประกาศหาแรงงานเพิ่ม ในช่วงที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
ตีประกาศที่หน้าร้าน/หน้าบริษัท	25	38.50
การขอรายชื่อผู้ว่างงานจากสำนักงานจัดหางานจังหวัด	21	32.30
การแจ้งกับลูกจ้างภายในให้ช่วยบอกต่อ	16	24.60
ตีประกาศที่บอร์ดหน่วยงานราชการ	3	4.60
รวม	65	100.00

จากตารางที่ 4.92 พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะประกาศหาแรงงานเพิ่มโดยวิธีตีประกาศที่หน้าร้าน / หน้าบริษัทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.50 รองลงมาจะใช้วิธีขอรายชื่อผู้ว่างงานจากสำนักงานจัดหางานจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 32.30 อีกร้อยละ 24.60 จะใช้วิธีการแจ้งกับลูกจ้างภายในให้ช่วยบอกต่อ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 4.60 จะตีประกาศที่บอร์ดหน่วยงานราชการ

ตารางที่ 4.93 ข้อมูลความต้องการพัฒนาทักษะให้แรงงาน

ความต้องการให้แรงงานพัฒนาทักษะเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการ	18	27.70
ต้องการ	47	72.30
รวม	65	100.00

ตารางที่ 4.94 ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะที่ต้องการเพื่อพัฒนาแรงงาน

ทักษะที่ต้องการให้แรงงานพัฒนาเพิ่มเติม	ความถี่	ร้อยละ
ทักษะเฉพาะทาง	27	45.80
ด้านบริการลูกค้า	22	37.30
ด้านภาษา	9	15.30
การบริหารจัดการ	1	1.70
รวม	59	100.00

จากตารางที่ 4.93 และตารางที่ 4.94 พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการให้พัฒนาทักษะเพิ่มเติมให้กับแรงงานคิดเป็นร้อยละ 72.30 ที่เหลืออีกร้อยละ 27.70 ไม่ต้องการ และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ต้องการทักษะเฉพาะทางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.80 รองลงมา ได้แก่ ด้านบริการลูกค้า ด้านภาษา และการบริหารจัดการ ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่

ผลการศึกษาภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่ในมุมมองของผู้ประกอบการในจังหวัดนราธิวาส ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.95 ถึง ตารางที่ 4.96 ดังนี้

ตารางที่ 4.95 สาเหตุของการขาดแคลนแรงงาน

ลำดับที่	สาเหตุของการขาดแคลนแรงงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	แรงงานเลิกงาน	9	32.10
2	แรงงานไปทำงานที่อื่น	6	21.40
3	แรงงานมีคุณภาพต่ำ	3	10.70
4	ค่าแรงถูก	2	7.10
5	แรงงานชอบเปลี่ยนงาน	2	7.10
6	แรงงานต้องการค่าตอบแทนสูง	1	3.60
7	แรงงานขาดประสบการณ์	1	3.60
8	แรงงานในพื้นที่มีงานทำ	1	3.60
9	มีกิจการเป็นของตนเองเยอะ	1	3.60
10	เป็นคนไม่สู้งาน	1	3.60
11	หางานทำยาก	1	3.60
รวม		28	100.00

จากตารางที่ 4.95 พบว่า แรงงานเลิกงานเป็นสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.10 รองลงมา ได้แก่ แรงงานไปทำงานที่อื่น (ร้อยละ 21.40) และแรงงานมีคุณภาพต่ำ (ร้อยละ 10.70) ส่วนสาเหตุค่าแรงถูก และแรงงานชอบเปลี่ยนงาน มีความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 7.10 ที่เหลือเป็นสาเหตุอื่นที่แตกต่างกันไป

ตารางที่ 4.96 สาเหตุของการว่างงาน

ลำดับที่	สาเหตุของการว่างงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	งานไม่พอกับความต้องการ	16	29.10
2	แรงงานเลิกงาน	15	27.30
3	แรงงานไม่ได้เรียนหนังสือ	9	16.40
4	ค่าจ้างต่ำ	7	12.70
5	ปัญหาเรื่องเส้นสาย	2	3.60
6	เศรษฐกิจตกต่ำ	2	3.60
7	ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่	2	3.60
8	แรงงานไปทำงานนอกพื้นที่	1	1.80
9	ยาเสพติด	1	1.80
	รวม	55	100.00

จากตารางที่ 4.96 พบว่า สาเหตุของการว่างงาน 2 อันดับแรก คือ งานไม่พอกับความต้องการ (ร้อยละ 29.10) และแรงงานเลิกงาน (ร้อยละ 27.30) รองลงมา ได้แก่ แรงงานไม่ได้เรียนหนังสือ และค่าจ้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 16.40 และ 12.70 ตามลำดับ ส่วนปัญหาเรื่องเส้นสาย เศรษฐกิจตกต่ำ และปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ เป็นสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นในระดับความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 3.60 ที่เหลือเป็นสาเหตุที่แรงงานไปทำงานนอกพื้นที่และยาเสพติด

ส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านตลาดและผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลด้านตลาดของธุรกิจ ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.97 ถึง ตารางที่ 4.101 ดังนี้

ตารางที่ 4.97 ข้อมูลด้านตลาด

ประเภทของธุรกิจที่ประกอบการอยู่	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจการบริการ	57	87.70
ธุรกิจการผลิต	8	12.30
รวม	65	100.00
ความเป็นที่ต้องการของตลาดของผลิตภัณฑ์หรือบริการ		
เป็นที่ต้องการ	57	87.70
ไม่เป็นที่ต้องการ	4	6.20
ไม่ตอบ	4	6.20
รวม	65	100.00

จากตารางที่ 4.97 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 87.70 ประกอบธุรกิจบริการ ที่เหลืออีกร้อยละ 12.30 ประกอบธุรกิจผลิต นอกจากนี้ยังพบว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการที่กิจการของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 87.70 เป็นที่ต้องการของตลาด ส่วนน้อยร้อยละ 6.20 ที่ผลิตภัณฑ์และบริการไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

ตารางที่ 4.98 ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	สินค้าไม่พอกับความต้องการ	13	43.30
2	สินค้าล้าสมัย	10	33.30
3	สินค้าไม่มีความคงทน	3	10.00
4	สินค้ามีหลายชนิด	2	6.70
5	สินค้ามีราคาสูง	1	3.30
6	สินค้าไม่มีคุณภาพ	1	3.30
รวม		30	100.00

จากตารางที่ 4.98 พบว่า ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด (ร้อยละ 43.30) คือ สินค้าไม่พอกับความต้องการ รองลงมา ได้แก่ สินค้าล้าสมัย คิดเป็นร้อยละ 33.30 ส่วนปัญหาที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 10.00 ลงไป ได้แก่ สินค้าไม่มีความคงทน สินค้ามีหลายชนิด สินค้ามีราคาสูง และสินค้าไม่มีคุณภาพ

ตารางที่ 4.99 ปัญหาทางด้านราคา

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านราคา	ความถี่	ร้อยละ
1	ต้นทุนสูง	32	71.10
2	สินค้าชนิดเดียวกันแต่มีราคาไม่เหมือนกัน	7	15.60
3	ไม่สนใจราคาเน้นแต่คุณภาพ	5	11.10
4	สินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการ	1	2.20
	รวม	45	100.00

จากตารางที่ 4.99 พบว่า ปัญหาด้านราคา ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ต้นทุนสูง คิดเป็นร้อยละ 71.10 ที่เหลือ ได้แก่ สินค้าชนิดเดียวกันแต่มีราคาไม่เหมือนกัน ไม่สนใจราคาเน้นแต่คุณภาพ และสินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.100 ปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ความถี่	ร้อยละ
1	ลูกค้าเป็นคนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่	7	28.00
2	ไม่ตอบสนองความหลากหลายของลูกค้า	6	24.00
3	ขาดการอำนวยความสะดวกในการซื้อ	5	20.00
4	เพิ่มจำนวนสินค้า	1	4.00
5	ขายปลีก	1	4.00
6	เน้นตามกลุ่มลูกค้า	1	4.00
7	งบประมาณ	1	4.00
8	ขยายสาขา	1	4.00
9	ช่องทางจำหน่ายค่อนข้างแคบ	1	4.00
10	คู่แข่งเยอะ	1	4.00
	รวม	25	100.00

จากตารางที่ 4.100 พบว่า ปัญหาช่องทางการจำหน่ายที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ลูกค้าเป็นคนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ไม่ตอบสนองความหลากหลายของลูกค้า และขาดการอำนวยความสะดวกในการซื้อ ตามลำดับ ที่เหลือเป็นความเห็นที่มีความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 4.00

ตารางที่ 4.101 ปัญหาทางด้านช่องทางการส่งเสริมการขาย

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านช่องทางการส่งเสริมการขาย	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	13	50.00
2	ไม่มีการคิดเทคนิคใหม่ๆ	6	23.10
3	ไม่มีการให้ส่วนลด	6	23.10
4	ไม่มีบริการส่งถึงที่	1	3.80
รวม		26	100.00

จากตารางที่ 4.101 พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมการขายที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ขาดการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 50.00) รองลงมามีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 23.10) ได้แก่ ไม่มีการคิดเทคนิคใหม่ๆและไม่มีการให้ส่วนลด ส่วนการไม่มีบริการส่งถึงที่เป็นปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.80

กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานสถาบันการศึกษา

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดนครราชสีมาที่เป็นกลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันศึกษาระดับอาชีวะและพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 20 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายแบ่งเป็น 5 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554 ส่วนที่ 3 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนที่ 4 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม และส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันในจังหวัดนครราชสีมา ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.102 ดังนี้

1.1 หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่

ตารางที่ 4.102 หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่

ลำดับที่	หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่	ความถี่	ร้อยละ
1	กระทรวงศึกษาธิการ	17	89.50
2	กระทรวงแรงงาน	1	5.30
3	กระทรวงมหาดไทย	1	5.30
	รวม	19	100.00

จากตารางที่ 4.102 พบว่ากลุ่มตัวอย่างสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.50 รองลงมามีสัดส่วนเท่ากัน (ร้อยละ 5.30) คือ สังกัดกระทรวงแรงงานและกระทรวงมหาดไทย

1.2 รายละเอียดของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม

ตารางที่ 4.103 สรุปข้อมูลของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม

หลักสูตรที่สถาบันเคยจัด ฝึกอบรม	จำนวนครั้ง ที่จัดอบรม	ร้อยละ	จำนวน ผู้เข้า ฝึกอบรม (คน)	ความสนใจ (ค่าเฉลี่ย)	การแปล ความหมาย
1.การร้อยลูกปัดคริสตัล	3	9.10	130	2.33	ปานกลาง
2.การทำผ้าบาติก	4	12.10	130	2.50	มาก
3.การตัดเย็บเสื้อผ้า	2	6.10	50	2.00	ปานกลาง
4.การประดิษฐ์ดอกไม้	5	15.20	120	3.00	มาก
5.ช่างไฟฟ้า	3	9.10	160	2.00	ปานกลาง
6.ช่างยนต์	2	6.10	75	2.00	ปานกลาง
7.ช่างโลหะ					
8.การก่อสร้าง					
9.ช่างอิเล็กทรอนิกส์ /คอมพิวเตอร์	1	3.00	20	2.00	ปานกลาง
10.เทคนิคสถาปัตยกรรม					
11.การทำเครื่องเรือน					
12.การประกอบธุรกิจ รายย่อย (ขายของชำ)					
13.เทคโนโลยีการยางและพอลิเมอร์					
14.การใช้คอมพิวเตอร์	7	21.20	270	2.42	มาก
15.เทคโนโลยีสารสนเทศ					
16.การทำอาหารและขนมต่างๆ	1	3.00	90	3.00	มาก
17.ช่างติดตั้งเครื่องเสียง					
18.ช่างเสริมสวย / ตัดผม	1	3.00	30	2.00	ปานกลาง
19.วิชาการจัดการทั่วไป					
20.การควบคุมหรือปรับปรุง คุณภาพสินค้าและบริการ					
21.การอบรมบริหารจัดการ/ การควบคุมงาน					
22.การขายและการตลาด					
23.บัญชีและการเงิน					
24.การบริการลูกค้า					

ตารางที่ 4.103 สรุปข้อมูลของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม (ต่อ)

หลักสูตรที่สถาบันเคยจัด ฝึกอบรม	จำนวนครั้ง ที่จัดอบรม	ร้อยละ	จำนวน		
			ผู้เข้า ฝึกอบรม (คน)	ความสนใจ (ค่าเฉลี่ย)	การแปล ความหมาย
25.ด้านภาษาต่างประเทศ					
26.ช่างประดิษฐ์ฟันปลอม					
27.การทำสวนยางพารา / การกรีดยาง					
28.การปลูกลองกอง					
29.การปลูกเงาะ					
30.การปลูกมังคุด					
31.การปลูกส้ม					
32.การเพาะเห็ด	1	3.00	60	3.00	มาก
33.การปลูกพืชไร่เศรษฐกิจ					
34.การปลูกพืชสมุนไพร					
35.การปลูกพืชผักสวนครัว					
36.การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ					
37.การปลูกไม้ยืนต้น					
38.การเลี้ยงไก่ / เป็ด	2	6.10	140	2.00	ปานกลาง
39.การเลี้ยงโค					
40.การเลี้ยงแพะ / แกะ					
41.การเลี้ยงสุกร					
42.การเลี้ยงปลา / หอย / ปู / กุ้ง	1	3.00	80	2.00	ปานกลาง
รวม	33	100.00			

หมายเหตุ การกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายความสนใจในการฝึกอบรม

2.36-3.00 มาก

1.68-2.35 ปานกลาง

1.00-0.67 น้อย

ในด้านการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนราธิวาสด้วยการสร้างเสริมความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพให้ประชาชนในปี 2553 พบว่า จังหวัดนราธิวาสได้มีการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมจำนวน 13 หลักสูตร โดยได้มีการจัดฝึกอบรมจำนวน 33

ครั้งตลอดทั้งปี และหลักสูตรที่ได้รับการจัดสูงสุดคือ หลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ จำนวน 7 ครั้ง (ร้อยละ 21.2) รองลงมาคือหลักสูตรการประดิษฐ์ดอกไม้ จำนวน 5 ครั้ง (ร้อยละ 15.2) และหลักสูตรการทำผ้าบาติก จำนวน 4 ครั้ง (ร้อยละ 12.1) โดยมีจำนวนหลักสูตร 5 หลักสูตรที่มีการจัดการฝึกอบรมเพียงครั้งเดียว คือหลักสูตรช่างอิเล็กทรอนิกส์ / คอมพิวเตอร์ การทำอาหารและขนมต่างๆ ช่างเสริมสวย / ตัดผม การเพาะเห็ด และการเลี้ยงปลา / หอย / ปู / กุ้ง

สำหรับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละครั้งของแต่ละหลักสูตรและระดับความสนใจพบว่า หลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์มีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมสูงสุดคือจำนวน 270 คน รองลงมาคือหลักสูตรช่างไฟฟ้าและหลักสูตรการเลี้ยงไก่ / เป็ด จำนวน 160 คน และ 140 คนตามลำดับ โดยหลักสูตรที่มีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรอื่นๆ คือหลักสูตรช่างอิเล็กทรอนิกส์ / คอมพิวเตอร์ จำนวน 20 คน นอกจากนี้ในด้านความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการจัดฝึกอบรมของหลักสูตรต่างๆกลับพบว่า กว่าครึ่งหนึ่งมีความสนใจในระดับปานกลาง มีเพียงบางหลักสูตรเท่านั้นที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจในระดับมาก ได้แก่ หลักสูตรการทำผ้าบาติก การประดิษฐ์ดอกไม้ การใช้คอมพิวเตอร์ การทำอาหารและขนมต่างๆ และการเพาะเห็ด

ตารางที่ 4.104 สรุปช่วงเวลาและจำนวนครั้งของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา

เดือน	จำนวนครั้งที่จัดฝึกอบรม	ร้อยละ
มกราคม	0	0
กุมภาพันธ์	1	3.0
มีนาคม	2	6.1
เมษายน	2	6.1
พฤษภาคม	7	21.2
มิถุนายน	4	12.1
กรกฎาคม	3	9.1
สิงหาคม	3	9.1
กันยายน	2	6.1
ตุลาคม	1	3.0
พฤศจิกายน	7	21.2
ธันวาคม	1	3.0
รวม	33	100.0

จังหวัดนครราชสีมาได้มีการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนแทบทุกเดือน ในปี 2553 โดยได้จัดฝึกอบรมไปจำนวนทั้งสิ้น 33 ครั้ง ส่วนช่วงเวลาซึ่งมักจะมีการจัดฝึกอบรมบ่อยที่สุด คือ เดือนพฤษภาคมและเดือนพฤศจิกายน มีสัดส่วนเท่ากันคือ จำนวน 7 ครั้ง (ร้อยละ 21.20) รองลงมาคือ เดือนมิถุนายน จำนวน 4 ครั้ง (ร้อยละ 12.10) และเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม มีสัดส่วนเท่ากันคือ 3 ครั้ง (ร้อยละ 9.10) ส่วนเดือนที่ไม่มีการจัดฝึกอบรมแม้เพียงครั้งเดียวคือ เดือนมกราคม

ตารางที่ 4.105 สรุประยะเวลาและจำนวนหลักสูตรของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา

ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดฝึกอบรม	จำนวนหลักสูตร	ร้อยละ
1-2 วัน	14	42.40
3-4 วัน	3	9.10
5-6 วัน	1	3.00
มากกว่า 7 วัน	15	45.50
รวม	33	100.00

ในด้านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพของจังหวัดนครราชสีมา เมื่อวิเคราะห์ในประเด็นด้านระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมพบว่า จำนวนหลักสูตรในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันส่วนใหญ่จะมีการจัดในช่วงระยะเวลามากกว่า 7 วัน และ 1-2 วัน โดยมีเพียงแค่หลักสูตรเดียวเท่านั้นที่มีการจัด 5-6 วัน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554

ตารางที่ 4.106 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554 (จากหลักสูตรทั้งหมด 42 หลักสูตรที่แสดงในส่วนที่ 1)

ลำดับที่	หลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมในปี 2554	ความถี่	ร้อยละ
1	การใช้คอมพิวเตอร์	10	27.00
2	การทำผ้าบาติก	9	24.30
3	การตัดเย็บเสื้อผ้า	7	18.90
4	การประดิษฐ์ดอกไม้	6	16.20
5	ช่างไฟฟ้า	2	5.40
6	ช่างยนต์	1	2.70
7	การเพาะเห็ด	1	2.70
8	เลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ เป็ด	1	2.70
รวม		37	100.00

ในปี 2554 สถาบันต่างๆในจังหวัดนราธิวาสได้มีการวางแผนในการจัดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนในจังหวัดพบว่า หลักสูตรที่คาดว่าจะเปิดอบรม 4 อันดับแรก ได้แก่ หลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 27.00) รองลงมาคือ หลักสูตรการทำผ้าบาติก (ร้อยละ 24.30) หลักสูตรการตัดเย็บเสื้อผ้า (ร้อยละ 27.00) และหลักสูตรการประดิษฐ์ดอกไม้ (ร้อยละ 16.20) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ 4.107 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม (เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด)

ลำดับที่	หลักสูตรที่ได้รับความนิยมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ความถี่	ร้อยละ
1	การใช้คอมพิวเตอร์	7	23.30
2	การประดิษฐ์ดอกไม้	5	16.70
3	ทำผ้าบาติก	3	10.00
4	ช่างยนต์	2	6.70
5	ช่างไฟฟ้า	2	6.70
6	ช่างอิเล็กทรอนิกส์	1	3.30
7	ช่างเสริมสวยหรือตัดผม	1	3.30
8	การเลี้ยงไก่หรือเป็ด	1	3.30
9	การตัดเย็บเสื้อผ้า	1	3.30
10	การเพาะเห็ด	1	3.30
11	การร้อยลูกปัดคริสตัล	1	3.30
12	ทำกรอบรูป	1	3.30
13	ทำน้ำยาเอนกประสงค์	1	3.30
14	ทำขนม	1	3.30
15	ทำของชำร่วย	1	3.30
16	ปักผ้าคลุมผมสตรีด้วยมือ	1	3.30
	รวม	30	100.00

จากการที่สถาบันต่างๆเคยจัดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะ ความรู้ และประสบการณ์แก่ ขาวนราธิวาสมาแล้วพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ (ร้อยละ 23.30) ได้ให้ความนิยมในการเข้า รับการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ รองลงมา (ร้อยละ 16.70) นิยมเข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตรการประดิษฐ์ดอกไม้ หลักสูตรที่ได้รับความนิยมอันดับที่ 3 (ร้อยละ 10.00) คือ หลักสูตรการ ทำผ้าบาติก

ส่วนที่ 4 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม

ตารางที่ 4.108 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม (เรียงลำดับจากมากที่สุดไป น้อยที่สุด)

ลำดับที่	หลักสูตรที่สถาบันมีความถนัด	ความถี่	ร้อยละ
1	การใช้คอมพิวเตอร์	8	26.70
2	การทำผ้าบาติก	8	26.70
3	การประดิษฐ์ดอกไม้	6	20.00
4	ตัดเย็บเสื้อผ้า	5	16.70
5	การร้อยลูกปัด	1	3.30
6	ช่างยนต์	1	3.30
7	ช่างไฟฟ้า	1	3.30
	รวม	30	100.00

ในด้านของหลักสูตรที่สถาบันในจังหวัดนราธิวาสมีความถนัดในการจัดฝึกอบรมจาก จำนวนทั้งหมด 7 หลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่สถาบันส่วนใหญ่มีความถนัดในการจัดฝึกอบรมมากที่สุดคือ หลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ และหลักสูตรการทำผ้าบาติก (ร้อยละ 26.70) รองลงมาคือ หลักสูตรการประดิษฐ์ดอกไม้ (20.00) และหลักสูตรการตัดเย็บเสื้อผ้าได้รับความนิยมเป็นอันดับที่ 4 (ร้อยละ 16.70)

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน

ตารางที่ 4.109 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน

ลำดับที่	หัวข้อ	ความถี่	ร้อยละ
1	งบประมาณ	10	71.40
2	สถานที่ในการจัดฝึกอบรม	2	14.30
3	ขาดบุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถ	1	7.10
4	สภาพภูมิอากาศทำให้ไม่สะดวกในการฝึกอบรม	1	7.10
รวม		14	100.00

ปัญหาและอุปสรรคหลักในการจัดฝึกอบรมของสถาบันต่างๆ ในจังหวัดนครราชสีมา คือ ใช้งบประมาณไม่เพียงพอ พบว่ามีมากถึงร้อยละ 71.40 ปัญหาอื่นที่รองลงมา ได้แก่ สถานที่ในการจัดฝึกอบรมไม่เหมาะสม การขาดบุคคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และปัญหาด้านสภาพภูมิอากาศทำให้ไม่สะดวกในการฝึกอบรม

กลุ่มประชาชน

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดนครราชสีมา ในกลุ่มประชาชนในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 157 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 5 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพเสริม ส่วนที่ 3 ข้อมูลการประกอบอาชีพเสริม ส่วนที่ 4 ข้อมูลการฝึกอบรม และส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สรุปผลดังแสดงในตารางที่ 4.110 ถึงตารางที่ 4.112 ดังนี้

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.110 แสดงข้อมูลส่วนบุคคล

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	47	29.90
	หญิง	110	70.10
	รวม	157	100.00
อายุ			
	21 – 30 ปี	75	47.80
	31 – 40 ปี	57	36.30
	41 – 50 ปี	18	11.50
	51 – 60 ปี	6	3.80
	61 ปีขึ้นไป	1	0.60
	รวม	157	100.00
ศาสนา			
	อิสลาม	147	93.60
	พุทธ	10	6.40
	รวม	157	100.00
สถานภาพการถือครองที่พักอาศัย			
	เป็นของตนเอง	86	54.80
	อาศัยอยู่กับผู้อื่น	48	30.60
	เช่า	8	5.10
	อื่นๆ	15	9.60
	รวม	157	100.00
ระดับการศึกษา			
	ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	37	23.60
	มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	18	11.50
	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	29	18.50
	อาชีวศึกษา (ปวช.1-ปวช.3)	2	1.30

ตารางที่ 4.110 แสดงข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อนุปริญญา (ปวส.1-ปวส.2)	10	6.40
ปริญญาตรี	58	36.90
สูงกว่าปริญญาตรี	2	1.30
ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่สามารถอ่านออก เขียนได้	1	0.60
รวม	157	100.00
สถานภาพการสมรส		
สมรส	93	59.20
โสด	49	31.20
หม้าย	13	8.30
หย่าร้าง	2	1.30
รวม	157	100.00

จากตารางที่ 4.110 พบว่า

- 1) เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 70.1 ที่เหลือเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 29.90
- 2) อายุ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มีร้อยละ 47.8 รองลงมามีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.30 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.50 และอายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.80 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.60
- 3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามคิดเป็นร้อยละ 93.60 ส่วนศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 6.40
- 4) สถานภาพการถือครองที่พักอาศัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่พักอาศัยคิดเป็นร้อยละ 54.80 รองลงมาคืออาศัยอยู่กับผู้อื่นคิดเป็นร้อยละ 30.60 และเช่าที่พักอาศัยคิดเป็นร้อยละ 5.10
- 5) ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 36.90 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.1 - ป.6) คิดเป็นร้อยละ 23.60 อีกร้อยละ 18.50 จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4 - ม.6) และจบอนุปริญญา (ปวส.1-ปวส.2) มีจำนวนร้อยละ 6.40 นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่สามารถอ่านออกเขียนได้มีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.60

6) สถานภาพการสมรส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพการสมรสคิดเป็นร้อยละ 59.20 รองลงมาได้แก่ โสด และ หม้าย มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 31.20 และ 8.30 ตามลำดับ

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหลัก

ตารางที่ 4.111 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหลัก

ลำดับที่	อาชีพหลักที่ประกอบในปัจจุบัน	ความถี่	ร้อยละ
1	รับจ้าง	47	30.10
2	ทำสวนยางพารา	27	17.30
3	อื่นๆ	24	15.40
4	ค้าขาย	16	10.30
5	ว่างงาน	12	7.70
6	แม่บ้าน / พ่อบ้าน	11	7.10
7	ทำสวนผลไม้	8	5.10
8	ทำประมง	5	3.20
9	ทำนา	4	2.60
10	เลี้ยงสัตว์	2	1.30
	รวม	156	100.00

จากตาราง 4.111 พบว่า อาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่สูงสุด 3 อันดับแรกคือ รับจ้าง ทำสวนยางพารา และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 30.10, 17.30 และ 15.40 ตามลำดับ ส่วนอาชีพค้าขายมีความถี่ร้อยละ 10.30 ขณะที่แม่บ้าน/พ่อบ้าน และว่างงานมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 7.10 และ 7.70 ตามลำดับ

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้

ตารางที่ 4.112 แสดงข้อมูลรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

รายได้รวม	สูงสุด	ต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
ต่อวัน (บาท)	4,500	100	281.66
ต่อเดือน (บาท)	18,000	1,500	6,835.61

จากตารางที่ 4.112 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้รวมต่อวันสูงสุดเท่ากับ 4,500 บาท และต่ำสุดเท่ากับ 100 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อวันเท่ากับ 281.66 บาท

นอกจากนี้ผลการสำรวจรายได้รวมต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้รวมต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 18,000 บาท และต่ำสุดเท่ากับ 1,500 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อเดือนเท่ากับ 6,835.61 บาท

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.113 ดังนี้

ตารางที่ 4.113 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ	ความถี่	ร้อยละ
1	เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่	33	17.00
2	ค่าแรงราคาถูกและรายได้ไม่พอจ่าย	29	14.90
3	สภาพภูมิอากาศเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ	28	14.40
4	ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นและปัญหาเศรษฐกิจ	17	8.80
5	ไม่มีตลาดรับซื้อของ	16	8.20
6	งานไม่มั่นคง	14	7.20
7	ไม่มีทุนในการประกอบอาชีพ/ขยายกิจการ	14	7.20
8	สินค้าเกษตรราคาผันผวน	8	4.10
9	ไม่ได้ทำงานในสาขาที่จบมา	6	3.10
10	ที่ทำงานอยู่ไกลจากบ้าน/เดินทางไม่สะดวก	5	2.60
11	สินค้าขาดตลาด	5	2.60
12	ขาดความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	5	2.60

ตารางที่ 4.113 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ	ความถี่	ร้อยละ
13	จำนวนคู่แข่งทางการค้าเพิ่มขึ้น	5	2.60
14	ไม่มีเวลาพักผ่อน	3	1.50
15	ที่ทำกินไม่มีเอกสารสิทธิ์	3	1.50
16	ขาดอุปกรณ์สำหรับการประกอบอาชีพ	2	1.00
17	ประชาชนในพื้นที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือต่อเจ้าหน้าที่รัฐ	1	0.50
รวม		194	100.00

จากตารางที่ 4.113 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันที่กลุ่มตัวอย่างตอบในระดับความถี่มากกว่าร้อยละ 10.00 มี 7 ประเด็น ได้แก่ เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ค่าแรงราคาถูกและรายได้ไม่พอจ่าย สภาพภูมิอากาศ ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นและปัญหาเศรษฐกิจไม่มีตลาดรับซื้อของ งานไม่มั่นคง และไม่มีทุนในการประกอบอาชีพ/ขยายกิจการ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริม

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริมในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความต้องการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม และประวัติการเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริม ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.114 และตารางที่ 4.115 ดังนี้

4.1 ความต้องการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ผลการสำรวจความต้องการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้ สำหรับการประกอบอาชีพเสริมนำเสนอเป็นภาพรวมและรายละเอียดได้ดังตารางที่ 4.114 และตารางที่ 4.115

ตารางที่ 4.114 ภาพรวมของความต้องการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ลำดับที่	ความต้องการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม	จำนวน	ร้อยละ
1	อื่นๆ	214	40.30
2	ทำการเกษตรอื่นๆ	100	18.80
3	เลี้ยงสัตว์	81	15.30
4	ทำสวนผลไม้	39	7.30
5	ทำประมง	31	5.80
6	ค้าขาย	31	5.80
7	ทำสวนยางพารา	27	5.10
8	ทำนา	8	1.50
	รวม	531	100.00

จากตารางที่ 4.114 พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการเข้ารับการอบรมเพื่อรับความรู้อื่นๆในระดับความถี่สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 40.30 รองลงมาได้แก่ ความรู้ทำการเกษตรอื่นๆ การเลี้ยงสัตว์ และทำสวนผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 18.80, 15.30 และ 7.30 ตามลำดับ ขณะที่ความต้องการเข้ารับการอบรมเพื่อรับความรู้เพื่อค้าขายและทำประมงมีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 5.80 ซึ่งใกล้เคียงกันกับความต้องการความรู้เพื่อการทำสวนยาง ซึ่งมี ร้อยละ 5.10 ทั้งนี้ สามารถแสดงรายละเอียดของหลักสูตรที่เป็นความต้องการของกลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยได้ดังตารางที่ 4.115

ตารางที่ 4.115 รายละเอียดของความต้องการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ลำดับที่	หลักสูตรที่ต้องการ	ความถี่	ร้อยละ
1	การทำอาหารและขนมต่างๆ	67	12.60
2	การตัดเย็บเสื้อผ้า	50	9.40
3	การเพาะเห็ด	33	6.20
4	การขายและการตลาด	31	5.80
5	การเลี้ยงปลา	28	5.30
6	การกรีดยาง	25	4.70
7	การเลี้ยงไก่เนื้อ	23	4.30
8	การปลูกพืชผักสวนครัว	21	4.00

ตารางที่ 4.115 รายละเอียดของความต้องการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม (ต่อ)

ลำดับที่	หลักสูตรที่ต้องการ	ความถี่	ร้อยละ
9	ช่างซ่อมโทรศัพท์	19	3.60
10	การปลูกพืชไร่เศรษฐกิจ	18	3.40
11	การเลี้ยงไก่ไข่	15	2.80
12	การเลี้ยงเป็ด	15	2.80
13	ช่างไฟฟ้า	15	2.80
14	การเลี้ยงแพะ	14	2.60
15	การจัดดอกไม้	13	2.40
16	การปลูกส้ม	12	2.30
17	ช่างเสริมสวย / ตัดผม	12	2.30
18	การปลูกลองกอง	11	2.10
19	การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	10	1.90
20	ช่างอิเล็กทรอนิกส์ / คอมพิวเตอร์	10	1.90
21	อื่นๆ	10	1.90
22	การปลูกพืชสมุนไพร	9	1.70
23	ช่างยนต์	9	1.70
24	การปลูกข้าว	8	1.50
25	การปลูกเงาะ	7	1.30
26	การปลูกไม้ยืนต้น	7	1.30
27	การบัญชี / การเงิน	7	1.30
28	การปลูกมังคุด	6	1.10
29	การเลี้ยงโคนเนื้อ	6	1.10
30	ช่างเชื่อมโลหะ	5	0.90
31	การเลี้ยงกุ้ง	3	0.60
32	งานบริการต่างๆ	3	0.60
33	การเลี้ยงโคนนม	2	0.40

ตารางที่ 4.115 รายละเอียดของความต้องการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม (ต่อ)

ลำดับที่	หลักสูตรที่ต้องการ	ความถี่	ร้อยละ
34	การเลี้ยงหมู	2	0.40
35	ช่างก่อสร้าง	2	0.40
36	การเลี้ยงลูกสัตว์ปีก	1	0.20
37	การเลี้ยงโคขุน	1	0.20
38	การเลี้ยงแกะ	1	0.20
รวม		531	100.00

จากตารางที่ 4.115 พบว่า

1) ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไปมีเพียง 1 หลักสูตร คือ การทำอาหารและขนมต่างๆ

2) ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 5 แต่ไม่ถึงร้อยละ 10 มี 4 หลักสูตร คือ การตัดเย็บเสื้อผ้า การเพาะเห็ด การขายและการตลาด และการเลี้ยงปลา

3) ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 3 แต่ไม่ถึงร้อยละ 5 มี 5 หลักสูตร คือ การกรีดยาง การเลี้ยงไก่เนื้อ การปลูกพืชผักสวนครัว ช่างซ่อมโทรศัพท์ และการปลูกพืชไร่เศรษฐกิจ

3.2 ประวัติการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

จากการสำรวจการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริมได้ข้อสรุปดังตารางที่ 4.116 และตารางที่ 4.117

ตารางที่ 4.116 ประวัติการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

การอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพเสริมในรอบปีที่ผ่านมา (2552) จนถึงปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
เคย	35	22.30
ไม่เคย	122	77.70
รวม	157	100.00

จากตารางที่ 4.116 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 77.70 ไม่เคยเข้ารับการอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม มีเพียงส่วนน้อยคิดเป็นร้อยละ 22.30 ที่เคยเข้ารับการอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ตารางที่ 4.117 สรุปหลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552) และการนำไปใช้

ลำดับที่	หลักสูตรที่เคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)	ความถี่	การประกอบอาชีพเสริม	
			นำไปใช้	ไม่ได้นำไปใช้
1	การทำขนม	7	3	4
2	การประกอบอาหารไทย	5	4	1
3	ปักดอกไม้ฝักคลุมหม	5	3	2
4	ตัดเย็บเสื้อผ้า	4	2	2
5	คอมพิวเตอร์เบื้องต้น	2	2	0
6	ผลิตกระเป๋าจากเศษผ้า	1	1	0
7	การพัฒนานาฬิกาภาพ	1	1	0
8	เศรษฐกิจพอเพียง	1	1	0
9	การประดิษฐ์ดอกไม้	1	0	1
10	การปักผ้าคลุมหมด้วยจักร (การปักจักร)	1	1	0
11	กรอบรูปวิทยาศาสตร์	1	0	1
12	เลี้ยงสัตว์	1	1	0
13	ช่างเชื่อม	1	1	0
14	ช่างยนต์	1	1	0
15	ต้นกล้าอาชีพ	1	0	1
	รวม	33	21	12
	ร้อยละ	100	63.63	36.37

จากตารางที่ 4.117 อธิบายได้ว่า โดยภาพรวมของการเข้าอบรมหลักสูตรต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างในรอบปี 2552 ที่ผ่านมามีการนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพเสริมร้อยละ 63.63 ส่วนอีกร้อยละ 36.37 ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์

ตารางที่ 4.118 สรุปเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)

ลำดับที่	เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)	ความถี่	ร้อยละ
1	ไม่มีเวลา/ไม่สามารถจัดการเวลาได้	83	46.90
2	การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง	26	14.70
3	หลักสูตรที่นำมาจัดอบรมไม่ตรงตามความต้องการ	17	9.60

ตารางที่ 4.118 สรุปเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)

ลำดับที่	เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)	ความถี่	ร้อยละ
4	การรับคนเข้าฝึกอบรมมีจำนวนจำกัดและมีการคัดเลือกเฉพาะกลุ่ม (คนสนิท คริวเรือนยาจน)	17	9.60
5	เวลาจัดอบรมไม่เหมาะต่อการประกอบอาชีพ	11	6.20
6	เดินทางไปกลับระหว่างการฝึกอบรมไกล และไม่สะดวก	8	4.50
7	ยังไม่มีสถาบันใดเข้ามาในพื้นที่	7	4.00
8	ไม่ได้รับจ้างฝึกอบรม	3	1.70
9	หลักสูตรไม่น่าสนใจ	3	1.70
10	ขาดงบประมาณในการเข้าร่วมอบรม	1	0.60
11	มีโรคประจำตัว/ร่างกายอ่อนแอ	1	0.60
	รวม	177	100.00

จากตารางที่ 4.118 พบว่า การไม่มีเวลา/ไม่สามารถจัดการเวลาได้ เป็นสาเหตุที่มีความถี่มากที่สุด รองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ส่วนสาเหตุเกี่ยวกับหลักสูตรที่นำมาจัดอบรมไม่ตรงตามความต้องการ และการรับคนเข้าฝึกอบรมมีจำนวนจำกัดและมีการคัดเลือกเฉพาะกลุ่ม (คนสนิท คริวเรือนยาจน) มีความถี่เท่ากัน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้สอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมเพื่อการประกอบอาชีพในประเด็นต่าง ๆ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.119 ถึง ตารางที่ 4.121 ดังนี้

ตารางที่ 4.119 ข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
1 - 2 วัน	21	13.40
3 - 4 วัน	4	2.50
5 - 6 วัน	16	10.20
7 วัน หรือมากกว่า	116	73.90
รวม	157	100.00

จากตารางที่ 4.119 พบว่า ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกมากที่สุด คือ 7 วันหรือมากกว่า ส่วนระยะเวลาอบรม 1-2 วัน มีร้อยละ 13.4 และระยะเวลา 5-6 วัน มีร้อยละ 10.2 ขณะที่ระยะเวลาฝึกอบรม 3-4 วัน มีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 2.5

ตารางที่ 4.120 ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเดือนที่เหมาะสมในการฝึกอบรม

ช่วงเดือนที่เหมาะสมในการจัดฝึกอบรมที่กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าร่วมได้	ความถี่	ร้อยละ
มกราคม	9	5.80
กุมภาพันธ์	12	7.70
มีนาคม	21	13.50
เมษายน	26	16.70
พฤษภาคม	22	14.10
มิถุนายน	16	10.30
กรกฎาคม	6	3.80
สิงหาคม	9	5.80
กันยายน	6	3.80
ตุลาคม	12	7.70
พฤศจิกายน	10	6.40
ธันวาคม	7	4.50
รวม	156	100.00

จากตารางที่ 4.120 พบว่า เดือนเมษายน เป็นเดือนที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบในความถี่สูงสุด คือ ร้อยละ 16.70 รองลงมา คือ เดือนพฤษภาคม คิดเป็นร้อยละ 14.10 และเดือนมีนาคม คิดเป็นร้อยละ 13.50 และเดือนมิถุนายน คิดเป็นร้อยละ 10.30 ในขณะที่เดือนกุมภาพันธ์ และตุลาคม มีสัดส่วนของความถี่ในระดับเดียวกัน คือ ร้อยละ 7.70 ส่วนเดือนที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมในระดับความถี่ต่ำที่สุด คือ กรกฎาคม และกันยายน (ร้อยละ 3.80)

ตารางที่ 4.121 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่เหมาะสมและสะดวกในการจัดฝึกอบรม

สถานที่จัดฝึกอบรมที่เหมาะสมและสะดวก	ความถี่	ร้อยละ
นราธิวาส	137	89.00
ยะลา	6	3.90
สงขลา	6	3.90
ปัตตานี	5	3.20
รวม	154	100.00

จากตารางที่ 4.121 พบว่า นราธิวาสเป็นจังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้เป็นสถานที่ในการฝึกอบรมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 89.00 ส่วนจังหวัดยะลาและสงขลามีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 3.90 ขณะที่จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดที่ถูกเลือกน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.20

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ได้ข้อสรุปดังตารางที่ 4.122 ดังนี้

ตารางที่ 4.122 สรุปข้อเสนอแนะต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรเป็นหลักสูตรที่สามารถสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ได้จริง	62	31.3
2	ควรฝึกอบรมในพื้นที่	26	13.10
3	อยากให้จัดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องและมีการต่อยอด	19	9.60
4	ควรจัดหลักสูตรตามความต้องการของผู้เข้าร่วม	18	9.10
5	หลักสูตรในการฝึกอบรมควรมีความหลากหลาย (สาขา)	12	6.10
6	ควรให้ทุน/อุปกรณ์หลังจากฝึกอบรมเสร็จเพื่อเปิดกิจการส่วนตัว	11	5.60
7	ควรปรับเวลาในการอบรมให้เหมาะสมกับหลักสูตร	7	3.50
8	ควรจัดหาตลาดและช่องทางในการประกอบอาชีพ	7	3.50
9	ควรเพิ่มหลักสูตรฝึกอบรมที่สามารถพัฒนาฝีมือแรงงานได้	6	3.00
10	ควรมีการฝึกอบรมอย่างจริงจังและใช้วิทยากรที่มีความชำนาญ/รู้จริง	5	2.50
11	ควรมีการศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา	5	2.50
12	ควรมีการติดตามประเมินผลการอบรม	4	2.00
13	ควรเพิ่มงบประมาณในการจัดอบรม	4	2.00
14	ควรมีอุปกรณ์ในการฝึกและเน้นการฝึกปฏิบัติจริง	4	2.00
15	ไม่ควรเลือกคนเข้าฝึกอบรมจากคนสนิท/ญาติเท่านั้น	3	1.50
16	ควรฝึกในเวลาที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพของคนในพื้นที่	2	1.00
17	ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง	1	0.50
18	ควรฝึกอบรมในช่วงปิดภาคเรียนเพื่อให้นักเรียน/นักศึกษาเข้าร่วมได้	1	0.50
19	ควรมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุน/มีส่วนร่วมมากกว่า 1 หน่วยงาน	1	0.50
รวม		198	100.00

จากตารางที่ 4.122 พบว่าภาพรวมของข้อเสนอแนะที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้ไว้มีหลากหลายมิติ ซึ่งสรุปได้ทั้งหมด 19 ข้อ แต่ข้อเสนอแนะที่มีระดับความถี่มากกว่าร้อยละ 5.00 ขึ้นไปมีเพียง 6 ข้อ คือ ควรเป็นหลักสูตรที่สามารถสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ได้จริง ควรฝึกอบรมในพื้นที่อยากให้การจัดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องและมีการค้ำชวย ควรจัดหลักสูตรตามความต้องการของผู้เข้าร่วม หลักสูตรในการฝึกอบรมควรมีความหลากหลาย (สาขา) และควรให้ทุน/อุปกรณ์หลังจากฝึกอบรมเสร็จเพื่อเปิดกิจการส่วนตัว ตามลำดับ

จังหวัดยะลา

กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดยะลาที่เป็นกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 16 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูล ประกอบคำบรรยายเป็น 4 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ และส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐในจังหวัดยะลา ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.123 ดังนี้

1.1 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

ตารางที่ 4.123 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

หน่วยงานที่สังกัด	จำนวน	ร้อยละ
องค์การบริหารส่วนตำบล	6	37.50
กรมพัฒนาชุมชน	4	25.00
กรมการศึกษานอกโรงเรียน	1	6.30
เกษตรจังหวัด	1	6.30
เทศบาล	1	6.30
กองการศึกษาเอกชน	1	6.30
ที่ทำการปกครองจังหวัด	1	6.30
นิคมอุตสาหกรรม	1	6.30
รวม	16	100.00

จากตารางที่ 4.123 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมา คือ กรมการพัฒนาชุมชน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ที่เหลือมีสัดส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 6.30

1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.124 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	8	50.00
	หญิง	8	50.00
	รวม	16	100.00
อายุ	21 – 30 ปี	2	12.50
	31– 40 ปี	6	37.50
	41 – 50 ปี	6	37.50
	51 – 60 ปี	2	12.50
	รวม	16	100.00
ศาสนา	ศาสนาอิสลาม	8	50.00
	ศาสนาพุทธ	8	50.00
	รวม	16	100.00
ภูมิลำเนา	เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ	11	68.80
	เป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจ แต่ต่างอำเภอ	2	12.50
	เป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น	3	18.80
	รวม	16	100.00

ตารางที่ 4.124 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	1	6.30
อนุปริญญา (ปวส.1-ปวส.2)	2	12.50
ปริญญาตรี	12	75.00
สูงกว่าปริญญาตรี	1	6.30
รวม	16	100.00

จากตารางที่ 4.124 พบว่า

1) เพศ กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงมีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 50.0

2) อายุ กลุ่มตัวอย่างมีช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 ซึ่งเป็นสัดส่วนเดียวกับกลุ่มอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ในทำนองเดียวกันกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุระหว่าง 21 - 30 ปี และช่วงอายุระหว่าง 51 - 60 ปีก็มีสัดส่วนเท่ากัน คือร้อยละ 12.50

3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างนับถือศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 50.00

4) ภูมิลำเนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกันกับที่สำรวจ คิดเป็นร้อยละ 68.80 รองลงมาเป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่นคิดเป็นร้อยละ 18.80 และเป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจ แต่ต่างอำเภอเพียงร้อยละ 12.50

5) ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 75.00 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี รองลงมาจบการศึกษาในระดับอนุปริญญา (ปวส.1-ปวส.2) คิดเป็นร้อยละ 12.50 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) และสูงกว่าปริญญาตรีมีสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 6.30

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน

จากการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน ในการส่งเสริมอาชีพ ด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.125

ตารางที่ 4.125 นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	นโยบายในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	เพิ่มทักษะ ความรู้	7	21.90
2	เพิ่มอาชีพเสริมให้ชุมชน	5	15.60
3	ช่วยประสานงานของงบประมาณ เครื่องจักร สถานที่	4	12.50
4	ส่งเสริมด้านการตลาดให้กับสินค้า	3	9.40
5	พัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน การผลิต สู่สากล	3	9.40
6	พัฒนา คิดค้น ปรับปรุง ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพิ่มมูลค่า	3	9.40
7	เพิ่มคุณภาพชีวิต ยกระดับรายได้	2	6.30
8	พัฒนาบรรจุภัณฑ์	1	3.10
9	ส่งเสริมการนำวัตถุดิบท้องถิ่นมาใช้ผลิต	1	3.10
10	ประสานงานเพื่อการสำรวจด้านแรงงานให้กับภาครัฐ	1	3.10
11	ส่งเสริมการรวมกลุ่ม	1	3.10
12	ฝึกอาชีพให้กลุ่มนักเรียนวัยแรงงาน	1	3.10
	รวม	32	100.00

จากตารางที่ 4.125 พบว่าการเพิ่มทักษะ ความรู้ เป็นนโยบายที่หน่วยงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 21.90) กำหนดไว้ รองลงมาได้แก่ เพิ่มอาชีพเสริมให้ชุมชน (ร้อยละ 15.60) และช่วยประสานงานของงบประมาณ เครื่องจักร สถานที่ (ร้อยละ 12.50) นอกจากนี้ยังพบว่า มีนโยบายที่หน่วยกำหนดไว้ซึ่งมีระดับของความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 9.40 ได้แก่ ส่งเสริมด้านการตลาดให้กับสินค้า พัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน การผลิต สู่สากล และพัฒนา คิดค้น ปรับปรุง ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพิ่มมูลค่า ส่วนนโยบายเกี่ยวกับเพิ่มคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ มีความถี่ร้อยละ 6.30 ที่เหลือเป็นนโยบายที่มีความถี่เท่ากัน คือ 3.10

ตารางที่ 4.126 สรุบบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่

ลำดับที่	บทบาทในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ให้ความรู้ พัฒนาศักยภาพ เพิ่มประสิทธิภาพแก่แรงงาน	8	29.60
2	ยกระดับรายได้ ความเข้มแข็ง	6	22.20
3	ส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์	5	18.50
4	ฝึกอาชีพให้กลุ่มนักเรียนวัยแรงงาน	2	7.40
5	ส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2	7.40

ตารางที่ 4.126 สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ (ต่อ)

ลำดับที่	บทบาทในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
6	ช่วยเหลือทางด้านเงินทุน	2	7.40
7	ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต	1	3.70
8	ประสานงานกลุ่มอาชีพเพื่อทำการอบรม	1	3.70
	รวม	27	100.00

จากตารางที่ 4.126 พบว่าบทบาทที่หน่วยงานมีมากที่สุด คือ ให้ความรู้ พัฒนาศักยภาพ เพิ่มประสิทธิภาพแก่แรงงานคิดเป็นร้อยละ 29.60 รองลงมาได้แก่ ยกระดับรายได้ ความเข้มแข็ง และส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 22.20 และ 18.50 ตามลำดับ ส่วนบทบาทในด้านการฝึกอาชีพให้กลุ่มนักเรียนวัยแรงงาน ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และช่วยเหลือทางด้านเงินทุน มีระดับความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 7.40 ขณะที่บทบาทด้านการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต และการประสานงานกลุ่มอาชีพเพื่อทำการอบรม มีระดับความถี่น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3.70

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์

จากการสำรวจข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.127 ถึงตารางที่ 4.131

ตารางที่ 4.127 สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	ความถี่	ร้อยละ
1	กล้วยหินฉาบ	8	23.50
2	กรีซ	4	11.80
3	ปลาสาม	3	8.80
4	งานไม้แกะสลัก	2	5.90
5	ผลไม้ (ทุเรียน ลองกอง ส้ม)	2	5.90
6	ยางพารา	2	5.90
7	ผ้าคลุมผม	2	5.90
8	กาแฟโบราณ	2	5.90
9	กรงนก	1	2.90
10	กะลามะพร้าวประดิษฐ์	1	2.90

ตารางที่ 4.127 สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด (ต่อ)

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	ความถี่	ร้อยละ
11	ผ้าบาติก	1	2.90
12	หมวกกะปิเยาะ	1	2.90
13	ที่วางคัมภีร์	1	2.90
14	ลูกหยีแปรรูป	1	2.90
15	เสื่อจากเตยปาหนัน	1	2.90
16	ส้มแขกแปรรูป	1	2.90
17	หมี่เบตง	1	2.90
	รวม	34	100.00

จากตารางที่ 4.127 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 23.5) เห็นว่า กล้วยหินฉาบเป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นที่สุดของจังหวัดยะลา รองลงมาอีก 2 อันดับ ได้แก่ กริชและปลาส้ม

ตารางที่ 4.128 สรุปปัญหาด้านผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	รูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่ถูกใจลูกค้า	6	26.10
2	ผลิตภัณฑ์ไม่มีมาตรฐาน คุณภาพต่ำ	6	26.10
3	ไม่มีความเด่น แตกต่าง ไม่มีการเพิ่มมูลค่า	4	17.40
4	ผลผลิตเน่าเสียง่าย ขาดความรู้ในการแปรรูป	2	8.70
5	ไม่มีการลงทุนเพิ่มเติม	2	8.70
6	ไม่มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	2	8.70
7	ปริมาณผลผลิตมีมากจนล้นตลาด	1	4.30
	รวม	23	100.00

จากตารางที่ 4.128 พบว่าร้อยละ 26.10 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์คือรูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่ถูกใจลูกค้า และผลิตภัณฑ์ไม่มีมาตรฐาน คุณภาพต่ำ รองลงมา คือ ไม่มีความเด่น แตกต่าง ไม่มีการเพิ่มมูลค่า (ร้อยละ 17.40) ส่วนปัญหาที่มีระดับความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 8.70) ได้แก่ ผลผลิตเน่าเสียง่าย ขาดความรู้ในการแปรรูป ไม่มีการลงทุนเพิ่มเติม และ ไม่มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

ตารางที่ 4.129 สรุปปัญหาด้านราคา

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านราคา	ความถี่	ร้อยละ
1	ราคาผลิตภัณฑ์สูงเกินไป	3	50.00
2	ราคาผลผลิตตกต่ำ	2	33.30
3	กำหนดราคาไม่ได้ ราคาไม่แน่นอน	1	16.70
	รวม	6	100.00

จากตารางที่ 4.129 พบว่า ปัญหาด้านราคา ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ราคาผลิตภัณฑ์สูงเกินไป (ร้อยละ 50.00) รองลงมา ได้แก่ ราคาผลผลิตตกต่ำ (ร้อยละ 33.30) ส่วนปัญหา กำหนดราคาไม่ได้ ราคาไม่แน่นอน มีระดับความถี่น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.130 สรุปปัญหาด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดความทั่วถึง ไม่เข้าถึงกลุ่มลูกค้า	6	35.3
2	ขาดสถานที่จำหน่ายที่ชัดเจน และถาวร	5	29.4
3	ตลาดไม่แน่นอน บางครั้งไม่รับซื้อ	4	23.5
4	การคมนาคมขนส่งลำบาก ใช้เวลานาน	2	11.8
	รวม	17	100.0

จากตารางที่ 4.130 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 35.30 เห็นว่ามีปัญหาช่องทางการจัดจำหน่าย ขาดความทั่วถึง ไม่เข้าถึงกลุ่มลูกค้า ส่วนอีกร้อยละ 29.40 และ 23.50 เห็นว่ายังมีปัญหาขาดสถานที่จำหน่ายที่ชัดเจนและถาวร และตลาดไม่แน่นอน บางครั้งไม่รับซื้อ ตามลำดับ ที่เหลืออีกร้อยละ 11.80 เป็นปัญหาการคมนาคมขนส่งลำบาก ใช้เวลานาน

ตารางที่ 4.131 สรุปปัญหาด้านการส่งเสริมการขาย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการขาย	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดการจูงใจ ขาดโปรโมชั่นที่ดี	5	55.60
2	ไม่มีการจัดงานแสดงสินค้าและประชาสัมพันธ์	4	44.40
	รวม	9	100.00

จากตารางที่ 4.131 พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมการขายมี 2 ประเด็น คือ ขาดการจูงใจ ขาดโปรโมชั่นที่ดี (ร้อยละ 55.60) และไม่มีการจัดงานแสดงสินค้าและประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 44.40)

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์

จากการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.132 ถึงตารางที่ 4.134

ตารางที่ 4.132 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	ต้องฝึกอาชีพ ทักษะ ให้ความรู้ จนเป็นแรงงานมืออาชีพ	6	35.30
2	ควรเพิ่มจำนวนแรงงาน	4	23.50
3	ควรเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ	3	17.60
4	ผู้ประกอบการควรจ้างแรงงานในพื้นที่ เพราะมีวิถีชีวิตเดียวกัน	2	11.80
5	ควรมีตลาดแรงงานรองรับ	1	5.90
6	มีคณกลางประสานงานอุปสงค์-อุปทานแรงงาน	1	5.90
รวม		17	100.00

จากตารางที่ 4.132 พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแรงงานในด้านต่างๆในระดับความถี่ที่ลดหลั่นกันลงมา ได้แก่ ต้องฝึกอาชีพ ทักษะ ให้ความรู้จนเป็นแรงงานมืออาชีพ ควรเพิ่มจำนวนแรงงาน ผู้ประกอบการควรจ้างแรงงานในพื้นที่ เพราะมีวิถีชีวิตเดียวกัน ควรเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ ควรมีตลาดแรงงานรองรับ และควรมีคณกลางประสานงานอุปสงค์-อุปทานแรงงานตามลำดับ

ตารางที่ 4.133 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรมีตลาดแน่นอน	9	42.90
2	ควรเพิ่มช่องทางจัดจำหน่าย	6	28.60
3	มีการส่งเสริมการขาย ประชาสัมพันธ์มากขึ้น	5	23.80
4	พัฒนาการคมนาคมขนส่ง	1	4.80
รวม		21	100.00

จากตารางที่ 4.133 พบว่า ในประเด็นการพัฒนาตลาด กลุ่มตัวอย่างนำเสนอเฉพาะข้อเสนอแนะโดยไม่มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหา โดยข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด (ร้อยละ 42.90) คือควรมีตลาดแน่นอน รองลงมา ได้แก่ ควรเพิ่มช่องทางจัดจำหน่าย (ร้อยละ 28.60) และมีการส่งเสริมการขาย ประชาสัมพันธ์มากขึ้น (ร้อยละ 23.80) ส่วนข้อเสนอแนะให้พัฒนาการคมนาคมขนส่งมีความถี่น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.134 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	เพิ่มคุณภาพ มาตรฐานของผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	12	57.10
2	รูปแบบต้องถูกใจ แยกต่าง โดดเด่น	6	28.60
3	พัฒนาเรื่องการตั้งราคาให้เหมาะสม	1	4.80
4	ประชาชนไม่ค้นตัวที่จะพัฒนา	1	4.80
5	สามารถใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตได้	1	4.80
รวม		21	100.00

จากตารางที่ 4.134 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในประเด็นเพิ่มคุณภาพ มาตรฐานของผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ รองลงมา ได้แก่ รูปแบบต้องถูกใจ แยกต่าง โดดเด่น พัฒนาเรื่องการตั้งราคาให้เหมาะสม และสามารถใช้อัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตได้ ส่วนปัญหามีเพียงประเด็นเดียว คือ ประชาชนไม่ค้นตัวที่จะพัฒนา

กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชน

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดยะลาที่เป็นกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 15 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 4 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ และส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชนในจังหวัดยะลา ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.135 และตารางที่ 4.136 ดังนี้

1.1 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

ตารางที่ 4.135 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

ชื่อสมาคม/ชมรม/สมาพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี	2	13.30
กลุ่มกล้วยหินฉาบ	2	13.30
กลุ่มขนมเบเกอรี่	1	6.70
กลุ่มคัดแยกผลไม้	1	6.70
กลุ่มแปรรูปฮาลาล	1	6.70
กลุ่มผ้ามัดย้อม	1	6.70
กลุ่มแม่บ้าน	3	20.0
กลุ่มไม้เชิงชาย	1	6.70
กลุ่มสตรีการแพ็โบราณ	1	6.70
กลุ่มกลุ่มสตรีทำขนม	1	6.70
กลุ่มอาชีพเครื่องหนัง	1	6.70
รวม	15	100.00

จากตารางที่ 4.135 พบว่า กลุ่มตัวอย่างสังกัดกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีและกลุ่มกล้วยหินฉาบมีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 13.30 ที่เหลือจะสังกัดกลุ่มต่างๆในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 6.70

1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.136 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	3	20.0
หญิง	12	80.0
รวม	15	100.0

ตารางที่ 4.136 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
21-30 ปี	2	13.3
31- 40 ปี	5	33.3
41 – 50 ปี	5	33.3
51 – 60 ปี	2	13.3
61 ปีขึ้นไป	1	6.7
รวม	15	100.0
ศาสนา		
ศาสนาอิสลาม	11	73.3
ศาสนาพุทธ	3	20.0
ศาสนาคริสต์	1	6.7
รวม	15	100.0
ภูมิลำเนา		
เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ	13	86.7
เป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น	2	13.3
รวม	15	100.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	5	33.3
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	2	13.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	3	20.0
อาชีวศึกษา (ปวช.1-ปวช.3)	3	20.0
อนุปริญญา (ปวส.1-ปวส.2)	1	6.7
ปริญญาตรี	1	6.7
รวม	15	100.0

จากตารางที่ 4.136 พบว่า

- 1) เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 80.00 เป็นเพศหญิง ที่เหลืออีกร้อยละ 20.00 เป็นเพศชาย

2) อายุ กลุ่มตัวอย่างมีช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.30 ซึ่งเป็นสัดส่วนเดียวกับกลุ่มอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ในทำนองเดียวกันกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุระหว่าง 21 - 30 ปี และช่วงอายุระหว่าง 51 - 60 ปี ก็มีสัดส่วนเท่ากัน คือร้อยละ 13.30 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 6.70

3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามคิดเป็นร้อยละ 73.30 ขณะที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 20.00 และ 6.70 ตามลำดับ

4) ภูมิลำเนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ คิดเป็นร้อยละ 86.70 ที่เหลือเป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่นคิดเป็นร้อยละ 13.30

5) ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 33.30 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6) ส่วนจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) และอาชีวศึกษา (ปวช.1-ปวช.3) มีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 20.00 และกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) มีร้อยละ 13.30 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับอนุปริญญา (ปวส.1-ปวส.2) มีสัดส่วนที่เท่ากับกลุ่มที่จบระดับปริญญาตรี คือ ร้อยละ 6.70

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน

จากการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.137 และ 4.138 ดังนี้

ตารางที่ 4.137 นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	นโยบายในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ปันผลกำไรให้สมาชิก/ให้ค่าตอบแทนจากการทำงาน	6	28.60
2	มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ๆเสมอ	5	23.80
3	มีการส่งเสริมให้สมาชิกยกระดับฝีมือแรงงานของตนเอง	2	9.50
4	ลดปัญหาการว่างงาน	2	9.50
5	ส่งเสริมรายได้ของแต่ละกลุ่ม	2	9.50
6	การขยายตลาด	2	9.50
7	ส่งเสริมเครื่องมืออุปกรณ์	1	4.80
8	ร่วมลงทุนสร้างผลผลิตตามฤดูกาล	1	4.80
	รวม	21	100.00

จากตารางที่ 4.137 พบว่า ร้อยละ 28.60 ของกลุ่มตัวอย่างระบุว่าหน่วยงานที่สังกัดมีนโยบายปันผลกำไรให้สมาชิก / ให้ค่าตอบแทนจากการทำงาน อีกร้อยละ 23.80 มีนโยบายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ๆเสมอ ส่วนนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมให้สมาชิกยกระดับฝีมือแรงงานของตนเอง นโยบายลดปัญหาการว่างงาน ส่งเสริมรายได้ของแต่ละกลุ่ม และนโยบายการขยายตลาด มีความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 9.50 อีกร้อยละ 4.80 เป็นนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมเครื่องมืออุปกรณ์ซึ่งเท่ากับนโยบายร่วมลงทุนสร้างผลผลิตตามฤดูกาล

ตารางที่ 4.138 สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่

ลำดับที่	บทบาทในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ช่วยให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น	9	29.00
2	ช่วยให้สมาชิกรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	7	22.60
3	ช่วยเพิ่มมูลค่าผลผลิตในฤดูกาล	2	6.50
4	ลดปัญหาการว่างงาน การอพยพแรงงานออกนอกพื้นที่ ลดปัญหา ยาเสพติด	2	6.50
5	สร้างความสามัคคีมีคุณธรรมในกลุ่มสมาชิก	2	6.50
6	ช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของสมาชิก	1	3.20
7	ช่วยให้มีผลผลิตนอกฤดูกาล	1	3.20
8	ช่วยให้ตลาดรู้จักผลผลิตของกลุ่ม	1	3.20
9	ช่วยยกระดับฝีมือของสมาชิก	1	3.20
10	ทำให้คนในพื้นที่ประกอบอาชีพสุจริต	1	3.20
11	ให้ความรู้เกี่ยวกับการตลาด	1	3.20
12	ส่งเสริมการออกงานแสดงสินค้าภายในประเทศ	1	3.20
13	ให้ความรู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพ	1	3.20
14	ช่วยรับซื้อผลผลิตในราคาสูงกว่าพ่อค้าคนกลาง	1	3.20
รวม		31	100.00

จากตารางที่ 4.138 พบว่าบทบาทที่หน่วยงานมีมากที่สุด คือ ช่วยให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 29.00 รองลงมาได้แก่ ช่วยให้สมาชิกรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 22.60 นอกจากนี้พบว่ามีบทบาทที่มีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 6.50) 3 ข้อ คือ ช่วยเพิ่มมูลค่าผลผลิตในฤดูกาล ลดปัญหาการว่างงาน การอพยพแรงงานออกนอกพื้นที่ ลดปัญหา ยาเสพติด และสร้างความสามัคคีมีคุณธรรมในกลุ่มสมาชิกที่เหลือเป็นบทบาทอื่นๆ ซึ่งมีความถี่เท่ากัน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์

จากการสำรวจข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.139 ถึง ตารางที่ 4.143

ตารางที่ 4.139 สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	ความถี่	ร้อยละ
1	กรีซ	4	20.00
2	กล้วยฉาบ	2	10.00
3	ชาชัก	2	10.00
4	กรรณก	1	5.00
5	จักรสาน	1	5.00
6	ผ้าบาติก	1	5.00
7	งานหัตถกรรม	1	5.00
8	หมี่เบตง	1	5.00
9	กาแฟโบราณ	1	5.00
10	เค้กกล้วยหอม	1	5.00
11	โดนัท	1	5.00
12	เค้กเหลี่ยม (ชิฟรอน)	1	5.00
13	เครื่องหนัง	1	5.00
14	ปลาสาม	1	5.00
15	ไม้แกะสลัก	1	5.00
รวม		20	100.00

จากตารางที่ 4.139 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 20.00) เห็นตรงกันว่า กรีซเป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นที่สุดของจังหวัดยะลา รองลงมาอีก 2 อันดับในระดับความถี่ร้อยละ 10.00 ได้แก่ กล้วยฉาบและชาชัก ส่วนผลิตภัณฑ์ที่เหลือมีความโดดเด่นในระดับความถี่ที่เท่ากัน

ตารางที่ 4.140 สรุปปัญหาด้านผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	บรรจุภัณฑ์ขาดการออกแบบดูไม่น่าสนใจ	7	33.30
2	บรรจุภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐานทำให้สินค้าเสียหาย	4	19.00
3	คุณภาพสินค้าไม่แน่นอน	3	14.30
4	ผลิตภัณฑ์ซ้ำซ้อนกับที่อื่น	3	14.30
5	ขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิต	2	9.50
6	ผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย	1	4.80
7	ขาดแคลนเครื่องจักรที่ช่วยเพิ่มผลผลิต	1	4.80
รวม		21	100.00

จากตารางที่ 4.140 พบว่าร้อยละ 33.30 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์ คือบรรจุภัณฑ์ขาดการออกแบบดูไม่น่าสนใจ รองลงมาได้แก่ ปัญหาบรรจุภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐานทำให้สินค้าเสียหาย ขณะเดียวกันปัญหาคุณภาพสินค้าไม่แน่นอนและผลิตภัณฑ์ซ้ำซ้อนกับที่อื่นมีความถี่เท่ากันคือ ร้อยละ 14.30 ที่เหลือเป็นปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิต ผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย และขาดแคลนเครื่องจักรที่ช่วยเพิ่มผลผลิต

ตารางที่ 4.141 สรุปปัญหาด้านราคา

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านราคา	ความถี่	ร้อยละ
1	ราคาสูงเนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง	10	71.40
2	ราคาไม่คงที่	4	28.60
รวม		14	100.00

จากตารางที่ 4.141 พบว่า ปัญหาด้านราคา ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ราคาสูงเนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง ส่วนการที่ผลิตภัณฑ์มีราคาไม่คงที่เป็นปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในระดับที่น้อยกว่ามาก

ตารางที่ 4.142 สรุปปัญหาด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ความถี่	ร้อยละ
1	ยังไม่มีตลาดรองรับ	7	50.00
2	ช่องทางการจัดจำหน่ายมีน้อย	4	28.60
3	การขนส่งไม่สะดวก (เนื่องจากความไม่สงบ)	3	21.40
รวม		14	100.00

จากตารางที่ 4.142 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.00 เห็นว่า ยังไม่มีตลาดรองรับ ส่วนอีก ร้อยละ 28.60 เห็นว่าช่องทางการจัดจำหน่ายมีน้อย นอกจากนี้ยังมีปัญหาการขนส่งไม่สะดวก (เนื่องจากความไม่สงบ) คิดเป็นร้อยละ 21.40

ตารางที่ 4.143 สรุปปัญหาด้านการส่งเสริมการขาย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการขาย	ความถี่	ร้อยละ
1	การประชาสัมพันธ์ไม่ต่อเนื่อง	3	33.30
2	ยังไม่มีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนอย่างจริงจัง	3	33.30
3	ขาดการประชาสัมพันธ์	2	22.20
4	สมาชิกไม่มีความรู้ในการส่งเสริมการขาย	1	11.10
รวม		9	100.00

จากตารางที่ 4.143 พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมการขายที่มีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 33.30) มี 2 ประเด็น คือ การประชาสัมพันธ์ไม่ต่อเนื่องและยังไม่มีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนอย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังพบว่า การขาดการประชาสัมพันธ์ เป็นปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างระบุตรงกันในระดับความถี่ ร้อยละ 22.20 ส่วนปัญหาที่สมาชิกไม่มีความรู้ในการส่งเสริมการขายมีความถี่น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์

จากการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.143 ถึงตารางที่ 4.145

ตารางที่ 4.144 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	ฝีมือแรงงานไม่ได้มาตรฐาน	7	36.80
2	ค่าจ้างไม่สม่าเสมอ	4	21.10
3	รัฐบาลควรเพิ่มสวัสดิการต่างๆ ให้แรงงานในพื้นที่	4	21.10
4	ขาดแคลนแรงงาน	2	10.50
5	แรงงานส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป	1	5.30
6	ควรส่งเสริมแรงงานในพื้นที่	1	5.30
รวม		19	100.00

จากตารางที่ 4.144 พบว่า กลุ่มตัวอย่างระบุปัญหาต่างๆรวม 4 ประเด็น ได้แก่ ฝีมือแรงงานไม่ได้มาตรฐาน (ร้อยละ 36.80) ค่าจ้างไม่สม่ำเสมอ (ร้อยละ 21.10) ขาดแคลนแรงงาน (ร้อยละ 10.50) และแรงงานส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 5.30) ขณะเดียวกันก็ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ 2 ประเด็น คือ รัฐบาลควรเพิ่มสวัสดิการต่างๆให้แรงงานในพื้นที่ (ร้อยละ 21.10) และควรส่งเสริมแรงงานในพื้นที่ (ร้อยละ 5.30)

ตารางที่ 4.145 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	ความถี่	ร้อยละ
1	หน่วยงานของรัฐควรหาตลาดรองรับผลผลิตของสมาชิก	10	71.40
2	หน่วยงานของรัฐควรเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย	2	14.30
3	อบรมความรู้ด้านการตลาดแก่สมาชิก	2	14.30
	รวม	14	100.00

จากตารางที่ 4.145 พบว่า ในประเด็นการพัฒนาตลาด กลุ่มตัวอย่างนำเสนอเฉพาะข้อเสนอแนะโดยไม่มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหา โดยข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด (ร้อยละ 71.40) คือ หน่วยงานของรัฐควรหาตลาดรองรับผลผลิตของสมาชิก

ตารางที่ 4.146 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	บรรจุภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน	6	31.60
2	เพิ่มการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์	5	26.30
3	ผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน	4	21.10
4	ควรพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์	2	10.50
5	สินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด	1	5.30
6	ผลิตภัณฑ์ไม่มีโลโก้	1	5.30
	รวม	19	100.00

จากตารางที่ 4.146 พบว่า กลุ่มตัวอย่างระบุปัญหา 4 ประเด็น ได้แก่ บรรจุภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน (ร้อยละ 31.60) ผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน (ร้อยละ 21.10) สินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด (ร้อยละ 5.30) และผลิตภัณฑ์ไม่มีโลโก้ (ร้อยละ 5.30) ส่วนข้อเสนอแนะมี 2 ประเด็น คือ เพิ่มการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ 26.30) และควรพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ (ร้อยละ 10.50)

กลุ่มผู้ประกอบการ

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดยะลาที่เป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจ ทั้งในส่วนการผลิตและบริการในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 39 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 6 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางการเงินของกิจการ ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านแรงงาน ส่วนที่ 5 ภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่ และส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านตลาดและผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าของกิจการและประกอบกิจการในจังหวัดนครราชสีมาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและการฝึกอบรม ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.147 ถึงตารางที่ 4.151 ดังนี้

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.147 ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศของเจ้าของกิจการ		
ชาย	23	59.00
หญิง	16	41.00
รวม	39	100.00
อายุของเจ้าของกิจการ		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	2.60
21-30 ปี	5	12.80
31- 40 ปี	13	33.30
41 – 50 ปี	14	35.90
51 – 60 ปี	3	7.70
61 ปีขึ้นไป	3	7.70
รวม	39	100.00

ตารางที่ 4.147 ข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนาของเจ้าของกิจการ		
ศาสนาอิสลาม	28	71.80
ศาสนาพุทธ	11	28.20
รวม	39	100.00
ภูมิลำเนาของเจ้าของกิจการ		
เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ	34	87.20
เป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจ แต่ต่างอำเภอ	2	5.10
เป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น	3	7.70
รวม	39	100.00
ระดับการศึกษาของเจ้าของกิจการ		
ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	4	10.30
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	3	7.70
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	10	25.60
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1-ปวช.3)	2	5.10
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1-ปวส.2)	5	12.80
ปริญญาตรี	11	28.20
สูงกว่าปริญญาตรี	3	7.70
ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่สามารถอ่านออก เขียนได้	1	2.60
รวม	39	100.00

จากตารางที่ 4.147 พบว่า

1) เพศ แบ่งเป็นเพศชายร้อยละ 59.00 และเพศหญิงร้อยละ 41.00

2) อายุ ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนมากที่สุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 41 - 50 ปี (ร้อยละ 35.9) และช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี (ร้อยละ 33.3) ขณะที่ช่วงอายุระหว่าง 21 - 30 ปีมีร้อยละ 12.8 ส่วนช่วงอายุระหว่าง 51 - 60 ปี และ อายุ 61 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 7.7 เท่ากัน

3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 71.8 นับถือศาสนาอิสลาม และส่วนน้อยคือ ร้อยละ 28.2 นับถือศาสนาพุทธ

4) ภูมิลาเนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนที่อยู่ในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ คิดเป็นร้อยละ 87.20 และเป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่นร้อยละ 7.70 ส่วนที่เหลือร้อยละ 5.10 เป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจ แต่ต่างอำเภอ

5) การศึกษา ร้อยละ 28.20 และร้อยละ 25.60 ของกลุ่มตัวอย่างจบปริญญาตรีและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) ตามลำดับ ส่วนที่จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1-ปวส.2) มีร้อยละ 12.80 และอีกร้อยละ 10.30 จบประถมศึกษา (ป.1-ป.6) นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่จบมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) และสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 7.70 และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่สามารถอ่านออกเขียนได้มีร้อยละ 2.60

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ

ตารางที่ 4.148 ข้อมูลอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ

การมีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
มี	16	41.00
ไม่มี	23	59.00
รวม	39	100.00

ตารางที่ 4.149 ข้อมูลประเภทของอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ

อาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นที่เจ้าของกิจการมี	ความถี่	ร้อยละ
ไม่ตอบ	22	56.00
ทำการเกษตร	11	28.20
อื่นๆ	5	12.80
รับจ้างทั่วไป	1	2.60
รวม	39	100.00

จากตารางที่ 4.148 และตารางที่ 4.149 พบว่า ร้อยละ 59.00 ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ที่เหลืออีกร้อยละ 41.00 มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ากลุ่มที่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นจะทำการเกษตรร้อยละ 28.2 และรับจ้างทั่วไปร้อยละ 2.6 ส่วนอาชีพอื่นๆมีจำนวนร้อยละ 12.8

1.3 ข้อมูลการฝึกอบรมของเจ้าของกิจการ

ตารางที่ 4.150 ข้อมูลการเข้ารับการฝึกอบรม

ประวัติการเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค	จำนวน	ร้อยละ
เคย	14	35.90
ไม่เคย	25	64.10
รวม	39	100.00

จากตารางที่ 4.150 พบว่า ร้อยละ 64.10 ของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค มีเพียงร้อยละ 35.90 ที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ 4.151 ข้อมูลหลักสูตรที่เคยการเข้ารับการฝึกอบรม

ลำดับที่	หลักสูตรที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	ความถี่	ร้อยละ
1	การอบรมบริหารจัดการ/การควบคุมงาน	6	20.70
2	การอบรมด้านการบริการลูกค้า	6	20.70
3	การอบรมทางด้าน การสื่อสาร	4	13.80
4	การอบรมเกี่ยวกับการควบคุมหรือปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการ	4	13.80
5	การอบรมด้านการขายและการตลาด	2	6.90
6	การอบรมเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีใหม่ๆ	2	6.90
7	การอบรมเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา	2	6.90
8	การอบรมวิชาชีพต่างๆ (เช่น นักบัญชี หรือพัฒนาสินค้าหรือคอมพิวเตอร์ หรือนวดแผนไทย)	1	3.40
9	การอบรมภาษาต่างประเทศ	1	3.40
10	อื่นๆ	1	3.40
	รวม	29	100.00

จากตารางที่ 4.151 พบว่า หลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้ารับการอบรมมากที่สุด ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 20.70 ได้แก่ การบริหารจัดการ/การควบคุมงาน และการบริการลูกค้า เช่นเดียวกับหลักสูตรทางด้าน การสื่อสาร ก็มีสัดส่วนเท่ากับหลักสูตรการควบคุมหรือปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการ คือร้อยละ 13.80 นอกจากนี้หลักสูตรด้านการขายและการตลาด ระบบเทคโนโลยีใหม่ๆ และการวิจัยและพัฒนา ก็มีสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 6.90 ส่วนหลักสูตรวิชาชีพ

ต่างๆ (นักบัญชี หรือพัฒนาสินค้า หรือคอมพิวเตอร์ หรือนวดแผนไทย) มีความต้องการเพียงอีกร้อยละ 3.40 ซึ่งเท่ากับหลักสูตรภาษาต่างประเทศ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลภาพรวมกิจการ ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.152 และ ตารางที่ 4.153 ดังนี้

ตารางที่ 4.152 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะของการประกอบการ		
เจ้าของคนเดียว	33	84.60
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	4	10.30
บริษัทจำกัด	1	2.60
อื่นๆ	1	2.60
รวม	39	100.00
ที่ตั้งของสถานประกอบการ		
นอกเขตเทศบาล	27	69.20
ในเขตเทศบาล	12	30.80
รวม	39	100.00
ทำเลของสถานประกอบการ		
อยู่ในแหล่งชุมชน	26	66.70
อยู่ในตลาด	6	15.40
แผงริมถนน	5	12.80
อื่นๆ	2	5.10
รวม	39	100.00

จากตารางที่ 4.152 พบว่า

1) ลักษณะของการประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 84.60 เป็นกิจการเจ้าของคนเดียว อีก ร้อยละ 10.30 เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด และมีลักษณะเป็นบริษัทจำกัดคิดเป็นร้อยละ 2.60

2) ที่ตั้งของสถานประกอบการ กิจการส่วนใหญ่ร้อยละ 69.20 ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล ที่เหลืออีกร้อยละ 30.80 ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล

3) ทำเลของสถานประกอบการ ร้อยละ 66.70 มีทำเลอยู่ในแหล่งชุมชน ร้อยละ 15.40 อยู่ในตลาดแผงริมถนนอีกร้อยละ 12.80 และอื่นๆร้อยละ 5.10

ตารางที่ 4.153 จำนวนลูกจ้าง

	สูงสุด	ต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
จำนวนลูกจ้าง (คน)	100	1	5.66

จากตารางที่ 4.153 พบว่ากิจการมีลูกจ้างสูงสุด 100 คน ต่ำสุด 1 คน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.66 คน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางการเงินของกิจการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทางการเงินของธุรกิจ ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.154 และตารางที่ 4.155 ดังนี้

ตารางที่ 4.154 ข้อมูลแหล่งเงินทุนหลักเมื่อเริ่มกิจการ

แหล่งเงินทุนหลักเมื่อเริ่มกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
เงินส่วนตัว	20	51.30
เงินของสมาชิกในครอบครัว/ญาติ	10	25.60
เงินลงทุนจากหุ้นส่วน	3	7.70
เงินกู้ในระบบ	6	15.40
รวม	39	100.00

จากตารางที่ 4.154 พบว่า ร้อยละ 51.30 ของกลุ่มตัวอย่างใช้เงินทุนส่วนตัวสำหรับการเริ่มกิจการ ขณะที่ร้อยละ 25.60 และ 15.40 ใช้เงินของสมาชิกในครอบครัว / ญาติ และการเงินกู้ในระบบตามลำดับ ส่วนเงินลงทุนจากหุ้นส่วนมีเพียงร้อยละ 7.70

ตารางที่ 4.155 ข้อมูลประวัติการกู้เงินเพื่อใช้ในกิจการ

ประวัติการกู้เงินเพื่อใช้ในกิจการ	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เคยกู้	21	53.80
เคยกู้จากคนในครอบครัว	6	15.40
เคยกู้จากสถาบันการเงิน	13	33.30
อื่นๆ	1	2.60
รวม	41	100.00

จากตารางที่ 4.155 พบว่ากิจการส่วนใหญ่ร้อยละ 53.8 ไม่เคยกู้เงินมาเพื่อใช้ในกิจการ ส่วนอีกร้อยละ 33.3 เคยกู้เงินจากสถาบันการเงิน ขณะที่ร้อยละ 15.4 เคยกู้เงินจากคนในครอบครัว

ตารางที่ 4.156 ข้อมูลผลประกอบการของกิจการ

ผลการดำเนินงานโดยเฉลี่ยตั้งแต่เริ่มกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
มีกำไรมาโดยตลอด	7	17.90
ขาดทุนโดยตลอด	2	5.10
พออยู่ได้	30	76.90
รวม	39	100.00

จากตารางที่ 4.156 พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.90 มีผลประกอบการที่พออยู่ได้ ที่เหลืออีกร้อยละ 17.90 มีกำไรมาโดยตลอด มีเพียงส่วนน้อยคือ ร้อยละ 5.10 ที่ขาดทุนโดยตลอด

ตารางที่ 4.157 ข้อมูลเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ

	สูงสุด	ต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
เงินทุนหมุนเวียนต่อวัน (บาท)	500,000	100	33,056
เงินทุนหมุนเวียนต่อเดือน (บาท)	600,000	3,000	419,200

จากตารางที่ 4.157 พบว่า กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อวันสูงสุด 500,000 บาท ต่ำสุด 100 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33,056 บาท และเมื่อพิจารณาเงินทุนหมุนเวียนต่อเดือนพบว่า กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อเดือนสูงสุด 600,000 บาท ต่ำสุด 3,000 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 419,200 บาท

ตารางที่ 4.158 ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะหนี้สินของกิจการในปัจจุบันกับเมื่อเริ่มกิจการ

เปรียบเทียบภาวะหนี้สินของกิจการในปัจจุบันกับเมื่อเริ่มกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สิน ปัจจุบันก็ยังคงมีหนี้สิน	10	25.60
เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สิน แต่ปัจจุบันไม่มีหนี้สิน	6	15.40
เมื่อเริ่มกิจการไม่มีหนี้สิน แต่ปัจจุบันมีหนี้สิน	8	20.50
เมื่อเริ่ม ไม่มีหนี้สิน และปัจจุบันก็ยังคงไม่มีหนี้สิน	15	38.50
รวม	39	100.00

จากตารางที่ 4.158 พบว่า กิจการที่เมื่อเริ่มไม่มีหนี้สิน และปัจจุบันก็ยังคงไม่มีหนี้สิน มีสัดส่วนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 38.50 ขณะที่เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สิน ปัจจุบันก็ยังคงมีหนี้สินมีร้อยละ 25.60

และเมื่อเริ่มกิจการไม่มีหนี้สิน แต่ปัจจุบันมีหนี้สินมีร้อยละ 20.50 นอกจากนี้เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สินแต่ปัจจุบันไม่มีหนี้สินเพียงร้อยละ 15.40

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านแรงงาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลด้านแรงงานของธุรกิจในด้านข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่างจ้างและภาวะการจ้างงาน ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.159 และ ตารางที่ 4.160 ดังนี้

ตารางที่ 4.159 ข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่างจ้าง

ข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่างจ้าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	105	43.80
หญิง	135	56.20
รวม	240	100.00
การศึกษา		
ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	6	2.50
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – ม.3)	51	21.30
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – ม.6)	37	15.40
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1 – ปวช.3)	49	20.40
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1 – ปวส.2)	37	15.40
ปริญญาตรี	33	13.80
สูงกว่าปริญญาตรี	8	3.30
ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่สามารถอ่านออกเขียนได้	9	3.80
ไม่ได้เรียนหนังสือ และไม่สามารถอ่านเขียนได้	1	0.40
ไม่แน่ใจ	9	3.80
รวม	240	100.00
สัญชาติ		
ไทย	220	91.70
ไม่ใช่คนไทย เช่น พม่า มาเลเซีย เป็นต้น	20	8.30
รวม	240	100.00

จากตารางที่ 4.159 พบว่า

1) เพศ กิจการของกลุ่มตัวอย่างจ้างแรงงานเพศหญิง (ร้อยละ 56.20) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 43.80)

2) การศึกษา แรงงานที่จบมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3) มีร้อยละ 21.30 และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1 - ปวช.3) ร้อยละ 20.4 นอกจากนี้ จบมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6) และจบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1 - ปวส.2) มีร้อยละ 15.40 เท่ากัน ส่วนที่จบปริญญาตรีและจบสูงกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 13.80 และ 3.30 ตามลำดับ และกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่สามารถอ่านเขียนได้ มีร้อยละ 3.80 ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ และไม่สามารถอ่านเขียนได้มีเพียงร้อยละ 0.40

3) สัญชาติ แรงงานส่วนใหญ่เป็นคนไทย (ร้อยละ 91.70) มีเพียงร้อยละ 8.30 ที่ไม่ใช่คนไทย

ตารางที่ 4.160 ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน

ภาวะตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	36	92.30
มี	3	7.70
รวม	39	100.00

ตารางที่ 4.161 ข้อมูลประเภทของตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน

ตำแหน่งงานที่ว่าง	ความถี่	ร้อยละ
แม่บ้าน	2	40.00
พนักงานเสิร์ฟ	1	20.00
คนขับรถ	1	20.00
คนคุมงาน	1	20.00
รวม	5	100.00

จากตารางที่ 4.160 และตารางที่ 4.161 พบว่า ร้อยละ 92.30 ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีตำแหน่งงานว่างในปัจจุบัน มีเพียงร้อยละ 7.70 ที่มีตำแหน่งงานว่าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตอบมีถึงร้อยละ 58.50 และเมื่อพิจารณาประเภทของตำแหน่งงานที่ว่าง พบว่า ตำแหน่งแม่บ้าน มีความถี่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมามีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 20.00 ได้แก่ พนักงานเสิร์ฟ คนขับรถ และคนคุมงาน

ตารางที่ 4.162 ข้อมูลสาเหตุที่มีตำแหน่งงานว่างของรัฐกิจในปัจจุบัน

สาเหตุที่รัฐกิจมีตำแหน่งงานว่างในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ตอบ	31	79.50
มีการลาออกของพนักงานและ/หรือลูกจ้าง	7	17.90
เนื่องจากการขยายงาน	1	2.60
รวม	39	100.00

จากตารางที่ 4.162 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.50) ไม่ระบุสาเหตุของการมีตำแหน่งงานว่างในปัจจุบัน ขณะที่ระบุว่าสาเหตุจากการลาออกของพนักงานและ / หรือลูกจ้าง มีร้อยละ 17.90 และร้อยละ 2.60 เป็นเพราะการขยายงาน

ตารางที่ 4.163 ข้อมูลความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอนาคต 1 - 2 ปีข้างหน้า

ความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอนาคต 1 - 2 ปีข้างหน้า	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการจ้างเพิ่ม	34	87.20
ต้องการจ้างแรงงานเพิ่ม	5	12.80
รวม	39	100.00

จากตารางที่ 4.163 พบว่า การจ้างงานในอนาคต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 87.20 ไม่ต้องการจ้างงานเพิ่มในอนาคต และร้อยละ 12.80 ต้องการจ้างงานเพิ่ม

ตารางที่ 4.164 วิธีการประกาศหาแรงงานเพิ่ม ในช่วงที่ผ่านมา

วิธีการประกาศหาแรงงานเพิ่ม ในช่วงที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
การแจ้งกับลูกจ้างภายในให้ช่วยบอกต่อ	21	53.80
ติดประกาศที่หน้าร้าน/หน้าบริษัท	18	46.20
รวม	39	100.00

จากตารางที่ 4.164 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53.80 จะประกาศหาแรงงานเพิ่มโดยวิธีการแจ้งกับลูกจ้างภายในให้ช่วยบอกต่อ ที่เหลืออีกร้อยละ 46.20 จะติดประกาศที่หน้าร้าน/หน้าบริษัท

ตารางที่ 4.165 ข้อมูลความต้องการพัฒนาทักษะให้แรงงาน

ความต้องการให้แรงงานพัฒนาทักษะเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการ	9	23.10
ต้องการ	29	74.40
รวม	38	100.00

ตารางที่ 4.166 ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะที่ต้องการเพื่อพัฒนาแรงงาน

ลำดับที่	ทักษะที่ต้องการให้แรงงานพัฒนาเพิ่มเติม	ความถี่	ร้อยละ
1	บริการลูกค้า / ทักษะฝีมือเฉพาะทาง/ พัฒนาคุณภาพการทำงานให้มีประสิทธิภาพ	15	21.74
2	การสื่อสารและความสามารถเฉพาะทาง	7	10.14
3	ภาษา	4	5.80
4	ไม่ตอบ	1	2.60
5	การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	1	1.45
6	เหมาะสมกับงานและอาชีพที่ทำอยู่	1	1.45
7	คอมพิวเตอร์	1	1.45
8	ทักษะอาชีพ เช่น เย็บผ้า ประกอบอาหาร ขนม ช่างยนต์ ช่างซ่อม	1	1.45
	รวม	31	100.00

จากตารางที่ 4.165 และตารางที่ 4.166 พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการให้พัฒนาทักษะเพิ่มเติมให้กับแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 74.40 ที่เหลืออีกร้อยละ 23.10 ไม่ต้องการ และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ทักษะที่ผู้ประกอบการต้องการให้แรงงานได้ฝึกอบรมเพิ่มเติมมากที่สุด คือ บริการลูกค้า / ทักษะฝีมือเฉพาะทาง/ พัฒนาคุณภาพการทำงานให้มีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 21.74 รองลงมา ได้แก่ การสื่อสารและความสามารถเฉพาะทาง คิดเป็นร้อยละ 10.14 และภาษา คิดเป็นร้อยละ 5.80 ส่วนที่เหลือเป็นทักษะทางด้านอื่นๆ ซึ่งมีความถี่ไม่ถึงร้อยละ 5.00

ส่วนที่ 5 ภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่

ผลการศึกษาภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่ ในมุมมองของผู้ประกอบการในจังหวัดนราธิวาส ได้ข้อสรุป ดังแสดงในตารางที่ 4.167 และตารางที่ 4.168 ดังนี้

ตารางที่ 4.167 สาเหตุของการขาดแคลนแรงงาน

ลำดับที่	สาเหตุของการขาดแคลนแรงงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	ออกไปทำงานนอกพื้นที่	11	45.80
2	ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้เกิดการโยกย้ายไปทำงานที่อื่น	6	25.00
3	ค่าจ้างแรงงานในพื้นที่ต่ำ	2	8.30
4	ประชาชนในพื้นที่ขาดทักษะในการพัฒนาฝีมือแรงงาน	1	4.20
5	ประชาชนในพื้นที่ไม่ค่อยให้ความสนใจกับการศึกษา	1	4.20
6	ประชาชนในพื้นที่ที่กรีดยาง เพราะยางมีราคาสูง	1	4.20
7	แรงงานอพยพไปอยู่ในเมืองใหญ่	1	4.20
8	แรงงานไม่ทราบแหล่งงาน / ขาดทักษะ	1	4.20
รวม		24	100.00

จากตารางที่ 4.167 พบว่า แรงงานออกไปทำงานนอกพื้นที่เป็นสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.80 รองลงมาคือ ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้เกิดการโยกย้ายไปทำงานที่อื่น คิดเป็นร้อยละ 25.00 นอกจากนี้ ยังมีสาเหตุมาจากค่าจ้างแรงงานในพื้นที่ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 8.30 ส่วนสาเหตุที่เหลือมีความถี่ในระดับเดียวกัน (ร้อยละ 4.20) ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ขาดทักษะในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ประชาชนในพื้นที่ไม่ค่อยให้ความสนใจกับการศึกษา ประชาชนในพื้นที่กรีดยาง เพราะยางมีราคาสูง แรงงานอพยพไปอยู่ในเมืองใหญ่ และแรงงานไม่ทราบแหล่งงาน / ขาดทักษะ

ตารางที่ 4.168 สาเหตุของการว่างงาน

ลำดับที่	สาเหตุของการว่างงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	เลือกงาน / ไม่ชอบทำงานหนัก	8	42.10
2	ตำแหน่งงานไม่สอดคล้องกับวุฒิที่จบ	5	26.30
3	นักเรียนจบใหม่ขาดประสบการณ์ในการทำงาน	3	15.80
4	ประชาชนในพื้นที่ไม่มีความรู้และไม่ได้รับการศึกษาจึงไม่เป็นที่ต้องการของตลาด	2	10.50
5	ผู้ที่เรียนจบมีจำนวนมากว่าตำแหน่งว่างที่สถานประกอบการจะสามารถรับได้	1	5.30
รวม		19	100.00

จากตารางที่ 4.168 พบว่า สาเหตุของการว่างงาน 3 อันดับแรก คือ เลือกลงงาน / ไม่ชอบทำงานหนัก (ร้อยละ 42.10) ตำแหน่งงานไม่สอดคล้องกับวุฒิที่จบ (ร้อยละ 26.30) และนักเรียนจบใหม่ขาดประสบการณ์ในการทำงาน (ร้อยละ 15.80) สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นใน 2 อันดับสุดท้าย คือ ประชาชนในพื้นที่ไม่มีความรู้และไม่ได้รับการศึกษาจึงไม่เป็นที่ต้องการของตลาด และผู้ที่เรียนจบมีจำนวนมากกว่าตำแหน่งว่างที่สถานประกอบการจะสามารถรับได้

ส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านตลาด

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลด้านตลาดของธุรกิจ ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.169 และตารางที่ 4.170 ดังนี้

ตารางที่ 4.169 ข้อมูลด้านการตลาด

ประเภทของธุรกิจที่ประกอบอยู่	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจการบริการ	26	66.70
ธุรกิจการผลิต	10	25.60
ไม่ตอบ	3	7.70
รวม	39	100.00
ความเป็นที่ต้องการของตลาดของผลิตภัณฑ์หรือบริการ		
เป็นที่ต้องการ	37	94.90
ไม่เป็นที่ต้องการ	1	2.60
ไม่ตอบ	1	2.60
รวม	39	100.00

จากตารางที่ 4.169 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66.70 ประกอบธุรกิจการบริการ ที่เหลืออีก ร้อยละ 25.60 ประกอบธุรกิจการผลิต นอกจากนี้พบว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการที่กลุ่มตัวอย่างผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด (ร้อยละ 94.90) ส่วนน้อยร้อยละ 2.60 เท่านั้นที่ผลิตภัณฑ์และบริการไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

ตารางที่ 4.170 ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน	7	30.40
2	ผลิตภัณฑ์ไม่เพียงพอต่อตลาด	5	21.70
3	คุณภาพไม่สม่ำเสมอ	3	13.00
4	มีบรรจุภัณฑ์เหมือนกัน	3	13.00
5	มีคู่แข่งมาก	2	8.70
6	ผลิตภัณฑ์เน่าเสียง่าย	2	8.70
7	ผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด	1	4.30
รวม		23	100.00

จากตารางที่ 4.170 พบว่า ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด (ร้อยละ 30.40) คือ ผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน รองลงมา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ไม่เพียงพอต่อตลาด คิดเป็นร้อยละ 21.70 ส่วนปัญหาที่มีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 13.00) คือ คุณภาพไม่สม่ำเสมอและมีบรรจุภัณฑ์เหมือนกัน เช่นเดียวกับปัญหามีคู่แข่งมากและผลิตภัณฑ์เน่าเสียง่าย ก็มีความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 8.70

ตารางที่ 4.171 ปัญหาด้านราคา

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านราคา	ความถี่	ร้อยละ
1	ต้นทุนสูง	18	69.20
2	มีกำไรน้อย	5	19.20
3	มีการแข่งขันด้านราคาสูง	2	7.70
4	ต่อรองราคาได้	1	3.80
รวม		26	100.00

จากตารางที่ 4.171 พบว่า ปัญหาด้านราคาที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ต้นทุนสูง คิดเป็นร้อยละ 69.20 ที่เหลือได้แก่ มีกำไรน้อย มีการแข่งขันด้านราคาสูง และต่อรองราคาได้

ตารางที่ 4.172 ปัญหาด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ความถี่	ร้อยละ
1	ระบบขนส่งไม่สะดวกเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบ	10	66.70
2	การจัดจำหน่ายไม่ทั่วถึง	4	26.70
3	การแข่งขันในตลาดสูง	1	6.70
	รวม	15	100.00

จากตารางที่ 4.172 พบว่า ปัญหาช่องทางการจำหน่ายที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด (ร้อยละ 66.70) คือ ระบบขนส่งไม่สะดวกเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบ รองลงมา ได้แก่ การจัดจำหน่ายไม่ทั่วถึง คิดเป็นร้อยละ 26.70 ส่วนปัญหาการแข่งขันในตลาดสูงมีความถี่น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.173 ปัญหาด้านการส่งเสริมการขาย

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านช่องทางการส่งเสริมการขาย	ความถี่	ร้อยละ
1	มีการส่งเสริมการขายมากเกินไป	4	17.40
2	ไม่เป็นไปตามโปรโมชั่น	3	13.00
3	มีคู่แข่งมากขึ้น ยอดขายลดลง	3	13.00
4	ประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง	3	13.00
5	ไม่มีความรู้ทางด้านบริการลูกค้า	3	13.00
6	ไม่มีความรู้ทักษะทางการขาย	2	8.70
7	ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดิม / เฉพาะกลุ่ม	2	8.70
8	ไม่มีการส่งเสริมการขายเลย	1	4.30
9	ไม่มีจุดเด่นในการตกแต่งร้าน	1	4.30
10	เป็นการตั้งรับมากกว่า	1	4.30
	รวม	23	100.00

จากตารางที่ 4.173 พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมการขายที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ มีการส่งเสริมการขายมากเกินไป (ร้อยละ 17.40) รองลงมา มีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 13.00) ได้แก่ การที่ไม่เป็นไปตามโปรโมชั่น มีคู่แข่งมากขึ้น ยอดขายลดลง ประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง และ ไม่มีความรู้ทางด้านบริการลูกค้า เช่นเดียวกับปัญหาไม่มีความรู้ทักษะทางการขายก็มีระดับความถี่เท่ากับปัญหาลูกค้าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดิม / เฉพาะกลุ่ม คือ ร้อยละ 8.70

กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานสถาบันการศึกษา

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดยะลาที่เป็นกลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวะและพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 20 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 5 ส่วนตามแบบสอบถาม คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบัน ในปี 2554 ส่วนที่ 3 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมนจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนที่ 4 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม และส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของสถาบันที่เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันในจังหวัดยะลา ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.174 ดังนี้

1.1 หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่

ตารางที่ 4.174 หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่

ลำดับที่	หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่	ความถี่	ร้อยละ
1	กระทรวงศึกษาธิการ	12	85.70
2	กระทรวงแรงงาน	2	14.30
	รวม	14	100.00

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 14 สถาบัน สถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะสังกัดอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวน 12 สถาบันหรือคิดเป็นร้อยละ 85.70 ส่วนสถาบันที่เหลืออีก 2 สถาบันจะสังกัดอยู่ในกระทรวงแรงงาน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 14.30

1.2 รายละเอียดของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม

ตารางที่ 4.175 สรุปข้อมูลของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม

หลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม	จำนวนครั้งที่จัดอบรม	ร้อยละ	จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม (คน)	ความสนใจ (ค่าเฉลี่ย)	การแปลความหมาย
1.การร้อยลูกปัดคริสตัล	2	2.6	50	2.00	ปานกลาง
2.การทำผ้าบาติก	3	3.9	52	3.00	มาก
3.การตัดเย็บเสื้อผ้า	5	6.5	95	3.00	มาก
4.การประดิษฐ์ดอกไม้	2	2.6	26	3.00	มาก
5.ช่างไฟฟ้า	8	10.4	130	2.75	มาก
6.ช่างยนต์	10	13.0	167	2.60	มาก
7.ช่างโลหะ					
8.การก่อสร้าง	2	2.6	50	2.0	ปานกลาง
9.ช่างอิเล็กทรอนิกส์/คอมพิวเตอร์	11	14.3	184	3.00	มาก
10.เทคนิคสถาปัตยกรรม					
11.การทำเครื่องเรือน					
12.การประกอบธุรกิจรายย่อย (ขายของชำ)	2	2.6	50	2.00	ปานกลาง
13.เทคโนโลยีการยางและพอลิเมอร์					
14.การใช้คอมพิวเตอร์	4	5.2	45	3.00	มาก
15.เทคโนโลยีสารสนเทศ	1	1.3	10	3.00	มาก
16.การทำอาหารและขนมต่าง ๆ	9	11.7	290	3.00	มาก
17.ช่างติดตั้งเครื่องเสียง	4	5.2	72	2.50	มาก
18.ช่างเสริมสวย / ตัดผม	2	2.6	24	3.00	มาก
19.วิชาการจัดการทั่วไป					
20.การควบคุมหรือปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการ					
21.การอบรมบริหารจัดการ/การควบคุมงาน					
22.การขายและการตลาด	2	2.6	20	2.00	ปานกลาง
23.บัญชีและการเงิน	4	5.2	62	2.50	มาก
24.การบริการลูกค้า					

ตารางที่ 4.175 สรุปข้อมูลของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม (ต่อ)

หลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม	จำนวนครั้งที่จัดอบรม	ร้อยละ	จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม (คน)	ความสนใจ (ค่าเฉลี่ย)	การแปลความหมาย
25.ด้านภาษาต่างประเทศ	5	6.5	235	3.00	มาก
26.ช่างประดิษฐ์ฟันปลอม					
27.การทำสวนยางพารา/การกรีดยาง					
28.การปลูกลองกอง					
29.การปลูกเงาะ					
30.การปลูกมังคุด					
31.การปลูกส้ม					
32.การเพาะเห็ด	1	1.3	15	3.00	มาก
33.การปลูกพืชไร่เศรษฐกิจ					
34.การปลูกพืชสมุนไพร					
35.การปลูกพืชผักสวนครัว					
36.การปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ					
37. การปลูกไม้ยืนต้น					
38. การเลี้ยงไก่ / เป็ด					
39. การเลี้ยงโค					
40. การเลี้ยงแพะ / แกะ					
41. การเลี้ยงสุกร					
42. การเลี้ยงปลา/หอย/กุ้ง					
รวม	77	100.0			

หมายเหตุ การกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายความสนใจในการฝึกอบรม

2.36-3.00 มาก

1.68-2.35 ปานกลาง

1.00-0.67 น้อย

ในภาพรวมของการจัดฝึกอบรมพัฒนาอาชีพตลอดทั้งปี 2553 ของจังหวัดยะลาจำนวน 18 หลักสูตร โดยมีจำนวนรวม 77 ครั้งพบว่า หลักสูตรช่างอิเล็กทรอนิกส์/คอมพิวเตอร์ได้จัดให้มีการฝึกอบรมมากที่สุดคือ จำนวน 11 ครั้ง (ร้อยละ 14.30) รองลงมาคือ หลักสูตรช่างยนต์และหลักสูตรการทำอาหารและขนมต่างๆ จำนวน 10 ครั้ง (ร้อยละ 13.00) และจำนวน 9 ครั้ง (ร้อยละ 11.70)

ตามลำดับ โดยมีหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศและการเพาะเห็ดเพียงแค่ 2 หลักสูตรเท่านั้นที่มีการจัดฝึกอบรมเพียงครั้งเดียว

ส่วนจำนวนผู้เข้าร่วมฝึกอบรมในแต่ละครั้งของแต่ละหลักสูตรและระดับความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อแต่ละหลักสูตรพบว่า หลักสูตรการทำอาหารและขนมต่างๆมีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมสูงสุดคือ 290 คน รองลงมาคือหลักสูตรภาษาต่างประเทศและหลักสูตรช่างอิเล็กทรอนิกส์/คอมพิวเตอร์ จำนวน 235 คน และ 184 คน ตามลำดับ ในขณะที่หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพียงแค่ 10 คน โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความสนใจต่อหลักสูตรที่มีการจัดฝึกอบรมในระดับมาก ในขณะที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการร้อยลูกปัดคริสตัล การก่อสร้าง การประกอบธุรกิจรายย่อย (ขายของชำ) และหลักการขายและการตลาดมีความสนใจในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.176 สรุปช่วงเวลาและจำนวนครั้งของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา

เดือน	จำนวนครั้งที่จัดฝึกอบรม	ร้อยละ
มกราคม	2	2.60
กุมภาพันธ์	4	5.20
มีนาคม	5	6.50
เมษายน	12	15.60
พฤษภาคม	6	7.80
มิถุนายน	10	13.00
กรกฎาคม	5	6.50
สิงหาคม	3	3.90
กันยายน	4	5.20
ตุลาคม	22	28.60
พฤศจิกายน	3	3.90
ธันวาคม	1	1.30
รวม	77	100.00

ในด้านช่วงเวลาของการจัดฝึกอบรมตลอดทั้งปี 2553 ของจังหวัดยะลา พบว่า ได้มีการจัดฝึกอบรมไปจำนวนทั้งสิ้น 77 ครั้งตลอดทั้ง 12 เดือน โดยช่วงเวลาที่มีการจัดฝึกอบรมมากที่สุดคือเดือนตุลาคม จำนวน 22 ครั้ง (ร้อยละ 28.60) รองลงมาคือเดือนเมษายนและเดือนมิถุนายน จำนวน 12

ครั้ง (ร้อยละ 15.60) และจำนวน 10 ครั้ง (ร้อยละ 13.00) ตามลำดับ โดยเดือนธันวาคมเป็นช่วงเวลาที่มีการจัดฝึกอบรมน้อยที่สุดคือเพียงครั้งเดียว

ตารางที่ 4.177 สรุประยะเวลาและจำนวนหลักสูตรของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา

ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดฝึกอบรม	จำนวนหลักสูตร	ร้อยละ
มากกว่า 7 วัน	71	92.20
ไม่ระบุ	6	7.80
รวม	77	100.00

ภาพรวมของระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมของจังหวัดยะลาพบว่า แทบทุกหลักสูตรได้ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมมากกว่า 7 วัน (ร้อยละ 92.20) และมีจำนวน 6 หลักสูตรที่ไม่ได้ระบุระยะเวลาไว้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554

ตารางที่ 4.178 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554 (จากหลักสูตรทั้งหมด 42 หลักสูตรที่แสดงในส่วนที่ 1)

ลำดับที่	หลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมในปี 2554	ความถี่	ร้อยละ
1	การใช้คอมพิวเตอร์และซ่อมคอมพิวเตอร์	11	15.50
2	ช่างยนต์	8	11.30
3	การทำขนมต่างๆและอาหาร	7	9.90
4	ช่างไฟฟ้า	6	8.50
5	ช่างติดตั้งเครื่องเสียง	5	7.00
6	ช่างอิเล็กทรอนิกส์	4	5.60
7	ช่างก่อสร้าง	4	5.60
8	การร้อยลูกปัดคริสตัล	4	5.60
9	ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า	3	4.20
10	เทคโนโลยีสารสนเทศ	3	4.20
11	วิชาการจัดการทั่วไป	3	4.20
12	การบัญชี	2	2.80

ตารางที่ 4.178 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554
(จากหลักสูตรทั้งหมด 42 หลักสูตรที่แสดงในส่วนที่ 1) (ต่อ)

ลำดับที่	หลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมในปี 2554	ความถี่	ร้อยละ
13	การเพาะเห็ด	2	2.80
14	ช่างเสริมสวยและตัดผม	2	2.80
15	การบริการลูกค้า	2	2.80
16	ช่างทำเครื่องเรือน	2	2.80
17	การประดิษฐ์ดอกไม้	1	1.40
18	ด้านภาษาต่างประเทศ	1	1.40
19	การทำผ้าบาติก	1	1.40
	รวม	71	100.00

ในด้านของข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554 ของจังหวัดยะลา จากหลักสูตรทั้งหมด 19 หลักสูตร พบว่าหลักสูตรที่ถูกรับรองอยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมประจำปี 2554 มากที่สุด คือ หลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์และซ่อมคอมพิวเตอร์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 15.50 ส่วนหลักสูตรอื่นๆที่มีความถี่รองลงมา คือ หลักสูตรช่างยนต์ หลักสูตรการทำขนมต่างๆ และอาหาร หลักสูตรช่างไฟฟ้า และหลักสูตรช่างติดตั้งเครื่องเสียง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 11.30, 9.90, 8.50, และ 7.00 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมนจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ 4.179 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมนจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม
(เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด)

ลำดับที่	หลักสูตรที่ได้รับความนิยมนจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ความถี่	ร้อยละ
1	ช่างยนต์	10	14.10
2	การทำอาหารและขนมต่างๆ	9	12.70
3	ช่างไฟฟ้า	8	11.30
4	ช่างคอมพิวเตอร์	8	11.30
5	การใช้คอมพิวเตอร์	6	8.50
6	ช่างติดตั้งเครื่องเสียง	4	5.60
7	บัญชีและการเงิน	4	5.60

ตารางที่ 4.179 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม (เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด) (ต่อ)

ลำดับที่	หลักสูตรที่ได้รับความนิยมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ความถี่	ร้อยละ
8	ช่างอิเล็กทรอนิกส์	3	4.20
9	ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า	3	4.20
10	การทำผ้าบาติก	3	4.20
11	ด้านภาษาต่างประเทศ	3	4.20
12	ช่างก่อสร้าง	2	2.80
13	การประดิษฐ์ดอกไม้	2	2.80
14	การขายและการตลาด	2	2.80
15	ช่างเสริมสวยและตัดผม	2	2.80
16	การเพาะเห็ด	1	1.40
17	เทคโนโลยีสารสนเทศ	1	1.40
	รวม	71	100.00

ในจำนวน 17 หลักสูตรของจังหวัดยะลาที่เคยจัดฝึกอบรมมาก่อนแล้ว หลักสูตรที่ได้รับความนิยมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด 4 อันดับแรก คือ หลักสูตรช่างยนต์ (ร้อยละ 14.1) หลักสูตรการทำอาหารและขนมต่างๆ (ร้อยละ 12.70) หลักสูตรช่างไฟฟ้าและหลักสูตรช่างคอมพิวเตอร์ ได้รับความนิยมเท่ากัน (ร้อยละ 11.30) และหลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 8.50) ซึ่งได้รับความนิยมเป็นลำดับที่ 4 ในส่วนของหลักสูตรที่เหลือจำนวน 12 หลักสูตรนั้น พบว่าได้รับความนิยมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยคิดเป็นร้อยละที่ลดหลั่นลงมาตั้งแต่ร้อยละ 5.60 ถึง 1.4 ดังแสดงในตารางที่ 4.179 ข้างต้น

ส่วนที่ 4 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม

ตารางที่ 4.180 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม (เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด)

ลำดับที่	หลักสูตรที่สถาบันมีความถนัด	ความถี่	ร้อยละ
1	ช่างยนต์	10	14.30
2	การทำอาหารและขนมต่างๆ	9	12.90
3	ช่างไฟฟ้า	8	11.40
4	การใช้คอมพิวเตอร์	8	11.40
5	บัญชีและการเงิน	6	8.60
6	ช่างคอมพิวเตอร์	5	7.10
7	ช่างอิเล็กทรอนิกส์	4	5.70
8	ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า	3	4.30
9	การประดิษฐ์ดอกไม้	3	4.30
10	ทำผ้าบาติก	3	4.30
11	ช่างก่อสร้าง	2	2.90
12	การเพาะเห็ด	2	2.90
13	ช่างเสริมสวยและตัดผม	2	2.90
14	การขายและการตลาด	2	2.90
15	การร้อยลูกปัดคริสตัล	1	1.40
16	ด้านภาษาต่างประเทศ	1	1.40
17	เทคโนโลยีสารสนเทศ	1	1.40
รวม		70	100.00

ในภาพรวมของหลักสูตรทั้งหมด 17 หลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรมในระดับที่แตกต่างกัน พบว่า หลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรมมากที่สุด คือ หลักสูตรช่างยนต์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 14.30 รองลงมาคือ หลักสูตรการทำอาหารและขนมต่างๆ (ร้อยละ 12.90) หลักสูตรช่างไฟฟ้าและหลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์เป็นหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดเท่ากันคือคิดเป็นร้อยละ 11.40 หลักสูตรบัญชีและการเงิน (ร้อยละ 8.60) และหลักสูตรช่างคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 7.10) ตามลำดับ หลักสูตรที่เหลืออีกจำนวน 11 หลักสูตรนั้นเป็นหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในสัดส่วนที่น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรข้างต้น

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน

ตารางที่ 4.181 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน	ความถี่	ร้อยละ
1	อาจารย์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน	5	23.80
2	อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน	3	14.30
3	ผู้เรียนมีน้อย	2	9.50
4	ระยะเวลาไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน	2	9.50
5	สถานที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน	2	9.50
6	กลุ่มเป้าหมายมีแต่เยาวชน	1	4.80
7	สถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ไกล	1	4.80
8	ขาดบุคลากรที่มีฝีมือ	1	4.80
9	นักเรียนมาเรียนไม่ตรงเวลา	1	4.80
10	การเข้าเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่เลือกเรียนตามเพื่อน โดยที่ไม่สนใจความถนัดของตนเอง	1	4.80
11	หลักสูตรที่ฝึกอบรมไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน	1	4.80
12	โรงเรียนตั้งอยู่ห่างจากแหล่งชุมชน	1	4.80
	รวม	21	100.00

จากข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบันต่างๆ ของจังหวัดยะลา พบว่า ปัญหาอาจารย์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนเป็นปัญหาที่ผู้ตอบลงความเห็นตรงกันมากที่สุด คือคิดเป็นร้อยละ 23.80 ในขณะที่ปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ เช่น อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนมีน้อย หรือระยะเวลาไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน เป็นต้น นั้นเป็นปัญหาที่มีจำนวนร้อยละของผู้ตอบลดลงมาอย่างเห็นได้ชัด

กลุ่มประชาชน

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดยะลาที่เป็นกลุ่มประชาชนในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 95 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 5 ส่วน ตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ปัญหา อุปสรรคใน

การประกอบอาชีพเสริม ส่วนที่ 3 ข้อมูลการประกอบอาชีพเสริม ส่วนที่ 4 ข้อมูลการฝึกอบรม และ ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สรุปผลดังแสดงในตารางที่ 4.182 ถึง ตารางที่ 4.184 ดังนี้

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.182 ข้อมูลส่วนบุคคล

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	35	36.80
	หญิง	60	63.20
	รวม	95	100.00
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	3	3.20
	21-30 ปี	34	35.80
	31- 40 ปี	36	37.90
	41 – 50 ปี	14	14.70
	51 – 60 ปี	8	8.40
	รวม	95	100.00
ศาสนา	อิสลาม	81	85.30
	พุทธ	14	14.70
	รวม	95	100.00

ตารางที่ 4.182 ข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพการถือครองที่พักอาศัย		
เป็นของตนเอง	71	74.70
อาศัยอยู่กับผู้อื่น	11	11.60
เช่า	5	5.30
อื่นๆ	8	8.40
รวม	95	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	19	20.00
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	16	16.80
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	19	20.00
อาชีวศึกษา (ปวช.1-ปวช.3)	1	1.10
อนุปริญญา (ปวส.1-ปวส.2)	6	6.30
ปริญญาตรี	31	32.60
ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่สามารถอ่านออก เขียนได้	1	1.10
ไม่ได้เรียนหนังสือ และไม่สามารถอ่าน เขียนได้	2	2.10
รวม	95	100.00
สถานภาพการสมรส		
โสด	31	32.60
สมรส	60	63.20
หม้าย	4	4.20
รวม	95	100.00

จากตารางที่ 4.182 พบว่า

1) เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.20 ที่เหลือเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 36.80

2) อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.90 รองลงมาคืออายุระหว่าง 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.80 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.70 และอายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.40 ส่วนอายุต่ำกว่า 20 ปี มีสัดส่วนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.20

3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามคิดเป็นร้อยละ 85.30 รองลงมานับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 14.70

4) สถานภาพการถือครองที่พักอาศัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่พักอาศัยคิดเป็นร้อยละ 74.70 รองลงมาอาศัยอยู่กับผู้อื่นคิดเป็นร้อยละ 11.60 และเช่าที่พักอาศัยมีจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 5.30

5) ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 32.60 ขณะที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.1 - ป.6) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4 - ม.6) มีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 20.00 ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 1 - ม. 3) และอนุปริญญา (ปวส.1-ปวส.2) มีจำนวนร้อยละ 16.80 และ ร้อยละ 6.30 ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ และไม่สามารถอ่านออกเขียนได้มีสัดส่วนคิดเป็น ร้อยละ 2.10 ขณะที่กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา (ปวช.1-ปวช.3) และกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่สามารถอ่านออกเขียนได้มีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 1.1

6) สถานภาพการสมรส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคิดเป็นร้อยละ 63.20 รองลงมาได้แก่ โสดและหม้าย มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 32.60 และ 4.20 ตามลำดับ

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหลัก

ตารางที่ 4.183 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหลัก

ลำดับที่	อาชีพหลักที่ประกอบในปัจจุบัน	ความถี่	ร้อยละ
1	ทำสวนยางพารา	38	30.20
2	รับจ้าง	26	20.60
3	อื่นๆ	22	17.50
4	ค้าขาย	12	9.50
5	ทำสวนผลไม้	10	7.90
6	ทำนา	5	4.00
7	เลี้ยงสัตว์	5	4.00
8	ว่างงาน	4	3.20
9	ทำประมง	2	1.60
10	แม่บ้าน / พ่อบ้าน	2	1.60
	รวม	126	100.00

จากตาราง 4.183 พบว่า อาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่สูงสุด 3 อันดับแรกคือ อาชีพทำสวนยางพารา รับจ้าง และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 30.20, 20.60 และ 17.50 ตามลำดับ ส่วนอาชีพหลักที่มีความถี่ในอัตราร้อยละ 5 ขึ้นไป ได้แก่ ค้าขาย และทำสวนผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 9.50 และ 7.90 ตามลำดับ ส่วนอาชีพทำนาและเลี้ยงสัตว์มีความถี่ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 4.00 เช่นเดียวกับอาชีพทำประมงและอาชีพแม่บ้าน/พ่อบ้าน ก็มีความถี่ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 1.60 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ยังว่างงานมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 3.20

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้

ตารางที่ 4.184 ข้อมูลรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

รายได้รวม	สูงสุด	ต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
ต่อวัน (บาท)	1,000	150	306.30
ต่อเดือน (บาท)	30,000	600	8,813.52

จากตารางที่ 4.184 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้รวมต่อวันสูงสุดเท่ากับ 1,000 บาท และต่ำสุดเท่ากับ 150 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อวันเท่ากับ 306.30 บาท

นอกจากนี้ผลการสำรวจรายได้รวมต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้รวมต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 30,000 บาท และต่ำสุดเท่ากับ 600 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อเดือนเท่ากับ 8,813.52 บาท

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.185 ดังนี้

ตารางที่ 4.185 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบัน	ความถี่	ร้อยละ
1	เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่	52	30.40
2	สินค้าเกษตรราคาตก	15	8.80
3	ค่าแรงถูก รายได้น้อย และรายได้ไม่แน่นอน	15	8.80
4	สภาพอากาศที่ไม่อำนวยต่อการทำงาน	15	8.80
5	ไม่มีทุนในการประกอบอาชีพ	15	8.80

ตารางที่ 4.185 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบัน	ความถี่	ร้อยละ
6	ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นและปัญหาเศรษฐกิจ	9	5.30
7	ที่ทำงานอยู่ไกลจากบ้าน	8	4.70
8	งานไม่มั่นคง	6	3.50
9	เดินทางไม่สะดวก	5	2.90
10	ค่าแรงราคาถูกและรายได้ไม่พอจ่าย	5	2.90
11	ผลผลิตทางการเกษตรน้อยลง	5	2.90
12	ประชาชนในพื้นที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือต่อเจ้าหน้าที่รัฐ	4	2.30
13	สินค้าเน่าเสีย	2	1.20
14	ประชาชนบางส่วนมักซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ	2	1.20
15	ที่ทำกินไม่มีเอกสารสิทธิ์	2	1.20
16	ขาดทักษะในอาชีพที่ทำ	2	1.20
17	ไม่มีสวัสดิการ	2	1.20
18	เปลี่ยนนโยบายเนื่องจากเปลี่ยนผู้บริหาร	1	0.60
19	ปัญหามลภาวะและมลพิษในที่ทำงาน	1	0.60
20	ลักษณะของงานไม่เหมาะกับนิสัยหรือบุคลิกส่วนตัว	1	0.60
	เกิดโรคระบาดในพืชและศัตรูพืช	1	0.60
	ขาดเครื่องมือและเครื่องจักรที่ทันสมัยทำให้ผลิตสินค้า		
21	ไม่เพียงพอต่อความ	1	0.60
22	ทำเลค้าขายไม่ดี	1	0.60
23	ไม่มีตลาดรับซื้อของ	1	0.60
	รวม	171	100.00

จากตารางที่ 4.185 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันที่กลุ่มตัวอย่างตอบในระดับความถี่มากกว่าร้อยละ 5 มี 6 ประเด็น ได้แก่ เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ สินค้าเกษตรราคาตก ค่าแรงถูก รายได้น้อย และรายได้ไม่แน่นอน สภาพอากาศที่ไม่อำนวยต่อการทำงาน ไม่มีทุนในการประกอบอาชีพ และต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นและปัญหาเศรษฐกิจ ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริม

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริมในประเด็นความต้องการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม และประวัติการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริม ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.186 และตารางที่ 4.187 ดังนี้

3.1 ความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ผลการสำรวจความต้องการเข้าอบรมความรู้ สำหรับการประกอบอาชีพเสริม นำเสนอเป็นภาพรวมและรายละเอียดดังตารางที่ 4.185.1 และตาราง 4.186

ตารางที่ 4.185.1 ภาพรวมของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ลำดับที่	ความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม	ความถี่	ร้อยละ
1	อื่นๆ	95	45.20
2	ทำการเกษตรอื่นๆ	37	17.60
3	เลี้ยงสัตว์	35	16.70
4	ทำประมง	14	6.70
5	ทำสวนผลไม้	12	5.70
6	ค้าขาย	11	5.20
7	ทำสวนยางพารา	6	2.90
	รวม	210	100.00

จากตารางที่ 4.185.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการเข้ารับการอบรมความรู้อื่นๆมีระดับความถี่สูงสุดคือร้อยละ 45.20 รองลงมาได้แก่ ความรู้ทำการเกษตรอื่นๆ การเลี้ยงสัตว์ และทำประมงคิดเป็นร้อยละ 17.60, 16.70 และ 6.70 ตามลำดับ ขณะที่ความต้องการอบรมความรู้การทำสวนผลไม้ และสำหรับการค้าขายมีความถี่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 5.70 และ 5.20 ตามลำดับ ส่วนความต้องการความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพารา มีเพียงร้อยละ 2.90 ทั้งนี้ สามารถแสดงรายละเอียดของหลักสูตรที่เป็นความต้องการของกลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยได้ดังตารางที่ 4.185

ตารางที่ 4.186 รายละเอียดของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ลำดับที่	หลักสูตรที่ต้องการ	ความถี่	ร้อยละ
1	การทำอาหารและขนมต่างๆ	30	15.20
2	การตัดเย็บเสื้อผ้า	23	11.60
3	การปลูกพืชผักสวนครัว	14	7.10
4	การเลี้ยงปลา	12	6.10
5	การขายและการตลาด	11	5.60
6	การเลี้ยงไก่เนื้อ	9	4.50
7	ช่างอิเล็กทรอนิกส์ / คอมพิวเตอร์	9	4.50
8	อื่นๆ	9	4.50
9	ช่างเสริมสวย / ตัดผม	8	4.00
10	การกรีดยาง	6	3.00
11	การเลี้ยงไก่ไข่	6	3.00
12	การปลูกลองกอง	5	2.50
13	การปลูกส้ม	5	2.50
14	การเลี้ยงเป็ด	5	2.50
15	การเลี้ยงโคเนื้อ	5	2.50
16	การเลี้ยงแพะ	5	2.50
17	ช่างซ่อมโทรศัพท์	5	2.50
18	การปลูกพืชไร่เศรษฐกิจ	4	2.00
19	การปลูกพืชสมุนไพร	4	2.00
20	การจัดดอกไม้	3	1.50
21	การเลี้ยงกุ้ง	2	1.00
22	การปลูกไม้ยืนต้น	2	1.00
23	ช่างยนต์	2	1.00
24	ช่างไฟฟ้า	2	1.00
25	การบัญชี / การเงิน	2	1.00

ตารางที่ 4.186 รายละเอียดของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม (ต่อ)

ลำดับที่	หลักสูตรที่ต้องการ	ความถี่	ร้อยละ
26	งานบริการต่างๆ	2	1.00
27	การปลูกเงาะ	1	0.50
28	การปลูกมังคุด	1	0.50
29	การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	1	0.50
30	การเลี้ยงโคขุน	1	0.50
31	การเลี้ยงแกะ	1	0.50
32	การเลี้ยงหมู	1	0.50
33	ช่างเชื่อมโลหะ	1	0.50
34	ช่างก่อสร้าง	1	0.50
รวม		198	100.00

จากตารางที่ 4.186 พบว่า

- 1) ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 10.00 ขึ้นไป มี 2 หลักสูตร คือ การทำอาหารและขนมต่างๆ และการตัดเย็บเสื้อผ้า
- 2) ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 5.00 ขึ้นไปแต่ไม่ถึงร้อยละ 10.00 มี 3 หลักสูตร คือ การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงปลา และการขายและการตลาด
- 3) ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 3 ขึ้นไปแต่ไม่ถึงร้อยละ 5.00 มี 6 หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละ 4.50 เท่ากันมี 3 หลักสูตร คือ การเลี้ยงไก่เนื้อ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ / คอมพิวเตอร์ และหลักสูตรอื่นๆ รองลงมาได้แก่ ช่างเสริมสวย / ตัดผม กวีตย และ การเลี้ยงไก่ไข่

3.2 ประวัติการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

จากการสำรวจการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริมได้ข้อสรุปดังตาราง

4.187 และตาราง 4.188

ตารางที่ 4.187 ประวัติการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

การอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในรอบปีที่ผ่านมา (2552) จนถึงปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
เคย	36	37.90
ไม่เคย	59	62.10
รวม	95	100.00

จากตารางที่ 4.187 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 62.10 ไม่เคยเข้ารับการอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม มีเพียงส่วนน้อยคิดเป็นร้อยละ 37.90 ที่เคยเข้ารับการอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ตารางที่ 4.188 สรุปหลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552) และการนำไปใช้

ลำดับที่	หลักสูตรที่เคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)	ความถี่	การประกอบอาชีพเสริม	
			นำไปใช้	ไม่ได้นำไปใช้
1	การทำขนม (เบเกอรี่)	6	5	1
2	เสริมธุรกิจพอเพียง	5	5	0
3	การเลี้ยงโคเนื้อ	5	1	4
4	ทำปุ๋ยหมักชีวภาพ	3	2	1
5	หลักสูตร โปรแกรม power point	3	3	0
6	การเลี้ยงปลาดุกในท่อพลาสติก	3	3	0
7	การจัดทำบัญชีครัวเรือน	2	2	0
8	การเพาะเห็ด	2	1	1
9	การเลี้ยงปลา	2	1	1
10	ชาชักเยาวชน ร้านน้ำชา	2	1	1
11	คอมพิวเตอร์เบื้องต้น	2	1	1
12	การเลี้ยงแพะ	2	2	0
13	การให้บริการ	2		2
14	ฝึกการเป็นวิทยากร	1	1	0
15	ปักคอกกล้วยฝักคลุมหม	1	1	0
16	อบรมวิธีการกรีดยาง	1	1	0
17	การพัฒนาการเกษตรยั่งยืน	1	1	0
18	การส่งเสริมอาชีพเลี้ยงสัตว์	1	1	0
19	การทำของชำร่วย	1		1

ตารางที่ 4.188 สรุปหลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552) และการนำไปใช้

ลำดับที่	หลักสูตรที่เคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)	ความถี่	การประกอบอาชีพเสริม	
			นำไปใช้	ไม่ได้นำไปใช้
20	ปึกจักร	1		1
21	ตัดเย็บเสื้อผ้า	1	1	0
22	หลักสูตรชนมไทย	1		1
23	หลักสูตรธุรกิจพิมพ์งาน	1	1	0
24	การทำอาหารไทย	1		1
	รวม	50	34	16
	ร้อยละ	100.00	68.00	32.00

จากตารางที่ 4.188 อธิบายได้ว่า โดยภาพรวมของการเข้าอบรมหลักสูตรต่างๆของกลุ่มตัวอย่างในรอบปี 2552 ที่ผ่านมามีการนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพเสริมร้อยละ 68.00 ส่วนอีกร้อยละ 32.00 ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพเสริม

ตารางที่ 4.189 สรุปเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)

ลำดับที่	เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)	ความถี่	ร้อยละ
1	ไม่มีเวลาหรือเวลาว่างไม่ตรงกับช่วงเวลาฝึกอบรม	50	52.60
2	เดินทางไปกลับระหว่างการเดินทางไกล และไม่สะดวก	24	25.30
3	สถานที่ไม่เอื้ออำนวย	5	5.30
4	หลักสูตรที่มาฝึกให้ไม่ตรงตามความต้องการ	5	5.30
5	การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง	4	4.20
6	ไม่มีโอกาสเข้าร่วม	3	3.20
7	สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง	2	2.10
8	ไม่เห็นประโยชน์จากการฝึกอบรมเพราะไม่มีทุน	1	1.10
9	ไม่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม	1	1.10
	รวม	95	100.00

จากตารางที่ 4.189 พบว่าการที่กลุ่มตัวอย่างไม่มีเวลาหรือมีเวลาว่างไม่ตรงกับช่วงเวลาฝึกอบรมเป็นสาเหตุที่มีความถี่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.60 รองลงมา คือ การเดินทางไปกลับระหว่างการเดินทางไกลและไม่สะดวก คิดเป็นร้อยละ 25.30 ส่วนสาเหตุอื่นๆมีความถี่ใกล้เคียงกัน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้สอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมเพื่อการประกอบอาชีพในประเด็นต่างๆ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.190 ถึง ตารางที่..... ดังนี้

ตารางที่ 4.190 ข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
1 - 2 วัน	41	43.20
3 - 4 วัน	31	32.60
5 - 6 วัน	11	11.60
7 วันหรือมากกว่า	12	12.60
รวม	95	100.00

จากตารางที่ 4.190 พบว่า ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเลือกมากเป็นอันดับ 1 และ 2 คือ ระยะเวลา 1- 2 วัน คิดเป็นร้อยละ 43.20 และระยะเวลา 3 - 4 วัน คิดเป็นร้อยละ 32.60 ส่วนระยะเวลาการฝึกอบรม 7 วันหรือมากกว่า และระยะเวลาฝึกอบรม 5 - 6 วัน มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 12.60 และ 11.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.191 ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเดือนที่เหมาะสมในการฝึกอบรม

ช่วงเดือนที่เหมาะสมในการจัดฝึกอบรมที่กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าร่วมได้	ความถี่	ร้อยละ
มกราคม	15	10.80
กุมภาพันธ์	4	2.90
มีนาคม	9	6.50
เมษายน	40	28.80
พฤษภาคม	24	17.30
มิถุนายน	15	10.80
กรกฎาคม	4	2.90
สิงหาคม	2	1.40
กันยายน	1	0.70
ตุลาคม	6	4.30
พฤศจิกายน	9	6.50
ธันวาคม	10	7.20
รวม	139	100.0

จากตารางที่ 4.191 พบว่า เดือนเมษายน เป็นเดือนที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบในความถี่สูงสุด คือ ร้อยละ 28.8 รองลงมา คือ เดือนพฤษภาคม คิดเป็นร้อยละ 17.30 ในขณะที่เดือนมกราคม และ มิถุนายน มีสัดส่วนของความถี่ในระดับเดียวกัน คือ ร้อยละ 10.80 ส่วนเดือนธันวาคม เป็นช่วงเวลา ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกในระดับความถี่คิดเป็นร้อยละ 7.20 ขณะที่เดือนมีนาคมและพฤศจิกายนมีสัดส่วน ของความถี่ในระดับเดียวกัน คือ ร้อยละ 6.50 ส่วนเดือนที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้จัดฝึกอบรมใน ระดับความถี่ต่ำที่สุด คือ กันยายน

ตารางที่ 4.192 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่เหมาะสมและสะดวกในการฝึกอบรม

สถานที่ฝึกอบรมที่เหมาะสมและสะดวก	ความถี่	ร้อยละ
ยะลา	91	83.50
ปัตตานี	9	8.30
สงขลา	6	5.50
นราธิวาส	3	2.80
รวม	109	100.00

จากตารางที่ 4.192 พบว่า ยะลาเป็นจังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้เป็นสถานที่ในการ ฝึกอบรมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 83.50 รองลงมาได้แก่ ปัตตานีและสงขลา คิดเป็นร้อยละ 8.30 และ 5.50 ตามลำดับ ส่วนนราธิวาสเป็นจังหวัดที่ถูกเลือกน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.80

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่ม ตัวอย่าง ได้ข้อสรุปดังตารางที่ 4.193 ดังนี้

ตารางที่ 4.193 สรุปข้อเสนอแนะต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรเป็นหลักสูตรที่สามารถเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพได้	28	28.60
2	เป็นหลักสูตรที่สามารถเพิ่มรายได้หรือสร้างอาชีพได้	19	19.40
3	ฝึกอาชีพตามความต้องการของผู้เข้าร่วม	9	9.20
4	ควรฝึกอบรมในพื้นที่	8	8.20
5	วิทยากรควรให้ความรู้เพิ่มเติมที่และทำงานอย่างจริงจัง	7	7.10

ตารางที่ 4.193 สรุปข้อเสนอแนะต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
6	ควรจัดหาตลาดและพัฒนาสินค้าเพื่อต่อยอด	5	5.10
7	ควรอบรมในเวลาที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพของคนในพื้นที่	4	4.10
8	ควรให้ประกาศนียบัตร	3	3.1
9	อยากให้มีการมอบอุปกรณ์หลังการฝึก	3	3.1
10	ควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริง	3	3.1
11	ควรปรับเวลาในการอบรมให้เหมาะสมกับหลักสูตร	2	2.0
12	มีการประเมินหรือทดสอบความรู้หลังฝึกอบรม	2	2.0
13	อยากให้จัดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง	1	1.0
14	ควรให้ทุนหลังจากฝึกอบรมเสร็จเพื่อเปิดกิจการส่วนตัว และสร้างรายได้	1	1.0
15	ควรสนับสนุนค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเดินทางแก่ผู้เข้าอบรม	1	1.0
16	ควรจัดอบรมเป็นระยะๆ เพื่อเปิดโอกาสการเข้าอบรมอย่างทั่วถึง	1	1.0
17	อุปกรณ์ในการอบรมไม่เพียงพอ	1	1.0
รวม		98	100.0

จากตารางที่ 4.193 พบว่าภาพรวมของข้อเสนอแนะที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้ไว้มีหลากหลายมิติสรุปได้ทั้งหมด 17 ข้อ แต่ข้อเสนอแนะที่มีระดับความถี่มากที่สุด (ร้อยละ 28.6) คือ ควรเป็นหลักสูตรที่สามารถเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพได้ รองลงมา คือ ควรเป็นหลักสูตรที่สามารถเพิ่มรายได้หรือสร้างอาชีพได้ คิดเป็นร้อยละ 19.4 ส่วนข้อเสนอแนะที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 5 แต่ไม่เกินร้อยละ 10 มี 4 ข้อ ประกอบด้วย ควรฝึกอาชีพตามความต้องการของผู้เข้าร่วม ควรฝึกอบรมในพื้นที่วิทยากรควรให้ความรู้เพิ่มเติมที่และทำงานอย่างจริงจัง และ ควรจัดหาตลาดและพัฒนาสินค้าเพื่อต่อยอด

จังหวัดปัตตานี

กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดปัตตานีที่เป็นกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 23 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 4 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ และส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และ ผลิตภัณฑ์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐในจังหวัดปัตตานี ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.194 ดังนี้

1.1 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

ตารางที่ 4.194 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

หน่วยงานที่สังกัด	ความถี่	ร้อยละ
องค์การบริหารส่วนตำบล	5	21.70
กรมการพัฒนาชุมชน	5	21.70
กรมการศึกษานอกโรงเรียน	4	17.40
ศูนย์พัฒนาจังหวัด	2	8.70
เกษตรจังหวัด	2	8.70
โรงเรียน	1	4.30
บริษัทขนส่ง จำกัด	1	4.30
เทศบาล	1	4.30
กระทรวงมหาดไทย	1	4.30
กรมประมง	1	4.30
รวม	23	100.00

จากตารางที่ 4.194 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล และกรมการพัฒนาชุมชนมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 21.70 รองลงมาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน คิด

เป็นร้อยละ 17.40 สังกัดศูนย์พัฒนาจังหวัด และเกษตรจังหวัด มีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 8.70 ที่เหลือมีสัดส่วนที่เท่ากัน คือร้อยละ 4.30

1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.195 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	8	34.80
หญิง	15	65.20
รวม	23	100.00
อายุ		
21 – 30 ปี	3	13.00
31 – 40 ปี	16	69.60
41 – 50 ปี	3	13.00
51 – 60 ปี	1	4.30
รวม	23	100.0
ศาสนา		
ศาสนาอิสลาม	13	56.50
ศาสนาพุทธ	10	43.50
รวม	23	100.00
ภูมิลำเนา		
เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ	12	52.20
เป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจ แต่ต่างอำเภอ	4	17.40
เป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น	7	30.4
รวม	23	100.0
ระดับการศึกษา		
อาชีวศึกษา (ปวช.1-ปวช.3)	1	4.30
ปริญญาตรี	19	82.60
สูงกว่าปริญญาตรี	3	13.00
รวม	23	100.00

จากตารางที่ 4.195 พบว่า

1) เพศ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.20 เป็นเพศหญิง และอีกร้อยละ 34.80 เป็นเพศชาย

2) อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 69.60 ส่วนกลุ่มอายุระหว่าง 21 - 30 ปี และ 41 - 50 ปี มีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 13.00 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุระหว่าง 51 - 60 ปี สัดส่วนน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 4.30

3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.50 นับถือศาสนาอิสลามส่วนอีกร้อยละ 43.50 นับถือศาสนาพุทธ

4) ภูมิลำเนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ คิดเป็นร้อยละ 52.20 รองลงมาเป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่นคิดเป็นร้อยละ 30.40 และเป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจ แต่ต่างอำเภอ เพียงร้อยละ 17.40

5) ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 82.6 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี รองลงมาจบการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 13.00 ที่เหลืออีกร้อยละ 4.30 จบการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา (ปวช.1-ปวช.3)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน

จากการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพ ด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.196

ตารางที่ 4.196 นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	นโยบายในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ให้ความรู้ ทักษะ ความชำนาญ	11	39.30
2	สนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพ	5	17.90
3	หาช่องทางการจัดจำหน่าย ตลาด	3	10.70
4	สร้างรายได้	2	7.10
5	พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ	2	7.10
6	สนับสนุนด้านงบประมาณ	1	3.60
7	สนับสนุนการแปรรูปผลผลิต	1	3.60
8	จัดฝึกอบรมตามความต้องการประชาชน	1	3.60
9	ปรับปรุงคุณภาพ มาตรฐานสินค้า	1	3.60
10	นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	1	3.60
	รวม	28	100.00

จากตารางที่ 4.196 พบว่าหน่วยงานส่วนใหญ่กำหนดนโยบายในการให้ความรู้ ทักษะ ความชำนาญ คิดเป็นร้อยละ 39.30 รองลงมาได้แก่ นโยบายสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการหาช่องทางการจัดจำหน่าย ตลาด คิดเป็นร้อยละ 17.90 และ 10.70 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าหน่วยงานมีนโยบายสร้างรายได้ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆในระดับความถี่ที่เท่ากัน คือร้อยละ 7.10 ที่เหลือประกอบด้วยนโยบายต่อไปนี สนับสนุนด้านงบประมาณ จัดฝึกอบรมตามความต้องการประชาชน ปรับปรุงคุณภาพ มาตรฐานสินค้า และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้

ตารางที่ 4.197 สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่

ลำดับที่	บทบาทในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ให้ความรู้ พัฒนาศักยภาพ เพิ่มทักษะ ให้คำแนะนำ	12	26.10
2	สนับสนุนด้านงบประมาณ	7	15.20
3	จัดอบรมตามความต้องการประชาชน	7	15.20
4	สนับสนุนการรวมกลุ่ม	5	10.90
5	เสริมสร้างรายได้ ลดรายจ่าย	4	8.70
6	ให้ความรู้ด้านการจัดการ การบริหาร การบัญชี	4	8.70
7	พัฒนามาตรฐาน คุณภาพของผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	3	6.50
8	สนับสนุนการแปรรูปผลผลิต	2	4.30
9	ให้ความรู้เกี่ยวกับการครองสิทธิ์	1	2.20
10	สนับสนุนการแปรรูปผลผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์	1	2.20
รวม		46	100.00

จากตารางที่ 4.197 พบว่าบทบาทที่หน่วยงานมีมากที่สุด คือ ให้ความรู้ พัฒนาศักยภาพ เพิ่มทักษะ ให้คำแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 26.10 รองลงมามีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 15.20) คือ ได้แก่ สนับสนุนด้านงบประมาณและจัดอบรมตามความต้องการประชาชน ส่วนนโยบายสนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นอีกนโยบายหนึ่งซึ่งมีค่าความถี่ร้อยละ 10.90 นโยบายเสริมสร้างรายได้ ลดรายจ่าย และ ให้ความรู้ด้านการจัดการ การบริหาร การบัญชี มีระดับความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 8.70 ที่เหลือเป็นนโยบายด้านต่างๆ ได้แก่ พัฒนามาตรฐาน คุณภาพของผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ สนับสนุนการแปรรูปผลผลิต ให้ความรู้เกี่ยวกับการครองสิทธิ์ และสนับสนุนการแปรรูปผลผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์

จากการสำรวจข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.198 ถึง ตารางที่ 4.202

ตารางที่ 4.198 สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	ความถี่	ร้อยละ
1	บุญดู	13	23.60
2	ลูกหยีแปรรูป	10	18.20
3	ข้าวเกรียบ	4	7.30
4	หมวกกะปิเยาะ	3	5.50
5	กะปิ	2	3.60
6	ผ้าคลุมผม	2	3.60
7	เครื่องจักสานไม้ไผ่	2	3.60
8	ปลาเค็ม	2	3.60
9	เรือกอและประดิษฐ์	2	3.60
10	กรีซ	2	3.60
11	โรตีสีกรอบ	1	1.80
12	ถั่วลิสงแปรรูป	1	1.80
13	ข้าวสังหยด	1	1.80
14	เสื่อกระจูด	1	1.80
15	เสื่อผ้ามุลิม	1	1.80
16	ดอกไม้จันทร์	1	1.80
17	กุ้งแห้ง	1	1.80
18	ใบไม้สีทองใส่กรอบ	1	1.80
19	ปลาตากแห้ง	1	1.80
20	กรรณก	1	1.80
21	ชิงแปรรูป	1	1.80
22	ผ้าบาติก	1	1.80
23	พัต	1	1.80
	รวม	55	100.00

จากตารางที่ 4.198 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 23.60) เห็นว่า บูดูเป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นที่สุดของจังหวัดปัตตานี รองลงมาอีก 3 อันดับ ได้แก่ ลูกหยีแปรรูป ข้าวเกรียบ และหมวกกะปิเยาะ คิดเป็นร้อยละ 18.20 , 7.30 และ 5.50 ตามลำดับ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงกัน (คิดเป็นร้อยละ 3.60) ว่า กะปิ ผักลุมพม เครื่องจักสานไม้ไผ่ ปลาเค็ม เรือกอและประดิษฐ์ และกริช ก็เป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของจังหวัดปัตตานีเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.199 สรุปปัญหาด้านผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดความทันสมัย แปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	10	30.30
2	มาตรฐาน คุณภาพต่ำ ยังไม่เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์	6	18.20
3	ต้นทุนผลิตสูง	4	12.10
4	วิธีการผลิตล้าหลัง ใช้เวลานาน ไม่มีความประณีต	4	12.10
5	ฝีมือแรงงานที่ไม่แน่นอน	3	9.10
6	ผลผลิตขึ้นอยู่กับฤดูกาล ไม่มีความแน่นอน	2	6.10
7	ขาดผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสินค้า	2	6.10
8	มีคู่แข่งมาก	1	3.00
9	ผลิตไม่พอจำหน่าย	1	3.00
รวม		33	100.00

จากตารางที่ 4.199 พบว่าร้อยละ 30.30 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์คือ ขาดความทันสมัย แปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ รองลงมา ได้แก่ มาตรฐาน คุณภาพต่ำ ยังไม่เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 18.20 ขณะเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันว่าต้นทุนผลิตสูง และวิธีการผลิตล้าหลัง ใช้เวลานาน ไม่มีความประณีต (ร้อยละ 12.10) ก็เป็นปัญหาด้านผลิตภัณฑ์เช่นกัน ส่วนปัญหาอื่นๆที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในสัดส่วนที่ลดลงมา คือ ผลผลิตขึ้นอยู่กับฤดูกาล ไม่มีความแน่นอน และขาดผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสินค้า ที่เหลือเป็นปัญหาด้านการมีคู่แข่งมากและผลิตไม่พอจำหน่าย

ตารางที่ 4.200 สรุปปัญหาด้านราคา

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านราคา	ความถี่	ร้อยละ
1	ราคาไม่แน่นอน มักตกต่ำ	10	71.40
2	ราคาสูงเกิน ผู้ซื้อไม่ซื้อ	4	28.60
รวม		14	100.0

จากตารางที่ 4.200 พบว่า ปัญหาด้านราคาในกลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ราคาไม่แน่นอน มักตกต่ำ (ร้อยละ 71.40) ส่วนการที่ราคาสูงเกิน ผู้ซื้อไม่ซื้อ เป็นปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในระดับที่น้อยกว่า (ร้อยละ 28.60)

ตารางที่ 4.201 สรุปปัญหาด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ความถี่	ร้อยละ
1	ช่องทางการจำหน่ายมีน้อย ตลาดยังแคบ	12	75.00
2	ขาดคนกลาง	1	6.30
3	ตลาดไม่มีความแน่นอน ไม่ถาวร	1	6.30
4	มีการผูกขาดตลาด	1	6.30
5	มีการจัดงานแสดงสินค้าน้อยมาก	1	6.30
	รวม	16	100.00

จากตารางที่ 4.201 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 75 เห็นว่า ปัญหาช่องทางการจำหน่ายมีน้อย ตลาดยังแคบ เป็นปัญหาอันดับหนึ่ง ส่วนปัญหาอื่นที่เหลือ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในระดับความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 6.3) คือ ขาดคนกลาง ตลาดไม่มีความแน่นอน ไม่ถาวร มีการผูกขาดตลาด และมีการจัดงานแสดงสินค้าน้อยมาก

ตารางที่ 4.202 สรุปปัญหาด้านการส่งเสริมการขาย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการขาย	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดโปรโมชั่นที่ดี	7	46.70
2	ขาดหน่วยงานที่เข้าช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง	5	33.30
3	ขาดความรู้ในการส่งเสริมการขายได้เอง	3	20.00
	รวม	15	100.00

จากตารางที่ 4.202 พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมการขายมี 3 ประเด็นตามลำดับความถี่ คือ ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดโปรโมชั่นที่ดี (ร้อยละ 46.70) ขาดหน่วยงานที่เข้าช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 33.30) และขาดความรู้ในการส่งเสริมการขายได้เอง (ร้อยละ 20.00)

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์

จากการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.203 ถึงตารางที่ 4.205 ดังนี้

ตารางที่ 4.203 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	ต้องเพิ่มทักษะ ความรู้ ความชำนาญ	11	61.10
2	ขาดแรงงานในพื้นที่	2	11.10
3	ขาดผู้ประกอบการที่รองรับแรงงานได้	2	11.10
4	แรงงานขาดการอบรมอย่างต่อเนื่อง	2	11.10
5	แรงงานขาดความสนใจจริง	1	5.60
	รวม	18	100.00

จากตารางที่ 4.203 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 61.10 ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแรงงาน คือ ต้องเพิ่มทักษะ ความรู้ ความชำนาญ ในระดับความถี่มากที่สุด ส่วนในด้านปัญหาพบว่ายังคงมีปัญหาต่างๆ ได้แก่ ขาดแรงงานในพื้นที่ขาดผู้ประกอบการที่รองรับแรงงานได้ แรงงานขาดการอบรมอย่างต่อเนื่อง และแรงงานขาดความสนใจจริง

ตารางที่ 4.204 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดการสนับสนุนทางการตลาด ช่องทางจำหน่ายแคบ	11	68.80
2	ไม่มีตลาดรองรับ ตลาดไม่รู้จักสินค้า	3	18.80
3	งานแสดงสินค้าน้อย	1	6.30
4	ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง	1	6.30
	รวม	16	100.00

จากตารางที่ 4.204 พบว่า ในประเด็นการพัฒนาตลาด กลุ่มตัวอย่างนำเสนอเฉพาะปัญหา โดยไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะ ปัญหาที่มีความถี่สูงสุด (ร้อยละ 68.80) คือ ขาดการสนับสนุนทางการตลาด ช่องทางจำหน่ายแคบ รองลงมา คือ ไม่มีตลาดรองรับ คิดเป็นร้อยละ 18.80 ส่วนปัญหาอีก 2 ข้อที่มีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 6.30) ได้แก่ งานแสดงสินค้าน้อยและขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง

ตารางที่ 4.205 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่แปลกใหม่ โดดเด่น	13	72.20
2	การผลิตต้องมีมาตรฐาน คุณภาพสูงกว่านี้	3	16.70
3	ผลิตภัณฑ์ล้นตลาด	1	5.60
4	ภาครัฐควรช่วยจัดระบบผลิตภัณฑ์ให้ดี ไม่ซับซ้อน บริหารง่าย	1	5.60
รวม		18	100.00

จากตารางที่ 4.205 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.20) ระบุว่าปัญหาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คือ ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่แปลกใหม่ โดดเด่น รองลงมา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ล้นตลาด ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มี 2 ประเด็น คือ การผลิตต้องมีมาตรฐาน คุณภาพสูงกว่านี้ และภาครัฐควรช่วยจัดระบบผลิตภัณฑ์ให้ดี ไม่ซับซ้อน บริหารง่าย

กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชน

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดปัตตานีที่เป็นกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 24 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 4 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ และส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชนในจังหวัดปัตตานี ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.206 และตารางที่ 4.207 ดังนี้

1.1 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

ตารางที่ 4.206 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

ชื่อสมาคม/ชมรม/สมาพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มแม่บ้าน	7	29.20
กลุ่มปอเนาะ	2	8.30
องค์กรชุมชน	2	8.30
กลุ่มสตรี	1	4.20
กลุ่มจักสาน	1	4.20
กลุ่มชมรมคนรักกีฬา	1	4.20
กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี	1	4.20
กลุ่มตาดีดา	1	4.20
กลุ่มไม้ประดับ	1	4.20
กลุ่มศิลปะประดิษฐ์	1	4.20
กลุ่มสตรีปีกจักร	1	4.20
กลุ่มสตรีแปรรู้อาหาร	1	4.20
กลุ่มสยามนิสสัน	1	4.20
กลุ่มสหกรณ์ชุมชน	1	4.20
กลุ่มสาริตการตลาด	1	4.20
กลุ่มสุขภาพการโยธา	1	4.20
รวม	24	100.00

จากตารางที่ 4.206 พบว่า กลุ่มตัวอย่างสังกัดกลุ่มแม่บ้านมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.20 รองลงมามีสัดส่วนเท่ากัน (ร้อยละ 8.30) คือ กลุ่มปอเนาะและองค์กรชุมชน ที่เหลือสังกัดกลุ่มอื่นที่แตกต่างกันไป โดยมีสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 4.20

1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.207 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	8	33.30
	หญิง	16	66.70
	รวม	24	100.00
อายุ			
	21-30 ปี	3	12.50
	31- 40 ปี	13	54.20
	41 – 50 ปี	5	20.80
	51 – 60 ปี	2	8.30
	61 ปีขึ้นไป	1	4.20
	รวม	24	100.00
ศาสนา			
	ศาสนาอิสลาม	16	66.70
	ศาสนาพุทธ	8	33.30
	รวม	24	100.0
ภูมิลำเนาเดิม			
	เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ	21	87.50
	เป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น	3	12.50
	รวม	24	100.00
ระดับการศึกษา			
	ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	2	8.30
	มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	8	33.30
	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	7	29.20
	อาชีวศึกษา (ปวช.1-ปวช.3)	1	4.20
	ปริญญาตรี	6	25.00
	รวม	24	100.00

จากตารางที่ 4.207 พบว่า

- 1) เพศ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66.70 เป็นเพศหญิง และอีกร้อยละ 33.30 เป็นเพศชาย
- 2) อายุ กลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีร้อยละ 54.20 รองลงมามีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.80 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุระหว่าง 21 - 30 ปี และช่วงอายุระหว่าง 51 - 60 ปี มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 12.50 และ 8.30 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.20 คือ กลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป
- 3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.70 นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนอีกร้อยละ 33.30 นับถือศาสนาพุทธ
- 4) ภูมิลำเนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ คิดเป็นร้อยละ 87.50 และส่วนน้อยเป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่นคิดเป็นร้อยละ 12.50
- 5) ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) คิดเป็นร้อยละ 33.30 และจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) ร้อยละ 29.20 ขณะที่จบปริญญาตรี มีร้อยละ 25.00 ที่เหลืออีกร้อยละ 8.30 และ 4.20 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6) และ อาชีวศึกษา (ปวช.1-ปวช.3) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน

จากการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพ ด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.208 และตารางที่ 4.209 ดังนี้

ตารางที่ 4.208 นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	นโยบายในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ส่งเสริมการเพิ่มเติมความรู้/ฝึกทักษะฝีมือ	32	80.00
2	การสร้างเครือข่าย/จัดตั้งกลุ่ม/ชมรม	2	5.00
3	การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน	2	5.00
4	สนับสนุนกลุ่มว่างงานให้มีรายได้และอาชีพ	2	5.00
5	สนับสนุนแรงงาน/วัตถุดิบภายในท้องถิ่น	1	2.50
6	นโยบายเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพ	1	2.50
	รวม	40	100.00

จากตารางที่ 4.208 พบว่าหน่วยงานส่วนใหญ่ร้อยละ 80.00 มีนโยบายในการส่งเสริมการเพิ่มเติมความรู้ / ฝึกทักษะฝีมือ รองลงมามีความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 5.00 ได้แก่ การสร้างเครือข่าย /

จัดตั้งกลุ่ม/ชมรม การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน และสนับสนุนกลุ่มว่างงานให้มีรายได้และอาชีพ ที่เหลือเป็นนโยบายเกี่ยวกับการสนับสนุนแรงงาน/วัตถุดิบภายในท้องถิ่นและนโยบายเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพ

ตารางที่ 4.209 สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่

ลำดับที่	บทบาทในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	จัดฝึกอบรมวิชาชีพ/ฝึกทักษะทางด้านอาชีพเพิ่มเติม	4	23.50
2	จัดทัศนศึกษาดูงาน	3	17.60
3	จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	3	17.60
4	ช่วยส่งเสริมประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จักเพิ่มเติมมากขึ้น	2	11.80
5	การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับสมัยนิยม	2	11.80
6	สร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ในพื้นที่โดยการแปรรูป	2	11.80
7	สนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมการฝึกอาชีพ	1	5.90
รวม		17	100.00

จากตารางที่ 4.209 พบว่าบทบาทที่หน่วยงานมีมากที่สุด คือ จัดฝึกอบรมวิชาชีพ/ฝึกทักษะทางด้านอาชีพเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 23.50 รองลงมามีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 17.60) ได้แก่ จัดทัศนศึกษาดูงาน และจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เช่นเดียวกับบทบาทอีก 3 ข้อก็มีความถี่เท่ากัน คือร้อยละ 11.80 ประกอบด้วย ช่วยส่งเสริมประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จักเพิ่มเติมมากขึ้น การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับสมัยนิยม และสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ในพื้นที่โดยการแปรรูป

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์

จากการสำรวจข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.210 ถึง ตารางที่ 4.214 ดังนี้

ตารางที่ 4.210 สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	ความถี่	ร้อยละ
1	ลูกหยีกวน	8	22.20
2	บุดู	6	16.70
3	ข้าวเกรียบ	3	8.30
4	ผ้าคลุมผม	3	8.30
5	หมวกกะปิเยาะ	3	8.30
6	ข้าวขวัญ, ข้าวตัง	1	2.80
7	ถั่วโงษา	1	2.80
8	รูปภาพ	1	2.80
9	ชุดกะเมอ	1	2.80
10	กระดัง	1	2.80
11	อาหารทะเลสด	1	2.80
12	ไก่กอลและ	1	2.80
13	เรือกอลและ	1	2.80
14	โรตีสีกรอบ	1	2.80
15	มะพร้าว	1	2.80
16	ข้าวย่ำสมุนไพร	1	2.80
17	กรรณก	1	2.80
18	กล้วยเส้น	1	2.80
	รวม	36	100.00

จากตารางที่ 4.210 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 22.20 เห็นว่า ลูกหยีกวนเป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นที่สุดของจังหวัดปัตตานี อันดับ 2 คือ บุดู (ร้อยละ 16.70) ขณะที่ข้าวเกรียบ ผ้าคลุมผม และ

หมวดกะปิเยาะ อยู่ในระดับรองลงมาซึ่งมีความถี่ร้อยละ 8.30 เท่ากัน ที่เหลือเป็นผลิตภัณฑ์อื่นที่แตกต่างกันซึ่งก็มีระดับความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 2.80

ตารางที่ 4.211 สรุปปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดวัตถุดิบในการผลิตสินค้า	4	21.10
2	ผลิตภัณฑ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ	3	15.80
3	สินค้าจากต่างประเทศได้รับความนิยมมากกว่า	3	15.80
4	ผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่ยอมรับ	3	15.80
5	สินค้าแต่ละชุมชนมีชนิดเดียวกัน	3	15.80
6	สินค้าล้นตลาด	1	5.30
7	สินค้าบางอย่างผลิตได้น้อย เพราะต้องใช้ฝีมือแรงงาน (หัตถกรรม)	1	5.30
8	สินค้าชำรุดได้ง่าย/การขนส่งยาก	1	5.30
	รวม	19	100.00

จากตารางที่ 4.211 พบว่าร้อยละ 21.1 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์คือ ขาดวัตถุดิบในการผลิตสินค้า รองลงมาซึ่งมีความถี่ที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 15.80 ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ สินค้าจากต่างประเทศได้รับความนิยมมากกว่า ผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่ยอมรับ และสินค้าแต่ละชุมชนมีชนิดเดียวกัน

ตารางที่ 4.212 สรุปปัญหาทางด้านราคา

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านราคา	ความถี่	ร้อยละ
1	วัตถุดิบมีราคาสูงขึ้นส่งผลให้ราคาสินค้าต้องปรับเพิ่มขึ้นด้วย	9	64.30
2	การถูกกดราคาจากการแข่งขัน	3	21.40
3	ราคาผลิตภัณฑ์มีความผันผวน	2	14.30
	รวม	14	100.00

จากตารางที่ 4.212 พบว่า ปัญหาด้านราคาในกลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด มีร้อยละ 64.30 คือ วัตถุดิบมีราคาสูงขึ้นส่งผลให้ราคาสินค้าต้องปรับเพิ่มขึ้นด้วย รองลงมาเป็นปัญหาการถูกกดราคาจากการแข่งขัน มีร้อยละ 21.40 และราคาผลิตภัณฑ์มีความผันผวน มีร้อยละ 14.30

ตารางที่ 4.213 สรุปปัญหาด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดตลาดในการรองรับสินค้า	7	50.00
2	การจัดจำหน่ายมีเพียงช่องทางเดียวโดยการผ่านพ่อค้าคนกลาง	5	35.70
3	รัฐไม่ได้สนับสนุนและหาช่องทางการจัดจำหน่ายเพิ่มขึ้น	2	14.30
รวม		14	100.00

จากตารางที่ 4.213 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.0 เห็นว่า มีปัญหาขาดตลาดในการรองรับสินค้า ส่วนอีกร้อยละ 35.70 เห็นว่ามีปัญหาการจัดจำหน่ายมีเพียงช่องทางเดียวโดยการผ่านพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่รัฐไม่ได้สนับสนุนและหาช่องทางการจัดจำหน่ายเพิ่มขึ้นแต่เป็นความเห็นเพียงส่วนน้อย

ตารางที่ 4.214 สรุปปัญหาด้านการส่งเสริมการขาย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการขาย	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดการส่งเสริมการออกงานแสดงสินค้าภายในประเทศ	2	50.00
2	ขาดการประชาสัมพันธ์/จัดทำสื่อโฆษณา	2	50.00
รวม		4	100.00

จากตารางที่ 4.214 พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมการขายมี 2 ประเด็น คือ ขาดการส่งเสริมการออกงานแสดงสินค้าภายในประเทศและขาดการประชาสัมพันธ์/จัดทำสื่อโฆษณา โดยมีความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 50.00

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์

จากการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.215 ถึงตารางที่ 4.217 ดังนี้

ตารางที่ 4.215 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรพัฒนาฝีมือแรงงาน/ผลิตภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการ	7	35.00
2	จัดวิทยากรมาถ่ายทอดความรู้ในการพัฒนาอาชีพ	5	25.00
3	รณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการจัดตั้งกลุ่มสมาชิก	3	15.00
4	เพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ	2	10.00
5	แรงงานควรได้รับการประกอบอาชีพที่ตนเองถนัด	2	10.00
6	จัดอบรมการทำบัญชี	1	5.00
รวม		20	100.00

จากตารางที่ 4.215 พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้เฉพาะข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแรงงาน โดยข้อเสนอแนะที่ถูกระบุมากที่สุด (ร้อยละ 35.00) คือ ควรพัฒนาฝีมือแรงงาน/ผลิตภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการ รองลงมา ได้แก่ จัดวิทยากรมาถ่ายทอดความรู้ในการพัฒนาอาชีพ (ร้อยละ 25.00) และรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการจัดตั้งกลุ่มสมาชิก (ร้อยละ 15.00) ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำและแรงงานควรได้รับการประกอบอาชีพที่ตนเองถนัด มีความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 10.00 ที่เหลือเป็นข้อเสนอแนะให้จัดอบรมการทำบัญชี

ตารางที่ 4.216 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	ความถี่	ร้อยละ
1	หาตลาดเพื่อรองรับสินค้า หน่วยงานทุกองค์กรควรร่วมมือกันในการหาตลาดเพื่อกระจาย	9	56.30
2	ผลิตภัณฑ์ให้เพิ่มมากขึ้น	6	37.50
3	ให้กรมการค้าภายในเข้ามาควบคุมราคาสินค้า	1	6.30
รวม		16.0	100.00

จากตารางที่ 4.216 พบว่า ในประเด็นการพัฒนาตลาด กลุ่มตัวอย่างนำเสนอเฉพาะข้อเสนอแนะโดยไม่มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหา โดยข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด (ร้อยละ 56.30) คือ หาตลาดเพื่อรองรับสินค้า รองลงมา คือ หน่วยงานทุกองค์กรควรร่วมมือกันในการหาตลาดเพื่อ

กระจายผลิตภัณฑ์ให้เพิ่มมากขึ้น (ร้อยละ 37.50) ส่วนข้อเสนอแนะที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ให้กรมการค้าภายในเข้ามาควบคุมราคาสินค้า

ตารางที่ 4.217 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา	8	61.50
2	ผลิตภัณฑ์ต้องมีคุณภาพ/เก็บรักษาไว้ได้นานยิ่งขึ้น	2	15.40
3	ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของลูกค้า	2	15.40
4	รัฐควรส่งเสริม/พัฒนาสินค้าในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น	1	7.70
รวม		13	100.00

จากตารางที่ 4.217 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างระบุตรงกันมากที่สุด คือ ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังระบุว่า ผลิตภัณฑ์ต้องมีคุณภาพ / เก็บรักษาไว้ได้นานยิ่งขึ้น และปรับปรุงผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของลูกค้า โดยเป็นความเห็นที่มีความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 15.4 ข้อเสนอแนะที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ รัฐควรส่งเสริม / พัฒนาสินค้าในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

กลุ่มผู้ประกอบการ

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดปัตตานีที่เป็นกลุ่มกลุ่มผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจทั้งในส่วนการผลิตและบริการในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 49 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 6 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางการเงินของกิจการ ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านแรงงาน ส่วนที่ 5 ภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่ และส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านตลาดและผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าของกิจการและประกอบกิจการในจังหวัดปัตตานีเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและการฝึกอบรม ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.218 ถึงตารางที่ 4.222 ดังนี้

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.218 ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศของเจ้าของกิจการ		
ชาย	24	49.00
หญิง	25	51.00
รวม	49	100.00
อายุของเจ้าของกิจการ		
21-30 ปี	5	10.20
31- 40 ปี	21	42.90
41 – 50 ปี	16	32.70
51 – 60 ปี	3	6.10
61 ปีขึ้นไป	4	8.20
รวม	49	100.00
ศาสนาของเจ้าของกิจการ		
ศาสนาอิสลาม	35	71.40
ศาสนาพุทธ	12	24.50
ศาสนาคริสต์	2	4.10
รวม	49	100.00
ภูมิลำเนาของเจ้าของกิจการ		
เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ	35	71.40
เป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจ แต่ต่างอำเภอ	10	20.40
เป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น	4	8.20
รวม	49	100.00

ตารางที่ 4.218 ข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาของเจ้าของกิจการ		
ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	9	18.40
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	9	18.40
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	8	16.30
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1-ปวช.3)	1	2.00
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1-ปวส.2)	10	20.40
ปริญญาตรี	11	22.40
สูงกว่าปริญญาตรี	1	2.00
รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.218 พบว่า

- 1) เพศ กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 51.00 และเพศชายร้อยละ 49.00
- 2) อายุ กลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.90 รองลงมาได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 41 - 50 ปี (ร้อยละ 32.70) และช่วงอายุระหว่าง 21 - 30 ปี (ร้อยละ 10.20) ที่เหลือจะเป็นและอายุ 61 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 8.20) และช่วงอายุระหว่าง 51 - 60 (ร้อยละ 6.10)
- 3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 71.4 นับถือศาสนาอิสลาม ที่เหลือนับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ ร้อยละ 24.5 และ 4.1 ตามลำดับ
- 4) ภูมิลำเนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ คิดเป็นร้อยละ 71.40 และเป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจ แต่ต่างอำเภออีกร้อยละ 20.40 ส่วนที่เหลือเป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่นร้อยละ 8.20
- 5) การศึกษา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 22.40 และร้อยละ 20.40 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1-ปวส.2) ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่จบประถมศึกษา (ป.1-ป.6) และมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) มีจำนวนความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 18.4 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) มีร้อยละ 16.3 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1-ปวช.3) และสูงกว่าปริญญาตรีมีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 2.0

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพอื่นหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ

ตารางที่ 4.219 ข้อมูลอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ

การมีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ	ความถี่	ร้อยละ
มี	21	42.90
ไม่มี	28	57.10
รวม	49	100.00

ตารางที่ 4.220 ข้อมูลประเภทของอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ

ลำดับที่	อาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นที่เจ้าของกิจการมี	ความถี่	ร้อยละ
1	ทำการเกษตร	7	14.30
2	รับจ้างทั่วไป	3	6.10
3	อื่นๆ	12	24.50
4	ไม่ตอบ	27	55.00
	รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.219 และตารางที่ 4.220 พบว่า ร้อยละ 57.10 ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ที่เหลืออีกร้อยละ 42.90 มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ากลุ่มที่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นจะทำการเกษตรร้อยละ 14.30 และรับจ้างทั่วไปร้อยละ 6.10 ส่วนอาชีพอื่น ๆ มีจำนวนมากถึงร้อยละ 24.50 ในขณะที่ความถี่ที่มากที่สุด ร้อยละ 55.00 ไม่ตอบคำถาม

1.3 ข้อมูลการฝึกอบรมของเจ้าของกิจการ

ตารางที่ 4.221 ข้อมูลการเข้ารับการฝึกอบรม

ประวัติการเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค	จำนวน	ร้อยละ
เคย	19	38.80
ไม่เคย	30	61.20
รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.221 พบว่า ร้อยละ 61.20 ของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค มีเพียงร้อยละ 38.80 ที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ 4.222 ข้อมูลหลักสูตรที่เคยการเข้ารับการฝึกอบรม

ลำดับที่	หลักสูตรที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	ความถี่	ร้อยละ
1	การขายและการตลาด	11	23.40
2	การบริการลูกค้า	9	19.10
3	การบริหารจัดการ/การควบคุมงาน	8	17.00
4	การควบคุมหรือปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการ	5	10.60
5	การอบรมวิชาชีพต่างๆ (เช่น นักบัญชี หรือพัฒนาสินค้า หรือคอมพิวเตอร์ หรือนวดแผนไทย)	4	8.50
6	การอบรมด้านการสื่อสาร	4	8.50
7	อื่นๆ	3	6.40
8	การอบรมเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีใหม่ๆ	2	4.30
9	การอบรมเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา	1	2.10
	รวม	47	100.00

จากตารางที่ 4.222 พบว่า หลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การขายและการตลาด (ร้อยละ 23.40) การบริการลูกค้า (ร้อยละ 19.10) และการบริหารจัดการ/การควบคุมงาน (ร้อยละ 17.00) ขณะที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าอบรมวิชาชีพต่างๆ (นักบัญชี หรือพัฒนาสินค้า หรือคอมพิวเตอร์ หรือนวดแผนไทย) และการสื่อสารมีสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 8.50 ที่เหลือเป็นหลักสูตรอื่นๆ หลักสูตรเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีใหม่ๆ และหลักสูตรการวิจัยและพัฒนา ร้อยละ 6.40, 4.30 และ 2.10 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลภาพรวมกิจการ ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.223 และ ตารางที่ 4.224 ดังนี้

ตารางที่ 4.223 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะของการประกอบการ		
เจ้าของคนเดียว	39	79.60
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	1	2.00
ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน	1	2.00
บริษัทจำกัด	3	6.10
อื่นๆ	5	10.20
รวม	49	100.00
ที่ตั้งของสถานประกอบการ		
ในเขตเทศบาล	15	30.60
นอกเขตเทศบาล	34	69.40
รวม	49	100.00
ทำเลของสถานประกอบการ		
อยู่ในตลาด	6	12.20
อยู่ในแหล่งชุมชน	33	67.30
แผงริมถนน	4	8.20
อื่นๆ	6	12.20
รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.223 พบว่า

1) ลักษณะของการประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 79.60 เป็นกิจการเจ้าของคนเดียว อีก ร้อยละ 6.10 เป็นบริษัทจำกัด ส่วนเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดและและห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน มี สัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.00

2) ที่ตั้งของสถานประกอบการ กิจการส่วนใหญ่ร้อยละ 69.40 ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล ที่ เหลืออีกร้อยละ 30.60 ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล

3) ทำเลของสถานประกอบการ ร้อยละ 67.30 มีทำเลอยู่ในแหล่งชุมชน ร้อยละ 12.20 มี ทำเลอยู่ในตลาด ส่วนที่เป็นแผงริมถนนมีร้อยละ 8.20

ตารางที่ 4.224 จำนวนลูกจ้าง

	สูงสุด	ต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
จำนวนลูกจ้าง (คน)	300	1	9.90

จากตารางที่ 4.224 พบว่ากิจการมีลูกจ้างสูงสุด 300 คน ต่ำสุด 1 คน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.90 คน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางการเงินของกิจการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทางการเงินของธุรกิจ ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.225 และ ตารางที่ 4.229 ดังนี้

ตารางที่ 4.225 ข้อมูลแหล่งเงินทุนหลักเมื่อเริ่มกิจการ

แหล่งเงินทุนหลักเมื่อเริ่มกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
เงินส่วนตัว	30	61.20
เงินของสมาชิกในครอบครัว/ญาติ	8	16.30
เงินกู้ในระบบ	6	12.20
เงินลงทุนจากหุ้นส่วน	4	8.20
เงินกู้นอกระบบ	1	2.00
รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.225 พบว่า ร้อยละ 61.20 ของกลุ่มตัวอย่างใช้เงินทุนส่วนตัวสำหรับการเริ่มกิจการ ขณะที่ร้อยละ 16.30 และ 12.20 ใช้เงินของสมาชิกในครอบครัว / ญาติ และเงินกู้ในระบบตามลำดับ นอกจากนี้ก็ร้อยละ 12.20 ใช้เงินลงทุนจากหุ้นส่วน ส่วนการกู้เงินจากนอกระบบมีเพียงร้อยละ 2.00

ตารางที่ 4.226 ข้อมูลประวัติการกู้เงินเพื่อใช้ในกิจการ

ประวัติการกู้เงินเพื่อใช้ในกิจการ	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เคยกู้	21	44.70
เคยกู้จากสถาบันการเงิน	19	40.40
เคยกู้จากคนในครอบครัว	6	12.80
เคยกู้จากนอกระบบ	1	2.10
รวม	47	100.0

จากตารางที่ 4.226 พบว่ากิจการร้อยละ 44.70 ไม่เคยกู้เงินมาเพื่อใช้ในการ ส่วนอีกร้อยละ 40.40 เคยกู้เงินจากสถาบันการเงิน ขณะที่ร้อยละ 12.80 และ 2.10 เคยกู้เงินจากคนใน ครอบครัวและกู้เงินจากนอกระบบ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.227 ข้อมูลผลประกอบการของกิจการ

ผลการดำเนินงานโดยเฉลี่ยตั้งแต่เริ่มกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
พออยู่ได้	31	63.30
มีกำไรมาโดยตลอด	15	30.60
ขาดทุนโดยตลอด	2	4.10
อื่นๆ	1	2.00
รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.227 พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.30 มีผลประกอบการที่พออยู่ได้ อีกร้อยละ 30.60 มีกำไรมาโดยตลอด ส่วนที่ขาดทุนมาโดยตลอดมีเพียงร้อยละ 4.10

ตารางที่ 4.228 ข้อมูลเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ

	สูงสุด	ต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
เงินทุนหมุนเวียนต่อวัน (บาท)	100,000	300	19,272
เงินทุนหมุนเวียนต่อเดือน (บาท)	1,500,000	1,000	156,233.33

จากตารางที่ 4.228 พบว่า กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อวันสูงสุด 100,000 บาท ต่ำสุด 300 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19,272 บาท และเมื่อพิจารณาเงินทุนหมุนเวียนต่อเดือนพบว่า กิจการ มีเงินทุนหมุนเวียนต่อเดือนสูงสุด 1,500,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 156,233.33 บาท

ตารางที่ 4.229 ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะหนี้สินของกิจการในปัจจุบันกับเมื่อเริ่มกิจการ

เปรียบเทียบภาวะหนี้สินของกิจการในปัจจุบันกับเมื่อเริ่มกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
เมื่อเริ่มไม่มีหนี้สิน และปัจจุบันก็ยังคงไม่มีหนี้สิน	20	40.80
เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สิน ปัจจุบันก็ยังคงมีหนี้สิน	15	30.60
เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สิน แต่ปัจจุบันไม่มีหนี้สิน	12	24.50
เมื่อเริ่มกิจการไม่มีหนี้สิน แต่ปัจจุบันมีหนี้สิน	2	4.10
รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.229 พบว่า กิจการที่เมื่อเริ่มไม่มีหนี้สิน และปัจจุบันก็ยังคงไม่มีหนี้สิน มีสัดส่วนสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.80 รองลงมาจะเป็นกลุ่มที่เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สิน ปัจจุบันก็ยังคงมีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 30.60 ส่วนกลุ่มที่เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สิน แต่ปัจจุบันไม่มีหนี้สินมีร้อยละ 2.40 ที่เหลืออีกร้อยละ 4.10 เป็นกลุ่มที่เมื่อเริ่มกิจการไม่มีหนี้สิน แต่ปัจจุบันมีหนี้สิน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านแรงงาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลด้านแรงงานของธุรกิจที่เป็นข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่างและภาวะการจ้างงาน ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.230 และ ตารางที่ 4.237 ดังนี้

ตารางที่ 4.230 ข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่าง

ข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	102	57.30
หญิง	76	42.70
รวม	178	100.00
การศึกษา		
ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	22	12.40
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – ม.3)	50	28.10
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – ม.6)	25	14.00
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1 – ปวช.3)	33	18.50
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1 – ปวส.2)	6	3.40
ปริญญาตรี	15	8.40
สูงกว่าปริญญาตรี	6	3.40
ไม่แน่ใจ	21	11.80
รวม	178	100.00
สัญชาติ		
ไทย	174	97.80
ไม่ใช่คนไทย เช่น พม่า มาเลเซีย เป็นต้น	4	2.20
รวม	178	100.00

จากตารางที่ 4.230 พบว่า

1) เพศ กิจการของกลุ่มตัวอย่างจ้างแรงงานเพศชาย (ร้อยละ 57.30) มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 42.70)

2) การศึกษา แรงงานที่จบมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3) มีร้อยละ 28.10 ส่วนที่จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1 - ปวช.3) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6) มีร้อยละ 18.50 และ 14.00 ตามลำดับ นอกจากนี้ร้อยละ 12.40 จบประถมศึกษา (ป.1-ป.6) ส่วนที่จบปริญญาตรี มีร้อยละ 8.40 ขณะเดียวกันแรงงานที่จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1 - ปวส.2) และสูงกว่าปริญญาตรี มีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 3.4

3) สัญชาติ แรงงานส่วนใหญ่เป็นคนไทย (ร้อยละ 97.80) มีเพียงร้อยละ 2.20 ที่ไม่ใช่คนไทย

ตารางที่ 4.231 ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน

ภาวะตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	36	73.50
ไม่ตอบ	11	22.00
มี	2	4.10
รวม	49	100.00

ตารางที่ 4.232 ข้อมูลประเภทของตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน

ตำแหน่งงานที่ว่าง	ความถี่	ร้อยละ
ช่างเครื่อง	2	33.30
กรรมกร	1	16.70
ผู้ช่วยช่าง	1	16.70
คนขับรถ	1	16.70
พนักงานล้างกระสอบ	1	16.70
รวม	6	100.00

จากตารางที่ 4.231 และตารางที่ 4.232 พบว่า ร้อยละ 73.50 ของกิจการของกลุ่มตัวอย่างไม่มีตำแหน่งงานว่างในปัจจุบัน มีเพียงร้อยละ 4.10 ที่มีตำแหน่งงานว่าง และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตอบมีร้อยละ 22.00 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า กิจการส่วนใหญ่ต้องการช่างเครื่องมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.30 ที่เหลือมีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 16.70) ได้แก่ กรรมกร ผู้ช่วยช่าง คนขับรถ และพนักงานล้างกระสอบ

ตารางที่ 4.233 ข้อมูลสาเหตุที่มีตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน

สาเหตุที่ธุรกิจมีตำแหน่งงานว่างในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ตอบ	39	79.70
มีการลาออกของพนักงานและ/หรือลูกจ้าง	6	12.20
อื่นๆ	3	6.10
เนื่องจากการขยายงาน	1	2.00
รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.233 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.70) ไม่ตอบ ขณะที่สาเหตุจากที่มาจากการลาออกของพนักงานและ/หรือลูกจ้าง มีร้อยละ 12.20 และร้อยละ 2.00 เป็นเพราะการขยายงาน

ตารางที่ 4.234 ข้อมูลความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอนาคต 1 – 2 ปีข้างหน้า

ความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอนาคต 1 – 2 ปีข้างหน้า	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการจ้างเพิ่ม	31	63.30
ต้องการจ้างแรงงานเพิ่ม	9	18.40
ไม่ตอบ	9	18.40
รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.234 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 63.3 ไม่ต้องการจ้างงานเพิ่ม และร้อยละ 18.4 ต้องการจ้างงานเพิ่ม ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตอบ

ตารางที่ 4.235 วิธีการประกาศหาแรงงานเพิ่ม ในช่วงที่ผ่านมา

วิธีการประกาศหาแรงงานเพิ่ม ในช่วงที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
การแจ้งกับลูกจ้างภายในให้ช่วยบอกต่อ	21	42.90
ติดประกาศที่หน้าร้าน/หน้าบริษัท	19	38.80
การขอรายชื่อผู้ว่างงานจากสำนักงานจัดหางานจังหวัด	9	18.40
รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.235 พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะประกาศหาแรงงานเพิ่มโดยวิธีการแจ้งกับลูกจ้างภายในให้ช่วยบอกต่อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.90 รองลงมาร้อยละ 38.80 จะใช้วิธีติดประกาศที่หน้าร้าน/หน้าบริษัท ที่เหลืออีกร้อยละ 18.40 จะขอรายชื่อผู้ว่างงานจากสำนักงานจัดหางานจังหวัด

ตารางที่ 4.236 ข้อมูลความต้องการพัฒนาทักษะให้แรงงาน

ความต้องการให้แรงงานพัฒนาทักษะเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการ	19	47.50
ต้องการ	21	52.50
รวม	40	100.00

ตารางที่ 4.237 ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะที่ต้องการเพื่อพัฒนาแรงงาน

ทักษะที่ต้องการให้แรงงานพัฒนาเพิ่มเติม	ความถี่	ร้อยละ
บริการ	14	45.20
ไม่ตอบ	9	18.30
ด้านภาษา	7	22.60
ทักษะการผลิต / ฝีมือ	3	9.70
เทคโนโลยีที่ทันสมัย	2	6.50
คอมพิวเตอร์	2	6.50
การขาย	2	6.50
ทักษะทางด้านวิชาชีพ	1	3.20
รวม	40	100.00

จากตารางที่ 4.236 และ ตารางที่ 4.237 พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการให้พัฒนาทักษะเพิ่มเติมให้กับแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 52.50 ที่เหลืออีกร้อยละ 47.50 ไม่ต้องการ และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ต้องการทักษะทางการบริการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.20 รองลงมา ได้แก่ ด้านภาษา คิดเป็นร้อยละ 18.30 ที่เหลือเป็นทักษะการผลิต / ฝีมือ เทคโนโลยีที่ทันสมัย คอมพิวเตอร์ การขาย และทักษะทางด้านวิชาชีพ ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่

ผลการศึกษาภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่ในมุมมองของผู้ประกอบการในจังหวัดนราธิวาส ได้ข้อสรุป ดังแสดงในตารางที่ 4.238 ถึง ตารางที่ 4.239 ดังนี้

ตารางที่ 4.238 สาเหตุของการขาดแคลนแรงงาน

ลำดับที่	สาเหตุของการขาดแคลนแรงงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	แรงงานเดินทางไปทำงานในประเทศมาเลเซีย	8	32.00
2	ประชาชนในพื้นที่ออกไปทำงานในต่างถิ่น	5	20.00
3	ประชาชนในพื้นที่เลือกประเภทของงาน	3	12.00
4	ขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือ / คุณภาพ	3	12.00
5	บุคคลในพื้นที่ไม่ชอบทำงานรับจ้างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพส่วนตัว	3	12.00
6	การทำงานในสถานประกอบการไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต	1	4.00
7	มีการเปลี่ยนงานบ่อย	1	4.00
8	แรงงานไม่อยากทำงานเป็นกรรมกร	1	4.00
	รวม	25	100.00

จากตารางที่ 4.238 พบว่า แรงงานเดินทางไปทำงานในประเทศมาเลเซียเป็นสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมา ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ออกไปทำงานในต่างถิ่น (ร้อยละ 20.00) ส่วนสาเหตุที่ประชาชนในพื้นที่เลือกประเภทของงาน ขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือ / คุณภาพ และการทำงานในสถานประกอบการไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต มีความถี่ที่เท่ากันคือ ร้อยละ 12.00

ตารางที่ 4.239 สาเหตุของการว่างงาน

ลำดับที่	สาเหตุของการว่างงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	ต้องการทำงานตามสาขาที่ตนเองถนัดเท่านั้น	11	25.00
2	ไม่อยากทำงาน / ขี้เกียจ	9	20.50
3	ตำแหน่งงานที่เปิดรับมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนผู้ว่างงาน	5	11.40
4	ไม่มีหน่วยงาน / องค์กรเปิดรับสมัครงาน	4	9.10
5	วุฒิการศึกษาไม่ตรงตามลักษณะงาน	4	9.10
6	แรงงานไม่มีการศึกษา	4	9.10
7	ค่าแรงต่ำ	4	9.10
8	แรงงานนิยมทำงานในพื้นที่ของตนเอง	2	4.5
9	แรงงานขาดความรู้ ขาดการเข้ารับการฝึกอบรมทักษะ ทางด้านอาชีพ	1	2.30
	รวม	44	100.00

จากตารางที่ 4.239 พบว่า สาเหตุของการว่างงาน 2 อันดับแรก คือ ต้องการทำงานตามสาขาที่ตนเองถนัดเท่านั้น (ร้อยละ 25.00) และ ไม่อยากทำงาน / ขี้เกียจ (ร้อยละ 20.50) รองลงมา คือ ตำแหน่งงานที่เปิดรับมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนผู้ว่างงาน คิดเป็นร้อยละ 11.40 ส่วนสาเหตุที่มีความถี่เท่ากัน มี 4 ข้อ คือ ไม่มีหน่วยงาน / องค์กรเปิดรับสมัครงาน วุฒิการศึกษาไม่ตรงตามลักษณะงาน แรงงานไม่มีการศึกษา และค่าแรงต่ำ (ร้อยละ 9.10)

ส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านตลาด

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลด้านตลาดของธุรกิจ ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.240 และ ตารางที่ 4.244 ดังนี้

ตารางที่ 4.240 ข้อมูลด้านตลาด

ประเภทของธุรกิจที่ประกอบการอยู่	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจการบริการ	26	53.10
ธุรกิจการผลิต	20	40.80
ไม่ตอบ	3	6.10
รวม	49	100.00

ตารางที่ 4.240 ข้อมูลด้านตลาด (ต่อ)

ความเป็นที่ต้องการของตลาดของผลิตภัณฑ์หรือบริการ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นที่ต้องการ	40	81.60
ไม่ตอบ	7	14.30
ไม่เป็นที่ต้องการ	2	4.10
รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.240 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53.10 ประกอบธุรกิจบริการ อีกร้อยละ 40.80 ประกอบธุรกิจผลิต นอกจากนี้ยังพบว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการที่กิจการของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 81.6 เป็นที่ต้องการของตลาด ส่วนน้อยร้อยละ 4.1 ที่ผลิตภัณฑ์และบริการไม่เป็นที่ต้องการของตลาด และมีกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 14.3 ที่ไม่ตอบ

ตารางที่ 4.241 ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ไม่มีการพัฒนาสินค้า	5	33.30
2	มีการแข่งขันสูง	5	33.30
3	ผลิตภัณฑ์เน่าเสียง่าย	3	20.00
4	บรรจุภัณฑ์ไม่น่าสนใจ	2	13.30
รวม		15	100.00

จากตารางที่ 4.241 พบว่า ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด (ร้อยละ 33.30) มี 2 ข้อคือ ไม่มีการพัฒนาสินค้า และมีการแข่งขันสูง รองลงมา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เน่าเสียง่าย คิดเป็นร้อยละ 20.00 และบรรจุภัณฑ์ไม่น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 13.30

ตารางที่ 4.242 ปัญหาด้านราคา

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านราคา	ความถี่	ร้อยละ
1	ต้นทุนสูง	17	65.40
2	มีการแข่งขันด้านราคาแต่ราคาไม่คงที่	5	19.20
3	สินค้าราคาตกต่ำ	4	15.40
รวม		26	100.00

จากตารางที่ 4.242 พบว่า ปัญหาด้านราคา ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ต้นทุนสูงคิดเป็นร้อยละ 65.40 ที่เหลือได้แก่ ปัญหาที่มีการแข่งขันด้านราคาแต่ราคาไม่คงที่ คิดเป็นร้อยละ 19.20 และสินค้าราคาตกต่ำคิดเป็นร้อยละ 15.40

ตารางที่ 4.243 ปัญหาด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ความถี่	ร้อยละ
1	ไม่มีสถานที่ในการรองรับการจัดจำหน่าย	4	66.70
2	จำเป็นต้องจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง	1	16.70
3	ระบบขนส่งไม่สะดวกเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบ	1	16.70
	รวม	6	100.00

จากตารางที่ 4.243 พบว่า ปัญหาช่องทางการจำหน่ายที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุดคือ ไม่มีสถานที่ในการรองรับการจัดจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 66.70 ที่เหลือมีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 16.70) ได้แก่ จำเป็นต้องจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง และระบบขนส่งไม่สะดวกเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบ

ตารางที่ 4.244 ปัญหาด้านการส่งเสริมการขาย

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านช่องทางการส่งเสริมการขาย	ความถี่	ร้อยละ
1	การส่งเสริมการขายไม่มีประสิทธิภาพ	2	100.00
	รวม	2	100.00

จากตารางที่ 4.244 พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมการขายมีเพียงประเด็นเดียว คือ การส่งเสริมการขายไม่มีประสิทธิภาพ

กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานสถาบันการศึกษา

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดปัตตานีที่เป็นกลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวะและพัฒนอาชีวที่เกี่ยวข้อในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 6 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 5 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554 ส่วนที่ 3 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยจากผู้เข้ารับ

การฝึกอบรม ส่วนที่ 4 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม และส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันในจังหวัดปัตตานี ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.245 ถึงตารางที่ 4.248 ดังนี้

1.1 หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่

ตารางที่ 4.245 หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่

ลำดับที่	หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่	ความถี่	ร้อยละ
1	กระทรวงศึกษาธิการ	8	100.00
	รวม	8	100.00

จากตารางที่ 4.245 พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 รายละเอียดของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม

ตารางที่ 4.246 สรุปข้อมูลของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม

หลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม	จำนวนครั้งที่จัดอบรม	ร้อยละ	จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม (คน)	ความสนใจ (ค่าเฉลี่ย)	การแปลความหมาย
1.การร้อยลูกปัดคริสตัล	2	9.1	40	3.00	มาก
2.การทำผ้าบาติก	2	9.1	20	3.00	มาก
3.การตัดเย็บเสื้อผ้า					
4.การประดิษฐ์ดอกไม้	3	13.6	70	3.00	มาก
5.ช่างไฟฟ้า	1	4.5	20	ไม่ระบุ	
6.ช่างยนต์	2	9.1	20	ไม่ระบุ	
7.ช่างโลหะ	1	4.5	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	
8.การก่อสร้าง	1	4.5	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	
9.ช่างอิเล็กทรอนิกส์ /คอมพิวเตอร์	2	9.1	20	ไม่ระบุ	
10.เทคนิคสถาปัตยกรรม					

ตารางที่ 4.246 สรุปข้อมูลของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม (ต่อ)

หลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม	จำนวนครั้งที่จัดอบรม	ร้อยละ	จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม (คน)	ความสนใจ (ค่าเฉลี่ย)	การแปลความหมาย
11.การทำเครื่องเรือน					
12.การประกอบธุรกิจรายย่อย (ขายของชำ)					
13.เทคโนโลยีการยางและพอลิเมอร์					
14.การใช้คอมพิวเตอร์	1	4.5	10	3.00	มาก
15.เทคโนโลยีสารสนเทศ					
16.การทำอาหารและขนมต่างๆ	1	4.5	20	3.00	มาก
17.ช่างติดตั้งเครื่องเสียง					
18.ช่างเสริมสวย / ตัดผม	1	4.5	10	3.00	มาก
19.วิชาการจัดการทั่วไป					
20.การควบคุมหรือปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการ					
21.การอบรมบริหารจัดการ/ การควบคุมงาน					
22.การขายและการตลาด					
23.บัญชีและการเงิน					
24.การบริการลูกค้า					
25.ด้านภาษาต่างประเทศ	1	4.5	10	3.00	มาก
26.ช่างประดิษฐ์ฟีนปปลอม					
27.การทำสวนยางพารา/การกรีดยาง					
28.การปลูกลองกอง					
29.การปลูกเงาะ					
30.การปลูกมังคุด					
31.การปลูกส้ม					
32.การเพาะเห็ด	1	4.5	30	3.00	มาก
33.การปลูกพืชไร่เศรษฐกิจ					
34.การปลูกพืชสมุนไพร					
35.การปลูกพืชผักสวนครัว	1	4.5	30	3.00	มาก
36.การปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ					
37.การปลูกไม้ยืนต้น					

ตารางที่ 4.246 สรุปข้อมูลของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม (ต่อ)

หลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม	จำนวนครั้งที่จัดอบรม	ร้อยละ	จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม (คน)	ความสนใจ (ค่าเฉลี่ย)	การแปลความหมาย
38.การเลี้ยงไก่ / เป็ด	1	4.5	30	3.00	มาก
39.การเลี้ยงโค					
40.การเลี้ยงแพะ / แกะ					
41.การเลี้ยงสุกร					
42.การเลี้ยงปลา/หอย/ปู/ กุ้ง	1	4.5	30	3.00	มาก
รวม	22	100.0			

หมายเหตุ การกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายความสนใจในการฝึกอบรม

2.36-3.00 มาก

1.68-2.35 ปานกลาง

1.00-0.67 น้อย

ในปี 2553 จังหวัดปัตตานีได้มีการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพ จำนวน 16 หลักสูตร โดยมีจำนวนการจัดฝึกอบรมรวมตลอดทั้งปีจำนวน 22 ครั้ง เมื่อพิจารณาด้านจำนวนครั้งที่มีการจัดอบรมสูงสุดพบว่า การประดิษฐ์ดอกไม้มีจำนวน 3 ครั้ง (ร้อยละ 13.60) รองลงมาคือ การรื้อย ลูกปัดคริสตัล การทำผ้าบาติก ช่างยนต์ และช่างอิเล็กทรอนิกส์ / คอมพิวเตอร์ มีในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ จำนวน 2 ครั้ง (ร้อยละ 9.10) ในขณะที่หลักสูตรการฝึกอบรมช่างไฟฟ้า ช่างโลหะ การก่อสร้าง การใช้คอมพิวเตอร์ การทำอาหารและขนมต่างๆ ช่างเสริมสวย / ตัดผม ด้านภาษาต่างประเทศ การเพาะเห็ด การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ / เป็ด และการเลี้ยงปลา / หอย / ปู / กุ้ง มีการจัดฝึกอบรมเพียงแค่หลักสูตรละครั้งเดียวเท่านั้น

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละครั้งของแต่ละหลักสูตร รวมทั้งความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมพบว่า หลักสูตรการฝึกอบรม การประดิษฐ์ดอกไม้ มีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมสูงสุดคือ 70 คน รองลงมาคือการรื้อยลูกปัดคริสตัล จำนวน 40 คน ส่วนการเพาะเห็ด การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ / เป็ด และการเลี้ยงปลา / หอย / ปู / กุ้ง มีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในสัดส่วนเท่ากัน คือจำนวน 30 คน นอกจากนั้นยังพบว่า หลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ ช่างเสริมสวย / ตัดผม และด้านภาษาต่างประเทศ มีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพียงครั้งละ 10 คนเท่านั้น นอกจากนี้ในด้านความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมพบว่าส่วนใหญ่มีความสนใจในระดับ

มาก โดยมีเพียงแค่หลักสูตรช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ช่างโลหะ การก่อสร้าง และช่างอิเล็กทรอนิกส์ / คอมพิวเตอร์ ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ระบุนความสนใจ

ตารางที่ 4.247 สรุปช่วงเวลาและจำนวนครั้งของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา

เดือน	จำนวนครั้งที่จัดฝึกอบรม	ร้อยละ
ไม่ระบุเดือน	18	81.80
สิงหาคม	3	13.60
ตุลาคม	1	4.50
รวม	22	100.00

เมื่อพิจารณาในประเด็นช่วงเวลาในการจัดฝึกอบรมพัฒนาอาชีพของจังหวัดปัตตานีพบว่า ในปี 2553 ได้มีการจัดฝึกอบรมไปจำนวนทั้งสิ้น 22 ครั้ง โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ไม่ได้ระบุเดือนที่จัดอบรม มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ระบุว่า ช่วงเดือนสิงหาคมได้มีการจัดฝึกอบรมไปจำนวน 3 ครั้ง (ร้อยละ 13.60) และเดือนตุลาคมได้มีการจัดฝึกอบรมไปเพียงครั้งเดียว

ตารางที่ 4.248 สรุประยะเวลาและจำนวนหลักสูตรของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา

ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดฝึกอบรม	จำนวนหลักสูตร	ร้อยละ
1-2 วัน	6	27.30
3-4 วัน	3	13.60
5-6 วัน	1	4.50
มากกว่า 7 วัน	2	9.10
ไม่ระบุ	10	45.50
รวม	22	100.00

เมื่อพิจารณาระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมของแต่ละหลักสูตรของจังหวัดปัตตานีพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่งไม่ได้ระบุช่วงเวลาที่มีการฝึกอบรม คือจำนวน 10 หลักสูตร (ร้อยละ 45.5) โดยมีเพียงแค่ 6 หลักสูตรเท่านั้น (ร้อยละ 27.3) ที่ได้ใช้ระยะเวลาในการอบรม 1-2 วัน ในขณะที่อีก 3 หลักสูตร (ร้อยละ 13.6) ใช้ระยะเวลาในการอบรม 3-4 วัน นอกจากนี้ พบว่ามีเพียงแค่ 2 หลักสูตรเท่านั้นที่ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมมากกว่า 7 วัน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554

ตารางที่ 4.249 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554 (จากหลักสูตรทั้งหมด 42 หลักสูตรที่แสดงในส่วนที่ 1)

ลำดับที่	หลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมในปี 2554	ความถี่	ร้อยละ
1	การเพาะเห็ด	3	27.30
2	การปลูกพืชผักสวนครัว	3	27.30
3	ด้านภาษาต่างประเทศ	2	18.20
4	การใช้คอมพิวเตอร์	2	18.20
5	เลี้ยงสัตว์ เช่น ปลา เป็ด ไก่	1	9.10
	รวม	11	100.00

ในปี 2554 สถาบันต่างๆ ในจังหวัดปัตตานี ได้มีการวางแผนในการจัดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนในจังหวัดพบว่า หลักสูตรที่คาดว่าจะเปิดอบรม 4 อันดับแรก ได้แก่ หลักสูตรการเพาะเห็ดและการปลูกพืชผักสวนครัว (ร้อยละ 27.30) รองลงมาคือ หลักสูตรด้านภาษาต่างประเทศและหลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 18.20)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ 4.250 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม (เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด)

ลำดับที่	หลักสูตรที่ได้รับความนิยมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ความถี่	ร้อยละ
1	ปลูกผักสวนครัว	1	11.11
2	เลี้ยงสัตว์	1	11.11
3	การออกแบบคอมพิวเตอร์ กราฟฟิก	1	11.11
4	การเขียนภาพเหมือน	1	11.11
5	การทำผ้าบาติก	1	11.11
6	สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เช่น การทำดอกไม้จากเศษวัสดุ	1	11.11
7	ทำเครื่องประดับจากลูกบิดคริสตัล	1	11.11
8	ด้านการใช้คอมพิวเตอร์	1	11.11
9	ด้านภาษาต่างประเทศ	1	11.11
	รวม	9	100.00

จากการที่สถาบันต่างๆเคยจัดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะ ความรู้ และประสบการณ์แก่ฆราวาสมาแล้วพบว่า ผู้เข้าร่วมนิยมเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆจำนวน 9 หลักสูตร ดังต่อไปนี้ หลักสูตรปลูกผักสวนครัว หลักสูตรเลี้ยงสัตว์ หลักสูตรการออกแบบคอมพิวเตอร์กราฟฟิค หลักสูตรการเขียนภาพเหมือน หลักสูตรการทำผ้าบาติก หลักสูตรสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ หลักสูตรทำเครื่องประดับจากลูกปัดคริสตัล หลักสูตรด้านการใช้คอมพิวเตอร์ และหลักสูตรด้านภาษาต่างประเทศ โดยทุกหลักสูตรมีความถี่เท่ากัน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม

ตารางที่ 4.251 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม (เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด)

ลำดับที่	หลักสูตรที่สถาบันมีความถนัด	ความถี่	ร้อยละ
1	ด้านภาษาต่างประเทศ	2	25.00
2	การเพาะเห็ด	2	25.00
3	การปลูกผักสวนครัว	2	25.00
4	การใช้คอมพิวเตอร์	2	25.00
	รวม	8	100.00

ในด้านของหลักสูตรที่สถาบันในจังหวัดปัตตานีมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม พบว่าหลักสูตรที่สถาบันส่วนใหญ่มีความถนัดมีจำนวนทั้งสิ้น 4 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรด้านภาษาต่างประเทศ หลักสูตรการเพาะเห็ด หลักสูตรการปลูกผักสวนครัว และหลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ โดยทุกหลักสูตรมีความถี่เท่ากัน

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน

ตารางที่ 4.252 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน	ความถี่	ร้อยละ
1	อาจารย์ผู้สอนมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน	2	100.00
	รวม	2	100.00

ปัญหาและอุปสรรคหลักในการจัดฝึกอบรมของสถาบันต่างๆในจังหวัดปัตตานี คือ ปัญหาอาจารย์ผู้สอนมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

กลุ่มประชาชน

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของจังหวัดปัตตานีที่เป็นกลุ่มประชาชนในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 148 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 5 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพเสริม ส่วนที่ 3 ข้อมูลการประกอบอาชีพเสริม ส่วนที่ 4 ข้อมูลการจัดฝึกอบรม และส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สรุปผลดังแสดงในตารางที่ 4.253 ถึงตารางที่ 4.255 ดังนี้

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.253 ข้อมูลส่วนบุคคล

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	56	37.80
	หญิง	92	62.20
	รวม	148	100.00
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	5	3.40
	21-30 ปี	51	34.50
	31- 40 ปี	60	40.50
	41 – 50 ปี	20	13.50
	51 – 60 ปี	11	7.40
	61 ขึ้นไป	1	0.70
	รวม	148	100.0

ตารางที่ 4.253 ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนา		
อิสลาม	131	88.50
พุทธ	16	10.80
คริสต์	1	0.70
รวม	148	100.00
สถานภาพการถือครองที่พักอาศัย		
เป็นของตนเอง	103	69.60
เช่า	8	5.40
อาศัยอยู่กับผู้อื่น	28	18.90
อื่นๆ	9	6.10
รวม	148	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	35	23.60
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	21	14.20
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	32	21.60
อาชีวศึกษา (ปวช.1-ปวช.3)	5	3.40
อนุปริญญา (ปวส.1-ปวส.2)	14	9.50
ปริญญาตรี	37	25.00
สูงกว่าปริญญาตรี	2	1.40
ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่สามารถอ่านออก เขียนได้	2	1.40
รวม	148	100.00
สถานภาพการสมรส		
โสด	35	23.60
สมรส	97	65.50
หม้าย	9	6.10
หย่าร้าง	7	4.70
รวม	148	100.00

จากตารางที่ 4.253 พบว่า

1) เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 62.20 ที่เหลือเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 37.8

2) อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.50 รองลงมามีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.50 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุดคือมีเพียงร้อยละ 0.70

3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามคิดเป็นร้อยละ 88.50 รองลงมานับถือศาสนาพุทธ และศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 10.80 และ ร้อยละ 0.70 ตามลำดับ

4) สถานภาพการถือครองที่พักอาศัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่พักอาศัยคิดเป็นร้อยละ 69.60 รองลงมาคืออาศัยอยู่กับผู้อื่นคิดเป็นร้อยละ 18.90 และเช่าที่พักอาศัยมีจำนวนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 5.40

5) ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาคือกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.1 - ป.6) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4 - ม.6) มีจำนวนร้อยละ 23.60 และร้อยละ 21.60 ตามลำดับ ขณะที่กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีและกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่สามารถอ่านออกเขียนได้มีสัดส่วนต่ำสุดเท่ากัน คือ ร้อยละ 1.40

6) สถานภาพการสมรส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคิดเป็นร้อยละ 65.50 รองลงมาได้แก่ โสด หม้าย และหย่าร้าง มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 23.60, 6.10 และ 4.70 ตามลำดับ

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหลัก

ตารางที่ 4.254 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหลัก

ลำดับที่	อาชีพหลักที่ประกอบในปัจจุบัน	ความถี่	ร้อยละ
1	รับจ้าง	52	28.00
2	ทำสวนยางพารา	42	22.60
3	ค้าขาย	24	12.90
4	อื่นๆ	20	10.80
5	ทำนา	16	8.60
6	แม่บ้าน / พ่อบ้าน	12	6.50
7	ทำสวนผลไม้	8	4.30

ตารางที่ 4.254 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหลัก (ต่อ)

ลำดับที่	อาชีพหลักที่ประกอบในปัจจุบัน	ความถี่	ร้อยละ
8	ว่างงาน	7	3.80
9	ทำประมง	3	1.60
10	เลี้ยงสัตว์	2	1.10
	รวม	186	100.00

จากตาราง 4.254 พบว่า อาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่สูงสุด 2 อันดับแรกคือ อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 28.00 และทำสวนยางพาราคิดเป็นร้อยละ 22.60 ส่วนอาชีพหลักที่มีความถี่ในอัตราร้อยละ 10.00 ขึ้นไป ได้แก่ ค่าขาย และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 12.90 และ 10.80 ตามลำดับ ขณะที่อาชีพหลักที่มีความถี่ในอัตราร้อยละ 8.60 และ 6.50 คือ ทำนาและเป็นแม่บ้าน/พ่อบ้านตามลำดับ นอกจากนี้ ส่วนอาชีพหลักที่มีความถี่ไม่ถึงร้อยละ 5 ได้แก่ ทำสวนผลไม้ (ร้อยละ 4.30) ทำประมง (ร้อยละ 1.60) และ เลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 1.10) นอกจากนี้ยังพบว่ามียกลุ่มตัวอย่างที่ยังว่างงานคิดเป็นร้อยละ 3.80

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้

ตาราง 4.255 ข้อมูลรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

รายได้รวม	สูงสุด	ต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
ต่อวัน (บาท)	5,000	30	317.77
ต่อเดือน (บาท)	60,000	900	8,128.81

จากตารางที่ 4.255 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้รวมต่อวันสูงสุดเท่ากับ 5,000 บาท และต่ำสุดเท่ากับ 30 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อวันเท่ากับ 317.77 บาท

นอกจากนี้ผลการสำรวจรายได้รวมต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้รวมต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 60,000 บาท และต่ำสุดเท่ากับ 900 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อเดือนเท่ากับ 8,128.81 บาท

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.256 ดังนี้

ตารางที่ 4.256 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบัน	ความถี่	ร้อยละ
1	เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่	34	26.60
2	ไม่มีทุนในการเริ่มประกอบการ เครื่องมือ อุปกรณ์	21	16.40
3	สภาพดินฟ้าอากาศแปรปรวน เช่น น้ำมาก-น้อยเกินไป	15	11.70
4	ความไม่แน่นอนของจำนวนลูกค้า ตลาดมีน้อย การแข่งขันสูง	12	9.40
5	ราคาสินค้า/ต้นทุนสูงขึ้น	7	5.50
6	ขาดความรู้ ทักษะในอาชีพ	7	5.50
7	เป็นอาชีพที่ไม่ค่อยมั่นคง หรือทำได้ไม่ทั้งปี	6	4.70
8	สถานที่ประกอบอาชีพอยู่ไกล	5	3.90
9	ผู้ประกอบการที่จะจ้างมีน้อยราย	5	3.90
10	รายได้เลี้ยงครอบครัวได้ไม่พอ ราคาขายตกต่ำ	3	2.30
11	แมลง ศัตรูพืชรบกวน โรคระบาด	3	2.30
12	มีการรวมกลุ่มในอาชีพเดียวกันน้อย	2	1.60
13	ลูกค้าชอบซื้อเชื่อ ไม่จ่ายเงินทันที	2	1.60
14	ปัญหาสุขภาพส่วนตัว	1	0.80
15	ลูกน้องขาดความรู้ ทักษะในอาชีพ	1	0.80
16	ผลผลิตถูกขโมย	1	0.80
17	ผลผลิตเหมือนกันทั้ง 3 จังหวัด ไม่มีความแตกต่าง	1	0.80
18	ไม่มีงานรองรับผู้จบใหม่	1	0.80
19	ได้เงินเดือนต่ำกว่าวุฒิ	1	0.80
รวม		128	100.00

จากตารางที่ 4.256 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันที่กลุ่มตัวอย่าง คอบในระดับความถี่มากกว่าร้อยละ 10 มี 3 ประเด็น ได้แก่ เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ไม่มีทุน

ในการเริ่มประกอบการ เครื่องมือ อุปกรณ์ และสภาพดินฟ้าอากาศแปรปรวน เช่น น้ำมาก-น้อยเกินไป ตามลำดับ ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่มีความถี่ระหว่างร้อยละ 5.00 ถึง 10.00 มี 3 ประเด็น คือ ความไม่แน่นอนของจำนวนลูกค้า ตลาดมีน้อย การแข่งขันสูง ราคาสินค้า/ต้นทุนสูงขึ้น และการขาดความรู้ ทักษะในอาชีพ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริม

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริมในประเด็นความต้องการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม และประวัติการเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริม ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.257 และตารางที่ 4.261 ดังนี้

3.1 ความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ผลการสำรวจความต้องการเข้าอบรมความรู้ สำหรับการประกอบอาชีพเสริม นำเสนอเป็นภาพรวมและรายละเอียดดังตารางที่ 4.257 และตารางที่ 4.258 ดังนี้

ตารางที่ 4.257 ภาพรวมของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ลำดับที่	ความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม	ความถี่	ร้อยละ
1	อื่นๆ	103	26.60
2	ทำการเกษตรอื่นๆ	84	21.70
3	เลี้ยงสัตว์	65	16.80
4	ค้าขาย	36	9.30
5	ทำสวนยางพารา	30	7.80
6	ทำประมง	29	7.50
7	ทำสวนผลไม้	25	6.50
8	ทำนา	15	3.90
	รวม	387	100.00

จากตารางที่ 4.257 พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการเข้ารับการอบรมความรู้ในการทำการเกษตรอื่นๆ มีถึงร้อยละ 21.70 ซึ่งสูงที่สุด รองลงมาคือ ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 16.80 และความต้องการความรู้เรื่องการค้าขายร้อยละ 9.30 ตามลำดับ ส่วนความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพารา การทำประมง และการทำสวนผลไม้ มีร้อยละ 7.80 , 7.50 และ 6.50 ตามลำดับ ทั้งนี้

สามารถแสดงรายละเอียดของหลักสูตรที่เป็นความต้องการของกลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยได้ดังตารางที่ 4.258

ตารางที่ 4.258 รายละเอียดของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ลำดับที่	หลักสูตรที่ต้องการ	ความถี่	ร้อยละ
1	การขายและการตลาด	34	8.80
2	การทำอาหารและขนมต่างๆ	34	8.80
3	การเพาะเห็ด	31	8.00
4	การเลี้ยงปลา	27	7.00
5	การกรีดยาง	25	6.50
6	การตัดเย็บเสื้อผ้า	22	5.70
7	การปลูกพืชผักสวนครัว	20	5.20
8	การเลี้ยงเป็ด	15	3.90
9	การเลี้ยงแพะ	15	3.90
36	อื่นๆ	15	3.90
10	การปลูกข้าว	13	3.40
11	การปลูกพืชไร่เศรษฐกิจ	13	3.40
12	การปลูกลองกอง	10	2.60
13	การปลูกพืชสมุนไพร	10	2.60
14	การเลี้ยงโคขุน	8	2.10
15	ช่างเสริมสวย / ตัดผม	8	2.10
16	การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	7	1.80
17	การเลี้ยงไก่ไข่	7	1.80
18	การเลี้ยงโคเนื้อ	7	1.80
19	ช่างยนต์	7	1.80
20	ช่างไฟฟ้า	6	1.60
21	การเลี้ยงไก่เนื้อ	5	1.30

ตารางที่ 4.258 รายละเอียดของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม (ต่อ)

ลำดับที่	หลักสูตรที่ต้องการ	ความถี่	ร้อยละ
22	ช่างก่อสร้าง	5	1.30
23	ช่างซ่อมโทรศัพท์	5	1.30
24	การปลูกเงาะ	4	1.00
25	การปลูกมังคุด	4	1.00
26	การปลูกส้ม	4	1.00
27	ช่างอิเล็กทรอนิกส์ / คอมพิวเตอร์	4	1.00
28	การบัญชี / การเงิน	4	1.00
29	การจัดดอกไม้	4	1.00
30	การเลี้ยงแกะ	3	0.80
31	การเลี้ยงหมู	3	0.80
32	การเลี้ยงกุ้ง	2	0.50
33	อื่นๆ	2	0.50
34	การปลูกไม้ยืนต้น	2	0.50
35	การเลี้ยงลูกสัตว์ปีก	1	0.30
37	งานบริการต่างๆ	1	0.30
รวม		387	100.00

จากตารางที่ 4.258 พบว่า

1) ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป มี 7 หลักสูตร ได้แก่ การขายและการตลาด การทำอาหารและขนมต่างๆ การเพาะเห็ด การเลี้ยงปลา การกรีดยาง การตัดเย็บเสื้อผ้า และการปลูกพืชผักสวนครัว ตามลำดับ

2) ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 3 ขึ้นไปแต่ไม่ถึงร้อยละ 5.00 มี 5 หลักสูตร คือ การเลี้ยงเป็ด การเลี้ยงแพะ หลักสูตรอื่นๆ การปลูกข้าว และการปลูกพืชไร่ เศรษฐกิจ ตามลำดับ

3) ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 2 ขึ้นไปแต่ไม่ถึงร้อยละ 3.00 มี 4 หลักสูตร คือ การ การปลูกถองทอง การปลูกพืชสมุนไพร การเลี้ยงโคขุน และช่างเสริมสวย/ตัดผม ตามลำดับ

3.2 ประวัติการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

จากการสำรวจการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริมได้ข้อสรุปดังตารางที่ 4.259 และตารางที่ 4.260 ดังนี้

ตารางที่ 4.259 ประวัติการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

การอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในรอบปีที่ผ่านมา (2552) จนถึงปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
เคย	36	24.30
ไม่เคย	112	75.70
รวม	148	100.00

จากตารางที่ 4.259 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 75.70 ไม่เคยเข้ารับการอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม มีเพียงส่วนน้อยคิดเป็นร้อยละ 24.30 ที่เคยเข้ารับการอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ตารางที่ 4.260 สรุปหลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552) และการนำไปใช้

ลำดับที่	หลักสูตรที่เคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)	ความถี่	การประกอบอาชีพ	
			นำไปใช้	ไม่ได้นำไปใช้
1	การทำขนมไทย	13	8	5
2	การตัดเย็บเสื้อผ้า	6	6	0
3	การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ	4	0	4
4	การทำน้ำยาล้างจาน	3	2	1
5	การทำน้ำเอนกประสงค์ใช้ในครัวเรือน	3	2	1
6	ทำอาหารไทย	3	3	0
7	โครงการขยายการแนะนำอาชีพเยาวชนในพื้นที่ยากจน	2	1	1
8	การประดิษฐ์ดอกไม้จากใยบัว	2	1	1
9	การเลี้ยงปลา	1	1	0
10	การเกษตร	1	1	0
11	การเลี้ยงสัตว์	1	1	0
12	การเพาะเห็ด	1	1	0

ตารางที่ 4.260 สรุปหลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552) และการนำไปใช้

ลำดับที่	หลักสูตรที่เคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)	ความถี่	การประกอบอาชีพ	
			นำไปใช้	ไม่ได้นำไปใช้
13	การอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลชายฝั่ง	1	0	1
14	การปลูกพืชผักสวนครัว	1	1	0
15	การจัดตั้งกลุ่มซื้อน้ำยางสด	1	1	0
16	การเลี้ยงหนอนนก	1	0	1
17	ผ้าคลุมผมปักจักร	1	1	0
18	ตัดเย็บผ้าคลุมผม	1	1	0
19	ความรู้ทางคอมพิวเตอร์	1	1	0
20	ครอบครัวหยุคยาเสพติด	1	1	0
21	ทำผ้าบาติก	1	1	0
22	การกรีดยาง	1	1	0
23	การเลี้ยงเป็ด	1	1	0
24	ทำพืชมเสน	1	1	0
	รวม	79	60	19
	ร้อยละ	100	75.9	24.1

จากตารางที่ 4.260 อธิบายได้ว่า โดยภาพรวมของการเข้าอบรมหลักสูตรต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างในรอบปี 2552 ที่ผ่านมามีการนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพเสริมถึงร้อยละ 75.90 ส่วนอีกร้อยละ 24.10 ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพเสริม

ตารางที่ 4.261 สรุปเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)

ลำดับที่	เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)	ความถี่	ร้อยละ
1	ไม่มีเวลาว่าง ไม่พร้อม	33	32.70
2	ประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง	16	15.80
3	สถานที่ไม่เหมาะสม/เดินทางไกล	9	8.90
4	ไม่ต้องการอบรม/ไม่สนใจ/น่าเบื่อ	9	8.90
5	หลักสูตรอบรมไม่ตรงความต้องการ/ไม่น่าสนใจ	8	7.90

ตารางที่ 4.261 สรุปเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552) (ต่อ)

ลำดับที่	เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)	ความถี่	ร้อยละ
6	ไม่มีการอบรมใด ๆ ในพื้นที่ในช่วงปี 2552	8	7.90
7	การอบรมไม่ทั่วถึง / ไม่ได้รับเลือกให้เข้าอบรม	7	6.90
8	วัน เวลา ไม่เหมาะสม	6	5.90
9	รู้อยู่แล้วว่าอบรมเสร็จก็ทำจริงไม่ได้	3	3.00
10	ระยะอบรมเวลานานเกินไป	2	2.00
รวม		101	100.00

จากตารางที่ 4.261 พบว่า การไม่มีเวลาและความไม่พร้อมเป็นสาเหตุที่มีความถี่มากที่สุด (ร้อยละ 32.7) รองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง (ร้อยละ 15.8) ส่วนสาเหตุที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 5 ถึง 10 ได้แก่ สถานที่ไม่เหมาะสม ต้องเดินทางไกล ไม่ต้องการอบรม/ไม่สนใจ/น่าเบื่อ หลักสูตรอบรมไม่ตรงความต้องการ/ไม่น่าสนใจ ไม่มีการอบรมใดๆในพื้นที่ในช่วงปี 2552 การอบรมไม่ทั่วถึง/ไม่ได้รับคัดเลือกให้เข้าอบรม และวัน เวลาไม่เหมาะสม ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้สอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมเพื่อการประกอบอาชีพในประเด็นต่าง ๆ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.262 ถึง ตารางที่ 4.264 ดังนี้

ตารางที่ 4.262 ข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
1 - 2 วัน	27	18.20
3 - 4 วัน	27	18.20
5 - 6 วัน	19	12.80
7 วันหรือมากกว่า	75	50.70
รวม	148	100.00

จากตารางที่ 4.262 พบว่า ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกมากที่สุด คือ 7 วันหรือมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 50.7 ส่วนระยะเวลาการฝึกอบรม 1 - 2 วัน และ 3 - 4 วัน มีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 18.20 ในขณะที่ระยะเวลาฝึกอบรม 5 - 6 วัน มีสัดส่วนการเลือกน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.80

ตารางที่ 4.263 ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเดือนที่เหมาะสมในการฝึกอบรม

ช่วงเดือนที่เหมาะสมต่อการฝึกอบรมที่กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าร่วมได้	ความถี่	ร้อยละ
มกราคม	19	8.60
กุมภาพันธ์	13	5.90
มีนาคม	25	11.40
เมษายน	59	26.80
พฤษภาคม	25	11.40
มิถุนายน	21	9.50
กรกฎาคม	7	3.20
สิงหาคม	8	3.60
กันยายน	5	2.30
ตุลาคม	18	8.20
พฤศจิกายน	15	6.80
ธันวาคม	5	2.30
รวม	220	100.00

จากตารางที่ 4.263 พบว่า เดือนเมษายนเป็นเดือนที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบในความถี่สูงสุดคือ ร้อยละ 26.80 ในขณะที่เดือนมีนาคมและพฤษภาคม มีสัดส่วนของความถี่ในระดับเดียวกัน คือ ร้อยละ 11.40 ส่วนเดือนที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้จัดฝึกอบรมในระดับความถี่ระหว่างร้อยละ 5.00 ถึงร้อยละ 10.00 ได้แก่ มิถุนายน (ร้อยละ 9.50) มกราคม (ร้อยละ 8.60) ตุลาคม (ร้อยละ 8.20) พฤศจิกายน (ร้อยละ 6.80) และกุมภาพันธ์ (ร้อยละ 5.90) ส่วนเดือนที่เหลือมีระดับความถี่ที่ถูกเลือกไม่ถึงร้อยละ 5.00

ตารางที่ 4.264 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่เหมาะสมและสะดวกในการฝึกอบรม

สถานที่จัดฝึกอบรมที่เหมาะสมและสะดวก	ความถี่	ร้อยละ
ป่าตानी	126	80.80
ยะลา	18	11.50
สงขลา	11	7.10
นราธิวาส	1	0.60
รวม	156	100.00

จากตารางที่ 4.264 พบว่า ปัตตานีเป็นจังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้เป็นสถานที่ในการฝึกอบรมสูงสุด คือเป็นร้อยละ 80.80 รองลงมาได้แก่ ยะลาและสงขลา คิดเป็นร้อยละ 11.50 และ 7.10 ตามลำดับ ส่วนนราธิวาสเป็นจังหวัดที่ถูกเลือกน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.60

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่างๆที่มีประโยชน์ต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ได้ข้อสรุปดังตารางที่ 4.265 ดังนี้

ตารางที่ 4.265 สรุปข้อเสนอแนะต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรเป็นหลักสูตรที่ช่วยเพิ่มรายได้เสริมได้จริง	23	15.60
2	ต้องมีความต่อเนื่อง คิดตามผล และให้คำปรึกษาต่อเนื่อง	21	14.30
3	หลักสูตรที่นำไปใช้ทำอาชีพได้จริง	18	12.20
4	สถานที่เหมาะสม ปลอดภัย เดินทางได้สะดวก	14	9.50
5	ควรเป็นหลักสูตรที่ช่วยเพิ่มทักษะการทำงาน	13	8.80
6	หลังจบหลักสูตร ควรมีการอบรมต่อยอดความเชี่ยวชาญขึ้นในระดับสูงต่อ ๆ ไปอีก	8	5.40
7	หัวข้อการอบรมต้องตรงความต้องการของคน	6	4.10
8	เวลาอบรมที่เหมาะสม ไม่สั้นหรือนานจนเกินไป	6	4.10
9	มีเงินทุนเริ่มต้น ช่วยเหลือ วัสดุ อุปกรณ์	6	4.10
10	โครงการควรอบรมให้ทั่วถึงทุกคนที่สนใจ	6	4.10
11	แก้ไขปัญหาการว่างงาน	5	3.40
12	ฝึกอบรมอย่างจริงจัง ไม่ใช่แค่หลอก ๆ หรือสักแต่จะใช้งบประมาณ	5	3.40
13	มีการแจ้งรายละเอียดเนื้อหาอบรม และเนื้อหาอบรมต้องเข้าใจง่าย	3	2.00
14	ให้เบียดเบียนในการเข้าอบรม	3	2.00
15	การอบรมต้องมีการฝึกปฏิบัติให้ด้วย	2	1.40
16	หลักสูตรใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นและสามารถหาง่าย	2	1.40
17	ควรหาตลาดให้ด้วย	2	1.40
18	ต้องเป็นหลักสูตรที่ต่อยอดสิ่งที่ทำอยู่	1	0.70

ตารางที่ 4.265 สรุปข้อเสนอแนะต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
19	ฝึกอบรมบ่อยครั้งขึ้น	1	0.70
20	อยากได้หลักสูตรทำอาหารคาวหวาน	1	0.70
21	ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ	1	0.70
รวม		147	100.00

จากตารางที่ 4.265 พบว่าภาพรวมของข้อเสนอแนะที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้ไว้มีหลากหลายมิติสรุปได้ทั้งหมด 21 ข้อ แต่ข้อเสนอแนะที่มีระดับความถี่มากกว่าร้อยละ 10.00 ขึ้นไปมีเพียง 3 ข้อ คือ ควรเป็นหลักสูตรที่ช่วยเพิ่มรายได้เสริมได้จริง ต้องมีความต่อเนื่อง ติดตามผล และให้คำปรึกษาต่อเนื่อง และควรเป็นหลักสูตรที่นำไปใช้ทำอาชีพได้จริง ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะที่มีระดับความถี่มากกว่าร้อยละ 5.00 แต่ไม่เกินร้อยละ 10.00 มี 3 ข้อ คือ สถานที่เหมาะสม ปลอดภัย เดินทางได้สะดวก ควรเป็นหลักสูตรที่ช่วยเพิ่มทักษะการทำงาน และหลังจบหลักสูตรควรมีการอบรมต่อยอดความเชี่ยวชาญขึ้นในระดับสูงต่อไปอีก ตามลำดับ

จังหวัดสงขลา

กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของ 4 อำเภอ จังหวัดสงขลาที่เป็นกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 9 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 4 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ และส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐในจังหวัด 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.266 ถึงตารางที่ 4.267 ดังนี้

1.1 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

ตารางที่ 4.266 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

หน่วยงานที่สังกัด	ความถี่	ร้อยละ
องค์การบริหารส่วนตำบล	4	44.40
เกษตรจังหวัด	1	11.10
ประมงจังหวัด	1	11.10
กรมการพัฒนาชุมชน	1	11.10
ปศุสัตว์จังหวัด	1	11.10
กระทรวงวัฒนธรรม	1	11.10
รวม	9	100.00

จากตารางที่ 4.266 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.4 ที่เหลือมีสัดส่วนเท่ากัน ได้แก่ เกษตรจังหวัด ประมงจังหวัด กรมการพัฒนาชุมชน ปศุสัตว์จังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด และกระทรวงวัฒนธรรม

1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.267 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	5	55.60
	หญิง	4	44.40
	รวม	9	100.00
อายุ	21 – 30 ปี	1	11.10
	31 – 40 ปี	6	66.70
	41 – 50 ปี	1	11.10
	51 – 60 ปี	1	11.10
	รวม	9	100.00

ตารางที่ 4.267 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนา		
ศาสนาอิสลาม	2	22.20
ศาสนาพุทธ	7	77.80
รวม	9	100.00
ภูมิลำเนา		
เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ	4	44.40
เป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจ แต่ต่างอำเภอ	3	33.30
เป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น	2	22.20
รวม	9	100.00
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – ม.6)	1	11.10
ปริญญาตรี	3	33.30
สูงกว่าปริญญาตรี	5	55.60
รวม	9	100.00

จากตารางที่ 4.267 พบว่า

1) เพศ ร้อยละ 55.60 ของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ส่วนอีกร้อยละ 44.40 เป็นเพศหญิง

2) อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.70 ส่วนกลุ่มอายุระหว่าง 21 - 30 ปี 41 - 50 ปี และ 51 - 60 ปี มีสัดส่วนเท่ากัน คือร้อยละ 11.10

3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 77.80 ในขณะที่ส่วนน้อยคือ ร้อยละ 22.20 นับถือศาสนาอิสลาม

4) ภูมิลำเนา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 44.40 เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ รองลงมาเป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจ แต่ต่างอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 33.30 ส่วนคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่นมีสัดส่วนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 22.20

5) ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.60 จบการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี รองลงมาจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 33.10 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 11.10

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน

จากการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพ ด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.268 และตารางที่ 4.269 ดังนี้

ตารางที่ 4.268 นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	นโยบายในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	เพิ่มความรู้ ทักษะ และศักยภาพ	4	26.70
2	ส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3	20.00
3	ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์	3	20.00
4	ช่วยเหลือในการขอขบประมาณ	2	13.30
5	อบรมให้ตรงกับความต้องการประชาชน	1	6.70
6	ส่งเสริมการตลาด ช่องทางจัดจำหน่าย	1	6.70
7	พัฒนาอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น	1	6.70
รวม		15	100.00

จากตารางที่ 4.268 พบว่าหน่วยงานส่วนใหญ่กำหนดนโยบายในการ เพิ่มความรู้ ทักษะ และศักยภาพ ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ในสัดส่วนความถี่ที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 26.70 และ 20.00 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังกำหนดนโยบายที่จะให้การช่วยเหลือในการขอขบประมาณ รวมถึงอบรมให้ตรงกับความต้องการประชาชน ส่งเสริมการตลาด ช่องทางจัดจำหน่าย และพัฒนาอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นอีกด้วย

ตารางที่ 4.269 สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลิตภัณฑ์ในพื้นที่

ลำดับที่	บทบาทในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ให้ความรู้ พัฒนาทักษะ ศักยภาพ	5	20.80
2	สนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องจักร	5	20.80
3	ส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3	12.50
4	เพิ่มรายได้เสริม	2	8.30
5	พัฒนาผลิตภัณฑ์	2	8.30
6	การแปรรูปผลิตภัณฑ์	2	8.30
7	ส่งเสริมอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น	2	8.30

ตารางที่ 4.269 สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ (ต่อ)

ลำดับที่	บทบาทในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
8	ประสานงานกับภาครัฐ เช่น การจดทะเบียน จัดงานแสดงสินค้า	1	4.20
9	ส่งเสริมการนำประชาชนเข้าดูงาน	1	4.20
10	ส่งเสริมด้านการตลาดให้สินค้า	1	4.20
	รวม	24	100.00

จากตารางที่ 4.269 พบว่าบทบาทที่หน่วยงานมีมากที่สุด 2 ประการในระดับความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 20.80) คือ ให้ความรู้ พัฒนาทักษะ ศักยภาพ และสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องจักร รองลงมา คือ ส่งเสริมการรวมกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 12.50 บทบาทที่มีความถี่เท่ากันคือร้อยละ 8.30 มี 4 ข้อ ได้แก่ เพิ่มรายได้เสริม พัฒนาผลิตภัณฑ์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เหลือจะเป็นบทบาทในด้านประสานงานกับภาครัฐ เช่น การจดทะเบียน จัดงานแสดงสินค้า ส่งเสริมการนำประชาชนเข้าดูงาน และส่งเสริมด้านการตลาดให้สินค้า

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์

จากการสำรวจข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.270 ถึง ตารางที่ 4.274 ดังนี้

ตารางที่ 4.270 สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	ความถี่	ร้อยละ
1	กะปิ	4	26.70
2	ปลาสาม	2	13.30
3	ผ้าทอเกาะยอ	2	13.30
4	ส้มแขกแปรรูป	2	13.30
5	ผ้าคลุมผม	1	6.70
6	ไก่ทอด	1	6.70
7	น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น	1	6.70
8	กรรณก	1	6.70
9	ผ้าบาติก	1	6.70
	รวม	15	100.00

จากตารางที่ 4.270 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 26.70) เห็นว่ากะปิเป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นที่สุดของจังหวัดสงขลา รองลงมาที่มีความถี่เท่ากัน ได้แก่ ปลาสาม ผ้าทอเกาะยอ และส้มแขกแปรรูป ส่วนที่เหลือที่มีความถี่เท่ากันอีก ได้แก่ ผ้าคลุมผม ไก่ทอด น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น กรงนก และผ้าบาติก

ตารางที่ 4.271 สรุปปัญหาด้านผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ไม่แน่นอน บางครั้งผลิตได้จำกัด	5	33.30
2	คุณภาพ มาตรฐานต่ำ	3	20.00
3	ต้นทุนผลิตสูง	2	13.30
4	จำนวนวัตถุดิบไม่แน่นอน	2	13.30
5	โรคระบาด	1	6.70
6	ขาดแคลนทุน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ พ่อ-แม่พันธุ์สัตว์ ดันกล้า	1	6.70
7	ขาดความแตกต่าง ความหลากหลายในตัวสินค้า	1	6.70
รวม		15	100.00

จากตารางที่ 4.271 พบว่าร้อยละ 33.30 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์ คือ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ไม่แน่นอน บางครั้งผลิตได้จำกัด ขณะเดียวกันร้อยละ 20.00 เห็นว่า ยังมีปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพ มาตรฐานต่ำ ในขณะที่ปัญหาด้านต้นทุนผลิตสูง และจำนวนวัตถุดิบไม่แน่นอน ก็เป็นปัญหาที่มีความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 13.30 ที่เหลือเป็นปัญหาเกี่ยวกับโรคระบาด ขาดแคลนทุน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ พ่อ-แม่พันธุ์สัตว์ ดันกล้า และ ขาดความแตกต่าง ความหลากหลายในตัวสินค้า

ตารางที่ 4.272 สรุปปัญหาด้านราคา

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านราคา	ความถี่	ร้อยละ
1	ราคาผลิตภัณฑ์สูงเกินไป	4	100.00
รวม		4	100.00

จากตารางที่ 4.272 พบว่า ปัญหาด้านราคาในกลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมีเพียงประเด็นเดียว คือ ราคาผลิตภัณฑ์สูงเกินไป

ตารางที่ 4.273 สรุปปัญหาด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ความถี่	ร้อยละ
1	ตลาดและช่องทางมีน้อย ไม่ทั่วถึง	5	100.00
	รวม	5	100.00

จากตารางที่ 4.273 พบว่า ปัญหาช่องทางการจำหน่ายที่กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นมีเพียงประเด็นเดียว คือ ตลาดและช่องทางมีน้อย ไม่ทั่วถึง

ตารางที่ 4.274 สรุปปัญหาด้านการส่งเสริมการขาย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการขาย	ความถี่	ร้อยละ
1	ไม่มีการจัดงานแสดงสินค้า การส่งเสริมการขาย	3	42.90
2	ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง	2	28.60
3	ไม่มีหน่วยงานสนับสนุน	2	28.60
	รวม	7.0	100.00

จากตารางที่ 4.274 พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมการขายมี 3 ประเด็น คือ ไม่มีการจัดงานแสดงสินค้า การส่งเสริมการขาย (ร้อยละ 42.90) ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง (ร้อยละ 28.60) และไม่มีหน่วยงานสนับสนุน (ร้อยละ 28.60)

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์

จากการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.275 ถึงตารางที่ 4.277 ดังนี้

ตารางที่ 4.275 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรมีทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ หลากหลาย	4	50.00
2	แรงงานขาดแคลน	1	12.50
3	ส่งเสริมการรวมกลุ่ม	1	12.50
4	ให้ความรู้ด้านการตลาดแก่แรงงาน	1	12.50
5	ส่งเสริมการผลิตอย่างต่อเนื่อง	1	12.50
	รวม	8	100.00

จากตารางที่ 4.275 พบว่า กลุ่มตัวอย่างระบุปัญหาในการพัฒนาแรงงานเพียงประเด็นเดียว คือ แรงงานขาดแคลน แต่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแรงงานหลายประเด็น โดยมีความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรมีทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญหลากหลาย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม ให้ความรู้ด้านการตลาดแก่แรงงาน และส่งเสริมการผลิตอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.276 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรขยายหรือหาตลาดให้กว้างขวางมากขึ้น	6	75.00
2	ตลาดไม่ชัดเจน	1	12.50
3	ควรมีตลาดรูปแบบใหม่ๆ	1	12.50
	รวม	8	100.00

จากตารางที่ 4.276 พบว่า ในประเด็นปัญหาการพัฒนาตลาดที่กลุ่มตัวอย่างระบุ คือ ตลาดไม่ชัดเจน (ร้อยละ 12.50) และนำเสนอข้อเสนอแนะ 2 ประเด็น คือ ควรขยายหรือหาตลาดให้กว้างขวางมากขึ้น (ร้อยละ 75.00) และควรมีตลาดรูปแบบใหม่ๆ (ร้อยละ 28.60)

ตารางที่ 4.277 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แปลกใหม่	6	46.20
2	ควรเพิ่มคุณภาพ มาตรฐานการผลิต	3	23.10
3	ควรผลิตให้ตรงกับความต้องการลูกค้ามากขึ้น	3	23.10
4	ส่งเสริมบรรจุภัณฑ์ที่ดี	1	7.70
	รวม	13	100.00

จากตารางที่ 4.277 พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ระบุปัญหาของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ แต่ให้ข้อเสนอแนะไว้ในความถี่สูงสุด (ร้อยละ 46.20) คือ ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แปลกใหม่ รองลงมา มีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 23.10) คือ ควรเพิ่มคุณภาพ มาตรฐานการผลิต และควรผลิตให้ตรงกับความต้องการลูกค้ามากขึ้น ส่วนการส่งเสริมบรรจุภัณฑ์ที่ดีเป็นข้อเสนอแนะที่มีความถี่น้อยที่สุด

กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชน

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของ 4 อำเภอจังหวัดสงขลาที่เป็นกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 9 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบ

ตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 4 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ และส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชนใน 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.278 ถึงตารางที่ 4.279 ดังนี้

1.1 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

ตารางที่ 4.278 ข้อมูลหน่วยงานที่สังกัด

ชื่อสมาคม/ชมรม/สมาพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี	1	11.11
OTOP	1	11.11
เกษตรกร	1	11.11
ดอกไม้จันทน์	1	11.11
น้ำพริกปลาकु๋อย่าง	1	11.11
วิสาหกิจชุมชนแปรรูป	1	11.11
สตรีไทยหัวใจแกร่ง	1	11.11
สตรีบ้านสุโสะ	1	11.11
สตรีแม่บ้าน	1	11.11
รวม	9	100.0

จากตารางที่ 4.278 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดกลุ่มต่างๆ ในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ

1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.279 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	9	100.00
	รวม	9	100.00
อายุ			
	31- 40 ปี	2	22.20
	41 – 50 ปี	5	55.60
	51 – 60 ปี	2	22.20
	รวม	9	100.00
ศาสนา			
	ศาสนาอิสลาม	5	55.60
	ศาสนาพุทธ	4	44.40
	รวม	9	100.00
ภูมิลำเนาเดิม			
	เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ	9	100.00
	รวม	9	100.00
ระดับการศึกษา			
	มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	2	22.20
	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	3	33.30
	อนุปริญญา (ปวส.1-ปวส.2)	2	22.20
	ปริญญาตรี	2	22.20
	รวม	9	100.00

จากตารางที่ 4.279 พบว่า

1) เพศ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นเพศชาย

2) อายุ กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีจำนวนร้อยละ 55.6 รองลงมา มีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 22.2 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี และ 51 - 60 ปี

3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลาม มีร้อยละ 55.6 ที่เหลืออีก 44.6 นับถือศาสนาพุทธ

4) ภูมิลำเนา กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ

5) ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 33.30 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) ในขณะที่มีกลุ่มตัวอย่างที่จบมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1- ม.3) อนุปริญญา (ปวส.1-ปวส.2) และปริญญาตรีมีสัดส่วนที่เท่ากัน คือร้อยละ 22.20

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงาน

จากการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพ ด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.280 และตารางที่ 4.281 ดังนี้

ตารางที่ 4.280 นโยบายของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	นโยบายในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ	1	11.1
2	การฝึกอบรมหรือเพิ่มทักษะด้านอาชีพใหม่ๆ ให้กับสมาชิก ภายในกลุ่ม	1	11.1
3	พัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัยและมีคุณภาพ	1	11.1
4	ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย	1	11.1
5	ส่งเสริมให้มีการขยายตลาดด้านผลิตภัณฑ์ออกสู่ภายนอกชุมชน	1	11.1
6	การฝึกอบรมหรือเพิ่มทักษะด้านฝีมือและคุณภาพให้กับสมาชิก ภายในกลุ่มเพื่อเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์	1	11.1
7	การฝึกอบรมหรือเพิ่มทักษะด้านอาชีพการตัดเย็บเสื้อผ้า	1	11.1
8	การฝึกอบรมเพื่อยกระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์	1	11.1
9	ส่งเสริมการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามงานหรือเทศกาลต่างๆ	1	11.1
	รวม	9	100.0

จากตารางที่ 4.280 พบว่านโยบายในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ที่หน่วยงานกำหนดไว้มีทั้งสิ้น 9 ข้อ โดยมีระดับความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 11.1 อาทิ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ การฝึกอบรมหรือเพิ่มทักษะด้านอาชีพใหม่ๆ ให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม พัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัยและมีคุณภาพ เป็นต้น

ตารางที่ 4.281 สรุปบทบาทของหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลิตภัณฑ์ในพื้นที่

ลำดับที่	บทบาทในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ส่งเสริมการประกอบอาชีพของคนในชุมชน	8	57.10
2	ส่งเสริมให้คนในชุมชนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	1	7.10
3	เป็นศูนย์กลางประสานงานในการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรม OTOP	1	7.10
4	จัดทำ ประสาน และพิจารณาผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อมาเข้าร่วมงาน OTOP ประจำปี	1	7.10
5	กำกับดูแลกลุ่มหรือผู้ประกอบการ OTOP ให้เกิดความสะดวกในการดำเนินงาน ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการหรือเครือข่าย OTOP	1	7.10
6	จัดหาวิทยากรในการฝึกอบรม และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่มาตรฐาน OTOP	1	7.10
7	ส่งเสริมความสามัคคีให้กับชุมชน เพื่อเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง	1	7.10
รวม		14	100.00

จากตารางที่ 4.281 พบว่าบทบาทที่หน่วยงานมีมากที่สุด คือ ส่งเสริมการประกอบอาชีพของคนในชุมชนคิดเป็นร้อยละ 57.1 ที่เหลือมีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 7.1) ได้แก่ ส่งเสริมให้คนในชุมชนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นศูนย์กลางประสานงานในการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรม OTOP จัดทำ ประสาน และพิจารณาผลิตภัณฑ์ของชุมชนเพื่อมาเข้าร่วมงาน OTOP ประจำปี กำกับดูแลกลุ่มหรือผู้ประกอบการ OTOP ให้เกิดความสะดวกในการดำเนินงาน ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการหรือเครือข่าย OTOP จัดหาวิทยากรในการฝึกอบรมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่มาตรฐาน OTOP และส่งเสริมความสามัคคีให้กับชุมชนเพื่อเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์

จากการสำรวจข้อมูลด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.282 ถึง ตารางที่ 4.286 ดังนี้

ตารางที่ 4.282 สรุปผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์โดดเด่นของจังหวัด	ความถี่	ร้อยละ
1	ไก่ทอดเทพา	3	17.60
2	กะปิเทพา	3	17.60
3	น้ำพริกปลาอุกย่าง	2	11.80
4	ผลิตภัณฑ์จากปลาอุก	1	5.90
5	การตัดเย็บเสื้อผ้า	1	5.90
6	ผลิตภัณฑ์ต่างๆจากผ้าบาติก	1	5.90
7	ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน เช่น น้ำยาล้างจาน ยาสระผม ครีม นวด น้ำยาซักผ้า น้ำยาปรับผ้านุ่ม	1	5.90
8	ผลิตภัณฑ์ด้านการถนอมอาหาร	1	5.90
9	ส่งเสริมการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามงานหรือเทศกาลต่างๆ	1	5.90
10	กระหรีบั้ง หรือทองพับ	1	5.90
11	ผ้าเกาะยอ	1	5.90
12	หนังปลากระพง	1	5.90
	รวม	17	100.00

จากตารางที่ 4.282 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เห็นว่า ไก่ทอดเทพาและกะปิเทพาเป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นที่สุดของ 4 อำเภอ (เทพา นาทวี จะนะ และสะบ้าย้อย) ของจังหวัดสงขลา รองลงมา ได้แก่ น้ำพริกปลาอุกย่าง คิดเป็นร้อยละ 11.80 ที่เหลืออีก 9 ผลิตภัณฑ์ มีความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 5.90

ตารางที่ 4.283 สรุปปัญหาด้านผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	วัตถุดิบในด้านผลิตสินค้าไม่เพียงพอและราคาสูง	5	35.70
2	ผลิตภัณฑ์มีการเลียนแบบได้ง่าย	3	21.40
3	ขาดตลาดรองรับสินค้า	2	14.30
4	รูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่มีความทันสมัย	2	14.30
5	ผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน	1	7.10
6	ผลิตภัณฑ์ผลิตไม่ทันตามที่ต้องการเนื่องจากขาดเทคโนโลยีในการผลิตที่ทันสมัย	1	7.10
รวม		14	100.00

จากตารางที่ 4.283 พบว่าร้อยละ 35.70 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์คือวัตถุดิบในด้านผลิตสินค้าไม่เพียงพอและราคาสูง ขณะเดียวกันร้อยละ 21.40 เห็นว่าผลิตภัณฑ์มีการเลียนแบบได้ง่าย ส่วนปัญหาการขาดตลาดรองรับสินค้า และรูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่มีความทันสมัย มีความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 14.30 ที่เหลือเป็นปัญหาผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน และผลิตภัณฑ์ผลิตไม่ทันตามที่ต้องการเนื่องจากขาดเทคโนโลยีในการผลิตที่ทันสมัย

ตารางที่ 4.284 สรุปปัญหาด้านราคา

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านราคา	ความถี่	ร้อยละ
1	ราคาสูงเนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง	5	100.00
รวม		5	100.00

จากตารางที่ 4.284 พบว่า ปัญหาด้านราคาในกลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมีเพียงประเด็นเดียวคือ ราคาสูงเนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง

ตารางที่ 4.285 สรุปปัญหาด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ความถี่	ร้อยละ
1	ผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อเท่านั้น	2	40.00
2	ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าแคบ	2	40.00
3	จัดจำหน่ายเฉพาะในชุมชน	1	20.00
รวม		5	100.00

จากตารางที่ 4.285 พบว่า กลุ่มตัวอย่างระบุปัญหาของทางการจำหน่ายในระดับความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 40.00) 2 ข้อ คือ ผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อเท่านั้น และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าแบบที่เหลืออีกร้อยละ 20.00 เป็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดจำหน่ายเฉพาะในชุมชน

ตารางที่ 4.286 สรุปปัญหาด้านการส่งเสริมการขาย

ลำดับที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการขาย	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดการส่งเสริมโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์	4	100.00
	รวม	4	100.00

จากตารางที่ 4.286 พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมการขายมีเพียงประเด็น คือ ขาดการส่งเสริมโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์

จากการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.287 ถึงตารางที่ 4.289 ดังนี้

ตารางที่ 4.287 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรมีการพัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็นที่ไปตามที่ตลาดต้องการ	4	100.00
	รวม	4	100.00

จากตารางที่ 4.287 พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแรงงาน คือ ควรมีการพัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็นที่ไปตามที่ตลาดต้องการ

ตารางที่ 4.2878 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรขยายตลาดทั้งในพื้นที่ นอกพื้นที่ และต่างประเทศ	3	50.00
2	หน่วยงานภาครัฐควรหาตลาดรองรับสินค้า	2	33.30
3	การสร้างค่านิยมใหม่ๆกับผลิตภัณฑ์ OTOP	1	16.70
	รวม	6	100.00

จากตารางที่ 4.288 พบว่า ในประเด็นการพัฒนาตลาด กลุ่มตัวอย่างนำเสนอเฉพาะข้อเสนอแนะโดยไม่มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหา โดยข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด (ร้อยละ 50.00) คือ

ควรขยายตลาดทั้งในพื้นที่ นอกพื้นที่ และต่างประเทศ รองลงมา ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐควรหาตลาด
รองรับสินค้า ร้อยละ 33.30 และการสร้างค่านิยมใหม่ๆกับผลิตภัณฑ์ OTOP ร้อยละ 16.70

ตารางที่ 4.289 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	ส่งเสริมการฝึกอบรมรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัย	4	36.40
2	รูปแบบหรือโลโก้ต้องเป็นที่จดจำง่าย	2	18.20
3	รัฐส่งเสริมงบประมาณในการสนับสนุนผลิตภัณฑ์ของกลุ่มหรือชุมชน	2	18.20
4	ผลิตภัณฑ์ของแต่ละพื้นที่ควรมีลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ ของชุมชนนั้นๆ	1	9.10
5	เพิ่มความหลากหลายในสินค้า	1	9.10
6	ผลิตภัณฑ์ควรได้รับการรับรองสินค้าให้เป็นสินค้าฮาลาล	1	9.10
	รวม	11	100.00

จากตารางที่ 4.289 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใน
ประเด็นต่างๆเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ส่งเสริมการฝึกอบรมรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ม
ีความทันสมัย รูปแบบหรือโลโก้ต้องเป็นที่จดจำง่าย รัฐส่งเสริมงบประมาณในการสนับสนุน
ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มหรือชุมชน ผลิตภัณฑ์ของแต่ละพื้นที่ควรมีลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ของ
ชุมชนนั้นๆ เพิ่มความหลากหลายในสินค้า และ ผลิตภัณฑ์ควรได้รับการรับรองสินค้าให้เป็นสินค้า
ฮาลาล

กลุ่มผู้ประกอบการ

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของ 4 อำเภอ จังหวัดสงขลาที่เป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่
ประกอบธุรกิจทั้งในส่วนการผลิตและบริการในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 21 ราย ผู้วิจัยจะ
นำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 6 ส่วนตามแบบสอบถาม
ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ ส่วนที่ 3
ข้อมูลทางการเงินของกิจการ ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านแรงงาน ส่วนที่ 5 ภาพรวมของสภาพแรงงานใน
พื้นที่ และส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านตลาดและผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าของกิจการและประกอบกิจการ ในจังหวัดยะลาที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลและการฝึกอบรม ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.290 ถึง ตารางที่ 4.294 ดังนี้

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.290 ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศของเจ้าของกิจการ		
ชาย	16	76.20
หญิง	5	23.80
รวม	21	100.00
อายุของเจ้าของกิจการ		
21-30 ปี	3	14.30
31- 40 ปี	10	47.60
41 – 50 ปี	5	23.80
51 – 60 ปี	2	9.50
61 ปีขึ้นไป	1	4.80
รวม	21	100.00
ศาสนาของเจ้าของกิจการ		
ศาสนาอิสลาม	13	61.90
ศาสนาพุทธ	8	38.10
รวม	21	100.00
ภูมิลำเนาของเจ้าของกิจการ		
เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ	19	90.50
เป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจ แต่ต่างอำเภอ	1	4.80
เป็นคนที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น	1	4.80
รวม	21	100.00

ตารางที่ 4.290 ข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาของเจ้าของกิจการ		
ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	2	9.50
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	4	19.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	4	19.00
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1-ปวส.2)	3	14.30
ปริญญาตรี	8	38.10
รวม	21	100.00

จากตารางที่ 4.290 พบว่า

- 1) เพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 76.2 และเพศชายร้อยละ 23.8
- 2) อายุ ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนมากที่สุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี (ร้อยละ 47.60) ช่วงอายุระหว่าง 41 - 50 ปี (ร้อยละ 23.80) ขณะที่ช่วงอายุระหว่าง 21 - 30 ปีมีร้อยละ 14.30 ส่วนช่วงอายุระหว่าง 51 - 60 ปี มีร้อยละ 9.50 และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 4.80
- 3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 61.90 นับถือศาสนาอิสลาม และส่วนน้อยคือ ร้อยละ 38.10 นับถือศาสนาพุทธ
- 4) ภูมิลำเนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนในอำเภอและจังหวัดเดียวกับที่สำรวจ คิดเป็นร้อยละ 90.50 และเป็นคนในจังหวัดกับที่สำรวจแต่ต่างอำเภออีกร้อยละ 4.80 ซึ่งเท่ากับกลุ่มที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น
- 5) การศึกษา ร้อยละ 38.10 ของกลุ่มตัวอย่างจบปริญญาตรี ส่วนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) มีสัดส่วนเท่ากัน คือร้อยละ 19.00 และอีกร้อยละ 14.30 จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1-ปวส.2) ส่วนที่จบประถมศึกษา (ป.1-ป.6) มีเพียงร้อยละ 9.50

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพอื่นหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ

ตารางที่ 4.291 ข้อมูลอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ

การมีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ	ความถี่	ร้อยละ
มี	14	66.70
ไม่มี	7	33.30
รวม	21	100.00

ตารางที่ 4.292 ข้อมูลประเภทของอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นของเจ้าของกิจการ

อาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นที่เจ้าของกิจการมี	ความถี่	ร้อยละ
ทำการเกษตร	10	47.60
อื่นๆ	4	19.00
ไม่ตอบ	7	33.30
รวม	21	100.00

จากตารางที่ 4.291 และตารางที่ 4.292 พบว่า ร้อยละ 66.70 ของกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ที่เหลืออีกร้อยละ 33.30 ไม่มี ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ากลุ่มที่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นจะทำการเกษตรร้อยละ 47.60 อื่นๆ ร้อยละ 19.00 ส่วนที่ไม่ตอบมีร้อยละ 33.30

1.3 ข้อมูลการฝึกอบรมของเจ้าของกิจการ

ตารางที่ 4.293 ข้อมูลการเข้ารับการฝึกอบรม

ประวัติการเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค	จำนวน	ร้อยละ
เคย	5	23.80
ไม่เคย	16	76.20
รวม	21	100.00

จากตารางที่ 4.293 พบว่า ร้อยละ 76.20 ของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค มีเพียงร้อยละ 23.80 ที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ 4.294 ข้อมูลหลักสูตรที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม

ลำดับที่	หลักสูตรที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	ความถี่	ร้อยละ
1	การอบรมด้านการขายและการตลาด	6	37.50
2	การอบรมบริหารจัดการ/การควบคุมงาน	3	18.80
3	การอบรมวิชาชีพต่างๆ (เช่น นักบัญชี หรือพัฒนาสินค้า หรือคอมพิวเตอร์ หรือนวดแผนไทย)	2	12.50
4	การอบรมด้านการบริการลูกค้า	2	12.50
5	อื่นๆ	2	12.50
6	การอบรมเกี่ยวกับการควบคุมหรือปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการ	1	6.30
รวม		16	100.00

จากตารางที่ 4.294 พบว่า หลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด ได้แก่ การขายและการตลาด คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมา คือ การบริหารจัดการ/การควบคุมงาน ร้อยละ 18.80 ขณะที่หลักสูตรวิชาชีพต่างๆ (นักบัญชี หรือพัฒนาสินค้า หรือคอมพิวเตอร์ หรือนวดแผนไทย) หลักสูตรด้านบริการลูกค้า และหลักสูตรอื่นๆมีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 12.50 ส่วนหลักสูตรเกี่ยวกับการควบคุมหรือปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 6.30

ส่วนที่ 2 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลภาพรวมกิจการ ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.295 และตารางที่ 4.296 ดังนี้

ตารางที่ 4.295 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ

ลักษณะของการประกอบการ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการประกอบการ		
กิจการร้านค้าเจ้าของคนเดียว	19	90.50
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	1	4.80
บริษัทจำกัด	1	4.80
รวม	21	100.00

ตารางที่ 4.295 ข้อมูลภาพรวมของกิจการ (ต่อ)

ลักษณะของการประกอบการ	จำนวน	ร้อยละ
นอกเขตเทศบาล	13	61.90
ในเขตเทศบาล	8	38.10
รวม	21	100.00
ทำเลของสถานประกอบการ		
อยู่ในแหล่งชุมชน	15	71.40
อยู่ในตลาด	4	19.00
แผงริมถนน	1	4.80
อื่นๆ	1	4.80
รวม	21	100.00

จากตารางที่ 4.295 พบว่า

- 1) ลักษณะของการประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 90.50 เป็นกิจการเจ้าของคนเดียว ส่วนที่เหลือมีสัดส่วนเท่ากัน คือร้อยละ 4.80 เป็นเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัด
- 2) ที่ตั้งของสถานประกอบการ กิจการส่วนใหญ่ร้อยละ 61.90 ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล ที่เหลืออีกร้อยละ 38.10 ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล
- 3) ทำเลของสถานประกอบการ ร้อยละ 71.40 มีทำเลอยู่ในแหล่งชุมชน ร้อยละ 19.00 อยู่ในตลาด ส่วนที่เป็นแผงริมถนนและอื่นๆ มีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 4.80

ตารางที่ 4.296 จำนวนลูกจ้าง

	สูงสุด	ต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
จำนวนลูกจ้าง (คน)	60	1	6.524

จากตารางที่ 4.296 พบว่ากิจการมีลูกจ้างสูงสุด 60 คน ต่ำสุด 1 คน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.524 คน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางการเงินของกิจการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทางการเงินของธุรกิจ ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.297 และ ตารางที่ 4.301 ดังนี้

ตารางที่ 4.297 ข้อมูลแหล่งเงินทุนหลักเมื่อเริ่มกิจการ

แหล่งเงินทุนหลักเมื่อเริ่มกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
เงินส่วนตัว	13	61.90
เงินกู้ในระบบ	7	33.30
เงินของสมาชิกในครอบครัว/ญาติ	1	4.80
รวม	21	100.00

จากตารางที่ 4.297 พบว่า ร้อยละ 61.90 ของกลุ่มตัวอย่างใช้เงินทุนส่วนตัวสำหรับการเริ่มกิจการ ขณะที่ร้อยละ 33.30 และ 4.80 ใช้เงินกู้ในระบบและเงินของสมาชิกในครอบครัว / ญาติ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.298 ข้อมูลประวัติการกู้เงินเพื่อใช้ในกิจการ

ประวัติการกู้เงินเพื่อใช้ในกิจการ	ความถี่	ร้อยละ
เคยกู้จากสถาบันการเงิน	8	42.10
ไม่เคยกู้	7	36.80
เคยกู้จากคนในครอบครัว	2	10.50
อื่นๆ	2	10.50
รวม	19	100.00

จากตารางที่ 4.298 พบว่ากิจการส่วนใหญ่ร้อยละ 42.10 เคยกู้เงินจากสถาบันการเงินมาเพื่อใช้ในกิจการ และไม่เคยกู้เงินมีร้อยละ 36.80 ขณะที่ เคยกู้เงินจากคนในครอบครัว และอื่นๆ มีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 10.50

ตารางที่ 4.299 ข้อมูลผลประกอบการของกิจการ

ผลการดำเนินงานโดยเฉลี่ยตั้งแต่เริ่มกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
พออยู่ได้	12	57.10
มีกำไรมาโดยตลอด	8	38.10
ขาดทุน โดยตลอด	1	4.80
รวม	21	100.00

จากตารางที่ 4.299 พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.10 มีผลประกอบการที่พออยู่ได้ ที่เหลือร้อยละ 38.10 มีกำไรมาโดยตลอด และอีกร้อยละ 4.80 ขาดทุนโดยตลอด

ตารางที่ 4.300 ข้อมูลเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ

	สูงสุด	ต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
เงินทุนหมุนเวียนต่อวัน (บาท)	1,500,000	163	141,416.42
เงินทุนหมุนเวียนต่อเดือน (บาท)	3,200,000	5,000	653,111.11

จากตารางที่ 4.300 พบว่า กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อวันสูงสุด 1,500,000 บาท ต่ำสุด 163 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 141,416.42 บาท และเมื่อพิจารณาเงินทุนหมุนเวียนต่อเดือนพบว่า กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อเดือนสูงสุด 3,200,000 บาท ต่ำสุด 5,000 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 653,111.11 บาท

ตารางที่ 4.301 ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะหนี้สินของกิจการในปัจจุบันกับตอนเมื่อเริ่มกิจการ

เปรียบเทียบภาวะหนี้สินของกิจการในปัจจุบันกับเมื่อเริ่มกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สิน ปัจจุบันก็ยังคงมีหนี้สิน	10	47.60
เมื่อเริ่มไม่มีหนี้สิน และปัจจุบันก็ยังคงไม่มีหนี้สิน	6	28.60
เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สิน แต่ปัจจุบันไม่มีหนี้สิน	4	19.00
เมื่อเริ่มกิจการไม่มีหนี้สิน แต่ปัจจุบันมีหนี้สิน	1	4.80
รวม	21	100.00

จากตารางที่ 4.301 พบว่า กลุ่มที่เมื่อเริ่มมีหนี้สินและปัจจุบันก็ยังคงมีหนี้สิน มีสัดส่วนสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.60 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มที่เมื่อเริ่มกิจการไม่มีหนี้สินปัจจุบันก็ยังคงไม่มีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 28.60 ส่วนกลุ่มที่เมื่อเริ่มกิจการมีหนี้สิน แต่ปัจจุบันไม่มีหนี้สินมีร้อยละ 19.00 และกลุ่มที่เมื่อเริ่มกิจการไม่มีหนี้สิน แต่ปัจจุบันมีหนี้สินเพียงร้อยละ 4.80

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านแรงงาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลด้านแรงงานของธุรกิจที่เป็นข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่าง และ ภาวะการจ้างงานได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.302 และ ตารางที่ 4.309 ดังนี้

ตารางที่ 4.302 ข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่าง

ข้อมูลทั่วไปของแรงงานที่ว่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	92	63.90
หญิง	52	36.10
รวม	144	100.00
การศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – ม.3)	42	29.20
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – ม.6)	41	28.50
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1 – ปวช.3)	11	7.60
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1 – ปวส.2)	9	6.30
ปริญญาตรี	16	11.10
สูงกว่าปริญญาตรี	9	6.30
ไม่แน่ใจ	16	11.10
รวม	144	100.00
สัญชาติ		
ไทย	144	100.00
รวม	144	100.00

จากตารางที่ 4.302 พบว่า

1) เพศ กิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างว่างแรงงานเพศชาย (ร้อยละ 63.9) มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 36.1)

2) การศึกษา แรงงานที่จบจบมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3) มีร้อยละ 29.2 และจบมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6) มีร้อยละ 28.5 ส่วนที่จบปริญญาตรีมีร้อยละ 11.1 ขณะเดียวกันพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.1 - ปวส.2) และจบสูงกว่าปริญญาตรี และมีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 6.3

3) สัญชาติ แรงงานที่ว่างทั้งหมดเป็นคนไทย

ตารางที่ 4.303 ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน

ภาวะตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	16	76.20
มี	5	23.80
รวม	21	100.00

ตารางที่ 4.304 ข้อมูลประเภทของตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน

ตำแหน่งงานที่ว่าง	ความถี่	ร้อยละ
ช่างซ่อมจักรยานยนต์/รถยนต์	2	40.00
การเงิน/บัญชี	1	20.00
คนงาน	1	20.00
พนักงานขาย	1	20.00
รวม	5	100.00

จากตารางที่ 4.303 และตารางที่ 4.304 พบว่า ร้อยละ 76.20 ของกิจการของกลุ่มตัวอย่างไม่มีตำแหน่งงานว่างในปัจจุบัน มีเพียงร้อยละ 23.80 ที่มีตำแหน่งงานว่าง แต่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตอบมีร้อยละ 58.50 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ช่างซ่อมจักรยานยนต์/รถยนต์ เป็นตำแหน่งที่ยังว่างมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การเงิน/บัญชี คนงาน และพนักงานขาย

ตารางที่ 4.305 ข้อมูลสาเหตุที่มีตำแหน่งงานว่างของธุรกิจในปัจจุบัน

สาเหตุที่ธุรกิจมีตำแหน่งงานว่างในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ตอบ	14	66.70
มีการลาออกของพนักงานและ/หรือลูกจ้าง	3	14.30
อื่นๆ	3	14.30
เนื่องจากการขยายงาน	1	4.80
รวม	21	100.00

จากตารางที่ 4.305 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.70) ไม่ตอบ ขณะที่สาเหตุจากการลาออกของพนักงานและ/หรือลูกจ้าง และสาเหตุอื่นๆในมีสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 14.30 ส่วนอีกร้อยละ 4.80 เป็นเพราะการขยายงาน

ตารางที่ 4.306 ข้อมูลความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอนาคต 1 – 2 ปีข้างหน้า

ความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอนาคต 1 – 2 ปีข้างหน้า	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการจ้างเพิ่ม	14	66.70
ต้องการจ้างแรงงานเพิ่ม	7	33.30
รวม	21	100.00

จากตารางที่ 4.306 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 66.70 ไม่ต้องการจ้างงานเพิ่มและร้อยละ 33.30 ต้องการจ้างงานเพิ่ม

ตารางที่ 4.307 วิธีการประกาศหาแรงงานเพิ่ม ในช่วงที่ผ่านมา

วิธีการประกาศหาแรงงานเพิ่ม ในช่วงที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
การแจ้งกับลูกจ้างภายในให้ช่วยบอกต่อ	12	57.10
ติดประกาศที่หน้าร้าน/หน้าบริษัท	6	28.60
การขอรายชื่อผู้ว่างงานจากสำนักงานจัดหางานจังหวัด	3	14.30
รวม	21	100.00

จากตารางที่ 4.307 พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะประกาศหาแรงงานเพิ่มโดยวิธีการแจ้งกับลูกจ้างภายในให้ช่วยบอกต่อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.10 รองลงมาร้อยละ 28.60 จะใช้วิธีติดประกาศที่หน้าร้าน / หน้าบริษัท ที่เหลืออีกร้อยละ 14.30 จะขอรายชื่อผู้ว่างงานจากสำนักงานจัดหางานจังหวัด

ตารางที่ 4.308 ข้อมูลความต้องการพัฒนาทักษะให้แรงงาน

ความต้องการให้แรงงานพัฒนาทักษะเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการ	5	23.80
ต้องการ	15	71.40
รวม	21	100.00

ตารางที่ 4.309 ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะที่ต้องการเพื่อพัฒนาแรงงาน

ทักษะที่ต้องการให้แรงงานพัฒนาเพิ่มเติม	ความถี่	ร้อยละ
ทักษะเฉพาะทาง	12	57.10
ด้านบริการลูกค้า	6	28.60
ความรับผิดชอบ	1	4.80
การบริหารจัดการ	1	4.80
ไม่ตอบ	1	4.80
รวม	21	100.00

จากตารางที่ 4.308 และตารางที่ 4.309 กลุ่มตัวอย่างต้องการให้พัฒนาทักษะเพิ่มเติมให้กับแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 71.40 ที่เหลืออีกร้อยละ 23.80 ไม่ต้องการ และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ต้องการทักษะเฉพาะทางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.10 รองลงมา คือ ด้านบริการลูกค้า คิดเป็นร้อยละ 28.60 ที่เหลือเป็นทักษะด้านอื่นๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ การบริหารจัดการ

ส่วนที่ 5 ภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่

ผลการศึกษาภาพรวมของสภาพแรงงานในพื้นที่ในมุมมองของผู้ประกอบการในจังหวัดนราธิวาส ได้ข้อสรุป ดังแสดงในตารางที่ 4.310 ถึง ตารางที่ 4.311 ดังนี้

ตารางที่ 4.310 สาเหตุของการขาดแคลนแรงงาน

ลำดับที่	สาเหตุของการขาดแคลนแรงงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	แรงงานเปลี่ยนงานไปหางานที่มีรายได้สูง	2	18.20
2	เลิกงาน	2	18.20
3	สาขาอาชีพที่เรียนไม่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน	2	18.20
4	แรงงานไปทำงานนอกพื้นที่	1	9.10
5	แรงงานขาดความน่าเชื่อถือ	1	9.10
6	งานในพื้นที่ต้องการแรงงานที่ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	9.10
7	สถานที่รับสมัครงานน้อย	1	9.10
8	เรียนจบเยอะแต่ทำงานมีน้อย	1	9.10
รวม		11	100.00

จากตารางที่ 4.310 พบว่า แรงงานเปลี่ยนงานไปหางานที่มีรายได้สูง แรงงานเลิกงานและสาขาอาชีพที่เรียนไม่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานเป็นสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.20 รองลงมาก็มีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 9.10) ได้แก่ แรงงานไปทำงานนอกพื้นที่ แรงงานขาดความน่าเชื่อถือ งานในพื้นที่ที่ต้องการแรงงานที่ต่ำกว่าปริญญาตรี สถานที่รับสมัครงานน้อย และเรียนจบเยอะแต่ทำงานมีน้อย

ตารางที่ 4.311 สาเหตุของการว่างงาน

ลำดับที่	สาเหตุของการว่างงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	เลิกงาน	6	46.20
2	ชอบทำงานนอกพื้นที่	2	15.40
3	มีงานไม่ตรงกับที่ต้องการ	2	15.40
4	เลือกใช้แรงงานต่างด้าว	1	7.70
5	ในชนบทหาลูกจ้างยาก	1	7.70
6	โรงงานอยู่ห่างจากเมือง	1	7.70
	รวม	13	100.00

จากตารางที่ 4.311 พบว่า สาเหตุของการว่างงานที่มากที่สุด คือ เลิกงาน คิดเป็นร้อยละ 46.20 รองลงมามีความถี่เท่ากัน (ร้อยละ 15.40) ได้แก่ ชอบทำงานนอกพื้นที่และมีงานไม่ตรงกับที่ต้องการ ที่เหลืออีก 3 สาเหตุมีความถี่น้อยที่สุด (ร้อยละ 7.70) ได้แก่ เลือกใช้แรงงานต่างด้าว ในชนบทหาลูกจ้างยาก และโรงงานอยู่ห่างจากเมือง

ส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านตลาด

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลด้านตลาดของธุรกิจ ได้ข้อมูลสรุปดังแสดงตามตารางที่ 4.312 และตารางที่ 4.313 ดังนี้

ตารางที่ 4.312 ข้อมูลด้านตลาด

ประเภทของธุรกิจที่ประกอบการอยู่	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจบริการ	15	71.40
ธุรกิจการผลิต	5	23.80
ไม่ตอบ	1	4.80
รวม	21	100.00
ความเป็นที่ต้องการของตลาดของผลิตภัณฑ์หรือบริการ		
เป็นที่ต้องการ	20	95.20
ไม่เป็นที่ต้องการ	1	4.80
รวม	21	100.00

จากตารางที่ 4.312 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 71.40 ประกอบธุรกิจบริการ ที่เหลืออีกร้อยละ 23.80 ประกอบธุรกิจผลิต นอกจากนี้ยังพบว่า ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่กิจการของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 95.20 เป็นที่ต้องการของตลาด ส่วนน้อยร้อยละ 4.80 ที่ผลิตภัณฑ์และบริการไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

ตารางที่ 4.313 ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์	ความถี่	ร้อยละ
1	สินค้าคุณภาพไม่ดี	4	36.40
2	สินค้าขาดตลาด	3	27.30
3	สินค้าล้าสมัย	2	18.20
4	คู่แข่งมาก	1	9.10
5	สินค้าชำรุดเสียหาย	1	9.10
รวม		11	100.00

จากตารางที่ 4.313 พบว่า ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด (ร้อยละ 36.40) คือ สินค้าคุณภาพไม่ดี รองลงมา ได้แก่ สินค้าขาดตลาด คิดเป็นร้อยละ 27.30 และสินค้าล้าสมัย คิดเป็นร้อยละ 18.20 ส่วนปัญหาที่มีความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 9.10 คือ คู่แข่งมากและสินค้าชำรุดเสียหาย

ตารางที่ 4.314 ปัญหาด้านราคา

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านราคา	ความถี่	ร้อยละ
1	ต้นทุนสูง	8	47.10
2	ราคาไม่คงที่	5	29.40
3	การแข่งขันราคา	4	23.50
	รวม	17	100.00

จากตารางที่ 4.314 พบว่า ปัญหาด้านราคา ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ต้นทุนสูงคิดเป็นร้อยละ 47.10 ที่เหลือคือปัญหาราคาไม่คงที่และมีการแข่งขันราคาในระดับความถี่ร้อยละ 29.40 และ 23.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.315 ปัญหาด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ความถี่	ร้อยละ
1	มีจลาจลพะยะ	1	12.50
2	มีร้านค้าอื่นบังหน้าร้าน	1	12.50
3	ส่งให้บริษัท	1	12.50
4	ตลาดต้องการสินค้าน้อย	1	12.50
5	ควบคุมราคา	1	12.50
6	มีคู่แข่ง	1	12.50
7	จัดกลุ่มลูกค้า	1	12.50
8	สถานที่เหมาะสมกับการดำเนินงาน	1	12.50
	รวม	8	100.00

จากตารางที่ 4.315 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาช่องทางการจำหน่ายตรงกันในสัดส่วนที่เท่ากันทั้งหมด คือ ร้อยละ 12.50

ตารางที่ 4.316 ปัญหาทางด้านการส่งเสริมการขาย

ลำดับที่	ปัญหาทางด้านช่องทางการส่งเสริมการขาย	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	5	50.00
2	ขาดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการขาย	2	20.00
3	ราคาไม่เป็นธรรม	1	10.00
4	มีความเข้าใจไม่ตรงกัน	1	10.00
5	ไม่มีการเพิ่ม โพรโมชัน	1	10.00
รวม		10	100.00

จากตารางที่ 4.316 พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมการขายที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ขาดการโฆษณา / ประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 50.00) รองลงมา ที่มีความถี่ร้อยละ 20.00 คือ ขาดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการขาย ส่วนปัญหาที่เหลือมีความถี่เท่ากับร้อยละ 10.00 ได้แก่ ราคาไม่เป็นธรรม มีความเข้าใจไม่ตรงกัน และไม่มีการเพิ่ม โพรโมชัน

กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานสถาบันการศึกษา

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของ 4 อำเภอจังหวัดสงขลาที่เป็นกลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวะและพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 12 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเป็น 5 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554 ส่วนที่ 3 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนที่ 4 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม และส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของสถาบันที่เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันในจังหวัดสงขลา ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.317 ดังนี้

ตารางที่ 4.317 หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่

ลำดับที่	หน่วยงานที่สถาบันสังกัดอยู่	ความถี่	ร้อยละ
1	กระทรวงแรงงาน	2	16.70
2	กระทรวงศึกษาธิการ	10	83.30
	รวม	12	100.00

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 12 สถาบัน สถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะสังกัดอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการถึง 10 สถาบันหรือคิดเป็นร้อยละ 83.30 ส่วนสถาบันที่เหลืออีก 2 สถาบันจะสังกัดอยู่ในกระทรวงแรงงาน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 16.70

ตารางที่ 4.318 สรุปข้อมูลของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม

หลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม	จำนวนครั้งที่จัดอบรม	ร้อยละ	จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม (คน)	ความสนใจ (ค่าเฉลี่ย)	การแปลความหมาย
1.การร้อยลูกปัดคริสตัล	4	8.20	115	2.66	มาก
2.การทำผ้าบาติก	1	2.00	20	3.00	มาก
3.การตัดเย็บเสื้อผ้า	2	4.10	50	3.00	มาก
4.การประดิษฐ์ดอกไม้	5	10.20	100	2.75	มาก
5.ช่างไฟฟ้า	2	4.10	70	2.50	มาก
6.ช่างยนต์	2	4.10	80	3.00	มาก
7.ช่างโลหะ					
8.การก่อสร้าง	2	4.10	10	3.00	มาก
9.ช่างอิเล็กทรอนิกส์ / คอมพิวเตอร์	2	4.10	55	3.00	มาก
10.เทคนิคสถาปัตยกรรม	1	2.00	30	-	-
11.การทำเครื่องเรือน	3	6.10	252	3.00	มาก
12.การประกอบธุรกิจ รายย่อย (ขายของชำ)	-	-	-	-	-
13.เทคโนโลยีการยางและพอลิเมอร์	-	-	-	-	-
14.การใช้คอมพิวเตอร์	4	8.20	68	3.00	มาก

ตารางที่ 4.318 สรุปข้อมูลของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม (ต่อ)

หลักสูตรที่สถาบันเคยจัด ฝึกอบรม	จำนวนครั้ง ที่จัดอบรม	ร้อยละ	จำนวน ผู้เข้าฝึกอบรม (คน)	ความสนใจ (ค่าเฉลี่ย)	การแปล ความหมาย
15.เทคโนโลยีสารสนเทศ	1	2.00	30	3.00	มาก
16.การทำอาหารและขนมต่างๆ	5	10.20	165	2.75	มาก
17.ช่างติดตั้งเครื่องเสียง	-	-	-	-	-
18.ช่างเสริมสวย / ตัดผม	3	6.10	90	3.00	มาก
19.วิชาการจัดการทั่วไป	1	2.00	ไม่ระบุ	3.00	มาก
20.การควบคุมหรือปรับปรุง คุณภาพสินค้าและบริการ	-	-	-	-	-
21.การอบรมบริหารจัดการ/ การควบคุมงาน	-	-	-	-	-
22.การขายและการตลาด	-	-	-	-	-
23.บัญชีและการเงิน	-	-	-	-	-
24.การบริการลูกค้า	-	-	-	-	-
25.ด้านภาษาต่างประเทศ	2	4.10	20	2.00	ปานกลาง
26. ช่างประดิษฐ์ฟีนปลอม	-	-	-	-	-
27.การทำสวนยางพารา / การกรีดยาง	-	-	-	-	-
28.การปลูกลองกอง	-	-	-	-	-
29.การปลูกเงาะ	-	-	-	-	-
30.การปลูกมังคุด	-	-	-	-	-
31.การปลูกส้ม	-	-	-	-	-
32.การเพาะเห็ด	3	6.10	140	3.00	มาก
33.การปลูกพืชไร้เศรษฐกิจ	-	-	-	-	-
34.การปลูกพืชสมุนไพร	-	-	-	-	-
35.การปลูกพืชผักสวนครัว	1	2.00	30	3.00	มาก
36.การปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ	-	-	-	-	-
37.การปลูกไม้ยืนต้น	-	-	-	-	-

ตารางที่ 4.318 สรุปข้อมูลของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม (ต่อ)

หลักสูตรที่สถาบันเคยจัด ฝึกอบรม	จำนวนครั้งที่ จัดอบรม	ร้อยละ	จำนวน ผู้เข้าฝึกอบรม (คน)	ความสนใจ (ค่าเฉลี่ย)	การแปล ความหมาย
38.การเลี้ยงไก่ / เป็ด	2	4.10	60	3.00	มาก
39.การเลี้ยงโค	-	-	-	-	-
40.การเลี้ยงแพะ / แกะ	-	-	-	-	-
41.การเลี้ยงสุกร	-	-	-	-	-
42.การเลี้ยงปลา/หอย/ปู/ กุ้ง	3	6.10	80	3.00	มาก
รวม	49	100.00	-	-	-

หมายเหตุ การกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายความสนใจในการฝึกอบรม

2.36-3.00 มาก

1.68-2.35 ปานกลาง

1.00-0.67 น้อย

ในอำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อยในจังหวัดสงขลา ได้มีการจัดฝึกอบรมพัฒนาอาชีพให้ประชาชนในปี 2553 จำนวน 49 ครั้ง ประกอบด้วย 19 หลักสูตร โดยหลักสูตรที่มีการจัดฝึกอบรมจำนวนสูงสุดคือ หลักสูตรการประดิษฐ์ดอกไม้ และหลักสูตรการทำอาหารและขนมต่างๆ ในสัดส่วนเท่ากันคือ จำนวน 5 ครั้ง (ร้อยละ 10.20) รองลงมาคือ หลักสูตรการร้อยลูกปัดคริสตัล และการใช้คอมพิวเตอร์ในสัดส่วนเท่ากัน คือ 4 ครั้ง (ร้อยละ 8.20) ในขณะที่หลักสูตรการทำเครื่องเรือน ช่างเสริมสวย / ตัดผม การเพาะเห็ด และการเลี้ยงปลา / หอย / ปู / กุ้ง มีสัดส่วนเท่ากันคือ 3 ครั้ง (ร้อยละ 6.10) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาหลักสูตรการฝึกอบรมที่มีการจัดเพียงครั้งเดียว พบว่ามีจำนวน 5 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการทำผ้าบาติก เทคนิคสถาปัตยกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ วิชาการจัดการทั่วไป และการปลูกพืชผักสวนครัว

นอกจากนี้จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมของแต่ละหลักสูตรในแต่ละครั้งนั้นพบว่า หลักสูตรการทำเครื่องเรือนมีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมสูงสุดคือจำนวน 252 คน รองลงมาคือ การทำอาหารและขนมต่างๆ และการเพาะเห็ด จำนวน 165 คน และ 140 คนตามลำดับ โดยพบว่าหลักสูตรการก่อสร้างมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพียงแค่ 10 คนเท่านั้น ส่วนความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อ

การจัดฝึกอบรมพบว่าแทบทั้งหมดมีความสนใจในระดับมาก มีเพียงหลักสูตรด้านภาษาต่างประเทศ หลักสูตรเดียวเท่านั้นที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.319 สรุปช่วงเวลาและจำนวนครั้งของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา

เดือน	จำนวนครั้งที่จัดฝึกอบรม	ร้อยละ
ไม่ระบุเดือน	7	14.30
มกราคม	2	4.10
มีนาคม	3	6.10
เมษายน	3	6.10
พฤษภาคม	9	18.40
มิถุนายน	11	22.40
กรกฎาคม	4	8.20
สิงหาคม	9	18.40
กันยายน	1	2.00
ตุลาคม	-	-
พฤศจิกายน	-	-
ธันวาคม	-	-
รวม	49	100.00

สำหรับอำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อยในจังหวัดสงขลาได้มีการจัดฝึกอบรมพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชนในช่วงเวลา 2 ใน 3 ของทั้งปี 2553 โดยมีเพียงช่วงเวลา 1 ใน 3 ของปีเท่านั้นที่ไม่ได้มีการจัดฝึกอบรม ได้แก่ เดือนกุมภาพันธ์ เดือนตุลาคม เดือนพฤศจิกายน และเดือนธันวาคม ซึ่งจากจำนวนการจัดฝึกอบรมทั้งหมดจำนวน 49 ครั้งพบว่า ช่วงเวลาที่มีการจัดฝึกอบรมสูงสุดคือเดือนมิถุนายน จำนวน 11 ครั้ง (ร้อยละ 22.40) รองลงมาคือเดือนพฤษภาคมและสิงหาคม ในสัดส่วนเท่ากันคือ 9 ครั้ง (ร้อยละ 18.40) และเดือนมีนาคมและเมษายน ในสัดส่วนเท่ากันคือ 3 ครั้ง (ร้อยละ 6.10) นอกจากนี้ยังพบว่าเดือนกันยายนได้มีการจัดฝึกอบรมไปเพียงครั้งเดียวเท่านั้น อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น มีผู้ให้ข้อมูลบางส่วนกลับไม่ระบุช่วงเวลาในการจัดแต่อย่างใด

ตารางที่ 4.320 สรุประยะเวลาและจำนวนหลักสูตรของการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมา

ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดฝึกอบรม	จำนวนหลักสูตร	ร้อยละ
1-2 วัน	6	12.20
3-4 วัน	10	20.40
5-6 วัน	7	14.30
มากกว่า 7 วัน	17	34.70
ไม่ตอบ	9	18.40
รวม	49	100.00

สำหรับพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาที่ได้มีการจัดฝึกอบรมไปเมื่อปี 2553 นั้นพบว่า 17 หลักสูตรที่ได้จัดไปแล้วนั้น มักจะใช้ระยะเวลามากกว่า 7 วัน ในขณะที่อีก 10 หลักสูตรใช้เวลา 3-4 วัน โดยมีจำนวนหลักสูตรถึง 6 หลักสูตรด้วยกันที่มีการจัดในระยะเวลา 1-2 วัน อย่างไรก็ตาม มีผู้ให้ข้อมูลไม่ได้ตอบว่าอีก 9 หลักสูตรได้ใช้ระยะเวลาในการจัดฝึกอบรมไปนานเท่าใด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554

ตารางที่ 4.321 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554 (จากหลักสูตรทั้งหมด 42 หลักสูตรที่แสดงในส่วนที่ 1)

ลำดับที่	หลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมในปี 2554	ความถี่	ร้อยละ
1	การทำอาหารและขนมต่างๆ	8	17.00
2	ช่างไฟฟ้า	4	8.50
3	การใช้คอมพิวเตอร์	4	8.50
4	การทำขนมหวาน	4	8.50
5	ช่างเสริมสวยหรือช่างตัดผม	3	6.40
6	ช่างยนต์	2	4.30
7	ช่างก่อสร้าง	2	4.30
8	ช่างอิเล็กทรอนิกส์หรือคอมพิวเตอร์	2	4.30
9	การทำเครื่องเรือน	2	4.30
10	การทำปลาแห้ง	2	4.30
11	ช่างโลหะ	1	2.10

ตารางที่ 4.321 ข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554 (จากหลักสูตรทั้งหมด 42 หลักสูตรที่แสดงในส่วนที่ 1) (ต่อ)

ลำดับที่	หลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมในปี 2554	ความถี่	ร้อยละ
12	การประกอบธุรกิจ	1	2.10
13	เทคโนโลยีสารสนเทศ	1	2.10
14	การบริหารจัดการควบคุมงาน	1	2.10
15	การขายและการตลาด	1	2.10
16	การบริหารลูกค้า	1	2.10
17	ด้านภาษาต่างประเทศ	1	2.10
18	การร้อยลูกปัดคริสตัล	1	2.10
19	ทำผ้าบาติก	1	2.10
20	การทำดอกไม้จัน	1	2.10
21	ทำน้ำยาเอนกประสงค์	1	2.10
22	การเพาะเลี้ยงหนอนนก	1	2.10
23	การทำต้นไม้แคระ	1	2.10
24	การทำเครื่องจักรสาน	1	2.10
	รวม	47	100.00

ในด้านของข้อมูลหลักสูตรที่อยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554 ของจังหวัดสงขลา จากหลักสูตรทั้งหมด 24 หลักสูตร พบว่าหลักสูตรที่ถูกบรรจุอยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมประจำปี 2554 มากที่สุดอย่างเห็นได้ชัด คือ หลักสูตรการทำอาหารและขนมต่างๆ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 17.00 ในขณะที่หลักสูตรอื่นๆ เช่น หลักสูตรช่างไฟฟ้า หลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ หรือหลักสูตรการทำขนมมาก เป็นต้น นั้น มีจำนวนผู้ตอบที่ค่อนข้างเกาะกลุ่มกัน คืออยู่ระหว่าง 1 ถึง 4 รายต่อหลักสูตร ซึ่งคิดเป็นจำนวนร้อยละที่ค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรการทำอาหารและขนมต่างๆ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมนจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ 4.322 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมแล้วได้รับความนิยมนจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม
(เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด)

ลำดับที่	หลักสูตรที่ได้รับความนิยมนจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ความถี่	ร้อยละ
1	การทำอาหารและขนมต่างๆ	5	22.70
2	ช่างเสริมสวยหรือช่างตัดผม	2	9.10
3	ช่างไฟฟ้า	2	9.10
4	การทำขนมหวาน	2	9.10
5	การใช้คอมพิวเตอร์	2	9.10
6	ช่างยนต์	1	4.50
7	ช่างอิเล็กทรอนิกส์	1	4.50
8	การปลูกผักสวนครัว	1	4.50
9	การเลี้ยงสัตว์	1	4.50
10	การสานกระเป๋าพลาสติก	1	4.50
11	การประดิษฐ์ของชำร่วยทำจากถุงน่องหรือลูกปัด	1	4.50
12	การร้อยลูกปัด	1	4.50
13	ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า	1	4.50
14	ช่างทำเครื่องเรือน	1	4.50
	รวม	22	100.00

ในจำนวน 14 หลักสูตรของจังหวัดสงขลาที่เคยจัดฝึกอบรมมาก่อนแล้ว หลักสูตรที่ได้รับความนิยมนจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุดอย่างเห็นได้ชัดมีเพียงหลักสูตรเดียว คือ หลักสูตรการทำอาหารและขนมต่างๆ ซึ่งเมื่อคิดเป็นร้อยละแล้วมากถึงร้อยละ 22.70 ส่วนหลักสูตรอื่นๆที่เหลือนั้น จำนวนความถี่ของคำตอบต่อหลักสูตรจะเกาะกลุ่มกัน คือ อยู่ระหว่าง 1 ถึง 2 รายเท่านั้น และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละที่น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรการทำอาหารและขนมต่างๆ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม

ตารางที่ 4.323 ข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรม (เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด)

ลำดับที่	หลักสูตรที่สถาบันมีความถนัด	ความถี่	ร้อยละ
1	ช่างไฟฟ้า	3	12.00
2	การทำขนมหมาก	3	12.00
3	การทำอาหารและขนมต่างๆ	3	12.00
4	ช่างยนต์	2	8.00
5	ช่างอิเล็กทรอนิกส์	2	8.00
6	ช่างเสริมสวยหรือตัดผม	2	8.00
7	การทำผ้าบาติก	2	8.00
8	ช่างคอมพิวเตอร์	1	4.00
9	ช่างก่อสร้าง	1	4.00
10	ช่างเชื่อม	1	4.00
11	ช่างกลโรงงาน	1	4.00
12	ช่างเขียนแผนกเครื่องกล	1	4.00
13	การทำดอกไม้จัน	1	4.00
14	การใช้คอมพิวเตอร์	1	4.00
15	การประดิษฐ์ดอกไม้ดินไทย	1	4.00
รวม		25	100.00

ในภาพรวมของหลักสูตรทั้งหมด 15 หลักสูตรที่สถาบันมีความถนัดในการจัดฝึกอบรมในระดับที่แตกต่างกัน พบว่า ความถนัดในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆของสถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสงขลานั้นอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันมาก โดยเมื่อดูจากจำนวนความถี่ของคำตอบทั้งหมด (จำนวน 25 ครั้ง) พบว่า ข้อมูลความถี่จะกระจายตัวอยู่ในทุกๆหลักสูตรในจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากดังแสดงในตารางที่ 4.323 ข้างต้น

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน

ตารางที่ 4.324 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบัน	ความถี่	ร้อยละ
1	กลุ่มเป้าหมายมีเวลาว่างไม่ตรงกันทำให้การเรียนเรียนได้ไม่ต่อเนื่อง	3	60.00
2	งบประมาณน้อยมีกลุ่มเป้าหมายมาก	1	20.00
3	วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ	1	20.00
รวม		5	100.00

จากข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบันต่างๆของจังหวัดสงขลา จำนวน 3 ประการ พบว่าปัญหาในกลุ่มเป้าหมายมีเวลาว่างไม่ตรงกันทำให้การเรียนเรียนได้ไม่ต่อเนื่อง เป็นปัญหาที่ผู้ตอบลงความเห็นตรงกันมากที่สุดอย่างเห็นได้ชัด คือคิดเป็นถึงร้อยละ 60.00 ในขณะที่ปัญหาและอุปสรรคอื่นอีก 2 ประการ คือ ปัญหางบประมาณน้อยแต่มีกลุ่มเป้าหมายมาก (ร้อยละ 20.00) และปัญหาวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ (ร้อยละ 20.00) เมื่อรวมกันแล้วคิดเป็นเพียงร้อยละ 40.00 เท่านั้น

กลุ่มประชาชน

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณของ 4 อำเภอจังหวัดสงขลาที่เป็นกลุ่มประชาชนในพื้นที่ ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 49 ราย ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยาย เป็น 5 ส่วนตามแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพเสริม ส่วนที่ 3 ข้อมูลการประกอบอาชีพเสริม ส่วนที่ 4 ข้อมูลการฝึกอบรม และส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สรุปผลดังแสดงในตารางที่ 4.325 ถึงตารางที่ 4.377 ดังนี้

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.325 ข้อมูลส่วนบุคคล

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	17	34.70
	หญิง	32	65.30
	รวม	49	100.00
อายุ			
	ต่ำกว่า 20 ปี	1	2.00
	21-30 ปี	17	34.70
	31- 40 ปี	20	40.80
	41 – 50 ปี	10	20.40
	51 – 60 ปี	1	2.00
	รวม	49	100.00
ศาสนา			
	อิสลาม	24	49.00
	พุทธ	25	51.00
	รวม	49	100.00
สถานภาพการถือครองที่พักอาศัย			
	เป็นของตนเอง	39	79.60
	อาศัยอยู่กับผู้อื่น	2	4.10
	อื่นๆ	8	16.30
	รวม	49	100.00
ระดับการศึกษา			
	ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	11	22.40
	มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	12	24.50
	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	6	12.20
	อาชีวศึกษา (ปวช.1-ปวช.3)	4	8.20
	อนุปริญญา (ปวส.1-ปวส.2)	2	4.10

ตารางที่ 4.325 ข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	14	28.60
รวม	49	100.00
สถานภาพการสมรส		
สมรส	36	73.50
โสด	11	22.40
หม้าย	1	2.00
หย่าร้าง	1	2.00
รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.325 พบว่า

1) เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.30 ที่เหลือเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 34.7

2) อายุ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีจำนวนสูงสุดคือ ร้อยละ 40.80 รองลงมาคือที่มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.70 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.40 และอายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.00 ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับอายุต่ำกว่า 20 ปี

3) ศาสนา กลุ่มตัวอย่างนับถือศาสนาพุทธคิดเป็นร้อยละ 51.00 นับถือศาสนาอิสลามคิดเป็นร้อยละ 49.00

4) สถานภาพการถือครองที่พักอาศัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่พักอาศัยคิดเป็นร้อยละ 79.60 และอาศัยอยู่กับผู้อื่นคิดเป็นร้อยละ 4.10 ที่เหลืออีกร้อยละ 16.30 เป็นอื่นๆ

5) ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 28.6 รองลงมาคือสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) ร้อยละ 24.50 อีกร้อยละ 22.40 จบประถมศึกษา (ป.1 - ป.6) ส่วนที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4 - ม.6) มีร้อยละ 12.20 ที่เหลือจบอาชีวศึกษา (ปวช.1-ปวช.3) และอนุปริญญา (ปวส.1-ปวส.2) ร้อยละ 8.20 และ 4.10 ตามลำดับ

6) สถานภาพการสมรส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคิดเป็นร้อยละ 73.50 รองลงมา มีสถานภาพโสด ร้อยละ 22.40 ที่เหลือมีสัดส่วนคือร้อยละ 2.00 เป็นหม้ายและหย่าร้าง

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหลัก

ตารางที่ 4.326 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหลัก

ลำดับที่	อาชีพหลักที่ประกอบในปัจจุบัน	ความถี่	ร้อยละ
1	ทำสวนยางพารา	30	48.40
2	ว่างงาน	7	11.30
3	ทำสวนผลไม้	5	8.10
4	ค้าขาย	5	8.10
5	รับจ้าง	4	6.50
6	เลี้ยงสัตว์	3	4.80
7	แม่บ้าน / พ่อบ้าน	3	4.80
8	อื่นๆ	3	4.80
9	ทำประมง	2	3.20
รวม		62	100.00

จากตาราง 4.326 พบว่า อาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่สูงสุดอย่างเห็นได้ชัดคือ ทำสวนยางพารา คิดเป็นร้อยละ 48.40 ส่วนอาชีพทำสวนผลไม้มีสัดส่วนเท่ากับค้าขาย คือ ร้อยละ 8.10 อีกร้อยละ 6.50 ประกอบอาชีพรับจ้าง ขณะที่อาชีพหลักที่มีความถี่เท่ากัน คือ ร้อยละ 4.80 ได้แก่ เลี้ยงสัตว์ แม่บ้าน/พ่อบ้าน และอื่นๆ นอกจากนี้ยังพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่ว่างงานคิดเป็นร้อยละ 11.30

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้

ตารางที่ 4.327 ข้อมูลรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

รายได้รวม	สูงสุด	ต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
ต่อวัน (บาท)	8,000	100	700
ต่อเดือน (บาท)	30,000	3,000	10,959.52

จากตารางที่ 4.327 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้รวมต่อวันสูงสุดเท่ากับ 8,000 บาท และต่ำสุดเท่ากับ 100 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อวันเท่ากับ 700 บาท

นอกจากนี้ผลการสำรวจรายได้รวมต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้รวมต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 30,000 บาท และต่ำสุดเท่ากับ 3,000 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อเดือนเท่ากับ 10,959.52 บาท

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง
ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.328 ดังนี้

ตารางที่ 4.328 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบัน	ความถี่	ร้อยละ
1	สภาพแวดล้อมไม่ดี เช่น ฝนตก	25	33.80
2	เส้นทางไปประกอบอาชีพไม่สะดวก (เป็นหลุม บ่อลึก)	8	10.80
3	สภาพของเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีความไม่นิ่ง ข้าวของราคาแพง	5	6.80
4	หลักสูตรที่จบไม่ตรงกับที่ตลาดแรงงานต้องการ	4	5.40
5	ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตลอดปี	4	5.40
6	ไม่มีตำแหน่งงานว่างที่สนใจ	3	4.10
7	เป็นอาชีพที่ไม่ค่อยมั่นคง	3	4.10
8	ราคายางพาราไม่แน่นอน	2	2.70
9	ไม่มีอาชีพเสริม	2	2.70
10	การลดลงของผลผลิต	2	2.70
11	ขาดเงินทุน	2	2.70
12	มีคู่แข่งมาก	2	2.70
13	การขาดความรู้ ความสะดวกในการแก้ปัญหา	2	2.70
14	ครอบครัว	1	1.40
15	ราคาผลไม้ตกต่ำ	1	1.40
16	การลักขโมย	1	1.40
17	การเดินทางไปทำงานในสถานการณ์ความไม่สงบ	1	1.40
18	ลาออกเนื่องจากประสบปัญหาภาวะทางครอบครัว	1	1.40
19	ไม่มีวัตถุดิบในพื้นที่	1	1.40
20	การรับจ้างมีรายได้ไม่แน่นอน	1	1.40

ตารางที่ 4.328 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบัน	ความถี่	ร้อยละ
21	ไม่มีเส้นสาย	1	1.40
22	ไม่มีปัญหา	1	1.40
23	เวลาทำงานเป็นกะ	1	1.40
รวม		74	100.00

จากตารางที่ 4.328 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปัจจุบันที่กลุ่มตัวอย่างเลือกในระดับความถี่ที่สุด คือ สภาพแวดล้อมไม่ดี เช่น ฝนตก คิดเป็นร้อยละ 33.80 และสาเหตุที่มีความถี่รองลงมา คือ เส้นทางไปประกอบอาชีพไม่สะดวก (เป็นหลุม บ่อลึก) ร้อยละ 10.80 นอกจากนี้ยังพบว่า สาเหตุและอุปสรรคที่มีความถี่มากกว่าร้อยละ 4 แต่ไม่ถึงร้อยละ 10 มี 5 ประเด็น ได้แก่ สภาพของเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีความไม่นิ่ง ข้าวของราคาแพง หลักสูตรที่จับไม่ตรงกับที่ตลาดแรงงานต้องการไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตลอดปี ไม่มีตำแหน่งงานว่างที่สนใจ และเป็นอาชีพที่ไม่ค่อยมั่นคง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริม

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริมในประเด็นความต้องการเข้าอบรมเพื่อรับความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม และประวัติการเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริม ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.329 และตารางที่ 4.333 ดังนี้

3.1 ความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ผลการสำรวจความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม นำเสนอเป็นภาพรวมและรายละเอียดดังตารางที่ 4.329 และตาราง 4.330

ตารางที่ 4.329 ภาพรวมของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ลำดับที่	ความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม	ความถี่	ร้อยละ
1	ทำการเกษตรอื่นๆ	38	27.10
2	เลี้ยงสัตว์	35	25.00
3	อื่นๆ	30	21.40
4	ทำสวนผลไม้	11	7.90
5	ทำประมง	10	7.10
6	ทำสวนยางพารา	8	5.70
7	ค้าขาย	8	5.70
	รวม	140	100.00

จากตารางที่ 4.329 พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการเข้ารับการอบรมความรู้ในการทำการเกษตรอื่นๆมีร้อยละ 27.10 รองลงมา คือ การเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 25.00 และอื่น ๆ อีกร้อยละ 21.40 ส่วนความต้องการรู้เรื่องการทำสวนผลไม้และประมงมีร้อยละ 7.90 และ 7.10 ตามลำดับ ส่วนการค้าขายมีสัดส่วนเท่ากับการทำสวนยางพารา คือ ร้อยละ 5.70 ทั้งนี้ สามารถแสดงรายละเอียดของหลักสูตรที่เป็นความต้องการของกลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยได้ดังตารางที่ 4.330

ตารางที่ 4.330 รายละเอียดของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ลำดับที่	หลักสูตรที่ต้องการ	ความถี่	ร้อยละ
1	การเพาะเห็ด	15	10.70
2	การเลี้ยงไก่ไข่	10	7.10
3	การทำอาหารและขนมต่างๆ	10	7.10
4	การเลี้ยงปลา	9	6.40
5	การขายและการตลาด	8	5.70
6	การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	7	5.00
7	การกรีดยาง	6	4.30
8	การปลูกพืชผักสวนครัว	6	4.30
9	การเลี้ยงเป็ด	6	4.30
10	การเลี้ยงแพะ	6	4.30

ตารางที่ 4.330 รายละเอียดของความต้องการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม (ต่อ)

ลำดับที่	หลักสูตรที่ต้องการ	ความถี่	ร้อยละ
11	การปลูกลองกอง	5	3.60
12	การปลูกพืชไร่เศรษฐกิจ	5	3.60
13	การจัดดอกไม้	5	3.60
14	อื่นๆ	5	3.60
15	การเลี้ยงโคเนื้อ	4	2.90
16	การปลูกพืชสมุนไพร	3	2.10
17	การเลี้ยงไก่เนื้อ	3	2.10
18	การเลี้ยงแกะ	3	2.10
19	ช่างยนต์	3	2.10
20	ช่างซ่อมโทรศัพท์	3	2.10
21	ช่างเสริมสวย / ตัดผม	3	2.10
22	การปลูกเงาะ	2	1.40
23	การปลูกมังคุด	2	1.40
24	การปลูกส้ม	2	1.40
25	ช่างไฟฟ้า	2	1.40
26	การปลูกไม้ยืนต้น	1	0.70
27	การเลี้ยงโคขุน	1	0.70
28	การเลี้ยงโคนม	1	0.70
29	การเลี้ยงหมู	1	0.70
30	ช่างเชื่อมโลหะ	1	0.70
31	ช่างอิเล็กทรอนิกส์ / คอมพิวเตอร์	1	0.70
32	การตัดเย็บเสื้อผ้า	1	0.70
รวม		140	100.00

จากตารางที่ 4.330 พบว่า

1) ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป มี 6 หลักสูตร คือ การเพาะเห็ด การเลี้ยงไก่ไข่ การทำอาหารและขนมต่าง ๆ การเลี้ยงปลา การขายและการตลาด และการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ตามลำดับ

2) ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 3.00 ขึ้นไปแต่ไม่ถึงร้อยละ 5.00 มี 8 หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละ 4.30 ได้แก่ การกรีดยาง การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงเป็ด และการเลี้ยงแพะ รองลงมาซึ่งมีความถี่คิดเป็นร้อยละ 3.60 ได้แก่ การปลูกลองกอง การปลูกพืชไร่เศรษฐกิจ การจัดดอกไม้ และหลักสูตรอื่นๆ

3.2 ประวัติการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

จากการสำรวจการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม ได้ข้อสรุปดังตารางที่ 4.331 และตารางที่ 4.333 ดังนี้

ตารางที่ 4.331 ประวัติการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

การอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในรอบปีที่ผ่านมา (2552) จนถึงปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
เคย	14	28.60
ไม่เคย	35	71.40
รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.331 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 71.40 ไม่เคยเข้ารับการอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม มีเพียงส่วนน้อยคิดเป็นร้อยละ 28.60 ที่เคยเข้ารับการอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม

ตารางที่ 4.332 สรุปหลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552) และการนำไปใช้

ลำดับที่	หลักสูตรที่เคยเข้าอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)	ความถี่	การประกอบอาชีพเสริม	
			นำไปใช้	ไม่ได้นำไปใช้
1	การทำขนม	7	5	2
2	การดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง	4	3	1
3	การตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี	2	2	0
4	ช่างเชื่อมไฟฟ้า	1	1	0
5	การทำน้ำยาเอนกประสงค์	1	1	0
6	การทำปุ๋ยชีวภาพ	1	1	0
7	การจัดทำชุดชั้นหมากอิสลาม	1	0	1
8	การทำอาหารว่าง	1	1	0
9	เกษตรทั่วไป	1	1	0
	รวม	19	15	4
	ร้อยละ	100.00	78.90	21.10

จากตารางที่ 4.332 อธิบายได้ว่า โดยภาพรวมของการเข้าอบรมหลักสูตรต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างในรอบปี 2552 ที่ผ่านมามีการนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพเสริมถึงร้อยละ 78.90 ส่วนอีกร้อยละ 21.10 ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพเสริม

ตารางที่ 4.333 สรุปเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)

ลำดับที่	เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)	ความถี่	ร้อยละ
1	หลักสูตรไม่ตรงกับความต้องการ	4	14.80
2	ไม่สะดวกในการเดินทางไปฝึก	4	14.80
3	ไม่มีเวลาว่างในการฝึก	4	14.80
4	ติดภารกิจงานส่วนตัว	4	14.80
5	ไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรม	3	11.10
6	ไม่มีเจ้าหน้าที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือ	2	7.40
7	อยู่ในระหว่างเรียนหนังสือ	1	3.70
8	ไม่ได้รับการเสนอชื่อในโครงการไทยเข้มแข็ง	1	3.70

ตารางที่ 4.333 สรุปเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552) (ต่อ)

ลำดับที่	เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา (2552)	ความถี่	ร้อยละ
9	มีอาชีพเป็นของตนเองแล้ว	1	3.70
10	เพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพเสริม	1	3.70
11	ค้าขายตามตลาดนัดทุกวัน ไม่มีวันหยุด	1	3.70
12	กำลังศึกษาอยู่	1	3.70
รวม		27	100.00

จากตารางที่ 4.333 พบว่า สาเหตุที่มีความถี่สูงสุด (ร้อยละ 14.8) เท่ากัน 4 ประเด็น คือ หลักสูตรไม่ตรงกับความต้องการ ไม่สะดวกในการเดินทางไปฝึก ไม่มีเวลาว่างในการฝึก และติดภารกิจงานส่วนตัว รองลงมา คือ ไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรม และไม่มีเจ้าหน้าที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือ ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้สอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมเพื่อการประกอบอาชีพในประเด็นต่าง ๆ ได้ข้อสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.334 ถึง ตารางที่ 4.336 ดังนี้

ตารางที่ 4.334 ข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
1 – 2 วัน	6	12.20
3 – 4 วัน	13	26.50
5 – 6 วัน	6	12.20
7 วันหรือมากกว่า	24	49.00
รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.334 พบว่า ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเลือกมากที่สุด คือ 7 วันหรือมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 49.00 รองลงมา คือ 3 - 4 วัน คิดเป็นร้อยละ 26.50 ส่วนระยะเวลาการฝึกอบรม 1 – 2 วัน และ 5 – 6 วัน มีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 12.20

ตารางที่ 4.335 ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเดือนที่เหมาะสมในการฝึกอบรม

ช่วงเดือนที่เหมาะสมต่อการฝึกอบรมที่กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าร่วมได้	ความถี่	ร้อยละ
มกราคม	2	2.30
กุมภาพันธ์	5	5.70
มีนาคม	13	14.90
เมษายน	20	23.00
พฤษภาคม	10	11.50
มิถุนายน	1	1.10
กรกฎาคม	3	3.40
สิงหาคม	6	6.90
กันยายน	6	6.90
ตุลาคม	3	3.40
พฤศจิกายน	16	18.40
ธันวาคม	2	2.30
รวม	87	100.00

จากตารางที่ 4.335 พบว่า เดือนเมษายนเป็นเดือนที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบในความถี่สูงสุด คือ ร้อยละ 23.0 รองลงมา คือ พฤศจิกายน (ร้อยละ 18.40) เดือนมีนาคม (ร้อยละ 14.90) และ พฤษภาคม (ร้อยละ 11.50) ในขณะที่เดือนสิงหาคมและกันยายน มีสัดส่วนของความถี่ในระดับเดียวกัน คือ ร้อยละ 6.90 ส่วนเดือนมิถุนายนมีระดับความถี่เพียงร้อยละ 1.10

ตารางที่ 4.336 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่เหมาะสมและสะดวกในการจัดฝึกอบรม

สถานที่จัดฝึกอบรมที่เหมาะสมและสะดวก	ความถี่	ร้อยละ
สงขลา	47	95.90
ยะลา	1	2.00
ปัตตานี	1	2.00
รวม	49	100.00

จากตารางที่ 4.336 พบว่า สงขลาเป็นจังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้เป็นสถานที่ในการฝึกอบรมสูงสุด คือ คิดเป็นร้อยละ 95.90 ส่วนที่เหลือคือยะลาและปัตตานีถูกเลือกในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 2.00

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่างๆที่มีประโยชน์ต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ได้ข้อสรุปดังตารางที่ 4.337 ดังนี้

ตารางที่ 4.337 สรุปข้อเสนอแนะต่อการฝึกอบรมวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1	ต้องการวิทยากรและสถานที่ฝึกในพื้นที่ที่อาศัยหรือใกล้บ้าน	15	24.60
2	ควรจัดเป็นกลุ่มและเหมาะสมกับสภาพชุมชนและการนำไปประกอบอาชีพได้จริง	9	14.80
3	ควรมีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ ระยะเวลาไม่มากเกินไป และควรมีการจัดอบรมในพื้นที่	7	11.50
4	จัดหลักสูตรการฝึกอบรมให้ตรงกับความต้องการ	5	8.20
5	จัดอบรมในช่วงบ่ายเพื่อที่จะได้ไม่เสียรายได้ในช่วงการฝึกอาชีพ	5	8.20
6	ไม่ควรฝึกเป็นระยะเวลานานหลายวัน	3	4.90
7	มีการกระจายข่าวสารทั่วถึง	2	3.30
8	จัดอบรมทุกๆตำบลในหมู่บ้าน	2	3.30
9	เพิ่มเวลาในการฝึกอบรม	2	3.30
10	มีการติดตามผลหลังจากการฝึกอบรม	1	1.60
11	มีเบี้ยเลี้ยงให้ระหว่างการฝึกอบรม	1	1.60
12	วิทยากรผู้สอนมีความชำนาญ มีความรู้อย่างแท้จริง	1	1.60
13	มีการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาฝึก	1	1.60
14	เป็นทางเลือกให้ในยามที่ถูกละทิ้ง	1	1.60
15	ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	1	1.60
16	มีคำตอบแทนพร้อมอุปกรณ์ทุกอย่างในการฝึก	1	1.60
17	เพิ่มทักษะใหม่ๆให้	1	1.60
18	เพิ่มเทคนิคในการฝึกวิชาชีพต่างๆ	1	1.60
19	มีรายได้เพิ่มขึ้น	1	1.60
20	ความเป็นอยู่ดีขึ้น	1	1.60
	รวม	61	100.00

จากตารางที่ 4.337 พบว่าภาพรวมของข้อเสนอแนะที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้ไว้มีหลากหลายมิติสรุปได้ทั้งหมด 20 ข้อ แต่ข้อเสนอแนะที่มีระดับความถี่มากที่สุด คือ ต้องการวิทยากรและสถานที่ฝึกในพื้นที่ที่อาศัย หรือใกล้บ้าน คิดเป็นร้อยละ 24.60 และข้อเสนอแนะที่มีระดับความถี่มากกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไปมี 2 ข้อ คือ ควรจัดเป็นกลุ่มและเหมาะสมกับสภาพชุมชนและการนำไปประกอบอาชีพได้จริง และควรมีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรที่เหมาะสมในพื้นที่ ระยะเวลาไม่มากเกินไป และจัดอบรมในพื้นที่ ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะที่มีระดับความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 3.00 ขึ้นไป แต่ไม่ถึงร้อยละ 10.00 มี 6 ข้อ คือ จัดหลักสูตรการฝึกอบรมให้ตรงกับความต้องการ จัดอบรมในช่วงบ่ายเพื่อที่จะได้ไม่เสียรายได้ในช่วงการฝึกอบรม ไม่ควรฝึกเป็นระยะเวลานานหลายวัน มีการกระจายข่าวสารทั่วถึง จัดอบรมทุกๆตำบลในหมู่บ้านและเพิ่มเวลาในการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

ในการวิจัย เรื่อง การศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชน
ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์การ
วิจัยข้อที่ 5 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับ
ความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาซึ่งประกอบด้วย
2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับ
ความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ที่นำเสนอ
(Proposed Concept) โดยจะนำเสนอเป็นรายจังหวัด 4 จังหวัด ดังนี้

- 1) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ
ของตลาดแรงงานที่นำเสนอในจังหวัดนราธิวาส
- 2) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ
ของตลาดแรงงานที่นำเสนอในจังหวัดยะลา
- 3) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ
ของตลาดแรงงานที่นำเสนอในจังหวัดปัตตานี
- 4) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ
ของตลาดแรงงานที่นำเสนอใน 4 อำเภอ จังหวัดสงขลา: อำเภอจะนะ นาทวี เทพา และ สะบ้าย้อย

ส่วนที่ 2 สรุปการประเมินความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้าน
วิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอใน
จังหวัดสงขลา ที่นำเสนอ (Proposed Concept) เพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับปรุงแนวทางการพัฒนา
หลักสูตรการฝึกอบรมผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรและ
กลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 ราย คือ 1) กลุ่มเครือข่ายให้เป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่
2) กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ 3) กลุ่มตัวแทนภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้
ในทางปฏิบัติกลุ่มคนเหล่านี้ จะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตร
ที่นำเสนอในงานวิจัยนี้ จึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้ประเมินตรวจสอบความเหมาะสม และแสดง

ความคิดเห็นดังกล่าว โดยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง รวมจำนวน 15 คน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรคือ อาจารย์สาขาเศรษฐศาสตร์ การเงิน การจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม การจัดการทรัพยากรมนุษย์ บัญชี การตลาด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา โดยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงรวมจำนวน 15 คน กำหนดการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรทั้งหมด รวม 30 ราย และสร้างเครื่องมือเป็นแบบประเมินความเหมาะสมและการแสดงความคิดเห็น และผลการศึกษาขอเสนอในรายละเอียดในภาพรวมของความคิดเห็นต่อไป

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ที่นำเสนอ (Proposed Concept) โดยจะนำเสนอเป็นรายจังหวัด 4 จังหวัด ดังนี้

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดแรงงานที่นำเสนอในจังหวัดนราธิวาส

1. หลักการและเหตุผล

ด้วยโครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมขีดความสามารถของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนให้ประสบความสำเร็จในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ซึ่งจำเป็นจะต้องสร้างเสริมความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ศักยภาพ และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ รวมถึงต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานของชุมชนในปัจจุบัน เพื่อให้ชุมชนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงยั่งยืนและต่อยอดพื้นความรู้อาชีพเดิม ดังนั้นการเสริมสร้างทักษะอาชีพใหม่ เพื่อพัฒนาให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายสำคัญคือ การทำให้คนในท้องถิ่นสามารถสร้างรายได้ และมีระดับคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นในระยะยาว ซึ่งหนึ่งในวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐนำข้อเสนอแนะแนวทางการ

พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ต่อไปได้

จากการวิจัยพบว่าประชาชนในจังหวัดนราธิวาสส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำสวนยางพารา และสวนผลไม้ โดยเฉพาะลองกองสายพันธุ์ต้นหยงมัส ซึ่งเป็นลองกองประจำถิ่นของที่นี่กำลังได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาการตลาด นอกจากนี้ปัญหาในการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน โดยเฉพาะกลุ่มสตรี ได้แก่ การปักผ้าคลุมผม การทำข้าวเกรียบ ผลิตภัณฑ์จากใบไม้สีทอง และเรือกอลและจำลอง ยังคงประสบปัญหาในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล รวมทั้งด้านการตลาด และการบรรจุภัณฑ์ ดังนั้นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม ควรจะต้องพิจารณาให้ครอบคลุมทั้งผลิตภัณฑ์ทางด้านเกษตร โดยเฉพาะลองกองสายพันธุ์ต้นหยงมัส อีกทั้งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ประจำจังหวัดให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลควบคู่กันไป โดยการเชื่อมสภาพปัญหาดังกล่าวนี้ ให้เข้ากับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ยากจน และว่างงาน เพื่อให้การแก้ปัญหาเป็นไปในลักษณะบูรณาการ กล่าวคือ ใช้ฐานของปัญหาความยากจน และการว่างงานของประชาชนในจังหวัด เพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยกระบวนการฝึกอบรมประชาชนดังกล่าวให้กลายเป็มนักพัฒนาผลิตภัณฑ์

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อตอบสนองความต้องการด้านอาชีพของชุมชน
- 2.2 เพื่อเพิ่มประสพการณ์และความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในด้านการประกอบอาชีพ
- 2.3 เพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืนในอาชีพของประชาชนในชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต
- 2.4 เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของประชาชนในชุมชนให้เกิดศักยภาพในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของชุมชน นำไปสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศได้

3. เป้าหมาย

3.1 ปริมาณ

ครัวเรือนยากจน อำเภอช้างอ อำเภอระแงะ อำเภอหรือเสาะ ไม่ต่ำกว่า 80%

ครัวเรือนว่างงาน อำเภอช้างอ อำเภอระแงะ อำเภอหรือเสาะ ไม่ต่ำกว่า 80%

จำนวนหลักสูตร โดยกำหนดจาก 42 หลักสูตร ซึ่งได้จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่และนำมาจัดกลุ่มโดยเน้นจากเนื้อหาของสาขาที่สอดคล้องกันเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) รับจ้าง

2) ผู้ประกอบการ 3) เกษตรกรรม 4) ปศุสัตว์ 5) ประมง ทั้งนี้ ในจังหวัดนครราชสีมาสามารถระดมกลุ่มโครงการชุดของหลักสูตรที่สอดคล้องกับพื้นที่ได้ จำนวนไม่น้อยกว่า 3 หลักสูตร ได้แก่

- 1) รับจ้าง ได้แก่ หลักสูตรการทำผ้าบาติก การประดิษฐ์ดอกไม้ การใช้คอมพิวเตอร์ การทำอาหารและขนมต่าง ๆ เป็นต้น
- 2) ผู้ประกอบการ ได้แก่ หลักสูตรการบริหารจัดการ การตลาด เป็นต้น
- 3) เกษตรกรรม ได้แก่ การเพาะเห็ด การปลูกผักสวนครัว เป็นต้น

3.2 คุณภาพ

- 1) ผู้เข้าร่วมโครงการผ่านการอบรมวิชาชีพ และสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้
- 2) ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการยกระดับทักษะในการประกอบอาชีพ มีความสามารถในการบริหารจัดการ และเป็นนักพัฒนาผลิตภัณฑ์ประจำจังหวัด เพื่อการประกอบอาชีพอิสระได้ สามารถสร้างงานสร้างรายได้
- 3) ผลิตภัณฑ์ด้านผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชนและการเกษตรได้รับการพัฒนา ทำให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

4. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมโครงการ
<p>พื้นที่เป้าหมาย</p> <p>ครัวเรือนยากจน อำเภอขี้เหล็ก อำเภอระแงะ อำเภอเรือเสาะ</p> <p>ครัวเรือนว่างงาน อำเภอขี้เหล็ก อำเภอระแงะ อำเภอเรือเสาะ</p>
<p>ขั้นเตรียมการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ ซึ่งควรจะไปด้วยบุคคลจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบการ และประชาชน 2. ประสานงานพื้นที่เป้าหมาย ในประเด็นนี้ นอกจากการพิจารณาพื้นที่ซึ่งมีอัตราการว่างงานและความยากจนสูงแล้ว และสิ่งสำคัญควรต้องพิจารณาในด้านความต้องการของประชาชนด้วย รวมทั้งศักยภาพของสถาบันจัดอบรมในพื้นที่ 3. ประชุมชี้แจง และมอบนโยบายแก่กลุ่มเป้าหมาย 4. เปิดตัวโครงการ

กิจกรรมโครงการ

ขั้นปฏิบัติการ

5. สำรวจความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม โดยจะต้องพิจารณาในประเด็นศักยภาพของผู้เข้าร่วมอบรมเป็นหลัก โดยเฉพาะความต้องการ และโอกาสที่ผู้เข้ารับการอบรมจะนำไปใช้ในอนาคต รวมทั้งความมุ่งมั่นที่จะต้องการพัฒนาอาชีพของตนเอง นอกจากนี้ช่วงเวลาในการจัดและระยะเวลาที่เหมาะสม รวมทั้งสถานที่สำหรับการจัดอบรมเพื่อให้ทุกประเด็นดังที่ได้กล่าวมา มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมมากที่สุด รวมทั้งจะต้องกำหนดรูปแบบของหลักสูตรให้สัมพันธ์กับศักยภาพของผู้สอนและผู้เข้ารับอบรม ช่วงเดือนและระยะเวลาด้วย รวมทั้งการสำรวจกลุ่มเป้าหมายการให้บริการ และการจัดทำข้อมูลพื้นที่
6. ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ไปยังกลุ่มเป้าหมาย
7. บูรณาการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาคี ในพื้นที่และประชาคมหมู่บ้าน
8. จัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุ และยานพาหนะ ให้เพียงพอ กับความปริมาณของผู้เข้ารับการอบรม
9. สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน
10. ดำเนินการให้ความรู้
11. การติดตามและประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ซึ่งนอกจากการพิจารณาในด้านความพึงพอใจและความสนใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรการอบรมแล้ว สิ่งสำคัญควรจะต้องติดตามผู้เข้ารับการอบรมภายหลังจากการอบรมแล้วไป โดยตลอด ซึ่งอาจแบ่งระยะการติดตาม 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือนต่อไป เพื่อให้ทราบถึงการนำความรู้ที่ได้รับของผู้เข้ารับการอบรม รวมทั้งใช้ในการวางแผนด้านการพัฒนาหลักสูตรต่อไปมีความต่อเนื่องกับสภาพความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

5. ผลผลิต

- 1) รับจ้าง ได้แก่ หลักสูตรการทำผ้าบาติก การประดิษฐ์ดอกไม้ การใช้คอมพิวเตอร์ การทำอาหารและขนมต่างๆ เป็นต้น
- 2) ผู้ประกอบการ ได้แก่ หลักสูตรการบริหารจัดการ การตลาด เป็นต้น
- 3) เกษตรกรรม ได้แก่ การเพาะเห็ด การปลูกผักสวนครัว เป็นต้น

6. ผลลัพธ์

- 1) ประชาชนในอำเภอโขง อำเภอร่องแงะ อำเภอเรือเสาะ ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 2) ประชาชนในอำเภอโขง อำเภอร่องแงะ อำเภอเรือเสาะ มีทักษะในการประกอบอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้
- 3) ประชาชนในอำเภอโขง อำเภอร่องแงะ อำเภอเรือเสาะ มีความรู้ในการประกอบอาชีพ และทักษะส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของชุมชน และผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มต่อไปได้

7. ตัวชี้วัดโครงการ

- 7.1 ยกระดับประชาชนในอำเภอโขง อำเภอร่องแงะ อำเภอเรือเสาะ ให้มีทักษะอาชีพ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์ OTOP ประจำจังหวัด จำนวน 3 รายการ
- 7.2 ประชาชนในอำเภอโขง อำเภอร่องแงะ อำเภอเรือเสาะ จำนวน 200 คน ได้รับความรู้ไปประกอบอาชีพได้
- 7.3 มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรประจำจังหวัด และผลิตภัณฑ์ OTOP ประจำจังหวัด สร้างมูลค่าเพิ่ม และเสริมสร้างผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรประจำจังหวัด และผลิตภัณฑ์ OTOP ประจำจังหวัด อย่างน้อย 3 รายการ

8. การติดตามและการประเมินผล

ด้านปริมาณ

- 1) วัดจากจำนวนผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมต้องไม่น้อยกว่า 80%
- 2) วัดจากจำนวนหลักสูตรฝึกอบรมต้องไม่น้อยกว่า 80%

ด้านคุณภาพ

- 1) วัดจากความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในระดับมาก
- 2) การติดตาม และประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการเข้ารับการฝึกอบรม กล่าวคือได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ หลังจากการฝึกอบรมไปแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 เดือน

9. สถาบันที่รับผิดชอบ

สถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

10. ช่วงเวลา และจำนวนวันที่เหมาะสมในการดำเนินการ

เดือนพฤษภาคม และเดือนพฤศจิกายน โดยใช้เวลาโดยประมาณ 7 วัน

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดแรงงานที่นำเสนอในจังหวัดยะลา

1. หลักการและเหตุผล

ด้วยโครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมขีดความสามารถของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนา ศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนให้ประสบความสำเร็จในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ซึ่งจำเป็นจะต้องสร้างเสริมความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ศักยภาพ และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ รวมถึงต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานของชุมชนในปัจจุบัน เพื่อให้ชุมชนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงยั่งยืนและต่อยอดพินความรู้อาชีพเดิม ดังนั้นการเสริมสร้างทักษะอาชีพใหม่ เพื่อพัฒนาให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายสำคัญคือ การทำให้คนในท้องถิ่นสามารถสร้างรายได้ และมีระดับคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นในระยะยาว ซึ่งหนึ่งในวัตถุประสงค์ในการศึกษาคั้งนี้คือ เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐนำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ต่อไปได้

จากการวิจัยพบว่าประชาชนในจังหวัดยะลาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา โดยมีอาชีพเสริมในด้านเกษตรกรรม และกำลังประสบกับปัญหาจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการบริหารจัดการผลิตผลทางการเกษตร อีกทั้งการฝึกอบรมด้านการพัฒนาอาชีพที่ผ่านมายังไม่สามารถทำให้ปัญหาในด้านการประกอบอาชีพลดลง ดังนั้นข้อเสนอแนะด้านการฝึกอบรมในอนาคตจึงควรเน้นการสร้างความรู้ และประสบการณ์เพื่อยกระดับคุณภาพของชีวิต ภายใต้ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของจังหวัด นอกจากนี้การ

เร่งสร้างผู้ประกอบการหน้าใหม่ นับเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยให้สภาพการค้าและการลงทุนของจังหวัดมีเสถียรภาพ และป้องกันการย้ายถิ่นของเยาวชนได้อย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อตอบสนองความต้องการด้านอาชีพของชุมชน
- 2.2 เพื่อเพิ่มประสบการณ์และความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในด้านการประกอบอาชีพ
- 2.3 เพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืนในอาชีพของประชาชนในชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต
- 2.4 เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของประชาชนในชุมชนให้เกิดศักยภาพในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของชุมชน นำไปสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศได้

3. เป้าหมาย

3.1 ปริมาณ

ครัวเรือนยากจน อำเภอยะหา อำเภอรามัน อำเภอเมือง ไม่ต่ำกว่า 80%

ครัวเรือนว่างงาน อำเภอยะหา อำเภอรามัน อำเภอเมือง ไม่ต่ำกว่า 80%

จำนวนหลักสูตร โดยกำหนดจาก 42 หลักสูตร ซึ่งได้จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่และนำมาจัดกลุ่มโดยเน้นจากเนื้อหาของสาขาที่สอดคล้องกันเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) รับจ้าง 2) ผู้ประกอบการ 3) เกษตรกรรม 4) ปศุสัตว์ 5) ประมง ทั้งนี้ ในจังหวัดยะลาสามารถระบุกลุ่มโครงการชุดของหลักสูตรที่สอดคล้องกับพื้นที่ได้ จำนวนไม่น้อยกว่า 3 หลักสูตรได้แก่

- 1) หลักสูตรรับจ้าง ได้แก่ ช่างยนต์ ทำอาหารและขนมต่างๆ บริการลูกค้า ทักษะฝีมือเฉพาะทาง (การพัฒนาเทคนิคการทำ กริช) และการพัฒนาคุณภาพการทำงานให้มีประสิทธิภาพ
- 2) หลักสูตรผู้ประกอบการ ได้แก่ การเป็นผู้ประกอบการหน้าใหม่ การบริหารและจัดการ
- 3) หลักสูตรเกษตรกรรม ได้แก่ การทำการเกษตร

3.2 คุณภาพ

- 1) ผู้เข้าร่วมโครงการผ่านการอบรมวิชาชีพ และสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้
- 2) ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการยกระดับทักษะในการประกอบอาชีพ มีความสามารถในการบริหารจัดการ และเน้นการสร้างผู้ประกอบการหน้าใหม่ เพื่อการประกอบอาชีพอิสระได้ สามารถสร้างงานสร้างรายได้
- 3) ผลลัพธ์ด้านการเกษตรของชุมชนได้รับการพัฒนา ทำให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

4. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมโครงการ
<p>พื้นที่เป้าหมาย</p> <p><u>ครัวเรือนยากจน</u> อำเภอยะหา อำเภอรามัน อำเภอเมือง</p> <p><u>ครัวเรือนว่างงาน</u> อำเภอยะหา อำเภอรามัน อำเภอเมือง</p>
<p>ขั้นเตรียมการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ ซึ่งควรจะไปด้วยบุคคลจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบการ และประชาชน 2. ประสานงานพื้นที่เป้าหมาย ในประเด็นนี้นอกจากการพิจารณาพื้นที่ซึ่งมีอัตราว่างงานและความยากจนสูงแล้ว และสิ่งสำคัญควรต้องพิจารณาในด้านความต้องการของประชาชนด้วย รวมทั้งศักยภาพของสถาบันจัดอบรมในพื้นที่ 3. ประชุมชี้แจง และมอบนโยบายแก่กลุ่มเป้าหมาย 4. เปิดตัวโครงการ
<p>ขั้นปฏิบัติการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. สำรวจความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม โดยจะต้องพิจารณาในประเด็นศักยภาพของผู้เข้าร่วมอบรมเป็นหลัก โดยเฉพาะความต้องการ และโอกาสที่ผู้เข้ารับการอบรมจะนำไปใช้ในอนาคต รวมทั้งความมุ่งมั่นที่จะต้องการพัฒนาอาชีพของตนเอง นอกจากนี้ช่วงเวลาในการจัดและระยะเวลาที่เหมาะสม รวมทั้งสถานที่สำหรับการจัดอบรมเพื่อให้ทุกประเด็นดังที่ได้กล่าวมา มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมมากที่สุด รวมทั้งจะต้องกำหนดรูปแบบของหลักสูตรให้สัมพันธ์กับศักยภาพของผู้สอนและผู้เข้ารับการอบรม ช่วงเดือนและระยะเวลาด้วย รวมทั้งการสำรวจกลุ่มเป้าหมายการให้บริการ และการจัดทำข้อมูลพื้นที่ 6. ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ไปยังกลุ่มเป้าหมาย 7. บูรณาการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาคี ในพื้นที่และประชาคมหมู่บ้าน 8. จัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุ และยานพาหนะ ให้เพียงพอ กับความปริมาณของผู้เข้ารับการอบรม 9. สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน 10. ดำเนินการให้ความรู้

กิจกรรมโครงการ

11. การติดตามและประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ซึ่งนอกจากการพิจารณาในด้านความพึงพอใจและความสนใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรการอบรมแล้ว สิ่งสำคัญควรจะต้องติดตามผู้เข้ารับการอบรมภายหลังจากการอบรมแล้วไปโดยตลอด ซึ่งอาจแบ่งระยะการติดตาม 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือนต่อไป เพื่อให้ทราบถึงการนำความรู้ที่ได้รับของผู้เข้ารับการอบรมรวมทั้งใช้ในการวางแผนด้านการพัฒนาหลักสูตรต่อไปมีความต่อเนื่องกับสภาพความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

5. ผลผลิต

- 1) หลักสูตรรับจ้าง ได้แก่ ช่างยนต์ ทำอาหารและขนมต่างๆ บริการลูกค้า ทักษะฝีมือเฉพาะทาง (การพัฒนาเทคนิคการทำ กริช) และการพัฒนาคุณภาพการทำงานให้มีประสิทธิภาพ
- 2) หลักสูตรผู้ประกอบการ ได้แก่ การเป็นผู้ประกอบการหน้าใหม่ การบริหารและจัดการ
- 3) หลักสูตรเกษตรกรรม ได้แก่ การทำการเกษตร

6. ผลลัพธ์

- 1) ประชาชนในอำเภอยะหา อำเภอรามัน อำเภอเมือง ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 2) ประชาชนในอำเภอยะหา อำเภอรามัน อำเภอเมือง มีทักษะในการประกอบอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้
- 3) ประชาชนในอำเภอยะหา อำเภอรามัน อำเภอเมือง มีความรู้ในการประกอบอาชีพ และทักษะส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

7. ตัวชี้วัดโครงการ

7.1 ยกระดับประชาชนในอำเภอยะหา อำเภอรามัน อำเภอเมือง ให้มีทักษะอาชีพ สามารถสามารถนำความรู้และประสบการณ์ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์และมีความสามารถในการบริหารจัดการ และเน้นการสร้างผู้ประกอบการหน้าใหม่ จำนวน 2 รายการ

7.2 ประชาชนในอำเภอยะหา อำเภอรามัน อำเภอเมือง จำนวน 200 คน ได้รับความรู้ไปประกอบอาชีพได้

7.3 มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรประจำจังหวัด สร้างมูลค่าเพิ่ม และเสริมสร้างผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรประจำจังหวัด อย่างน้อย 2 รายการ

8. การติดตามและการประเมินผล

ด้านปริมาณ

- 1) วัดจากจำนวนผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมต้องไม่น้อยกว่า 80%
- 2) วัดจากจำนวนหลักสูตรฝึกอบรมต้องไม่น้อยกว่า 80%

ด้านคุณภาพ

- 1) วัดจากความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในระดับมาก
- 2) การติดตาม และประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการเข้ารับการฝึกอบรม

กล่าวคือได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ หลังจากการฝึกอบรมไปแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน

9. สถาบันที่รับผิดชอบ

สถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดยะลา

10. ช่วงเวลา และจำนวนวันที่เหมาะสมในการดำเนินการ

เดือนเมษายน ระยะเวลา 1-2 วัน

**แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ
ของตลาดแรงงานที่นำเสนอในจังหวัดปัตตานี**

1. หลักการและเหตุผล

ด้วยโครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมขีดความสามารถของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนา ศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนให้ประสบความสำเร็จในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ซึ่งจำเป็นจะต้องสร้างเสริมความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ศักยภาพ และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ รวมถึงต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานของชุมชนในปัจจุบัน เพื่อให้ชุมชนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงยั่งยืนและต่อยอดพื้นความรู้อาชีพเดิม ดังนั้นการเสริมสร้างทักษะอาชีพใหม่ เพื่อพัฒนาให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายสำคัญคือ การทำให้คนในท้องถิ่นสามารถสร้างรายได้ และมีระดับคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นในระยะยาว

ซึ่งหนึ่งในวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้คือ เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐนำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ต่อไปได้

จากการวิจัยพบว่าประชาชนในจังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง และมีความต้องการที่จะพัฒนาอาชีพของตน โดยต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตที่ต้องไม่เดินทางในระยะทางไกลห่างจากบ้านของตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จ และความรู้ใหม่ที่กำลังจะได้รับ สอดคล้องกับภาระงานหลักซึ่งต้องทำอยู่เป็นประจำทุกวัน ดังนั้นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในจังหวัดปัตตานี ควรจะเป็นกลุ่มหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประจำจังหวัดปัตตานี ตลอดจนเทคนิค วิธีการพื้นฐานเพื่อการวิเคราะห์อุปสงค์ และอุปทานสินค้าในตลาด เพื่อให้ประชาชนที่เข้ารับการอบรมนอกจากสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยตนเองได้แล้ว ยังสามารถคาดการณ์แนวโน้มความต้องการของผลิตภัณฑ์ในตลาดได้อีกด้วย

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อตอบสนองความต้องการด้านอาชีพของชุมชน
- 2.2 เพื่อเพิ่มประสบการณ์และความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในด้านการประกอบอาชีพ
- 2.3 เพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืนในอาชีพของประชาชนในชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต
- 2.4 เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของประชาชนในชุมชนให้เกิดศักยภาพในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของชุมชน นำไปสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศได้

3. เป้าหมาย

3.1 ปริมาณ

ครัวเรือนยากจน อำเภอเมือง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอสายบุรี ไม่ต่ำกว่า 80%

ครัวเรือนว่างงาน อำเภอยะหริ่ง อำเภอหนองจิก อำเภอไม้แก่น ไม่ต่ำกว่า 80%

จำนวนหลักสูตร โดยกำหนดจาก 42 หลักสูตร ซึ่งได้จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่และนำมาจัดกลุ่มโดยเน้นจากเนื้อหาของสาขาที่สอดคล้องกันเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) รับจ้าง 2)

ผู้ประกอบการ 3) เกษตรกรรม 4) ปศุสัตว์ 5) ประมง ทั้งนี้ ในจังหวัดปัตตานีสามารถระบุกลุ่มโครงการชุดของหลักสูตรที่สอดคล้องกับพื้นที่ได้ จำนวนไม่น้อยกว่า 3 หลักสูตร ได้แก่

- 1) รับจ้าง ได้แก่ การประดิษฐ์ดอกไม้ การทำอาหารและขนมต่างๆ เป็นต้น
- 2) ผู้ประกอบการ ได้แก่ หลักสูตรทางด้านการบริหารจัดการ การขายและการตลาด เป็นต้น
- 3) เกษตรกรรม ได้แก่ การเพาะเห็ด การปลูกพืชสวนครัว เป็นต้น

3.2 คุณภาพ

- 1) ผู้เข้าร่วมโครงการผ่านการอบรมวิชาชีพ และสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้
- 2) ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการยกระดับทักษะในการประกอบอาชีพ มีความสามารถในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม บริหารจัดการ และการคาดการณ์แนวโน้มความต้องการของผลิตภัณฑ์ในตลาด เพื่อการประกอบอาชีพอิสระได้ สามารถสร้างงานสร้างรายได้
- 3) ผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชนได้รับการพัฒนา ทำให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

4. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมโครงการ
<p>พื้นที่เป้าหมาย</p> <p>ครัวเรือนยากจน อำเภอเมือง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอสายบุรี</p> <p>ครัวเรือนว่างงาน อำเภอยะหริ่ง อำเภอหนองจิก อำเภอไม้แก่น</p>
<p>ขั้นเตรียมการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ ซึ่งควรจะไปด้วยบุคคลจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบการ และประชาชน 2. ประสานงานพื้นที่เป้าหมาย ในประเด็นนี้ นอกจากการพิจารณาพื้นที่ซึ่งมีอัตราการว่างงานและความยากจนสูงแล้ว และสิ่งสำคัญควรต้องพิจารณาในด้านความต้องการของประชาชนด้วย รวมทั้งศักยภาพของสถาบันจัดอบรมในพื้นที่ 3. ประชุมชี้แจง และมอบนโยบายแก่กลุ่มเป้าหมาย 4. เปิดตัวโครงการ

กิจกรรมโครงการ

ชั้นปฏิบัติการ

5. สำรวจความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม โดยจะต้องพิจารณาในประเด็นศักยภาพของผู้เข้าร่วมอบรมเป็นหลัก โดยเฉพาะความต้องการ และ โอกาสที่ผู้เข้ารับการอบรมจะนำไปใช้ในอนาคต รวมทั้งความมุ่งมั่นที่จะต้องพัฒนาอาชีพของตนเอง นอกจากนี้ช่วงเวลาในการจัดและระยะเวลาที่เหมาะสม รวมทั้งสถานที่สำหรับการจัดอบรมเพื่อให้ทุกประเด็นดังที่ได้กล่าวมา มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมมากที่สุด รวมทั้งจะต้องกำหนดรูปแบบของหลักสูตรให้สัมพันธ์กับศักยภาพของผู้สอนและผู้เข้ารับการอบรม ช่วงเดือนและระยะเวลาด้วย รวมทั้งการสำรวจกลุ่มเป้าหมายการให้บริการ และการจัดทำข้อมูลพื้นที่
6. ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ไปยังกลุ่มเป้าหมาย
7. บูรณาการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาคี ในพื้นที่และประชาคมหมู่บ้าน
8. จัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุ และยานพาหนะ ให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม
9. สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน
10. ดำเนินการให้ความรู้
11. การติดตามและประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ซึ่งนอกจากการพิจารณาในด้านความพึงพอใจและความสนใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรการอบรมแล้ว สิ่งสำคัญควรจะต้องติดตามผู้เข้ารับการอบรมภายหลังจากการอบรมแล้วไปโดยตลอด ซึ่งอาจแบ่งระยะการติดตาม 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือนต่อไป เพื่อให้ทราบถึงการนำความรู้ที่ได้รับของผู้เข้ารับการอบรม รวมทั้งใช้ในการวางแผนด้านการพัฒนาหลักสูตรต่อไปมีความต่อเนื่องกับสภาพความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

5. ผลผลิต

- 1) รับจ้าง ได้แก่ การประดิษฐ์ดอกไม้ การทำอาหารและขนมต่างๆ เป็นต้น
- 2) ผู้ประกอบการ ได้แก่ หลักสูตรทางด้านการบริหารจัดการ การขายและการตลาด เป็นต้น
- 3) เกษตรกรรม ได้แก่ การเพาะเห็ด การปลูกพืชสวนครัว เป็นต้น

6. ผลลัพธ์

- 1) ประชาชนในอำเภอเมือง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอสาขานบุรี อำเภอชะหรั่ง อำเภอหนองจิก และอำเภอไม้แก่น ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 2) ประชาชนในอำเภอเมือง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอสาขานบุรี อำเภอชะหรั่ง อำเภอหนองจิก และอำเภอไม้แก่น มีทักษะในการประกอบอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้

3) ประชาชนในอำเภอเมือง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอสาขบุรี อำเภอยะหริ่ง อำเภอหนองจิก และอำเภอไม้แก่น มีความรู้ในการประกอบอาชีพ และทักษะส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

7. ตัวชี้วัดโครงการ

7.1 ยกระดับประชาชนในอำเภอเมือง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอสาขบุรี อำเภอยะหริ่ง อำเภอหนองจิก และอำเภอไม้แก่น ให้มีทักษะอาชีพ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์และวิธีการพื้นฐานเพื่อการวิเคราะห์อุปสงค์ และอุปทานสินค้าในตลาด จำนวน 3 รายการ

7.2 ประชาชนในอำเภอเมือง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอสาขบุรี อำเภอยะหริ่ง อำเภอหนองจิก และอำเภอไม้แก่น จำนวน 200 คน ได้รับความรู้ไปประกอบอาชีพได้

7.3 มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ประจำจังหวัด สร้างมูลค่าเพิ่ม และเสริมสร้างผลิตภัณฑ์ประจำจังหวัด อย่างน้อย 2 รายการ

8. การติดตามและการประเมินผล

ด้านปริมาณ

- 1) วัดจากจำนวนผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมต้องไม่น้อยกว่า 80%
- 2) วัดจากจำนวนหลักสูตรฝึกอบรมต้องไม่น้อยกว่า 80%

ด้านคุณภาพ

- 1) วัดจากความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในระดับมาก
- 2) การติดตาม และประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการเข้ารับการฝึกอบรม กล่าวคือได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ หลังจากการฝึกอบรมไปแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 เดือน

9. สถาบันที่รับผิดชอบ

สถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดปัตตานี

10. ช่วงเวลา และจำนวนวันที่เหมาะสมในการดำเนินการ

เดือนสิงหาคม ระยะเวลาประมาณ 1-2 วัน

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ที่นำเสนอใน 4 อำเภอ จังหวัดสงขลา: อำเภอจะนะ นาทวี เทพา และ สะบ้าย้อย

1. หลักการและเหตุผล

ด้วยโครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมขีดความสามารถของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนา ศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนให้ประสบความสำเร็จในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ซึ่งจำเป็นจะต้องสร้างเสริมความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ศักยภาพ และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ รวมถึงต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานของชุมชนในปัจจุบัน เพื่อให้ชุมชนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงยั่งยืนและต่อยอดพื้นความรู้วิชาชีพเดิม ดังนั้นการเสริมสร้างทักษะอาชีพใหม่ เพื่อพัฒนาให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายสำคัญคือ การทำให้คนในท้องถิ่นสามารถสร้างรายได้ และมีระดับคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นในระยะยาว ซึ่งหนึ่งในวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้คือ เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐนำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ต่อไปได้

จากการวิจัยพบว่าประชาชนใน 4 อำเภอ ในจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา และไม่พบปัญหาจากการประกอบอาชีพหลักแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังพบว่าทุกอำเภอมีผลิตภัณฑ์ OTOP ที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ดังกล่าวยังคงประสบปัญหาในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ทั้งในด้านรูปลักษณะ คุณภาพ และปริมาณ รวมทั้งการไปสู่ตัวเพื่อการบริโภค เช่น การเลี้ยงวัว แพะ และแกะ ยังคงประสบปัญหาเรื่องอุปทาน และอุปสงค์ ด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม นอกจากการเร่งแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์ OTOP ใน 4 อำเภอให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแล้ว ควรเร่งสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการไปสู่ตัว ทั้งในแง่การส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนที่ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์อยู่แล้ว รวมทั้งการสนับสนุนให้ผู้ว่างงาน และยากจน ได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพตนเองด้วยอาชีพการเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากความต้องการด้านบริโภคทั้งภายในพื้นที่และภายนอกพื้นที่ยังคงมีอยู่สูง

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อตอบสนองความต้องการด้านอาชีพของชุมชน
- 2.2 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในด้านการประกอบอาชีพ
- 2.3 เพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืนในอาชีพของประชาชนในชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต
- 2.4 เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของประชาชนในชุมชนให้เกิดศักยภาพในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของชุมชน นำไปสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศได้

3. เป้าหมาย

3.1 ปริมาณ

ครัวเรือนยากจน อำเภอนะนะ อำเภอบ้านค่าย อำเภอบ้านฉาง ไม่ต่ำกว่า 80%

ครัวเรือนว่างงาน อำเภอนะนะ อำเภอบ้านค่าย อำเภอบ้านฉาง ไม่ต่ำกว่า 80%

จำนวนหลักสูตร โดยกำหนดจาก 42 หลักสูตร ซึ่งได้จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่และนำมาจัดกลุ่มโดยเน้นจากเนื้อหาของสาขาที่สอดคล้องกันเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) รับจ้าง 2) ผู้ประกอบการ 3) เกษตรกรรม 4) ปศุสัตว์ 5) ประมง ทั้งนี้ ในจังหวัดนครราชสีมาสามารถระบุกลุ่มโครงการชุดของหลักสูตรที่สอดคล้องกับพื้นที่ได้ จำนวนไม่น้อยกว่า 4 หลักสูตร ได้แก่

- 1) เกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกผักสวนครัว การเพาะเห็ด เป็นต้น
- 2) รับจ้าง ได้แก่ การใช้คอมพิวเตอร์ การทำอาหารและขนม ช่างเสริมสวย ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ และช่างอิเล็กทรอนิกส์ การสานกระเป๋าสตางค์ และการทำขนมหวาน เป็นต้น
- 3) ปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงแพะ การเลี้ยงวัว เป็นต้น
- 4) ประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลาคอก เป็นต้น

3.2 คุณภาพ

- 1) ผู้เข้าร่วมโครงการผ่านการอบรมวิชาชีพ และสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้
- 2) ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการยกระดับทักษะในการประกอบอาชีพ มีความสามารถในการบริหารจัดการ รวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชน รวมทั้งการปศุสัตว์เพื่อการประกอบอาชีพอิสระได้ สามารถสร้างงานสร้างรายได้
- 3) ผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชน และการปศุสัตว์ภายในพื้นที่ได้รับการพัฒนา ทำให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

4. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมโครงการ
<p>พื้นที่เป้าหมาย</p> <p><u>ครัวเรือนยากจน</u> อำเภอจะนะ อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอเทพา</p> <p><u>ครัวเรือนว่างงาน</u> อำเภอจะนะ อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอเทพา</p>
<p>ขั้นเตรียมการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ ซึ่งควรจะต้องประกอบด้วยบุคคลจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบการ และประชาชน 2. ประสานงานพื้นที่เป้าหมาย ในประเด็นนี้ นอกจากการพิจารณาพื้นที่ซึ่งมีอัตราการว่างงานและความยากจนสูงแล้ว และสิ่งสำคัญควรต้องพิจารณาในด้านความต้องการของประชาชนด้วย รวมทั้งศักยภาพของสถาบันจัดอบรมในพื้นที่
<ol style="list-style-type: none"> 3. ประชุมชี้แจง และมอบนโยบายแก่กลุ่มเป้าหมาย 4. เปิดตัวโครงการ <p>ขั้นปฏิบัติการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม โดยจะต้องพิจารณาในประเด็นศักยภาพของผู้เข้าร่วมอบรมเป็นหลัก โดยเฉพาะความต้องการ และโอกาสที่ผู้เข้ารับการอบรมจะนำไปใช้ในอนาคตรวมทั้งความมุ่งมั่นที่จะต้องการพัฒนาอาชีพของตนเอง นอกจากนี้ช่วงเวลาในการจัดและระยะเวลาที่เหมาะสม รวมทั้งสถานที่สำหรับการจัดอบรมเพื่อให้ทุกประเด็นดังที่ได้กล่าวมา มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมมากที่สุด รวมทั้งจะต้องกำหนดรูปแบบของหลักสูตรให้สัมพันธ์กับศักยภาพของผู้สอนและผู้เข้ารับอบรม ช่วงเดือนและระยะเวลาด้วย รวมทั้งการสำรวจกลุ่มเป้าหมายการให้บริการ และการจัดทำข้อมูลพื้นที่ 2. ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ไปยังกลุ่มเป้าหมาย 3. บูรณาการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาคี ในพื้นที่และประชาคมหมู่บ้าน 4. จัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุ และยานพาหนะ ให้เพียงพอ กับความปริมาณของผู้เข้ารับการอบรม 5. สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน 6. ดำเนินการให้ความรู้

กิจกรรมโครงการ

7. การติดตามและประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ซึ่งนอกจากการพิจารณาในด้านความพึงพอใจและความสนใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรการอบรมแล้ว สิ่งสำคัญควรจะต้องติดตามผู้เข้ารับการอบรมภายหลังจากการอบรมแล้วไปโดยตลอด ซึ่งอาจแบ่งระยะเวลาติดตาม 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือนต่อไป เพื่อให้ทราบถึงการนำความรู้ที่ได้รับจากผู้เข้ารับการอบรม รวมทั้งใช้ในการวางแผนด้านการพัฒนาหลักสูตรต่อไปมีความต่อเนื่องกับสภาพความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

5. ผลผลิต

- 1) เกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกผักสวนครัว การเพาะเห็ด เป็นต้น
- 2) รับจ้าง ได้แก่ การใช้คอมพิวเตอร์ การทำอาหารและขนม ช่างเสริมสวย ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ และช่างอิเล็กทรอนิกส์ การสานกระเป๋าสานพลาสติก และการทำขนมมาก เป็นต้น
- 3) ปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงแพะ การเลี้ยงวัว เป็นต้น
- 4) ประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลาจุก เป็นต้น

6. ผลลัพธ์

- 1) ประชาชนในอำเภอจะนะ อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอเทพา ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 2) ประชาชนในอำเภอจะนะ อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอเทพา มีทักษะในการประกอบอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้
- 3) ประชาชนในอำเภอจะนะ อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอเทพา มีความรู้ในการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม และทักษะ ส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ OTOP การปศุสัตว์ และการประมงของชุมชน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

7. ตัวชี้วัดโครงการ

7.1 ยกระดับประชาชนในอำเภอจะนะ อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอเทพา มีทักษะอาชีพ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ด้านอาชีพเกษตรกรรม และทักษะ ส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ OTOP การปศุสัตว์ และการประมงของชุมชน จำนวน 4 รายการ

7.2 ประชาชนในอำเภอจะนะ อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอเทพา จำนวน 200 คน ได้รับความรู้ไปประกอบอาชีพได้

7.3 มีการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม และทักษะ ส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ OTOP การปศุสัตว์ และการประมงของชุมชนอย่างน้อย 4 รายการ

8. การติดตามและการประเมินผล

ด้านปริมาณ

- 1) วัดจากจำนวนผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมต้องไม่น้อยกว่า 80%
- 2) วัดจากจำนวนหลักสูตรฝึกอบรมต้องไม่น้อยกว่า 80%

ด้านคุณภาพ

- 1) วัดจากความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในระดับมาก
- 2) การติดตาม และประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการเข้ารับการฝึกอบรม

กล่าวคือได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ หลังจากการฝึกอบรมไปแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน

9. สถาบันที่รับผิดชอบ

สถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดสงขลา

10. ช่วงเวลา และจำนวนวันที่เหมาะสมในการดำเนินการ

เดือนเมษายน ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 7 วันหรือมากกว่า

ส่วนที่ 2 สรุปการประเมินความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ที่นำเสนอ (Proposed Concept)

จากการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา นั้น ได้รูปแบบที่นำเสนอเป็นชุดโครงการการฝึกอบรมข้างต้นทั้ง 4 จังหวัด ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นตัวแทน ที่ยินดีให้ความร่วมมือในประเมินความเหมาะสมและแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมรวมทั้งหมด 30 คน ดังมีรายละเอียดสรุปความคิดเห็นดังตารางที่ 4.337 ในหน้าถัดไป

ตารางที่ 4.337 แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อชุดโครงการหลักสูตรการฝึกอบรม

ประเด็นการวัดความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			X
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)	
1.พื้นที่ในการดำเนินโครงการ				
1.1 การระบุพื้นที่ที่เหมาะสม	26 (86.66)	2 (6.67)	2 (6.67)	2.80
1.2 ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์	27 (90.00)	3 (10.00)	-	2.86
2.ผู้เข้ารับการอบรม				
2.1 ปริมาณเหมาะสม	10 (33.33)	18 (60.00)	2 (6.67)	1.00
2.2 คุณลักษณะของผู้เข้ารับการอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	23 (76.66)	7 (23.34)	-	2.53
3.ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน				
3.1 ขั้นตอนและวิธีดำเนินงานเหมาะสม	28 (93.33)	2 (6.67)	-	2.93
3.2 ขั้นตอนและวิธีดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	29 (96.66)	1 (3.34)	-	2.96
4.การติดตามและประเมินผล				
4.1 ด้านปริมาณการติดตามและประเมินผลเหมาะสม	27 (90.00)	3 (10.00)	-	2.90
4.2 ด้านปริมาณหลักสูตรเหมาะสม	23 (76.66)	4 (13.34)	3(10.00)	2.73
4.3 ด้านคุณภาพของผู้เข้ารับการอบรมเหมาะสม	24 (80.00)	4 (13.34)	2 (6.67)	2.73
5.สถาบันอบรม				
5.1 ความเหมาะสมของสถาบันกับหลักสูตร	22 (73.34)	8 (26.67)	-	2.73
6.ช่วงเวลาและจำนวนวัน				
6.1 ช่วงเวลามีความเหมาะสม	24 (80.00)	3 (10.00)	3(10.00)	2.70
6.2 จำนวนวันมีความเหมาะสม	23 (76.66)	7 (23.34)	-	2.53
	ค่าเฉลี่ยรวม			2.61

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-0.67 แปลว่า น้อย, ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.68- 2.35 แปลว่า ปานกลาง, ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.36-3.00 แปลว่า มาก

จากแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดโครงการหลักสูตรการฝึกอบรม จำนวน 12 ข้อ โดยวิเคราะห์ความคิดเห็นเป็น 2 ลักษณะคือ การวิเคราะห์เป็นรายข้อ และวิเคราะห์จากคะแนนรวม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบประเมิน มีความคิดเห็นต่อชุดโครงการหลักสูตรการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก โดยคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นที่มีต่อชุดโครงการหลักสูตรการฝึกอบรม มีค่า = 2.61 คะแนน จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน โดยเห็นด้วยว่าขั้นตอนและวิธีดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยมีค่าคะแนน = 2.96 คะแนน รองลงมาคือ ขั้นตอนและวิธีดำเนินงานเหมาะสม ซึ่ง

ค่าคะแนน = 2.93 คะแนน และด้านปริมาณการติดตามและประเมินผลเหมาะสม ค่าคะแนน = 2.90 คะแนน นอกจากนี้บางส่วนเห็นว่าปริมาณผู้เข้ารับการอบรมมีความเหมาะสมน้อย โดยมีค่าคะแนนเพียงแค่ 1.00 คะแนนเท่านั้น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ สรุปได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิ

1) ส่วนใหญ่ผู้ประเมินในกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับกระบวนการและแนวทางการพัฒนาหลักสูตร แต่ทั้งนี้ โดยรวมมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ในประเด็นขั้นตอนการดำเนินงานและพัฒนาแผนการสำหรับการฝึกอบรม ควรมีกระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการดำเนินงานโครงการในรายละเอียดในประเด็นดังกล่าว และควรระบุรายละเอียดในขั้นตอน ก่อนดำเนินการฝึกอบรม ระหว่างดำเนินการฝึกอบรม และระยะหลังดำเนินการฝึกอบรม และมีการคัดสรรบุคคลในการเข้าอบรม ตลอดจนกระบวนการติดตามผลปฏิบัติงานหลังการฝึกอบรม และมีข้อเสนอแนะในขั้นตอนการกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรแต่ละหลักสูตรเพื่อการอบรมในพื้นที่จริงนั้น นอกจากใช้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามข้อค้นพบแล้ว จำเป็นต้องศึกษามีส่วนร่วมของคนในชุมชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการกำหนดหลักสูตรด้วย เช่นผู้ประกอบการในท้องถิ่น ควรมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพแรงงานให้สอดคล้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น เป็นต้น โดยเห็นด้วยว่า หลักสูตรควรอยู่บนพื้นฐานของความต้องการของคนในพื้นที่ และควรประสานงานกับสถาบันที่มีหลักสูตรอบรมอาชีพอยู่แล้ว เพราะมีความชำนาญและมีอุปกรณ์และบุคลากรที่มีทักษะความรู้และมีความเข้าใจพื้นที่เป็นอย่างดี

2) ในส่วนของจังหวัดปัตตานีกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น ในประเด็นที่เกี่ยวกับศักยภาพของพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวที่มีเทศกาลในท้องถิ่นค่อนข้างหลากหลาย ดังนั้นควรมีหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพเสริมเช่น นวดแผนไทย นวดน้ำมัน นวดเพื่อสุขภาพ ธุรกิจการท่องเที่ยวหน้าเที่ยว มัคคุเทศก์ ร้านขายของที่ระลึก นอกจากนี้ มีข้อเสนอแนะคือ ในปัจจุบันการฝึกอบรมของจังหวัดปัตตานีมีมากจนเกินไป จนเกิดอาชีพการรับจ้างฝึกอบรม และโดยการจัดอบรมโดยทั่วไปไม่เฉพาะในจังหวัดปัตตานี พบว่าหน่วยงานที่จัดการอบรมไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนำผลจากการอบรมไปใช้ และสนใจเพียงจำนวนคนที่เข้าอบรมให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ ไม่มีตลาดรองรับแรงงานที่เข้ารับการฝึกอบรม ผู้เข้าฝึกอบรมไม่มีการนำความรู้ไปใช้ต่อ ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลผู้ฝึกอบรมว่าผ่านการฝึกอบรมมากี่ครั้ง อบรมอะไรมาบ้าง ใช้ประโยชน์ได้จริงหรือไม่และไม่มีการประเมินผลระยะยาวหลังจากการฝึกอบรมเสร็จสิ้น และโครงการฝึกอบรม บางโครงการไม่ตรงความต้องการของผู้ที่จะฝึกอบรมที่แท้จริง ดังนั้น ควรมีมาตรการและเงื่อนไขรองรับปัญหาดังกล่าวในการดำเนินหลักสูตรด้วย

3) หลักสูตรที่จัดควรดำเนินการอย่างครบวงจร โดยเริ่มตั้งแต่การให้ความรู้ทางด้านการผลิต การตลาด การจัดการทางการเงินและบุคลากร ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยการสร้างงานและอาชีพ ตลอดจนการเพิ่มรายได้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้ได้มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่

ส่วนกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการและสถาบันการศึกษา กลุ่มตัวแทนภาครัฐและเอกชน มีความเห็นค่อนข้างหลากหลาย ซึ่งสามารถรวบรวมและจัดกลุ่มข้อข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1) หลักสูตรการอบรมที่ผ่านมาเป็นหลักสูตรที่มีประโยชน์แต่ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินโครงการ ประกอบกับประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ โครงการต่างรอคอยความช่วยเหลือจากทางภาครัฐมากเกินไป ดังนั้นเมื่อหมดโครงการทำให้ประชาชนขาดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองเพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพจริงและมุ่งหวังให้ทางภาครัฐดำเนินโครงการในลักษณะเดิมต่อไป

2) สถาบันบางสถาบันที่ดำเนินการฝึกอบรมไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงของชุมชน แต่อบรมตามความถนัดของแต่ละสถาบัน และบางหน่วยงานไม่มีความพร้อมในการดำเนินงาน ขาดงบประมาณ กำหนดการฝึกอบรมในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม การเตรียมตัวที่ดีจึงอาจทำให้การอบรมนั้นไม่คุ้มค่าเพราะมีผู้เข้าอบรมน้อย

3) หลักสูตรบางหลักสูตรไม่ก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาอาชีพ แต่เป็นหลักสูตรที่มีความสำคัญ เช่น หลักสูตรเชิงจิตวิทยา หรือการปรับทัศนคติ กำนันิยมในการดำเนินชีวิตหรือแนวคิดด้านแรงงาน การประกอบอาชีพซึ่งจะทำให้ เกิดประโยชน์โดยอ้อมต่อความเข้าใจในการทำงาน เพื่อก่อให้เกิดรายได้และความพร้อมที่จะเสนอแรงงานต่อการจ้างงานในพื้นที่ต่อไป

4) ในส่วนของจังหวัดยะลา กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น ในประเด็นที่เกี่ยวกับแรงงานในพื้นที่ซึ่งขาดคุณภาพฝีมือแรงงาน ทักษะเฉพาะ ชาวบ้านขาดองค์ความรู้ที่แท้จริงในสาขาอาชีพ ทำให้ไม่มีการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้จริง เช่น อบรมทำปุ๋ยแล้ว แต่ก็ยังซื้อปุ๋ยมาใช้อยู่แต่อย่างไรก็ดี ชุมชนมีโอกาสนในการประกอบอาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตในท้องถิ่น เช่น ปลูกไม้ดอกเมืองหนาวที่เบตงเหมือนที่คามรอน ไฮแลนด์ (Cameron Highlands) ในประเทศมาเลเซีย การปลูกผักน้ำ การทำปลาสาม กล้วยหินฉาบ ทูเรียนทอด/กวน ผ้าบาติกรวมทั้งอาชีพในอุตสาหกรรมบริการ เพราะยะลาเป็นเมืองที่อากาศดี น่าเที่ยว มีถ้ำ มีบ่อน้ำพุ ดังนั้นหลักสูตรควรเชื่อมโยงกับเนื้อหาดังกล่าว และหลักสูตรทางการตลาด การจัดการเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับคนในพื้นที่ โดยเฉพาะการสร้างนักจัดการภายในท้องถิ่น

5) ในส่วนของจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น ในประเด็นที่เกี่ยวกับอาชีพหลักของจังหวัดสงขลา คือ การทำสวนยางพารา เลี้ยงไก่ เลี้ยงแพะ ดังนั้นควรอบรมในหลักสูตร

ที่เชื่อมโยง แต่อย่างไรก็ตามมีข้อเสนอแนะในภาพรวมคือ ในกรณีที่มีการดำเนินโครงการอบรมควรมีการลงพื้นที่จริง ๆ เพื่อทำการระดมความคิดเห็นจากชุมชน และสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ก่อนการกำหนดหลักสูตรที่จะดำเนินการจัดต่อไปตรวจสอบคล้อยและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ชุมชน อย่างไรก็ตามในแง่พื้นที่ทั้ง 4 อำเภอ นั้นได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐบาล เช่นเดียวกับพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ โดยสัดส่วนของงบประมาณที่ลงไปในพื้นที่มีจำนวนมาก จนกระทั่งชาวบ้านไม่สามารถนับจำนวนโครงการที่ตนเองได้เข้าร่วมได้ โดยผู้ถูกสัมภาษณ์สะท้อนความคิดเห็นว่า อยากให้หลักสูตรที่จะลงไปจัด แตกต่างจากโครงการต่างๆ ที่ได้ทำไปโดยควรได้รับฉันทามติของเจ้าของพื้นที่ด้วยว่าต้องการหรือไม่

จากผลการวิจัยดังกล่าวมาข้างต้นในบทที่ 4 ผู้วิจัยสามารถที่จะหาคำตอบเชิงประจักษ์จากการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังที่จะกล่าวไว้ในบทต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

(SUMMARY, DISCUSSIONS AND RECOMMENDATIONS)

จากผลการวิจัยในบทที่ 4 เป็นผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1-5 ของการวิจัย การศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอ จังหวัดสงขลา ในบทนี้ผู้วิจัยขอเสนอ สรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะที่ได้จากบทที่ 4 ดังนี้

5.1. สรุปผลการวิจัย (Summary)

การศึกษานี้มุ่งศึกษา แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเพื่อเป็นการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอ จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดหลักสูตรการอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาในปัจจุบัน
3. เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และ อุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดในพื้นที่ที่มีศักยภาพในจังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา
4. เพื่อศึกษาความต้องการ การฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา
5. เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ ตัวแทนระดับองค์กรคือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน ผู้ประกอบการในธุรกิจการผลิต ธุรกิจบริการ ธุรกิจการท่องเที่ยว ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวะและพัฒนาอาชีพ และกลุ่มตัวอย่างระดับบุคคล คือ ประชาชนในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนในชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม

พ.ศ. 2553 จากผู้ให้ข้อมูลที่สุ่มมา ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมครั้งนี้คือ แบบสอบถาม 4 ชุดแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสม 1 ชุด ที่ผ่านการทดสอบความแม่นยำของเนื้อหา (content validity) จากการลงพื้นที่เพื่อร่วมประชุมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตลอดจนสร้างเครือข่ายเพื่อไปเก็บข้อมูลภาคสนาม แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ จึงขอเสนอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้างต้นตามลำดับ ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

จากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจและสัมภาษณ์กลุ่มในภาพรวมพบว่า ประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนและ 4 อำเภอจังหวัดสงขลาเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-40 ปี เพราะฉะนั้นจะอยู่ในวัยทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่มีงานทำแล้วทั้งสิ้น ถึงแม้ว่าจะเป็นแม่บ้านก็ต้องช่วยแบ่งเบาภาระรับผิดชอบของครอบครัวและไม่สามารถระบุพื้นที่ที่ทำงานได้ชัดเจนแต่อย่างไรก็ตามพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งเป็นกลุ่มประชาชนที่มีความยากจนมากกว่าที่อื่น และประกอบอาชีพประมง ซึ่งมีความไม่แน่นอนสูงขึ้นอยู่กับคืนฟ้าอากาศ ดังนั้นจึงต้องมีการเสริมอาชีพเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ต้องเป็นอาชีพที่สามารถทำงานอยู่ที่บ้านพักของตนเองได้หรือในบริเวณใกล้เคียง ไม่ต้องการเดินทางไปทำงานต่างพื้นที่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และกลุ่มประชาชนส่วนใหญ่ต้องการอบรมด้านการเกษตร เลี้ยงสัตว์ ระยะเวลาในการอบรม 7 วัน หรือมากกว่านั้น และควรจัดที่จังหวัดปัตตานีหรือนราธิวาสและพบว่า ในแต่ละจังหวัดมีข้อมูลและรายละเอียด ตลอดจนข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ที่แตกต่างกันในด้านแรงงาน ตลาดและ ผลิตภัณฑ์โดยสามารถสรุปเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

5.1.1.1 ด้านแรงงาน

1) จังหวัดนราธิวาส

จากข้อมูลด้านจำนวนประชากรและแรงงานพบว่าจำนวนประชากรในจังหวัดนราธิวาสมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี เนื่องจากจำนวนบุคลากรที่เข้าสู่วัยแรงงานมีเพิ่มมากขึ้นและอัตราการเข้ามาทำงานในพื้นที่ของบัณฑิตจบใหม่มีมากขึ้น จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นนี้จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาจังหวัดอย่างต่อเนื่องในอนาคตหากได้รับ โอกาสทางอาชีพ การศึกษา และการส่งเสริมจากทางภาครัฐอย่างถูกต้อง จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในพื้นที่พบว่า แรงงานที่มีอยู่ในพื้นที่ยังขาดแคลนแรงงานระดับปฏิบัติการอยู่เป็นจำนวนมาก แต่บัณฑิตจบใหม่ไม่นิยมทำงานกับห้างร้านหรือบริษัทเอกชน ส่วนใหญ่นิยมรับราชการแม้จะมีโอกาสในการเข้าทำงานกับหน่วยงานราชการ

ค่อนข้างยากและค่าตอบแทนน้อยกว่า ฉะนั้นการปลูกฝังแนวคิดและทัศนคติให้แก่เยาวชนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการประกอบอาชีพถือเป็นสิ่งสำคัญมาก

สำหรับแรงงานที่มีอยู่แล้วในชุมชนพบว่าส่วนใหญ่เป็นแรงงานสตรี และเป็นผู้สร้างรายได้หลักให้แก่ครอบครัว เนื่องจากจะมีความขยันและกระตือรือร้นมากกว่าผู้ชาย สตรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักเมื่อว่างในช่วงบ่ายสตรีก็จะประกอบอาชีพเสริม ซึ่งอาชีพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสตรีมุสลิมที่ไม่นิยมเดินทางออกจากหมู่บ้านไปทำงาน และสามารถประกอบกิจการศาสนาได้ตามต้องการ คือ การเย็บผ้าคลุมซึ่งบางส่วนจะมีตัวแทนจากโรงงานมารับซื้อ และการแปรรูปสมุนไพรก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งซึ่งกำลังได้รับความสนใจ นอกจากนั้นเป็นการทำข้าวเกรียบ ผ่าบาดิกใบไม้สีทอง บูดู และเรือกอและจำลอง ฉะนั้น การส่งเสริมอาชีพให้สตรีสามารถทำงานอยู่กับบ้านหรืองานที่มีลักษณะไปเข้าเย็นกลับ จึงเป็นแนวทางที่รัฐควรเร่งสนับสนุน ส่วนแรงงานชายเมื่อว่างเว้นจากการทำเกษตรกรรมก็จะสนใจงานอดิเรกมากกว่าการหารายได้เสริม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงนก ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างอาชีพและเสริมรายได้ครัวเรือน ภาครัฐควรส่งเสริมอาชีพที่อยู่ในความสนใจของผู้ชาย เช่น การเพาะพันธุ์นก การทำกรงนก หรือการทำอาหารนกจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว รวมไปถึงการหาลาดในการจำหน่ายผลผลิตเหล่านี้ เพราะในอดีตนกเขาในพื้นที่ถูกส่งขายไปต่างประเทศโดยเฉพาะอินโดนีเซีย ซึ่งสามารถสร้างรายได้แก่ชาวบ้านจำนวนมาก แต่การส่งออกก็ชะงักหลังจากเกิดไข้หวัดนก และยังไม่มียุทธศาสตร์เข้ามาแก้วิกฤติได้ อาชีพรับจ้างเป็นอาชีพที่พบมากที่สุด ในจังหวัดนราธิวาส ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนมากที่สุดจำนวนทั้งสิ้น 108,653 ครัวเรือน ผู้ประกอบอาชีพรับจ้างที่เป็นชาวมุสลิมส่วนใหญ่จะเกิดความขัดแย้งกับผู้ประกอบการในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการขัดต่อหลักศาสนา เช่น การให้ถอดผ้าคลุมขณะทำงาน การไม่มีเวลาให้ละหมาด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเป็นตัวกลางในการเจรจากับนายจ้างเพราะผู้ประกอบการส่วนใหญ่บังคับคนงานให้ทำงานโดยขัดกับหลักศาสนา

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะด้านแรงงานจากผู้ให้ข้อมูลโดยสรุป คือ ควรมีการปรับทัศนคติและปลูกฝังแนวคิดเรื่องการมีงานทำให้แก่เยาวชนและผู้ปกครองในพื้นที่ โดยไม่ควรมุ่งเน้นให้บุตรหลานเรียนระดับอุดมศึกษาเพื่อเข้าทำงานรับราชการเพียงอย่างเดียว แต่ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุตรหลานเข้าศึกษาด้านวิชาชีพและอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้นนี้ควรเลือกใช้วิธีการถ่ายทอดแนวคิดและเชื่อมโยงให้เหมาะสม เช่น อาศัย อบรม, อบรม, และปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้เชื่อมโยง ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ควรมีการเจรจาและทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการในการรับชาวมุสลิมเข้าทำงานเพื่อให้ปฏิบัติงานได้โดยไม่ขัดต่อหลักศาสนา การส่งเสริมและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุน เพื่อให้เข้ามาเปิดโรงงานแปรรูปผลไม้ในพื้นที่ ก็ถือเป็นทางออกหนึ่งที่น่าสนใจที่สามารถ

สร้างอาชีพให้แก่ชาวบ้านได้ ในด้านการส่งเสริมอาชีพเสริม ควรส่งเสริมให้สตรีสามารถทำงานอยู่กับบ้านได้และควรส่งเสริมอาชีพที่อยู่ในความสนใจของผู้ชาย

2) จังหวัดยะลา

แรงงานในจังหวัดยะลามีอัตราการว่างงานที่น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลการว่างงานภายในจังหวัดยะลา โดยแสดงให้เห็นว่ามีผู้ว่างงานประมาณ 1,967 คน หรือมีอัตราการว่างงานร้อยละ 0.70 โดยผู้ว่างงานส่วนใหญ่เป็นชาย 1,561 คน หรือ ร้อยละ 79.40 และหญิง 406 คน หรือร้อยละ 28.6 (สำนักงานประกันสังคมจังหวัดยะลา, 2552) แต่ในขณะเดียวกันความต้องการแรงงานสตรีภายในพื้นที่ก็ยังพอมืออยู่บ้าง โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์สินค้าประเภท OTOP ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความต้องการแรงงานในการผลิตสินค้าที่ต้องอาศัยการใช้แรงงานคนเป็นหลัก อีกทั้งยังต้องอาศัยฝีมือแรงงาน จึงควรมีการส่งเสริมหลักสูตรการฝึกอบรมกลุ่มสตรีที่สามารถนำกลับมาประยุกต์ใช้ทำที่บ้านได้ ซึ่งจะเป็นหลักสูตรที่มีประโยชน์อย่างแท้จริงต่อกลุ่มสตรี เพราะไม่กระทบต่อภาระในการเลี้ยงดูครอบครัว การดูแลงานบ้านงานเรือน ตลอดจนหลักสูตรที่จัดฝึกอบรมต้องมีความเหมาะสมไม่ขัดต่อหลักศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณีของคนในท้องถิ่น

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะด้านแรงงานจากผู้ให้ข้อมูลโดยสรุป คือ เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ ควรปรับอัตราค่าจ้างและส่งเสริมสวัสดิการคุ้มครองแรงงานให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้การส่งเสริมการสร้างอาชีพและการสร้างรายได้ควรมีความสอดคล้องกันกับนโยบายของภาครัฐ ภาครัฐและเอกชนก็ควรสร้างความเข้าใจด้านวัฒนธรรม ชีวิต ประเพณี และกิจกรรมทางศาสนาของคนในพื้นที่ เพื่อการทำงานร่วมกันอย่างเข้าใจ และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด

3) จังหวัดปัตตานี

ข้อมูลจากรายงานสถิติจังหวัดปัตตานี พบว่าจังหวัดปัตตานีมีจำนวนประชากร ปี พ.ศ. 2552 จำนวน 647,624 คน โดยมีแนวโน้มอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา โดยมีปริมาณประชากรเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนั้นด้านปริมาณรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ปี พ.ศ. 2552 จังหวัดปัตตานีมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีน้อยที่สุดในภาคใต้ ส่วนทางทางสังคมนั้นมีลักษณะเป็นพหุทางวัฒนธรรม ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามและนิยมสื่อสารโดยใช้ภาษามลายูท้องถิ่น จากการสำรวจข้อมูลพบว่าวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรโดยส่วนใหญ่ของจังหวัดปัตตานีนั้นมีความเชื่อมโยงกับแนวทางการปฏิบัติของศาสนา โดยจะให้ความสำคัญกับเพศชายในการเป็นผู้นำครอบครัว และตัดสินใจเรื่องต่างๆ การประกอบอาชีพของประชากรขึ้นกับสภาพภูมิประเทศ และทรัพยากรที่มีในแต่ละท้องถิ่น โดยจะยึดอาชีพเกษตรกรรม

เช่น สวนยางพารา สวนผลไม้ ประมง ปศุสัตว์ เป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าชาวบ้านที่ไม่มีที่ดินทำกิน เป็นของตนเองแล้ว มักจะรับจ้างทั่วไป เช่น โรงงานในจังหวัด ยើบปักผ้าคลุมศีรษะ เป็นต้น โดยที่ระยะหลังๆ นี้มักที่มียิมเดินทางไปรับจ้างในประเทศมาเลเซียซึ่งส่วนใหญ่เป็นทางเดินทาง ไปอย่างผิดกฎหมาย ซึ่งการประกอบอาชีพลักษณะดังกล่าวนี้ไม่มีรายได้ที่แน่นอนแปรผันตาม ฤดูกาล และจึงไม่ได้มีการลงทะเบียนแรงงานอย่างเป็นระบบ ทำให้ปริมาณยอดผู้ว่างงานของจังหวัด ปัตตานีนั้นสูงขึ้น

แนวทางการพัฒนาในการเพิ่มศักยภาพด้านแรงงานนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรจะเป็น การต่อ ยอดความคิดหรืออาชีพเดิมที่ชาวบ้านประกอบอยู่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้สูงขึ้น เนื่องจากหากพิจารณาข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสำรวจแล้วพบว่าปริมาณรายได้ที่ได้นั้นไม่ได้เป็นตัวแปร หลักที่จะกระทบต่อคุณภาพชีวิตของชาวบ้านในจังหวัดปัตตานี แต่พวกเขาเหล่านั้นมีความพึงพอใจที่จะ ได้ปฏิบัติตามพิธีกรรมศาสนา และประกอบอาชีพที่สามารถดูแลครอบครัว และไม่ต้องเดินทาง ออกไปทำงานนอกพื้นที่ซึ่งอาจเสี่ยงต่อความปลอดภัยจากความไม่มั่นคง ภาครัฐควรจัดเก็บข้อมูล เกี่ยวกับปัญหาการว่างงานเพื่อให้ทราบถึงจำนวนผู้ว่างงานที่แท้จริง เพราะจากการลงพื้นที่สำรวจ ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าชาวบ้านมักบิดเบือนข้อมูลด้านรายได้เพื่อการหลบเลี่ยงภาษี ทำให้ตัวเลขที่ปรากฏ อาจจะไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้ และควรการจัดระเบียบแรงงานนี้ที่หมายรวมถึงการตรวจสอบ การเดินทางไปทำงานมาเลเซียให้เข้มงวดและถูกกฎหมายมากยิ่งขึ้น

ค่านิยมของวัยรุ่นและคนวัยทำงานในพื้นที่ที่มีความต้องการทำงานแบบสำนักงานมากกว่า ระดับปฏิบัติการทำให้ความต้องการในแบบระดับปฏิบัติการจะมีจำนวนมากกว่า ซึ่งประเด็นนี้ต้อง อาศัยการปลูกฝังจากครอบครัวให้เกิดทัศนคติต่ออาชีพต่างๆ ในเชิงบวกเพื่อสืบสานต่อยอดอาชีพ ดั้งเดิมของบรรพบุรุษ

นอกจากนี้ มีข้อเสนอแนะด้านแรงงานจากผู้ให้ข้อมูลโดยสรุป คือ จากปัญหาแรงงาน ที่เกิดขึ้นในจังหวัดปัตตานี ภาครัฐควรส่งเสริมอาชีพที่เป็นการต่อ ยอดความคิดหรืออาชีพเดิมที่ ชาวบ้านประกอบอยู่ และเพิ่มขีดความสามารถให้สูงขึ้น รวมทั้งเร่งเปลี่ยนแปลงค่านิยมของวัยรุ่นและ คนในวัยทำงานให้มุ่งเน้นการทำงานหรือมีความสนใจที่จะทำงานในระดับปฏิบัติการให้มากขึ้น เนื่องจากเป็นระดับที่ตลาดแรงงานมีความต้องการอยู่อีกมาก ในขณะเดียวกัน ภาครัฐควรจัดเก็บ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการว่างงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงจำนวนผู้ว่างงานที่แท้จริง และเพื่อ หาแนวทางป้องกัน การเคลื่อนย้ายของแรงงานไปทำงานต่างพื้นที่

4) จังหวัดสงขลา

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่า อำเภอจะนะจะมีจำนวนประชากรรวมมากที่สุด คือ จำนวน 97,095 คน รองลงมาอำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อยจำนวน 69,278 คน และ 67,668 คนตามลำดับ โดยอำเภออำเภอนาทวี มีสัดส่วนของประชากรน้อยที่สุดคือ 61,573 คน แต่อำเภอนาทวีเป็นอำเภอที่ประชากรมีระดับรายได้สูงที่สุด แม้จะมีจำนวนประชากรน้อยที่สุด เมื่อมาดูจำนวนประชากรที่อยู่ในวัยทำงาน คือ ตั้งแต่ 20-59 ปี จากผลสำรวจ พบว่า ประชากรวัยทำงานของอำเภอจะนะมีมากที่สุด รองลงมาคือ 3 อำเภอที่เหลือ ซึ่งมีจำนวนที่เกาะกลุ่มกัน โดยอำเภอนาทวีมีจำนวนน้อยที่สุด (แต่ระดับรายได้ต่ำกว่าอำเภออื่น) นั่นแสดงว่า ภาครัฐสามารถใช้ประโยชน์จากประชากรของอำเภอจะนะได้มากกว่านี้ ในบางภาคอุตสาหกรรมยังขาดแคลนแรงงานอยู่

เนื่องจากทั้ง 4 อำเภอมีพื้นที่ที่ติดทะเล หากฝนฟ้าอากาศไม่ดี ก็จะไม่สามารถออกทะเลได้ ในขณะที่สตรีปกติจะดูแลครอบครัว เลี้ยงลูกอยู่บ้าน หากสามีออกเรือได้อาหารทะเลมา ภรรยาก็จะเป็นผู้นำไปขาย ในช่วงที่ไม่ได้ออกทะเล ทั้งครอบครัวก็จะช่วยกันทำหรือซ่อมแซมอุปกรณ์หาปลา เช่น ถักอวน ซ่อมแห ซึ่งเป็นงานที่ทำด้วยกันเป็นครอบครัว หากจะมีการหาอาชีพเสริมให้ ผู้ให้ข้อมูลพิจารณาว่าจะไม่ได้รับความสนใจจากแรงงานกลุ่มนี้ เพราะแรงงานมีภาระหน้าที่อยู่แล้ว ในขณะนี้ปัญหาที่พบ คือ แรงงานระดับล่าง พวก Unskilled Labors จะสนใจออกไปประกอบอาชีพในมาเลเซียมากขึ้น เกิดการขาดแคลนแรงงานในพื้นที่ ผู้ประกอบการบางรายจึงทดแทนด้วยแรงงานต่างด้าว รวมทั้งกลุ่มสตรีที่ไม่มีครอบครัวมักจะประกอบอาชีพดั้งเดิม คือ กรีดยาง บางคนมีสวนยางในพื้นที่ไกลๆ ก็ไม่กล้าไปกรีดเพราะปัญหาความไม่สงบ ก็ไปรับจ้างที่มาเลเซียแทนก็มี และแรงงานสตรีมีหลายอาชีพที่รองรับ เช่น ปักผ้าคลุมผม และงานทำ OTOP อื่นๆ ที่สามารถนำมาทำที่บ้านได้ อีกหนึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับแรงงานในพื้นที่คือปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ทำให้แรงงานไม่สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ตามปกติ

นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะด้านแรงงานจากผู้ให้ข้อมูลโดยสรุป คือ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรหาตลาดแรงงานภายในประเทศเพื่อรองรับแรงงานที่ว่างงาน และเพื่อเป็นการป้องกันการเคลื่อนย้ายของแรงงานไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้าน ในกรณีของกลุ่มแรงงานสตรี การส่งเสริมอาชีพเสริมให้แก่แรงงานสตรีนั้น ภาครัฐส่งเสริมอาชีพที่แรงงานสตรีสามารถประกอบอาชีพได้ในขณะที่อยู่ที่บ้าน เนื่องจากแรงงานสตรีส่วนมากยังคงต้องทุ่มเทเวลาส่วนใหญ่ให้กับภาระงานที่บ้านเป็นหลัก ทั้งนี้ สิ่งที่ภาครัฐมีความจำเป็นต้องเร่งแก้ไขโดยด่วนก็คือ ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความรุนแรงมากๆ เพราะเป็นหนึ่งในต้นเหตุหลักที่ทำให้แรงงานไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ

5.1.1.2 ด้านตลาด

1) จังหวัดนราธิวาส

พื้นที่จังหวัดนราธิวาสมีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรสูง เป็นจังหวัดที่ผลิตสินค้าทางการเกษตรได้ปริมาณมากและเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดีทั้งยังเป็นสินค้าขึ้นชื่อของจังหวัด เช่น ลองกอง แต่กลับพบว่าทุกปีจะมีลองกองล้นตลาด มีผลไม้ออกนอกพื้นที่เข้ามาจำหน่ายในจังหวัดนราธิวาสมากขึ้น ทำให้บริโภคลองกองไม่ทัน อีกทั้งลองกองไม่สามารถถนอมหรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นได้ จึงส่งผลกระทบต่อพื้นที่ราคาตกต่ำ และสินค้าทางการเกษตรยังประสบปัญหาด้านอุปกรณ์ เครื่องมือยังไม่ทันสมัย ประสิทธิภาพการผลิตต่ำส่งผลให้การผลิตไม่ต่อเนื่อง การจัดส่งสินค้าจึงล่าช้า ตลอดจนการขาดความรู้ในแง่การจัดการของชาวบ้าน เช่น ในด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ การหีบห่อ และการตลาด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งประสานภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรเพื่อเป็นสื่อกลางให้เจ้าของสวนและพ่อค้าได้เจรจาและส่งมอบสินค้าและขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งศึกษาการจัดการสินค้าทางการเกษตรที่กำลังล้นตลาดในปัจจุบันนี้ ทั้งในแง่ของการจัดการและการพัฒนาระบบการขนส่ง

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะด้านตลาดจากผู้ให้ข้อมูลโดยสรุป คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการรับประกันราคาสินค้าทางการเกษตร โดยเฉพาะในฤดูที่มีผลผลิตล้นตลาด และควรเป็นสื่อกลางในการหาตลาดเพื่อกระจายสินค้าทั้งในและต่างประเทศ ส่วนในระยะยาวควรมีการวิจัยนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร รวมถึงการพัฒนาอุปกรณ์ เครื่องมือในการผลิตให้มีความทันสมัย เพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต และพัฒนาการขนส่งอย่างเป็นระบบ

2) จังหวัดยะลา

เนื่องจากปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ ส่งผลกระทบต่อในการเข้าไปในพื้นที่ทำให้สินค้าและผลิตภัณฑ์ในจังหวัด โดยเฉพาะการผลิตและการจัดจำหน่ายเกิดปัญหาในแง่ของการดึงผู้บริโภคสินค้าและนักท่องเที่ยวให้เข้าไปซื้อสินค้าในพื้นที่ไม่ได้ ส่งผลให้การผลิตสินค้าในปัจจุบันเป็นไปในลักษณะการผลิตแบบพอเพียงตามความต้องการของตลาดเท่านั้น ในขณะที่จังหวัดยะลามีสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงอยู่เป็นจำนวนมาก และเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยม เช่น ปลาสาม แต่อัตรากำลังในการผลิตสินค้ามีอย่างจำกัด ส่งผลให้เสียลูกค้าและโอกาสการมีรายได้มากกว่าที่เป็นอยู่ อีกทั้งเกิดจากการขาดวัตถุดิบซึ่งต้องสั่งซื้อมาจากกรุงเทพหรือพื้นที่ใกล้เคียงทำให้การผลิตสินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ดังนั้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดเป้าหมาย ควรมีการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบภายในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยประหยัดต้นทุนค่าใช้จ่าย รวมถึงการสนับสนุนการผลิตในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน

ในการร่วมมือการกระจายสินค้าและตลาดเพื่อรองรับสินค้า เพื่อให้สินค้านี้มีพร้อมสำหรับการจำหน่าย การสร้างชื่อเสียงให้กับตัวผลิตภัณฑ์ รวมถึงกระตุ้นการสร้างแรงจูงใจในตัวสินค้า การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ทางการตลาดจากแต่เดิมที่รอให้ลูกค้ามาหาเหมือนธุรกิจOTOP ที่ชุมชนทำอยู่ ก็ปรับเปลี่ยนเป็นการเริ่มเข้าหาลูกค้ามากขึ้น มีการเปิดรับสมาชิก และมีการจัดส่งเพื่อลดปัญหาในการเข้าไปยังในพื้นที่ เนื่องจากความไม่ปลอดภัย

นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะด้านตลาดจากผู้ให้ข้อมูลโดยสรุป คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีส่วนช่วยในการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น อาจนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นช่องทางในการขยายฐานข้อมูลไปสู่ตลาดภายนอก และควรส่งเสริมการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในตัวผลิตภัณฑ์ให้มีความน่าสนใจ รวมไปถึงพัฒนาตลาดเชิงรุก การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวสินค้าก็เป็นสิ่งจำเป็น ควรเน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และสร้างความแตกต่างของตัวสินค้าให้มีรูปแบบที่น่าสนใจ ทันสมัย ทั้งนี้ต้องอาศัยการฝึกอบรมให้แก่ชาวบ้านในพื้นที่

3) จังหวัดปัตตานี

ข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าปี พ.ศ. 2552 จังหวัดปัตตานีมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีน้อยที่สุดในภาคใต้ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจจะทำให้อุปมาถึงปัญหาการว่างงาน หรือความยากจนที่มีสูงในปัตตานีได้ และรายงานสถิติจังหวัดในด้านสถานการณ์นั้นก็พบว่าส่วนใหญ่ใน พ.ศ. 2552 มีลักษณะการจดทะเบียนในรูปแบบ “ทะเบียนพาณิชย์” ถึง 1,558 ราย รองลงมาคือห้างหุ้นส่วนจำกัด และประกอบกิจการธุรกิจส่วนตัว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดเล็ก หรือที่เรียกว่าธุรกิจในครัวเรือน จากการสำรวจข้อมูลเชิงลึกผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ว่าข้อมูลเชิงปริมาณที่พบว่าการว่างงานสูงนั้นร้อยละ 70 ของตัวเลขดังกล่าวมีความพอใจในการว่างงานนั้น ซึ่งมาจากหลายสาเหตุ เช่น วัฒนธรรม และการบิดเบือนข้อมูลด้านรายได้ เป็นต้น และร้อยละ 30 นั้นมาจากความไม่สมบูรณ์ของภูมิประเทศ เช่น ท่งหญ้าที่มีความแห้งแล้ง พื้นที่ลุ่มที่เกิดอุทกภัยซ้ำซาก พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล และพื้นที่ห่างไกล และอีกประเด็นคือความไม่สงบในพื้นที่ที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ทำให้ชาวบ้านบางพื้นที่ในปัตตานีไม่สามารถหารายได้เลี้ยงครอบครัวได้ เกิดความขัดสนในการดำรงชีวิต เช่น อำเภอบะนาระ อำเภอยะหริ่ง ความไม่สมบูรณ์ของพื้นที่นั้นคงต้องอาศัยภาครัฐเข้ามาให้ความรู้ในการฟื้นฟูสภาพที่ดิน เพื่อให้ชาวบ้านสามารถทำกินได้ หรืออาจจะส่งเสริมอาชีพใหม่ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเพื่อสร้างเสริมรายได้ที่มั่นคงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ควรมีการกระจายการพัฒนาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่แม้บางพื้นที่จะมีความไม่สงบทางการเมืองซึ่งยากต่อการเข้าถึง อย่างไรก็ตามภาครัฐควรจะดำเนินการผ่านทาง

ผู้นำทางศาสนาในเชื่อมโยงชาวบ้านในพื้นที่ห่างไกล เพื่อที่จะสร้างการกระจายรายได้ให้ครอบคลุมในทุกภาคส่วนในปีตคานี

ชาวบ้านส่วนที่มีอาชีพเสริมแต่มีรายได้ไม่มั่นคงนั้น ภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการเองควรตระหนักถึงการตลาดมากยิ่งขึ้น ทั้งสร้างมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย ตั้งราคาที่เหมาะสม และสร้างอุปทานรองรับความสามารถในการผลิต ทั้งนี้ควรเพิ่มการรวมกลุ่มในรูปแบบต่างๆ เช่น สหกรณ์ โดยเน้นการรวมตัวของผู้ที่มีศักยภาพเท่านั้น เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งและสร้างความก้าวหน้าในอนาคต การส่งเสริมอาชีพจากภาครัฐควรจะเน้นการฝึกทักษะให้สามารถประกอบอาชีพได้ในระยะสั้นตามความต้องการแบบปัจเจกบุคคลมากกว่า เน้นจำนวนผู้เข้าอบรม ทั้งนี้ควรตระหนักถึงความสอดคล้องกับวัฒนธรรมและสามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ได้อย่างคุ้มค่า เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น ผลิตสินค้าที่เกี่ยวข้องกับเครื่องแต่งกาย ผลิตภัณฑ์ฮาลาล เป็นต้น ซึ่งอุตสาหกรรมในครัวเรือนเหล่านี้ชาวบ้านจะสามารถยึดเป็นอาชีพและมีความมุ่งมั่นที่เรียนรู้เพราะสอดคล้องกับวิถีชีวิตและสามารถปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาได้

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะด้านตลาดจากผู้ให้ข้อมูลโดยสรุป คือ ในการพัฒนาตลาดของจังหวัดปัตตานี สิ่งที่ภาครัฐจะต้องตระหนักให้มากคือ วิถีชีวิตและสภาพของท้องถิ่น กล่าวคือ การพัฒนาต่างๆ จะต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น และสามารถนำทรัพยากรภายในท้องถิ่นมาใช้ได้อย่างคุ้มค่า รวมทั้ง หากจะส่งเสริมอาชีพใหม่เพื่อสร้างเสริมรายได้ให้มั่นคง อาชีพนั้นจะต้องเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้ สิ่งที่ภาครัฐต้องทำควบคู่กันด้วย คือ การให้ความรู้ในการฟื้นฟูสภาพที่ดิน เพื่อให้ชาวบ้านสามารถทำกินได้ในพื้นที่ นอกจากนี้ ภาครัฐควรเพิ่มการรวมกลุ่มในรูปแบบต่างๆ เช่น สหกรณ์ โดยเน้นที่การรวมตัวของผู้ที่มีศักยภาพ เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งและสร้างความก้าวหน้าในอนาคต

4) จังหวัดสงขลา

การเพิ่มรายได้ให้คนในพื้นที่ควรพิจารณากลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่มคือ กลุ่มคนว่างงานและผู้ประกอบการ (ต่อยอด) ควรเสริมรายได้จากอาชีพหลัก ไม่ใช่สร้างอาชีพใหม่ โดยเริ่มที่บัณฑิตอาสาของแต่ละพื้นที่ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละอำเภอ พบว่าอำเภอนาทวีเป็นพื้นที่ที่มีการประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา ส่งผลให้ผู้คนในพื้นที่อยู่ดีกินดี ตลอดจนด่านประกอบก็เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการส่งเสริมเศรษฐกิจ การที่ปรากฏออกมาว่าประชาชนไปกู้เงินกันมาก ไม่ได้แปลว่าประชาชนในพื้นที่ยากจน เพียงแต่ภาครัฐมีการนำเงินกู้มาเสนอให้ในอัตราพิเศษ อีกทั้ง ไม่ได้หมายความว่าทุกคนในพื้นที่ที่กู้เงินมากินเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง และการกู้ยืมเงินของชาวบ้านที่กู้ซ้ำซ้อนจากหลาย ๆ แหล่ง เนื่องจากการใช้เงินจนเกินความจำเป็นของชาวบ้าน นอกจากนี้ยังพบว่า

การสำรวจข้อมูลทางสถิติของสำนักงานสถิติได้ข้อมูลที่ไม่เป็นความจริงจากชาวบ้าน เนื่องจากชาวบ้านกลัวเรื่องการเรียกเก็บภาษี จึงให้ข้อมูลเท็จที่จำเป็นเท่านั้น

นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะด้านตลาดจากผู้ให้ข้อมูลโดยสรุป คือ ในการพัฒนาตลาดของจังหวัดสงขลา ภาครัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเสริมในแต่ละครัวเรือน เช่น อาชีพในกลุ่มเกษตรกรรมหรือการให้บริการ เป็นต้น และหากส่งเสริมในเรื่องของการเลี้ยงสัตว์ ควรสนับสนุนให้เลี้ยงสัตว์ที่เป็นที่ยอมรับของตลาด เช่น แกะ แพะ โดยอาจจัดตั้งเป็นสหกรณ์ผู้เลี้ยงแกะหรือแพะ เพื่อใช้ประโยชน์จากพลังของการรวมกลุ่ม ซึ่งในการพัฒนานี้ภาครัฐจะต้องคำนึงด้วยการให้ความช่วยเหลือระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มคนที่เป็นแรงงาน ควรต้องแยกการให้ความช่วยเหลือกันอย่างชัดเจน และใช้ศักยภาพของบัณฑิตอาสาที่อยู่ในพื้นที่เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการประกอบอาชีพและเกิดระบบเศรษฐกิจที่ดีของชุมชน ทั้งนี้ เพื่อความยั่งยืนของระดับคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น ภาครัฐควรปรับเปลี่ยนลักษณะนิสัยการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยของประชาชน เพื่อลดภาระการเป็นหนี้ และส่งเสริมให้มีวินัยทางการเงินมากขึ้น

5.1.1.3 ด้านผลิตภัณฑ์

1) จังหวัดนราธิวาส

ผลิตผลทางการเกษตรในจังหวัดมีปริมาณมากจนล้นตลาดจนทำให้การบริโภคไม่ทัน และยังไม่สามารถถนอมหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรช่วยเหลือเกษตรกรในการแปรรูป และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของสินค้าทางการเกษตร นอกจากนี้จะเป็นการช่วยเก็บรักษาผลิตผลได้นานขึ้น ยังสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตได้ นอกจากนี้ผลผลิตทางการเกษตร สินค้า OTOP ของจังหวัดก็ได้รับความนิยมมาก เช่น ผ้าคลุมผม สมุนไพรแปรรูป ข้าวเกรียบ บูด และเรือกอและจำลอง แต่กลับพบว่าผลผลิตที่ต้องใช้การประดิษฐ์ เช่น ผ้าคลุมผมและเรือกอและจำลองยังผลิตได้จำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับความต้องการของตลาด เนื่องจากการขาดแคลนแรงงานฝีมือที่ยังมีปริมาณน้อย นอกจากนี้ยังพบว่าแรงงานที่มีอยู่ก็จะผลิตในระดับครัวเรือน ไม่มีการจ้างลูกจ้างและไม่มีการขยายกิจการ เนื่องจากแนวคิดความพอเพียง พออยู่ พอกิน เป็นหลักการสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้คนชาวมุสลิมยึดถือปฏิบัติกัน ดังนั้นถ้าหากพอมีกิน มีใช้แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องดิ้นรน ขวนขวายมากเกินไป

นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะด้านผลิตภัณฑ์จากผู้ให้ข้อมูลโดยสรุป คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรช่วยเหลือเกษตรกรในการแปรรูป และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของสินค้าทางการเกษตร สำหรับงานประดิษฐ์ควรช่วยออกแบบให้มีลวดลายที่หลากหลาย ทันสมัยและคงไว้ซึ่งความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ ในส่วนของการผลิต ควรส่งเสริมให้มีการผลิตที่ได้มาตรฐานเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคจนเป็นที่ยอมรับและสามารถส่งขายนอกพื้นที่ได้

2) จังหวัดยะลา

ผลิตภัณฑ์สินค้าในจังหวัดยะลาส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีอยู่โดยทั่วไปในท้องตลาด เป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นการนำเสนอภูมิปัญญาท้องถิ่นนำวัตถุดิบจากท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยการผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น เช่น เครื่องแต่งกายชุดพื้นเมืองประจำถิ่น ผ้าคลุมผมสตรีอิสลาม หมวกกะปิเยาะ ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก หรือแม้แต่ภูมิปัญญาในการถนอมอาหารหรือแปรรูปให้สามารถรับประทานได้ยาวนาน เช่น ปลาสาม ทุเรียนกวน ลูกหยีกวน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นผลิตภัณฑ์เดิม มีการรับรองคุณภาพที่คัดสรรจากกลุ่ม มีเครื่องหมายฮาลาลгарันตี และมีกระบวนการผลิตที่พิถีพิถัน เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ Hand - Made ใช้ฝีมือและแรงงานมีระยะเวลาในการทำอย่างประณีต แต่ในขณะที่เดียวกันการออกแบบพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ควรเป็นรูปแบบที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ตรงการใช้งานของลูกค้าและตามแฟชั่นนิยมมากที่สุด อีกทั้งบรรจุภัณฑ์ควรให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ยังมีน้อยอยู่ ยังขาดการฝึกอบรม การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ออกมาเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ

นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะด้านผลิตภัณฑ์จากผู้ให้ข้อมูลโดยสรุป คือ ควรออกแบบผลิตภัณฑ์หรือสินค้าใหม่ ๆ ให้มีความทันสมัย รวมถึงควรพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับตรงตามความต้องการของตลาด ตลอดจนควรให้ความสำคัญกับการสร้างมาตรฐานสินค้า โดยอาจจัดระดับผลิตภัณฑ์ดีเด่น

3) จังหวัดปัตตานี

ผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP Product Champion) ของจังหวัดปัตตานี นั้นที่ได้รับการคัดสรรสุดยอดสินค้า OPC ปี 2553 ระดับ 5 ดาวในประเภทของอาหารคือ น้ำพริกปลาอินทรียี่เค็ม 3 รส เม็ดมะม่วงหิมพานต์คั่ว รังนกกึ่งสำเร็จรูปอบแห้ง ข้าวเกรียบปลาทอดกรอบ วุ้นหางจรเข้กวนหน้างาขาว น้ำพริกกุ้ง เครื่องปรุงข้าวยาสำเร็จรูป ข้าวเกรียบปลาสามรสตราเรือกอกและ น้ำบูดูข้าวยา และในปะเภทของผ้า เครื่องแต่งกาย คือ ผ้าบาติก ผ้าตัดเสื้อลายบาติก หมวกกะปิเยาะ เสื้อโด้ป ผ้าคลุมผม จากการที่ผู้วิจัยลงสำรวจพื้นที่สำรวจข้อมูลสามารถวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องได้ว่าในด้านของผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารว่ามักจะเน้นหานาทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเองมาแปรรูปตามภูมิปัญญาชาวบ้านที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา ผ่านกระบวนการทางธรรมชาติต่างๆ มาอย่างประณีต แต่ปัญหาที่พบนั้นคือสินค้าคุณภาพเหล่านั้นไม่มีมาตรฐานในระดับประเทศรองรับ จึงทำให้ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นไม่เป็นที่ยอมรับของตลาด และไม่สามารถตั้งราคาให้สูงเท่าคู่แข่งที่เป็นอุตสาหกรรมรายใหญ่ ในขณะที่ชาวบ้านมีต้นทุนการผลิตที่สูง นอกจากนั้นวัตถุดิบจากธรรมชาติเหล่านั้น ไม่ได้มีมากพอที่จะเพิ่มจำนวนในการผลิตเพื่อแข่งขันกับอุตสาหกรรมรายใหญ่ และรองรับความต้องการของตลาด ประเภทของผ้า เครื่องแต่งกายนั้นจะมีประเด็นที่แตกต่างจาก

ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารคือ การที่ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นล้นตลาด เนื่องจากการศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลแล้วพบว่าจังหวัดยะลา และนราธิวาสนั้นก็ยังมีผลิตภัณฑ์ลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น หมวกกะปิเยาะ ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นไม่เพียงที่ตลาดตนเองในประเทศแล้ว ยังถูกสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาเป็นคู่แข่งซึ่งได้เปรียบในเรื่องของจุดคุ้มทุนปริมาณทางผลิต ซึ่งชาวบ้านในจังหวัดไม่ได้มีการวางแผนทางการลงทุนอย่างถูกต้อง เมื่อผลผลิตสินค้าออกสู่ตลาดจึงเกิดปัญหาลักษณะข้างต้นตามมา

ปัญหาผลิตภัณฑ์อาหารนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่าในประเด็นของวัตถุประสงค์ที่ยังเพียงพอต่อการเพิ่มกำลังจากผลิตนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการและภาครัฐเพื่อสรรหาวัตถุดิบจากชุมชนหรือจังหวัดใกล้เคียงมาเพิ่มเติมให้สามารถเพิ่มปริมาณจากปริมาณให้เพียงพอต่อความต้องการได้ และแนวทางที่ควรปฏิบัติควบคู่กันคือการเรียนรู้ที่จะใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในระยะยาว และผลักดันในผลิตภัณฑ์ในชุมชนขอหนึ่งสี่รองรับมาตรฐานที่ยอมรับได้ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์ และเป็นการวางแผนทางสู่การพัฒนาและขยายตลาดในอนาคตได้อีกด้วย อุตสาหกรรมในครัวเรือนขนาดเล็กๆ นั้นไม่สามารถถ่วงดุลอำนาจการแข่งขันกับอุตสาหกรรมรายใหญ่ได้ เพราะฉะนั้นภาครัฐควรจะเป็นคนกลางในการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองกับผู้เกี่ยวข้องได้มากขึ้น ทั้งนี้การฝึกกำลังเช่นนี้ยังเป็นการระดมความคิดเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ เช่น คุณภาพที่ได้มาตรฐาน และรูปแบบที่หลากหลายรองรับต่อความต้องการ ซึ่งการรวมกลุ่มในลักษณะสหกรณ์นั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์แล้วว่าจะสร้างความศรัทธาในการรวมกลุ่มเพื่อนก่อกำเนิดความมั่นคงในระยะยาว

ปัญหาผลิตภัณฑ์ประเภทของผ้า เครื่องแต่งกายนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่าความซ้ำซ้อนของผลิตภัณฑ์ พื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาสนั้นการคงต้องอาศัยความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐทบทวนผลิตภัณฑ์ในแต่ละพื้นที่ว่าเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีในพื้นที่หรือไม่ แล้วเสนอแนะให้ชาวบ้านพิจารณาสินค้าที่ผลิตโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น นอกจากนั้นการรวมตัวกันเพื่อสร้างอำนาจต่อรองก็เป็นที่ยอมรับเช่นกัน เพื่อให้สินค้าในท้องถิ่นไม่ตีตลาดกันเองและสามารถร่วมกันหาช่องทาง การจัดจำหน่ายเพื่อระบายสินค้า ทั้งนี้ควรมีงานพัฒนารูปแบบให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะสามารถดึงดูดความต้องการของผู้บริโภคได้ตลอดเวลา

นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะด้านผลิตภัณฑ์จากผู้ให้ข้อมูลโดยสรุป คือ ภาครัฐควรเสนอแนะให้ชาวบ้านพิจารณาผลผลิตสินค้าที่ใช้ทรัพยากรจากภายในท้องถิ่น เพื่อเป็นการป้องกันการผลิตรายที่ซ้ำซ้อนกับจังหวัดอื่นๆ และสามารถหลีกเลี่ยงการแข่งขันได้ อย่างไรก็ตาม สำหรับสินค้าบางอย่างซึ่งมีวัตถุดิบจำกัด ผู้ประกอบการและภาครัฐควรร่วมมือกันสรรหาวัตถุดิบจากชุมชนหรือจังหวัดใกล้เคียงมาเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของภาคการผลิต สิ่งสำคัญอีกสองประการคือการเร่งผลักดันให้ผลิตภัณฑ์ในชุมชนได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

รวมถึงการที่ภาครัฐควรจะเป็นคนกลางในการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นๆ เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองให้กับกลุ่มมากขึ้น

4) จังหวัดสงขลา

ในพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา มีทรัพยากรที่สามารถใช้ผลิตเป็นสินค้า OTOP ที่มีคุณภาพได้จำนวนมาก เช่น อำเภอสะบ้าย้อย มีความสามารถในการผลิตส้มแขก (ส้มแขกแปรรูปเป็นไวน์ และแคปซูลลดความอ้วน) การทำดอกไม้จากใบยาง ที่ ตำบลทุ่งพอ แต่ตอนนี้กำลังประสบปัญหาการไม่มีตลาดรองรับ ส่วนอำเภอจะนะ คนในชุมชนมีฝีมือเป็นที่ยอมรับในด้านการผลิตกรงนก น้ำบูดู กะปิ ผ้าบาติกที่ส่งขายประเทศมาเลเซีย สำหรับอำเภอเทพา มีชื่อเสียงเกี่ยวกับไก่ทอดเทพา และผลิตภัณฑ์จากปลา ในขณะที่นาทวี มีชื่อเสียงเรื่องลูกหยีกวนและทรงเครื่อง จากการวิเคราะห์รายการสินค้า OTOP พบว่ารายการสินค้า OTOP ของแต่ละอำเภอไม่ได้มีความแตกต่างกันมาก ไม่มีความโดดเด่นในตลาดระดับใหญ่ เช่น ระดับภาคหรือประเทศ สินค้าขึ้นชื่อที่คาดว่าเป็น “ของดี” ของอำเภอนั้นๆ เท่านั้น กลับมีการผลิตที่อำเภออื่นด้วย และคุณภาพ รสชาติ หรือลักษณะอื่นของสินค้าก็ไม่ได้แตกต่างมาจากแหล่งต้นกำเนิด อาจจะเป็นเพราะขาดการตลาดที่ดี และต่อเนื่องมากพอ จึงต้องพัฒนาให้สินค้ามีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดและผู้บริโภคคนนอกพื้นที่ต้องรับรู้ได้ พัฒนาความหลากหลายของตัวสินค้า (แม้ว่าจะจะเป็นสินค้าที่มีอยู่แล้วในตลาดก็ตาม) เช่น การใช้ประโยชน์ รูปแบบ รสชาติ บรรจุภัณฑ์ ความสะอาดปลอดภัย คุณภาพ การรักษามาตรฐาน ฉลากที่มีมาตรฐาน การรับรองจากหน่วยงานฯ อาทิ ผ้าทอเกาะยอซึ่งขายดีมาก อาจสร้างงานให้แรงงานได้มากขึ้น หากมีผู้เชี่ยวชาญช่วยวางแผน และจัดระบบ แรงงานสามารถทอผ้าได้เองจากที่บ้าน ส่งมาขายยังตลาดในอำเภอเมือง หรือนอกจังหวัด แม้ต้องมีการฝึกความชำนาญ และเป็นสินค้าที่ต้องใช้เวลาผลิต แต่น่าจะเป็นทางเลือกที่ดี เพราะผ้าทอเกาะยอสามารถนำไปทำเป็นส่วนประกอบของสินค้าอื่นได้อีกมาก เช่น ของชำร่วย ดอกไม้ประดิษฐ์ ตุ๊กตา ผ้าบุเครื่องเรือนฯ ถือเป็น การเพิ่มคุณค่าให้สินค้า และเพิ่มปริมาณขาย

อย่างไรก็ตาม พบว่าภาครัฐให้การสนับสนุนด้านการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว แต่มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว เช่น ข้อห้ามต่างๆ ของหมู่บ้าน ทำให้การจัดการการท่องเที่ยวมีอุปสรรค หรือคนในพื้นที่ไม่ยอมรับธุรกิจท่องเที่ยวเพราะขัดต่อวิถีชีวิต ความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น ดังนั้นจึงควรปรับนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับชุมชน ด้านแหล่งท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่ของจังหวัดกระจุกตัวอยู่ในอำเภอเมือง แม้ว่าในเขตอำเภอที่ทำการวิจัยจะมีแหล่งท่องเที่ยวอยู่บ้าง แต่ก็มิได้โดดเด่น และไม่ได้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร ปัญหาที่พบนี้เป็นผลจากหลายสาเหตุ เช่น ความไม่สงบในพื้นที่ และปัญหาทางด้านวัฒนธรรม กฎเกณฑ์ ความรู้ ทักษะในการจัดการธุรกิจบริการ ประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามที่เป็นแรงงานในอุตสาหกรรมบริการจะไม่

สามารถปฏิบัติหน้าที่การบริการได้สมบูรณ์เหมือนแหล่งท่องเที่ยวอื่น เนื่องจากเงื่อนไขและข้อจำกัดของศาสนา ดังนั้น การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่เหล่านี้ต้องได้รับการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดระบบให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมท้องถิ่น อาทิ แบ่งระบบการบริการเป็น 2 ส่วน คือ การท่องเที่ยวแบบทั่วไป และการท่องเที่ยวแบบฮาลาล แรงงานที่อยู่ในภาคบริการนี้ก็ควรจะมีทั้ง 2 ส่วน

นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะด้านผลิตภัณฑ์จากผู้ให้ข้อมูลโดยสรุป คือ ในส่วนของจังหวัดสงขลาในเรื่องของการพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ การพัฒนาทางด้านบริการและทางด้านสินค้า สำหรับการพัฒนาทางด้านบริการ ควรส่งเสริมการนำเสนอรูปแบบใหม่ของการท่องเที่ยวที่ไม่กระทบกับวิถีชีวิตอันดีงามของคนในชุมชน รวมทั้งการสร้างความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่น สำหรับการพัฒนาทางด้านสินค้า ภาครัฐควรจะสนับสนุนการผลิตสินค้าอย่างครบวงจร มีความเป็นระบบ และควรต้องมีการอบรมเพิ่มทักษะและควบคุมระบบการผลิตอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเข้ามาจัดการเรื่องการสร้างความแตกต่างให้กับสินค้า OTOP ของแต่ละพื้นที่ เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนและแย่งตลาดกันเอง โดยควรยึดจากทรัพยากรและความสามารถของคนในพื้นที่นั้นๆ

5.1.2 ข้อมูลพื้นฐาน และประเมินศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสถาบันที่เปิดหลักสูตรการอบรมด้านวิชาชีพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาในปัจจุบัน

จากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจและสัมภาษณ์กลุ่มในภาพรวมพบว่า ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาในปัจจุบันมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน ทั้งด้านวิชาชีพและอุดมศึกษาค่อนข้างสูง พบว่า มีสถาบันการศึกษาทั้งในระดับอุดมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัย วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยอาชีวศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยสารพัดช่าง มหาวิทยาลัยอิสลาม และวิทยาลัยประมง เป็นต้น โดยมีการเปิดสอนทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก และระดับอาชีวศึกษา จะเห็นได้ว่าประชาชนมีช่องทางหรือในการเข้าถึงความรู้ในพื้นที่ค่อนข้างหลากหลาย แต่อย่างไรก็ตามหากจะพิจารณาในด้านหลักสูตรและศักยภาพที่สถาบันการศึกษาแต่ละจังหวัดดำเนินงานในแต่ละพื้นที่พบว่า มีรายละเอียดและจุดเน้นในข้อมูลจากการศึกษาในเบื้องต้น ตลอดจนข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ที่แตกต่างและเหมือนกันในแต่ละจังหวัดดังนี้

1) จังหวัดนราธิวาส

จากข้อมูลด้านจำนวนประชากรพบว่า ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดนราธิวาสมีอายุอยู่ในระหว่าง 10-14 ปี ซึ่งประชากรกลุ่มนี้จะเป็นแรงงานสำคัญในอนาคต ฉะนั้นแนวทางในการพัฒนาในระยะยาวจึงควรมีการส่งเสริมการศึกษาให้เยาวชนกลุ่มนี้อย่างต่อเนื่องจนถึงระดับอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา การศึกษาควรเน้นการพัฒนาฝีมือแรงงาน เพราะปัจจุบันพบว่าผลการผลิตที่มีคุณภาพยังมีน้อยเพราะยังขาดแรงงานที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญ และวัตถุดิบยังหายากและมีราคาแพง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการพัฒนาแรงงานที่มีฝีมือและควรหาตลาดรับซื้อโดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง และการให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรและการต่อ ยอดผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การให้การศึกษาที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานสำคัญมาก การศึกษายังพบอีกว่าจังหวัดเกิดภาวะขาดแคลนแรงงานในส่วนระดับปฏิบัติการ ซึ่งจะกระทบต่อฐานการผลิตของพื้นที่ ทำให้พืชเศรษฐกิจหลักต่างๆ ขาดแคลนแรงงานที่จะเข้ามาดำเนินการ

สตรีในพื้นที่ถือเป็นกำลังหลักในการสร้างรายได้ต้องทำงานบ้านทั้งหมด จึงทำให้สตรีแทบไม่มีเวลาออกมาประกอบอาชีพ การส่งเสริมอาชีพให้สตรีสามารถทำงานที่บ้านหรือทำงานแบบไปเช้าเย็นกลับ ได้จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐควรเร่งสนับสนุน นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะด้านการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลโดยสรุป คือ ควรส่งเสริมการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาแก่เยาวชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และควรมีการเพิ่มหลักสูตรเสริมอาชีพให้แก่เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนปอเนาะด้วย ในส่วนของโครงการฝึกอบรมอาชีพต่าง ๆ ควรมีการติดตามและประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการ นอกเหนือจากการอบรมอาชีพ ควรให้ความรู้ในแง่การจัดการที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มศักยภาพของการผลิต เช่น การพัฒนาตลาดและควรเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์เดิมมากกว่าการรับสิ่งใหม่ ๆ ตามกระแสภายนอก ยกตัวอย่างเช่น การอนุรักษ์และพัฒนาพันธุ์ลองกอง และการแปรรูปลองกองที่ล้นตลาด

2) จังหวัดยะลา

จังหวัดยะลา มีการจัดการศึกษาหลายระดับ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ และระดับอุดมศึกษา โดยมีสถานศึกษาที่เปิดสอนทุกระดับ เป็นการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการรองรับผู้ที่ต้องการศึกษาหาความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในจังหวัด อีกทั้งในพื้นที่จังหวัดยะลา ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเหมาะสมด้านการปฏิบัติการ โดยเฉพาะสายวิชาชีพ เฉพาะทาง สถาบันการอาชีวศึกษาจึงจัดฝึกอบรมทางด้านวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนที่สนใจ เป็นการส่งเสริมการมีงานทำภายในพื้นที่ในแต่ละชุมชน อีกทั้งเป็นการพัฒนา คน ให้เข้าสู่ตลาดแรงงานตามที่ตลาดต้องการ

นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะด้านการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลโดยสรุป ก็ควรส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้น ทั้งนี้ควรเน้นการศึกษาทางด้านวิชาชีพ (ปวช, ปวส.) ให้เพิ่มมากขึ้นเป็นพิเศษ และควรพัฒนาคุณภาพและชื่อเสียงสถาบันการศึกษาภายในพื้นที่ให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อเป็นการดึงดูดให้บุตรหลานของคนในพื้นที่สนใจศึกษาต่อในสถาบันในท้องถิ่น

3) จังหวัดปัตตานี

สถาบันระดับอาชีวศึกษาของจังหวัดปัตตานีนั้นประกอบไปด้วย 8 วิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาอีกหนึ่งที่คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งพบว่าสถาบันเหล่านี้ไม่ได้กระจายตัวอยู่อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกลและความมั่นคงทางความไม่สงบ และบุตรหลานที่มีฐานะทางเศรษฐกิจมักจะถูกส่งไปจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีมาตรฐานทางการศึกษาที่สูงกว่าและมีความเจริญทางเศรษฐกิจมากกว่า การศึกษาในจังหวัดปัตตานีระดับประถมและมัธยมนั้น โรงเรียนสอนศาสนา หรือ โรงเรียนปอเนาะมีบทบาทหลักต่อพื้นฐานความรู้ต่อเนื่องสู่ในระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งการปรับเปลี่ยนหลักสูตรค่อยข้างเป็นไปได้ยาก เนื่องจากชาวบ้านมีความศรัทธาในเรื่องการศึกษาหลักศาสนามาเป็นระยะเวลาช้านาน ซึ่งหลักสูตรจะเน้นไปทางอบรมทางจิตใจของเยาวชนมากกว่าที่เน้นไปในด้านวิชาการ ซึ่งผลผลิตทางการศึกษาคือ ศาสนิกชนที่เคร่งครัดในหลักธรรมของสังคม

เนื่องจากปัตตานีเป็นพื้นที่ดูแลพิเศษของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงมีงบประมาณจำนวนมากไหลเข้าสู่โครงการฝึกอบรมต่างๆ เพื่อสร้างอาชีพยกระดับความเป็นอยู่แก่ชาวบ้าน ซึ่งโครงการเหล่านี้ขาดการประเมินผลโครงการในระยะยาว ทำให้กระบวนการสร้างอาชีพเกิดความผิดพลาดจนกระทั่งเกิดอาชีพการเข้ารับฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง และอีกประการของข้อเสียของงบประมาณที่ไม่ตรงกับความต้องการคือ การที่ชาวบ้านไม่เกิดการเรียนรู้จากการพัฒนาอาชีพ แต่มีแนวคิดที่จะเป็นผู้ที่รอรับการได้มาของการลงทุนจากรัฐบาลเหล่านั้น

ผลผลิตทางการศึกษาคือ ศาสนิกชนที่เคร่งครัดซึ่งนั้นไม่ใช่สิ่งที่ผิดประเด็นแต่อย่างไร แต่ภาครัฐควรเพิ่มเติมในมาตรฐานทางวิชาการของ โรงเรียนสอนศาสนาด้วย เนื่องจากเพื่อให้เยาวชนเหล่านั้นมีศักยภาพรองรับการสอบแข่งขันกับเยาวชนจากจังหวัดอื่นๆของประเทศ เพื่อเข้าศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป แต่อย่างไรภาครัฐไม่ควรอย่างยิ่งที่ทำลายความเอกลักษณ์ความเป็นสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรมที่มีช้านาน ที่สืบทอดได้ผ่านทางโรงเรียนสอนศาสนา แต่ควรที่จะสร้างกรอบความเหมาะสมให้สามารถดำเนินการควบคู่กันไปสังคมโลกาภิวัตน์ได้

โครงการการฝึกอบรมวิชาชีพควรจัดโดยพิจารณาศักยภาพของผู้รับการอบรมและเป็นกลุ่มขนาดเล็กๆ เนื่องจากแต่ละกลุ่ม ต่างศักยภาพย่อมมีความต้องการในการฝึกอบรมในระดับที่แตกต่างกันทั้งด้าน ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ซึ่งแม้กลุ่มที่มีศักยภาพสูงแล้วก็ยังมีคามจำเป็นที่รัฐต้องให้การ

ดูแลในบ้างในบางระยะเพื่อให้การเจริญเติบโตของธุรกิจอย่างต่อเนื่องจนเกิดความมีเสถียรภาพ ภายใต้การแข่งขันสูงในอุตสาหกรรม เช่น หลักสูตรการบริหารจัดการทรัพยากรในระยะยาว หลักสูตรการพัฒนาเพื่อขอการรองรับจากมาตรฐานระดับสากล เป็นต้น

นอกจากนี้ มีข้อเสนอแนะด้านการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูล โดยสรุป คือ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ควรเข้ามาดำเนินบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการในการให้ความรู้และพัฒนาทักษะอาชีพให้กับคนในพื้นที่ โดยเฉพาะหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ในส่วนของสถาบันการศึกษาที่เป็นโรงเรียนสอนศาสนา ภาครัฐควรเข้ามาดูแลเพื่อยกระดับมาตรฐานทางวิชาการให้สูงขึ้น นอกจากนี้ หากกล่าวถึงการฝึกอบรมเพิ่มเติม นอกเหนือจากความรู้ที่ได้รับภายในสถาบันแล้ว โครงการฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ ควรจัดโดยพิจารณาศักยภาพของผู้เข้ารับการอบรมเป็นหลัก และจัดกลุ่มฝึกอบรมเป็นกลุ่มขนาดเล็กๆ เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4) จังหวัดสงขลา

จากการค้นหาข้อมูลพบว่า สถาบันการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่เฉพาะในอำเภอเมือง โอกาสในการเข้าศึกษาของประชาชนในพื้นที่ต่างอำเภอมิแนวโน้มน้อยกว่าสถาบันสอนศาสนา (เช่น โรงเรียนปอเนาะ) ที่มีกระจายตัวอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ดังนั้นจึงควรพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของประชาชนมากขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนให้ความสนใจหรือผู้ที่สนใจจะมาศึกษาในสายสามัญและสายอาชีพอยู่แล้ว เข้าศึกษามากขึ้น เช่น ระบบการเรียนที่สามารถเรียนได้ที่บ้าน กล่าวคือ ไม่จำเป็นต้องเข้าเรียนในชั้นเรียนเต็มเวลา 100%

ทั้งนี้ผู้จัดการศึกษาควรเพิ่มความหลากหลายของหลักสูตรที่เน้นวิชาชีพในสถาบันและโรงเรียนสอนศาสนา เนื่องจากความเชื่อและทัศนคติส่วนตัวในบางครอบครัวต้องการให้บุตรหลานเข้าศึกษาในสถาบันสอนศาสนามากกว่าสถาบันที่สอนสายสามัญและสายอาชีพ ดังนั้น หากสามารถนำความรู้ในวิชาชีพสอดแทรกไปกับการเรียนการสอนศาสนา ก็น่าจะเป็นทางเลือกที่ดีในการพัฒนาศักยภาพทางด้านวิชาชีพแก่ประชากรที่จะเข้ามาสู่ตลาดแรงงานในอนาคตได้

ด้านการศึกษาของแรงงานในพื้นที่พบว่า มีจำนวนไม่น้อยเมื่อจบการศึกษาแล้วจะไม่ต้องการทำงานในพื้นที่เกิดของตน เนื่องจากลักษณะงานในพื้นที่เหมาะกับแรงงานระดับต่ำกว่าของตนเอง ตัวงานไม่หลากหลาย ไม่ตรงกับสิ่งที่เรียน และรายได้ที่ต่ำกว่างานในเขตชุมชนเมือง ภาครัฐควรสนับสนุนให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนในพื้นที่อำเภอเหล่านี้เพิ่มขึ้น หลักสูตรการเรียนในสถาบันการศึกษาควรมีส่วนเกี่ยวข้อง และเชื่อมโยงกับภาคผู้ประกอบการมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเป็นแรงงานที่มีความชำนาญตั้งแต่ต้น ซึ่งจะเพิ่มโอกาสการมีงานทำด้วย

นอกจากนี้ มีข้อเสนอแนะด้านการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูล โดยสรุป คือ การพัฒนาด้านการศึกษาของพื้นที่เป้าหมายในจังหวัดสงขลา นอกจากการพัฒนาหลักสูตรนั้นจะต้องถูกพัฒนาให้

สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของประชาชนในพื้นที่มากขึ้น เช่น ระบบการเรียนที่สามารถเรียนได้ที่บ้านได้แล้ว เนื้อหาของหลักสูตรจะต้องมีความหลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะการเน้นการสอนวิชาชีพทั้งในสถาบันการศึกษา และในโรงเรียนสอนศาสนา กล่าวคือมีการสอดแทรกวิชาชีพไปกับการเรียนการสอนศาสนา นอกจากนี้ เพื่อความสมบูรณ์มากขึ้นของการพัฒนาทางการศึกษา หลักสูตรการเรียนในสถาบันควรมีส่วนเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับภาคผู้ประกอบการมากขึ้น โดยการทำความร่วมมือกับผู้ประกอบการเพื่อรองรับแรงงานที่จบการศึกษาจากหลักสูตรของสถาบัน

5.1.3 ความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และ อุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดในพื้นที่ที่มีศักยภาพใน จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

จากการสำรวจและสัมภาษณ์กลุ่มต่างๆ ที่แสดงความคิดเห็นด้านอุปสงค์และ อุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ผ่านการตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจโดยทำให้กิจการอยู่ได้ ไม่มีภาระหนี้สินในขณะนี้ไม่ต้องการจ้างแรงงานเพิ่ม เพียงแต่ต้องการพัฒนาทักษะลูกจ้างเพิ่มมากขึ้นและ ส่วนใหญ่ประกอบกิจการด้านอาหารและเครื่องคั้ม อยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งตนเองก็ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค ส่วนภาคเอกชน ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนที่รวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าส่งออกมาจำหน่าย ได้แก่ อาหาร ขนม เสื้อผ้า ส่วนอุตสาหกรรมการผลิตทั้งขนาดเล็กและใหญ่ขาดแรงงานระดับปฏิบัติการ และกลุ่มสถาบันให้ข้อมูลด้านหลักสูตรที่มีความถนัดตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมในพื้นที่ และ พบว่า ในแต่ละจังหวัดมีข้อมูลและรายละเอียด ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและเหมือนกันในด้านดังกล่าวโดยสามารถสรุปความคิดเห็นในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

5.1.3.1 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ

1) จังหวัดนราธิวาส

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน โดยเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี นับถือศาสนาอิสลาม และส่วนใหญ่เป็นคนในอำเภอและจังหวัดนราธิวาส จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และพบว่าในหน่วยงานที่สังกัดมีนโยบายที่กำหนดการส่งเสริมความรู้ ทักษะ ศักยภาพ และยกระดับรายได้ ส่วนบทบาทของหน่วยงานจะเน้นในด้านการส่งเสริมการให้ความรู้ ทักษะ ศักยภาพ และยกระดับความเป็นอยู่ ในอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ และให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ฝ้าบาติก เป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นที่สุดของจังหวัดนราธิวาส ซึ่งปัญหาที่พบทางด้านผลิตภัณฑ์คือรูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย ความไม่แน่นอนของราคาขายผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจำหน่ายมีน้อย ตลาดยังแคบ ขาดการประชาสัมพันธ์ดี

โดยสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และ ผลผลิตกันที่ว่าแรงงานขาดความสนใจ ใส่ใจ ขาดการรวมกลุ่มที่ดี เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพภายในครัวเรือนมากกว่า อีกทั้งด้วยวิถีชีวิตภายในชุมชนเน้นให้กลุ่มสตรีทำงานอยู่ที่บ้าน ส่งผลให้การรวมกลุ่มอาจเป็นไปได้ยาก และเสนอความคิดเห็นว่า ควรพัฒนาทักษะ ความรู้ ประสิทธิภาพ ความเชี่ยวชาญ เฉพาะทางและให้มีมาตรฐาน ในขณะเดียวกันควรพัฒนาตลาด โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์ และช่องทางจำหน่าย และพัฒนาผลผลิตกัน ควรเพิ่มคุณภาพ มาตรฐานของสินค้าภายในจังหวัดให้เป็นที่น่าสนใจ และเป็นที่ยอมรับจากตลาดภายนอกจังหวัด

2) จังหวัดยะลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี นับถือศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธในสัดส่วนที่เท่ากัน และส่วนใหญ่เป็นคนในจังหวัดยะลา จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและ พบว่า หน่วยงานที่สังกัดมีการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลผลิตกันในพื้นที่ โดยเน้นการเพิ่มทักษะ ความรู้ ซึ่งเป็นนโยบายหลักของหน่วยงาน และมีบทบาทส่งเสริมในด้านการให้ความรู้ พัฒนาศักยภาพ เพิ่มประสิทธิภาพแก่แรงงาน ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า กลัวยหินฉาบเป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นที่สุดของจังหวัดยะลา แต่มีปัญหาด้านผลิตภัณฑ์คือรูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่ถูกใจลูกค้า และผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน ราคาผลิตภัณฑ์สูงเกินไป ช่องทางการจัดจำหน่ายพบว่า ขาดความทั่วถึง ไม่เข้าถึงกลุ่มลูกค้า และด้านการส่งเสริมการขายขาดการจูงใจ ขาดโปรโมชั่นที่ดี

โดยสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และ ผลผลิตกันพบว่า ต้องฝึกอาชีพ ทักษะ ให้ความรู้ ให้เป็นแรงงานมีอาชีพ ส่วนการพัฒนาตลาดนั้นจังหวัดควรมีตลาดที่แน่นอนเพื่อเป็นช่องทางในการขายสินค้าให้กว้างมากขึ้น และการพัฒนาผลผลิตกัน ควรเน้นในด้านการเพิ่มคุณภาพ มาตรฐาน ของผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ให้มีรูปแบบที่เหมาะสม ใช้งานง่าย ดูแล้วน่าซื้อ น่าสนใจ

3) จังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี นับถือศาสนาอิสลาม และเป็นคนในจังหวัดปัตตานี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและพบว่า ในหน่วยงานที่สังกัดมีการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลผลิตกันในพื้นที่ โดยให้ความรู้ ทักษะ ความชำนาญให้กับประชาชนเพิ่มเติม เพื่อให้ประชาชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ และหารายได้ และเน้นบทบาทหน้าที่ คือ การให้ความรู้ พัฒนาศักยภาพ เพิ่มทักษะ โดยให้ข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์โดดเด่นคือ บูด แต่มีปัญหาด้านผลิตภัณฑ์คือ ขาดความทันสมัย

สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของประชาชนในพื้นที่มากขึ้น เช่น ระบบการเรียนที่สามารถเรียนได้ที่บ้านได้ แล้ว เนื้อหาของหลักสูตรจะต้องมีความหลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะการเน้นการสอนวิชาชีพทั้งในสถาบันการศึกษา และในโรงเรียนสอนศาสนา กล่าวคือมีการสอดแทรกวิชาชีพไปกับการเรียนการสอนศาสนา นอกจากนี้ เพื่อความสมบูรณ์มากขึ้นของการพัฒนาทางการศึกษา หลักสูตรการเรียนในสถาบันควรมีส่วนเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับภาคผู้ประกอบการมากขึ้น โดยการทำความร่วมมือกับผู้ประกอบการเพื่อรองรับแรงงานที่จบการศึกษาจากหลักสูตรของสถาบัน

5.1.3 ความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และ อุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์จังหวัดในพื้นที่ที่มีศักยภาพใน จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

จากการสำรวจและสัมภาษณ์กลุ่มต่างๆ ที่แสดงความคิดเห็นด้านอุปสงค์และ อุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ผ่านการตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจโดยทำให้กิจการอยู่ได้ ไม่มีภาระหนี้สินในขณะนี้ไม่ต้องการจ้างแรงงานเพิ่ม เพียงแต่ต้องการพัฒนาทักษะลูกจ้างเพิ่มมากขึ้นและ ส่วนใหญ่ประกอบกิจการด้านอาหารและเครื่องดื่ม อยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งตนเองก็ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค ส่วนภาคเอกชน ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนที่รวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าส่งออกมาจำหน่าย ได้แก่ อาหาร ขนม เสื้อผ้า ส่วนอุตสาหกรรมผลิตทั้งขนาดเล็กและใหญ่ขาดแรงงานระดับปฏิบัติการ และกลุ่มสถาบันให้ข้อมูลด้านหลักสูตรที่มีความถนัดตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมในพื้นที่ และ พบว่า ในแต่ละจังหวัดมีข้อมูลและรายละเอียด ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและเหมือนกันในด้านดังกล่าวโดยสามารถสรุปความคิดเห็นในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

5.1.3.1 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ

1) จังหวัดนราธิวาส

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน โดยเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี นับถือศาสนาอิสลาม และส่วนใหญ่เป็นคนในอำเภอและจังหวัดนราธิวาส จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และพบว่าในหน่วยงานที่สังกัดมีนโยบายที่กำหนดการส่งเสริมความรู้ ทักษะ ศักยภาพ และยกระดับรายได้ ส่วนบทบาทของหน่วยงานจะเน้นในด้านการส่งเสริมการให้ความรู้ ทักษะ ศักยภาพ และยกระดับความเป็นอยู่ ในอาชีพด้านแรงงานและผลิตภัณฑ์ และให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ฟ้าบาดึก เป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นที่สุดของจังหวัดนราธิวาส ซึ่งปัญหาที่พบทางด้านผลิตภัณฑ์คือรูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย ความไม่แน่นอนของราคาขายผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจำหน่ายมีน้อย ตลาดยังแคบ ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี

โดยสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และ ผลผลิตกันที่ว่าแรงงานขาดความสนใจ ใส่ใจ ขาดการรวมกลุ่มที่ดี เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพภายในครัวเรือนมากกว่า อีกทั้งด้วยวิถีชีวิตภายในชุมชนเน้นให้กลุ่มสตรีทำงานอยู่ที่บ้าน ส่งผลให้การรวมกลุ่มอาจเป็นไปได้ยาก และเสนอความคิดเห็นว่า ควรพัฒนาทักษะ ความรู้ ประสิทธิภาพ ความเชี่ยวชาญ เฉพาะทางและให้มีมาตรฐาน ในขณะเดียวกันควรพัฒนาตลาด โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์ และช่องทางจำหน่าย และพัฒนาผลิตภัณฑ์ ควรเพิ่มคุณภาพ มาตรฐานของสินค้าภายในจังหวัดให้เป็นที่น่าสนใจ และเป็นที่ยอมรับจากตลาดภายนอกจังหวัด

2) จังหวัดยะลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี นับถือศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธในสัดส่วนที่เท่ากัน และส่วนใหญ่เป็นคนในจังหวัดยะลา จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและ พบว่า หน่วยงานที่สังกัดมีการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลผลิตกันในพื้นที่ โดยเน้นการเพิ่มทักษะ ความรู้ ซึ่งเป็นนโยบายหลักของหน่วยงาน และมีบทบาทส่งเสริมในด้านการให้ความรู้ พัฒนาศักยภาพ เพิ่มประสิทธิภาพแก่แรงงาน ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า กลัวยหินฉาบเป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นที่สุดของจังหวัดยะลา แต่มีปัญหาด้านผลิตภัณฑ์คือรูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่ถูกใจลูกค้า และผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน ราคาผลิตภัณฑ์สูงเกินไป ช่องทางการจัดจำหน่ายพบว่า ขาดความทั่วถึง ไม่เข้าถึงกลุ่มลูกค้า และด้านการส่งเสริมการขายขาดการจูงใจ ขาดโปรโมชั่นที่ดี

โดยสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงาน ตลาด และ ผลผลิตกันพบว่า ต้องฝึกอาชีพ ทักษะ ให้ความรู้ ให้เป็นแรงงานมีอาชีพ ส่วนการพัฒนาตลาดนั้นจังหวัดควรมีตลาดที่แน่นอนเพื่อเป็นช่องทางในการขายสินค้าให้กว้างมากขึ้น และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ควรเน้นในด้านการเพิ่มคุณภาพ มาตรฐาน ของผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ให้มีรูปแบบที่เหมาะสม ใช้งานง่าย ดูแล้วน่าซื้อ น่าสนใจ

3) จังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี นับถือศาสนาอิสลาม และเป็นคนในจังหวัดปัตตานี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและพบว่า ในหน่วยงานที่สังกัดมีการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลผลิตกันในพื้นที่ โดยให้ความรู้ ทักษะ ความชำนาญให้กับประชาชนเพิ่มเติม เพื่อให้ประชาชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ และหารายได้ และเน้นบทบาทหน้าที่ คือ การให้ความรู้ พัฒนาศักยภาพ เพิ่มทักษะ โดยให้ข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์โดดเด่นคือ บูด แต่มีปัญหาด้านผลิตภัณฑ์คือ ขาดความทันสมัย

ความแปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ราคาไม่แน่นอน มักตกต่ำ มีความผันผวนของราคาสินค้าเสมอๆ ช่องทางการจำหน่ายมีน้อย ตลาดยังแคบ การส่งเสริมการขายยังขาดการประชาสัมพันธ์

โดยสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงงานว่า ต้องเพิ่มทักษะ ความรู้ ความชำนาญในประเด็นการพัฒนาตลาด คือขาดการสนับสนุนทางการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่ายที่แคบ และปัญหาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คือ ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่แปลกใหม่ โดดเด่น

4) จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี นับถือศาสนาพุทธ และส่วนใหญ่เป็นคนในจังหวัดสงขลา จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี พบว่าในหน่วยงานที่สังกัดมีนโยบายส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ โดยกำหนดในการส่งเสริมการเพิ่มความรู้ ทักษะ และศักยภาพ และเน้นการให้ความรู้ พัฒนาทักษะ ศักยภาพ และ สนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องจักรให้กับประชาชนภายในพื้นที่ และมีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นคือกะปิ แต่ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบทางด้านผลิตภัณฑ์คือ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ไม่แน่นอน บางครั้งผลิตได้จำกัด เนื่องจากวัตถุดิบหายากและมีราคาค่อนข้างสูง เมื่อต้นทุนสูงส่งผลให้ราคาผลิตภัณฑ์สูงตามไปด้วย ตลาดและช่องทางมีน้อย ไม่ทั่วถึง และไม่มีการจัดงานแสดงสินค้า เพื่อการส่งเสริมการขาย

โดยสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะควรมีทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ หลากหลาย และควรขยายตลาดให้กว้างขวางขึ้นเพื่อรองรับสินค้า / ผลิตภัณฑ์ อีกทั้งควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แปลกใหม่ตามความต้องการของลูกค้าเป็นหลัก และนำสินค้าไปใช้ประโยชน์ได้ทุกโอกาส

5.1.3.2 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชน

1) จังหวัดนราธิวาส

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะสังกัดกลุ่มต่างๆเช่น กลุ่มแม่บ้านกลุ่มสหกรณ์หมู่บ้าน และพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 51 – 60 ปี นับถือศาสนาอิสลาม เป็นคนในจังหวัดนราธิวาส จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1- ม.3) และหน่วยงานที่สังกัดมีนโยบายในการส่งเสริมด้านอาชีพส่วนใหญ่ จัดตั้งสหกรณ์หมู่บ้านหรือวิสาหกิจชุมชน การอบรมความรู้ในด้านอาชีพต่าง ๆ ให้กับกลุ่มสมาชิก ส่งเสริมอุปกรณ์หรือวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ การส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์หรือการตลาด และ ส่งเสริมอาชีพหลักและอาชีพเสริมให้กับคนในชุมชน โดยมีผ้าบาติก เป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น แต่ปัญหาที่พบ คือ ผลิตไม่ทันตามเวลาที่ตลาดกำหนด เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ฝีมือแรงงาน ในขณะที่เดียวกันต้นทุนในการผลิตหรือวัตถุดิบก็มีราคา

สูง ส่วนช่องทางการจำหน่ายมีน้อย ตลาดยังแคบ และเป็นตลาดเฉพาะกลุ่ม อีกทั้งการส่งเสริมการขายก็ยังคงขาดการส่งเสริมการ โฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ให้ผลิตภัณฑ์ในชุมชนเป็นที่รู้จัก

โดยระบุปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแรงงาน คือ ขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญหรือฝีมือดี ปัญหาในการพัฒนาตลาด คือ ขาดตลาดในการรองรับสินค้า และปัญหาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คือ รูปแบบผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์ที่ยังไม่ทันสมัย

2) จังหวัดยะลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดกลุ่มต่างๆ คือ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี กลุ่มกล้วยหินฉาบ และส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี นับถือศาสนาอิสลาม เป็นคนในจังหวัดยะลา จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6) หน่วยงานที่สังกัดส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ คือ การปันผลกำไรให้สมาชิก/ให้ค่าตอบแทนจากการทำงาน โดยเน้นในการช่วยให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่วนผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นคือ กริช แต่ปัญหา คือ บรรจุภัณฑ์ขาดการออกแบบ ดูไม่น่าสนใจ แต่ในขณะที่เดียวกันราคาส่งสูงเนื่องจากต้นทุนการผลิต ในขณะที่ช่องทางการจำหน่ายก็ยังไม่มิตลาดรองรับมากนัก และการส่งเสริมการขายก็ยังคงขาดการประชาสัมพันธ์ไม่ต่อเนื่อง

ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแรงงาน คือ ฝีมือแรงงานไม่ได้มาตรฐาน ส่วนข้อเสนอแนะในการพัฒนาตลาด คือ หน่วยงานของรัฐควรหาตลาดรองรับผลผลิตของสมาชิก และปัญหาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คือ บรรจุภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน

3) จังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดกลุ่มต่างๆ คือ กลุ่มแม่บ้าน เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี นับถือศาสนาอิสลาม เป็นคนในจังหวัดปัตตานี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) และหน่วยงานที่สังกัดมีบทบาท ในการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และผลิตภัณฑ์คือ ส่งเสริมการเพิ่มเติมความรู้/ฝึกทักษะฝีมือ เช่น จัดฝึกอบรมวิชาชีพ/ฝึกทักษะทางด้านอาชีพเพิ่มเติม มีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นลูกหยีถวน แต่ปัญหาที่พบ คือ ขาดวัตถุดิบในการผลิตสินค้า เนื่องจากขึ้นอยู่กับฤดูกาล และต้นหยีอาศัยอยู่ในป่า แต่ในขณะที่เดียวกันเมื่อวัตถุดิบมีราคาสูงขึ้นส่งผลให้ราคาสินค้าต้องปรับเพิ่มขึ้นด้วย ในขณะที่ช่องทางการจำหน่ายก็ยังคงขาดตลาดในการรองรับสินค้า และการส่งเสริมการขายก็ยังคงขาดการส่งเสริมการออกงานการแสดงสินค้าภายในประเทศ

ปัญหาในการพัฒนาแรงงาน คือ ควรพัฒนาฝีมือแรงงาน/ผลิตภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการ และควรหาตลาดเพื่อรองรับสินค้า และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างระบุตรงกันมากที่สุด คือ ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา

4) จังหวัดสงขลา (อำเภอจะนะ นาทวี เทพา และสะบ้าย้อย)

กลุ่มตัวอย่างสังกัดกลุ่มต่างๆ ในสัดส่วนที่เท่ากัน และเป็นเพศชาย มีช่วงอายุระหว่าง 41 - 50 ปี นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนใหญ่เป็นคนในจังหวัดสงขลา จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) หน่วยงานที่สังกัด มีนโยบายที่เน้นการฝึกอบรมหรือเพิ่มทักษะด้านอาชีพใหม่ๆ ให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม พัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัยและมีคุณภาพ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย ส่งเสริมให้มีการขยายตลาดด้านผลิตภัณฑ์ออกสู่ภายนอกชุมชน การฝึกอบรมหรือเพิ่มทักษะด้านฝีมือและคุณภาพให้กับสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เช่น การฝึกอบรมหรือเพิ่มทักษะด้านอาชีพการตัดเย็บเสื้อผ้า การฝึกอบรมเพื่อยกระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามงานหรือเทศกาลต่างๆ ผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นคือ ไม้ทอดเทพา และกะปิ ปัญหาที่พบ คือ วัตถุดิบในด้านการผลิตสินค้าไม่เพียงพอและมีราคาสูง ส่งผลให้ราคาขายสูงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง การผลิตสินค้าจึงผลิตตามคำสั่งซื้อเท่านั้น และส่งผลให้ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าแคบ อีกทั้งการส่งเสริมการขายก็ยังคงขาดการส่งเสริมโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ให้ผลิตภัณฑ์ในชุมชนเป็นที่รู้จัก

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแรงงาน คือ ควรมีการพัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็นที่ตามที่ต้องการ ส่วนการพัฒนาตลาด โดยเสนอแนะว่า ควรขยายตลาดทั้งในพื้นที่ นอกพื้นที่ และต่างประเทศ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้มีรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัย

5.1.3.3 ผู้ประกอบการในธุรกิจการผลิต การบริการ และการท่องเที่ยว

1) จังหวัดนราธิวาส

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี นับถือศาสนาอิสลาม เป็นคนในจังหวัดนราธิวาส และสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา และไม่มีอาชีพ หรือแหล่งรายได้อื่น ส่วนกลุ่มที่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการทำเกษตรและยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค และกลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะเน้นหลักสูตรการฝึกอบรมด้านการขายและการตลาด และส่วนใหญ่มิได้ลักษณะการประกอบการเป็นกิจการเจ้าของคนเดียว ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล และมีทำเลอยู่ในแหล่งชุมชน ซึ่งกิจการจะมีลูกจ้างสูงสุด 30 คน ต่ำสุด 1 คน โดยมีแหล่งเงินทุนหลักคือเงินทุนส่วนตัว และไม่เคยมีประวัติกู้เงินมาเพื่อใช้ในการประกอบกิจการ มีผลประกอบการที่พออยู่ได้ กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อวันสูงสุด 150,000 บาท ต่ำสุด 100 บาท และพบว่ากิจการไม่มีหนี้สิน

ส่วนใหญ่จ้างแรงงานในพื้นที่โดยมีความต้องการแรงงานเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นแรงงานคนไทยที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3) และกิจการไม่มีตำแหน่งงานว่าง ส่วนใหญ่ต้องการพนักงานขาย แต่ที่ผ่านมาสาเหตุของการมีตำแหน่งว่างมาจากการ

ลาออกของพนักงานและ / หรือลูกจ้าง และมีวิธีการในการประกาศหาแรงงานเพิ่มโดยการตีพิมพ์ประกาศที่หน้าร้าน / หน้าบริษัท อีกทั้งผู้ประกอบการคาดว่าในอนาคต 1 - 2 ปีข้างหน้ายังคงไม่ต้องการการจ้างงานเพิ่ม และต้องการพัฒนาแรงงานด้านทักษะเฉพาะทางมากที่สุด โดยภาพรวมพบว่า สาเหตุของการขาดแคลนแรงงานส่วนใหญ่มาจากการเล็องงานซึ่งเป็นสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด

จากการศึกษาข้อมูลด้านตลาดพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการบริการ อีกทั้งผลิตภัณฑ์หรือบริการที่กิจการของกลุ่มตัวอย่างยังคงเป็นที่ต้องการของตลาด โดยมีปัญหาด้านสินค้าไม่พอกับความต้องการ ส่วนปัญหาด้านราคาในกลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ต้นทุนสูง ในขณะที่ปัญหาช่องทางการจำหน่าย คือ ลูกค้าเป็นคนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ และปัญหาด้านการส่งเสริมการขายที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ขาดการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์

2) จังหวัดยะลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี นับถือศาสนาอิสลามเป็นคนในจังหวัดยะลา และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ไม่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ส่วนกลุ่มที่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการทำเกษตรและส่วนใหญ่ยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค และกลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะเน้นหลักสูตรการฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการ/การควบคุมงาน โดยมีลักษณะของการประกอบการเป็นกิจการเจ้าของคนเดียว ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล และมีทำเลอยู่ในแหล่งชุมชน ซึ่งกิจการจะมีลูกจ้างสูงสุด 100 คน ต่ำสุด 1 คน และมีแหล่งเงินทุนหลักคือ เงินทุนส่วนตัว ไม่เคยมีประวัติกู้เงินมาเพื่อใช้ในการประกอบกิจการ มีผลประกอบการที่พออยู่ได้ กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อวันสูงสุด 500,000 บาท ต่ำสุด 100 บาท กิจการไม่มีหนี้สิน

ส่วนใหญ่จ้างแรงงานในพื้นที่และมีความต้องการแรงงานเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีแรงงานส่วนใหญ่เป็นคนไทยที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3) และไม่มีตำแหน่งงานว่าง ต้องการตำแหน่งแม่บ้านมากที่สุด มีวิธีการในการประกาศหาแรงงานเพิ่มโดยการแจ้งกับลูกจ้างภายในให้ช่วยบอกต่อ และไม่ต้องการการจ้างงานเพิ่มในอีก 1 - 2 ปีข้างหน้าโดยมีความต้องการให้แรงงานพัฒนาทักษะเพิ่มเติม ด้านการบริการลูกค้า / ทักษะฝีมือเฉพาะทาง / พัฒนาคุณภาพการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ในภาพรวมพบว่าสาเหตุของการขาดแคลนแรงงานส่วนใหญ่เพราะประชาชนภายในจังหวัดยะลามีการขายแรงงานนอกพื้นที่ และมีการเล็องงาน และไม่ชอบทำงานหนัก

จากการศึกษาข้อมูลด้านตลาดของธุรกิจ ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการบริการ อีกทั้งผลิตภัณฑ์หรือบริการที่กิจการของกลุ่มตัวอย่างยังคงไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่มตลาด ซึ่งปัญหา

ทางด้านผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ที่พบมาจากผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน ต้นทุนสูง ส่งผลให้ราคาผลิตภัณฑ์สูงตามไปด้วย ในขณะที่ปัญหาระบบขนส่งไม่สะดวกเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ทำให้พ่อค้าคนกลางไม่สามารถเข้าไปรับซื้อสินค้าจากประชาชนภายในพื้นที่ได้ และการส่งเสริมการขายมากเกินไป ส่งผลให้เกิดการแข่งขันสูง

3) จังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี นับถือศาสนาอิสลามเป็น คนในจังหวัดปัตตานี และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และไม่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น ส่วนกลุ่มที่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการทำเกษตร ยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค และกลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะเน้นหลักสูตรการฝึกอบรมด้านการขายและการตลาด โดยมีลักษณะกิจการเป็นเจ้าของคนเดียว ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลมี ทำเลอยู่ในแหล่งชุมชน มีลูกจ้างสูงสุด 300 คน ต่ำสุด 1 คน โดยมีแหล่งเงินทุนคือ เงินทุนส่วนตัว ไม่เคยมีประวัติกู้เงินมาเพื่อใช้ในการประกอบกิจการ มีผลประกอบการที่พออยู่ได้ กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อวันสูงสุด 100,000 บาท ต่ำสุด 300 บาท และกิจการไม่มีหนี้สิน

ส่วนใหญ่มีการจ้างแรงงานในพื้นที่ มีความต้องการแรงงานเพศชายมากกว่าเพศหญิงพบว่าเป็นแรงงานคนไทยที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3) และไม่มีตำแหน่งงานว่าง ต้องการช่างเครื่องมากที่สุด มีวิธีการในการประกาศหาแรงงานเพิ่มโดยการแจ้งกับลูกจ้างภายในให้ช่วยบอกต่อ ไม่ต้องการการจ้างงานเพิ่มในอีก 1-2 ปี และผู้ประกอบการมีความต้องการให้แรงงานพัฒนาทักษะด้านบริการมากที่สุดพบว่า สาเหตุของการขาดแคลนแรงงานส่วนใหญ่เพราะประชาชนภายในจังหวัดปัตตานี มีการเดินทางไปทำงานในประเทศมาเลเซีย และมีแรงงานบางส่วนต้องการทำงานตามสาขาที่ตนเองถนัดเท่านั้น

จากการศึกษาข้อมูลด้านตลาดของธุรกิจ ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจด้านการบริการ อีกทั้งผลิตภัณฑ์หรือบริการยังคงไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่มตลาด ซึ่งปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์คือไม่มีการพัฒนาสินค้า และมีการแข่งขันสูง ต้นทุนสูง ในขณะที่ปัญหาช่องทางการจำหน่าย คือ ไม่มีสถานที่ในการรองรับการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการขายไม่มีประสิทธิภาพ

4) จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี นับถือศาสนาอิสลาม เป็น คนในจังหวัดปัตตานี และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่น โดยส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการทำเกษตร ยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค และกลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะเน้นหลักสูตรการฝึกอบรมด้านการขายและการตลาด มีลักษณะของกิจการเป็นเจ้าของคนเดียว ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล และมีทำเลอยู่ในแหล่งชุมชน มีลูกจ้างสูงสุด

60 คน ต่ำสุด 1 คน มีแหล่งเงินทุนหลักคือเงินทุนส่วนตัว เคยมีประวัติกู้เงินมาเพื่อใช้ในการประกอบกิจการ มีผลประกอบการที่พออยู่ได้ กิจการมีเงินทุนหมุนเวียนต่อวันสูงสุด 1,500,000 บาท ต่ำสุด 163 บาท และกิจการมีหนี้สินเมื่อเริ่มและปัจจุบันก็ยังคงมีหนี้สิน

ส่วนใหญ่จ้างแรงงานในพื้นที่ มีความต้องการแรงงานเพศชายมากกว่าเพศหญิงส่วนใหญ่เป็นแรงงานคนไทยที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – ม.3) ไม่มีตำแหน่งงานว่าง ต้องการคือ ช่างซ่อมจักรยานยนต์/รถยนต์ มีวิธีการในการประกาศหาแรงงานเพิ่มโดยการแจ้งกับลูกจ้างภายในให้ช่วยบอกต่อ ไม่ต้องการการจ้างงานเพิ่มใน 1 – 2 ปีข้างหน้า และผู้ประกอบการมีความต้องการให้แรงงานพัฒนาทักษะการทำงานและพบว่า สาเหตุของการขาดแคลนแรงงานส่วนใหญ่เพราะแรงงานเปลี่ยนงานไปหางานที่มีรายได้สูง และ เลือ่งาน

ข้อมูลด้านตลาดของธุรกิจส่วนใหญ่ด้านการบริการ อีกทั้งผลิตภัณฑ์หรือบริการยังคงเป็นที่ต้องการของกลุ่มตลาด ซึ่งปัญหาทางด้านผลิตภัณฑ์คือ สินค้าคุณภาพไม่ดี ต้นทุนสูง ในขณะที่ปัญหาช่องทางการจำหน่าย คือ มีมิจฉาชีพที่ลักขโมยสินค้า และการส่งเสริมการขายขาดการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จักแก่ตลาดทั่วไป

5.1.3.4 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวะและพัฒนาอาชีพ

1) จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สังกัดอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ และมีรายละเอียดของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรมครั้งนี้ มีการจัดฝึกอบรมจำนวน 33 ครั้งตลอดทั้งปี และหลักสูตรที่จัดอบรมสูงสุดคือ หลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ และจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละครั้งของแต่ละหลักสูตร พบว่าสอดคล้องกับหลักสูตรที่สถาบันจัดฝึกอบรมสูงสุด คือ หลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ แต่กลับพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ในระดับมาก ได้แก่ หลักสูตรการทำผ้าบาติก การประดิษฐ์ดอกไม้ การใช้คอมพิวเตอร์ การทำอาหารและขนมต่างๆ และการเพาะเห็ด และยังมี การจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนทุกเดือน และพบว่าช่วงเวลาที่มีการจัดฝึกอบรมบ่อยที่สุด คือ เดือนพฤษภาคม และพฤศจิกายน และส่วนใหญ่มีการจัดในระยะเวลามากกว่า 7 วัน จากข้อมูลในปี 2554 ผู้วิจัยพบว่า สถาบันต่างๆ ได้มีการวางแผนในการจัดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชน โดยพบว่าหลักสูตรที่นิยมเปิดอบรมสัปดาห์แรก ได้แก่ หลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ การทำผ้าบาติก การตัดเย็บเสื้อผ้า และการประดิษฐ์ดอกไม้ และที่ผ่านมาพบว่า การฝึกอบรมที่ได้รับความนิยมเรียงตามลำดับคือ หลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ การประดิษฐ์ดอกไม้ การทำผ้าบาติก ซึ่งสอดคล้องกับความถนัดของสถาบันในพื้นที่ และพบว่า ปัญหาและอุปสรรคหลักในการจัดฝึกอบรมของสถาบันต่างๆ มีปัญหา

ด้านงบประมาณไม่เพียงพอ รองลงมา ได้แก่ สถานที่ในการจัดฝึกอบรมไม่เหมาะสม การขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และปัญหาด้านสภาพภูมิอากาศทำให้ไม่สะดวกในการฝึกอบรม

2) จังหวัดยะลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และมีรายละเอียดของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรม ดังนี้ สถาบันได้มีการจัดฝึกอบรมจำนวนรวม 77 ครั้ง และหลักสูตรที่ได้รับการจัดอบรมสูงสุด คือ หลักสูตรช่างอิเล็กทรอนิกส์ / คอมพิวเตอร์ ส่วนจำนวนผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมในแต่ละครั้งของแต่ละหลักสูตรพบว่า หลักสูตรการทำอาหารและขนมต่างๆ มีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมสูงสุด รองลงมาคือหลักสูตรภาษาต่างประเทศ และหลักสูตรช่างอิเล็กทรอนิกส์ / คอมพิวเตอร์ ส่วนในด้านช่วงเวลาของการจัดฝึกอบรมตลอดทั้งปี 2553 ของจังหวัดยะลา พบว่า ได้มีการจัดฝึกอบรมตลอดทั้ง 12 เดือน โดยช่วงเวลาที่มีการจัดฝึกอบรมมากที่สุดคือเดือนตุลาคม และระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม พบว่าแทบทุกหลักสูตรได้ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมมากกว่า 7 วัน ในแผนการจัดฝึกอบรมของสถาบันในปี 2554 พบว่าหลักสูตรที่ถูกบรรจุอยู่ในแผนการจัดฝึกอบรมประจำปีมากที่สุด คือ หลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์และซ่อมคอมพิวเตอร์ รองลงมา คือ หลักสูตรช่างยนต์ หลักสูตรการทำขนมต่างๆ และอาหาร หลักสูตรช่างไฟฟ้า และหลักสูตรช่างติดตั้งเครื่องเสียง จากหลักสูตรที่เคยจัดฝึกอบรมมาแล้ว พบว่ามีหลักสูตรที่ได้รับความนิยมมากที่สุด 4 อันดับแรก คือ หลักสูตรช่างยนต์ การทำอาหารและขนมต่างๆ ช่างไฟฟ้า และช่างคอมพิวเตอร์ และหลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับความถนัดของสถาบันในพื้นที่ ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบันต่างๆ พบว่าปัญหาที่พบมากที่สุด คือ อาจารย์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน รองลงมา เช่น อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนมีน้อย หรือระยะเวลาไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

3) จังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและมีรายละเอียดของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรมดังนี้ ได้มีการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพ ตลอดทั้งปีจำนวน 22 ครั้ง มีจำนวนการจัดอบรมในหลักสูตรต่างๆ มากกว่า 1 ครั้งคือ การประดิษฐ์ดอกไม้ การร้อยลูกปัดคริสตัล การทำผ้าบาติก ช่างยนต์ และช่างอิเล็กทรอนิกส์ / คอมพิวเตอร์ ในขณะที่หลักสูตรการฝึกอบรม ช่างไฟฟ้า ช่างโลหะ การก่อสร้าง การใช้คอมพิวเตอร์ การทำอาหารและขนมต่างๆ ช่างเสริมสวย / ตัดผม ด้านภาษาต่างประเทศ การเพาะเห็ด การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ / เป็ด และการเลี้ยงปลา / หอย / ปู / กุ้ง มีการจัดฝึกอบรมเพียงแค่ครั้งเดียวเท่านั้น และผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจใน หลักสูตรการประดิษฐ์ดอกไม้มากที่สุด รองลงมาคือการร้อยลูกปัดคริสตัล ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การเพาะเห็ด การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ / เป็ด และการเลี้ยงปลา / หอย / ปู / กุ้ง ในปี

2553 ได้มีการจัดฝึกอบรมไปส่วนใหญ่ในช่วงเดือนสิงหาคม และเดือนตุลาคมแลใช้ระยะเวลาในการอบรม 1 - 2 วัน ในและ 3 - 4 วัน และพบว่ามีเพียงไม่กี่หลักสูตรที่ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมมากกว่า 7 วัน ในปี 2554 ของสถาบันต่างๆ ได้มีการวางแผนในการจัดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชน ได้แก่ หลักสูตรการเพาะเห็ดและการปลูกพืชผักสวนครัว รองลงมาคือหลักสูตรด้านภาษาต่างประเทศและหลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์

จากข้อมูลที่สถาบันต่างๆ เคยจัดฝึกอบรม พบว่าหลักสูตรที่ได้รับความนิยมคือ หลักสูตรปลูกผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ การออกแบบคอมพิวเตอร์กราฟิก การเขียนภาพเหมือน การทำผ้าบาติก สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เครื่องประดับจากลูกปัดคริสตัล ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ และหลักสูตรด้านภาษาต่างประเทศ ในขณะที่สถาบันในพื้นที่ที่มีความถนัดในการจัดฝึกอบรม คือ หลักสูตรด้านภาษาต่างประเทศ การเพาะเห็ด การปลูกผักสวนครัว และพบว่า ปัญหาและอุปสรรคหลักในการจัดฝึกอบรมของสถาบันต่างๆ ในจังหวัดปัตตานี คือ ปัญหาอาจารย์ผู้สอนมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

4) จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและมีรายละเอียดของหลักสูตรที่สถาบันเคยจัดฝึกอบรมดังนี้ ได้มีการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพ จำนวน 49 ครั้ง โดยมีหลักสูตรที่มีการจัดฝึกอบรมสูงสุด คือหลักสูตรการประดิษฐ์ดอกไม้ และในขณะที่หลักสูตรการทำเครื่องเรือน ช่างเสริมสวย / ตัดผม การเพาะเห็ด และการเลี้ยงปลา / หอย / ปู / กุ้ง และมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมสูงสุดคือ การทำอาหารและขนมต่างๆ และการเพาะเห็ด ใน 2553 ส่วนใหญ่จะมีการฝึกอบรมทั้งปี โดยมีช่วงเวลาที่มีการจัดฝึกอบรมสูงสุดคือเดือนมิถุนายน รองลงมาคือเดือนพฤษภาคม และสิงหาคม มีระยะเวลาที่มักจะใช้ในการจัดฝึกอบรม พบว่ามากกว่า 7 วัน ในปี 2554 ของสถาบันต่างๆ ได้มีการวางแผนในการจัดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชน คือ หลักสูตรการทำอาหารและขนมต่างๆ รองลงมาคือหลักสูตรช่างไฟฟ้า หลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ หรือหลักสูตรการทำขนมจากข้อมูลที่สถาบันต่างๆ เคยจัดฝึกอบรมพบว่ามีเพียงหลักสูตรเดียวที่ได้รับความนิยม คือ หลักสูตรการทำอาหารและขนมต่างๆ และพบว่าสถาบันในพื้นที่ที่มีความถนัดในการจัดในหลักสูตร ช่างไฟฟ้า การทำขนม การทำอาหาร และขนมต่างๆ ทั้งนี้พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมของสถาบันต่างๆคือ กลุ่มเป้าหมายมีเวลาว่างไม่ตรงกันทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง และงบประมาณน้อยแต่มีกลุ่มเป้าหมายมาก และปัญหาวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ

5.1.4 ความต้องการการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

จากการสำรวจและสัมภาษณ์กลุ่มประชาชนในพื้นที่ที่แสดงความคิดเห็นความต้องการการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ผ่านการตอบแบบสอบถาม ในภาพรวมพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21 - 40 ปี นับถือศาสนาอิสลาม มีที่พักเป็นของตนเอง และครึ่งหนึ่งมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาถึงปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีอาชีพพบว่า มีว่างงานน้อย พบว่ามีรายได้เฉลี่ย 8,148 บาท / เดือน ภาพรวมต้องการอบรมด้านการเกษตร และไม่เคยอบรมวิชาชีพค่อนข้างมาก ระยะเวลาที่ต้องการอบรม 7 วัน ในเดือนเมษายน และการฝึกอบรมควรเป็นหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ทำอยู่มากกว่า เช่น ให้มีทักษะเพิ่มขึ้น ถ้าจะพิจารณาการพัฒนาอาชีพใหม่โดยวางพื้นฐานสำหรับสมาชิกในครอบครัว ควรพิจารณาอาชีพการเกษตร เลี้ยงสัตว์ และผลิตสินค้าออกจำหน่าย แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า ลักษณะข้อมูลและรายละเอียด ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นที่แตกต่างและเหมือนกันในแต่ละจังหวัดโดยสามารถสรุปความคิดเห็นในกลุ่มประชาชนในรายจังหวัด ดังนี้

1) จังหวัดนราธิวาส

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 21 - 30 ปี มีสถานภาพสมรส นับถือศาสนาอิสลาม เป็นเจ้าของที่พักอาศัย และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอาชีพหลักคือ รับจ้าง และมีรายได้สูงสุดต่อวัน 4,500 บาท แต่ในขณะที่รายได้ต่ำสุดต่อวันมีแค่ 100 บาท พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่มาจากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการในการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเป็นการเสริมสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน ซึ่งมีรายละเอียดคือ ต้องการเข้ารับการอบรมความรู้ด้านการฝึกอบรมการทำอาหารและขนมต่างๆ ทั้งนี้การอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในรอบปีที่ผ่านมา (2552) จนถึงปัจจุบันพบว่า ประชาชนส่วนในพื้นที่ยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม เนื่องจากการไม่มีเวลา / ไม่สามารถจัดการเวลาได้ และในส่วนที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมนั้น ได้มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพเสริม เช่น การทำขนม และพบว่าระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร ควรเป็น 7 วันหรือมากกว่า โดยมีช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดคือ เดือนเมษายน และต้องการฝึกในพื้นที่จังหวัดนราธิวาสเนื่องจากความเหมาะสม สะดวกแล้ว ประชาชนในพื้นที่ไม่ต้องเดินทางไกลอีกด้วย และควรเป็นหลักสูตรที่สามารถสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ได้จริง และจัดฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง มีการต่อยอดการฝึกอบรมเป็นหลักสูตรที่ตามความต้องการของชาวบ้าน มีความหลากหลาย (สาขา) และ ควรให้ทุน / อุปกรณ์ หลังจากฝึกอบรมเสร็จเพื่อเปิดกิจการส่วนตัว

2) จังหวัดยะลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี มีสถานภาพสมรส นับถือศาสนาอิสลาม เป็นเจ้าของที่พื้กอาศัย มีอาชีพหลักส่วนใหญ่ คือ ทำสวนยางพารา และมีรายได้สูงสุดต่อวัน 1,000 บาท และต่ำสุดเท่ากับ 150 บาท ในขณะที่เดียวกันประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการในการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริมซึ่งมีรายละเอียดคือ การฝึกอบรมการทำอาหารและขนมต่างๆ การตัดเย็บเสื้อผ้า ทั้งนี้การอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในรอบปีที่ผ่านมา (2552) จนถึงปัจจุบันพบว่าประชาชนในพื้นที่ยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม เนื่องจากการไม่มีเวลาหรือเวลาว่างไม่ตรงกับช่วงเวลาฝึกอบรม และในส่วนที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมนั้น ได้มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพเสริมได้จริง เช่น การทำขนม (เบเกอรี่) อีกทั้งระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร คือ 1-2 วัน โดยมี ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดคือเดือนเมษายน และต้องการให้จัดอบรมในพื้นที่เนื่องจากความเหมาะสม สะดวกแล้ว และควรจัดหลักสูตรที่สามารถเพิ่มทักษะ เพิ่มรายได้ในการประกอบอาชีพได้

3) จังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี มีสถานภาพสมรส นับถือศาสนาอิสลาม เป็นเจ้าของที่พื้กอาศัย และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี อาชีพหลักส่วนใหญ่คือรับจ้าง และมีรายได้ รายได้สูงสุดต่อวัน 5,000 บาท และต่ำสุดเท่ากับ 30 บาท ในขณะที่เดียวกันประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการในการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม และมีความต้องการการอบรมความรู้ในการทำการเกษตร และส่งเสริม ด้านการขายและการตลาด การทำอาหารและขนมต่างๆ ทั้งนี้การอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในรอบปีที่ผ่านมา (2552) จนถึงปัจจุบันพบว่าประชาชนในพื้นที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริมค่อนข้างน้อย เนื่องจากการไม่มีเวลาว่าง ไม่พร้อม และในส่วนที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมนั้น ได้มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพเสริม เช่น การทำขนม อีกทั้งระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร คือ 1 - 2 วัน และ 3 - 4 วัน และช่วงเดือนเมษายน คือช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดและต้องการหลักสูตรที่สามารถเพิ่มรายได้เสริมได้จริง มีความต่อเนื่องติดตามผล และให้คำปรึกษาได้ และสุดท้ายหลักสูตรที่นำไปใช้จะต้องมีโอกาสในการประกอบอาชีพได้จริง

4) จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี มีสถานภาพสมรส นับถือศาสนาพุทธ โดยส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่พื้กอาศัย และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี อาชีพหลัก

ส่วนใหญ่คืออาชีพทำสวนยางพารา และมีรายได้สูงสุดคือวัน 8,000 บาท แต่ในขณะที่รายได้ต่ำสุดต่อวันมีแค่ 100 บาท ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้เกิดจากปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่มาจากสภาพแวดล้อมไม่ดี เช่น ฝนตก ส่งผลให้ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ในขณะเดียวกันประเด็นที่มีความต้องการในการเข้ารับการอบรมในภาพรวมมีความต้องการการอบรมความรู้ในการทำการเกษตร และส่งเสริมความรู้ ทักษะในด้านการเพาะเห็ด การเลี้ยงไก่ไข่ ซึ่งมีความต้องการในการเข้าอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเป็นการเสริมสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน ทั้งนี้การอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในรอบปีที่ผ่านมา (2552) จนถึงปัจจุบันพบว่าประชาชนในพื้นที่ยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริม เนื่องจากหลักสูตรไม่ตรงกับความต้องการ และในส่วนที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมนั้น ได้มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพเสริม เช่นการทำขนม อีกทั้งระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมต่อ 1 หลักสูตร ควรเป็น 7 วันหรือมากกว่า อีกทั้งช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการเข้ารับการฝึกอบรม คือช่วงเดือนเมษายน ซึ่งประชาชนในพื้นที่จังหวัดสงขลา ต้องการให้จังหวัดเป็นสถานที่ในการจัดฝึกอบรมมากที่สุดเนื่องจากความเหมาะสม สะดวก ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่ได้แสดงความคิดเห็นว่าการจัดฝึกอบรมให้กับประชาชนในพื้นที่ต้องมีวิทยากรและสถานที่ฝึกในพื้นที่ที่อาศัย หรือใกล้บ้าน

5.1.5 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอ ในจังหวัดสงขลา โดยสรุปและนำเสนอเป็นรายจังหวัด ซึ่งโครงการของแต่ละจังหวัดได้ระบุเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมายในที่นี้คือ กลุ่มประชาชนในพื้นที่ จำนวนหลักสูตรที่เป็นกลุ่มโครงการชุดหลักสูตร ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด การติดตามและการประเมินผล สถาบันที่รับผิดชอบ และช่วงเวลาและจำนวนวันที่เหมาะสมในการดำเนินการ

หลังจากนั้นได้นำโครงการที่เสนอเป็นรายจังหวัดดังกล่าวไปให้ตัวแทน 30 คนซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ทำการประเมินและวิพากษ์โดยมีผลการประเมินภาพรวมและผลการประเมินรายได้อยู่ในระดับมาก แต่ผลการประเมินด้านปริมาณผู้เข้ารับการอบรมอยู่ในระดับน้อย

นอกจากนี้ตัวแทนทั้ง 2 กลุ่ม ยังได้ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์โดยสรุป ดังนี้

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอให้มีการระบุขั้นตอนการฝึกอบรมเป็น 3 ระยะ คือก่อน ระหว่าง และหลังการฝึกอบรม ทั้งนี้จำเป็นที่จะต้องดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของความต้องการของคนในพื้นที่

และผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ ตลอดจนการพัฒนาอย่างครบวงจรเพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ส่วนกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ประกอบด้วยตัวแทนจากผู้ประกอบการและประชาชน สถาบันการศึกษา ภาครัฐและเอกชน เสนอให้มีการอบรมในหลักสูตรที่มีความต่อเนื่องเพื่อที่ผู้เข้าอบรมจะได้นำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ และมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ด้านจิตวิทยาเพื่อปรับทัศนคติของคนในพื้นที่ให้คำนึงถึงการดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่อย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรี โดยผู้ประกอบการอาชีพยึดหลักที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ อย่างถาวรและยั่งยืน

5.2. อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ปัญหาเศรษฐกิจ: ความยากจน

จากการสืบค้นเอกสาร ฐานข้อมูลภาครัฐ และผลการวิจัย กล่าวได้ว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจของพื้นที่เป้าหมายขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมซึ่งส่วนใหญ่คือยางพาราเนื่องจากเป็นแหล่งปลูกยางพาราที่สำคัญของประเทศและมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซียที่มีชื่อเสียงด้านยางพาราในระดับโลก แต่เมื่อพิจารณาจากการใช้ประโยชน์จากผลผลิตภาคเกษตรกรรมพบว่ามี การแปรรูปในระดับพื้นฐานและใช้เทคโนโลยีขั้นพื้นฐานเท่านั้น ดังนั้นที่ผ่านมามาภาครัฐจึงมุ่งเน้นในการเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิตและพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องให้สอดคล้องกับภูมิสังคมของพื้นที่ ร่วมกับการสร้างโอกาสในสาขาการผลิตที่มีศักยภาพโดยครอบคลุมตั้งแต่การสร้างวัตถุดิบในภาคเกษตร ไปจนถึงการแปรรูประดับชุมชนและระดับการตลาดเพื่อสร้างเสถียรภาพของราคา ทำให้ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง เกษตรกรรายย่อย และเกษตรกรเชิงพาณิชย์มีรายได้จากการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับภูมิสังคมและวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม เมื่อคณะผู้วิจัยได้เข้าไปในพื้นที่เป้าหมายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า ยังคงมีภาวะความยากจนกระจายตัวอยู่ในทุก ๆ พื้นที่ที่ทำการศึกษาและไม่สามารถระบุพื้นที่ได้ชัดเจน และพบว่ามีรายได้สูงสุด ต่ำสุดค่อนข้างมีช่วงห่างมาก แต่อย่างไรก็ตามพบว่า พื้นที่ที่อยู่ชายฝั่งที่ประกอบอาชีพประมงค่อนข้างยากจนมากกว่าพื้นที่อื่นเพราะลักษณะการประกอบอาชีพต้องพึ่งพาดินฟ้าอากาศ และฤดูกาล ส่วนภาวะการว่างงานทั้งแรงงานชายและหญิง เนื่องด้วยวิถีชีวิตแบบพอเพียงที่ดำเนินตามหลักศาสนาอุปถัมภ์เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่งส่งผลต่อการขยายตัวของภาคเอกชนในการลงทุน ส่งผลให้อัตราการจ้างงานลดน้อยลง นอกจากนี้ยังพบว่ามีภาวะการว่างงานแฝงโดยสมัครใจกระจายอยู่ในพื้นที่เป้าหมายเช่นเดียวกัน และพบมากในพื้นที่จังหวัดยะลา ซึ่งจากการสอบถามของคณะผู้วิจัยพบว่า ภาวะการว่างงานดังกล่าวเกิดจากความสมัครใจของแรงงานเอง เนื่องจากประชาชนในพื้นที่มีความพึงพอใจกับภาวะความเป็นอยู่ในปัจจุบันจึงไม่เห็นความ

จำเป็นของการต้องทำงานเพื่อเพิ่มพูนรายได้และยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัว และพบว่า ใน บางจังหวัด เช่น นราธิวาส และยะลาภาวะการว่างงานเกิดจากการเลิกงานทำให้การให้ความช่วยเหลือจากทางภาครัฐที่ทุ่มเทงบประมาณลงไปยังพื้นที่ไม่ได้รับการตอบสนองจากกลุ่มประชาชน เป้าหมาย

นอกจากนี้คณะผู้วิจัยพบว่า เมื่อภาครัฐให้การสนับสนุนด้วยการจัดเหี่ยยงบประมาณผ่าน โครงการพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่ขวนขวายเพื่อพัฒนา ยกระดับวิถีชีวิตของตนเองเนื่องจากรอคอยความช่วยเหลือจากภาครัฐซึ่งประชาชนมั่นใจว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการที่ภาครัฐจัดโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ โดยเฉพาะ โครงการด้านการฝึกอบรมต่างๆ นั้น ทำให้เกิดอาชีพ ที่เรียกว่า “รับจ้างอบรม” ขึ้นในพื้นที่ กล่าวคือ ประชาชนในพื้นที่จะให้ความร่วมมือเข้ารับการอบรม กับ โครงการใด โครงการหนึ่งหรือไม่นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสนใจในเนื้อหาของโครงการ แต่ขึ้นอยู่กับเงินค่าตอบแทนที่จะได้รับจากการเข้ารับการฝึกอบรม โดยหน่วยงานภาครัฐที่เป็น ผู้รับผิดชอบไม่ได้สนใจต่อผลลัพธ์ที่จะเกิดจากการจัดโครงการในเชิงคุณภาพ แต่มุ่งเน้นเฉพาะ ผลลัพธ์เชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว คือ มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นไปตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ ดังนั้น ทางคณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภาครัฐควรพิจารณาการจัดโครงการให้ความช่วยเหลือต่างๆ ให้ถี่ถ้วน มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเนื้อหาที่จะก่อให้เกิดผลลัพธ์ในเชิงคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน ของประชาชนในพื้นที่ มากกว่ามุ่งเน้นเพียงการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้รับมา

5.2.2 บริบทของพื้นที่ด้านแรงงาน ตลาด ผลิตภัณฑ์ ศักยภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน

จากศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง แต่ผลการวิจัย ด้านแรงงานกลับพบว่าอาชีพหลักของชาวนราธิวาสคืออาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีมากถึงร้อยละ 90 จึงอาจเป็นไปได้ว่าอาชีพหลักก็คือการรับจ้างทำการเกษตร เช่น การรับจ้างกรีดยาง ชาวสวนยาง จึงเกิดการว่างงานในหน้าฝน ชาวบ้านบางส่วนประกอบอาชีพจำพวกล่าสัตว์ หาของป่า และร่อนทอง ซึ่งอาชีพเหล่านี้อาจจะไม่มีการสำรวจข้อมูลอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ยังมีชาวบ้านบางส่วนที่เดินทางไป ทำงานยังประเทศมาเลเซีย โดยไม่ได้ขึ้นทะเบียนการทำงานนอกประเทศตามกฎหมายกำหนด จึงถูกนับว่าเป็นคนว่างงานไปโดยปริยาย สำหรับชาวบ้านที่ประกอบอาชีพประมง การออกหาปลา ก็ต้องขึ้นกับสถานะของธรรมชาติ ในทุกพื้นที่ของจังหวัดนราธิวาสผู้หญิงส่วนใหญ่จะมีบทบาท ในการประกอบอาชีพเพื่อเป็นรายได้หลักของครอบครัว ซึ่งอาชีพที่ท่าก็สอดคล้องกับภาพรวมการ ประกอบอาชีพของจังหวัด คืออาชีพเกษตรกรรม สตรีมุสลิมที่แต่งงานแล้วไม่สามารถออกไปทำงาน นอกพื้นที่ได้เนื่องจากข้อจำกัดด้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตทำให้สตรีบางส่วนมีการ ประกอบอาชีพเสริมที่สามารถทำได้ในครัวเรือน จากข้อมูลข้างต้นจึงไม่สามารถสรุปได้ว่านราธิวาส

มีอัตราการว่างงานสูง แต่ชาวบ้านมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนน้อย เนื่องด้วยบริบทด้านอาชีพและเพศ ฉะนั้นอาชีพที่เป็น โอกาสสำหรับชาวนราธิวาสควรเน้นอาชีพเสริมที่ไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและเป็นอาชีพที่อยู่ในความสนใจ เช่น อาชีพที่เกี่ยวกับการเลี้ยงนกเขา (การทำกรงนก การทำอาหารนก) สำหรับสตรีควรส่งเสริมอาชีพที่สามารถทำได้ในครัวเรือนโดยไม่กระทบต่องานบ้าน

ส่วนจังหวัดยะลาพบว่าผู้ชายส่วนใหญ่มักเลือกงานหรือทำงานตามความสมัครใจ อีกทั้งยังรู้สึกว่าการทำงานจะต้องเลือกเข้าทำงานกับหน่วยงานราชการเท่านั้น เนื่องจากไม่มีเวลาปฏิบัติการกิจทางศาสนาจึงเป็นข้อจำกัดในการทำงานกับบริษัทเอกชน ส่วนผู้หญิงจะมีบทบาทในการหารายได้และเลี้ยงดูครอบครัวมากกว่าผู้ชายและภายในครัวเรือนก็จะมีผู้ชายช่วยกันในการประกอบอาชีพด้วย แต่จะเป็นผู้ที่คอยเสนอแนะและเป็นที่ปรึกษาร่วมในการอนุญาตให้ผู้หญิงไปประกอบอาชีพเท่านั้น ดังนั้น จึงไม่อาจสรุปได้ว่าหัวหน้าครอบครัวส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง สถานการณ์แรงงานของจังหวัดยะลาพบว่ามีนักเรียนเข้าสู่ระบบการศึกษาน้อยลง และเมื่อเปรียบเทียบอุปสงค์กับอุปทานตามระดับการศึกษา พบว่า ทุก ๆ ปี (2551-2559) เศรษฐกิจของจังหวัดยะลาไม่สามารถดูดซับอุปทานของจังหวัดได้หมด ทำให้เกิดอุปทานส่วนเกิน (Surplus Labor) ดังนั้นแรงงานที่เหลือบางส่วนก็ย้ายถิ่น (Migrate) ไปหางานทำยังจังหวัดอื่นๆ (รายงานสถิติจังหวัดยะลา, 2552) แต่ก็ยังพบว่าจังหวัดยะลา ยังขาดแคลนแรงงานที่ไม่ต้องการทักษะซึ่งเป็นอาชีพที่คนในพื้นที่ไม่นิยมทำ ผู้ประกอบการบางรายจึงจ้างแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในพื้นที่

ในภาพรวมภาวะเศรษฐกิจการค้าทั่วไปของจังหวัดปัตตานี ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก รองลงมาคือการประมง ทั้ง 2 กิจกรรมได้ส่งเสริมความเจริญเติบโตให้กับเศรษฐกิจของจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างมาก ฉะนั้นอาชีพหลักของคนในพื้นที่ก็คือเกษตรกรรม การประมงและการแปรรูปสัตว์น้ำ โดยพื้นฐานของชาวปัตตานีในครอบครัวมุสลิมนั้นผู้ชายเป็นผู้นำของครอบครัว แต่การหารายได้เลี้ยงครอบครัวนั้นเป็นภาระความรับผิดชอบของฝ่ายหญิง แต่ปัจจุบันผู้ชายมีแนวโน้มเดินทางไปรับจ้างในประเทศมาเลเซียหรือจังหวัดอื่นสูงขึ้นเนื่องจากอาชีพเกษตรกรรมและหาปลาต้องอาศัยปัจจัยทางธรรมชาติ แรงงานเหล่านี้จึงไปทำงานนอกพื้นที่โดยไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแรงงานในระบบอย่างชัดเจนจึงทำให้ตัวเลขการว่างงานของจังหวัดสูงขึ้น แรงงานหญิงในพื้นที่ต้องรับภาระการดูแลบ้านและทำงานบ้าน บางส่วนอาจประกอบอาชีพเสริมโดยเฉพาะจากการแปรรูปอาหารทะเลที่สามี่หามาได้ โดยเป็นการทำในระดับครัวเรือน และการผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้า โดยมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชาวมุสลิม ได้แก่ หมวกกะปิเยาะ ชุดละหมาด เสื้อใต้อีโป๊ และผ้าคลุมผม

แรงงานใน 4 อำเภอของจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่อำเภอจะนะ และอำเภอเทพา เนื่องจากสภาพพื้นที่อยู่ติดอ่าวไทย จึงทำให้มีธุรกิจต่างๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ในส่วนของอำเภอนาทวีและอำเภอสะบ้าย้อยมีจำนวนแรงงานน้อยกว่า แต่อย่างไรก็ตามพืชเศรษฐกิจหลักของอำเภอ

ทั้งหมดยังคงเป็นยางพารา จึงทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำสวนยางพาราเป็นหลัก ส่วนการประกอบอาชีพรองของคนในพื้นที่ทั้งหมดนี้ มักจะอิงกับผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่น (กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, 2552)

จากข้อมูลทั้ง 4 อำเภอไม่สามารถระบุถึงอัตราการว่างงานที่แท้จริงได้แต่ผู้ให้ข้อมูลระบุว่า การว่างงานที่เกิดขึ้นมักจะอยู่ในพื้นที่ชุมชนที่อยู่ติดกับทะเล ซึ่งเป็นข้อมูลเดียวกับข้อมูลจังหวัด นครราชสีมา ยะลา และปัตตานี ซึ่งความจริงแล้วผู้ที่ประกอบอาชีพประมงก็ไม่ถือว่าว่างงาน เพียงแต่ลักษณะงานจะต้องขึ้นอยู่กับสภาพดิน ฟ้า อากาศ ซึ่งชาวบ้านไม่สามารถออกไปหาปลาในหน้ามรสุมได้ ในช่วงที่ไม่ได้ออกทะเล ทั้งครอบครัวก็จะช่วยกันทำหรือซ่อมแซมอุปกรณ์หาปลา เช่น ถักอวน ซ่อมแห ซึ่งเป็นงานที่ทำด้วยกันเป็นครอบครัว หากจะมีการหาอาชีพเสริมให้ ก็ไม่ได้รับความสนใจจากแรงงานกลุ่มนี้ เพราะแรงงานมีภาระหน้าที่อยู่แล้ว ปัญหาที่เจอในขณะนี้คือ แรงงานชายสนใจออกไปทำงานในมาเลเซียมากขึ้น ทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในพื้นที่ ผู้ประกอบการบางรายจึงทดแทนด้วยแรงงานต่างด้าว

ผู้หญิงในพื้นที่ 4 อำเภอนี้ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเมื่อแต่งงานแล้วก็ต้องเป็นแม่บ้าน มีหน้าที่หลักเกี่ยวกับการดูแลงานภายในบ้าน ลูก และสามี แม้ว่าอาจจะต้องออกไปทำงานนอกบ้านบ้าง แต่ไม่สามารถละเลยต่อภาระงานหลักของความเป็นภรรยาได้ อาชีพหลักของสตรีคือ เกษตรกรรมและปศุสัตว์ อาจทำอาชีพเสริมอื่น ๆ เช่น นวดแผนไทย เสริมสวย และงานประดิษฐ์

จังหวัดนครราชสีมามีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรสูง เป็นจังหวัดที่ผลิตสินค้าทางการเกษตรได้ปริมาณมากและเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี แต่กลับพบว่าการจัดการและการพัฒนาระบบการขนส่งสินค้าทางการเกษตรยังขาดประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาด้านอุปกรณ์ เครื่องมือยังไม่มีความทันสมัย ประสิทธิภาพการผลิตต่ำส่งผลให้การผลิตไม่ต่อเนื่อง การจัดส่งสินค้าจึงล่าช้า ตลอดจนการขาดความรู้ในแง่การจัดการของชาวบ้าน เช่น ในด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และการตลาด ทำให้เกิดปัญหาผลผลิตทางการเกษตรล้นตลาดและมีราคาต่ำ นอกจากปัญหาการจัดการที่ขาดประสิทธิภาพยังพบว่าชาวบ้านยังพบปัญหาการกดราคาจากพ่อค้าคนกลางทั้งในส่วนของสินค้าทางการเกษตรและสินค้า OTOP หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเป็นสื่อกลาง และเร่งประสานภาคส่วนต่างๆ ในการหาตลาดทั้งในและต่างประเทศ และประสานงานเพื่อจัดจำหน่ายสินค้านี้

ส่วนผลิตภัณฑ์ OTOP บางชนิด เช่น ปลาสาม ปลาซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักนั้นไม่ใช่วัตถุดิบที่ได้มาจากในพื้นที่ ต้องสั่งซื้อวัตถุดิบมาจากที่อื่น เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดเป้าหมาย ควรมีการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบภายในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยประหยัดต้นทุนค่าใช้จ่าย รวมถึงการสนับสนุนการผลิตในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนควรร่วมมือการกระจายสินค้าและหาตลาดเพื่อรองรับสินค้า เพื่อให้สินค้านี้มีพร้อมสำหรับการจำหน่าย และควรส่งเสริมให้การเข้าหา

ถูกค้าและมีการจัดส่ง เพื่อลดปัญหาในการเข้าไปยังในพื้นที่ เนื่องจากความไม่ปลอดภัย ส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการยังไม่มีการส่งออกสินค้าไปขายยังต่างประเทศจะเป็นการผลิตเพื่อการบริโภคภายในจังหวัดและส่งออกภายในประเทศมากกว่า

ผลิตภัณฑ์ OTOP โดยเฉพาะการแปรรูปอาหารทะเล เช่น ข้าวเกรียบปลา มีปัญหาในเรื่องวัตถุดิบที่มีจำนวนน้อย และไม่สามารถจับปลาได้อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะหน้ามรสุมที่ไม่สามารถออกทะเลได้ กอปรกับราคาน้ำมันสูงขึ้นเป็นสาเหตุทำให้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่ต่อเนื่อง นอกจากนี้อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และมีความมั่นคงกว่าเข้ามารุกราน เช่น การทำประมงของโรงงานใหญ่ และความต้องการด้านผลิตภัณฑ์ในพื้นที่จังหวัดมีน้อย ทำให้การจัดจำหน่ายของผลิตภัณฑ์นั้นไม่มีตลาดรองรับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการหาตลาดรองรับรวมถึงการขยายตลาดไปยังต่างจังหวัด

อำเภอจะนะครองอันดับของอำเภอที่มีจำนวนสถานประกอบการรวมทั้งจำนวนของสถานประกอบการซึ่งมีการส่งออก ตลอดจนเม็ดเงินลงทุนของสถานประกอบการสูงที่สุด จึงทำให้อำเภอจะนะเป็นศูนย์กลางทางการลงทุนที่สำคัญ และเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับแรงงานภายในท้องถิ่นและนอกท้องถิ่น ดังนั้นภาครัฐจึงได้ส่งเสริมและสนับสนุนอำเภอจะนะมาโดยตลอด อย่างไรก็ตามเมื่อเกิดปัญหาความไม่สงบขึ้น ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ เป็นผลให้รายได้ต่อครัวเรือนลดลง และเมื่อวิเคราะห์ถึงกลุ่มไปยังพบว่าชาวบ้านยังมีหนี้สิน แต่จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าชาวบ้านไม่ได้ยากจนหรือว่างงาน ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นเจ้าของสวนยาง หรือบางส่วนก็รับจ้างกรีดยาง แต่การกรีดยางไม่สามารถทำได้ทั้งปี จึงทำให้เป็นการสรุปว่าว่างงาน อันที่จริงเป็นการว่างงานตามฤดูกาล ส่วนในเรื่องของการกู้ยืมเงิน ก็ไม่ได้กู้มาเพื่อเลี้ยงปากท้อง แต่เป็นการกู้เพื่อสนองต่อความฟุ้งเฟ้อมากกว่า เพียงเพราะภาครัฐเองที่นำเงินกู้มาเสนอให้ในอัตราพิเศษ

ด้านผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่เป็น ผลผลิตทางการเกษตรในจังหวัดมีปริมาณมากจนล้นตลาดจนทำให้การบริโภคไม่ทัน และยังไม่สามารถถนอมหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้ การช่วยเหลือด้านการแปรรูปหรือการออกแบบบรรจุภัณฑ์จะเป็นการช่วยเก็บรักษาผลผลิตได้นานขึ้น ยังสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตได้ นอกจากนี้ผลผลิตทางการเกษตร สินค้า OTOP ของจังหวัดก็ได้รับความนิยมมาก ผลิตภัณฑ์ OTOP ของจังหวัดนครราชสีมามีความหลากหลายและโดดเด่น โดยเฉพาะการนำเอาภูมิปัญญาดั้งเดิมมาผลิตได้แก่ เรือกอและจำลอง แต่กลับพบว่าผลผลิตที่ต้องใช้การประดิษฐ์ยังผลิตได้จำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับความต้องการของตลาด เนื่องจากการขาดแคลนแรงงานฝีมือที่ยังมีปริมาณน้อย นอกจากนี้ยังพบว่าการผลิตจะอยู่ในระดับครัวเรือนเป็นหลัก จะไม่มีการจ้างลูกจ้างและไม่มีการขยายกิจการ แม้ตลาดจะต้องการสินค้าปริมาณมากก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดความพอเพียง

พอยู่ พอกิน เป็นหลักการสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้คนชาวมุสลิมยึดถือปฏิบัติกัน ดังนั้นถ้าหากพอกมีกิน มีใช้แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องคืนรณ ขวนขวายจนมากเกินไป

สำหรับผลิตภัณฑ์โคดเด่นของจังหวัดยะลา คือ ผลิตภัณฑ์จากผ้า เช่น ผ้าคลุมผมสตรี และหมวกกะปิเยาะ สามารถพบได้แทบทุกอำเภอในจังหวัดยะลา ในขณะที่ผลิตภัณฑ์ประจำท้องถิ่น เช่น ผลิตภัณฑ์จากกล้วยหิน สำหรับคุณภาพฝีมือแรงงาน จากมุมมองของลูกค้าเป็นหลักกว่าได้รับเกณฑ์มาตรฐานสินค้าในระดับปานกลางรวมถึงมีการผลิตสินค้าที่ซ้ำซ้อนกัน ทุกหมู่บ้านมีการเลียนแบบสินค้าเหมือนกัน ลวดลาย การออกแบบสินค้าไม่ได้มีความแตกต่างกันมากเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งในพื้นที่ใกล้เคียง ส่วนผลิตภัณฑ์ OTOP อื่นๆ ที่ได้รับความนิยมของจังหวัดส่วนใหญ่จะประกอบด้วยปลาสาม หมี่เหลืองเบตง ทุเรียนกวน ลูกหยีกวน แต่ในขณะเดียวกันวัตถุดิบที่นำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์นั้นไม่ใช่วัตถุดิบที่ได้มาจากในพื้นที่ ต้องสั่งซื้อวัตถุดิบมาจากที่อื่น ทำให้ควบคุมราคาต้นทุนได้ยากและไม่สามารถผลผลิตได้อย่างต่อเนื่อง

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวว่า ปัตตานีและยะลาเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าสนใจ และยังมีทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมาเป็นแบบแผนที่ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติเรื่อยมา การอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านด้านการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและเหมาะสมกับวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชนน่าจะเป็นอีกทางเลือกสำหรับการสร้างรายได้เสริมเมื่อว่างเว้นจากงานหลัก อย่างไรก็ตามปัญหาความไม่สงบก็เป็นอุปสรรคสำหรับการท่องเที่ยวในบางพื้นที่

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอันดับหนึ่งภาคใต้ และภาคการประมง ซึ่งมีผลผลิตสัตว์น้ำในลำดับต้นๆ ของประเทศ เช่นกัน โดยสัตว์น้ำที่จับได้จะนำไปใช้บริโภคสดและเป็นวัตถุดิบในโรงงานแปรรูปอาหารจากสัตว์น้ำและการแปรรูปในระดับพื้นบ้าน อีกส่วนหนึ่งจะส่งออกนอกจังหวัด แม้ภาครัฐลงทุนก่อสร้างท่าเรือขนาดใหญ่เพื่อรองรับกิจกรรมการประมงแต่กลับพบว่าท่าเรือจะเอื้อประโยชน์แก่อุตสาหกรรมประมงขนาดใหญ่มากกว่าระดับชาวบ้าน เนื่องจากชาวบ้านในท้องถิ่นมีข้อจำกัดในการออกจับสัตว์น้ำและการรับภาระในเรื่องต้นทุนค่าใช้จ่ายไม่ว่าจะเป็นค่าจ้างหรือค่าน้ำมัน นอกจากนี้การประมงน้ำจืด ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน โดยเฉพาะกับครัวเรือนที่ไม่ได้อยู่บริเวณชายฝั่งทะเล ส่วนการเลี้ยงปศุสัตว์โดยเฉพาะโคเนื้อ แพะ และแกะ เพื่อการค้าในภาพรวมมีการเพิ่มขึ้น และเป็นที่ยอมรับโลกของประชาชนในพื้นที่ สืบเนื่องมาจากการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องของหน่วยงานภาครัฐ

เมื่อวิเคราะห์รายการสินค้า OTOP ประจำอำเภอต่างๆ ในจังหวัดปัตตานีสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มคือ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์จากผ้า ได้แก่ หมวกกะปิเยาะ ชุดละหมาด เสื้อ โต้ป และผ้าคลุมผม และผลิตภัณฑ์หลักที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น เช่น ผลิตภัณฑ์กล้วยอบ

ส้มแขกแช่อิ่ม และขนมกะหรี่ปั๊ป ไล่สังขยา จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์ของจังหวัดปัตตานีมีความหลากหลาย การส่งเสริมจึงควรเน้นการต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้ว เพื่อสร้างโอกาสการมีงานทำของชุมชนมีความยั่งยืนต่อไป ส่วนในแต่ละอำเภอมีความหลากหลาย โดยอำเภอจะนะและ อำเภอเทพาจะมีรูปแบบของผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศที่อยู่ติดกับอ่าวไทย ทำให้ผลผลิตส่วนใหญ่มาจากทะเล ได้แก่ น้ำนูดู กะปิ มันกุ้ง เป็นต้น นอกจากนี้อำเภอจะนะยังมีความโดดเด่นในเรื่องของการเลี้ยงนก จึงทำให้ผลิตภัณฑ์กรงนกเกิดขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่ผลิตภัณฑ์ของอำเภอนาทวีและอำเภอสะบ้าย้อย มีรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นอยู่กับพืชประจำท้องถิ่นเป็นหลัก โดยผลิตภัณฑ์ของอำเภอนาทวีได้แก่ ลูกหยีทรงเครื่อง กล้วยมัน เป็นต้น ส่วนผลิตภัณฑ์ของอำเภอสะบ้าย้อย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับส้มแขก จากการวิเคราะห์รายการสินค้า OTOP พบว่ารายการสินค้า OTOP ของแต่ละอำเภอ ไม่ได้มีความแตกต่างกันมาก ไม่มีความโดดเด่น ซึ่งเป็นเพราะขาดการตลาดที่ดีและขาดการทำการตลาดอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาให้สินค้ามีความแตกต่างและพัฒนาความหลากหลายของตัวสินค้า โดยควรยึดจากทรัพยากรและความสามารถของคนในพื้นที่ เช่น การใช้ประโยชน์ รูปแบบ รสชาติ บรรจุภัณฑ์ ความสะอาดปลอดภัย คุณภาพ การรักษามาตรฐานฉลากที่มีมาตรฐาน

จากการศึกษาศักยภาพการพัฒนาฝีมือแรงงานในพื้นที่ พบว่าทุกจังหวัดมีศักยภาพค่อนข้างสูงและภาครัฐพยายามส่งเสริมความรู้ด้านวิชาชีพแก่ชาวบ้าน โดยการจัดอบรมแต่กลับพบว่าผู้เข้าอบรมไม่ได้ต้องการความรู้จริงๆ แต่เข้าร่วมในลักษณะการรับจ้างอบรมเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากมีรายได้เข้ามาแบบง่าย ๆ โดยไม่เหน็ดเหนื่อย ด้วยเหตุนี้ภาครัฐจึงควรมีการติดตามประเมินผลการจัดการอบรมเพื่อให้แน่ใจว่าชาวบ้านได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง และยังพบว่าชาวบ้านขาดองค์ความรู้และขาดการบูรณาองค์ความรู้ในสาขาอาชีพ ทำให้ไม่สามารถนำมาความรู้ที่ได้จากการอบรมมาประยุกต์ใช้จริง และควรวางแผนการฝึกอบรมตามศักยภาพพื้นฐานและโอกาสการพัฒนาของพื้นที่ดังนี้

- นราธิวาส : เป็นศูนย์กลางผลผลิตทางการเกษตร และ สินค้าพื้นเมือง
- ยะลา : เป็นศูนย์กลางการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเกษตรกรรมและสินค้าพื้นเมือง
- ปัตตานี : เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมฮาลาล และผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารทะเล
- สงขลา : เป็นศูนย์กลางยางพารา เกษตรกรรม และปศุสัตว์

5.2.3 อุปสงค์ อุปทานด้านแรงงาน

เมื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการศึกษาโดยรวมพบว่า จังหวัดนครราชสีมาเป็นหนึ่งในจังหวัดยุทธศาสตร์ของการปรับปรุงระบบการศึกษาเนื่องด้วยเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดภาครัฐใช้ความพยายามยกระดับการศึกษาของประชาชนในพื้นที่ด้วยการรวบรวมสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านวิชาชีพ อนุปริญญา และปริญญาตรี เข้าด้วยกันแล้วจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยนครราชสีมาชนครินทร์ ซึ่งหากพิจารณาจากหลักสูตรต่างๆ ที่เปิดสอนอยู่เดิม พบว่าไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากหลักสูตรที่เปิดสอนมุ่งเน้นพัฒนาแรงงานตอบสนองการจ้างงานของภาคเอกชนและผู้ที่ยังการศึกษาขาดการปลูกฝังแนวความคิดการเป็นผู้ประกอบการ เช่น หลักสูตรด้านการจัดการ หลักสูตรการปกครองท้องถิ่น หลักสูตรด้านช่างประเภทต่างๆ ซึ่งหากพิจารณาหลักสูตรที่เปิดสอนกับผลการวิจัยสามารถกล่าวได้ว่าหลักสูตรต่างๆ ที่เปิดสอนเป็นการเปิดสอนตามหลักสากลมากกว่าการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความต้องการของพื้นที่ แม้ว่าภาครัฐได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยนครราชสีมาชนครินทร์ขึ้นในจังหวัดแต่หลักสูตรที่เปิดสอนยังคงเป็นหลักสูตรเดิม ดังนั้นภาระงานหลักที่ภาครัฐและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ต้องดำเนินการต่อไปคือการวิจัยและนำเสนอหลักสูตรที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะการส่งเสริมให้สตรีและผู้ที่มีงานประจำมีอาชีพที่สองที่สามารถประกอบอาชีพได้โดยไม่กระทบต่อวิถีชีวิตที่ดีงามของชุมชน และรองรับความต้องการแรงงานของผู้ประกอบการในพื้นที่ที่ต้องการแรงงานระดับปฏิบัติการค่อนข้างมาก ทั้งนี้สอดคล้องกับผลวิจัยที่ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตไว้คือ ผู้ประกอบการได้แสดงความคิดเห็นว่า สาเหตุการว่างงานของประชาชนในพื้นที่มีความเกี่ยวข้องกับความไม่สงบในพื้นที่น้อยมาก แต่สาเหตุการว่างงานของประชาชนในพื้นที่เกิดจากวุฒิการศึกษาไม่สอดคล้องกับตำแหน่งงานที่ผู้ประกอบการในพื้นที่ต้องการ ดังนั้น จึงส่งผลให้แรงงานดังกล่าวออกไปทำงานนอกพื้นที่ หรือว่างงาน

จากข้อมูลของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดยะลาเมื่อปี พ.ศ.2552 พบว่าพื้นที่จังหวัดยะลามีจำนวนนักเรียนที่พร้อมจะเข้าสู่ระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษามากกว่าจำนวนที่นั่งที่สถาบันการศึกษาจะรองรับได้ถึง 15,284 คน แต่เมื่อพิจารณาจากจำนวนและความหลากหลายของสถาบันการศึกษาที่มีอยู่ในพื้นที่พบว่า จังหวัดยะลามีสถาบันการศึกษาที่หลากหลายและมีจำนวนมากที่สุดรองมาจากจังหวัดสงขลา ซึ่งมีทั้งวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอิสลาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ซึ่งจากข้อมูลด้านหลักสูตรที่เปิดสอนพบว่า สถาบันการศึกษาต่างๆ เปิดสอนหลักสูตรที่มีความคล้ายคลึงกันและเป็นหลักสูตรที่มุ่งสร้างแรงงานในระดับลูกจ้างมากกว่าผู้ประกอบการและไม่ตอบสนองต่อวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ แม้ว่ารัฐบาลสนับสนุนการยกระดับการศึกษาตามหลักศาสนาอิสลาม โดยก่อตั้งมหาวิทยาลัยอิสลามขึ้นในจังหวัด แต่หลักสูตรที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยนี้

ไม่ส่งเสริมการเพิ่มทักษะวิชาชีพที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจากการพิจารณาข้อมูลในภาพรวมผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าสาเหตุของการเกิดอุปทานส่วนเกินของนักเรียนนักศึกษาในพื้นที่นั้นมีสาเหตุมาจากหลักสูตรที่เปิดสอนของสถาบันการศึกษาในพื้นที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่จึงทำให้นักเรียนนักศึกษาจำเป็นต้องเดินทางออกไปศึกษาจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่อื่นแทน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยภูมิภาคแห่งแรกของประเทศไทยก่อตั้งขึ้นที่จังหวัดปัตตานี จึงกล่าวได้ว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการยกระดับการศึกษาของประชาชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานีและใกล้เคียงมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้จังหวัดปัตตานีมีชื่อเสียงด้านความเป็นเลิศของการศึกษา โดยเฉพาะ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่นักเรียนนักศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ส่วนใหญ่ใฝ่ฝันที่จะได้เข้ามาศึกษาในสถาบันแห่งนี้ และจากผลงานการเปิดการเรียนการสอนมากกว่า 40 ปี สถาบันการศึกษาดังกล่าวผลิตบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต รุ่นแล้วรุ่นเล่าสู่ตลาดแรงงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี แต่เนื่องจากหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเน้นเปิดสอนระดับปริญญามากกว่าระดับอาชีพ จึงทำให้ภาระกิจการผลิตแรงงานสู่ภาคอุตสาหกรรมนั้นไม่ได้รับการตอบสนองเท่าที่ควร ดังนั้นนอกจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์แล้วยังมีสถาบันการศึกษาและศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานอีกหลายแห่งที่เปิดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะแรงงานอาชีพเข้าสู่ตลาดแรงงานในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จากการพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นพบว่า หลักสูตรที่เปิดสอนนั้นยังคงเน้นการสร้างแรงงานในระดับลูกจ้างมากกว่าผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระเหมือนกับพื้นที่อื่น ๆ แม้ว่าจะมีการเปิดสถาบันเฉพาะทาง เช่น วิทยาลัยการประมง แต่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเพียงพอเนื่องจากมีการกระจุกตัวของสถาบันการศึกษาอยู่ในเพียงบางพื้นที่เท่านั้น ดังนั้นภาครัฐควรใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมายังพื้นที่จังหวัดปัตตานีให้คุ้มค่าโดยการเปิดสถาบันการศึกษาที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และเพิ่มหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อส่งเสริมอาชีพอิสระตามความต้องการของคนในพื้นที่ ทั้งนี้ควรกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่เข้ารับการศึกษาตามความสมัครใจมากกว่าการบังคับให้เข้าเพื่อตอบสนองต่อการวัดผลสำเร็จของการทำงานขององค์กรภาครัฐเพียงอย่างเดียว

หากพิจารณาในภาพรวมพบว่า พื้นที่จังหวัดสงขลาเป็นพื้นที่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่อีก 3 จังหวัดที่ทำการศึกษายวิจัย มีระบบคมนาคม สภาพแวดล้อม และระบบการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาของพื้นที่ โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่นับได้ว่าจังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภาคใต้ มีสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพจำนวนมากในพื้นที่ แต่หากพิจารณาเฉพาะ 4 อำเภอเป้าหมายที่ทำการศึกษาในครั้งนี้นักพบว่า สถาบันการศึกษาที่เปิดให้บริการ

ทางการศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่นั้น เป็นสถาบันในระดับอาชีวศึกษามากทั้งหมด ซึ่งเปิดสอนหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเท่านั้น และเมื่อพิจารณาหลักสูตรต่าง ๆ ที่เปิดสอนของทุกสถาบันพบว่า ส่วนมากเปิดสอนในหลักสูตรด้านช่าง ภาษา และคอมพิวเตอร์ แม้ว่าจะมีการเปิดสอนหลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ แต่เนื่องจากขาดความต่อเนื่องจึงทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมระยะสั้นไม่สามารถพัฒนาองค์ความรู้ที่ได้รับ ไปพัฒนาเป็นอาชีพได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ก่อให้เกิดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่เมือง โดยเฉพาะอำเภอหาดใหญ่ เนื่องจากเมื่อจบการเรียนด้านช่างแล้วจำเป็นต้องหาโรงงานหรือผู้ว่าจ้างที่พร้อมจะว่าจ้างแรงงาน เพราะในพื้นที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เพียงพอกับผู้จบการศึกษาจากหลักสูตรดังกล่าวจึงเกิดปัญหาการเคลื่อนย้ายของแรงงานออกนอกพื้นที่ นอกจากนี้มีแรงงานบางส่วนที่เลือกจะไม่เข้าไปประกอบอาชีพนอกพื้นที่แต่เลือกที่จะทำประมงหรือเกษตรกรรมในพื้นที่แทน

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในช่วงต้นว่า แม้ว่าภาครัฐจะจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในพื้นที่เป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ รวมทั้งวิถีชีวิตที่มีความพอใจกับความ เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทำให้ความต้องการแรงงาน และความต้องการทำงานของแรงงาน มีไม่มาก หากพิจารณาอุปทานด้านแรงงานอาจกล่าวได้ว่า มีการขยายตัวของการลงทุนในพื้นที่น้อยทำให้มีอัตรา ความต้องการแรงงานน้อยตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม ความต้องการด้านแรงงานอาจพบได้ในบาง อุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมเกษตร และประมง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากทัศนคติของ แรงงานภายในพื้นที่ที่มีความชัดเจนเกี่ยวกับลักษณะการทำงานและความต้องการทำงาน จึงทำให้ แรงงานบางส่วนมีความประสงค์ที่จะไปทำงานต่างพื้นที่มากกว่า โดยเฉพาะการเดินทางไปทำงานที่ ประเทศมาเลเซีย จึงทำให้ขาดแคลนแรงงานในพื้นที่ ซึ่งหากพิจารณาจากข้อมูลทั้งหมดแล้วพบว่า การขาดแคลนดังกล่าวเป็นภาวะการขาดแคลนแบบซ่อนเร้น คือ ในพื้นที่มีแรงงานที่ต้องการประกอบ อาชีพอยู่ในปริมาณมากซึ่งปรากฏอยู่ในรูปแบบของแรงงานว่างงานโดยสมัครใจและแรงงานที่ เคลื่อนย้ายไปทำงานต่างพื้นที่ แต่เนื่องจากวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่และข้อกำหนดของการจ้าง งานไม่ตรงกันกับอุปสงค์ตำแหน่งงานที่มีอยู่ไม่เหมาะสมกับระดับความรู้และทักษะของแรงงาน จึงทำ ให้ดูเหมือนว่าขาดแคลนแรงงานในพื้นที่ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ภาครัฐควรร่วมมือกับ ภาคเอกชนในการพัฒนาและปรับปรุงเงื่อนไขและวิธีการทำงานรวมทั้งอัตราค่าจ้างและลักษณะงาน ให้ตรงกันกับวิถีชีวิตและทักษะความรู้ของประชาชนในพื้นที่

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลานั้น

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

5.3.1 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ผู้วิจัยขอนำเสนอรูปแบบเป็นชุดโครงการการฝึกอบรมข้างต้นทั้ง 4 จังหวัด ซึ่งสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาและกระบวนการวิเคราะห์ ตามรายจังหวัดดังนี้

1) จังหวัดนราธิวาส

ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มผู้ประกอบการของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจบริการ และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยผู้ที่เคยได้รับการอบรมมาแล้วนั้น ส่วนใหญ่จะอบรมในหลักสูตรการขายและการตลาดมากที่สุด นอกจากนี้เมื่อพิจารณาตำแหน่งว่างงานในสถานประกอบการพบว่ามีจำนวนน้อยรายมากที่มีความต้องการแรงงานเพิ่ม ส่วนที่เหลือไม่มีตำแหน่งว่าง โดยในส่วนจำนวนน้อยที่มีตำแหน่งว่างงานได้ให้เหตุผลว่าสาเหตุการลาออกของพนักงานและ/หรือลูกจ้าง เนื่องจากการขยายงาน แต่อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่เห็นว่าในอนาคตยังไม่มี ความจำเป็นต้องจ้างงานเพิ่ม มีเพียงแค่บางส่วนเท่านั้นที่ต้องการจ้างแรงงาน ส่วนวิธีการสรรหาแรงงานนั้น ส่วนใหญ่จะใช้วิธีติดประกาศที่หน้าร้าน/หน้าบริษัท นอกจากนี้แรงงานในสถานประกอบการส่วนใหญ่จบมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้ประกอบการเห็นว่าแรงงานควรได้รับการพัฒนาทักษะของแรงงานในหลักสูตรเฉพาะทาง นอกจากนี้ยังเห็นว่าแรงงานในพื้นที่มักเลือกงานทำ อีกทั้งงานบางอย่างไม่พอกับความต้องการ ทักษะความคิดเห็นของผู้ประกอบการเห็นว่าผลิตภัณฑ์โดดเด่นคือ ผ้าบาติก แต่ปัจจุบันสินค้ายังไม่เพียงพอต่อความต้องการ รวมทั้งการผลิตยังไม่ทันตามเวลาที่ตลาดกำหนดไว้ ซึ่งทั้งหมดเนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ฝีมือแรงงาน อีกทั้งยังขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญหรือฝีมือดี ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลจากภาครัฐเห็นว่า ผ้าคลุมผม เป็นผลิตภัณฑ์โดดเด่นของพื้นที่ แต่รูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย การกำหนดราคาขายไม่ได้ ขึ้นๆลงๆ ช่องทางมีน้อย ตลาดยังแคบ ขาดการประชาสัมพันธ์ ส่วนข้อเสนอแนะคือ พัฒนาทักษะ ความรู้ ประสิทธิภาพ ความเชี่ยวชาญ สู่สากล เพิ่มการประชาสัมพันธ์ ช่องทางจำหน่าย เพิ่มคุณภาพ มาตรฐาน

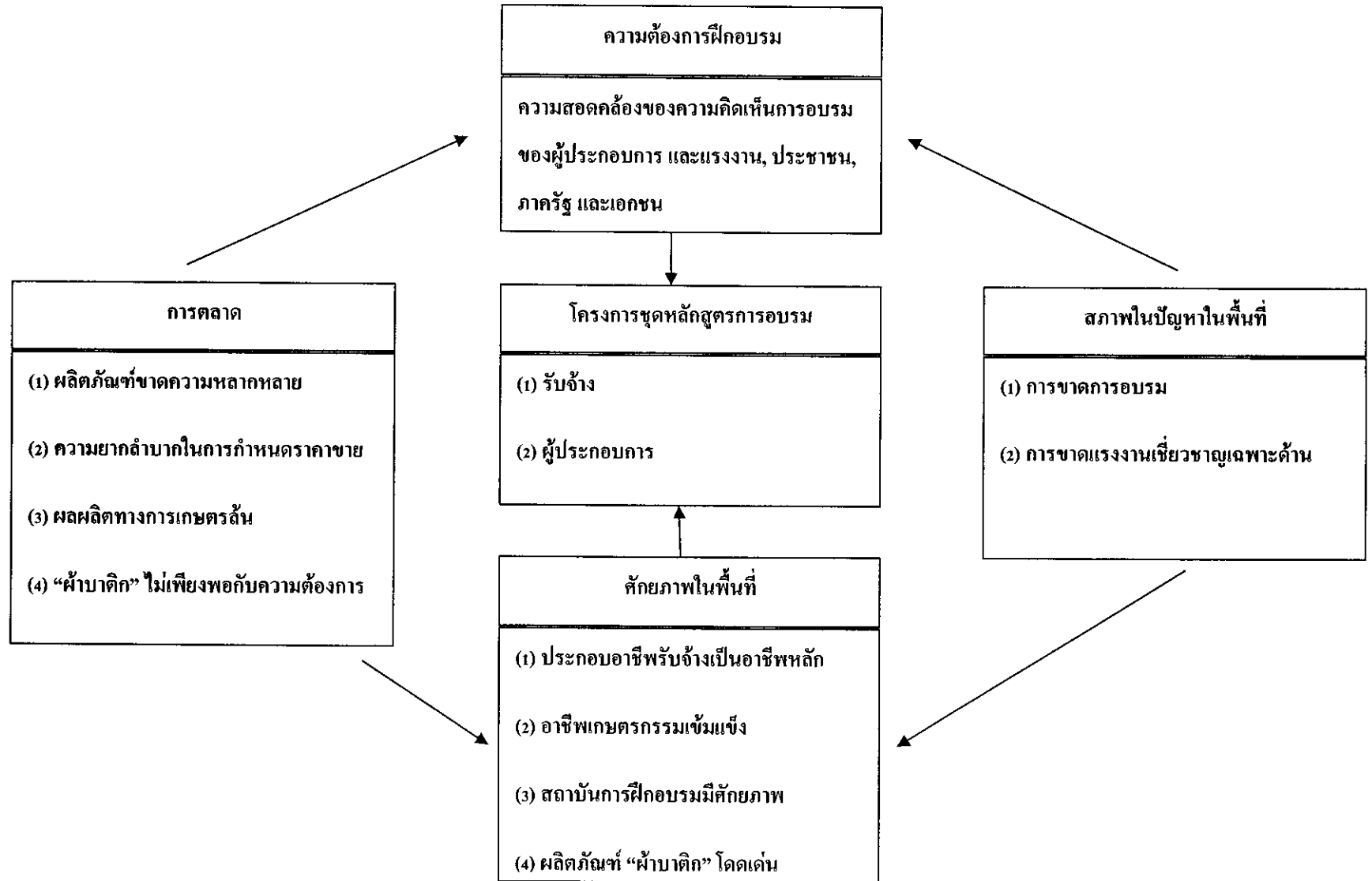
จังหวัดนราธิวาสได้มีการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนแทบทุกเดือน ซึ่งสถาบันการศึกษาที่มีบริการด้านการจัดอบรมส่วนใหญ่มักจัดอบรมหลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์ โดยเป็นหลักสูตรที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนสูงสุด นอกจากนี้ในด้านความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการจัดฝึกอบรมของหลักสูตรต่างๆ พบว่าผู้รับการอบรมกว่าครึ่งหนึ่งมีความสนใจในระดับปานกลาง แต่ก็มีบางหลักสูตรที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจในระดับมาก ได้แก่ หลักสูตรการทำผ้าบาติก การประดิษฐ์ดอกไม้ การใช้คอมพิวเตอร์ การทำอาหารและขนมต่างๆ และการเพาะ

เห็น ส่วนช่วงเวลาซึ่งมักจะมีการจัดฝึกอบรมบ่อยที่สุด คือ เดือนพฤษภาคม และเดือนพฤศจิกายน โดยใช้เวลา 7 วัน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาหลักสูตรต่างๆ ที่จัดไปแล้วกับความถนัดของแต่ละสถาบัน พบว่า มีความสอดคล้องกับความถนัดของแต่ละสถาบัน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้ได้รับการอบรมไปแล้วเห็นว่า งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด นับเป็นอุปสรรคในการจัดอบรม

สำหรับประชาชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอาชีพหลักคือ การรับจ้าง และทำสวนยางพารา ถึงแม้ว่าประชาชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริมมาก่อนก็ตาม แต่ก็มีความต้องการอบรมหลักสูตร การทำอาหารและขนมต่างๆ รวมทั้งยังเห็นว่าการอบรมสามารถสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ได้จริง ส่วนระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมควรเท่ากับ 7 วันหรือมากกว่า ส่วนช่วงเดือนเมษายนเป็นช่วงเดือนที่ประชาชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด นอกจากนี้ประชาชนผู้ให้ข้อมูลบอกว่า สาเหตุเรื่องเวลาทำให้ไม่สามารถเข้ารับการพัฒนาอาชีพในปีที่ผ่านมาได้ คือ ไม่มีเวลา/ไม่สามารถจัดการเวลาได้

เห็นได้ว่าศักยภาพในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาประกอบด้วยการทำอาชีพรับจ้างเป็นหลัก มีอาชีพเกษตรกรรมที่เข้มแข็ง สถาบันฝึกอบรมมีศักยภาพ โดยมี ผ้าบาติก เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่น และเป็นที่ต้องการของตลาดเป็นอย่างมาก ในเมื่อพิจารณาในด้านปัญหาการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ขาดความหลากหลาย ความยากลำบากในการกำหนดราคา ผลผลิตทางการเกษตรล้นตลาดจน “ผ้าบาติก” ผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพของพื้นที่ กำลังมีปัญหาค่าต่ำในการผลิต รวมทั้งปัญหาในพื้นที่ ได้แก่ การขาดการอบรม และการขาดแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง นำไปสู่ความต้องการพัฒนาทักษะทางอาชีพของผู้ประกอบการและแรงงาน รวมทั้งประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของตัวแทนจากภาครัฐ และภาคเอกชน ดังนั้นโครงการชุดหลักสูตรการอบรมจึงถูกกำหนดขึ้นภายใต้บริบทของสภาพพื้นที่ ประกอบด้วย การรับจ้าง ผู้ประกอบการ และเกษตรกรรม ซึ่งสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานของจังหวัดนครราชสีมาจากแผนภาพที่ 5.1 ด้านล่าง

แผนภาพที่ 5.1. จังหวัดนราธิวาส

2) จังหวัดยะลา

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ในจังหวัดยะลาทำอาชีพขายของชำ โดยมีอาชีพเสริมที่มีรายได้คือ ทำการเกษตร นอกจากนี้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่เคยฝึกอบรม โดยถ้าจะมีการฝึกอบรมควรเป็น หลักสูตรการบริหาร และควบคุม สำหรับลูกจ้างมีความต้องการพัฒนาทักษะเพิ่ม แต่เมื่อพิจารณาด้าน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา รองลงมาคือรับจ้าง และมีความต้องการ อบรมประกอบอาชีพเสริมได้แก่ การทำการเกษตร เลี้ยงสัตว์ และทำอาหารและขนมต่างๆ ดังนั้นสิ่งที่ สอดคล้องกันระหว่างผู้ประกอบการกับประชาชนคือ การอบรมเพื่อเสริมสร้างรายได้ และเป็นอาชีพ เสริม สำหรับเดือนที่ต้องการรับการอบรมได้แก่ เดือนเมษายนและพฤษภาคม แต่ผลการวิจัยพบว่า สถาบันจัดอบรมหลักสูตรช่างอิเล็กทรอนิกส์/คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีจำนวนครั้งในการจัด อบรมมากที่สุดในรอบปีที่ผ่านมา รองลงมาคือหลักสูตรช่างยนต์ หลักสูตรทำอาหารและขนมต่างๆ ซึ่งหลักสูตรทำอาหารและขนมต่างๆ มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการ เห็นว่าการอบรมหลักสูตรในปัจจุบันยังไม่ค่อยตรงตามความต้องการมากนัก ตลอดจนถึงเดือนที่จัด อบรมคือ เดือนตุลาคม หรือเมษายน ส่วนปัญหาที่พบจากการอบรมคือ ขาดแคลนผู้สอน ส่วน ความคิดเห็นของประชาชนต่อการฝึกอบรมในปีที่ผ่านมาในประเด็นด้านการไม่เข้าร่วมการฝึกอบรม คือ การไม่มีเวลาหรือเวลาว่างไม่ตรงกับช่วงเวลาฝึกอบรม โดยมีความคิดเห็นต่อการฝึกอบรมที่มีต่อ ตนเองคือ สามารถเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพได้

สำหรับแรงงานในสถานประกอบการพบว่า สัดส่วนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่จบ ชั้นประถมศึกษา และปวส. สำหรับสัญชาติพบว่าแทบทั้งหมดมีสัญชาติไทย มีเพียงจำนวนเพียง เล็กน้อยเท่านั้นที่ไม่ใช่คนไทย ส่วนตำแหน่งว่างงานพบว่า มีเพียงสถานประกอบการในสัดส่วนน้อย มากที่มีความต้องการด้านแรงงาน โดยเฉพาะในตำแหน่งแม่บ้าน ในประเด็นความคิดเห็นของ ผู้ประกอบการที่มีต่อภาพรวมแรงงานในพื้นที่พบว่า แรงงานส่วนใหญ่ขายแรงงานนอกพื้นที่ ในขณะที่ แรงงานในปัจจุบันส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาทักษะเพิ่มเติมได้ด้านต่างๆ ได้แก่ บริการลูกค้า ทักษะฝีมือเฉพาะทาง และการพัฒนาคุณภาพการทำงานให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ปัญหาของ ผลิตภัณฑ์ในปัจจุบันคือ ผลิตภัณฑ์ยังไม่ได้มาตรฐาน อีกทั้งต้นทุนสูงและการส่งเสริมการขายยังสูง ด้วยเช่นเดียวกัน รวมทั้งระบบขนส่งถูกรบกวนด้วยปัญหาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในชายแดนใต้

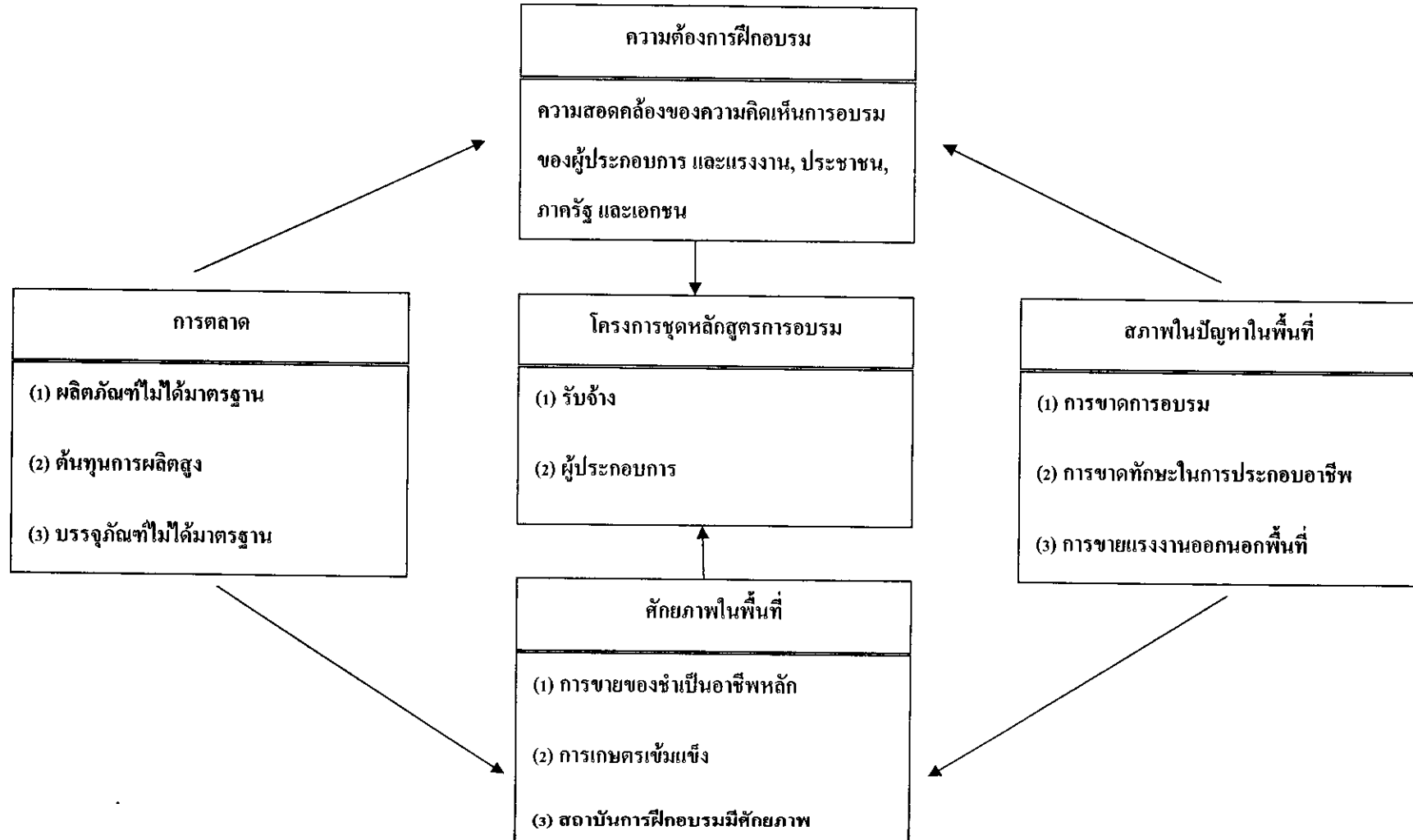
ในด้านมุมมองของภาคเอกชน เห็นว่าองค์กรได้มีการส่งเสริมอาชีพด้านแรงงาน และ ผลิตภัณฑ์ในแง่ช่วยให้สมาชิกมีรายได้มากขึ้น อีกทั้งยังมีนโยบายปันผลกำไรให้สมาชิก รวมทั้งการ ให้ค่าตอบแทนในการทำงาน และยังเห็นว่า กริช เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นที่สุดในพื้นที่ แต่ก็ ยังมีปัญหาทางการตลาด กล่าวคือ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ยังไม่น่าสนใจ ส่วนบรรจุ ภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน อีกทั้งต้นทุนสูง รวมทั้งขาดแคลนตลาดรองรับ นอกจากนี้การสนับสนุนจาก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังคงมีน้อย ส่วนการประชาสัมพันธ์ก็ยังไม่ทั่วถึง ในด้านความคิดเห็นต่อปัญหา ในด้านการผลิตเห็นว่าฝีมือแรงงานยังไม่ได้มาตรฐาน แต่ถึงอย่างไรรัฐควรจัดหาตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ของสมาชิกให้เพียงพอ

ทัศนะของภาครัฐเห็นว่าแรงงานในพื้นที่ควรต้องฝึกอาชีพ ทักษะ และเพิ่มพูนความรู้ต่อไป อีก เพื่อให้เป็นแรงงานมืออาชีพ ส่วนในด้านการตลาดเห็นว่าควรมีตลาดแน่นอน สำหรับผลิตภัณฑ์ในพื้นที่นั้น ในความคิดเห็นของภาครัฐเห็นว่าควรเพิ่มคุณภาพ มาตรฐาน ของผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของภาคเอกชน

เห็นได้ว่าศักยภาพในพื้นที่จังหวัดยะลาประกอบด้วยการทำอาชีพการขายของชำ โดยมีการเกษตรกรรมที่เข้มแข็ง ได้แก่ การทำสวนยางพารา และสวนผลไม้ รวมทั้งมีสถาบันการอบรมที่มีทั้งจำนวนปริมาณ และประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์มีความโดดเด่น ได้แก่ กรีซ ยังคงเป็นที่ต้องการของตลาด ในเมื่อพิจารณาในด้านปัญหาการตลาด ได้แก่ มาตรฐานการผลิต ต้นทุนการผลิต และช่องทางการตลาด รวมทั้งปัญหาในพื้นที่ ได้แก่ การขาดการอบรม การขาดทักษะในการประกอบอาชีพ และการขายแรงงานนอกพื้นที่ นำไปสู่ความต้องการพัฒนาทักษะทางอาชีพของผู้ประกอบการ และแรงงาน รวมทั้งประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของตัวแทนจากภาครัฐ และภาคเอกชน ดังนั้น โครงการชุดหลักสูตรการอบรมจึงถูกกำหนดขึ้นภายใต้บริบทของสภาพพื้นที่ ประกอบด้วย การรับจ้าง ผู้ประกอบการ และเกษตรกรรม ซึ่งสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานของจังหวัดยะลาจากแผนภาพที่ 5.2 ด้านล่าง

แผนภาพที่ 5.2 จังหวัดยะลา

3) จังหวัดปัตตานี

ผู้ประกอบการในจังหวัดปัตตานีจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพจากการทำการเกษตร และส่วนใหญ่จะไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิคมาก่อน อย่างไรก็ตามบางส่วนที่เคยเข้ารับการอบรม มักจะอบรมหลักสูตรการขายและการตลาด นอกจากนี้กิจการของกลุ่มตัวอย่างไม่มีตำแหน่งงานว่างในปัจจุบัน โดยมีเพียงสัดส่วนที่น้อยมากบอกว่ากิจการของตนมีตำแหน่งรับคนเพิ่ม เพราะการขยายกิจการ โดยเฉพาะตำแหน่งช่างเครื่อง ส่วนใหญ่ไม่ต้องการจ้างงานเพิ่มในอนาคต ส่วนการสรรหาจะใช้การตีประกาศไว้ที่หน้ากิจการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างต้องการให้พัฒนาทักษะเพิ่มเติมให้กับแรงงานของตนในด้านการบริการ ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อแรงงานในภาพรวมของจังหวัดเห็นว่า แรงงานส่วนใหญ่มักต้องการทำงานตามสาขาที่ตนเองถนัดเท่านั้น ส่วนในด้านผลิตภัณฑ์พบว่า ท่ามกลางที่มีการแข่งขันสูง และต้นทุนในการผลิตสูง แต่กิจการส่วนใหญ่ยังคงขาดการพัฒนาสินค้า

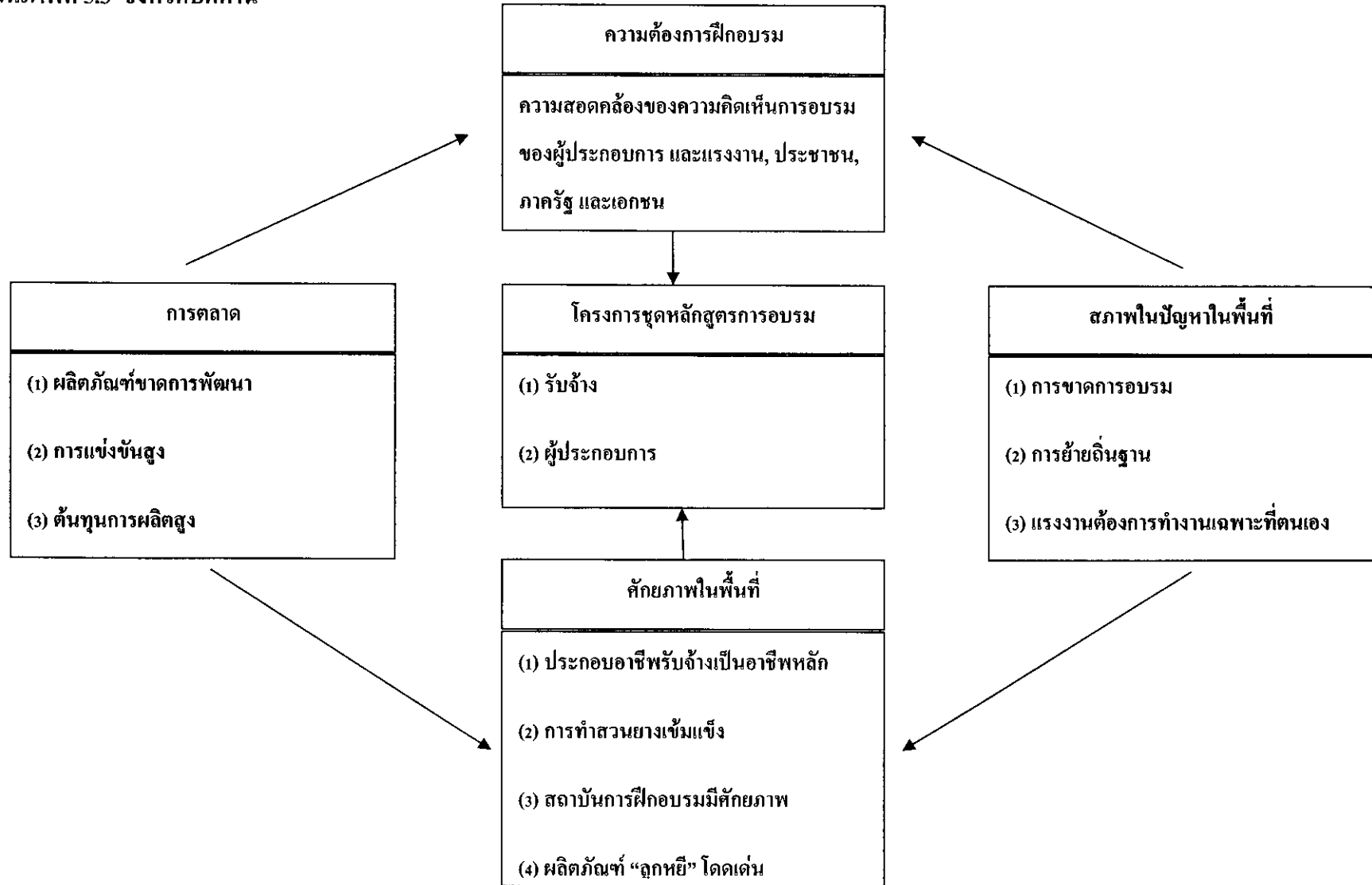
เมื่อพิจารณาในแง่ภาพรวมการจัดฝึกอบรมจะเห็นได้ว่า ในจังหวัดปัตตานีได้มีการจัดอบรมการประดิษฐ์ดอกไม้ไม้มากที่สุด โดยไม่เพียงแต่เป็นหลักสูตรที่มีคนเข้าร่วมอบรมมากที่สุดแล้วแต่ยังได้รับความสนใจเป็นอย่างมากเมื่อเทียบกับรายการฝึกอบรมอื่นๆ ส่วนช่วงเวลาที่นิยมจัดอบรมคือเดือนสิงหาคม โดยใช้เวลาประมาณ 1-2 วัน นอกจากนี้สถาบันที่มีการจัดอบรมประสบปัญหาด้านอาจารย์ผู้สอนไม่เพียงพอ

สำหรับผู้ให้ข้อมูลภาคประชาชนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ในขณะที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริมมาก่อน เนื่องจากไม่มีเวลาหรือเวลาว่างไม่ตรงกับช่วงเวลาฝึกอบรม แต่มีความต้องการอบรมความรู้ในการทำเกษตร เพราะสามารถเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้ระยะเวลาที่ใช้สำหรับการอบรมควรเท่ากับ 7 วันหรือมากกว่า และเดือนเมษายนเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุด เมื่อสอบถามผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นจากภาคเอกชนพบว่า ลูกหยีหวาน มีความโดดเด่นที่สุด ส่วนปัญหาที่พบในการผลิตได้แก่ การขาดวัตถุดิบในการผลิตสินค้า อีกทั้งยังมีต้นทุนการผลิตสูง แต่อย่างไรก็ตามควรพัฒนาฝีมือแรงงาน / ผลิตภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการ ในขณะเดียวกันควรหาตลาดเพื่อรองรับสินค้า และควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เห็นได้ว่าศักยภาพในพื้นที่จังหวัดปัตตานีประกอบด้วยการทำอาชีพรับจ้างเป็นหลัก โดยมีการทำสวนยางที่เข้มแข็ง รวมทั้งมีสถาบันการอบรมที่มีทั้งจำนวนปริมาณ และประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์มีความโดดเด่น ได้แก่ ลูกหยี ยังคงเป็นที่ต้องการของตลาด ในเมื่อพิจารณาในด้านปัญหาการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ขาดการพัฒนา การแข่งขันสูง และต้นทุนการผลิตสูง รวมทั้งปัญหาในพื้นที่ ได้แก่ การขาดการอบรม การย้ายถิ่นฐาน และแรงงานต้องการทำงานเฉพาะที่

ตนเองถนัด นำไปสู่ความต้องการพัฒนาทักษะทางอาชีพของผู้ประกอบการและแรงงาน รวมทั้งประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของตัวแทนจากภาครัฐ และภาคเอกชน ดังนั้น โครงการชุดหลักสูตรการอบรมจึงถูกกำหนดขึ้นภายใต้บริบทของสภาพพื้นที่ ประกอบด้วย การรับจ้างผู้ประกอบการ และเกษตรกร ซึ่งสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานของจังหวัดปัตตานี จากแผนภาพที่ 5.3 ด้านล่าง

แผนภาพที่ 5.3 จังหวัดปัตตานี

4) จังหวัดสงขลา

ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพโดยสถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ ใน 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา พบว่า หลักสูตรที่ได้รับความนิยม ได้แก่ การใช้คอมพิวเตอร์ การทำอาหารและขนม ช่างเสริมสวย ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ และช่างอิเล็กทรอนิกส์ หลักสูตรการปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงปลา การสานกระเป๋าสตางค์ และการทำขนม เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรที่แต่ละสถาบันมีความพร้อมในการจัดฝึกอบรมอยู่แล้ว โดยพบเพียงแค่ส่วนน้อยเท่านั้นเองที่เป็นหลักสูตรซึ่งสถาบันไม่มีความถนัด เช่น หลักสูตรการทำเครื่องเงิน นอกจากนี้ในระหว่างการฝึกอบรมส่วนใหญ่มักจะไม่พบปัญหาและอุปสรรคแต่อย่างใด ส่วนความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการจัดฝึกอบรมพบว่าแทบทั้งหมดมีความสนใจในระดับมาก มีเพียงแค่หลักสูตรด้านภาษาต่างประเทศเพียงหลักสูตรเดียวเท่านั้นที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจในระดับปานกลาง นอกจากนี้ช่วงเดือนมิถุนายนจะเป็นเวลาที่มีการจัดฝึกอบรมบ่อยที่สุด ผู้ให้ข้อมูลภาคประชาชนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก และมีปัญหาจากการประกอบอาชีพจากภาวะฝนตกมากจนเกินไป จึงทำให้มีความประสงค์ต้องการเข้ารับการอบรมความรู้ในการทำเกษตร ได้แก่ การเพาะเห็ด และการเลี้ยงไก่ไข่ แต่เมื่อสอบถามเรื่องอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริมในปีที่ผ่านมาพบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมมาก่อน สาเหตุก็เพราะหลักสูตรที่จัดไม่ตรงกับความต้องการ อีกทั้งยังไม่มีเวลาว่าง ตลอดจนไม่สะดวกในการไปฝึกอบรมนอกพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมควรไม่น้อยกว่า 7 วันหรือมากกว่า และเดือนเมษายน เป็นช่วงเวลาที่เหมาะต่อการอบรมมากที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อสอบถามผู้ที่เคยผ่านการอบรมมาแล้วเห็นว่า ความรู้จากหลักสูตรการทำขนมได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ต่อมากที่สุด โดยได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ไว้ว่า การจัดฝึกอบรมต้องการวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ อีกทั้งสถานที่ฝึกควรอยู่ใกล้บ้าน

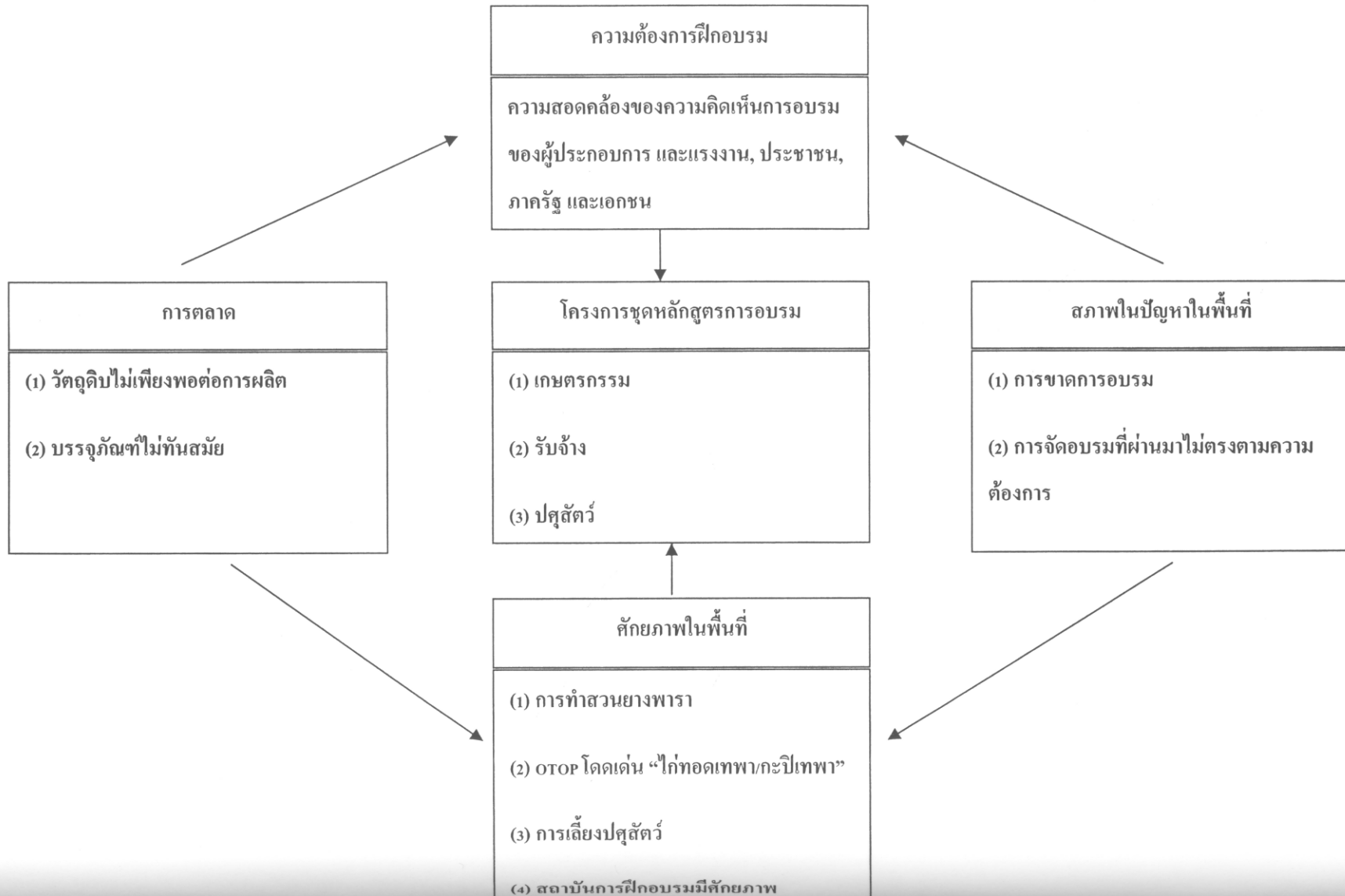
ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลภาคผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจบริการ และจบปริญญาตรี มีอาชีพเสริมจากการทำเกษตร โดยแทบทั้งหมดไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค มีเพียงส่วนน้อยที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมด้านการขายและการตลาด ถึงแม้ว่าองค์กรส่วนใหญ่จะไม่รับคนเพิ่มในช่วงนี้ก็ตาม แต่องค์กรยังมีความต้องการให้มีการพัฒนาทักษะเพิ่มเติมให้กับแรงงานในหลักสูตรเฉพาะทาง รวมทั้งยังเห็นว่าแรงงานในพื้นที่ที่มีการเลิกงาน อีกทั้งสาขาที่เรียนจบมาก็ไม่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเมื่อพิจารณาในด้านแรงงานของสถานประกอบการพบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ยังคงมีคุณภาพไม่ดี รวมทั้งต้นทุนสูง และมีปัญหาทางการโฆษณา / ประชาสัมพันธ์

สำหรับผู้ให้ข้อมูลภาคเอกชน เห็นว่าผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นในพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ได้แก่ ไข่ทอดเตา และกะปิเตา แต่ในแง่การผลิตกลับพบว่ามีปัญหา และอุปสรรค กล่าวคือ วัตถุดิบในการผลิตไม่เพียงพอและมีราคาสูง ขาดการส่งเสริมโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ อีกทั้งยังได้ให้ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการพัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็นที่ไปตามที่ตลาดต้องการ ควรขยายตลาดทั้งในพื้นที่ นอกพื้นที่ และต่างประเทศ รวมทั้งการเร่งส่งเสริมการฝึกอบรมรูปแบบผลิตภัณฑ์ ให้มีความทันสมัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ส่วนภาครัฐซึ่งมีบทบาทในการให้ความรู้ พัฒนาทักษะ ศักยภาพ สนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ และเครื่องจักร เห็นว่าศักยภาพในด้านผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นคือ กะปิ ส่วนปัญหาที่พบคือ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตยังมีความไม่แน่นอน บางครั้งผลิตได้จำกัด ราคาผลิตภัณฑ์สูงเกิน ตลาดและช่องทางมีน้อย ไม่ทั่วถึง ดังนั้นควรเพิ่มทักษะ ความรู้ และความเชี่ยวชาญ ให้มีความหลากหลายกว่านี้ รวมทั้งตลาดต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แปลกใหม่

เห็นได้ว่าศักยภาพในพื้นที่จังหวัดสงขลาประกอบด้วยการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก มีผลิตภัณฑ์ OTOP ที่โดดเด่น ได้แก่ ไข่ทอดเตา และกะปิเตา รวมทั้งการปลูกสัตว์ที่เข้มแข็ง ซึ่งได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐมาโดยตลอด และสถาบันฝึกอบรมมีศักยภาพ ในเมื่อพิจารณาในด้านปัญหาการตลาด ได้แก่ วัตถุดิบไม่เพียงพอต่อการผลิต และบรรจุภัณฑ์ไม่ทันสมัย ส่วนปัญหาในพื้นที่ ได้แก่ การขาดการอบรม การอบรมที่ไม่ตรงกับความต้องการ รวมทั้งแรงงานเลิกงานทำ นำไปสู่ความต้องการพัฒนาทักษะทางอาชีพของผู้ประกอบการและแรงงาน รวมทั้งประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของตัวแทนจากภาครัฐ และภาคเอกชน ดังนั้นโครงการชุดหลักสูตรการอบรมจึงถูกกำหนดขึ้นภายใต้บริบทของสภาพพื้นที่ ประกอบด้วย เกษตรกรรม การรับจ้าง ปลูกสัตว์ และประมง ซึ่งสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานของจังหวัดสงขลา จากแผนภาพที่ 5.4 ด้านล่าง

แผนภาพที่ 5.4 จังหวัดสงขลา

4) จังหวัดสงขลา

ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพโดยสถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ ใน 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา พบว่า หลักสูตรที่ได้รับความนิยม ได้แก่ การใช้คอมพิวเตอร์ การทำอาหารและขนม ช่างเสริมสวย ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ และช่างอิเล็กทรอนิกส์ หลักสูตรการปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงปลาดุก การสานกระเป๋าพลาสติก และ การทำขนมหมาก เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรที่แต่ละสถาบันมีความพร้อมในการจัดฝึกอบรมอยู่แล้ว โดยพบเพียงแค่ส่วนน้อยเท่านั้นเองที่เป็นหลักสูตรซึ่งสถาบันไม่มีความถนัด เช่น หลักสูตรการทำเครื่องเงิน นอกจากนี้ในระหว่างการฝึกอบรมส่วนใหญ่มักจะไม่พบปัญหาและอุปสรรคแต่อย่างใด ส่วนความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการจัดฝึกอบรมพบว่าแทบทั้งหมดมีความสนใจในระดับมาก มีเพียงแค่หลักสูตรด้านภาษาต่างประเทศเพียงแค่หลักสูตรเดียวเท่านั้นที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจในระดับปานกลาง นอกจากนี้ช่วงเดือนมิถุนายนจะเป็นเวลาที่มีการจัดฝึกอบรมบ่อยที่สุด ผู้ให้ข้อมูลภาคประชาชนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก และมีปัญหาจากการประกอบอาชีพจากภาวะฝนตกมากจนเกินไป จึงทำให้มีความประสงค์ต้องการเข้ารับการอบรมความรู้ในการทำเกษตร ได้แก่ การเพาะเห็ด และการเลี้ยงไก่ไข่ แต่เมื่อสอบถามเรื่องอบรมความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเสริมในปีที่ผ่านมาพบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมมาก่อน สาเหตุก็เพราะหลักสูตรที่จัดไม่ตรงกับความต้องการ อีกทั้งยังไม่มีเวลาว่าง ตลอดจนไม่สะดวกในการไปฝึกอบรมนอกพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมควรไม่น้อยกว่า 7 วันหรือมากกว่า และเดือนเมษายน เป็นช่วงเวลาที่เหมาะต่อการอบรมมากที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อสอบถามผู้ที่เคยผ่านการอบรมมาแล้วเห็นว่า ความรู้จากหลักสูตรการทำขนมได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ต่อมากที่สุด โดยได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ไว้ว่า การจัดฝึกอบรมต้องการวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ อีกทั้งสถานที่ฝึกควรอยู่ใกล้บ้าน

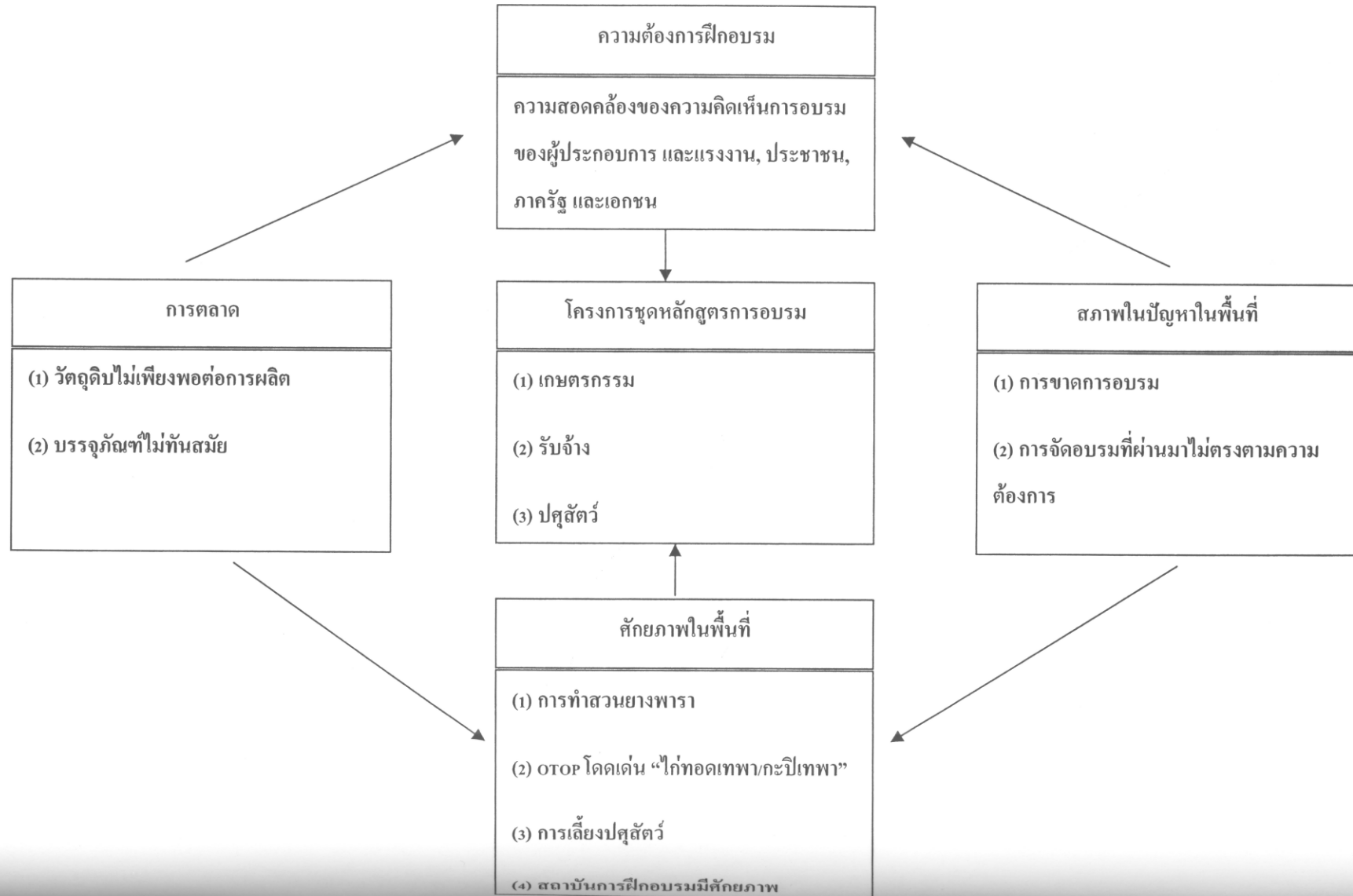
ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลภาคผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจบริการ และจบปริญญาตรี มีอาชีพเสริมจากการทำเกษตร โดยแทบทั้งหมดไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางเทคนิค มีเพียงส่วนน้อยที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมด้านการขายและการตลาด ถึงแม้ว่าองค์กรส่วนใหญ่จะไม่รับคนเพิ่มในช่วงนี้ก็ตาม แต่องค์กรยังมีความต้องการให้มีการพัฒนาทักษะเพิ่มเติมให้กับแรงงาน ในหลักสูตรเฉพาะทาง รวมทั้งยังเห็นว่าแรงงานในพื้นที่ที่มีการเลือกงาน อีกทั้งสาขาที่เรียนจบมาก็ไม่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเมื่อพิจารณาในด้านแรงงานของสถานประกอบการพบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่ยังคงมีคุณภาพไม่ดี รวมทั้งต้นทุนสูง และมีปัญหาทางด้านการโฆษณา / ประชาสัมพันธ์

สำหรับผู้ให้ข้อมูลภาคเอกชน เห็นว่าผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นในพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาได้แก่ ไข่ทอดเทพา และกะปิเทพา แต่ในแง่การผลิตกลับพบว่ามีปัญหา และอุปสรรคกล่าวคือ วัตถุดิบในการผลิตไม่เพียงพอและมีราคาสูง ขาดการส่งเสริมโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ อีกทั้งยังได้ให้ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการพัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็นไปตามที่ตลาดต้องการ ควรขยายตลาดทั้งในพื้นที่ นอกพื้นที่ และต่างประเทศ รวมทั้งการเร่งส่งเสริมการฝึกอบรมรูปแบบผลิตภัณฑ์ ให้มีความทันสมัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ส่วนภาครัฐซึ่งมีบทบาทในการให้ความรู้ พัฒนาทักษะ ศักยภาพ สนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ และเครื่องจักร เห็นว่าศักยภาพในด้านผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นคือ กะปิ ส่วนปัญหาที่พบคือ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตยังมีความไม่แน่นอน บางครั้งผลิตได้จำกัด ราคาผลิตภัณฑ์สูงเกิน ตลาดและช่องทางมีน้อย ไม่ทั่วถึง ดังนั้นควรเพิ่มทักษะ ความรู้ และความเชี่ยวชาญ ให้มีความหลากหลายกว่านี้ รวมทั้งตลาดต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แปลกใหม่

เห็นได้ว่าศักยภาพในพื้นที่จังหวัดสงขลาประกอบด้วยการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก มีผลิตภัณฑ์ OTOP ที่โดดเด่น ได้แก่ ไข่ทอดเทพา และกะปิเทพา รวมทั้งการปลูสดัวที่เข้มแข็ง ซึ่งได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐมาโดยตลอด และสถาบันฝึกอบรมมีศักยภาพ ในเมื่อพิจารณาในด้านปัญหาการตลาด ได้แก่ วัตถุดิบไม่เพียงพอต่อการผลิต และบรรจุภัณฑ์ไม่ทันสมัย ส่วนปัญหาในพื้นที่ ได้แก่ การขาดการอบรม การอบรมที่ไม่ตรงกับความต้องการ รวมทั้งแรงงานเลิกงานทำ นำไปสู่ความต้องการพัฒนาทักษะทางอาชีพของผู้ประกอบการและแรงงาน รวมทั้งประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของตัวแทนจากภาครัฐ และภาคเอกชน ดังนั้นโครงการชุดหลักสูตรการอบรมจึงถูกกำหนดขึ้นภายใต้บริบทของสภาพพื้นที่ ประกอบด้วย เกษตรกรรม การรับจ้าง ปลูสดัว และประมง ซึ่งสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานของจังหวัดสงขลา จากแผนภาพที่ 5.4 ด้านล่าง

แผนภาพที่ 5.4 จังหวัดสงขลา

5.3.2 การจัดหลักสูตรและสถาบันที่จัดฝึกอบรม ที่จะให้ได้รับผลสมฤทธิ์ที่สมบูรณ์ ควรจะได้มีการพิจารณาสถาบันการฝึกอบรม ที่มีศักยภาพ ความถนัด ความพร้อม และตั้งอยู่ในพื้นที่หรือใกล้เคียงกับพื้นที่เป้าหมาย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันที่จัดฝึกอบรมพร้อมรายละเอียดอื่นๆ ดังแสดงในตารางที่ 5.1 ดังนี้

ตารางที่ 5.1 สถาบันที่จัดฝึกอบรม

สถาบันที่จัดฝึกอบรม	หลักสูตรที่สถาบันจัด อบรมแล้วได้รับความนิยม	หลักสูตรที่สถาบันฝึกอบรม ถนัด	ปัญหาที่พบ
มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา	การใช้คอมพิวเตอร์	การใช้คอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ การเพาะ เห็ด การปลูกพืชผักสวนครัว	อาจารย์ ผู้สอนไม่ เพียงพอ
วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี			
วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี	การทำดอกไม้จากเศษ วัสดุ การทำเครื่องประดับ		
วิทยาลัยอาชีวปัตตานี	การออกแบบคอมพิวเตอร์ กราฟฟิก การเขียน ภาพเหมือน		
วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก			
วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี			
วิทยาลัยประมงปัตตานี	การปลูกผักสวนครัว การ เลี้ยงสัตว์		
วิทยาลัยการอาชีพเบตง	การทำขนมอบ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ ช่างอิเล็กทรอนิกส์	ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่าง อิเล็กทรอนิกส์ บัญชี คอมพิวเตอร์ การทำขนม	
วิทยาลัยการอาชีพเบตง	การทำขนมอบ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ ช่างอิเล็กทรอนิกส์	ช่างยนต์ ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ บัญชี คอมพิวเตอร์ การทำอาหาร	
กระทรวงแรงงาน	ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ตัดเย็บ เสื้อผ้า ช่างยนต์ การทำ ขนม ช่างก่อสร้าง ช่าง ไฟฟ้า	ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ตัดเย็บ เสื้อผ้า การทำขนม ช่างยนต์ ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า	

ตารางที่ 5.1 สถาบันที่จัดฝึกอบรม (ต่อ)

สถาบันที่จัดฝึกอบรม	หลักสูตรที่สถาบันจัด อบรมแล้วได้รับความนิยม	หลักสูตรที่สถาบันฝึกอบรม ถนัด	ปัญหาที่พบ
ศูนย์ฝึกและพัฒนาฝีมือ แรงงานยะลา	คอมพิวเตอร์ ช่างยนต์	ช่างยนต์ การบัญชี	
วิทยาลัยเทคนิคยะลา	บัญชี	คอมพิวเตอร์	
วิทยาลัยเทคนิคยะลา	ช่างยนต์ ช่างคอมพิวเตอร์	ช่างยนต์ ช่างคอมพิวเตอร์	อาจารย์ไม่พอ
	ช่างไฟฟ้า	ช่างไฟฟ้า	
วิทยาลัยเทคนิคยะลา	ช่างยนต์ ช่างคอมพิวเตอร์	ช่างยนต์ ช่างคอมพิวเตอร์	อาจารย์ไม่พอ
	ช่างไฟฟ้า	ช่างไฟฟ้า	นักเรียนไม่ ตรงเวลา
วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา	การทำผ้าบาติก การ ประดิษฐ์ดอกไม้	การประดิษฐ์ดอกไม้	อาจารย์ไม่พอ
	คอมพิวเตอร์ การบัญชี	คอมพิวเตอร์ การบัญชี	
	การเงิน การทำขนม การ	การเงิน การทำขนม การขาย	
	ขายการตลาด	การตลาด	
	ภาษาต่างประเทศ		
วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา	ช่างยนต์ คอมพิวเตอร์ ช่าง	ช่างยนต์ คอมพิวเตอร์ ช่าง	
	เสริมสวย ช่างไฟฟ้า การ	เสริมสวย ช่างไฟฟ้า การ	
	ทำอาหาร การติดตั้งเครื่อง	ทำอาหารขนมต่าง ๆ	
	เสียง		
วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา2	ติดตั้งเครื่องเสียง เสริม	ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ช่าง	
	สวย ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์	คอมพิวเตอร์ การทำอาหาร	
	ช่างคอมพิวเตอร์ การ	และขนม ช่างเสริมสวย	
	ทำอาหารและขนม		
วิทยาลัยชุมชนยะลา	การทำผ้าบาติก การ	การทำผ้าบาติก การทำอาหาร	
	ทำอาหารและขนม การตัด	และขนม การตัดเย็บเสื้อผ้า	
	เย็บเสื้อผ้า การเพาะเห็ด	การเพาะเห็ด เทคโนโลยีสาร	
	เทคโนโลยีสารสนเทศ	สนเทศ	
วิทยาลัยชุมชนยะลา2	ช่างคอมพิวเตอร์	การร้อยลูกปัดคริสตัล การ	อาจารย์ไม่พอ
	ภาษาต่างประเทศ	ประดิษฐ์ดอกไม้ การเพาะเห็ด	
		ภาษาต่างประเทศ ช่าง	
		คอมพิวเตอร์	

ตารางที่ 5.1 สถาบันที่จัดฝึกอบรม (ต่อ)

สถาบันที่จัดฝึกอบรม	หลักสูตรที่สถาบันจัด อบรมแล้วได้รับความนิยม	หลักสูตรที่สถาบันฝึกอบรม ถนัด	ปัญหาที่พบ
ศูนย์ฝึกและพัฒนาฝีมือแรงงาน ยะลา	ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างตัด เย็บเสื้อผ้า ช่างยนต์ การ ทำอาหารและขนม ช่าง ก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า ช่าง ติดตั้งเคร	ช่างอิเล็กทรอนิกส์ การ ทำอาหารและขนม ช่างยนต์ ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า	โรงเรียนไกล แหล่งชุมชน
ศูนย์ฝึกและพัฒนาฝีมือ แรงงานยะลา	ช่างคอมพิวเตอร์ ช่างยนต์ บัญชี	ช่างยนต์ การบัญชี คอมพิวเตอร์	ผู้เรียนน้อย กลุ่มเป้าหมาย มีแต่เยาวชน
วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส	การใช้คอมพิวเตอร์ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างเสริมสวย ช่างยนต์		งบประมาณ
โรงเรียนนราธิวาส	การใช้คอมพิวเตอร์ การ เลี้ยงไก่ การตัดเย็บเสื้อผ้า	คอมพิวเตอร์	
โรงเรียนนราธิวาส	การใช้คอมพิวเตอร์ ช่าง ไฟฟ้า การเพาะเห็ด	คอมพิวเตอร์	
วิทยาลัยการอาชีพตากใบ	การใช้คอมพิวเตอร์ ช่าง ยนต์ ช่างไฟฟ้า	ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า	
โรงเรียนเทศบาล3	การประดิษฐ์ดอกไม้		งบประมาณ
สำนักงานคณะกรรมการ อาชีวศึกษา	การร้อยลูกปัดคริสตัล	การใช้คอมพิวเตอร์ การทำผ้า บาติก การตัดเย็บเสื้อผ้า การ ประดิษฐ์ดอกไม้	งบประมาณ ในการซื้อ อุปกรณ์
โรงเรียนบ้านปลักปลา	การทำผ้าบาติก การใช้ คอมพิวเตอร์	การทำผ้าบาติก	สถานที่คับ แคบ
โรงเรียนบ้านปลักปลา	การทำกรอบรูป การทำ น้ำยาอเนกประสงค์ การทำ ขนม การทำของชำร่วย ปัก ผ้าคลุมหมสตริ		สถานที่คับ แคบ

ตารางที่ 5.1 สถาบันที่จัดฝึกอบรม (ต่อ)

สถาบันที่จัดฝึกอบรม	หลักสูตรที่สถาบันจัด อบรมแล้วได้รับความนิยม	หลักสูตรที่สถาบันฝึกอบรม ถนัด	ปัญหาที่พบ
ศูนย์ฝึกและพัฒนาฝีมือ แรงงานยะลา	คอมพิวเตอร์ ช่างยนต์ บัญชี	ช่างยนต์ การบัญชี คอมพิวเตอร์	
วิทยาลัยเทคนิคยะลา	ช่างยนต์ ช่างคอมพิวเตอร์ ช่างไฟฟ้า	ช่างยนต์ ช่างคอมพิวเตอร์ ช่างไฟฟ้า	อาจารย์ไม่พอ
วิทยาลัยเทคนิคยะลา	ช่างยนต์ ช่างคอมพิวเตอร์ ช่างไฟฟ้า	ช่างยนต์ ช่างคอมพิวเตอร์ ช่างไฟฟ้า	อาจารย์ไม่พอ นักเรียนไม่ ตรงเวลา
วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา	การทำผ้าบาติก การ ประดิษฐ์ดอกไม้ คอมพิวเตอร์ การบัญชี การเงิน การทำขนม การ ขายการตลาด ภาษาต่างประเทศ	การประดิษฐ์ดอกไม้ คอมพิวเตอร์ การบัญชี การเงิน การทำขนม การขาย การตลาด	อาจารย์ไม่พอ
วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา	ช่างยนต์ คอมพิวเตอร์ ช่าง เสริมสวย ช่างไฟฟ้า การ ทำอาหาร การติดตั้งเครื่อง เสียง	ช่างยนต์ คอมพิวเตอร์ ช่าง เสริมสวย ช่างไฟฟ้า การ ทำอาหารขนมต่าง ๆ	
วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา2	ติดตั้งเครื่องเสียง เสริม สวย ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ช่างคอมพิวเตอร์ การ ทำอาหารและขนม	ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ช่าง คอมพิวเตอร์ การทำอาหาร และขนม ช่างเสริมสวย	
วิทยาลัยชุมชนยะลา	การทำผ้าบาติก การ ทำอาหารและขนม การตัด เย็บเสื้อผ้า การเพาะเห็ด เทคโนโลยีสารสนเทศ	การทำผ้าบาติก การทำอาหาร และขนม การตัดเย็บเสื้อผ้า การเพาะเห็ด เทคโนโลยีสาร สนเทศ	
วิทยาลัยชุมชนยะลา2	ช่างคอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ	การร้อยลูกปัดคริสตัล การ ประดิษฐ์ดอกไม้ การเพาะเห็ด ภาษาต่างประเทศ ช่าง คอมพิวเตอร์	อาจารย์ไม่พอ

ตารางที่ 5.1 สถาบันที่จัดฝึกอบรม (ต่อ)

สถาบันที่จัดฝึกอบรม	หลักสูตรที่สถาบันจัด อบรมแล้วได้รับความนิยม	หลักสูตรที่สถาบันฝึกอบรม ถนัด	ปัญหาที่พบ
ศูนย์ฝึกและพัฒนาฝีมือแรงงาน ยะลา	ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างตัด เย็บเสื้อผ้า ช่างยนต์ การ ทำอาหารและขนม ช่าง ก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า ช่าง ติดตั้งเคร	ช่างอิเล็กทรอนิกส์ การ ทำอาหารและขนม ช่างยนต์ ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า	โรงเรียนไกล แหล่งชุมชน
ศูนย์ฝึกและพัฒนาฝีมือ แรงงานยะลา	ช่างคอมพิวเตอร์ ช่างยนต์ บัญชี	ช่างยนต์ การบัญชี คอมพิวเตอร์	ผู้เรียนน้อย กลุ่มเป้าหมาย มีแต่เยาวชน งบประมาณ
วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส	การใช้คอมพิวเตอร์ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างเสริมสวย ช่างยนต์		
โรงเรียนนราธิวาส	การใช้คอมพิวเตอร์ การ เลี้ยงไก่ การตัดเย็บเสื้อผ้า	คอมพิวเตอร์	
โรงเรียนนราธิวาส	การใช้คอมพิวเตอร์ ช่าง ไฟฟ้า การเพาะเห็ด	คอมพิวเตอร์	
วิทยาลัยการอาชีพตากใบ	การใช้คอมพิวเตอร์ ช่าง ยนต์ ช่างไฟฟ้า	ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า	
โรงเรียนเทศบาล3 สำนักงานคณะกรรมการ อาชีวศึกษา	การประดิษฐ์ดอกไม้ การร้อยลูกปัดคริสตัล	การใช้คอมพิวเตอร์ การทำผ้า บาติก การตัดเย็บเสื้อผ้า การ ประดิษฐ์ดอกไม้	งบประมาณ งบประมาณ ในการซื้อ อุปกรณ์
โรงเรียนบ้านปลักปลา	การทำผ้าบาติก การใช้ คอมพิวเตอร์	การทำผ้าบาติก	สถานที่คับ แคบ
โรงเรียนบ้านปลักปลา สำนักงานแรงงานจังหวัด นราธิวาส	การทำกรอบรูป การทำ น้ำยาอเนกประสงค์ การทำ ขนม การทำของชำร่วย ปัก ผ้าคลุมผมสตรี		สถานที่คับ แคบ

ตารางที่ 5.1 สถาบันที่จัดฝึกอบรม (ต่อ)

สถาบันที่จัดฝึกอบรม	หลักสูตรที่สถาบันจัด อบรมแล้วได้รับความนิยม	หลักสูตรที่สถาบันฝึกอบรม ถนัด	ปัญหาที่พบ
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์			
วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส	การทำผ้าบาติก	การทำผ้าบาติก	งบประมาณ
โรงเรียนบ้านปลักปลา	การใช้คอมพิวเตอร์		งบประมาณ บุคลากรไม่มี ความสามารถ
โรงเรียนบือราเป๊ะ	การประดิษฐ์ดอกไม้		งบประมาณ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	การประดิษฐ์ดอกไม้	การประดิษฐ์ดอกไม้ การใช้คอมพิวเตอร์ การทำผ้าบาติก ตัดเย็บเสื้อผ้า	งบประมาณ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	การประดิษฐ์ดอกไม้	การประดิษฐ์ดอกไม้ การใช้คอมพิวเตอร์ การทำผ้าบาติก ตัดเย็บเสื้อผ้า	งบประมาณ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	การประดิษฐ์ดอกไม้	การประดิษฐ์ดอกไม้ การร้อยลูกปัด การใช้คอมพิวเตอร์ การทำผ้าบาติก	งบประมาณ ในการซื้อ อุปกรณ์
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	การทำผ้าบาติก	การประดิษฐ์ดอกไม้ การใช้คอมพิวเตอร์ การทำผ้าบาติก ตัดเย็บเสื้อผ้า	ฝนตกไม่ สะดวกใน การทำผ้าบา ติก งบมีจำกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	การประดิษฐ์ดอกไม้	การประดิษฐ์ดอกไม้ การใช้คอมพิวเตอร์ การทำผ้าบาติก ตัดเย็บเสื้อผ้า	งบประมาณ ในการซื้อ อุปกรณ์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิชัย	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	
วิทยาลัยการอาชีพหลวง ประธานราษฎร์นิกร	การทำอาหารและขนม ช่าง เสริมสวย ช่างไฟฟ้า ช่าง ยนต์ ช่างอิเล็กทรอนิกส์	การทำอาหาร ช่างเสริมสวย ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ช่าง อิเล็กทรอนิกส์	

ตารางที่ 5.1 สถาบันที่จัดฝึกอบรม (ต่อ)

สถาบันที่จัดฝึกอบรม	หลักสูตรที่สถาบันจัด อบรมแล้วได้รับความนิยม	หลักสูตรที่สถาบันฝึกอบรม ถนัด	ปัญหาที่พบ
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน	การทำอาหารและขนม ช่างไฟฟ้า ช่างตัดเย็บ เสื้อผ้า ช่างทำเครื่องเงิน	ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่าง คอมพิวเตอร์ ช่างก่อสร้าง ช่างเชื่อม ช่างกลโรงงาน	
วิทยาลัยการอาชีพหลวง ประธานราษฎร์นิกร	การทำขนม ช่างเสริมสวย	ช่างเสริมสวย ช่างไฟฟ้า	
ศูนย์ กศน. อำเภอสะบ้าย้อย	การประดิษฐ์ของชำร่วย การร้อยลูกปัด การทำ ขนม	การทำผ้าบาติก การทำ ดอกไม้จัน การทำขนม ขนม	วัสดุอุปกรณ์ ไม่เพียงพอ เวลาเรียนไม่ ตรงกัน
ศูนย์ กศน. อำเภอนาทวี	การใช้คอมพิวเตอร์ การ ทำขนม	การใช้คอมพิวเตอร์ การทำ ขนม การทำขนม	
ศูนย์ กศน. อำเภอเทพา	การปลูกผักสวนครัว การ เลี้ยงปลา การสาน กระเปาะพลาสติก การทำ ขนม	การทำขนม การทำผ้าบาติก การทำให้ขนม การ ประดิษฐ์ดอกไม้ดินไทย	กลุ่มเป้าหมาย มีเวลาว่างไม่ ตรงกัน ทำ การเรียนไม่ ต่อเนื่อง
ศูนย์ กศน. อำเภอจะนะ	การใช้คอมพิวเตอร์ การ ทำขนม		กลุ่มเป้าหมาย มีเวลาว่างไม่ ตรงกัน ทำ การเรียนไม่ ต่อเนื่อง

5.3.3 สถาบันที่รับเลือกให้เป็นผู้รับผิดชอบการฝึกอบรม ควรจะพิจารณาหลักสูตรอย่างรอบคอบ

โดยควรให้ความสำคัญกับ เนื้อหา ช่วงเวลา ระยะเวลาของการฝึกอบรม และสถานที่ ให้มีความสอดคล้อง
กับความต้องการของประชาชนแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ จากผลการศึกษาพบว่า ในทุกจังหวัดที่ศึกษา จะมี ช่วงเวลา
ที่ต้องการฝึกอบรมคล้ายคลึงกัน คือ เดือนเมษายน ส่วนระยะเวลาจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่
ส่วนสถานที่ฝึกอบรม ทุกจังหวัดต้องการให้จัดในจังหวัดของตนเอง

5.3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับจังหวัดนครราชสีมา

5.3.4.1 ข้อเสนอแนะด้านแรงงาน

1) ควรมีหลักสูตรเชิงจิตวิทยาที่จะช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมให้มุ่งสู่การศึกษาทางด้านวิชาชีพและอาชีวศึกษาเพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการแรงงานในพื้นที่ซึ่งพบว่าต้องการสายอาชีพมากกว่าสายสามัญทั้งนี้จะสามารถยกระดับรายได้ของประชาชนในพื้นที่ซึ่งจะนำไปสู่การจ้างงานและลดปัญหาการว่างงาน ความยากจน

2) แรงงานในจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม ดังนั้นผู้ประกอบการควรยอมรับและเข้าใจในการปฏิบัติศาสนกิจตลอดจนประเพณีวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อโปรดโอกาสให้ชาวมุสลิมได้รับการว่าจ้างซึ่งจะช่วยขจัดปัญหาความยากจนได้ในขณะเดียวกันเพื่อไม่ให้แรงงานชาวมุสลิมเป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการทำงานควรมีข้อตกลงเงื่อนไขการทำงานร่วมกันเพื่อลดปัญหาและอุปสรรคต่อการทำงานร่วมกันได้

3) รัฐบาลควรมีนโยบายส่งเสริมและสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนในพื้นที่ โดยกำหนดนโยบายให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนเช่น สิทธิพิเศษทางด้านภาษี จัดหาเงินทุนต้นทุนต่ำ ตั้งหน่วยงานภาครัฐให้เข้ามาช่วยในการหาตลาดเพื่อรองรับสินค้าที่ผลิตได้ในท้องถิ่น

4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของสตรีพร้อมกับจัดอบรมในหลักสูตรที่สอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่มซึ่งจะนำไปสู่การสร้างอาชีพสำหรับสตรีที่เป็นสมาชิกในกลุ่ม และยังช่วยให้สามารถเพื่อทำงานอยู่กับบ้านได้ไม่ต้องทำงานนอกพื้นที่

5) จากงานวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ผู้หญิงจะเป็นผู้ทำอาชีพเสริม ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างรายได้เพิ่มเติมให้แรงงานผู้ชายได้มีโอกาทำอาชีพเสริมเพิ่มขึ้นโดยมุ่งเน้นส่งเสริมอาชีพเสริมที่อยู่ในความสนใจของแรงงานชาย เช่น การเพาะพันธุ์นก การกรงนก หรือการทำอาหารนกเพื่อจำหน่าย และเพื่อให้แรงงานชายประกอบอาชีพเสริมอย่างยั่งยืนควรจัดอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อสอดคล้องกับการจัดหลักสูตร

5.3.4.2 ข้อเสนอแนะด้านตลาด

1) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรเป็นสื่อกลางในการหาตลาดทั้งในและต่างประเทศเพื่อรองรับสินค้าที่ผลิตได้จากท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้า OTOP และผลผลิตทางเกษตร

2) ภาครัฐควรมีนโยบายชัดเจนและต่อเนื่องในการประกันสินค้าทางการเกษตรเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่เกษตรกรรวมถึงผู้ประกอบการที่จะสามารถว่าจ้างแรงงานได้อย่างต่อเนื่องเช่นกัน

3) หน่วยงานภาครัฐ (สถาบันการศึกษา) และหน่วยงานภาคเอกชนควรร่วมมือกันในการส่งเสริมให้เกิดการวิจัยเพื่อค้นหานวัตกรรมใหม่ๆ เช่น การประดิษฐ์อุปกรณ์เครื่องมือทางการเกษตรรวมถึงการ

แปรรูปสินค้าทางการเกษตรทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรตลอดจนลดความเสียหายจาก
กรณีที่ผลผลิตทางการเกษตรล้นตลาด

5.3.4.3 ข้อเสนอแนะด้านผลิตภัณฑ์

- 1) ควรจะมีการอบรมด้านความรู้ให้แก่เกษตรกรในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- 2) ควรมีการออกแบบการบรรจุภัณฑ์ของสินค้าต่างๆ ให้มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของ

ท้องถิ่น โดยเน้นการใช้วัสดุท้องถิ่น

- 3) ควรมีการยกระดับงานหัตถกรรม ของท้องถิ่นให้มีความทันสมัย ให้มีลวดลายหลากหลายแต่

ยังคงไว้ซึ่งความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ตลอดจนเน้นการผลิตให้เป็นมาตรฐานเพื่อเป็นการสร้างการยอมรับ
จากผู้บริโภคทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

- 4) ในส่วนของจังหวัดนราธิวาสกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น ในประเด็นที่เกี่ยวกับผลผลิต

ทางการเกษตรล้นตลาด เช่น ลองกอง ดังนั้นควรมีหลักสูตรเกี่ยวกับการถนอมหรือการแปรรูปผลผลิตทาง
การเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์อื่น และควรเชื่อมโยงกับหลักสูตรด้านการตลาด และส่งเสริมความรู้ทางการ
ออกแบบบรรจุภัณฑ์ การหีบห่อ เพราะชาวบ้านขาดความรู้ในด้านการจัดการโดยรวม นอกจากนี้ควรมี
หลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะฝีมือ เพราะนราธิวาสยังมีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นคือ ข้าวเกรียบปลา ฝ้ายลุม
ผม ฝ้ายบาติก ใบไม้สีทอง เรือกอและกลุ่มตัวอย่างยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ควรมีการจัดฝึกอบรมที่
ต่อเนื่องไม่ได้อบรมแล้วก็จบไป ควรมีการติดตามและประเมินผลถึงประโยชน์ที่ชาวบ้านต้องการอย่าง
แท้จริงและควรแตกต่างจากโครงการที่ผ่าน ๆ มา ซึ่งเจ้าของโครงการต้องแสวงหาข้อมูลที่แท้จริง ว่า
ชาวบ้านต้องการอะไร

5.3.4.4 ข้อเสนอแนะด้านการศึกษา

- 1) จัดการอบรมหลักสูตรการจัดการให้ความรู้ในแง่การจัดการที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของการ

ผลิตได้แก่ การพัฒนาตลาด, การพัฒนาผลิตภัณฑ์เดิม เช่น การแปรรูปลองกองที่ล้นตลาด หลักสูตรงาน
ประดิษฐ์ ของที่ระลึกระดับฝีมือ วิชาชีพ ตลอดจนหลักสูตรการจัดการเบื้องต้น โดยทำต่อเนื่องครบวงจร
ในขณะที่หลักสูตรเพื่ออุตสาหกรรมบริการได้แก่ หลักสูตรภาษาอังกฤษ หลักสูตรเพิ่มทักษะด้านการบริการ
หลักสูตรเกี่ยวกับเทคโนโลยี สำหรับหลักสูตรเพื่อผลิตภัณฑ์ OTOP ควรเป็นหลักสูตรการออกแบบ
ประดิษฐ์ สร้างเอกลักษณ์ หลักสูตรประยุกต์จาก OTOP ที่มีอยู่แล้ว

- 2) ส่งเสริมการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาแก่เยาวชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และควรมี

การเพิ่มหลักสูตรเสริมอาชีพให้แก่เยาวชนศึกษาในโรงเรียนปอเนาะด้วย

3) จากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้ภาครัฐได้มุ่งเป้าการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในพื้นที่ให้ดีขึ้น โดยการจัดโครงการฝึกอบรมอาชีพต่างๆ มากมาย แต่ขาดการติดตามและประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการ ส่งผลให้ขาดข้อมูลทางด้านชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมภายหลังจากการเข้ารับการอบรม ซึ่งไม่ได้ช่วยให้สภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้นในระยะยาวและงบประมาณให้มากเกินไปจนชาวบ้านร้อบอย่างเดียว จึงควรเพิ่มการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

4) นโยบายที่จำเป็นจากภาครัฐคือควรมีการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ให้ดีขึ้นมากกว่าการได้รับสิ่งใหม่ๆ ตามกระแสภายนอก ยกตัวอย่างเช่น การอนุรักษ์และพัฒนาพันธุ์ลูกกอก การจัดหาช่องทาง การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ที่เหมาะสม เป็นต้น

5.3.5 ข้อเสนอแนะสำหรับจังหวัดยะลา

5.3.5.1 ข้อเสนอแนะด้านแรงงาน

- 1) ส่งเสริมการมีอาชีพ การมีรายได้ภายในครัวเรือน โดยเน้นการสร้างรายได้ให้เข้าสู่ครัวเรือนมากขึ้น และกระตุ้นให้คนในจังหวัดขยัน อดทน กระตือรือร้นในการประกอบอาชีพ
- 2) ส่งเสริมการมีอาชีพ การมีรายได้ให้เข้าไปในทิศทางของรัฐ
- 3) ปรับปรุงค่าจ้างแรงงานให้สอดคล้องกับความจำเป็นรวมถึงปรับปรุงและเพิ่มเติมสวัสดิการแรงงานเพื่อส่งเสริมให้แรงงานทำงานในพื้นที่ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการว่างงานและเลิกงานได้
- 4) ส่งเสริมและสร้างความเข้าใจด้านวัฒนธรรม ชีวิต ประเพณี กิจกรรมทางศาสนา ระหว่างแรงงานและผู้ประกอบการเพื่อลดปัญหาข้อขัดแย้งและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจและสันติ

5.3.5.2 ข้อเสนอแนะด้านตลาด

- 1) ควรเพิ่มและขยายช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัยโดยอาศัยเทคโนโลยี ทั้งนี้เพื่อช่วยในการขยายฐานลูกค้าและนำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดได้กว้างขวางมากขึ้น
- 2) ควรจัดฝึกอบรมการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้กับผู้ประกอบการ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำความรู้ไปใช้ในการสร้างความแตกต่างสินค้ารวมถึงรูปแบบที่ทันสมัยซึ่งจะนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าตลอดจนเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน
- 3) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนรวมถึงผู้ประกอบการควรร่วมมือการวางแผนเชิงกลยุทธ์สำหรับการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของจังหวัดให้ได้รับความสนใจทั้งในระดับตลาด

ในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้แผนงานดังกล่าวจะต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณจากภาครัฐอย่างจริงจัง

5.3.5.3 ข้อเสนอแนะด้านผลิตภัณฑ์

1) ผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นที่สุดของจังหวัดยะลาซึ่งเป็นสินค้าที่มีศักยภาพสามารถยกระดับให้เป็นสินค้าที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนำไปสู่การยอมรับของตลาดแต่ในข้อเท็จจริงพบว่าการผลิตกรีชเพื่อจำหน่ายมีแนวโน้มลดลง ซึ่งมีสาเหตุมาจากขาดแคลนแรงงานฝีมือที่จะผลิตกรีช ดังนั้นจึงควรจัดหลักสูตรให้ความรู้ทักษะเฉพาะสำหรับผลิตกรีชสำหรับแรงงานในพื้นที่เพื่อเพิ่มจำนวนผลิตภัณฑ์นี้ให้มากขึ้นซึ่งจะทำให้เกิดการจ้างงานและลดปัญหาการว่างงาน

2) หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งระดับ ตำบล อำเภอและจังหวัดควรมีบทบาทในการส่งเสริมการผลิตสินค้าให้มีมาตรฐานโดยใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น การประกวดผลิตภัณฑ์ดีเด่น การประกาศเกียรติคุณผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐาน เป็นต้น โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ ต้องการให้ผลิตภัณฑ์ดีเด่นเหล่านี้สามารถจะแสดงความเป็น “ของดีเมืองยะลา” ได้

5.3.5.4 ข้อเสนอแนะด้านการศึกษา

1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ มีการศึกษาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประกาศนียบัตรวิชาชีพและอนุปริญญา

2) ส่งเสริมจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้เรียนรู้โดยมุ่งเน้นทางด้านมุสลิมให้มากขึ้นเพื่อรองรับนักเรียนที่จบมาจากโรงเรียนปอเนาะ

3) ยกระดับคุณภาพของสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อสร้างการยอมรับจากชุมชนให้ส่งบุตรหลานของตนเข้ามาศึกษาโดยไม่จำเป็นต้องออกไปศึกษาต่อในพื้นที่อื่น ๆ

4) จากการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเสริม คือ การทำอาหารและขนมต่างๆ ดังนั้นสถาบันในพื้นที่จึงควรจัดหลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้องในอาชีพเสริมของประชาชน

5.3.6 ข้อเสนอแนะสำหรับจังหวัดปัตตานี

5.3.6.1 ข้อเสนอแนะด้านแรงงาน

1) ควรมีหลักสูตรเชิงจิตวิทยาที่จะช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมให้มุ่งสู่การศึกษาทางด้านวิชาชีพและอาชีวศึกษาเพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการแรงงานในพื้นที่ซึ่งพบว่าต้องการสายอาชีพมากกว่าสายสามัญทั้งนี้จะสามารถยกระดับรายได้ของประชาชนในพื้นที่ซึ่งจะนำไปสู่การจ้างงานและลดปัญหาการว่างงาน ความยากจน

2) เนื่องจากผลงานวิจัยพบว่า จังหวัดปัตตานีมีความโดดเด่นในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล จึงควรส่งเสริมการลงทุนในด้านดังกล่าวให้มากขึ้น นอกจากนี้รัฐควรมีการส่งเสริมการส่งออกในระดับนานาชาติ เพื่อผลในการจ้างงานโดยตรงในพื้นที่ และเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า

3) รัฐควรส่งเสริมและจัดหลักสูตรทั้งระยะสั้น และระยะยาวให้ผู้ประกอบการมีความรู้เกี่ยวกับเงื่อนไข กฎระเบียบตลอดจนกระบวนการผลิต ที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามเพื่อรองรับการผลิตสินค้าฮาลาล ทั้งนี้ เพื่อยกระดับสินค้าให้เป็นที่ยอมรับจากตลาดของประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าและฐานลูกค้าให้กว้างขวางมากขึ้น นำไปสู่การจ้างงาน แรงงานในพื้นที่เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่เกิดจากการโยกย้ายไปทำงานในต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย ต่อไป

4) หลักสูตรที่จัดอบรมในพื้นที่จังหวัดปัตตานีควรเป็นหลักสูตรในการส่งเสริมอาชีพที่เป็น การต่อยอดความคิดหรืออาชีพเดิมที่ชาวบ้านประกอบอยู่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้สูงขึ้น

5.3.6.2 ข้อเสนอแนะด้านตลาด

1) ด้วยสภาพภูมิประเทศของจังหวัดปัตตานีซึ่งอยู่ติดทะเลอ่าวไทย อาชีพประมงจึงเป็นอาชีพหลักของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งโดยสภาพภูมิอากาศจึงไม่สามารถทำประมงได้ตลอดทั้งปี ดังนั้นจึงควรอบรมความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมให้กับประชาชนเพื่อเสริมสร้างรายได้เพิ่มขึ้นและเป็นรายได้ที่มั่นคงต่อเนื่อง

2) ด้วยสภาพภูมิประเทศที่ติดกับทะเล ทำให้สภาพพื้นดินไม่สามารถทำการเกษตร ส่งผลให้ไม่มีสินค้าแปรรูปจากผลิตผลทางการเกษตร ดังนั้นจึงควรมีการจัดหาวัตถุดิบทางการเกษตรจากภายนอกพื้นที่เข้ามาให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อสร้างอาชีพ

5.3.6.3 ข้อเสนอแนะด้านผลิตภัณฑ์

1) งานปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งระดับ ตำบล อำเภอและจังหวัด ควรมีบทบาทในการส่งเสริมการผลิตสินค้าให้มีมาตรฐาน โดยใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น การประกวดผลิตภัณฑ์ดีเด่น การประกาศเกียรติคุณผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐาน เป็นต้น โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ ต้องการให้ผลิตภัณฑ์ดีเด่นเหล่านี้สามารถจะแสดงความเป็น “ของดีเมืองปัตตานี”

2) ควรส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น และสร้างอัตลักษณ์ของสินค้าและป้องกันการเลียนแบบและสามารถใช้เป็นจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ในการแข่งขันได้

3) หน่วยงานภาครัฐควรเพิ่มบทบาทในการส่งเสริมการรวมกลุ่มของประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม เช่น ให้เงินสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม จัดหาตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม จัดการอบรมความรู้

ในการประกอบอาชีพให้กับสมาชิกของกลุ่ม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาการว่างงาน และส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้อย่างถาวรและยั่งยืน

5.3.6.4 ข้อเสนอแนะด้านการศึกษา

1) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการตรวจสอบมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนปอเนาะเพื่อทำให้นักเรียนที่จบจากโรงเรียนปอเนาะมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบการ

2) จากการศึกษาพบว่าอุปสงค์ด้านแรงงานที่มาจากผู้ประกอบการมีความต้องการแรงงานที่มีความถนัดทางด้านช่างดังนั้นสถาบันในพื้นที่ในฐานะอุปทานจึงควรจัดอบรมในหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ ทั้งนี้ควรเจาะจงกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมที่ต้องการจะประกอบอาชีพรับจ้าง

3) จากการศึกษาพบว่าประชาชนต้องการที่อบรมอาชีพเสริมเกี่ยวกับการทำอาหารและขนมต่าง ๆ ดังนั้นสถาบันในพื้นที่จึงควรจัดอบรมในหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ควรเจาะจงกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมที่ต้องการจะประกอบอาชีพอิสระ

4) จากการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเสริม คือ ทำการเกษตร ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการส่วนใหญ่ก็มีแหล่งรายได้อื่น ๆ จากการทำเกษตรเช่นเดียวกัน ดังนั้นสถาบันในพื้นที่จึงควรจัดหลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้องในอาชีพเสริมของประชาชนและผู้ประกอบการ

5.3.7 ข้อเสนอแนะสำหรับจังหวัดสงขลา

5.3.7.1 ข้อเสนอแนะด้านแรงงาน

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของสตรีพร้อมกับจัดอบรมในหลักสูตรที่สอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่มซึ่งจะนำไปสู่การสร้างอาชีพสำหรับสตรีที่เป็นสมาชิกในกลุ่ม และยังช่วยให้สามารถเพื่อทำงานอยู่กับบ้านได้ไม่ต้องทำงานนอกพื้นที่

2) รัฐบาลควรมีนโยบายส่งเสริมและสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนในพื้นที่ โดยกำหนดนโยบายให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนเช่น สิทธิพิเศษทางด้านภาษี จัดหาเงินทุนต้นทุนต่ำ ดึงหน่วยงานภาครัฐให้เข้ามาช่วยในการหาตลาดเพื่อรองรับสินค้าที่ผลิตได้ในท้องถิ่น เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเพิ่มการจ้างแรงงาน ลดการว่างงานและป้องกันการเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้าน

3) จากการศึกษาพบว่าสาเหตุที่แรงงานบางพื้นที่ไม่สามารถออกไปทำงานได้ตามปกติเนื่องจากปัญหาความไม่สงบ ดังนั้นภาครัฐต้องดูแลความสงบให้เกิดขึ้นเพื่อสร้างความมั่นใจและความรู้สึกปลอดภัยในการประกอบอาชีพของแรงงาน

4) ควรจัดหลักสูตรเกี่ยวกับการเกษตรและปศุสัตว์ เช่น การเพาะเห็ด การเลี้ยงแพะ เลี้ยงไก่ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเสริมในระหว่างที่ว่างเว้นจากการกรีดยาง ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มรายได้และลดปัญหาความยากจน

5.3.7.2 ข้อเสนอแนะด้านตลาด

- 1) สนับสนุนการให้เลี้ยงสัตว์ที่นิยมบริโภคของตลาด เช่น แพะ แกะ เป็นต้น โดยอาจส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ ทั้งนี้ใช้เป็นอำนาจในการต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง
- 2) เนื่องจาก 4 อำเภอในจังหวัดสงขลามิทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้กับอำเภอหาดใหญ่ซึ่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ดังนั้นจึงเป็นโอกาสของแรงงานในพื้นที่ที่จะสามารถเข้ามาทำงานทางด้านบริการในอำเภอหาดใหญ่ได้ จึงควรจัดหลักสูตรอาชีพเสริมที่เกี่ยวกับงานบริการให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น นวดแผนโบราณ แม่บ้านในธุรกิจโรงแรมและพนักงานเสิร์ฟ เป็นต้น
- 3) ควรใช้ศักยภาพของบัณฑิตอาสาในพื้นที่กระตุ้นผู้ว่างงานให้เกิดความต้องการฝึกอบรมอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้และลดปัญหาการว่างงาน

5.3.7.3 ข้อเสนอแนะด้านผลิตภัณฑ์

- 1) ควรจัดหลักสูตรอบรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างความแตกต่างของสินค้าแต่ละพื้นที่โดยเฉพาะสินค้า OTOP เพื่อให้สามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์ OTOP จากพื้นที่อื่น ๆ ได้
- 2) หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นควรสร้างความโดดเด่นในด้านต่างๆของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ เช่น ความสะดวกของการเดินทาง ความปลอดภัย การจัดระเบียบของผู้ค้า การดูแลและอนุรักษ์ให้สถานท่องเที่ยวยังคงความเป็นธรรมชาติ เป็นต้น
- 3) ควรนำเสนอรูปแบบของการนำเสนอท่องเที่ยวที่เน้นการรักษาสิ่งแวดล้อมและไม่กระทบกับวิถีชีวิตอันดีงามในสังคม
- 4) ควรอบรมความรู้ทางการท่องเที่ยวให้กับชุมชนในท้องถิ่นเช่น หลักสูตรมัคคุเทศก์ ร้านขายของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พัก เป็นต้น ทั้งนี้ให้คำนึงถึงการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม

5.3.7.4 ข้อเสนอแนะด้านการศึกษา

- 1) เนื่องจาก 4 อำเภอในจังหวัดสงขลามิลักษณะพื้นที่เป็นเขตเมือง ดังนั้นหลักสูตรที่จะใช้ในการฝึกอบรมควรพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นองค์ประกอบในการฝึกอบรมเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางมาในสถานที่ที่จัดฝึกอบรม ทำให้สามารถเพิ่มจำนวนของผู้รับการฝึกอบรมโดยประหยัดงบประมาณ

2) หลักสูตรควรมีความหลากหลายแต่ต้องสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมอาจจะสอดแทรกความรู้ทางศาสนาเข้าไปในหลักสูตร

3) หลักสูตรที่ใช้ในการฝึกอบรมควรมีความเชื่อมโยงความต้องการของผู้ประกอบการโดย การทำความร่วมมือกับผู้ประกอบการในการรับแรงงานที่จบการอบรมจากหลักสูตรนั้น ๆ เป็นกรณีพิเศษ

4) โดยสภาพพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาประกอบอาชีพหลักคือ ทำสวนยางพาราซึ่งจะ ใช้เวลาเฉพาะช่วงเช้าของแต่ละวันดังนั้นควรจัดฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับการใช้เวลาในช่วงวันที่เหลือเพื่อ เป็นการสร้างรายได้เพิ่มขึ้น เช่น เกษตรกรรม

5.3.8 สรุปข้อเสนอแนะในแต่ละด้านโดยแยกเป็นรายจังหวัด

การวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัด ชายแดนใต้และ 4 อำเภอ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วยวัตถุประสงค์จำนวน 5 ข้อ โดยได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งมีความครอบคลุมในประเด็นต่างๆ คือ ด้านแรงงาน ด้านการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการศึกษา ความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และอุปทานด้านแรงงาน ตลาดและผลิตภัณฑ์ ความต้องการการฝึกอบรมใน หลักสูตรต่างๆ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ ดังนั้นเพื่อให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับด้านแรงงาน ด้านการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ และ ด้านการศึกษา ไปใช้ได้เหมาะสม ผู้วิจัยจึงได้สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมในแต่ละด้านโดย แยกรายจังหวัด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.2 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านแรงงานแยกรายจังหวัด

ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา
<p>1. ภาครัฐควรต่อยอดความคิดหรืออาชีพเดิมที่ชาวบ้านประกอบอยู่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้สูงขึ้นได้แก่ การทำสวนยางพารา สวนผลไม้ ประมง ปศุสัตว์ และรับจ้าง</p>	<p>1. แรงงานในจังหวัดยะลา มีอัตราการว่างงานที่น้อยมาก ในขณะที่ผลิตภัณฑ์สินค้าประเภท OTOP ต้องการแรงงานสตรีในการผลิตสินค้า ดังนั้น ภาครัฐจึงควรเร่งส่งเสริมหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อให้กลุ่มสตรีสามารถนำไปประกอบอาชีพที่บ้านได้ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มสตรี</p>	<p>1. อัตราการเพิ่มจำนวนของบุคลากรที่เข้าสู่วัยแรงงานและบัณฑิตจบใหม่มีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่สถานประกอบการมีความขาดแคลนแรงงานในระดับปฏิบัติการเป็นจำนวนมาก แต่แรงงานทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่นิยมรับราชการ ดังนั้น การปลูกฝังแนวคิดและทัศนคติแก่เยาวชนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการประกอบอาชีพถือเป็นสิ่งสำคัญต้องเร่งดำเนินการ</p>	<p>1. ประชากรวัยทำงานของอำเภอจะนะมีมากที่สุด ส่วน 3 อำเภอที่เหลือ ซึ่งมีจำนวนที่เกาะกลุ่มกัน โดยอำเภอนาทวีมีจำนวนน้อยที่สุด โดยภาครัฐสามารถใช้ประโยชน์จากประชากรของอำเภอจะนะได้มากกว่านี้ ในบางภาคอุตสาหกรรมยังขาดแคลนแรงงานอยู่</p>
<p>2. ภาครัฐควรจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการว่างงานเพื่อให้ทราบถึงจำนวนผู้ว่างงานที่แท้จริง เพราะจากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล พบว่าชาวบ้านมักบิดเบือนข้อมูลรายได้เพื่อการหลบเลี่ยงภาษี</p>	<p>2. ภาครัฐควรเร่งยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ รวมทั้งปรับอัตราค่าจ้าง และ ส่งเสริมสวัสดิการคุ้มครองแรงงานให้เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนควรสร้างความเข้าใจด้านวัฒนธรรม ชีวิต ประเพณี</p>	<p>2. แรงงานในชุมชนส่วนใหญ่เป็นแรงงานสตรี และเป็นผู้สร้างรายได้หลักแก่ครอบครัว โดยประกอบอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม และประกอบอาชีพเสริมอยู่ที่บ้านของตน ได้แก่</p>	<p>2. ประชาชนผู้ประกอบอาชีพประมง ส่วนใหญ่มีภาระหน้าที่โดยตลอดเวลา ไม่เหมาะต่อการส่งเสริมอาชีพ ในขณะที่แรงงานระดับล่าง พวก Unskilled Labors จะออกไปประกอบอาชีพในมาเลเซีย เกิด</p>

ตารางที่ 5.2 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านแรงงานแยกรายจังหวัด (ต่อ)

ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา*
<p>ทำให้ตัวเลขที่ปรากฏไม่ตรงความเป็นจริง และควรมีการตรวจสอบการเดินทางไปทำงานมาเลเซียให้เข้มงวด และถูกกฎหมายมากยิ่งขึ้น</p>	<p>และกิจกรรมทางศาสนาของคนในพื้นที่ เพื่อการทำงานร่วมกันอย่างเข้าใจ และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด</p>	<p>การเย็บผ้าคลุมผม การแปรรูปสมุนไพร การทำข้าวเกรียบ ผ้าบาติก ไบโม่สีทอง บูดู และเรือกอลและจำลอง ดังนั้น การส่งเสริมให้สตรีทำงานอยู่ที่บ้านหรืองานลักษณะไปเข้าเย็นกลับ จึงเป็นแนวทางที่รัฐควรเร่งสนับสนุน</p>	<p>การขาดแคลนแรงงานในพื้นที่ ดังนั้นทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรหาตลาดแรงงานภายในประเทศเพื่อรองรับแรงงานที่ว่างงาน และเพื่อเป็นการป้องกันการเคลื่อนย้ายของแรงงานไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้าน</p>
<p>3.ค่านิยมของวัยรุ่นและคนวัยทำงานในพื้นที่มีความต้องการทำงานแบบสำนักงานมากกว่าระดับปฏิบัติการทำให้ความต้องการในแบบระดับปฏิบัติการมีจำนวนมากกว่า ดังนั้นควรส่งเสริมการปลูกฝังทัศนคติต่ออาชีพต่างๆ ในเชิงบวกเพื่อสืบสานต่อขออาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษ โดยเริ่มต้นจากครอบครัว</p>		<p>3.สำหรับแรงงานชายเมื่อว่างเว้นจากการทำเกษตรกรรม ส่วนใหญ่ มักจะมีงานอดิเรกคือการเลี้ยงนก ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างอาชีพและเสริมรายได้ครัวเรือนภาครัฐควรส่งเสริมอาชีพที่อยู่ในความสนใจของผู้ชาย เช่น การเพาะพันธุ์นก การทำกรงนก หรือการทำอาหารนกจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว</p>	<p>3.สำหรับการส่งเสริมอาชีพสตรี ภาครัฐควรเน้นการฝึกอบรมอาชีพซึ่งสตรีสามารถนำไปประกอบต่อไปได้ภายในบ้านของตนเอง</p>

ตารางที่ 5.2 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านแรงงานแยกรายจังหวัด (ต่อ)

ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา*
		รวมไปถึงการหาตลาดในการจำหน่ายผลผลิตเหล่านี้ เพราะในอดีตนกเขาในพื้นที่ถูกส่งขายไปต่างประเทศ โดยเฉพาะอินโดนีเซีย ซึ่งสามารถสร้างรายได้แก่ชาวบ้านจำนวนมาก	

ตารางที่ 5.3 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านการตลาดแยกรายจังหวัด

ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา*
1. เพื่อให้ชาวบ้านส่วนที่มีอาชีพเสริมแต่มีรายได้ไม่มั่นคงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ภาครัฐควรเน้นการฝึกทักษะในระยะสั้น เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์ฮาลาล เป็นต้น ซึ่งชาวบ้านสามารถยึดเป็นอาชีพ รวมทั้งสอดคล้องกับวิถี	1. การผลิตปลา ส้ม ผลิตภัณฑ์คุณภาพของจังหวัดยะลา มีข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะอัตราค่าลังในการผลิตสินค้ามีอย่างจำกัด ดังนั้นควรมีการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบภายในพื้นที่ เพื่อช่วยประหยัลดต้นทุน รวมถึงการสนับสนุนการผลิตในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น	1. เนื่องจากขาดระบบการบริหารจัดการล่องกองผลไม้ประจำจังหวัดนราธิวาส ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาทางด้านการตลาดเป็นอย่างมาก อีกทั้งเกษตรกรยังขาดความรู้ในแง่การจัดการล่องกองหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งประสานภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	1. ภาครัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเสริมในแต่ละครัวเรือน เช่น อาชีพในกลุ่มเกษตรกรรมหรือการให้บริการ เป็นต้น และหากส่งเสริมในเรื่องของการเลี้ยงสัตว์ ควรสนับสนุนให้เลี้ยงสัตว์ที่เป็นที่ยอมรับของตลาด เช่น แกะ แพะ โดยอาจจัดตั้งเป็นสหกรณ์ผู้เลี้ยงแกะหรือแพะ เพื่อใช้

ตารางที่ 5.3 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านการตลาดแยกรายจังหวัด (ต่อ)

ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา*
ชีวิตของชาวมุสลิม		กับการจัดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรเพื่อเป็นสื่อกลางให้เจ้าของสวนและพ่อค้าได้เจรจาและส่งมอบสินค้าและขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งศึกษาการจัดการสินค้าทางการเกษตรที่กำลังล้นตลาดในปัจจุบันนี้ทั้งในแง่ของการจัดการและการพัฒนาระบบการขนส่ง	ประโยชน์จากพลังของการรวมกลุ่ม
2. การพัฒนาในด้านตลาดภาครัฐจะต้องตระหนักถึงวิถีชีวิตและสภาพของท้องถิ่น รวมทั้งต้องมีความเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของท้องถิ่นด้วยทั้งนี้ สิ่งที่ภาครัฐต้องทำควบคู่กันด้วยคือ การให้ความรู้ใน	2. ภาครัฐ และภาคเอกชนควรมีความร่วมมือในการกระจายสินค้าและหาตลาดเพื่อรองรับสินค้า เพื่อให้สินค้ามีพร้อมสำหรับการจำหน่าย การสร้างชื่อเสียงให้กับตัวผลิตภัณฑ์ รวมถึงกระตุ้นการสร้างแรงจูงใจในตัว	2. ในระยะยาวควรมีการวิจัยนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร รวมถึง การพัฒนาอุปกรณ์เครื่องมือในการผลิตให้มีความทันสมัย เพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต และพัฒนาการขนส่ง	2. ภาครัฐจะต้องจำแนกประเภทความช่วยเหลือระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มคนที่เป็นแรงงาน โดยใช้ศักยภาพของบัณฑิตอาสาที่อยู่ในพื้นที่เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการประกอบอาชีพ และเกิดระบบเศรษฐกิจที่ดีของ

ตารางที่ 5.3 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านการตลาดแยกรายจังหวัด (ต่อ)

ประเด็น	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา*
การฟื้นฟูสภาพที่ดินเพื่อให้ชาวบ้านสามารถทำกินได้ในพื้นที่	สินค้า การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ทางการตลาดจากแต่เดิมที่รอให้ลูกค้ามาหาเหมือนธุรกิจOTOP ที่ชุมชนทำอยู่ ก็ปรับเปลี่ยนเป็นการเริ่มเข้าหาลูกค้ามากขึ้น มีการเปิดรับสมาชิก และมีการจัดส่งเพื่อลดปัญหาในการเข้าไปยังในพื้นที่ เนื่องจากความไม่ปลอดภัย	อย่างเป็นระบบ	ชุมชนร่วมทั้งการปรับเปลี่ยนลักษณะนิสัยการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยของประชาชน เพื่อลดภาระการเป็นหนี้ และส่งเสริมให้มีวินัยทางการเงินมากขึ้น
	3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีส่วนช่วยในการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น อาจนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นช่องทางในการขยายฐานข้อมูลไปสู่ตลาดภายนอก และควรส่งเสริมการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในตัวผลิตภัณฑ์ให้มีความ		

ตารางที่ 5.3 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านการตลาดแยกรายจังหวัด (ต่อ)

ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา*
	<p>น่าสนใจ รวมไปถึงพัฒนาตลาดเชิงรุก การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวสินค้าก็เป็นสิ่งจำเป็น ควรเน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และสร้างความแตกต่างของตัวสินค้าให้มีรูปแบบที่น่าสนใจทันสมัย ทั้งนี้ต้องอาศัยการฝึกอบรมให้แก่ชาวบ้านในพื้นที่</p>		

ตารางที่ 5.4 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านผลิตภัณฑ์แยกรายจังหวัด

ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา*
<p>1. ผลิตภัณฑ์ OTOP ของจังหวัดปัตตานีได้รับรางวัลสุดยอดสินค้าในปี 2553 แต่สินค้าคุณภาพเหล่านั้นไม่มีมาตรฐานในระดับประเทศ จึงทำให้ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นไม่เป็นที่ยอมรับของตลาด และ</p>	<p>1. ภาครัฐควรส่งเสริมการออกแบบพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อให้ตรงการใช้งานของลูกค้าและตามแฟชั่นมากที่สุด อีกทั้งบรรจุกฎเกณฑ์ควรให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย</p>	<p>1. ผลผลิตทางการเกษตรขาดการวางแผนที่ดี ทำให้สิ้นตลาด และเกษตรกรขาดทักษะความรู้ในการแปรรูป ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรช่วยเหลือเกษตรกรในการแปรรูป</p>	<p>1. รายการสินค้า OTOP ของแต่ละอำเภอ มีชื่อเสียงเฉพาะในพื้นที่เท่านั้น แต่ไม่มีความโดดเด่นในตลาดระดับใหญ่ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งจัดหาตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์ รวมทั้งส่งเสริม</p>

ตารางที่ 5.4 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านผลิตภัณฑ์แยกรายจังหวัด (ต่อ)

ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา*
<p>ไม่สามารถตั้งราคาให้สูงเท่าคู่แข่งที่เป็นอุตสาหกรรมรายใหญ่นั้นควรเร่งผลักดันผลิตภัณฑ์ในชุมชนขอหนังสือรองรับมาตรฐานที่ยอมรับได้เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์และเป็นการวางแนวทางการพัฒนาและขยายตลาดในอนาคตได้อีกด้วย</p>		<p>และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของสินค้าทางการเกษตร</p>	<p>ให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดอย่างต่อเนื่องตลอดจนการสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ให้มีลักษณะสะท้อนเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่</p>
<p>2. วัตถุประสงค์จากธรรมชาติสำหรับผลิตภัณฑ์ไม่เพียงพอต่อการเพิ่มจำนวนในการผลิตเพื่อแข่งขันกับอุตสาหกรรมรายใหญ่และรองรับความต้องการของตลาด ดังนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการและภาครัฐเพื่อสรรหาวัตถุดิบจากชุมชนหรือจังหวัด</p>	<p>2. ภาครัฐควรเร่งส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับตรงตามความต้องการของตลาด ตลอดจนควรให้ความสำคัญกับการสร้างมาตรฐานสินค้า โดยอาจจัดระดับผลิตภัณฑ์ดีเด่น</p>	<p>2. ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมผสมสมุนไพรแปรรูปข้าวเกรียบ บูด และเรือกอและจำลองได้รับการยอมรับจากตลาดเป็นอย่างมาก แต่จำนวนของผลิตภัณฑ์ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้นภาครัฐจึงควรใช้โอกาสนี้ในการส่งเสริมให้ชาวบ้านที่มีความสนใจ</p>	<p>2. เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นไปด้วยความต่อเนื่องและยั่งยืน ภาครัฐควรประสานผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดระบบให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น</p>

ตารางที่ 5.4 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านผลิตภัณฑ์แยกรายจังหวัด (ต่อ)

ประเด็น	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา*
ใกล้เคียงมาเพิ่มเติมให้สามารถเพิ่มปริมาณจากปริมาณให้เพียงพอต่อความต้องการได้ และแนวทางที่ควรปฏิบัติควบคู่กันคือการเรียนรู้ที่จะใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในระยะยาว		เข้ารับการศึกษาอบรม	
3.อุตสาหกรรมในครัวเรือนขนาดเล็กไม่สามารถถ่วงดุลอำนาจการแข่งขันกับอุตสาหกรรมรายใหญ่ได้ เพราะฉะนั้นภาครัฐควรจะเป็นคนกลางในการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองกับผู้เกี่ยวข้องได้มากขึ้น		3.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมผลิตภัณฑ์งานประดิษฐ์ให้มีตลาดที่หลากหลายทันสมัยและคงไว้ซึ่งความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่	3.ผ้าทอเกาะยอมีศักยภาพต่อตลาดเป็นอย่างมากภาครัฐจึงควรใช้โอกาสดังกล่าวนี้ ในการส่งเสริมการผลิตและการสร้างผู้สนใจทอผ้าเกาะยอรายใหม่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถนำกลับไปผลิตได้เองที่บ้าน โดยสอดคล้องกับลักษณะวิถีชีวิตของชาวมุสลิม

ตารางที่ 5.4 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านผลิตภัณฑ์แยกรายจังหวัด (ต่อ)

ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา*
		4.ภาครัฐควรส่งเสริมให้มีการผลิตที่ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคจนเป็นที่ยอมรับและสามารถส่งขายนอกพื้นที่ได้	

ตารางที่ 5.5 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านการศึกษาแยกรายจังหวัด

ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา*
1. เนื่องจากโรงเรียนสอนศาสนามีบทบาทเป็นอย่างมากต่อวิถีชีวิตชาวปัตตานี ซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม แต่การจัดระบบการศึกษามุ่งเน้นในการอบรมทางจิตใจมากกว่าวิชาการ ดังนั้นภาครัฐจึงควรออกนโยบายเพื่อสร้างเกณฑ์ในการกำหนดให้โรงเรียนสอนศาสนามีมาตรฐาน สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในระบบสากล	1. เนื่องจากในพื้นที่ในพื้นที่จังหวัดยะลายังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเหมาะสมด้านการปฏิบัติการ โดยเฉพาะสายวิชาชีพเฉพาะทาง ดังนั้นภาครัฐจึงควรเร่งกำหนดนโยบายเพื่อผลิตบุคลากรให้มีคุณภาพและจำนวนที่เพียงพอ	1. ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดนราธิวาสมีอายุอยู่ในระหว่าง 10-14 ปี ฉะนั้นแนวทางในการพัฒนาในระยะยาวจึงควรมีการส่งเสริมการศึกษาให้เยาวชนกลุ่มนี้อย่างต่อเนื่องจนถึงระดับอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษารวมทั้งการศึกษาควรเน้นการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานคุณภาพ	1. เนื่องจากความเชื่อและทัศนคติส่วนตัว ในบางครอบครัวต้องการให้บุตรหลานเข้าศึกษาในสถาบันสอนศาสนา มากกว่าสถาบันที่สอนสายสามัญ และสายอาชีพ ดังนั้น หากสามารถนำความรู้ในวิชาชีพสอดแทรกไปกับการเรียนการสอน ศาสนาก็น่าจะเป็นทางเลือกที่ดีในการพัฒนาศักยภาพทางด้านวิชาชีพแก่ประชากรที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคตได้

ตารางที่ 5.5 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านการศึกษาแยกรายจังหวัด (ต่อ)

ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา*
<p>2.โครงการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพในจังหวัดปัตตานีมีจำนวนค่อนข้างมาก โดยบางโครงการขาดการบริหารจัดการที่ดี รวมทั้งขาดการติดตามและประเมินผล หลังจากเสร็จสิ้นโครงการ ดังนั้นภาครัฐจึงควรติดตามการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผลเชิงลึกในภาพรวมเป็นระยะๆ</p>	<p>2.ควรส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้น ทั้งนี้ควรเน้นการศึกษาทางด้านวิชาชีพ (ปวช, ปวส.) ให้เพิ่มมากขึ้นเป็นพิเศษ</p>	<p>2.สตรีในพื้นที่ถือเป็นกำลังหลักในการสร้างรายได้ ดังนั้นถ้าหากภาครัฐมุ่งส่งเสริมกลุ่มสตรีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ควรจัดหลักสูตรการฝึกอบรมที่กลุ่มสตรีสามารถนำไปประกอบอาชีพต่ออยู่กับบ้านได้</p>	<p>2.ภาครัฐควรสนับสนุนให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนในพื้นที่อำเภอเหล่านี้เพิ่มขึ้น หลักสูตรการเรียนในสถาบันการศึกษาควรมีส่วนเกี่ยวข้อง และเชื่อมโยงกับภาคผู้ประกอบการมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเป็นแรงงานที่มีความชำนาญตั้งแต่ต้น ซึ่งจะเพิ่มโอกาสการมีงานทำด้วย</p>
<p>3. สถาบันการศึกษาในพื้นที่ควรเข้ามาดำเนินบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการในการให้ความรู้และพัฒนาทักษะอาชีพให้กับคนในพื้นที่ โดยเฉพาะหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน</p>	<p>3. ควรพัฒนาคุณภาพและชื่อเสียงสถาบันการศึกษาภายในพื้นที่ให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อเป็นการดึงดูดให้บุตรหลานของคนในพื้นที่สนใจศึกษาต่อในสถาบันในท้องถิ่น</p>	<p>3. ควรส่งเสริมการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาแก่เยาวชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และควรมีการเพิ่มหลักสูตรเสริมอาชีพให้แก่เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนปอเนาะด้วย</p>	<p>3. ภาครัฐควรกำหนดนโยบายในการออกแบบระบบการเรียนที่สามารถเรียนได้ที่บ้าน รวมทั้งการวางนโยบายในระยะยาวเพื่อบูรณาการการเรียนวิชาชีพกับการเรียนในโรงเรียนสอนศึกษา</p>

ตารางที่ 5.5 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะภาพรวมด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ต่อ)

ปีคตानी	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา*
		4. สำหรับโครงการ ฝึกอบรมอาชีพต่างๆ ควรมีการติดตามและ ประเมินผลหลัง เสร็จสิ้นโครงการ นอกเหนือจากการ อบรมอาชีพ ควรให้ ความรู้ในแง่การจัดการ ที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่ม ศักยภาพของการผลิต	

กล่าวโดยสรุปเมื่อพิจารณาจากตารางสรุปข้อเสนอแนะในภาพรวมแยกรายจังหวัดพบว่า ในแต่ละพื้นที่ศึกษามีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ปัญหาต่างๆ ในระดับแตกต่างกันไป แต่ประเด็นสำคัญของแต่ละปัญหาซึ่งผู้วิจัยพิจารณาและตั้งข้อสังเกตจากข้อเสนอแนะที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากมูลเหตุของปัญหาที่มาจากข้อมูลพื้นฐานที่ไม่แตกต่างกันมากนัก จึงทำให้เห็นได้ว่ามีบางแง่มุม โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ควรตระหนักและเร่งพิจารณาดำเนินการคือ แรงงานสตรีเป็นแรงงานหลักของครอบครัว ดังนั้นการส่งเสริมด้วยการฝึกอบรมอาชีพจึงควรพิจารณาถึงวิถีชีวิตของกลุ่มสตรีเป็นหลัก ควรออกแบบช่วงเวลาการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งรูปแบบและสถานที่ในการฝึกอบรมควรสอดคล้องกับความต้องการด้วย นอกจากนี้ลักษณะของหลักสูตรควรต่อยอดจากอาชีพเดิม รวมทั้งการนำโอกาสของทรัพยากรของพื้นที่มาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า นอกจากนี้ทัศนคติของเยาวชน โดยเฉพาะผู้ปกครองในพื้นที่ ซึ่งต้องการให้บุตรหลานทำงานในระบบราชการมากกว่าภาคธุรกิจ ดังนั้นภาครัฐควรเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้เยาวชนและผู้ปกครอง ตระหนักถึงความสำคัญของการประกอบอาชีพในภาคนอกราชการด้วย สำหรับในประเด็นด้านการตลาด และด้านผลิตภัณฑ์ ภาครัฐควรวางนโยบายการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ รวมทั้งการพัฒนารูปแบบให้มี

มาตรฐานและต่อเนื่อง ส่วนด้านการศึกษาควรมุ่งเน้นการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฝึกอบรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งภาครัฐควรกำหนดนโยบายการพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนสอนศาสนา ให้มีความเป็นวิชาการและสากลมากยิ่งขึ้น

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษากระบวนการสร้างรายได้และโอกาสในการมีงานทำของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมในพื้นที่เพื่อส่งเสริมการมีรายได้ และการเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน และได้นำผลมาประเมินความเหมาะสมรวมถึงการแสดงความคิดเห็นในการนำแนวทางไปประยุกต์ใช้เพื่อวางแผน และกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรเฉพาะของแต่ละพื้นที่ แต่กระนั้นก็ตามงานวิจัยชิ้นนี้ ไม่อาจจะครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ได้อีกมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

1) เนื่องจากงานวิจัยนี้ไม่ได้มีการศึกษาเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทั้งในส่วนของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบัน ดังนั้น ควรมีการทดสอบการเปรียบเทียบความพึงพอใจหรือความสำเร็จในการใช้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการใช้ของบุคคลกลุ่มดังกล่าว

2) เนื่องจากงานวิจัยนี้ ศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมในภาพรวมเฉพาะพื้นที่ที่เป็นพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย และเป็นเพียงแนวทางในการกำหนดหลักสูตรในการนำไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่จริง ดังนั้น ควรมีการศึกษาในรูปแบบวิจัยในลักษณะการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยพิจารณา สรรหา และคัดเลือกกลุ่มผู้เข้าอบรม เพื่อศึกษาต่อยอดและเพื่อให้ได้มาซึ่งกระบวนการ เงื่อนไขและตัวชี้วัดความสำเร็จของหลักสูตรนั้นๆ มากยิ่งขึ้น

3) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในการติดตามผลหลังการใช้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม และปรับปรุงแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยรวมทั้งความต้องการของคนในท้องถิ่นที่อาจเปลี่ยนแปลงไป

จากการสรุปผล การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะข้างต้น สามารถชี้ชัดได้ว่า ผลของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อทุกหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรวมทั้งนักวิชาการ อันจะส่งผลต่อรายได้และเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอ จังหวัดสงขลา ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2551. ข้อมูลการปกครอง. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2553. สืบค้นจาก <http://www.dopa.go.th/padmic/jungwad76/jungwad76.htm>.

กรมการพัฒนาชุมชน. 2552. แผนปฏิบัติการราชการ ประจำปี2552. กรุงเทพฯ: กองวิชาการและแผนงาน กรมการพัฒนาชุมชน.

กรมการพัฒนาชุมชน. 2550. การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2553. สืบค้นจาก <http://www.cdd.go.th/ArticlesCommunityDevelopment.php>.

กรมศิลปากร. 2552. ศูนย์ข้อมูลกรมศิลปากร. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2553. สืบค้นจาก http://www.app.finearts.go.th:9012/search_center/search.jsp.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2550. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2553. สืบค้นจาก <http://www.moe.go.th/moe/th/home/home.php>.

กระทรวงแรงงาน. 2551. ข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงานภาคใต้ 14 จังหวัดภาคใต้ ประจำปี 2551. กรุงเทพฯ: กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.

จังหวัดสงขลา. 2550. รายงานการประชุมจังหวัดสงขลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2553. สืบค้นจาก www.songkhla.go.th/songkhla52/pyni/vara/1_52.doc.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2548. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ. ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

เจียมใจ ไทรงาม. 2544. ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย และกระบวนการพัฒนาบุคลากร กับความต้องการพัฒนาบุคลากร โรงพยาบาลชุมชนจังหวัดตรัง. สารนิพนธ์, รัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.

ชูชัย สมิทธิโกกร. 2544. การฝึกอบรมบุคคลากรในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. 2548. การจัดการทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
เม็ดทรายพรินติ้ง.

ที่ทำการปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2550. ข้อมูลพื้นฐาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 20
กันยายน 2553. สืบค้นจาก <http://www.dopa.go.th>.

ที่ทำการปกครองจังหวัดสงขลา. 2549. ข้อมูลสถิติ. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2553.
สืบค้นจาก <http://www.songkhladopa.go.th/index.php?cmd=stat>.

เที่ยวจัง. 2552. จังหวัดนราธิวาส. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก
<http://www.teawjang.com/south/narathiwat/index.php> 2552.

เที่ยวจัง. 2552. จังหวัดปัตตานี. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก
<http://www.teawjang.com/south/pattani/index.php> 2552.

เที่ยวจัง. 2552. จังหวัดยะลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก
<http://www.teawjang.com/south/yala/index.php> 2552.

เที่ยวจัง. 2552. จังหวัดสงขลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก
<http://www.teawjang.com/south/songkhla/index.php> 2552.

ไทยตำบล. ข้อมูลตำบล. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก
<http://www.thaitambon.com/tambon/tamplist.asp?ID=90> 2543.

ไทยตำบล. ข้อมูลตำบล. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก
<http://www.thaitambon.com/tambon/topcprovprod.asp?sOPCYear=&ProvCode=94> 2543.

ไทยตำบล คอท คอม. 2553. บัญชีผลิตภัณฑ์ OTOP Product Champion 2546 ระดับ 3 - 5 ดาว จังหวัด
สงขลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2553. สืบค้นจาก

<http://www.thaitambon.com/tambon/topcy52provprodt.asp?ProvCode=90>.

ไทยตำบล คอท คอม. 2553. สินค้าสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ 2552 จังหวัดนราธิวาส.
สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2553. สืบค้นจาก

<http://www.thaitambon.com/tambon/topcy52provprodt.asp?ProvCode=96>.

ไทยตำบล คอท คอม. 2553. สินค้าสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ 2552 จังหวัดปัตตานี.
สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2553. สืบค้นจาก

<http://www.thaitambon.com/tambon/topcy52provprodt.asp?ProvCode=94>.

ไทยตำบล คอท คอม. 2553. สินค้าสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ 2552 จังหวัดยะลา.
สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2553. สืบค้นจาก

<http://www.thaitambon.com/tambon/topcy52provprodt.asp?ProvCode=95>.

ไทยตำบล. สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดสงขลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554.

สืบค้นจาก <http://www.thaitambon.com/tambon/totopprovprodt.asp?ProvCode=90> 2543.

ไทยตำบล. สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดนราธิวาส. . สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554.

สืบค้นจาก <http://www.thaitambon.com/tambon/totopprovprodt.asp?ProvCode=96> 2543.

ไทยตำบล. สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดยะลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554.

สืบค้นจาก <http://www.thaitambon.com/tambon/totopprovprodt.asp?ProvCode=95> 2543.

ไทยตำบล. สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดปัตตานี. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554.

สืบค้นจาก <http://www.thaitambon.com/tambon/totopprovprodt.asp?ProvCode=94> 2543.

ไทยทัวร์ อินโฟ. ปัตตานี. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554.

สืบค้นจาก <http://www.thai-tour.com/thai-tour/south/Pattani/main.htm>.

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2551. สถิติทั่วไป. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2553.
สืบค้นจาก <http://www.baac.or.th/index.php>.

บ้านจอมยุทธ. 2543. จังหวัดนราธิวาส. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554.
สืบค้นจาก <http://www.baanjomyut.com/76province/south/narathiwad/history.html>.

บ้านจอมยุทธ. 2543. จังหวัดปัตตานี. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554.
สืบค้นจาก <http://www.baanjomyut.com/76province/south/pattani/index.html>.

บ้านจอมยุทธ. 2543. จังหวัดยะลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554.
สืบค้นจาก <http://www.baanjomyut.com/76province/south/yala/index.html>.

บ้านจอมยุทธ. 2543. จังหวัดสงขลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554.
สืบค้นจาก <http://www.baanjomyut.com/76province/south/songkha/index.html>.

บ้านเรา คอร์ปอเรชั่น.[ม.ป.ป.]. จังหวัดสงขลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554.
สืบค้นจาก <http://www.gimyong.com/travel/songkhla>.

บุญคง หันจางสิทธิ์. 2543. *เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
บริษัท โอ.เอ.พรินติ้งเฮาส์ จำกัด.

เบญจมาภรณ์ อิศรเดช. 2549. *หลักการจัดการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แมคกรอฮิล.

ปรีชา หมั่นกิจ. 2541. การประเมินความต้องการการฝึกอบรมด้านอาชีพนอกภาคเกษตรของชาวเขาเผ่า
อื้อก้อบ้านค้อยช้าง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พงษ์ทิพย์ ลิขิตตระกูลกาล. 2549. ความต้องการฝึกอบรมและวิธีการฝึกอบรมของพนักงานสำหรับธุรกิจ
ตัวแทนรับจัดการขนส่ง กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขา
บริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พัฒนา สุขประเสริฐ. 2541. *กลยุทธ์ในการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พาสนา ลิมปิชัย. 2553. ความต้องการฝึกอบรมของคณะกรรมการหมู่บ้าน: กรณีศึกษาอำเภอ
กระแสนินธุ์ จังหวัดสงขลา. ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.

พะยอม วงศ์สารศรี. 2541. *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ:
คณะวิทยาการจัดการ. สถาบันราชภัฏสวนคูสิต.

มนัสวี บุญมาก. 2546. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรระยะสั้นของผู้ต้องขังพัฒนาหญิง
เชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร).
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2539. *การบริหารงานบุคคล*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช.

แมน สารรัตน์. 2527. *เศรษฐศาสตร์แรงงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ระวีวรรณ เพชรอักษร. 2553. ความจำเป็นในการฝึกอบรมบุคลากรของเทศบาลเมืองคอหงส์. สารนิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รายงานสถานการณ์อุตสาหกรรมจังหวัดนราธิวาส. 2550. เรื่องสถานการณ์ภาพรวมรายจังหวัด ด้าน
สังคมและเศรษฐกิจนราธิวาส: อุตสาหกรรมจังหวัดนราธิวาส. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554.
สืบค้นจาก www.industry.go.th/DocLib13/ใต้/นราธิวาส.doc.

รินฤทัย เขตต์นนท์. 2545. ความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกรในตำบล
จี้เหล็ก อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาส่งเสริม
การเกษตร). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนใต้. 2552. แผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2552-2555. ยะลา: คณะกรรมการรัฐมนตรีพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนใต้. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก

www.nesdb.go.th/Portals/0/eco_datas/area/Plan/Plan5P-5.pdf.

สังวร ปัญญาติลล, วลัย ชวลิขิตธำรง, และสุพพตา ปิยะเกตุสิน. 2546. เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการธนาคารและการเงิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสงขลา. 2551. การปฏิรูปที่ดินจังหวัดสงขลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2553. สืบค้นจาก http://www.alro.go.th/alro/alro_prov/index.jsp?provCode=55.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2552. โครงการติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคลัง จังหวัดสงขลา. 2552. รายงานภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัดสงขลา เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552. สงขลา: สำนักงานคลัง จังหวัดสงขลา.

สำนักงานจังหวัดนราธิวาส. กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร. จังหวัดนราธิวาส. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก: <http://www.narathiwat.go.th>.

สำนักงานจังหวัดปัตตานี. กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร. จังหวัดปัตตานี. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก <http://123.242.179.85/webpntn>.

สำนักงานจังหวัดปัตตานี. กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร. จังหวัดปัตตานี. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก <http://www.pattani.go.th>.

สำนักงานจังหวัดยะลา. กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร. จังหวัดยะลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก <http://www.yala.go.th>.

สำนักงานจังหวัดสงขลา. กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร. จังหวัดสงขลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก <http://www.songkhla.go.th/songkhla52/index.php>.

สำนักงานประกันสังคม จังหวัดนราธิวาส. 2550. จังหวัดนราธิวาส. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2553. สืบค้นจาก <http://www.sso.go.th/wpr/home.jsp>.

สำนักงานประกันสังคม จังหวัดปัตตานี. 2550. จังหวัดปัตตานี. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2553. สืบค้นจาก <http://www.sso.go.th/wpr/home.jsp>.

สำนักงานประกันสังคม จังหวัดยะลา. 2551. จังหวัดยะลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2553. สืบค้นจาก <http://www.sso.go.th/wpr/home.jsp>.

สำนักงานประกันสังคม จังหวัดสงขลา. 2553. จังหวัดสงขลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2553. สืบค้นจาก <http://www.sso.go.th/wpr/home.jsp>.

สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดนราธิวาส. 2551. ข้อมูลจดทะเบียนนิติบุคคล จังหวัดนราธิวาส. นราธิวาส: สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดนราธิวาส.

สำนักงานสถิติจังหวัดนราธิวาส. 2553. รายงานสถิติจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2553. นราธิวาส: สำนักงานสถิติจังหวัดนราธิวาส.

สำนักงานสถิติจังหวัดปัตตานี. 2553. รายงานสถิติจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2553. ปัตตานี: สำนักงานสถิติจังหวัดปัตตานี.

สำนักงานสถิติจังหวัดยะลา. 2553. รายงานสถิติจังหวัดยะลา พ.ศ. 2553. ยะลา: สำนักงานสถิติจังหวัดยะลา.

สำนักงานสถิติจังหวัดสงขลา. 2553. รายงานสถิติจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2553. สงขลา: สำนักงานสถิติจังหวัดสงขลา.

สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามเพศ และเขตการปกครอง จังหวัดนราธิวาส. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/BaseStat/basestat.html>.

สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามเพศ และเขตการปกครอง จังหวัดปัตตานี. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/BaseStat/basestat.html>.

สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามเพศ และเขตการปกครอง จังหวัดยะลา. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/BaseStat/basestat.html>.

สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามเพศ และเขตการปกครอง จังหวัดสงขลา. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/BaseStat/basestat.html>.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2550. สำมะโนอุตสาหกรรม จังหวัดนราธิวาส. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2553. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/census/industry.html>.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2551. สำมะโนอุตสาหกรรม จังหวัดปัตตานี. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2553. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/census/industry.html>.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2550). สำมะโนอุตสาหกรรม จังหวัดยะลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2553. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/census/industry.html>.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). สำมะโนอุตสาหกรรม จังหวัดสงขลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2553. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/census/industry.html>.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2546. สำมะโนการเกษตร พ.ศ. 2546 ภาคใต้. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2545. สรุปผลสำมะโนธุรกิจทางการค้าและธุรกิจทางการบริการ พ.ศ. 2545.
กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสงขลา. ผลิตภัณฑ์กลุ่มอาชีพ. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554.
สืบค้นจาก <http://webhost.cpd.go.th/ewt/songkha/download/Goods.htm>.

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา. (2550). โครงการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของ
อุตสาหกรรมส่วนภูมิภาค. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2553. สืบค้นจาก
<http://www.industry.go.th/opoi/Page/home.aspx>.

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา. (2551). อุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา. สืบค้นเมื่อวันที่ 17
กันยายน 2553. สืบค้นจาก <http://www.industry.go.th/ops/pio/narathiwat/Page/home.aspx>.

อดุล ชุมประมาณ. 2550. การสรรหาแรงงานผลิตโดยคนขับรถกระบะบรรทุกผู้โดยสาร สำหรับ
อุตสาหกรรมอาหารทะเลในจังหวัดสงขลา. ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
บริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อนุชิต สุนสวัสดิกุล. ม.ป.ป. *ความรู้พื้นฐานด้านการอบรม*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการ
พลเรือน. (เอกสารอัดสำเนา).

Baumol, W.J. and A.S. Blinder. 1991. *Economics: Principles and Policy*. 5th ed. Harcourt Brace
Jovanovich, Inc. USA.

Colander, D.C. 2004. *Economics*. 5th ed. New York: McGraw Hill.

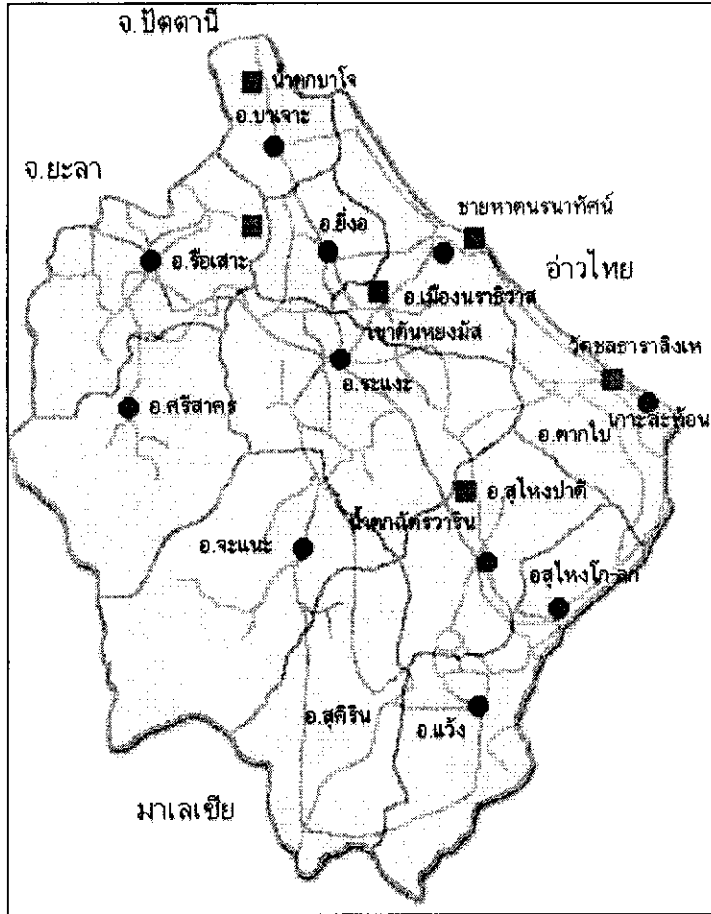
ภาคผนวก ก

ข้อมูลพื้นฐานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้
และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

จังหวัดนราธิวาส

1. ข้อมูลทั่วไป จำแนกตามรายอำเภอ

1.1 แผนที่

1.2 จำนวนและรายชื่ออำเภอ

จังหวัดนราธิวาส มีเนื้อที่ทั้งหมด 4502.43 ตร.กม. ประกอบด้วย 13 อำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่มากที่สุดคือ อำเภอจะแนะ มีเนื้อที่ทั้งหมด 607.23 ตร.กม. รองลงมาคือ อำเภอสุคีริน มีเนื้อที่ทั้งหมด 512.97 ตร.กม. และอำเภอศรีสาคร มีเนื้อที่ทั้งหมด 500.08 ตร.กม. ตามลำดับ โดยอำเภอที่มีเนื้อที่น้อยที่สุดคือ อำเภอสุไหงโก-ลก มีเนื้อที่ทั้งหมด 138.35 ตร.กม. รองลงมาคือ อำเภอเจาะไอร้อง มีเนื้อที่ทั้งหมด 163.72 ตร.กม. และอำเภอบาเจาะ มีเนื้อที่ทั้งหมด 171.17 ตร.กม. ตามลำดับ สำหรับจำนวนตำบลนั้นพบว่า จังหวัดนราธิวาสมีจำนวนตำบลทั้งสิ้น 77 ตำบล และมีหมู่บ้านจำนวนทั้งสิ้น 593 หมู่บ้านและมีอบต. จำนวนรวมทั้งสิ้น 74 อบต. สำหรับเทศบาลตำบลพบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 12 เทศบาลตำบล

ภาคผนวก ก-3

ในส่วนของระยะห่างจากจังหวัดพบว่า อำเภอสุคิริน อยู่ห่างจากตัวจังหวัดมากที่สุดคือ 103 กม. รองลงมาคือ อำเภอแว้ง 83 กม.และอำเภอสุโหงโก-ลก 66 กิโลเมตร

ตารางที่ 1 หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2552

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบต.	เทศบาล ตำบล	ชุมชน	ร้อยละของ พื้นที่จังหวัด	ระยะห่างจาก จังหวัด (กม.)
อำเภอเมือง	305.12	7	63	6	-	N/A	N/A	0
อำเภอดากโบ	253.46	8	56	7	1	N/A	N/A	33
อำเภอบาเจาะ	171.17	6	46	6	2	N/A	N/A	28
อำเภอช้างอ	200.52	6	40	6	1	N/A	N/A	13
อำเภอระแงะ	434.58	7	61	7	2	N/A	N/A	22
อำเภอรีโอเสา	468.32	9	72	9	1	N/A	N/A	46
อำเภอศรีสาคร	500.08	6	35	6	1	N/A	N/A	64
อำเภอแว้ง	374.27	6	46	6	2	N/A	N/A	83
อำเภอสุคิริน	512.97	5	41	5	1	N/A	N/A	103
อำเภอสุโหงโก-ลก	138.35	4	19	3	-	N/A	N/A	66
อำเภอสุโหงป่าตี	372.64	6	50	6	1	N/A	N/A	50
อำเภอจะแนะ	607.23	4	31	4	-	N/A	N/A	47
อำเภอเจาะไอร้อง	163.72	3	33	3	-	N/A	N/A	29
รวม	4502.43	77	593	74	12	N/A	N/A	784

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนราธิวาส

1.3 จำนวนประชากรรวม และความหนาแน่นของประชากร

จำนวนประชากรของจังหวัดนราธิวาสรวมกันทั้งสิ้น 719,930 คน โดยสัดส่วนของจำนวนประชากรพบว่า อำเภอเมืองมีจำนวนประชากรมากที่สุดคือ 111,986 คน รองลงมาคือ อำเภอระแงะมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 85,065 คนและอำเภอสุโหงโก-ลกมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 72,426 คนตามลำดับ โดยอำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดคือ อำเภอสุคิรินมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 23,137 คน รองลงมา อำเภอจะแนะและอำเภอศรีสาคร มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 33,121 คนและ 33,922 คนตามลำดับ

สำหรับจำนวนหลังคาเรือนพบว่า อำเภอเมืองมีจำนวนหลังคาเรือนมากที่สุดคือ 30,376 หลังคาเรือน รองลงมาคือ อำเภอสุโหงโก - ลกและอำเภอระแงะ 21,688 ครัวเรือนและ17,802 ครัวเรือนตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในสัดส่วนของอำเภอที่มีจำนวนหลังคาเรือนน้อยที่สุด 3 ลำดับ

ภาคผนวก ก-4

แรกพบว่า อำเภอจะนะมีจำนวน 6,754 ครัวเรือน อำเภอสุนทรบุรีและอำเภอจะโอร้องมีจำนวน 6,975 ครัวเรือนและ 7,598 ครัวเรือนตามลำดับ

ในส่วนของความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตรพบว่า อำเภอสุนทรบุรี-ลก มีความหนาแน่นมากที่สุดคือ 523.49 ต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาคือ อำเภอเมือง 367.03 ต่อตารางกิโลเมตร และอำเภอบาเจาะ 283.96 ต่อตารางกิโลเมตรตามลำดับ และเมื่อพิจารณาอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุด 3 อันดับแรกคือ อำเภอสุนทรบุรี 45.11 ต่อตารางกิโลเมตร รองลงมา อำเภอจะนะ 54.55 ต่อตารางกิโลเมตร และอำเภอศรีสาคร 67.84 ต่อตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรรวม แยกตามเพศ จำแนกรายอำเภอ ปี 2552 และความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร ปี 2551

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนหลังคา เรือน (หลัง)	ความหนาแน่น ของประชากรต่อ ตารางกิโลเมตร
	ชาย	หญิง	รวม		
อำเภอเมือง	55,169	56,817	111,986	30,376	367.03
อำเภอดากใบ	32,400	33,415	65,815	14,015	259.67
อำเภอบาเจาะ	24,055	24,550	48,605	10,049	283.96
อำเภอยี่งอ	20,718	21,163	41,881	8,919	210.29
อำเภอระแงะ	41,702	43,363	85,065	17,802	195.74
อำเภอรือเสาะ	32,265	32,639	64,904	14,697	138.59
อำเภอศรีสาคร	17,346	16,576	33,922	7,894	67.84
อำเภอแว้ง	24,550	24,728	49,278	10,455	131.67
อำเภอสุนทรบุรี	12,018	11,119	23,137	6,975	45.11
อำเภอสุนทรบุรี-ลก	34,622	37,804	72,426	21,688	523.49
อำเภอสุนทรบุรีป่าตี	26,451	26,677	53,128	11,459	142.58
อำเภอจะนะ	16,836	16,285	33,121	6,754	54.55
อำเภอจะโอร้อง	18,349	18,313	36,662	7,598	223.93
รวม	356,481	363,449	719,930	168,681	160.87

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2552

1.4 จำนวนประชากรจำแนกตามหมวดอายุ

ในการพิจารณาช่วงวัยของประชากรในจังหวัดนครราชสีมา ผู้จัดทำเห็นว่าการแยกย่อยรายละเอียดของช่วงวัยต่าง ๆ จะช่วยให้สามารถมองเห็นภาพรวมของประชากรในช่วงวัยต่าง ๆ ได้ อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามสำหรับการอธิบายความพร้อมตารางในครั้งนี ผู้จัดทำขอมุ่งเน้นไปยังกลุ่มประชากรตั้งแต่วัย 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 59 ปีเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากการพิจารณาประชากรวัย เริ่มต้นตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปนั้น เพราะเป็นประชากรช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ หากได้รับการส่งเสริมและชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง สามารถช่วยให้ประชากรในช่วงวัยนี้มีความพร้อมต่อการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ในอนาคต นอกจากนี้ผู้จัดทำได้กำหนดการพิจารณาช่วงวัยไม่เกิน 59 ปีนั้น เนื่องจากช่วงวัยดังกล่าวเป็นช่วงวัยที่ภาระหน้าที่รับผิดชอบต่าง ๆ ลดน้อยลง แต่อย่างไรก็ตามก็ยังเป็นช่วงวัยที่ยังสามารถทำงานได้ ดังนั้นเมื่อจำแนกประชากรตามหมวดอายุพบว่า ประชากรวัยรุ่นซึ่งมีอายุระหว่าง 15-19 ปี และ 20 – 24 ปีมีจำนวนสูงสุด 2 ลำดับที่อำเภอเมืองคือ จำนวน 9,992 คน และ 9,817 คน รองลงมาอำเภอระแงะ ซึ่งมีจำนวนประชากรวัย 15 – 19 ปี จำนวน 8,372 คน สำหรับอำเภอที่มีจำนวนประชากรวัยทำงานน้อยที่สุดคือ อำเภอสุคิริน ซึ่งมีจำนวนประชากรวัยทำงาน ซึ่งมีอายุระหว่าง 55 – 59 ปี จำนวน 837 คน และ 935 คนตามลำดับ และอำเภอศรีสาครจำนวน 1,067 คน

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรการทะเบียน จำแนกตามหมวดอายุ เพศ เป็นรายอำเภอ และเขตการปกครอง พ.ศ.2551

อำเภอ	หมวดอายุ (ปี)																80 และ มากกว่า 80	ผู้ที่มิใช่ สัญชาติ ไทย	
	รวม	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74			75-79
อำเภอเมือง	111,986	9,604	9,674	10,369	9,992	9,817	9,101	8,102	7,926	7,687	6,930	5,028	4,305	2,758	2,261	1,946	1,271	1,380	741
อำเภอดงขี้เหล็ก	65,815	5,952	6,300	6,200	5,882	5,783	5,594	5,128	4,806	4,618	3,635	2,718	2,370	1,752	1,525	1,270	895	1,085	79
อำเภอบางเสา	48,605	4,812	4,582	4,644	4,608	4,252	3,841	3,449	3,336	3,118	2,576	1,870	1,798	1,370	1,203	1,032	711	775	54
อำเภอยางชุมน้อย	41,881	3,781	3,708	3,947	3,846	3,715	3,555	3,041	3,309	2,809	2,324	1,705	1,685	1,131	1,072	920	576	617	11
อำเภอระแงะ	85,065	7,585	7,762	8,343	8,372	7,449	6,620	5,934	6,058	5,486	4,797	3,427	3,260	2,027	1,941	1,802	1,223	1,653	14
อำเภอศรีสะเกษ	64,904	6,565	6,647	6,650	6,783	5,849	5,257	4,453	4,580	4,056	3,424	2,402	2,247	1,418	1,262	1,121	719	750	120
อำเภอศรีสะเกษ	33,922	3,871	3,712	3,687	3,687	2,952	2,776	2,233	2,348	2,076	1,780	1,144	1,067	672	619	497	324	355	46
อำเภอแก่ง	49,278	4,493	4,408	4,394	4,324	4,088	4,407	3,867	3,676	3,388	3,070	2,113	1,787	1,079	877	856	518	553	6
อำเภอสุรินทร์	23,137	2,220	2,150	2,139	2,147	1,930	1,895	1,599	1,760	1,601	1,414	935	837	559	508	436	243	238	32
อำเภอสุโขทัย	72,426	6,090	6,608	6,843	6,214	6,155	6,000	5,650	5,514	5,359	4,729	3,667	2,823	1,662	1,266	1,005	660	654	211
อำเภอสุโขทัย	53,128	4,420	4,314	4,552	4,668	4,429	4,461	3,720	3,857	3,514	3,110	2,248	2,031	1,279	1,095	963	590	593	100
อำเภอจะนะ	33,121	3,435	3,353	3,492	3,344	3,137	2,486	2,234	2,227	1,985	1,520	1,277	1,188	706	631	606	383	727	29
อำเภอจะนะ	36,662	3,596	3,465	3,687	3,763	3,468	2,817	2,583	2,634	2,465	1,933	1,397	1,281	847	742	760	446	472	9

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

1.5 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีและ รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน

สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีและ รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนนั้น ผู้จัดทำไม่สามารถหาข้อมูลซึ่งจำแนกเป็นรายอำเภอมาได้ จึงขอนำเสนอในภาพรวม โดยรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของจังหวัดนครราชสีมา นั้นคือ 67,511 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนคือ 13,148 บาท ซึ่งเป็นข้อมูลที่ค่อนข้างขัดแย้งกัน โดยผู้จัดทำจะทำการตรวจสอบไปยังแหล่งข้อมูลทุติยภูมิอีกครั้ง แล้วจะเร่ร่นนำเสนอข้อมูลหลังจากนี้เป็นลำดับต่อไป

ตารางที่ 4 รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน (บาท)
อำเภอเมือง	67,511	13,148
อำเภอดำเนินสะดวก		
อำเภอชุมพวง		
อำเภอขามเฒ่า		
อำเภอกระสัง		
อำเภอรัตนบุรี		
อำเภอศีขรภูมิ		
อำเภอวังน้ำเขียว		
อำเภอสุรนารี		
อำเภอสูงเนิน		
อำเภอห้วยแถลง		
อำเภอชุมตาบง		
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ		

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดนครราชสีมา

1.6 จำนวนครัวเรือนยากจน และจำนวนคนยากจน

ตารางที่ 5 จำนวนครัวเรือนยากจน และจำนวนคนยากจน ตามเกณฑ์ จปฐ. จำแนกรายอำเภอ ปี 2547

อำเภอ	จำนวนหมู่บ้าน		จำนวนครัวเรือนที่ ยากจนจริงๆ
	จำนวนครัวเรือนยากจน (ครัวเรือน)	จำนวนคนยากจน (คน)	
อำเภอเมือง	59	43	304
อำเภอดากโบ	52	19	79
อำเภอบาเจาะ	41	34	203
อำเภอยี่งอ	40	28	158
อำเภอระแงะ	54	35	459
อำเภอรือเสาะ	71	51	248
อำเภอศรีสาคร	34	30	329
อำเภอแว้ง	44	27	190
อำเภอสุคีริน	41	18	86
อำเภอสุไหงโก-ลก	17	11	194
อำเภอสุไหงปาดี	49	48	545
อำเภอจะแนะ	29	14	150
อำเภอเจาะไอร้อง	33	28	253
รวม	564	386	3,198

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำหรับจำนวนเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนแก้ปัญหาสังคมและความยากจน ด้านปัญหาไม่มีที่ดินทำกินในจังหวัดนราธิวาสพบว่า อำเภอยี่งอมีจำนวนเกษตรกรขึ้นทะเบียนมากที่สุดคือ 4,246 คน (ร้อยละ 14.08) รองลงมาคือ อำเภอระแงะและอำเภอรือเสาะคือ 3,802 คน (ร้อยละ 12.61) และ 3,389 คน (ร้อยละ 11.24) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาอำเภอซึ่งมีสัดส่วนจำนวนเกษตรกรขึ้นทะเบียนแก้ปัญหาสังคมและความยากจน ด้านปัญหาไม่มีที่ดินทำกินน้อยที่สุดพบว่า อำเภอจะแนะ 425 คน (ร้อยละ 1.41) รองลงมาคืออำเภอสุไหงปาดี 991 (ร้อยละ 3.29) และอำเภอสุคีริน 1,387 คน (ร้อยละ 4.60) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ข้อมูลผู้ขึ้นทะเบียนแก้ปัญหาสังคมและความยากจน ด้านปัญหาไม่มีที่ดินทำกิน

อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
อำเภอเมือง	3,114	10.33
อำเภอดากใบ	2,345	7.78
อำเภอบาเจาะ	2,777	9.21
อำเภอยี่งอ	4,246	14.08
อำเภอระแงะ	3,802	12.61
อำเภอรือเสาะ	3,389	11.24
อำเภอศรีสาคร	1,920	6.37
อำเภอแว้ง	2,187	7.25
อำเภอสुकิริน	1,387	4.60
อำเภอสู่ไหงโก-ลก	2,055	6.82
อำเภอสู่ไหงป่าดี	991	3.29
อำเภอจะแนะ	425	1.41
อำเภอเจาะไอร้อง	1,511	5.01
รวม	30,149	100.00

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.7 จำนวนเงินกู้เกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ในส่วนของจำนวนเงินกู้เกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำแนกรายอำเภอ ปี 2551 พบว่า อำเภอรือเสาะ มีสัดส่วนของจำนวนเงินกู้สูงสุดคือ 266,000 บาท รองลงมาคืออำเภอเมือง 247,000 บาท และอำเภอระแงะ 227,000 บาทตามลำดับ สำหรับสัดส่วนของอำเภอซึ่งมีจำนวนเงินกู้เกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในสัดส่วนน้อย 3 ลำดับแรกคือ อำเภอสุกิริน 43,000 บาท รองลงมาคืออำเภอเจาะไอร้อง 75,000 บาท โดยอำเภอ บาเจาะและอำเภอจะแนะ มีสัดส่วนของจำนวนเงินกู้เกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในสัดส่วนที่เท่ากันคือ 91,000 บาท

ตารางที่ 7 จำนวนเงินกู้เกษตรกรรถูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำแนกราย
อำเภอ ปี 2551

อำเภอ	รวมเงินกู้ (พันบาท)
อำเภอเมือง	247.00
อำเภอดากใบ	104.00
อำเภอบาเจาะ	91.00
อำเภอยี่งอ	99.00
อำเภอระแงะ	227.00
อำเภอรือเสาะ	266.00
อำเภอศรีสาคร	199.00
อำเภอแว้ง	159.00
อำเภอสือคริน	43.00
อำเภอสุโหงโก-ลก	105.00
อำเภอสุโหงปาดี	197.00
อำเภอจะแนะ	91.00
อำเภอเจาะไอร้อง	75.00
รวม	1903

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดนราธิวาส

1.8 จำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของการจดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอในจังหวัดนราธิวาสพบว่า อำเภอซึ่งมีการจดทะเบียนนิติบุคคลสูงสุดคือ อำเภอสุโหงโก-ลกจำนวน 470 ราย รองลงมาอำเภอเมืองและอำเภอดากใบจำนวน 397 รายและ 88 รายตามลำดับ สำหรับอำเภอซึ่งมีการจดทะเบียนนิติบุคคลน้อยที่สุด 3 ลำดับแรกคือ อำเภอสือครินจำนวน 5 ราย รองลงมาอำเภอศรีสาครและอำเภอแว้งในสัดส่วนที่เท่ากันคือ 12 ราย และอำเภอเจาะไอร้องจำนวน 13 ราย

ตารางที่ 8 จำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	ทะเบียนนิติบุคคล				รวม	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	ทะเบียนพาณิชย์
	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	บริษัทมหาชนจำกัด			
อำเภอเมือง	65	325	7	-	397	N/A	N/A
อำเภอดาบกอบ	1	86	1	-	88	N/A	N/A
อำเภอเขาชะ	1	27	-	-	28	N/A	N/A
อำเภอยี่งอ	4	32	-	-	36	N/A	N/A
อำเภอระแงะ	4	53	7	-	64	N/A	N/A
อำเภอเรือเสาะ	8	56	-	-	64	N/A	N/A
อำเภอศรีสาคร	2	10	-	-	12	N/A	N/A
อำเภอแว้ง	-	12	-	-	12	N/A	N/A
อำเภอสुकิริน	-	5	-	-	5	N/A	N/A
อำเภอสุโหงโก-ลก	124	337	9	-	470	N/A	N/A
อำเภอสุโหงปาดี	1	28	-	-	29	N/A	N/A
อำเภอจะแนะ	1	14	-	-	15	N/A	N/A
อำเภอเจาะไอร้อง	-	13	-	-	13	N/A	N/A
รวม	211	998	24	-	1,233	N/A	N/A

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดนราธิวาส

1.9 จำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออก รายอำเภอ ปี 2549

จากการศึกษาพบว่าจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออก รายอำเภอ ปี 2549 ในจังหวัดนราธิวาส อำเภอซึ่งมีจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมมากที่สุดคือ อำเภอเมืองจำนวน 100 สถานประกอบการ รองลงมาคืออำเภอสุโหงโก-ลก และอำเภอระแงะจำนวน 46 สถานประกอบการและ 38 สถานประกอบการตามลำดับ ในส่วนของจำนวนเงินทุนพบว่าพื้นที่ยังคงสอดคล้องกับสัดส่วนของจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมในลำดับที่ 1 และ 2 กล่าวคือ อำเภอเมืองมีสัดส่วนมากที่สุด คือ 868,368,242 บาท รองลงมาคือ อำเภอสุโหงโก-ลกจำนวน 363,431,050 บาท และอำเภอยี่งอจำนวน 289,036,822 บาท สำหรับจำนวนคนงานพบว่าอำเภอเมืองมีสัดส่วนมากที่สุดคือ 1,497 คน รองลงมาอำเภอสุโหงโก-ลกและอำเภอระแงะจำนวน 817 คนและ 360 คนตามลำดับ

ในประเด็นจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออก รายอำเภอพบว่า อำเภอบาเจาะและอำเภอสुकิรินน้อยที่สุดในสัดส่วนที่เท่ากันคือ 7 สถานประกอบการ รองลงมาสัดส่วนที่เท่ากันคือ อำเภอศรีสาครและอำเภอเวียงจำนวน 8 สถานประกอบการ ส่วนอำเภอที่มีจำนวนสถานประกอบการดังกล่าวข้างต้นน้อยเป็นลำดับที่ 3 คืออำเภอเจาะไอร้อง จำนวน 9 สถานประกอบการ สำหรับสัดส่วนของจำนวนเงินทุนที่น้อยที่สุดใน 3 ลำดับแรกคือ อำเภอบาเจาะจำนวน 655,516 บาท รองลงมาคืออำเภอเจาะไอร้องและอำเภอสुकิรินจำนวน 7,065,451 บาท และ 10,261,000 บาทตามลำดับ ในส่วนจำนวนคนงานพบว่า อำเภอสुकิริน อำเภอศรีสาคร และอำเภอเจาะไอร้อง มีสัดส่วนที่น้อยที่สุด 3 ลำดับแรก กล่าวคือ 31 คน 34 คน และ 43 คนตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2549

อำเภอ	จำนวนสถาน		
	ประกอบการ อุตสาหกรรม	จำนวนเงินทุน (บาท)	จำนวนคนงาน (คน)
อำเภอเมือง	100	868,368,242	1,497
อำเภอดากใบ	32	131,504,500	197
อำเภอบาเจาะ	7	655,516	53
อำเภอยี่งอ	18	289,036,822	155
อำเภอระแงะ	38	106,966,129	360
อำเภอรีโอเสาะ	12	78,685,559	242
อำเภอศรีสาคร	8	15,211,695	34
อำเภอเวียง	8	46,315,690	111
อำเภอสुकิริน	7	10,261,000	31
อำเภอสุโหงโกลก	46	363,431,050	817
อำเภอสุโหงปาดี	16	34,660,101	122
อำเภอจะแนะ	13	80,794,700	245
อำเภอเจาะไอร้อง	9	7,065,451	43
รวม	314	2,032,956,455	3,907

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนราธิวาส

1.10 ข้อมูลลักษณะการประกอบการอุตสาหกรรมโดยทั่วไปจังหวัดนครราชสีมา

การประกอบอุตสาหกรรมในจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่จะประกอบอุตสาหกรรมประเภทอาหาร รองลงมาคือขนส่ง ยาง ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ (รายงานสถานการณ์อุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา, 2550)

ตารางที่ 10 จำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รายอำเภอ ปี 2550

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนสถานประกอบการ	จำนวนเงินลงทุน (บาท)	จำนวนคนงาน
การเกษตร	114	5,123,730	216
อาหาร	37	377,918,509	552
เครื่องคัม	2	11,200,000	18
สิ่งทอ	1	1,110,000	19
เครื่องแต่งกาย	1	500,000	10
เครื่องหนัง	3	128,672,992	35
ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	48	221,644,280	855
เฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	13	9,774,500	103
กระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	-	-	-
สิ่งพิมพ์	5	15,211,000	26
เคมี	-	-	-
ปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์	4	107,000,000	189
ยาง	38	252,480,505	933
พลาสติก	3	24,050,000	17
อลูมิเนียม	34	132,997,000	422
โลหะ	-	-	-
ผลิตภัณฑ์โลหะ	14	23,558,000	99
เครื่องจักรกล	17	11,661,200	39
ไฟฟ้า	3	145,500	6
ขนส่ง	42	272,992,000	259
อื่นๆ	71	295,243,161	412
รวม	450	1,891,282,377.00	4,210.00

ที่มา : รายงานสถานการณ์อุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา

1.11 จำนวนครัวเรือนแยกตามอาชีพ

ถ้าพิจารณาสัดส่วนการประกอบอาชีพต่าง ๆ ในจังหวัดนครราชสีมาจากมากไปหาน้อย พบว่า จำนวนผู้ประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งเป็นสาขาอาชีพที่มีจำนวนครัวเรือนมากที่สุดจำนวนทั้งหมด 108,653 ครัวเรือน รองลงมาประกอบอาชีพเกษตรกรรมทั้งหมด 85,729 ครัวเรือน ทำการประมง 1,461 ครัวเรือน และประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์รวมกันทั้งหมด 45 ครัวเรือน ในประเด็นของครัวเรือนแยกตามอาชีพพบว่า มีการประกอบอาชีพการรับจ้างในอำเภอเมืองมากที่สุดคือ 16,699 ครัวเรือน รองลงมา อำเภอระแงะ และอำเภอสุโขทัยคือ 14,084 ครัวเรือน และ 11,213 ครัวเรือนตามลำดับ นอกจากนี้ อำเภอธัญบุรีประกอบอาชีพเกษตรกรรมสูงสุดจำนวน 12,578 ครัวเรือน รองลงมาอำเภอสุคริพ และ อำเภอศรีสาครจำนวน 8,898 ครัวเรือน และ 8,863 ครัวเรือน ตามลำดับ สำหรับสัดส่วนการประกอบอาชีพประมงมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ อำเภอเมือง 748 ครัวเรือน รองลงมาคืออำเภอเมือง และอำเภอระแงะจำนวน 637 ครัวเรือนและ 34 ครัวเรือนตามลำดับ และการเลี้ยงสัตว์พบว่า อำเภอเมือง อำเภอธัญบุรี และอำเภอระแงะ มีสัดส่วนเท่ากันคือ 11 ครัวเรือน รองลงมาพบว่าเท่ากัน 2 อำเภอ คืออำเภอตากใบ อำเภอสุโขทัยจำนวน 3 ครัวเรือน และอำเภอสุโขทัย-ลกจำนวน 2 ครัวเรือน

ในลำดับต่อไปนี้จะพิจารณาเฉพาะสัดส่วนน้อยที่สุด 3 ลำดับแรกโดยพบว่า การประกอบอาชีพรับจ้างในอำเภอสุคริพ อำเภอศรีสาคร และอำเภอจะนะมีสัดส่วนกล่าวคือ 887 ครัวเรือน 1,942 ครัวเรือน และ 2,076 ครัวเรือนตามลำดับ นอกจากนี้อำเภอสุโขทัย-ลกประกอบอาชีพเกษตรกรรมน้อยที่สุดคือจำนวน 764 ครัวเรือน รองลงมาอำเภอธัญบุรี และอำเภอเมืองจำนวน 3,750 ครัวเรือน และ 4,551 ครัวเรือนตามลำดับ ส่วนการประกอบอาชีพประมงพบว่า มีเพียงรายเดียวในอำเภอสุโขทัย-ลก รองลงมาอำเภอสุโขทัย และอำเภอเชิงอพบเพียงจำนวน 2 ครัวเรือน และ อำเภอธัญบุรี อำเภอธัญบุรี อำเภอแว้ง และอำเภอสุคริพพบในสัดส่วนที่เท่ากันคือ 3 ครัวเรือน สำหรับอาชีพการเลี้ยงสัตว์พบว่า อำเภอธัญบุรี อำเภอแว้ง อำเภอสุคริพไม่มีสัดส่วนการประกอบอาชีพนี้แต่อย่างใด

ตารางที่ 11 จำนวนครัวเรือนแยกตามอาชีพ แยกตามอำเภอ ปี 2553

พื้นที่	เกษตรกรรวม	เลี้ยงสัตว์	รับจ้าง	ประมง
อำเภอเมือง	4,551	11	16,699	637
อำเภอดากโบ	5,089	3	10,998	748
อำเภอบาเจาะ	3,750	11	9,163	3
อำเภอช้างอ	5,379	1	9,584	2
อำเภอระแงะ	8,350	11	14,084	34
อำเภอเรือเสาะ	12,578	0	8,350	3
อำเภอศรีสาคร	8,863	1	1,942	4
อำเภอแว้ง	8,527	0	10,662	3
อำเภอสुकิริน	8,898	0	887	3
อำเภอสู่หงโก-ลก	764	2	7,025	1
อำเภอสู่หงป่าดี	5,512	3	11,213	2
อำเภอจะแนะ	8,619	1	2,076	9
อำเภอเจาะไอร้อง	4,849	1	5,970	12
รวม	85,729	45	108,653	1,461

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนราธิวาส

1.12 สถาบันการศึกษาด้านการฝึกพัฒนาอาชีพ

จังหวัดนราธิวาสมีการจัดการศึกษาหลายระดับ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ และระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตามถ้าหากพิจารณาเฉพาะสถาบันการศึกษาด้านการฝึกพัฒนาอาชีพพบว่า ในจังหวัดนราธิวาสมีทั้งสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำนวน 2 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และวิทยาลัยชุมชนนราธิวาส และในระดับอาชีวศึกษาจำนวน 8 สถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคนราธิวาส วิทยาลัยการอาชีพตากใบ และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี นราธิวาส เป็นต้น

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพ

สถาบันการศึกษา	จำนวน	รายชื่อสถาบันการศึกษา
1.ระดับอุดมศึกษา	2	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส วิทยาลัยเทคนิคนราธิวาส วิทยาลัยการอาชีพตากใบ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนราธิวาส
2.ระดับอาชีวศึกษา	8	สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส วิทยาลัยการอาชีพสุโหงโกลก วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนราธิวาส

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ

2. ข้อมูลด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์

รายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ ประจำจังหวัดนราธิวาส จำแนกรายอำเภอนั้น ส่วนใหญ่อำเภอต่าง ๆ มีสินค้า OTOP ประจำอำเภอเป็นสินค้าประเภท ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมผม ซึ่งประมาณครึ่งหนึ่งทำมาจากผ้าบาติก

ตารางที่ 13 รายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	รายการสินค้า
อำเภอเมือง	ข้าวเกรียบปลา ผ้าเช็ดหน้า ผ้าตัดเสื้อชุด 4 หลา (ผ้าจีน) ผ้าพันตัวชายหาด ผ้าพันคอ เสื้อเชิ้ต/ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก ผ้าคลุมไหล่บาติก ผ้าพันตัวบาติก ปาเต๊ะ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าเช็ดหน้า ชุคนอน บาติกประเภทเสื้อคอกลม กระเป๋า กระจูด ไม้กวาดก้านกะพ้อ ซองใส่เอกสาร โคมไฟหวาย กระบุงกระจูด ถาดใส่ ผลไม้ทรง เรือกอและจำลอง
อำเภอตากใบ	ข้าวซ้อมมือ ข้าวหอมกระดังงาซ้อมมือ ผ้าปักจักร ผ้าบาติก
อำเภอบาเจาะ	ชุดละหมาด ผ้าคลุมผมบาติก กระเป๋า กล่องของขวัญ กระเป๋ากระจูด เรือกอและ จำลอง
อำเภอยี่งอ	ผ้าตัดชุด/ผ้าคลุมผมบาติก ภาพประดับฝาผนังจากกะลามะพร้าว แชมพูสระผม สมุนไพรดอกอัญชัญ

ตารางที่ 13 (ต่อ)

อำเภอ	รายการสินค้า
อำเภอระแงะ	ส้มแขกแปรรูป ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก ผ้าโสร่งปาเต๊ะ
อำเภอรีโอเสา	เครื่องคัมสมุนไพร เสื้อสำเร็จรูป กรงนกเขา กรงนกกรงหัวจุก เครื่องคัมสมุนไพร
อำเภอศรีสาคร	ผ้าคลุมผมสตรี
อำเภอแว้ง	ขนมทองพับ ทองม้วน น้ำพริกเผา ผ้าปาเต๊ะ ผลิตภัณฑ์ผ้าปัก ผลิตภัณฑ์จากผ้าใยบัว
อำเภอสุคีริน	ขนมเค้ก ขนมปัง กลัวยอบ กลัวยปรุงรส แหนมเห็ดนางฟ้า ผ้าคลุมผม จักสานหวาย (แก้วอี) กระบี่หวาย ไม้กวาดดอกหญ้า ไม้กวาดดอกหญ้าด้ามหวาย ดอกไม้จันทน์และพวงหรีด
อำเภอสุไหงโก-ลก	ซอลปรุงรส, ซอสมะเขือเทศ ผ้าละหมาด ผ้าปาเต๊ะ ผ้าคลุมผม กระดานวาดผ้าทำ
อำเภอสุไหงปาดี	ส้มแขกแห้ง ผ้าคลุมผม ผ้าละหมาด
อำเภอจะนะ	ผ้าคลุมผมสตรีปักจักร ผ้าละหมาดปักจักร
อำเภอเจาะไอร้อง	ข้าวเกรียบสมุนไพร ส้มแขกแห้ง ทุเรียนกวน กลัวยฉาบ ผ้าคลุมผม

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน

3. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

3.1 สภาพปัญหา/ ความต้องการพัฒนา

1) สภาพปัญหา

ประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดนราธิวาส มีอาชีพหลักทางด้านเกษตร คือ การทำสวนยาง การทำนา การปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น การเลี้ยงสัตว์ และการทำประมง มีฐานะยากจนรายได้ต่ำ จากข้อมูล จปฐ. ปี 2547 พบว่า จากครัวเรือนที่จัดเก็บทั้งหมด 73,015 ครัวเรือน มีครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท/ปี จำนวน 9,968 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.70 ของครัวเรือนทั้งหมด สำหรับ สาเหตุที่สำคัญที่นำไปสู่ความยากจน ดังนี้

(1) โครงสร้างการผลิตที่มีฐานแคบขึ้นอยู่กับสินค้าไม่กี่ชนิด และใช้เทคโนโลยีในการผลิตแบบดั้งเดิม ทำให้ประสิทธิภาพด้านการผลิตต่ำ

(2) เกษตรกรผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้บริโภคไม่มีความตื่นตัวและไม่ให้ความสำคัญกับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร

- (3) ขาดแคลนเงินทุนในการปรับปรุงกิจกรรม
 - (4) การศึกษาค่า ว่างงาน แรงงานไร้ฝีมือ
 - (5) ดินเปรี้ยวมีอินทรีย์วัตถุต่ำ ดินเสื่อมโทรม ศัตรูพืชทำลาย
 - (6) การลงทุนภาคอุตสาหกรรมยังมีน้อย ส่วนมากเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กและอยู่เฉพาะพื้นที่
 - (7) ประชาชนยังขาดความรู้เรื่องการตลาดแบบครบวงจร ขาดตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร เสียเปรียบพ่อค้าคนกลาง
 - (8) องค์กรชุมชนและกลุ่มอาชีพยังไม่เข้มแข็ง ขาดความรู้ด้านการบริหารการจัดการ
 - (9) ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความตื่นตัวในการประกอบอาชีพด้วยความขยันอดทน
 - (10) สภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และขาดการอนุรักษ์และจัดการอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม
 - (11) ขาดการจัดการที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ
 - (12) คนพิการจำนวนมากช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ทำให้ครอบครัวมีภาระมากขึ้น
- 2) ความต้องการพัฒนา
- (1) สร้างโอกาสให้ประชาชนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพและการผลิตมากขึ้น
 - (2) รณรงค์ให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานและปลอดภัยต่อการบริโภค
 - (3) สร้างความตระหนักให้เกษตรกรผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค มีความตื่นตัวและให้ความสำคัญกับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร
 - (4) ยกกระดับมาตรฐานคุณภาพสินค้าเกษตรให้เท่าเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว
 - (5) เร่งรัดพัฒนาฝีมือแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ให้มีขีดความสามารถสูงขึ้น
 - (6) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ในด้านการผลิต การบริหารจัดการ การลงทุน และการค้ามากขึ้น
 - (7) ส่งเสริมให้มีตลาดกลางของชุมชน
 - (8) ให้ชุมชนมีโอกาสนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการสนับสนุนด้านวิชาการและงบประมาณจากส่วนราชการ

3.2 การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต

จังหวัดนครราชสีมา เป็นแหล่งผลิตและขนถ่ายสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ระบบการผลิตอยู่บนพื้นฐานการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน ประชาชนมีความรู้ มีงานทำ และมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้สูงขึ้น มีความมั่นคงพอเพียง สามารถพึ่งพาตนเองได้

4. การวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนา

1) จุดแข็ง

- (1) สภาพภูมิอากาศและพื้นที่เหมาะสมต่อการทำเกษตรที่หลากหลาย
- (2) มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย
- (3) ชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเอื้ออำนวยต่อการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน
- (4) มีกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชน
- (5) โครงสร้างพื้นฐานในการอำนวยความสะดวกครบทุกด้าน
- (6) มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สามารถเป็นตัวอย่างให้แก่ประชาชนได้

เรียนรู้ทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

- (7) มีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายเป็นต้นทุนทางสังคม
- (8) ทำเลที่ตั้งของจังหวัดทางทะเลอยู่ใกล้แหล่งประมงน่านาชนิคมากที่สุด

2) จุดอ่อน

- (1) ฐานการผลิตทางเศรษฐกิจแคบและกระจุกตัวในบางพื้นที่
- (2) พื้นที่ทำการเกษตรบางพื้นที่ดินมีอินทรีย์วัตถุต่ำ บางพื้นที่มีปัญหาดินเปรี้ยว
- (3) ขาดตลาดรองรับผลผลิตการเกษตรและขาดข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด
- (4) ขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือและขาดวินัยอุตสาหกรรม
- (5) ขาดการพัฒนาอุตสาหกรรมครบวงจร
- (6) การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจขาดความเข้มแข็งและไม่เชื่อมโยง
- (7) ภาวลักษณะด้านความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินไม่เอื้ออำนวย

ต่อการประกอบการ

- (8) ขาดการสร้างระบบธุรกิจการประมง เช่น ท่าเทียบเรือ และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

3) โอกาส

- (1) รัฐบาลประกาศสงครามแก้ไขปัญหาความยากจนและมีโครงการสำคัญ ๆ

สนับสนุน 4 โครงการ

(1.1) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

(1.2) โครงการพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อย และโครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้

(1.3) โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

(1.4) โครงการธนาคารประชาชน

(2) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เปิดโอกาสในการเรียนรู้ และรับทราบข้อมูลข่าวสารรวดเร็ว

(3) มีโอกาสสร้างความร่วมมือและเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศมุสลิมและเป็นจังหวัดภายใต้โครงการ IMT-GT

4) ข้อจำกัด

(1) ต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากต่างจังหวัดและต่างประเทศ ทำให้เกิดความเสี่ยงในการผลิต

(2) ความสามารถด้านการจัดการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตร และการผลิตสินค้านอกภาคเกษตร ให้มีคุณภาพยังมีข้อจำกัด

(3) ผลผลิตทางการเกษตรต้องพึ่งพาดตลาดต่างจังหวัดและต่างประเทศ

(4) ความไม่สงบเรียบร้อยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

4. ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและบริการ

ชายหาดนราทัศน์ เป็นหาดทรายขาวสะอาดยาวประมาณ 5 กิโลเมตร ไปสิ้นสุดที่ปลายแหลมด้านปากแม่น้ำบางนรา ซึ่งใช้เป็นสถานที่จัดการแข่งขันเรือกอล์ฟ และที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีด้วยแนวสนทำให้บรรยากาศริมทะเลร่มรื่นมากขึ้น ชาวบ้านนิยมมาพักผ่อนหย่อนใจกันที่นี่ ใกล้เคียงกันมีหมู่บ้านชาวประมงตั้งกระจุกกระจาย ตามริมแม่น้ำบางนรา และบริเวณเวียงอ่าวมีเรือกอล์ฟ และของชาวประมงจอดอยู่มากมาย อยู่เลยจากตัวเมืองนราธิวาส ไปตามถนนสายพิชิตบำรุง ประมาณ 1 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการรถจักรยานยนต์ รถสามล้อถีบหรือรถสองแถวเล็กจากตัวเมืองนราธิวาส ไปยังหาดนราทัศน์ได้สะดวก

มัสยิดกลาง (ใหม่) ตั้งอยู่ที่บ้านบางนรา ก่อนถึงหาดนราทัศน์เป็นสถานที่ ประกอบศาสนกิจของชาวไทย ที่นับถือศาสนาอิสลาม มัสยิดกลางนราธิวาสนี้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2524 เป็นมัสยิดกลางประจำจังหวัดแห่งที่ 2 สร้างเป็นอาคาร 3 ชั้น แบบอาหรับ ชั้นล่างจะเป็นห้องประชุมใหญ่ ห้องทำละหมาดอยู่ 2 ชั้นบน ยอดเป็นโดมขนาดใหญ่ มีหอสูงสำหรับส่งสัญญาณอาซาน เรียกชาวมุสลิมเข้ามาละหมาด

พระพุทธรูทยานเขากง (วัดเขากง-พระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคล) มีเนื้อที่ 142 ไร่ ตั้งอยู่ที่ตำบลลำภู จากตัวเมืองใช้เส้นทางนราธิวาส-ระแงะ (ทางหลวงหมายเลข 4055) ประมาณ 9 กิโลเมตร จะมองเห็นวัดเขากง และพระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคลสีทอง ปางปฐมเทศนาขัดสมาธิเพชรอยู่บนยอดเขา เป็นศิลปะสกุลช่างอินเดียตอนใต้ เริ่มสร้างเมื่อปี พ.ศ. 2509 แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2512 องค์พระเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ประดับด้วยโมเสกสีทอง หน้าตักกว้าง 17 เมตร ความสูงวัดจากพระเศียรวัดถึงบัวใต้พระเพลา 24 เมตร จัดเป็นพระพุทธรูปกลางแจ้งทั้งดวงม และใหญ่ที่สุดในภาคใต้ เนินเขาถูกตัดไปมีเจดีย์สี่ริมหามายา ซึ่งเป็นทรงระฆัง เนื้อหุ้มประดู่ทั้ง 4 ทิศมีเจดีย์รายประดับอยู่ภายในประดิษฐานพระพรหม บนยอดสุดบรรจุพระบรมสารีริกธาตุอันศักดิ์สิทธิ์ เนินเขาถูกตัดไปอีกลูกหนึ่งเป็นที่ตั้งของอุโบสถ ผนังด้านนอกทั้งสี่ด้านประดับกระเบื้องดินเผาแกะสลัก ด้านหลังเป็นรูปช้างหมอบอดวยดอกบัว หน้าบันเป็นรูปนักรบมีเทวดาถือคนโทถวาย

พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ ตั้งอยู่บนเขาตันหยงมัส ตำบลกะลุวอเหนือ ด้านริมทะเลใกล้กับอ่าวมะนาว ห่างจากตัวจังหวัดนราธิวาสตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4084 (นราธิวาส-ตากใบ) เป็นระยะทาง 8 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 300 ไร่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) โปรดเกล้าฯ ให้ก่อสร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2516 ภายในเขตพระราชฐานประกอบด้วยพระตำหนักของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และของพระบรมวงศานุวงศ์ ตกแต่งด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด ทำให้มีบรรยากาศร่มรื่น ยังมีศูนย์ศิลปาชีพ ซึ่งเป็นแหล่งฝึกงานเครื่องปั้นดินเผา และเซรามิก รวมทั้งจำหน่ายด้วย พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ทุกวัน

อุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาว-เขาตันหยง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลกะลุวอเหนือ ตามทางหลวงหมายเลข 4084 (นราธิวาส-ตากใบ) ประมาณ 3 กิโลเมตร และมีทางแยกไปสู่หาดอีก 3 กิโลเมตร เป็นชายหาดที่ยาวต่อเนื่องจากชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของจังหวัดปัตตานี เป็นโค้งอ่าวเชื่อมต่อกันยาวประมาณ 4 กิโลเมตร มีชายหาดสั้นสลบโค้งหาดเป็นระยะ ด้านหนึ่งติดพระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ บริเวณริมหาดมีสวนรุกขชาติ และทิวสนร่มรื่นเหมาะแก่การพักผ่อน มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายหาด (beach forest) ระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร พันธุ์ไม้ที่พบจะเป็นไม้ที่ชอบความแห้งแล้ง เช่น จักทะเล มะนาวผี เตยทะเล (ผลมีหน้าตาคล้ายสับปะรด) เป็นต้น หากใครอยากพักผ่อนค้ำคืนมีบ้านพักของเอกชนในบริเวณใกล้เคียงให้บริการ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง จัดตั้งขึ้นเพื่อสนองพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่จะเป็นแหล่งรวมการศึกษา สาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ดินทำกินแก่ราษฎรในพื้นที่แบบเบ็ดเสร็จ คือ วิเคราะห์ ทดลอง ทดสอบการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ให้ข้อมูลวิชาการ และฝึกอบรมการเกษตร เนื้อที่ศูนย์ทั้งหมด 1,740 ไร่ ถูกแบ่งเป็น อาคารสำนักงาน แปลง

สาริต และแปลงวิจัยทดลองในพื้นที่ป่าพรุ โครงการในพระราชดำริ เช่น โครงการแก่งลิงดิน คือการทดลองทำให้ดินในนาข้าวเปรี้ยวที่สุด และหาวิธีแก้ไข เพื่อที่จะนำไปปรับใช้กับดินเปรี้ยวในพื้นที่ต่าง ๆ ได้ทุกที่ โครงการอื่น ๆ ของศูนย์ เช่น โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ที่นำมาปรับใช้ให้เข้ากับสภาพพื้นที่นี้ซึ่งมีน้ำมากพออยู่แล้ว การทดลองปลูกปาล์มน้ำมันที่ขึ้นในดินอินทรีย์จัด โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กครบวงจร ร่วมกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่เข้ามาดูแลผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมัน เช่น น้ำมันที่สกัดได้จากปาล์ม สบู่ เนย ส่วนหนึ่งขายให้คนงาน และส่วนหนึ่งจำหน่ายภายนอก โรงงานปศุสัตว์ทำปอกก๊าซชีวภาพจากมูลวัว การทดลองนาระกำหวานมาปลูกเป็นพืชแซมในสวนยางพารา เป็นต้น ไม่ใช่เฉพาะงานทางด้านเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียวทางศูนย์ยังเปิดศูนย์ฝึกอบรมงานหัตถกรรมจากกระจูดและใบป่านั้นในวันเวลาราชการ การมาศึกษาหาความรู้ที่นี้ยังได้ความเพลิดเพลินไปด้วย

หมู่บ้านยะกัง เป็นชุมชนเก่าแก่ตั้งแตครั้งนราธิวาสยังเป็นหมู่บ้านบางนรา ปัจจุบันเป็นแหล่งผลิตผ้าปาเต๊ะ หรือผ้าบาติก ที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัด อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดไปตามทางหลวงสาย 4054 (อำเภอเมือง-อำเภอระแงะ) ระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร เลี้ยวเข้าถนนยะกัง 1 ซอย 6 ประมาณ 700 เมตร หมู่บ้านทอน ตั้งอยู่ที่ตำบลโคกเตียน ห่างจากตัวเมืองตามเส้นทางนราธิวาส-บ้านทอน (ทางหลวง 4136) ประมาณ 16 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านชาวประมงไทยมุสลิม เป็นแหล่งผลิตเรือกอลและถังของจริงและจำลอง เรือกอลและจำลองมีราคาตั้งแต่หลักร้อยไปถึงหลักหมื่น แต่คุณค่าไม่ได้้อยู่แค่นั้น เพราะคนที่ทำนั้นบางคนเป็นเด็กมีตั้งแต่อายุ 13 ปีขึ้นไป เด็กบางคนในหมู่บ้านจะใช้เวลาว่างมานั่งหัดทำเรือกอลและ ศิลปะพื้นบ้านของพวกเขาเอง นอกจากเรือท่านอาจจะได้ความอึ้งใจกลับไปด้วยหากได้เห็นความสนอกสนใจของพวกเขาที่มีต่องานศิลปะเช่นนี้ ยังมีผลิตภัณฑ์จากกระจูดและใบป่านั้น เช่น ซองใส่แว่น กระเป๋า ไปจนถึงเสื้อที่มีลวดลายและสีสันสวยงามลงตัว หากรักษาดี ๆ จะมีอายุการใช้งานถึง 10 ปี ราคาราคาของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ไม่แพงนัก ตั้งแต่ 30 บาท ไปจนถึงหลักร้อย และที่นี้ยังเป็นแหล่งผลิตน้ำบูดู และข้าวเกรียบปลาที่ขึ้นชื่อของจังหวัดนราธิวาสอีกด้วย ตลอดแนวหาดจะเห็นแผงตากปลาเรียงรายอยู่ มีคุ่มซีเมนต์ใส่บูดูจำนวนมากนักท่องเที่ยวสามารถแวะมาชมวิธีการผลิตและซื้อของฝากได้ทุกวันแต่ปกติในปลายวันศุกร์ชาวบ้านมักจะไปทำละหมาดและพักผ่อน ซึ่งไม่สะดวกนักท่องเที่ยวจะมาเวลานี้

วัดชลธาราสিংเห ตั้งอยู่หมู่ 3 ตำบลเจ๊ะเห ริมฝั่งแม่น้ำตากใบ จากตัวเมืองออกไปตามเส้นทางสาย นราธิวาส-ตากใบ (ทางหลวงหมายเลข 4085) ถึงสี่แยกตลาดอำเภอตากใบแล้วเลี้ยวซ้ายไปอีกประมาณ 100 เมตร จะถึงปากทางเข้าวัด ท่านพระครูโสภาสพุทธคุณ (พุด) เป็นผู้เริ่มก่อตั้งวัดนี้ขึ้นและต้องไปขอที่ดินจากพระยาภินันท์เพื่อที่จะสร้างวัด เมื่อ พ.ศ. 2416 สมัยนั้นดินแดนตากใบยังเป็นของรัฐภินันท์อยู่ วัดนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีแบ่งแยกดินแดนตากใบประเทศสยามกับประเทศ

มลายู ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษในขณะนั้น (สมัยรัชกาลที่ 5 พ.ศ. 2452) โดยฝ่ายไทยได้มีการยกเอาพระพุทธรูปศาสนา วัดและศิลปะในวัด เป็นเครื่องต่อรองการแบ่งปันเขตแดน อังกฤษจึงยอมรับเหตุผล โดยให้นำเอาแม่น้ำโกลกตรงบริเวณที่ไหลผ่านเมืองตากใบ (แม่น้ำตากใบ) เป็นเส้นแบ่งเขตแดน วัดนี้จึงรู้จักในอีกนามหนึ่งว่า “วัดพิทักษ์แผ่นดินไทย” บรรยายภาพโดยทั่วไปในวัดชลธาราสিংเห้นั้นเงียบสงบ และมีลานกว้างริมแม่น้ำที่จะมานั่งพักจิตใจได้ ส่วนภายในโบสถ์ซึ่งสร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น มีภาพจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งเขียนโดยพระภิกษุชาวสงขลา เป็นพุทธประวัติที่สอดแทรกภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสมัยนั้น ไว้เด่นชัดและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง และเป็นที่ประดิษฐานพระประธานปิดทองทั้งองค์ทำให้ไม่เห็นลักษณะเดิมที่พระโอบุษฐ์เป็นสีแดง พระเกศาเป็นสีดำ ประดิษฐานอยู่บนบุษบกทรงสอบสูงประมาณ 1.5 เมตร จากลักษณะบุษบกสันนิษฐานว่าเป็นพระมอญ มีวิหารประดิษฐานพระนอน ซึ่งตามผนังประดับด้วยเครื่องถ้วยสังคโลกเก่าแก่

เกาะยาว ตั้งอยู่ไม่ไกลจากวัดชลธาราสিংเห จากสี่แยกตลาดอำเภอตากใบเลยไปยังแม่น้ำตากใบ มีสะพานไม้ชื่อ “สะพานคอย 10 ปี” ยาว 345 เมตร ทอดข้ามแม่น้ำตากใบไปยังเกาะยาว ซึ่งทางด้านตะวันออกของเกาะจะติดกับทะเล มีหาดทรายละเอียดสีน้ำตาล บรรยากาศสงบงาม ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นมุสลิมประกอบอาชีพประมงและสวนมะพร้าว

ชายหาดกูปู-บ้านคลองตัน ครอบคลุมตำบลไทรวัน และตำบลศาลาใหม่ ทอดยาวไปจนถึงตำบลเจ๊ะเห มาสุดที่ปากแม่น้ำสุโขทัย โกลกชายแดนไทย ความยาวโดยประมาณ 25 กิโลเมตร การเดินทางใช้เส้นทางหมายเลข 4084 (นราธิวาส-ตากใบ) ระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร จะมีถนนถึงชายหาดระยะทาง 1 กิโลเมตร เป็นชายหาดที่มีทิวทัศน์สวยงาม หาดทรายขาวสะอาด มีต้นสนขึ้นเป็นระยะ ๆ รมรื่นและเงียบสงบ

ด่านตาบา (ด่านตากใบ) ตั้งอยู่ที่บ้านตาบา ตำบลเจ๊ะเห อยู่ห่างจากตัวอำเภอตากใบราว 3 กิโลเมตร ตามเส้นทางหมายเลข 4084 (อำเภอเมือง-อำเภอตากใบ) เป็นช่องทางการท่องเที่ยวและค้าขายระหว่างประเทศไทย-มาเลเซีย อีกแห่งหนึ่งนอกจากด่านสุโขทัย โกลก ผู้ที่จะข้ามไปซื้อของที่ร้านค้าปลอดภาษี ด่านศุลกากรเพนกาลันกูโป ของประเทศมาเลเซีย สามารถข้ามไปได้เลยแบบเข้าไป-เย็นกลับ แต่หากจะข้ามไปนานกว่านั้น สามารถขอใบผ่านแดน แบบ 3 เดือน เข้า-ออกครั้งเดียวได้ โดยต้องเตรียมคำร้องจากสำนักงานอำเภอที่ตัวเองมีชื่อในทะเบียนบ้าน ไปยื่นที่สำนักงานอำเภอตากใบ

ด่านสุโขทัย โกลก ตัวเมืองสุโขทัย โกลก ดูจะคึกคักกว่าตัวเมืองนราธิวาส คงเพราะเป็นด่านการค้าชายแดนที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัด และยังเดินทางข้ามไปมาได้สะดวกทั้งคนไทยและคนมาเลย์ มีการสร้างสะพานเชื่อมระหว่างประเทศ เปิดตั้งแต่ 05.00-21.00 น. ชาวไทยมักข้ามไปยังฝั่ง

รันตูปันยัง เพื่อซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า ของกินเล่น ส่วนคนมาเลย์จะเข้ามาซื้ออาหาร และผลไม้ ค่านสุโข่งโกลก อยู่ห่างจากสถานีรถไฟสุโข่งโกลก ประมาณ 1 กิโลเมตร

ศาลเจ้าแม่โตะโมะ ตั้งอยู่ที่ซอยภูธร ถนนเจริญเขต ในเขตเทศบาลตำบลสุโข่งโกลก เดิมทีเจ้าแม่โตะโมะนี้ประดิษฐานอยู่ที่บ้านโตะโมะ อำเภอสุโขริน ต่อมาชาวบ้านได้อัญเชิญมาประดิษฐานที่อำเภอสุโข่งโกลก เป็นที่นับถือของชาวสุโข่งโกลก และชาวจังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งชาวจีนในประเทศมาเลเซียเป็นอย่างมากทุก ๆ ปี จะมีการจัดงานประเพณีประจำปีที่บริเวณศาลเจ้า ตรงกับวันที่ 23 เดือนสามของจีน (ประมาณเดือนเมษายน) ในงานจะมีกิจกรรมมากมาย เช่น มีการจัดขบวนแห่เจ้าแม่ ขบวนสิงโต ขบวนเอ็งกอ ขบวนกลองยาว และยังมีการลุยไฟด้วย

ศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธร (ป่าพรุโตะแดง) ป่าพรุโตะแดง ป่าพรุแห่งสุดท้ายของประเทศไทย ซึ่งคลุมพื้นที่ของ 3 อำเภอ คือ อำเภอดากใบ อำเภอสุโข่งโกลก และอำเภอสุโข่งปาดิ มีพื้นที่ประมาณ 120,000 ไร่ แต่ส่วนที่สมบูรณ์โดยประมาณมีเพียง 50,000 ไร่ เป็นป่าที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ด้วยสัตว์ป่าและพรรณไม้ พื้นที่ป่าพรุมีลำน้ำสำคัญหลายสายไหลผ่าน คือ คลองสุโข่งปาดิ แม่น้ำบางนรา และคลองโตะแดง อันเป็นที่มาของชื่อป่าภายในศูนย์ฯ ได้จัดให้มีทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เพื่อประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับธรรมชาติของป่าพรุ เริ่มที่บึงน้ำด้านหลังอาคารศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธรเป็นสะพานไม้ต่อลัดเลาะเข้าไปในป่าพรุ ระยะทาง 1,200 เมตร บางช่วงเป็นสะพานไม้ร้อยลวดสลิง บางช่วงเป็นหอสูงสำหรับมองทิวทัศน์ เบื้องล่างที่ข่มไปด้วยไม้หนานาพรรณในป่าพรุ จะมีป้ายชื่อต้นไม้ที่น่าสนใจ และชุ่มความรู้อยู่เป็นจุดๆ สำหรับให้ความรู้แก่ผู้เดินชมด้วย

น้ำตกถั่วรวริน อยู่ที่ตำบลโตะแดง ไม้ไกลจากตัวเมือง ไปตามทางหลวงหมายเลข 4056 ถึงโรงพยาบาลสุโข่งปาดิแล้วเลี้ยวซ้ายไปตามถนนอีก 6 กิโลเมตร ทางเข้าลาดยางตลอด อยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติบูโด-สุโข่งปาดิ เป็นน้ำตกขนาดกลาง มีน้ำตลอดทั้งปี สภาพแวดล้อมร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้หนานาชนิด มีตำนานพื้นบ้านเล่าสืบต่อกันมาว่า ที่น้ำตกแห่งนี้ในครั้งโบราณ วันดีคืนดีมักได้ยินคนตรีมะโย่งแว่วดังมาจากน้ำตกเสมอๆ เมื่อชาวบ้านพากันไปดูมาก ๆ ก็ไม่พบเห็นสิ่งใดเลย กระทั่งผู้เฒ่าคนหนึ่งชื่อ “โตะแดง” แอบขึ้นไปดูขณะที่มีเสียงคนตรีก็เห็นภาพชายหญิงคู่หนึ่งออกมาร้ายรำทำนองมะโย่ง โดยมีร่มขนาดใหญ่หรือฉัตรกางอยู่ แล้วก็หายวับไป จากเรื่องที่พบเห็นนี้ ชาวบ้านจึงนำมาตั้งเป็นภาษาท้องถิ่นว่า “โตะแดง” หรือน้ำตกฉัตร แปลว่าน้ำตกกางร่ม

อุทยานแห่งชาติบูโด - สุโข่งปาดิ สมัยก่อนเขาบูโด-สุโข่งปาดิ เป็นส่วนหนึ่งของทิวเขาสันกาลาคีรีที่แบ่งเขตแดนไทย-มาเลเซีย เคยเป็นที่ซ่อนสมของผู้ก่อการร้าย จึงไม่ค่อยมีผู้ใดเข้ามาสัมผัสความมหัศจรรย์ของผืนป่าดงดิบแห่งนี้ เมื่อสถานการณ์คลี่คลายลง ในปี พ.ศ. 2517 กรมป่าไม้จึงจัดตั้งวนอุทยานน้ำตกปาโจ และกลายมาเป็นอุทยานแห่งชาติบูโด-สุโข่งปาดิ ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ

294 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของนราธิวาส ยะลา และปัตตานีเทือกเขาบูโดนี้จัดเป็นส่วนหนึ่งของป่าดิบร้อนแบบอินโด-มาลายัน ป่าดิบชื้นเขตร้อนซึ่งมีความชื้นสูงเพราะมีน้ำฝนตกตลอดปี และเป็นป่าที่มีความหลากหลายทางชีวภาพมากที่สุด เมื่อเทียบกับป่าประเภทอื่นในพื้นที่เท่า ๆ กัน ป่าเขตร้อนนี้จะพบเฉพาะแนวเส้นศูนย์สูตร คือ พื้นที่ระหว่างเส้นทรอปิคออฟแคนเซอร์ที่ 23 [1/2] องศาเหนือและใต้ ในประเทศไทยจะอยู่ในช่วงคอคอดกระ จังหวัดระนองลงไป นักพฤกษศาสตร์แบ่งป่าเขตร้อนทั่วโลกออกเป็นสามเขตใหญ่ คือ ป่าฝนเขตร้อนทวีปอเมริกา ป่าฝนเขตร้อนแถบอินโด-มาลายัน และป่าเขตร้อนแถบทวีปแอฟริกา พันธุ์ไม้เด่นของที่นี่คือ “ใบไม้สีทอง” หรือ “ย่านดาโอ๊ะ”

มัสยิด 300 ปี (มัสยิดวาดิอัลฮูเซ็น หรือ มัสยิดตะโลมะเนาะ) บ้านตะโลมะเนาะ ตำบลลูโบะสาวอ ห่างจากจังหวัดนราธิวาส เป็นระยะทาง 25 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 42 แล้วแยกที่บ้านบือราแง นายวันฮูเซ็น อัส-ซานาวิ ผู้อพยพมาจากบ้านสะนอยานยา จังหวัดปัตตานี เป็นผู้สร้างเมื่อ พ.ศ. 2167 เริ่มแรกสร้างหลังคามุงใบลาน ต่อมาเปลี่ยนเป็นกระเบื้องดินเผา ลักษณะของมัสยิดมีความแตกต่างจากมัสยิดทั่วไป คือเป็นอาคาร 2 หลังติดต่อกัน สร้างด้วยไม้ตะเคียนทั้งหลัง ลักษณะการสร้างจะใช้ไม้สลักแทนตะปู รูปทรงของอาคารเป็นแบบไทยพื้นเมืองประยุกต์เข้ากับศิลปะจีน และมลายูออกแบบได้ลงตัว ส่วนเด่นที่สุดของอาคาร คือ เหนือหลังคาจะมีฐานมารองรับจั่วบนหลังคาอยู่ชั้นหนึ่ง ส่วนหออาซานซึ่งมีลักษณะเป็นกังหัน ก็ตั้งอยู่บนหลังคาส่วนหลัง ฝาเรือนใช้ไม้ทั้งแผ่นแล้วเจาะหน้าต่าง ส่วนช่องลมแกะเป็นลวดลาย ใบไม้ ดอกไม้สลักลายจีน ปัจจุบันมัสยิดนี้ยังใช้เป็นสถานประกอบศาสนกิจของชาวมุสลิมหากต้องการเข้าชมภายในต้องได้รับอนุญาตจากโต๊ะอิหม่ามประจำหมู่บ้าน โดยทั่วไปเข้าชมได้บริเวณภายนอกเท่านั้น นอกจากนั้นหมู่บ้านตะโลมะเนาะในอดีตยังเป็นแหล่งผลิตคัมภีร์อัลกุรอาน ที่เขียนด้วยมือ ค้านข้างมัสยิดมีสุสานชาวมุสลิม ถ้าเป็นของผู้ชายหินที่ประดับอยู่บนหลุมฝังศพจะมีลักษณะกลมถ้าเป็นของผู้หญิงจะเป็นหินเพียงซีกเดียว

หลวงพ่อดังวัดเชิงเขา ตั้งอยู่ที่หมู่ 4 บ้านเชิงเขา ตำบลปะลุกาสาเมาะ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางจังหวัดปัตตานีประมาณ 13 กิโลเมตร มีทางแยกจากถนนเพชรเกษม (ทางหลวงหมายเลข 42) เลี้ยวซ้ายที่บ้านต้นไทรระยะทาง 5.5 กิโลเมตร หลวงพ่อดัง อดีตเจ้าอาวาสและเกจิอาจารย์ชื่อดังของจังหวัดนราธิวาส มรณภาพเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2522 รวมอายุได้ 90 ปี ภายหลังจากที่ท่านได้มรณภาพไปแล้ว ศพของท่านยังไม่เน่าเปื่อย ประชาชนจึงได้เกิดความศรัทธาและนำศพของท่านไปบรรจุไว้ในโลงแก้ว เพื่อให้เป็นที่สักการบูชาของชาวบ้านและพุทธศาสนิกชนทั่วไป

น้ำตกลีรินธร ลักษณะโดยทั่วไปไม่ใช่น้ำที่ตกมาจากผาสูง หากแต่เป็นลักษณะธารที่ค่อย ๆ ลาดไหลมาจากแนวป่าสูง มีแอ่งน้ำลานหิน นั่งพักผ่อนได้ ธารน้ำตกจะไหลไปรวมที่คลองอัยกาจึงมักจะมีคนท้องถิ่นเข้ามาเที่ยว สิ่งที่ควรชมนอกเหนือจากน้ำตก ก็คือ โครงการสำรวจและรวบรวม

พันธุ์ไม้ดอก ไม้ประดับป่าภาคใต้ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี มีการรวบรวมไว้กว่า 200 ชนิด โดยจัดปลูกพรรณไม้ต่าง ๆ ไว้เป็นหมวดหมู่ ตามสภาพธรรมชาติ และมีป้ายบอกชื่อ รวมทั้งประโยชน์ใช้สอยติดไว้ให้ศึกษา มีความน่าสนใจทั้งในแง่พฤกษศาสตร์พื้นบ้าน และการนำมาเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์ เพื่อพัฒนาเป็นไม้ประดับและพืชเศรษฐกิจ

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฮาลา-บาลา เป็นพื้นที่อนุรักษ์แห่งใหม่ของประเทศไทย ได้รับการประกาศจัดตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2539 อันเป็นแนวชายแดนไทย-มาเลเซีย มีพื้นที่ประมาณ 270,725 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ทิวเขาสันกาลาศิรี ป่าฮาลาและป่าบาลาเป็นผืนป่าดงดิบที่ไม่ต่อเนื่องกัน แต่ได้รับการประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเดียวกัน คือ ป่าฮาลา ในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา และ อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส แต่ส่วนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปศึกษาธรรมชาติได้ จะเป็นป่าบาลาเท่านั้น ป่าบาลามีพื้นที่ครอบคลุม อำเภอแว้ง และอำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาสมีการตัดถนนสายความมั่นคง (ทางหลวงหมายเลข 4062) ไปตามเทือกเขาสันกาลาศิรี ทำให้การเข้าถึงพื้นที่ป่าง่ายขึ้น เริ่มจากบ้านบูเกะตา อำเภอแว้ง ตัดผ่านป่าบาลาและไปสิ้นสุดที่ บ้านภูเขาทองในอำเภอสุคีริน รวมระยะทาง 18 กิโลเมตร สองข้างทางมีสภาพเป็นป่าดงดิบที่สมบูรณ์ที่สุดในประเทศไทย สำหรับการศึกษารวมชาติที่นี้เพียงขับรถไปตามถนนสายความมั่นคงก็จะได้ชมสิ่งพิเศษมากมาย เริ่มจากที่ทำการเขตฯเป็นต้นไป ห่างจากสำนักงานมาประมาณ 5 กิโลเมตร จะมีจุดชมสัตว์ บริเวณนี้จะมีต้นไม้ขึ้นอยู่มาก และสัตว์มักจะมาหากินลูกไทรเป็นอาหาร ตรงเข้ามาอีกประมาณ 10 กิโลเมตร จะพบที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์ภูเขาทองซึ่งเป็นหน่วยย่อยของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสายดังกล่าว จะเป็นทำเลที่สามารถเห็นทะเลหมอกอีกจุดหนึ่ง

ตารางที่ 14 ข้อมูลเขตการปกครองและพื้นที่

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบต.	เทศบาล	ชุมชน	ร้อยละของ พื้นที่จังหวัด	ระยะห่างจาก จังหวัด (กม.)
อำเภอเมือง	462.24	14	80	11	4		9.56	-
อำเภอเบตง	1,328.00	5	32	4	1		27.48	140
อำเภอบันนังสตา	715.00	6	50	5	2		14.80	39
อำเภอธารโต	675.00	4	37	4	1		13.97	61
อำเภอยะหา	499.90	7	49	7	1		10.33	21
อำเภอรามัน	516.03	16	90	15	2		10.68	26
อำเภอกาบัง	451.00	2	18	2	-		9.33	40
อำเภอกรงปินัง	185.00	4	23	4	-		3.85	22
รวม	4,832.17	58	379	52	11		100.0	-

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดยะลา

1.3 จำนวนประชากรรวมและความหนาแน่นของประชากร

ปี 2551 จังหวัดยะลา มีจำนวนประชากรรวม 475,527 คน เป็นประชากรชาย จำนวน 236,178 คน และประชากรหญิงจำนวน 239,349 คน โดยอำเภอที่มีประชากรรวมสูงที่สุด 2 ลำดับแรก คือ อำเภอเมือง ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 159,272 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 76,941 คน และประชากรหญิงจำนวน 82,331 คน รองลงมา คือ อำเภอรามัน ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 85,187 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 41,783 คน และประชากรหญิงจำนวน 43,404 คน ส่วนอำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอกาบัง ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 19,593 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 10,147 คน และประชากรหญิงจำนวน 9,446 คน ถัดมา คือ อำเภอธารโต ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 22,005 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 11,490 คน และประชากรหญิงจำนวน 10,515 คน อำเภอที่มีจำนวนประชากรหญิงมากที่สุด 2 ลำดับแรก คือ อำเภอเมือง มีจำนวน 82,331 คน รองลงมา คือ อำเภอรามัน มีจำนวน 43,404 คน

ตารางที่ 15 จำนวนประชากรรวม แยกตามเพศ จำแนกรายอำเภอ ปี 2552 และความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร ปี 2551

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			จำนวน หลังคาเรือน (หลัง)	ความหนาแน่นของประชากร ต่อตารางกิโลเมตร
	ชาย	หญิง	รวม		
อำเภอเมือง	76,941	82,331	159,272	47,270	617.3
อำเภอเบตง	29,075	28,248	57,323	21,391	43.2
อำเภอบันนังสตา	27,471	26,414	53,885	14,317	85.7
อำเภอธารโต	11,490	10,515	22,005	7,531	34.0
อำเภอยะหา	27,286	26,950	54,236	11,076	108.5
อำเภอรามัน	41,783	43,404	85,187	18,910	165.1
อำเภอกาบัง	10,147	9,446	19,593	5,007	43.4
อำเภอกรงปินัง	11,985	12,041	24,026	4,641	125.8
รวม	236,178	239,349	475,527	130,143	105.2

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดยะลา พ.ศ. 2552

1.4 จำนวนประชากรจำแนกตามหมวดอายุ

เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรจำแนกตามหมวดอายุ พบว่า ประชากรวัยทำงานซึ่งมีอายุระหว่าง 15-59 ปี มีจำนวนสูงสุดที่อำเภอเมือง โดยมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 99,272 คน รองลงมา คืออำเภอรามัน โดยมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 51,351 คน ส่วนอำเภอที่มีจำนวนประชากรวัยทำงานน้อยที่สุด คือ อำเภอกาบัง ซึ่งมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 11,475 คน และถัดมา คือ อำเภอธารโต ซึ่งมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 13,105 คน

ตารางที่ 16 จำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามหมวดอายุ 15-59 ปี จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	15-59 ปี		รวม
	ชาย	หญิง	
อำเภอเมือง	47,243	52,027	99,272
อำเภอเบตง	18,429	18,191	36,620
อำเภอบันนังสตา	15,869	15,446	31,315
อำเภอธารโต	6,819	6,286	13,105

ตารางที่ 16 (ต่อ)

อำเภอ	15-59 ปี		รวม
	ชาย	หญิง	
อำเภอชะหา	15,603	15,465	31,068
อำเภอรามัน	25,180	26,171	51,351
อำเภอกาบัง	5,949	5,526	11,475
อำเภอกรงปินัง	6,938	7,008	13,946
รวม	142,030	146,120	288,150

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดยะลา พ.ศ. 2552

1.5 รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีและรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน

เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนโดยใช้ข้อมูลปี 2550 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงที่สุดที่อำเภอเบตง โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 15,357.18 บาทต่อเดือน รองลงมา คือ อำเภอเมือง มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 14,033.82 บาท และอำเภอกาบัง ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 14,005.28 บาทต่อเดือน สำหรับอำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนน้อยที่สุด คือ อำเภอธารโต ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 10,401.89 บาทต่อเดือน และอำเภอชะหา ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 11,319.00 บาทต่อเดือน

ตารางที่ 17 รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน จำแนกรายอำเภอ ปี 2550

อำเภอ	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน (บาท)
อำเภอเมือง	เฉลี่ยทั้งจังหวัด 89,363 บาทต่อคนต่อปี	14,033.82
อำเภอเบตง		15,357.18
อำเภอบันนังสตา		12,848.83
อำเภอธารโต		10,401.89
อำเภอชะหา		11,319.00
อำเภอรามัน		12,761.35
อำเภอกาบัง		14,005.28
อำเภอกรงปินัง		13,739.60

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดยะลา

1.6 จำนวนครัวเรือนยากจน จำนวนคนยากจน

จากข้อมูลปี 2552 เมื่อพิจารณาจำนวนครัวเรือนยากจน พบว่า อำเภอยะหาและอำเภอรามันมีจำนวนครัวเรือนยากจนมากที่สุด จำนวน 1,183 ครัวเรือน และ 1,182 ครัวเรือน ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาจำนวนคนยากจน พบว่า อำเภอเมือง มีจำนวนคนยากจนมากที่สุด จำนวน 16,115,283 คน

ตารางที่ 18 จำนวนครัวเรือนยากจน จำนวนคนยากจน จำแนกรายอำเภอ ปี 2552

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนยากจน (ครัวเรือน)	จำนวนคนยากจน (คน)
อำเภอเมือง	661	16,115,283
อำเภอธารโต	219	741
อำเภอยะหา	1,183	5,040
อำเภอรามัน	1,182	5,201
อำเภอกรงปินัง	570	2,661
รวม	3,815	16,128,926

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดยะลา

1.7 จำนวนเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

เมื่อพิจารณาจำนวนเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปี 2551 พบว่า อำเภอเมืองมียอดเงินกู้สูงสุด โดยมีเงินกู้ 73,816,000 บาท รองลงมาคือ อำเภอเบตง ซึ่งมียอดเงินกู้รวม 46,021,000 บาท โดยที่ยอดเงินกู้น้อยที่สุดที่อำเภอบันนังสตา ซึ่งมียอดเงินกู้เพียง 6,065,000 บาท

ตารางที่ 19 จำนวนเงินกู้เกษตรกรรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	รวมเงินกู้ (พันบาท)
อำเภอเมือง	73,816
อำเภอเบตง	46,021
อำเภอบันนังสตา	6,065
อำเภอธารโต	5,088
อำเภอยะหา	22,440
อำเภอรามัน	41,911

ตารางที่ 19 (ต่อ)

อำเภอ	รวมเงินกู้ (พันบาท)
อำเภอกาบัง	9,797
อำเภอกรงปินัง	15,192
รวม	220,330

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดยะลา พ.ศ. 2552

1.8 จำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ในปี 2551 พบว่า จำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่สูงที่สุด คือ อำเภอเมือง โดยมีจำนวน 832 แห่ง รองลงมา คือ อำเภอเบตง จำนวน 163 แห่ง ส่วนจำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่มีจำนวนน้อยที่สุดที่อำเภอธารโต ซึ่งมีจำนวน 4 แห่งเท่านั้น สำหรับจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ ปรากฏว่า จำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์สูงสุด คือ อำเภอเมือง โดยมีจำนวน 454 แห่ง รองลงมา คือ อำเภอรามัน จำนวน 79 แห่ง ส่วนจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์มีจำนวนน้อยที่สุดที่อำเภอกาบัง ซึ่งมีจำนวน 13 แห่งเท่านั้น

ตารางที่ 20 จำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	บริษัท จำกัด	ทะเบียนนิติบุคคล			รวม	ทะเบียน พาณิชย์
		ห้างหุ้นส่วน จำกัด	ห้างหุ้นส่วน สามัญ นิติบุคคล	บริษัทมหาชน จำกัด		
อำเภอเมือง	169	656	7	0	832	454
อำเภอเบตง	49	114	0	0	163	55
อำเภอบันนังสตา	5	19	1	0	25	42
อำเภอธารโต	1	3	0	0	4	15
อำเภอเยหา	4	25	1	0	30	44
อำเภอรามัน	8	66	0	0	74	79
อำเภอกาบัง	0	10	0	0	10	13
อำเภอกรงปินัง	0	6	0	0	6	15
รวม	236	899	9	0	1,144	717

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดยะลา พ.ศ. 2552

1.9 จำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออก

จากข้อมูลปี 2549 เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการส่งออก พบว่า ในทุกอำเภอส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการยังไม่มี การส่งออกสินค้าไปขายยังต่างประเทศ

ตารางที่ 21 จำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออก รายอำเภอ ปี 2549

อำเภอ	ไม่มี การส่งออก	มีการส่งออก	จำนวนสถานประกอบการ
อำเภอเมือง	520	9	529
อำเภอเบตง	83	4	87
อำเภอบันนังสตา	201	0	201
อำเภอธารโต	22	0	22
อำเภอยะหา	60	0	60
อำเภอรามัน	53	0	53
อำเภอกาบัง	12	0	12
อำเภอกรงปินัง	48	0	48
รวม	999	13	1,012

ที่มา : สำมะโนอุตสาหกรรมจังหวัดยะลา พ.ศ. 2550

1.10 จำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งเสริมการลงทุน

จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รายอำเภอ

จากข้อมูลปี 2549 เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน พบว่า ในทุกอำเภอส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการยังไม่มี การขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ตารางที่ 22 จำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งเสริมการลงทุน
จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รายอำเภอ ปี 2549

อำเภอ	ไม่มีการส่งเสริม	มีการส่งเสริม	จำนวนสถานประกอบการ
อำเภอเมือง	520	9	529
อำเภอเบตง	83	4	87
อำเภอบันนังสตา	201	0	201
อำเภอธารโต	22	0	22
อำเภอยะหา	60	0	60
อำเภอรามัน	53	0	53
อำเภอกาบัง	12	0	12
อำเภอกรงปินัง	48	0	48
รวม	999	13	1,012

ที่มา : สำมะโนอุตสาหกรรมจังหวัดยะลา พ.ศ. 2550

1.11 จำนวนประชากรแยกตามอาชีพ

ตารางที่ 23 จำนวนประชากรแยกตามอาชีพ แยกตามอำเภอ ปี 2543

พื้นที่	เกษตรกรรม	อุตสาหกรรมในครัวเรือน	รับจ้าง	อื่น ๆ
อำเภอเมือง	2,529	728	3,784	0
อำเภอเบตง	6,148	116	2,268	0
อำเภอบันนังสตา	2,224	0	3,200	0
อำเภอธารโต	2,235	121	1,768	0
อำเภอยะหา	4,378	174	2,863	0
อำเภอรามัน	1,857	55	1,264	0
อำเภอกาบัง	4,900	695	3,120	0
อำเภอกรงปินัง	895	874	975	0
รวม	39,956	4,255	29,344	0

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี

1.12 สถาบันการศึกษาด้านการฝึกพัฒนาอาชีพ

จังหวัดยะลามีการจัดการศึกษาหลายระดับ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ และระดับอุดมศึกษา โดยมีสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชยะลา วิทยาลัยอิสลามยะลา วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา วิทยาลัยการอาชีพเบตง วิทยาลัยการอาชีพรามัน วิทยาลัยชุมชนยะลา และวิทยาลัยสารพัดช่างยะลา

ตารางที่ 24 จำนวนสถานศึกษาในจังหวัดยะลา

สถานศึกษาของรัฐในระบบ

ที่	ประเภทสถานศึกษา	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	ไม่ระบุ	รวม
1	องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)	-	1	-	-	-	1
2	โรงเรียนกีฬา	-	1	-	-	-	1
3	สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สพท.เขต 1	21	83	12	1	-	117
4	สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สพท.เขต 2	15	45	12	-	-	72
5	สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สพท.เขต 3	13	17	6	-	-	36
6	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน	4	1	-	-	-	5
7	โรงเรียนเทศบาล	-	3	2	1	-	6
8	สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	1	-	1	-	-	2
9	สถาบันการพลศึกษา	-	-	-	-	1	1
10	สถาบันอาชีวศึกษา	2	2	-	1	-	5
11	สถาบันอุดมศึกษา	-	1	-	1	-	2

สถานศึกษาของรัฐนอกระบบ

ที่	ประเภทสถานศึกษา	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	ไม่ระบุ	รวม
1	วิทยาลัยชุมชน	-	-	1	-	-	1
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	41	-	-	-	-	41
3	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	1	-	-	-	-	1
4	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ	4	-	1	2	-	7
5	สำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	-	1	-	-	-	1
6	สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	1	-	-	-	-	1

ภาคผนวก ก-36

สถานศึกษาเอกชนในระบบ

ที่	ประเภทสถานศึกษา	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	ไม่ระบุ	รวม
1	ประเภทสามัญศึกษา สพท.เขต 1	-	5	3	1	-	9
2	ประเภทสามัญศึกษา สพท.เขต 3	-	1	2	1	-	4
3	ประเภทสอนศาสนาควบคู่วิชาสามัญศึกษา สพท. เขต 1	3	10	7	1	-	21
4	ประเภทสอนศาสนาควบคู่วิชาสามัญศึกษา สพท. เขต 2	4	10	3	-	-	17
5	ประเภทสอนศาสนาควบคู่วิชาสามัญศึกษา สพท. เขต 3	-	3	-	-	-	3
6	ประเภทอาชีวศึกษา	-	2	-	-	-	2

สถานศึกษาเอกชนนอกระบบ

ที่	ประเภทสถานศึกษา	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	ไม่ระบุ	รวม
1	ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สพท.เขต 1	235	5	1	-	1	242
2	ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สพท.เขต 2	84	48	-	-	1	133
3	ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สพท.เขต 3	41	1	-	-	-	42
4	ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำมัสยิด/วัด	1	-	-	-	-	1
5	ประเภทสอนศาสนาอิสลาม สพท.เขต 1	31	-	-	-	-	31
6	ประเภทสอนศาสนาอิสลาม สพท.เขต 2	3	1	-	-	-	4
7	สถาบันศึกษาปอเนาะ สพท.เขต 1	54	2	-	-	1	57
8	สถาบันศึกษาปอเนาะ สพท.เขต 2	23	3	-	-	-	26
9	สถาบันศึกษาปอเนาะ สพท.เขต 3	2	-	-	-	-	2

ที่มา : สำนักผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ 12 ยะลา

2. ข้อมูลด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์

รายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ ประจำจังหวัดยะลา จำแนกรายอำเภอนั้น ส่วนใหญ่ อำเภอต่างๆ มีสินค้า OTOP ประจำอำเภอเป็นสินค้าประเภท ผ้าคลุมผสมสตรี และผ้าบาติก

ตารางที่ 25 รายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	รายการสินค้า
อำเภอเมือง	ผ้าคลุมผสมสตรีอิสลาม ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก บาติกหมวกกะปิเยาะ ชุดพื้นเมือง ขนมโรติกรอบ เพอร์นิเจอร์ไม้ยางพารา
อำเภอเบตง	หมี่เหลืองเบตง กาแฟเบตง การแพโบราณ ขนมหีบดำควน หัตถศิลป์ใบยาง กาแฟมาลา ส้มแขกกวน หมี่เบตง ผ้าคลุมผสมสตรี กะลามะพร้าว
อำเภอบันนังสตา	กล้วยหินฉาบ หมวกกะปิเยาะ ซาลาเปา ดอกไม้ใบยาง กล้วยหินทอดกรอบคละรส หมวกคลุมผสมสตรี กล้วยหินฉาบกรอบแก้ว
อำเภอธารโต	น้ำพริกเผาไทยมุสลิม ผ้าคลุมผสมสตรี กล้วยหินฉาบ ขนมหีบดอกจอก ไม้กวาดดอกหญ้า ข้าวตั้งหน้าไก่หยองธัญพืช
อำเภอยะหา	ผ้าคลุมผสม ผ้าบาติก ขนมหีบอะเพ็ด โคมไฟแห้งไม้ไผ่กะลา หมวกกะปิเยาะ ขนมหีบเยาะ กล่องทิวชู ลูกหยีทรงเครื่อง ไม่มีเมล็ด กล้วยตากอบน้ำผึ้ง ข้าวเกรียบฟักทอง ทุเรียนกวน
อำเภอรามัน	ผ้าคลุมผสม เครื่องดื่มแช่ผงสำเร็จรูป ผงกะหรี่สำเร็จรูป กรอบรูปใบไม้สีทอง ปักจักรผ้าคลุมผสม เครื่องแกงสมุนไพร ขนมหีบโรติกรอบ ข้าวเกรียบสมุนไพร ผ้าคลุมผสมสตรี กริช จักสานใบเตย ผ้าบาติก ขนมหีบกะหรี่ป๊อบ หมวกกะปิเยาะ ปักเลื่อมผ้าคลุมผสมและเครื่องแต่งกาย นาฬิกาผ้าบาติก ลูกหยีกวน
อำเภอกาบัง	-
อำเภอกรงปินัง	ผ้าบาติก หมวกกะปิเยาะ

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน

3. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ (ข้อมูลแต่ละจังหวัดนำเสนอต่างรูปแบบกัน)

3.1 โครงสร้างเศรษฐกิจและรายได้ประชากร

โครงสร้างเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ ร้อยละ 49.69 คิดเป็นมูลค่า 20,988 ล้านบาท รองลงมาเป็นสาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ ร้อยละ 9.76 คิดเป็นมูลค่า 4,122.80 ล้านบาท และสาขาการบริหารราชการ และการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ ร้อยละ 8.79 คิดเป็นมูลค่า 3,711.30 ล้านบาท (อ้างอิง ปี 2551 : สำนักงานคลังจังหวัดยะลา)

รายได้ประชากร เศรษฐกิจโดยทั่วไปของจังหวัดขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตร การค้า และการบริหารราชการภาครัฐ โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในปี 2551 เท่ากับ 89,363 บาท ต่อคนต่อปี (อ้างอิง ข้อมูลปี 2551: สำนักงานคลังจังหวัดยะลา)

3.2 การเกษตร

จังหวัดยะลามีเนื้อที่ทั้งหมด 2,865,672 ไร่ พื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตร 1,746,371 ไร่ มีครุว์เรือนเกษตรกร 64,543 ครุว์เรือน ในปีการเพาะปลูก 2551/2552 พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ

ตารางที่ 26 พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

พืชเศรษฐกิจ	พื้นที่ปลูก (ไร่)
ยางพารา	1,304,424
ข้าว	62,913.5
ปาล์มน้ำมัน	3,175
ทุเรียน	62,161
ลองกอง	51,486
มังคุด	7,552
เงาะ	6,658
ส้มโชกุน	3,780
พืชไร่/พืชผัก	5,259

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

3.3 การปลูสัตว์

จังหวัดยะลามีเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์จำนวน 46,458 ราย ถือครองพื้นที่ 490,396 ไร่

ตารางที่ 27 จำนวนเกษตรกรและพื้นที่ทำการปลูสัตว์ ปี 2552

อำเภอ	เกษตรกรผู้เลี้ยง (ราย)	พื้นที่ถือครอง (ไร่)	พื้นที่ปลูกหญ้า (ไร่)	พืชอาหารสัตว์ (ไร่)	ทุ่งหญ้าสาธารณะ (ไร่)
เมืองยะลา	13,983	-	-	-	-
เบตง	4,118	78,746	-	-	-
บันนังสตา	4,730	62,746	91	453	
ธารโต	2,233	5,193	598	438	
ยะหา	1,446	-	-	-	-
รามัน	13,127	320,519	1,092	331	
กาบัง	2,278	7,150	143	130	
กรงปินัง	4,543	16,042	-	150	
รวม	46,458	490,396	1,924	1,502	

ที่มา: สำนักงานปลูสัตว์จังหวัดยะลา

ตารางที่ 28 ข้อมูลด้านการปลูสัตว์จังหวัดยะลา ปี 2552

ชนิดสัตว์เลี้ยง	จำนวนสัตว์เลี้ยง (ตัว)	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
โคเนื้อ	42,245	15,335	506,940,000
กระบือ	2,154	349	36,618,000
สุกร	8,105	72	45,088,115
ไก่ไข่	18,538	171	46,345
ไก่เนื้อ	74,372	1,920	5,726,644
ไก่พื้นเมือง	292,467	25,358	36,558,375
เป็ด	21,231	2,659	2,399,103
แพะ	4,837	995	12,092,500
แกะ	3,985	856	9,675,580

ที่มา: สำนักงานปลูสัตว์จังหวัดยะลา

3.4 การสหกรณ์

จังหวัดยะลามีสหกรณ์จัดตั้งอยู่แล้ว 5 ประเภท จำนวน 65 สหกรณ์ สมาชิก 43,497 คน
เงินลงทุน 2,366,796,140.14 บาท

ตารางที่ 29 ประเภทสหกรณ์ และจำนวนสมาชิก

ประเภทสหกรณ์	จำนวน (สหกรณ์)	สมาชิก (คน)
1. สหกรณ์การเกษตร	42	26,382
2. สหกรณ์ออมทรัพย์	12	14,097
3. สหกรณ์ร้านค้า	1	1,161
4. สหกรณ์บริการ	9	1,432
5. สหกรณ์เครดิตยูเนียน	1	425

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา

กลุ่มเกษตรกร 2 ประเภท จำนวน 5 กลุ่ม มีสมาชิก 919 คน เงินลงทุน 29,365,837.56 บาท

ตารางที่ 30 ประเภทกลุ่มเกษตรกร และจำนวนสมาชิก

ประเภทกลุ่มเกษตรกร	จำนวน (กลุ่ม)	สมาชิก (คน)
1. กลุ่มเกษตรกรทำนา	1	91
2. กลุ่มเกษตรกรทำสวน	4	828

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา

3.5 การป่าไม้

จังหวัดยะลามีพื้นที่ป่าไม้ 2,034.3564 ตารางกิโลเมตร (1,271,472.75 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 45 ของพื้นที่ สภาพป่าของจังหวัดแยกได้ดังตาราง

ตารางที่ 31 พื้นที่ป่าไม้จังหวัดยะลา

ลำดับที่	ชื่อป่า	ท้องที่อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)
ป่าสงวนแห่งชาติ			
1	ป่าสงวนแห่งชาติป่ากาบัง	กาบัง	168,750
2	ป่าสงวนแห่งชาติป่าตันหยงกาลอ	ยะหา	7,187.50
3	ป่าสงวนแห่งชาติป่าเบตง	เบตง	175,000
4	ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาใหญ่	เมือง ยะหา	23,750
5	ป่าสงวนแห่งชาติป่าลานู - ถ้ำทะลุ	ยะหา กาบัง บันนังสตา กรงปินัง	208,850
6	ป่าสงวนแห่งชาติป่าสกายอูวิง	ยะหา กาบัง	8,125
7	ป่าสงวนแห่งชาติป่าลาเก๊ะ	รามัน	11,039
8	ป่าสงวนแห่งชาติป่าเทือกเขากาลอ	รามัน กรงปินัง	41,719
9	ป่าสงวนแห่งชาติป่าจะกะวี๊ะ	รามัน	17,451
10	ป่าสงวนแห่งชาติป่ากาโสด	บันนังสตา	6,281.25
11	ป่าสงวนแห่งชาติป่าภูเก็ดตำมะชูและป่าภูเก็ดกือแล	เบตง	275
		รวม	668,428
อุทยานแห่งชาติ			
1	อุทยานแห่งชาติบางลาง	เบตง บันนังสตา และธารโต	163,125
2	อุทยานแห่งชาติบูโด - สุไหงปาดี	รามัน	17,451
		รวม	180,576
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า			
1	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าบาลา-ฮาลา	เบตง	64,993.75
		รวม	64,993.75
ป่าเตรียมการสงวน			
1	ป่าเตรียมการสงวนป่าฝั่งขวาแม่น้ำปัตตานี (แปลงที่ 1)	บันนังสตา และรามัน	9,106.25
2	ป่าเตรียมการสงวนป่าฝั่งขวาแม่น้ำปัตตานี (แปลงที่ 2)	บันนังสตา และธารโต	74,368.75
		รวม	83,475
ป่าที่นิคมคืนให้กรมป่าไม้			
1	ป่าที่นิคมคืนให้กรมป่าไม้	เบตง	254,000
		รวม	254,000

3.6 การอุตสาหกรรมและเหมืองแร่

จังหวัดยะลามีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 320 โรง มีเงินลงทุน 7,183,344,397 ล้านบาท มีคนงานรวม 5,636 คน โรงโม่หินจำนวน 10 โรง

ตารางที่ 32 การยื่นขอเพื่อรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ปี (พ.ศ.)	ยื่นขอรับรอง	ผ่านการรับรอง
2549	70	38
2550	35	22
2551	31	20
2552	49	32
รวม	185	112

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดยะลา (ข้อมูล ณ วันที่ 15 มกราคม 2553)

ตารางที่ 33 สถิติจำนวนโรงงานแยกตามหมวดอุตสาหกรรม

ที่	รายการ	จำนวน	เงินลงทุน	ชาย	หญิง	รวม	แรงงาน
1	อุตสาหกรรมการเกษตร	71	125,610,800	80	11	91	1,075.11
2	อุตสาหกรรมอาหาร	25	146,627,480	91	53	144	3,336.14
3	อุตสาหกรรมเครื่องดัด	1	17,857,000	10	10	20	1,025.69
4	อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	54	791,312,700	1,289	687	1,976	29,347.38
5	อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	16	556,323,480	475	271	746	7,823.83
6	อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	6	8,742,600	29	6	35	86.79
7	อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์	2	30,000,000	10	0	10	1,638.96
8	อุตสาหกรรมยาง	34	873,160,510	583	783	1,366	26,787.95
9	อุตสาหกรรมพลาสติก	1	6,300,000	2	2	4	222.70
10	อุตสาหกรรมโลหะ	21	222,868,891	227	86	313	5,935.44
11	อุตสาหกรรมโลหะ	1	300,000	35	0	35	150.60
12	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	14	35,208,000	72	18	90	841.65
13	อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	11	27,610,000	71	7	78	454.64
14	อุตสาหกรรมไฟฟ้า	2	3,640,000	14	0	14	153.12
15	อุตสาหกรรมขนส่ง	17	408,025,700	163	2	165	694.27
16	อุตสาหกรรมอื่น ๆ	44	3,929,757,236	510	39	549	397,201.43
	รวม	320	7,183,344,397	3,661	1,975	5,636	476,775.70

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดยะลา (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552)

3.7 การพาณิชย์กรรม

ตารางที่ 34 จำนวนบริษัท/ห้างหุ้นส่วน จังหวัดยะลา

ประเภท	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
บริษัทจำกัด	12	14	15	24
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	38	63	47	60
ห้างหุ้นส่วนสามัญ	1	0	1	1
รวม	51	77	63	85

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลกลางกระทรวงมหาดไทยและจังหวัด

ตารางที่ 35 จำนวนบริษัท/ห้างหุ้นส่วน ที่ยกเลิกกิจการจังหวัดยะลา

ประเภท	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
บริษัทจำกัด	12	12	10	5
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	29	22	25	20
ห้างหุ้นส่วนสามัญ	0	0	0	0
รวม	41	34	35	25

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดยะลา (ข้อมูล ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2552)

3.8 สถานการณ์แรงงาน

จังหวัดยะลามีสถานประกอบการ และผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคม

ตารางที่ 36 จำนวนผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคม

ลำดับ	อำเภอ	สถานประกอบการ (แห่ง)	ขึ้นทะเบียนบัตรประกันสังคม
1.	เมือง	1,156	15,932
2.	รามัน	48	765
3.	กรงปินัง	7	82
4.	บันนังสตา	25	1,146
5.	ธารโต	12	200
6.	เบตง	238	2,909
7.	ยะหา	30	430
8.	กาบัง	6	99
	รวม	1,522	21,563

แรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียน จำนวน 2,852 ราย (ที่มา: สำนักงานจัดหางานจังหวัดยะลา ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2552)

การดำเนินงานประกันสังคมจังหวัดยะลา ดังนี้

1. กองทุนประกันสังคม

1.1 จำนวนสถานประกอบการ	จำนวน 1,522	แห่ง
1.2 ผู้ประกันตน	จำนวน 21,563	แห่ง

2. กองทุนเงินทดแทน

2.1 จำนวนนายจ้าง	จำนวน 1,341	แห่ง
2.2 ลูกจ้าง	จำนวน 13,052	แห่ง

3. เครือข่ายโรงพยาบาลในโครงการประกันสังคม

3.1 โรงพยาบาลศูนย์ยะลา	มีผู้ประกันตน	จำนวน 17,266	ราย
3.2 โรงพยาบาลเบตง	มีผู้ประกันตน	จำนวน 2,934	ราย
3.3 โรงพยาบาลอื่นๆ	มีผู้ประกันตน	จำนวน 1,363	ราย

ที่มา: สำนักงานประกันสังคมจังหวัดยะลา (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552)

ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปในจังหวัดยะลา มีจำนวน 361,649 คน ซึ่งเป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 263,430 คน ผู้มีงานทำ 261,463 คน ผู้ว่างงาน 1,967 คน

การมีงานทำ ผู้มีงานทำในจังหวัดยะลา จำนวน 261,463 คน ทำงานในภาคเกษตร จำนวน 177,811 คน ทำงานนอกภาคเกษตร โดยทำงานเป็นพนักงานบริการ พนักงานในร้านค้าและตลาด มากที่สุด จำนวน 37,302 คนหรือร้อยละ 14.3 รองลงมาคือเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 9,803 คน หรือร้อยละ 3.7 และผู้มีส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 77,765 คน หรือร้อยละ 29.7

การว่างงาน จังหวัดยะลา มีผู้ว่างงานประมาณ 1,967 คน หรือมีอัตราการว่างงานร้อยละ 0.7 โดยผู้ว่างงานส่วนเป็นชาย 1,561 คน หรือ ร้อยละ 79.4 และหญิง 406 คน หรือร้อยละ 20.6

การบริการจัดหางานในประเทศ ในช่วงไตรมาสที่ 1 (มกราคม-มีนาคม) ปี 2553 นายจ้าง/สถานประกอบการได้แจ้งตำแหน่งงานว่าง จำนวน 344 อัตรา โดยมีผู้สมัครงาน 476 คน และการบรรจุงาน จำนวน 208 คน มีอัตราบรรจุงาน ต่อตำแหน่งงานว่างร้อยละ 60.5 ส่วนตำแหน่งงานว่างตามระดับการศึกษาที่ต้องการสูงสุด คือ ระดับมัธยมศึกษามีความต้องการ ร้อยละ 28.5 (98 อัตรา) รองลงมาเป็นระดับปวส. และปวช. คือ ร้อยละ 19.2 (66 อัตรา) และร้อยละ 18.9 (65 อัตรา) สำหรับอาชีพที่มีการบรรจุงานมากที่สุด คือ ประเภทอาชีพช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 36.1 (75 คน) และอุตสาหกรรมที่มีตำแหน่งงานว่างมากที่สุด คือ การขายส่ง การขายปลีกฯ ร้อยละ 27 (93 อัตรา)

อุปทานของจังหวัดยะลา พบว่า ในปี 2551 มีอุปทานรวมซึ่งเป็นแรงงานใหม่ 15,407 คน และในปี 2559 จะลดลงเหลือ 15,095 คน ซึ่งเกิดจากมีนักเรียนเข้าสู่ระบบการศึกษาน้อยลง โดยจำนวนอุปทานมีมากที่สุดที่ระดับการศึกษา ม.3 จำนวน 5,667 คน และมีนักเรียนที่จบการศึกษา และต้องการออกมาทำงานจำนวนมาก โดยเฉพาะระดับ ม.6 ซึ่งมีจำนวนถึง 4,848 คน ส่วนระดับ ปวส./อนุปริญญา เข้าสู่ตลาดแรงงานถึง 1,580 คน สูงกว่าจำนวนอุปทานระดับ ปวช.

เมื่อเปรียบเทียบอุปสงค์กับอุปทานตามระดับการศึกษา พบว่า ทุก ๆ ปี (2551-2559) เศรษฐกิจของจังหวัดยะลาไม่สามารถดูดซับอุปทานของจังหวัดได้หมด ทำให้เกิดอุปทานส่วนเกิน (Surplus Labor) ถึง 15,284 คนในปี 2551 และ 15,189 คนในปี 2559 แรงงานที่เหลือบางส่วนก็ย้ายถิ่น (Migrate) ไปหางานทำยังจังหวัดอื่น ๆ

แรงงานต่างด้าว ที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายและได้รับอนุญาตให้ทำงาน ข้อมูล เดือนมีนาคม 2553 มีจำนวน 145 คน แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่เป็นประเภทชั่วคราว จำนวน 133 คน และแรงงานต่างด้าวประเภทมาตรา 12 (ยกเว้นมติ ครม.) จำนวน 12 คน โดยแรงงานต่างด้าวสัญชาติ ฟิลิปปินส์ มีมากที่สุด จำนวน 42 คน หรือร้อยละ 31.6 และรองลงมาคือสัญชาติจีน จำนวน 22 คน (ร้อยละ 16.5)

สำหรับแรงงานต่างด้าวตามมติ คณะรัฐมนตรี ปี 2549 และปี 2550 เป็นแรงงาน ที่ได้รับอนุญาตให้มาทำงานเป็นการชั่วคราว 3 สัญชาติ คือ พม่า ลาว กัมพูชา เพื่อทดแทนการขาดแคลนแรงงานในจังหวัดมีจำนวนทั้งสิ้น 2,014 คน โดยสัญชาติพม่า มีมากที่สุด คือ ร้อยละ 96.6(1,946 คน) รองลงมาเป็นสัญชาติกัมพูชา มีจำนวน 38 คน (ร้อยละ 1.9) และ สัญชาติลาว มีจำนวน 30 คน (ร้อยละ 1.5)

แรงงานไทยในต่างประเทศ ในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2553 แรงงานไทยจากจังหวัดยะลา ที่ขออนุมัติเดินทางไปทำงานต่างประเทศ มีจำนวน 9 คน พบว่า ไปโดยวิธี Re-Entry ส่วนภูมิภาคที่แรงงานไทยไปทำงานส่วนใหญ่ คือ ในภูมิภาคเอเชีย

การพัฒนาศักยภาพแรงงาน ไตรมาสนี้ มีผู้เข้ารับการศึกษากระดับฝีมือแรงงานในจังหวัด ยะลา จำนวน 579 คน เป็นกลุ่มอาชีพช่างอุตสาหกรรมศิลป์ 326 คน รองลงมาเป็นกลุ่มธุรกิจและบริการ จำนวน 127 คน อาชีพ ช่างก่อสร้าง 80 คนและช่างเครื่องกล 46 คน การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน มีผู้เข้ารับการทดสอบการฝึกจำนวน 115 คน เป็นกลุ่มอาชีพช่างเครื่องกล จำนวน 88 คน รองลงมาเป็นช่างก่อสร้าง จำนวน 20 คน และช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ จำนวน 7 คน

การคุ้มครองแรงงาน จากการตรวจสอบสถานประกอบการทั้งสิ้น 116 แห่ง มีลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ จำนวน 4,564 คน ซึ่งสถานประกอบการที่ตรวจ ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาด 20 - 49 คน

ในวโรกาสพระชนมายุครบ 60 พรรษา จากเจดีย์สามารถมองเห็นทัศนียภาพของวัดและเมืองเบตงอีกมุมหนึ่งได้สวยงาม

ป่าบาลา-ฮาลา หรือสวนป่าพระนามาภิไธยภาคใต้ ส่วนที่ 2 เป็นป่าดิบชื้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพรรณ สัตว์ป่าและนกหายากนานาชนิด และเป็นที่อาศัยของคนป่าเผ่าชา โกล มีพื้นที่ขนาดใหญ่อยู่ในแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดยะลาและนราธิวาส เป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำในเขื่อนบางลาง นักท่องเที่ยวสามารถล่องเรือชมธรรมชาติของขุนเขา ป่าไม้และสายน้ำ โดยติดต่อเช่าเรือได้ที่กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 445 ถนนสุขยางค์ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

ทะเลสาบธารโต ทะเลสาบธารโต ทะเลสาบบนภูเขาแห่งแรกของภาคใต้ แม้จะเกิดจากความเพียรพยายามของมนุษย์ แต่ก็ยังเป็นพื้นน้ำอันกว้างไกลสุดขอบฟ้า เป็นถิ่นกำเนิดของสัตว์น้ำและต้นกำเนิดของพลังงานไฟฟ้าในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถล่องเรือหรือล่องแพสัมผัสกับความงามของเกาะแก่งชมป่าเขาลำเนาไพร สำราญกับการตกปลาท่ามกลางไหล่เขา

อุโมงค์ปิยะมิตร อยู่ที่บ้านปิยะมิตร 1 ตำบลตะเนาะแมเราะ ใช้เส้นทางเดียวกับบ่อน้ำร้อนและน้ำตกอินทสร แต่อยู่เลยบ่อน้ำร้อนไปอีก 4 กิโลเมตร บริเวณนี้เป็นหมู่บ้านของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย เดิมเคยเป็นฐานที่มั่นของพรรคคอมมิวนิสต์มลายา (เขต 2) อุโมงค์แห่งนี้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2519 เป็นอุโมงค์คดเคี้ยวเข้าไปในภูเขายาวประมาณ 1 กิโลเมตร ความกว้างประมาณ 50-60 ฟุต ใช้เวลาในการขุด 3 เดือน มีทางเข้าออกหลายทาง ใช้เป็นที่หลบภัยทางอากาศและสะสมเสบียง บริเวณจัดให้มีนิทรรศการแสดงภาพประวัติศาสตร์ รวมทั้งวิธีการดำเนินชีวิตภายในป่า ปัจจุบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากอีกแห่งหนึ่งของเบตง เปิดให้เข้าชมเวลา 8.00 น.-16.30 น.

บ่อน้ำร้อนเบตง เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติอย่างหนึ่งของเบตงที่มีน้ำพุเดือดขึ้นมาจากพื้นดินในหมู่บ้านจะเราะปะไร ตำบลตะเนาะแมเราะ ก่อนถึงอำเภอเบตง 5 กิโลเมตร บนทางหลวงหมายเลข 410 มีทางแยกขวาไปอีก 8 กิโลเมตร ตรงจุดบริเวณที่น้ำเดือดสามารถต้มไข่สุกภายใน 7 นาที มีบริการห้องอาบน้ำแร่ ซึ่งเชื่อกันว่าน้ำแร่จากบ่อน้ำร้อนสามารถบรรเทาอาการปวดเมื่อยและรักษาโรคผิวหนังได้

น้ำตกอินทสร อยู่ห่างจากตัวเมืองเบตง 15 กิโลเมตร หรือเลยจากบ่อน้ำร้อนเบตงไปอีก 2 กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่เกิดจากภูเขา รอบบริเวณปกคลุมด้วยป่าไม้ร่มรื่น และมีแอ่งน้ำสามารถว่ายน้ำเล่นและพักผ่อนได้เป็นอย่างดี

จังหวัดปัตตานี

1. ข้อมูลทั่วไป จำแนกรายอำเภอ

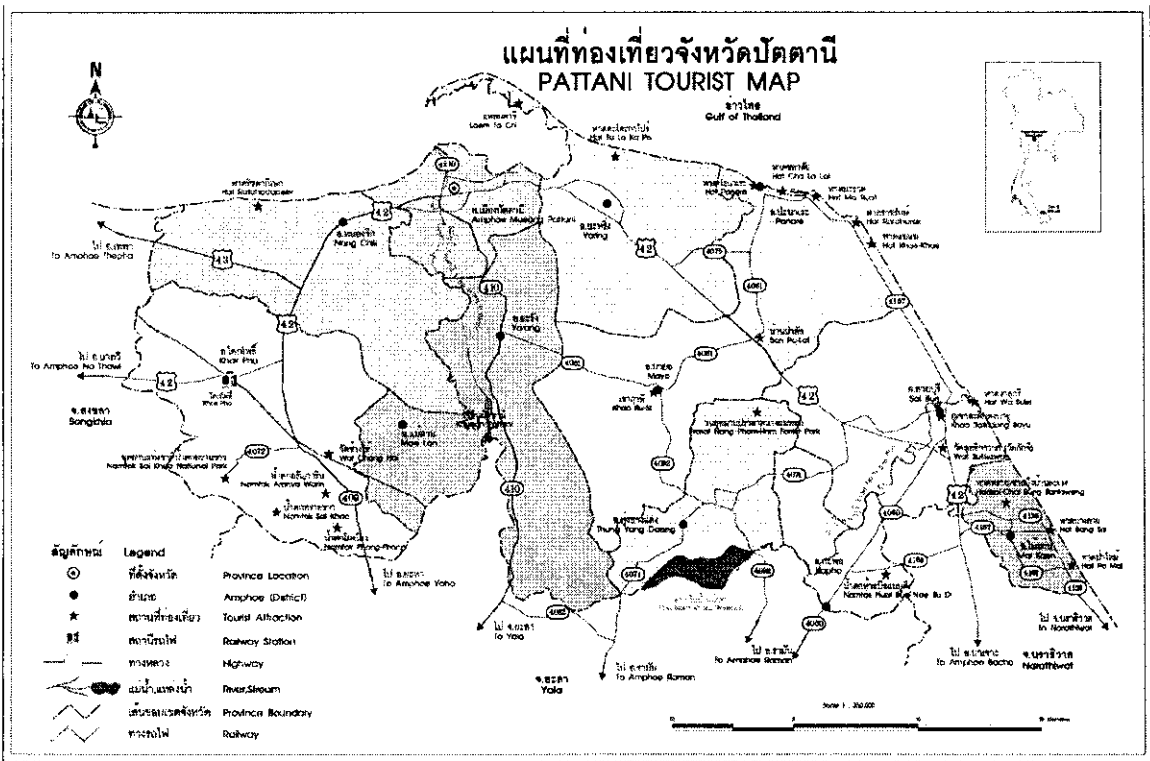
1.1 แผนที่

จังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ภาคใต้ของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ 1,055 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 1,940.35 ตร.กม. หรือประมาณ 1,212,723 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้
ทิศเหนือ ติดต่อกับ อ่าวไทย

ทิศใต้ ติดต่อกับ เขตอำเภอเมืองยะลา อำเภอรามัน จังหวัดยะลา และเขตอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ เขตอำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

1.2 จำนวนและรายชื่ออำเภอ

จังหวัดปัตตานีได้แบ่งหน่วยการปกครองออกเป็น 12 อำเภอ 115 ตำบล 642 หมู่บ้าน โดยมีหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 12 แห่ง ซึ่งเป็นเทศบาลขนาดใหญ่ 1 แห่ง (เทศบาลเมืองปัตตานี) เทศบาลขนาดกลาง 4 แห่ง เทศบาลขนาดเล็ก 7 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 101 แห่ง ซึ่งเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล ขนาดเล็ก 40 แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง 61 แห่ง โดยไม่มีองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่

ตารางที่ 37 หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2552

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบต.	เทศบาล	ชุมชน	ร้อยละของ พื้นที่จังหวัด	ระยะห่างจาก จังหวัด (กม.)
เมือง	96.837	13	66	10	1	18	4.99	0.05
ยะรัง	183.952	12	72	12	1	-	9.48	15
หนองจิก	231.526	12	76	11	2	-	11.93	8
โคกโพธิ์	339.414	12	82	12	2	-	17.49	26
ยะหริ่ง	196.829	18	81	15	3	-	10.14	14
ปะนาเระ	144.058	10	53	9	1	-	7.42	43
มายอ	216.136	13	59	10	1	-	11.14	29
สายบุรี	178.424	11	64	9	1	20	9.2	50
ทุ่งยางแดง	114.97	4	23	4	-	-	5.93	45
กะพ้อ	93.815	3	27	3	-	-	4.83	68
แม่ลาน	89.194	3	22	3	-	-	4.6	30
ไม้แก่น	55.201	4	17	3	-	-	2.84	65
รวม	1,940.36	115	642	101	12	38	100	-

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี

1.3 จำนวนประชากรรวม และความหนาแน่นของประชากร

ปี 2552 จังหวัดปัตตานี มีจำนวนประชากรรวม 647,624 คน เป็นประชากรชาย จำนวน 319,542 คน และประชากรหญิงจำนวน 328,082 คน โดยอำเภอที่มีประชากรรวมสูงสุด 2 ลำดับแรก คือ อำเภอเมือง ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 121,881 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 59,668 คน และประชากรหญิงจำนวน 62,213 คน รองลงมา คือ อำเภอยะรัง ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 85,053 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 42,292 คน และประชากรหญิงจำนวน 42,761 คน ส่วนอำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอไม้แก่น ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 11,533 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 5,691 คน และประชากรหญิงจำนวน 5,842 คน ถัดมา คือ อำเภอแม่ลาน ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 15,286 คน จำแนกเป็นประชากรชาย จำนวน 7,489 คน และประชากรหญิงจำนวน 7,797 คน อำเภอที่มีจำนวนประชากรหญิงมากที่สุด 2 ลำดับแรก คือ อำเภอเมือง มีประชากรหญิงจำนวน 62,213 คน รองลงมา คือ อำเภอยะรัง มีประชากรหญิงจำนวน 42,761 คน

ตารางที่ 38 จำนวนประชากรรวม แยกตามเพศ จำแนกรายอำเภอ ปี 2552 และความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร ปี 2551

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนหลังคาเรือน (หลัง)	ความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร
	ชาย	หญิง	รวม		
อำเภอเมือง	59,668	62,213	121,881	36,732	1,248.23
อำเภอสายบุรี	31,606	32,654	64,260	14,413	355.87
อำเภอโคกโพธิ์	31,488	32,926	64,414	17,509	188.81
อำเภอหนองจิก	35,101	34,804	69,905	14,795	300.23
อำเภอปะนาเระ	21,390	22,032	43,422	10,132	299.40
อำเภอมายอ	26,620	27,731	54,351	11,308	248.91
อำเภอยะรัง	42,292	42,761	85,053	17,632	457.23
อำเภอยะหริ่ง	39,692	40,325	80,017	16,438	404.55
อำเภอทุ่งยางแดง	10,303	10,753	21,056	4,371	181.14
อำเภอไม้แก่น	5,691	5,842	11,533	2,801	207.46
อำเภอกะพ้อ	8,202	8,244	16,446	3,554	172.44
อำเภอแม่ลาน	7,489	7,797	15,286	3,638	169.11
รวม	319,542	328,082	647,624	153,323	617.26

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2552

1.4 จำนวนประชากรจำแนกตามหมวดอายุ

เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรจำแนกตามหมวดอายุ พบว่า ประชากรวัยทำงานซึ่งมีอายุระหว่าง 15-59 ปี มีจำนวนสูงสุดที่อำเภอเมือง โดยมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 74,523 คน รองลงมา คืออำเภอยะรัง โดยมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 48,934 คน ส่วนอำเภอที่มีจำนวนประชากรวัยทำงานน้อยที่สุด คือ อำเภอแม่ลาน ซึ่งมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 9,038 คน และถัดมา คือ อำเภอกะพ้อ ซึ่งมีจำนวนประชากรวัยทำงาน 9,634 คน

ตารางที่ 39 จำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามหมวดอายุ 15-59 ปี จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	15-59 ปี		รวม
	ชาย	หญิง	
อำเภอเมือง	36,264	38,259	74,523
อำเภอโคกโพธิ์	19,383	19,950	39,333
อำเภอหนองจิก	20,816	20,076	40,892
อำเภอปะนาเระ	12,723	12,914	25,637
อำเภอมายอ	14,932	15,507	30,439
อำเภอทุ่งยางแดง	5,970	6,267	12,237
อำเภอสายบุรี	18,471	19,177	37,648
อำเภอไม้แก่น	3,375	3,431	6,806
อำเภอยะหริ่ง	22,975	23,240	46,215
อำเภอยะรัง	24,473	24,461	48,934
อำเภอกะพ้อ	4,824	4,810	9,634
อำเภอแม่ลาน	4,444	4,594	9,038
รวม	188,650	192,686	381,336

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2552

1.5 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีและ รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน

เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีโดยใช้ข้อมูลปี 2551 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี สูงที่สุดที่อำเภอแม่ลาน โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 45,319.67 บาท รองลงมา คือ อำเภอป่านาเระ มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 38,909.80 บาท และอำเภอโคกโพธิ์ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 38,759.90 บาท สำหรับอำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีน้อยที่สุด คือ อำเภอสายบุรี ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 31,632.45 บาท และอำเภอกะพ้อ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 33,084.67 บาท

รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน โดยใช้ข้อมูลปี 2551 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนสูงที่สุดที่อำเภอหนองจิก โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน 14,976.42 บาท รองลงมา คือ อำเภอเมือง มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน 14,809.62 บาท และอำเภอแม่ลาน ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน 14,679.00 บาท สำหรับอำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนน้อยที่สุด คือ อำเภอกะพ้อ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน 9,296.67 บาท

ตารางที่ 40 รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน (บาท)
อำเภอเมือง	33,307.08	14,809.62
อำเภอโคกโพธิ์	38,759.92	12,586.08
อำเภอหนองจิก	36,174.92	14,976.42
อำเภอปะนาเระ	38,909.80	12,477.50
อำเภอมายอ	38,164.92	13,895.77
อำเภอทุ่งยางแดง	34,427.25	12,367.75
อำเภอสาขบุรี	31,632.45	13,200.91
อำเภอไม้แก่น	38,442.75	12,486.00
อำเภอยะหริ่ง	34,446.94	13,931.06
อำเภอยะรัง	34,503.00	13,168.08
อำเภอกะพ้อ	33,084.67	9,296.67
อำเภอแม่ลาน	45,319.67	14,679.00

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดปัตตานี

1.6 จำนวนครัวเรือนยากจน และจำนวนคนยากจน

เมื่อพิจารณาจำนวนครัวเรือนยากจนตามเกณฑ์ จปฐ. พบว่า อำเภอเมืองมีจำนวนครัวเรือน ยากจนมากที่สุด จำนวน 449 ครัวเรือน รองลงมา คือ อำเภอโคกโพธิ์ ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนยากจน 429 ครัวเรือน และเมื่อพิจารณาจำนวนคนยากจน พบว่า อำเภอเมือง มีจำนวนคนยากจนมากที่สุด จำนวน 2,648 คน รองลงมา คืออำเภอยะรังและอำเภอสาขบุรี ซึ่งมีจำนวนคนยากจน 2,385 คน และจำนวน 2,348 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 41 จำนวนครัวเรือนยากจน และจำนวนคนยากจน ตามเกณฑ์ จปฐ. จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนยากจน (ครัวเรือน)	จำนวนคนยากจน (คน)
อำเภอเมือง	449	2,648
อำเภอโคกโพธิ์	429	2,102
อำเภอหนองจิก	332	1,980

ตารางที่ 41 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนยากจน (ครัวเรือน)	จำนวนคนยากจน (คน)
อำเภอปะนาระ	366	2,177
อำเภอมายอ	317	1,960
อำเภอทุ่งยางแดง	8	60
อำเภอสาขบุรี	389	2,348
อำเภอไม้แก่น	23	129
อำเภอยะหริ่ง	0	0
อำเภอยะรัง	361	2,385
อำเภอกะพ้อ	60	398
อำเภอแม่ลาน	19	85
รวม	3,037	17,892

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2552

1.7 จำนวนเงินกู้เกษตรกรรูดบัตรเครดิตเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

เมื่อพิจารณาจำนวนเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปี 2551 พบว่า อำเภอโคกโพธิ์และอำเภอแม่ลานมียอดเงินกู้สูงที่สุด โดยมีเงินกู้ 630,156,000 บาท รองลงมา คือ อำเภอสาขบุรีและอำเภอไม้แก่น ซึ่งมียอดเงินกู้รวม 366,672,000 บาท โดยที่ยอดเงินกุน้อยที่สุดที่ อำเภอกะพ้อ ซึ่งมียอดเงินกู้ 119,413,000 บาท

ตารางที่ 42 จำนวนเงินกู้เกษตรกรรูดบัตรเครดิตเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	รวมเงินกู้ (พันบาท)
1. อำเภอเมือง	185,447
2. อำเภอโคกโพธิ์และอำเภอแม่ลาน	630,156
3. อำเภอหนองจิก	185,630
4. อำเภอปะนาระ	199,265
5. อำเภอมายอและอำเภอทุ่งยางแดง	174,793
6. อำเภอสาขบุรีและอำเภอไม้แก่น	366,672
7. อำเภอยะหริ่ง	179,729

ตารางที่ 42 (ต่อ)

อำเภอ	รวมเงินกู้ (พันบาท)
8. อำเภอยะรัง	167,916
9. อำเภอกะพ้อ	119,413
รวม	2,209,021

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2552

1.8 จำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ในปี 2551 พบว่า จำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่สูงที่สุด คือ อำเภอเมือง โดยมีจำนวน 565 แห่ง รองลงมา คือ อำเภอโคกโพธิ์ จำนวน 66 แห่ง ส่วนจำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่มีจำนวนน้อยที่สุดที่อำเภอไม้แก่น ซึ่งมีจำนวน 4 แห่งเท่านั้น สำหรับจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ ปรากฏว่า จำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์สูงสุด คือ อำเภอเมือง โดยมีจำนวน 855 แห่ง รองลงมา คือ อำเภอโคกโพธิ์ จำนวน 136 แห่ง ส่วนจำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์มีจำนวนน้อยที่สุดที่อำเภอแม่ลาน ซึ่งมีจำนวน 10 แห่งเท่านั้น

ตารางที่ 43 จำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	ทะเบียนนิติบุคคล					ประกอบธุรกิจส่วนตัว	ทะเบียนพาณิชย์
	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	บริษัทมหาชนจำกัด	รวม		
อำเภอเมือง	159	404	2	0	565	290	855
อำเภอโคกโพธิ์	6	60	0	0	66	70	136
อำเภอหนองจิก	9	35	0	0	44	45	89
อำเภอปะนาเระ	3	23	0	0	26	35	61
อำเภอมายอ	4	31	0	0	35	31	66
อำเภอทุ่งยางแดง	0	6	0	0	6	15	21
อำเภอสายบุรี	10	31	0	0	41	49	90
อำเภอไม้แก่น	0	4	0	0	4	9	13

ตารางที่ 43 (ต่อ)

อำเภอ	ทะเบียนนิติบุคคล				รวม	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	ทะเบียนพาณิชย์
	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	บริษัทมหาชนจำกัด			
อำเภอชะหรั่ง	8	42	0	0	50	40	90
อำเภอชะร้ง	3	43	0	0	46	65	111
อำเภอกะพ้อ	1	4	0	0	5	11	16
อำเภอแม่ลาน	0	5	0	0	5	5	10
รวม	203	688	2	0	893	665	1,558

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2552

1.9 จำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออก

จากข้อมูลปี 2549 เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการส่งออก พบว่า ในทุกอำเภอส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการยังไม่มี การส่งออกสินค้าไปขายยังต่างประเทศ

ตารางที่ 44 จำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออก รายอำเภอ ปี 2549

อำเภอ	ไม่มีการส่งออก	มีการส่งออก	จำนวนสถานประกอบการ
อำเภอเมือง	1,323	6	1,329
อำเภอโคกโพธิ์	115	1	116
อำเภอหนองจิก	149	0	149
อำเภอปะนาเระ	93	0	93
อำเภอมาบอ	170	0	170
อำเภอทุ่งยางแดง	82	0	82
อำเภอสายบุรี	388	0	388
อำเภอไม้แก่น	97	0	97
อำเภอชะหรั่ง	598	0	598
อำเภอชะร้ง	356	2	358
อำเภอกะพ้อ	145	0	145
อำเภอแม่ลาน	21	0	21
รวม	3,537	9	3,546

ที่มา : สำนะโนอุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2550

1.10 จำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รายอำเภอ

จากข้อมูลปี 2549 เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน พบว่า ในทุกอำเภอส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการยังไม่มี การขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ตารางที่ 45 จำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รายอำเภอ ปี 2549

อำเภอ	ไม่มีการส่งเสริม	มีการส่งเสริม	จำนวนสถานประกอบการ
อำเภอเมือง	1,322	7	1,329
อำเภอโคกโพธิ์	115	1	116
อำเภอหนองจิก	149	0	149
อำเภอปะนาระ	93	0	93
อำเภอมาบ	170	0	170
อำเภอทุ่งยางแดง	82	0	82
อำเภอสายบุรี	388	0	388
อำเภอไม้แก่น	97	0	97
อำเภอยะหริ่ง	598	0	598
อำเภอยะรัง	356	2	358
อำเภอกะพ้อ	145	0	145
อำเภอแม่ลาน	21	0	21
รวม	3,536	10	3,546

ที่มา : สำนะโนอุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2550

1.11 จำนวนครัวเรือนแยกตามอาชีพ

ตารางที่ 46 จำนวนครัวเรือนแยกตามอาชีพ แยกตามอำเภอ ปี 2553

พื้นที่	เกษตรกรรม	อุตสาหกรรมในครัวเรือน	รับจ้าง	อื่น ๆ
อำเภอเมือง	2,529	728	3,784	0
อำเภอโคกโพธิ์	6,148	116	2,268	0
อำเภอหนองจิก	2,224	0	3,200	0
อำเภอปะนาเระ	2,235	121	1,768	0
อำเภอมายอ	4,378	174	2,863	0
อำเภอทุ่งยางแดง	1,857	55	1,264	0
อำเภอสายบุรี	4,900	695	3,120	0
อำเภอไม้แก่น	895	874	975	0
อำเภอยะหริ่ง	3,790	552	3,617	0
อำเภอยะรัง	7,957	589	4,317	0
อำเภอกะพ้อ	1,268	291	1,127	0
อำเภอแม่ลาน	1,775	60	1,041	0
รวม	39,956	4,255	29,344	0

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี

1.12 สถาบันการศึกษาด้านการฝึกพัฒนาอาชีพ

จังหวัดปัตตานีมีการจัดการศึกษาหลายระดับ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ และระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตามถ้าหากพิจารณาเฉพาะสถาบันการศึกษาด้านการฝึกพัฒนาอาชีพพบว่า ในจังหวัดปัตตานีมีทั้งสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำนวน 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา วิทยาเขตปัตตานี วิทยาลัยชุมชนปัตตานี และระดับอาชีวศึกษาจำนวน 7 สถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกปัตตานี และวิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี เป็นต้น

ตารางที่ 47 แสดงจำนวนสถาบันการศึกษาด้านฝึกพัฒนาอาชีพ

สถาบันการศึกษา	จำนวน	รายชื่อสถาบันการศึกษา
1.ระดับอุดมศึกษา	3	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
		มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา วิทยาเขตปัตตานี
		วิทยาลัยชุมชนปัตตานี
		วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี
		วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกปัตตานี
2.ระดับอาชีวศึกษา	7	วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี
		วิทยาลัยประมงปัตตานี
		วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี
		วิทยาลัยการอาชีพสายบุรี
		โรงเรียนยุวชีวิตบริหารธุรกิจปัตตานี ปวช. และ ระดับ ปวส.

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ

2. ข้อมูลด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์

รายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ ประจำจังหวัดปัตตานี จำแนกรายอำเภอนั้น ส่วนใหญ่อำเภอต่าง ๆ มีสินค้า OTOP ประจำอำเภอเป็นสินค้าประเภท ผ้าคลุมผมสตรี และผ้าบาติก

ตารางที่ 48 รายการสินค้า OTOP จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	รายการสินค้า
อำเภอเมือง	อาหารนกอ เลือบาติก ซาซึก หมวกกะปิเยาะ ผ้าบาติก ปลาหมึกอบกรอบ กล่องปากกา ผ้าคลุมผม เม็ดมะม่วงหิมพานต์คั่ว ดอกไม้ประดิษฐ์ เต้าหู้ปลา
อำเภอโคกโพธิ์	ดอกกุหลาบข้าวสวย แชมพูสระผมสมุนไพรผสมสบู่ ดอกไม้บายางใส่กรอบรูป หมวกกะปิเยาะ ผ้าไหมมัดหมี่ลายจวนตานี รูปหนังตะลุง กระจ่างใยพืชผสม หนัง กล้วยอบ กระจ่างผ้าบาติก ขนมหอมม่วงนรสงาคำ ส้มแขกแช่อิ่ม ว่าวผ้าร่ม ขนมกะหรี่ปั๊ปไส้สังขยา เสื้อโต้ป ข้าวตัง
อำเภอหนองจิก	น้ำพริกกุ้ง หมวกกะปิเยาะ ตุ๊กตาทากบกล้วย ชุดละหมาด เสื้อโต้ป
อำเภอปะนาเระ	กระดังงายดอกพิศกุล
อำเภอมายอ	ผ้าคลุมผม ผ้าบาติก หมวกกะปิเยาะ ขนมหอมม่วง
อำเภอทุ่งยางแดง	ผ้าคลุมผม ขนมหอมพับ ผ้าปูโต๊ะ เสื้อโต้ป

ตารางที่ 48 (ต่อ)

อำเภอ	รายการสินค้า
อำเภอสายบุรี	น้ำนูดูข้าวยา ผ้าบาติก ข้าวยาสมุนไพร ตะกร้า
อำเภอไม้แก่น	น้ำนูดู กะปิ
อำเภอยะหริ่ง	กาแฟสำเร็จรูปผสมเห็ดหลินจือ ข้าวเกรียบปลาสามรส หมวกกะปิเยาะ ข้าวเกรียบปลาผสมสาหร่าย ผักลุ่มผสมสตรี น้ำนูดู ดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าใยบัว เรือกอกและจำลอง
อำเภอยะรัง	ชิงพวงสำเร็จรูป ลูกหยีกวน กระโปรงพัน ชุดกิโมโน เสื้อเชิ้ตบุรุษ
อำเภอกะพ้อ	ผักลุ่มผสมสตรี ผักลุ่มละหมาด
อำเภอแม่ลาน	ไม้แนวคดคดจุด รองเท้าหัตถกรรม สร้อยคริสตัล เสื้อ ใต้อุป

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน

3. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ (ข้อมูลแต่ละจังหวัดนำเสนอต่างรูปแบบกัน)

3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดปัตตานีตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิตปี 2551 มีมูลค่า 39,637 ล้านบาท รายได้เฉลี่ย (Per capita GPP) 58,930 บาท/หัว/ปี เป็นอันดับ 14 ของภาค และอันดับที่ 52 ของประเทศ รายได้เฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้นจากปี 2550 โดยมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 2,003 บาท อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ในปี 2551 ได้เพิ่มขึ้นจากปี 2550 คิดเป็นร้อยละ 3.4 สำหรับสาขาการผลิตที่สำคัญของจังหวัด คือ สาขาประมง มีมูลค่า 10,049 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.4 รองลงมาเป็นสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ มีมูลค่า 6,958 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.6 ส่วนสาขาที่มีมูลค่าน้อยที่สุด คือ การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน และลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล มีมูลค่า 35 และ 41 ล้านบาท ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 0.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 49 ผลิตภัณฑ์จังหวัด ตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ.2551

สาขาการผลิต	พ.ศ.2551	คิดเป็นร้อยละ
ภาคเกษตร	17,008	42.9
- เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	6,958	17.6
- การประมง	10,049	25.4
ภาคนอกเกษตร	22,630	57.1
- การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	35	0.1

ตารางที่ 49 (ต่อ)

สาขาการผลิต	พ.ศ.2551	คิดเป็นร้อยละ
- การผลิตอุตสาหกรรม	3,355	8.5
- การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	478	1.2
- การก่อสร้าง	903	2.3
- การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน	4,517	11.4
- โรงแรม และภัตตาคาร	113	0.3
- การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	1,229	3.1
- ตัวกลางทางการเงิน	724	1.8
- บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	1,079	2.7
- การบริหารราชการแผ่นดิน และการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	3,691	9.3
- การศึกษา	4,991	12.6
- การบริการด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	1,122	2.8
- การบริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	353	0.9
- ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	41	0.1
ผลิตภัณฑ์จังหวัด	39,637	100
มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน (บาท)	58,930	-
ประชากร (1,000 คน)	673	-

ที่มา : บรรยายสรุปจังหวัดปัตตานี ปี 2553

3.2 ภาวะสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ในภาพรวมภาวะเศรษฐกิจการค้าทั่วไปของจังหวัดปัตตานี ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยมีสินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่การประมง รองลงมาคือ การเกษตรด้านการทำสวนยาง ซึ่งเศรษฐกิจของปัตตานีจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับกิจกรรม 2 ภาคนี้ เป็นสำคัญ สำหรับการประมงในปัตตานีมีผลผลิตสัตว์น้ำที่จับได้เป็นลำดับต้นๆ ของประเทศและมีท่าเรือซึ่งสร้างโดยภาครัฐที่มีขนาดใหญ่ มีอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการประมง ส่วนราคาขางนั้นก็เป็นปัจจัยที่ทำให้ให้เศรษฐกิจของปัตตานีมีพื้นฐานที่แข็งแกร่งพอสมควรขางพารา ปี 2552 ขางแผ่นดิบชั้น 3 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ

59.27 บาท น้ำยางสด ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 55.96 บาท เมื่อเทียบกับปี 2551 พบว่า ราคาตกลงร้อยละ 27.54 และ 29.36

3.3 ด้านการเกษตร

จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่เกษตรกรรม 985,357 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 81.25 ของพื้นที่จังหวัด ครัวเรือน เกษตรกรจำนวน 86,465 ครัวเรือน โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและผลผลิตในปี 2551 ดังนี้

1) ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอันดับหนึ่งของจังหวัด พื้นที่เพาะปลูก 373,069 ไร่ เปิดกรีดแล้ว 304,375 ไร่ ผลผลิตรวม 77,920 ตัน มูลค่าการผลิต 3,798 ล้านบาท ราคาเฉลี่ย กิโลกรัมละ 46.59 บาท ครัวเรือนที่ปลูกยางพารา 29,644 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 34.28 ของ ครัวเรือนเกษตรกรทั้งจังหวัด

2) ข้าว ฤดูทำนาปี 2551/2552 ทำทั้งนาปีและนาปรังรวมเนื้อที่ 306,289 ไร่ รวมผลผลิตข้าว 113,264.63 ตัน มูลค่าการผลิตรวม 872 ล้านบาท ครัวเรือนที่ทำนา 54,391 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 62.90 ของครัวเรือนเกษตรกรทั้งจังหวัด

3) ไม้ผลที่สำคัญ จังหวัดมีพื้นที่ปลูกไม้ผล จำนวน 49,712 ไร่ มูลค่า 354.75 ล้านบาท ได้แก่

- (1) ลองกอง เนื้อที่ให้ผลผลิต 16,064 ไร่ ผลผลิต 2,894.60 ตัน มูลค่าการผลิต 53.47 ล้านบาท ราคาเฉลี่ย 14.07 บาท/ก.ก.
- (2) ทูเรียนพันธุ์ดี เนื้อที่ให้ผลผลิต 8,436 ไร่ ผลผลิต 3,335.12 ตัน มูลค่าการผลิต 38.9 ล้านบาท ราคาเฉลี่ย 10.40 บาท/ก.ก.
- (3) ส้มโอ เนื้อที่ให้ผลผลิต 3,212 ไร่ ผลผลิต 3,481.60 ตัน มูลค่า 30.97 ล้านบาท ราคาเฉลี่ย 8.99 บาท/ก.ก.
- (4) เงาะพันธุ์ดี เนื้อที่ให้ผลผลิต 2,129 ไร่ ผลผลิต 2,529.20 ตัน มูลค่า 22.23 ล้านบาท ราคาเฉลี่ย 9.69 บาท/ก.ก.

4) ไม้ยืนต้นที่สำคัญ ที่ปลูกในจังหวัด จำนวน 79,933 ไร่ มูลค่า 578.58 ล้านบาท

ได้แก่

- (1) มะพร้าว เนื้อที่ให้ผลผลิต 77,873 ไร่ ผลผลิต 69,026.83 ตัน มูลค่า 527.54 ล้านบาท
- (2) สะตอ เนื้อที่ให้ผลผลิต 1,667 ไร่ ผลผลิต 1,279.45 ตัน มูลค่า 48.14 ล้านบาท
- (3) หมากรูด เนื้อที่ให้ผลผลิต 147 ไร่ ผลผลิต 296.16 ตัน มูลค่า 2.18 ล้านบาท
- (4) ปาล์มน้ำมัน เนื้อที่ให้ผลผลิต 246 ไร่ ผลผลิต 499.35 ตัน มูลค่า 0.72 ล้านบาท

5) พืชไร่ จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ จำนวน 18,090 ไร่ ให้มูลค่าผลผลิตรวม 204.93 ล้านบาท พืชไร่ที่สำคัญได้แก่ แดงโม ข้าวโพด อ้อย มันเทศ ถั่วหรั่ง เป็นต้น

6) พืชผัก จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่เพาะปลูกพืชผัก จำนวน 8,625 ไร่ ให้มูลค่าผลผลิตรวม 190.98 ล้านบาท มีพืชผักที่สำคัญได้แก่ แดงกวา ถั่วฝักยาว พริกชี้หูสวน พริกหยวก บวบ เป็นต้น

3.4 ด้านประมง

จังหวัดปัตตานีมีความยาวชายฝั่งทั้งหมด 116.40 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่อำเภอชายทะเล 6 อำเภอประกอบด้วยอำเภอหนองจิก อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอยะหริ่ง อำเภอปะนาเระ อำเภอสาขบุรี และอำเภอไม้แก่น สักยภาพด้านการประมงที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การประมงทะเล การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และการประมงน้ำจืด

1) การประมงทะเล จังหวัดปัตตานีมีท่าเทียบเรือซึ่งเรือประมงทะเลขนาดใหญ่สามารถเข้าเทียบท่าได้ นอกจากนี้ยังอยู่ใกล้แหล่งทำการประมงในอ่าวไทยและแหล่งทำการประมงระหว่างประเทศ เรือประมงขนาดใหญ่และเล็ก จิงหูนวนเวียนเข้ามาเทียบท่าจังหวัดปัตตานีเพื่อขนถ่ายสินค้าจำนวนมากผลผลิตจากการประมงทะเล ในปี 2552 เฉพาะที่ขึ้นท่าเทียบเรือประมงจังหวัดปัตตานี มีปริมาณ 84,562 ตัน คิดเป็นมูลค่า 2,843.66 ล้านบาท (ปี 2551 มีปริมาณ 72,611.80 ตัน มูลค่า 2,001.66 ล้านบาท)

ตารางที่ 50 ชนิดสัตว์น้ำที่สำคัญเปรียบเทียบมูลค่าปี 2551-2552

ชนิดปลา	ปี 2552		ปี 2551	
	จำนวน (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	จำนวน (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
ปลาเคย	36,892.00	1,791.93	34,731.98	1,340.08
ปลาทูแขก	19,405.00	278.44	20,492.45	339.83
ปลาทู	6,477.00	297.74	7,292.99	212.1
ปลาหมึก	3,094.00	165.49	1,508.55	69.39
ปลาเป็ด	12,072.00	48.29	8,431.25	23.89
ปู	123	17.16	84.71	8.33
กุ้ง	27	3.2	52.43	6.31
กั้ง	55	3.14	17.45	1.72
รวม	84,562.00	2,843.66	72,611.80	2,001.66

ที่มา : บรรยายสรุปจังหวัดปัตตานี ปี 2553

สัตว์น้ำที่จับได้จะใช้ประโยชน์ภายในจังหวัดส่วนหนึ่ง โดยนำไปใช้บริโภคสดและเป็นวัตถุดิบในโรงงานแปรรูปอาหารจากสัตว์น้ำและการแปรรูปในระดับพื้นบ้าน อีกส่วนหนึ่งจะส่งออกนอกจังหวัดปัตตานีทั้งจังหวัดใกล้เคียงในภาคใต้และภาคอื่นๆของประเทศ เพื่อใช้บริโภคสดและเป็นวัตถุดิบในโรงงานเช่นเดียวกัน การประมงทะเลประกอบด้วยกลุ่มชาวประมง 2 กลุ่มใหญ่ คือ

- กลุ่มชาวประมงพาณิชย์ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองปัตตานี และอำเภอสายบุรี เครื่องมือประมงที่ใช้มากในการทำการประมง คือ อวนล้อมจับจำนวน 326 ลำ รองลงมาเป็นอวนลาก อวนครอบปลากะตัก 74 ลำ อวนรุน 11 ลำ และอวนไคน์หมึก 55 ลำ

- กลุ่มชาวประมงทะเลพื้นบ้าน กระจายคร่าวเรือตามชายฝั่งทะเล ในอำเภอชายทะเลทั้ง 6 อำเภอ เครื่องมือประมงที่ใช้มากที่สุดในการทำการประมงพื้นบ้าน คือ อวนลอย จำนวน 2,168 ลำ รองลงมาเป็นอวนลากขนาดเล็กชายฝั่ง 338 ลำ และเรือเบ็ด 230 ลำ

2) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง การเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สามารถสร้างอาชีพให้กับเกษตรกร และอาชีพที่เกี่ยวข้องอีกจำนวนมาก สัตว์น้ำที่นิยมเลี้ยงกันมากคือ กุ้งทะเล และปลากะพงขาว

- การเลี้ยงกุ้งทะเล มีฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลจากการมาขึ้นทะเบียนฟาร์มเพาะเลี้ยงจำนวน 403 ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์มรวม 12,405.87 ไร่ เป็นฟาร์มเลี้ยงกุ้งกุลาค่า 214 ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยง 2,966.79 ไร่ และฟาร์มเลี้ยงกุ้งขาว 189 ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยง 2,965.94 ไร่ โดยเลี้ยงมากที่สุด ในเขตอำเภอหนองจิก จำนวน 200 ฟาร์ม จำนวนพื้นที่เลี้ยง 3,451 ไร่ รองลงมา คือ อำเภอยะหริ่ง 111 ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยง 1,377 ไร่ ในปี 2552 มีปริมาณผลผลิต กุ้งทะเล จำนวน 8,650,780 ก.ก. คิดเป็นมูลค่า 976,577,206 บาท เป็นผลผลิตกุ้งขาว 8,633,430 ก.ก. มูลค่า 974,259,756 ล้านบาท และผลผลิตกุ้งกุลาค่า 17,350 ก.ก. มูลค่า 2,317,450 ล้านบาท

ตารางที่ 51 มูลค่าการผลิตกุ้งทะเลเปรียบเทียบปี 2551-2552

ชนิดกุ้ง	ปี 2552				ปี 2551			
	จำนวนฟาร์ม	ฟาร์ม (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	จำนวนฟาร์ม	ฟาร์ม (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
กุลาค่า	214	6,940.00	17.35	2.32	226	42,678.50	298.7	45.08
กุ้งขาว	189	5,465.87	8,633.43	974.26	185	5,543.50	7,501.67	918.37
รวม	403	12,405.87	8,650.78	976.58	411	48,222	7,800.37	963.45

ที่มา : บรรยายสรุปจังหวัดปัตตานี ปี 2553

- การเลี้ยงปลาชายฝั่ง จังหวัดปัตตานีมีเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาชายฝั่งที่มาขึ้น ทะเบียนฟาร์ม จำนวน 2,341 ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงรวม 372.36 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้วิธีการเลี้ยงปลาในกระชัง มีจำนวนน้อยที่เลี้ยงปลาชายฝั่งในบ่อดิน เลี้ยงมากที่สุดในท้องที่อำเภอยะหริ่ง จำนวน 1,291 ฟาร์มพื้นที่เลี้ยงรวม 293 ไร่ รองลงมาอำเภอสาบบุรี จำนวน 583 ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงรวม 47 ไร่

- การประมงน้ำจืด จังหวัดปัตตานีนอกจากจะมีเศรษฐกิจที่สำคัญจากประมงทะเลและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งแล้ว การประมงน้ำจืดก็มีความสำคัญกับเกษตรกรไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน โดยเฉพาะกับเกษตรกรที่ไม่ได้อยู่บริเวณชายฝั่งทะเล เนื่องจากจังหวัดปัตตานีมีแหล่งน้ำจืดซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง และแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้ในการเกษตรสร้างผลผลิตปลาน้ำจืดให้กับเกษตรกรในการจับสัตว์น้ำมาใช้บริโภคในครัวเรือน และหากเหลือจากการบริโภคก็สามารถจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้ของครอบครัวอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้การเลี้ยงปลาน้ำจืดสามารถสร้างงานให้กับเกษตรกรได้จำนวนมาก ทั้งการเลี้ยงเพื่อยังชีพใช้สำหรับบริโภคในครัวเรือนและการเลี้ยงเพื่อจำหน่าย จังหวัดปัตตานีมีฟาร์มเลี้ยงปลาน้ำจืดรวม 4,459 ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์มรวม 3,299 ไร่ เลี้ยงมากที่สุดในเขตอำเภอโคกโพธิ์ จำนวน 683 ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์มรวม 678.37 ไร่ รองลงมาคือ อำเภอยะหริ่งจำนวน 692 ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์ม รวม 441.74 ไร่

3.5 ด้านปศุสัตว์

เกษตรกรในจังหวัดปัตตานีมีการเลี้ยงปศุสัตว์เพื่อการค้าในภาพรวมที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะโคเนื้อ แพะ และแกะ สืบเนื่องมาจากการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะการเลี้ยงโคเนื้อ และแพะ ซึ่งเป็นที่นิยมบริโภคของประชาชนในพื้นที่ อาทิโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ และโครงการเกษตรเชิงพาณิชย์ (โครงการเลี้ยงแพะหนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล) เป็นต้น นอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และนำเนื้อโค เนื้อแพะ มาใช้สำหรับพิธีกรรมทางศาสนา โดยราคาจำหน่ายเนื้อแพะ เนื้อแกะ ค่อนข้างสูงอยู่ที่ราคาประมาณ 120 บาท/กิโลกรัม สำหรับสัตว์อื่นๆ อาทิ ไก่ เป็ด สุกร เป็นต้น มีการเลี้ยงเช่นเดียวกับพื้นที่อื่น ๆ

ปริมาณการเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดปัตตานี ปี 2552 มีทั้งหมด 592,765 ตัว มีผู้เลี้ยงสัตว์จำนวน 21,986 ราย จำนวนสัตว์ที่มีการเลี้ยง ได้แก่

1) โคเนื้อ จำนวน 47,169 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงมี จำนวน 16,021 ราย และราคาซื้อขายตัวละ 8,000 - 15,000 บาท (สัตว์มีชีวิต) ราคาเนื้อชำแหละขายที่กิโลกรัมละ 140 บาท

2) กระบือ จำนวน 1,097 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงมีจำนวน 361 ราย และราคาซื้อขายตัวละ 15,000 - 20,000 บาท (สัตว์มีชีวิต)

3) แพะ จำนวน 18,907 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงมีจำนวน 5,379 ราย และราคาซื้อขายตัวละ 2,500 - 3,000 บาท (สัตว์มีชีวิต) ราคาเนื้อชำแหละขายที่กิโลกรัมละ 120 บาท

4) แกะ จำนวน 9,437 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงมีจำนวน 2,592 ราย

5) สุกร จำนวน 3,218 ราย เกษตรกรผู้เลี้ยงมีจำนวน 301ราย และราคาซื้อขายกิโลกรัมละ63-65 บาท (สัตว์มีชีวิต) ราคาเนื้อชำแหละขายที่กิโลกรัมละ 120 บาท

6) เป็ด มีจำนวนทั้งหมด 72,565 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงมีจำนวน 8,639 ราย แยกเป็น 3 ประเภท คือ

- เป็ดไข่ มีจำนวน 10,291 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงมีจำนวน 937 ราย
- เป็ดเนื้อ มีจำนวน 8,539 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงมีจำนวน 850 ราย
- เป็ดเทศ มีจำนวน 53,735 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงมีจำนวน 7,248 ราย

7) ไก่ มีจำนวนทั้งหมด 392,257 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงมีจำนวน 18,923 ราย แยกเป็น 3 ประเภท คือ

- ไก่ไข่ มีจำนวน 5,637 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงมีจำนวน 80 ราย
- ไก่เนื้อ มีจำนวน 200,599 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงมีจำนวน 148 ราย
- ไก่พื้นเมือง มีจำนวน 191,021 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงมีจำนวน 18,804 ราย

8) ห่าน มีจำนวน 468 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงจำนวน 163 ราย

9) กวาง มีจำนวน 108 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงจำนวน 2 ราย

10) อื่น ๆ ได้แก่

- ม้า มีจำนวน 2 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงจำนวน 1 ราย
- ช้าง มีจำนวน - เชือก เกษตรกรผู้เลี้ยงจำนวน - ราย
- นกกระทา มีจำนวน 47,519 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงจำนวน 127 ราย
- ไก่วง จำนวน 45 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงจำนวน 15 ราย

3.6 การค้า – การลงทุน

ปี 2552 จังหวัดปัตตานีมีผู้จดทะเบียนรวม 99 รายทุนจดทะเบียนรวม 251.77 ล้านบาท โดยจัดเป็นผู้จดทะเบียนนิติบุคคลทั้งสิ้นรวม 99 ราย จำแนกเป็น บริษัทจำกัด 27 ราย ทุนจดทะเบียน 94.00 ล้านบาท และห้างหุ้นส่วนจำกัด 71 ราย ทุนจดทะเบียน 157.47 ล้านบาท เมื่อเทียบกับการจดทะเบียนในปี 2551 พบว่า จำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลเพิ่มขึ้น 15 ราย (+ 17.86%) และทุนจดทะเบียนเพิ่มขึ้น 98.22 ล้านบาท (+ 63.97%) โดยในวันที่ 31 ธันวาคม 2552 มีจำนวนนิติบุคคลที่ตั้งอยู่

จำนวน 918 ราย ส่วนงานจดทะเบียนพาณิชย์ทั้งหมดได้ถ่ายโอนภารกิจไปหึ่งค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้วเมื่อเดือนพฤษภาคม 2551

3.7 การค้าชายแดน

นำเข้าที่สำคัญ คือ ของทำด้วยพลาสติก มูลค่า 0.013 ล้านบาท ตู๊กตา มูลค่า 0.102 ล้านบาท การค้าชายแดนที่ผ่านด่านศุลกากรปิดตานี ปี 2552 มีมูลค่าการค้ารวม 0.165 ล้านบาท สินค้ามูลค่า 0.018 ล้านบาท อะไหล่อาวุธปืน (ขาตั้งปืน) มูลค่า 0.007 ล้านบาท และขาเหล็ก มูลค่า 0.025 ล้านบาท

ตารางที่ 52 มูลค่าการค้า มูลค่าการนำเข้า มูลค่าการส่งออก ปี 2549-2552

ปี พ.ศ.	2552	2551	2550	2549
มูลค่าการค้า	0.165	0.059	-	0.05
มูลค่าการนำเข้า	0.165	0.059	-	0.05
มูลค่าการส่งออก	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดปัตตานี

ลักษณะการค้าชายแดนของจังหวัดปัตตานี ผู้ประกอบการค้าส่งออก – นำเข้าสินค้าจากประเทศมาเลเซีย จะนำเข้า – ส่งออก ทางด่านสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส ด่านปาดังเบซาร์ และด่านสะเดาจังหวัดสงขลา สำหรับด่านศุลกากรปิดตานี เป็นท่าเรือที่ต้นเงิน เรือขนส่งสินค้าไม่สามารถเข้ามารับส่งสินค้าได้ ผู้ประกอบการจึงต้องส่งออก – นำเข้า สินค้าทางด่านจังหวัดใกล้เคียงดังกล่าว

3.8 สถานประกอบการและลูกจ้าง

ในปี 2552 จังหวัดปัตตานีมีจำนวนสถานประกอบการทั้งหมด 2,527 แห่ง จำนวนลูกจ้างทั้งหมด 20,074 คน แยกเป็นชาย 10,667 คน หญิง 9,382 คน และเด็ก 25 คน

1) ข้อมูลการคุ้มครองแรงงาน สถานประกอบการกิจการที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงาน และปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย ปีงบประมาณ 2552

(1) สถานประกอบการ	460	แห่ง
(2) ลูกจ้างได้รับการคุ้มครอง	9,532	คน
(3) รับคำร้องทุกข์จากลูกจ้าง	16/19	ราย/คน
(4) วินิจฉัยให้ลูกจ้างได้รับประโยชน์	5/20/41,010	ราย/คน/บาท

(5) ให้คำปรึกษาแนะนำนายจ้าง ลูกจ้าง บุคคลทั่วไป	529	คน
2) ข้อมูลด้านความปลอดภัยในการทำงาน สถานประกอบการที่ผ่านการตรวจความปลอดภัยในการทำงานและปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย ปีงบประมาณ 2552		
(1) สถานประกอบการ	110	แห่ง
(2) ลูกจ้างได้รับการคุ้มครองด้านความปลอดภัย ในการทำงาน	5,345	คน
(3) จำนวนผู้ประสบอันตรายจากการทำงานปี 2552	101	คน
(4) อัตราการประสบอันตรายจากการทำงานกรณีหยุดงาน เกิน 3 วันขึ้นไปในปี 2552	124	คน
3) ข้อมูลการจัดสวัสดิการแรงงาน		
(1) สถานประกอบการผ่านเกณฑ์โรงงานสีขาว ปี 2552	10	แห่ง

3.9 ผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุ

ในปี 2552 มีนายจ้างแจ้งตำแหน่งงานให้สำนักงานจัดหางานประชาสัมพันธ์ จำนวน 1,542 อัตรา เพิ่มขึ้นจากปี 2551 จำนวน 402 อัตรา มีผู้ลงทะเบียนสมัครงาน จำนวน 2,295 คน ลดลงจาก ปี 2551 จำนวน 270 คน และมีผลการบรรจุงาน จำนวน 1,498 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2551 จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 65.27 ของผู้ลงทะเบียนสมัครงาน

ตารางที่ 53 จำนวนตำแหน่งงานว่าง / ผู้สมัครงานและการบรรจุงานจังหวัดปัตตานี ปีงบประมาณ 2548 – 2552

ปีงบประมาณ	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	ผู้สมัครงาน (คน)	ผลการบรรจุงาน (คน)
2548	4,588	8,389	980
2549	994	7,863	817
2550	1,379	7,561	898
2551	1,140	2,565	1260
2552	1,542	2,295	1498

ที่มา: สำนักงานจัดหางานจังหวัดปัตตานี

4. ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและบริการ

หาดชลาลัย ที่ตั้ง หมู่ที่ 2 ตำบลปะนาเระ อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี

จุดเด่น มีความงดงามไม่แพ้หาดแหม เพราะเป็นชายหาดติดต่อกัน ด้วยความกว้างใหญ่จะลาดชันน้อยของหาดทรายจึงเหมาะสำหรับการพักผ่อนและเล่นน้ำ โดยปลูกสนเรียงรายสร้างความร่มรื่น ตลอดจนสวนสาธารณะซึ่งจัดไว้รองรับนักท่องเที่ยว

สถานที่พักผ่อน สามารถเดินทางเที่ยวชมแบบไปกลับในวันเดียวได้ ส่วนบริเวณหาดไม่มีจุดสำหรับพักผ่อนการเดินทาง อยู่ห่างจากอำเภอปะนาเระ 3 กม. ก่อนถึงหาดแหม 8 กม.

หาดแหม ที่ตั้ง หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านน้ำบ่อ อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี

จุดเด่น ชายหาดซึ่งมีความสวยงามและน่าเที่ยวที่สุดแห่งหนึ่งของปัตตานี ชายหาดโค้งเว้ามีความยาวเป็นระยะทางไกล ทรายมีสีทองละเอียดคดกับน้ำทะเลสีครามในวันฟ้าใส นอกจากนั้นยังมีโขดหินขนาดใหญ่รูปร่างแปลกตาจำนวนมากที่เกิดขึ้นเอง จึงมีลักษณะคล้ายสวนหินธรรมชาติ ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวท้องถิ่น และต่างถิ่นแวะเวียนมาพักผ่อนเล่นน้ำกันอยู่เสมอ บริเวณชายหาดได้จัดทำเป็นซุ้มศาลาพักร้อน คำว่า “แหมแหม” เป็นภาษามลายู แปลว่า “อึกทึกกรึกโครม”

สถานที่พักผ่อน บริเวณหาดยังไม่ได้รับการปรับปรุงเป็นจุดแคมป์ปิ้ง อีกทั้งสามารถเดินทางพักผ่อนได้แบบไปกลับในวันเดียว

การเดินทาง จากตัวเมืองปัตตานีใช้เส้นทางหลวงสาย 42 แล้วแยกเข้าเส้นทางหลวงหมายเลข 4075 จนถึงสามแยกแล้วเลี้ยวซ้ายสู่ทางหลวงหมายเลข 4061 จากนั้นใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 4157 ซึ่งเป็นถนนเลียบชายหาดเป็นระยะทางยาวสวยงามมาก เมื่อถึงกม.ที่ 7-8 เลี้ยวซ้ายเข้าไปอีกราว 500 เมตร ถึงชายหาดแหม ห่างจากตัวเมืองปัตตานีราว 43 กม. หรือจากอำเภอปะนาเระจะมีเส้นทางเลียบหาดยาวไปจนถึงหาดแหม สภาพเส้นทางสะดวกสบาย

หาดรัชดาภิเษก ที่ตั้ง บ้านสายหมอ ตำบลสายหมอ อ.หนองจิก จ.ปัตตานี

จุดเด่น ชายหาดแห่งนี้มีความสวยงาม และร่มรื่น มีสายลมที่พัดโชย ทิวสนที่เรียงรายอยู่พาดดูลม เนื่องจากชายหาดมีลักษณะเป็นดินปนทราย น้ำทะเลจะค่อนข้างขุ่น ไม่เหมาะแก่การเล่นน้ำ แต่เหมาะสำหรับพักผ่อนเป็นอย่างมาก

สถานที่พักผ่อน ไม่มีสถานที่พักผ่อน อยู่ใกล้ตัวเมืองปัตตานีสามารถเดินทางมาเที่ยวแบบไปเช้ากลับเย็น การเดินทาง จากตัวเมืองปัตตานีไปทางทิศตะวันตก ทางหลวงหมายเลข 42 ประมาณ 12 กม. แยกขวามือไปอีกราว 4 กม.

มัสยิดกรือเซะ ตั้งอยู่บ้านกรือเซะ หมู่ที่ 2 ตำบลตันหยงลูโละ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 6 กิโลเมตร อยู่ติดกับถนนสายปัตตานี- นราธิวาส

มัสยิดกรือเซะ มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มัสยิดปิตุกรือบัน ชื่อนี้เรียกตามรูปทรงของประตูมัสยิด ซึ่งมีลักษณะเป็นวงโค้งแหลมแบบกอธิคของชาวยุโรป และแบบสถาปัตยกรรมของชาวตะวันตกกลาง (คำว่า ปิตุ แปลว่า ประตู กรือบัน แปลว่า ช่องประตูที่มีรูปโค้ง)

มัสยิดกรือเซะเป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ขนาดกว้าง 15.10 เมตร ยาว 29.60 เมตร สูง 6.50 เมตร เสาทรงกลม เลียนรูปลักษณะแบบเสากอธิคของยุโรป ช่องประตูหน้าต่างมีทั้งแบบโค้งแหลมและโค้งมนแบบกอธิค โดมและหลังคามีสถูปทรงโค้งมน อิฐที่ใช้ก่อมีลักษณะเป็นอิฐสมัยอยุธยา ฐานมัสยิดมีอิฐรูปแบบคล้ายอิฐสมัยทวารวดีปะปนอยู่บ้าง

สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ (2529:55-56) ได้รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับการสร้างมัสยิดกรือเซะไว้หลายกระแส หนังสือขยายเราะห์ปัตตานีของหะยีหวันหะซัน กล่าวว่าสุลต่านหลงยูนุสเป็นผู้สร้าง ประมาณปีฮิจเราะห์ 1142 ตรงกับพุทธศักราช 2265 สมัยอยุธยาตอนปลาย และว่าเหตุที่ก่อสร้างไม่สำเร็จเนื่องจากเกิดสงครามแย่งชิงราชสมบัติระหว่าง สุลต่านหลงยูนุสกับระตุปะกาลันซึ่งเป็นพระอนุชาของพระองค์ หลังจากสุลต่านหลงยูนุสสิ้นพระชนม์แล้ว ระตุปุยุคได้รับตำแหน่งสุลต่านเมืองปัตตานีคนต่อมา ได้ย้ายศูนย์กลางการปกครองเมืองปัตตานีไปตั้งอยู่ ณ บ้านปูยูค (ปัจจุบันอยู่ในเขตท้องที่ตำบลปูยูค อำเภอเมืองปัตตานีบริเวณที่ตั้งวังของระตุปุยุคยังคงปรากฏร่องรอยกำแพงอยู่ จนบัดนี้) จึงไม่มีใครคิดสร้างมัสยิด กรือเซะต่อเติม ทั้งไว้สร้างจนเกิดเป็นตำนานเล่าสืบต่อกันมา

ส่วนประวัติการสร้างมัสยิดอีกกระแสหนึ่ง มาจากความเชื่อเรื่องตำนานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวว่า ลิ้มโตะเคียมพี่ชายซึ่งมาเข้ารับนับถือศาสนาอิสลามที่ปัตตานี ต่อมาในสมัยรายาปิรู (พ.ศ. 2159-2167) ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง แต่กลับสร้างไม่สำเร็จ สร้างถึงยอดโดมคราวใดก็พังทลายลงมาทุกครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากในสมัยนั้นช่างยังขาดความรู้ในการก่อสร้างหลังคารูปโดม การก่อสร้างจึงยังคงค้างคาและทิ้งร้างมาเป็นเวลานาน ในปี พ.ศ. 2525 กรมศิลปากรได้ทำการบูรณะในวาระแห่งปีเฉลิมฉลองกรุงเทพมหานครมีอายุครบ 200 ปี และในปี พ.ศ. 2542 กรมศิลปากรมีโครงการปรับปรุงบูรณะภายในให้สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ ส่วนภายนอกยังคงรักษาสภาพโบราณสถานเอาไว้เช่นเดิม

ศาลหลักเมืองปัตตานี

ได้จัดสร้างขึ้นในบริเวณที่ดินอันเป็นที่ตั้งโรงเรียนเบญจมาชุกีศใกล้ฝั่งแม่น้ำปัตตานี เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2494 เวลา 09 นาฬิกา 28 นาที ผู้ให้ฤกษ์ครองเมืองปัตตานี คือ สมเด็จพระสังฆราช (วัดสระเกศ) เฉลิมรูปดวงฤกษ์การฝังเสาเข็มหลักเมืองปัตตานีไว้เป็นรูปชดาดังนี้

ดวงชะดาเมืองปัตตานี 8 16 ค่ำปีเถาะ ตรงกับวันอาทิตย์ที่ 13 พฤษภาคม 2494

สมัยหนึ่งเชื่อว่า ศาลเทพารักษ์หลักเมืองเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวที่พึ่งพาทางใจของประชาชน เพื่อความมั่นคงเป็นปึกแผ่นไม่แตกชานร่อนเร่พเนจร

สมัยปัจจุบันศาลหลักเมือง นอกจากจะเป็นที่สักการะของประชาชนที่ศรัทธาแล้วน่าจะเป็น สัญลักษณ์ระบอบปฏิญญาแห่งการปกครองพัฒนาบ้านเมืองของผู้เป็นพ่อเมืองและชาวเมืองทั้งหลาย

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง (ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว) ศาลเจ้าเล่งจู เกียง หรือ ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว เป็นศาลที่ประดิษฐานรูปแกะสลัก ของเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว พระหมอ เจ้าแม่ทับทิม ตั้งอยู่ที่ถนน อานาเรรุ อำเภอมืองปัตตานี ศาลเจ้าแห่งนี้เป็นที่เคารพสักการะของชาวจีนและชาวไทยโดยทั่วไป มาก ประวัติการสร้างหรือความเป็นมาของศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว มีการเล่าสืบต่อๆ กันมาเป็น ตำนานที่เกี่ยวกับประวัติเมืองปัตตานี จากการศึกษาจากการบันทึกในสมัยราชวงศ์หมิง (พ.ศ. 2064-2109) เมื่อประมาณกว่า 400 ปี กล่าวว่า ลิ้มกอเหนี่ยวและพี่ชาย ชื่อลิ้มโตะเคี่ยมเป็น ชาวเมืองฮุยไต้ แขวงเมืองไค้จิว เค็มลิ้มโตะเคี่ยมรับราชการอยู่ที่เมืองคังกล่าว ครั้งเมื่อสิ้นบุญบิดาแล้ว จึงมารับราชการที่เมืองจัวจิว ในช่วงที่โจรสลัดญี่ปุ่นกำเริบหนัก ทางเมื่อหลวงได้แต่งตั้งขุนพล เช็ก ก็ กวง เป็นแม่ทัพเรือปราบสลัดญี่ปุ่น จึงเป็น โอกาสดีของคู่อริที่จะใส่ความลิ้มโตะเคี่ยม ลิ้มโตะเคี่ยมจึง หนีไปยังเกาะกิลุง (เกาะไต้หวัน) และหนีต่อไปยังเกาะลูซอน (ฟิลิปปินส์) แต่ต้องปะทะกับกองเรือ ของสเปนที่ยึดครองอยู่ หลังจากนั้นลิ้มโตะเคี่ยมจึงเดินทางมายังปัตตานี ได้ทำงานเป็นนายด่านเก็บ ภาษี ต่อมาจึงได้สร้างท่าเรือพาณิชย์แห่งหนึ่งชื่อ “โตะเคี่ยม” ภายหลังลิ้มโตะเคี่ยมได้เข้ารับนับถือ ศาสนาอิสลามมีภรรยาเป็นเชื้อพระวงศ์ ของเจ้าเมืองปัตตานีเป็นที่โปรดปรานของเจ้าเมืองปัตตานีจน ได้รับบรรดาศักดิ์ เป็นหัวหน้าด่านเก็บส่วยสาอากรต่าง ๆ ทางเมืองจันมรดาและน้องสาว สืบเสาะ ข่าวก็นำมาทราบ ลิ้มกอเหนี่ยวน้องสาวจึงขออนุญาตมารดาออกติดตามพี่ชายและนำกองเรือมาถึง เมืองปัตตานี ได้พบพี่ชายและขอร้องให้พี่ชายเดินทางกลับเมืองจีน พี่ชายได้รับปากกับเจ้าเมือง ปัตตานีไว้ว่าจะสร้างมัสยิดประจำเมืองให้แล้ว เสร็จ ลิ้มกอเหนี่ยวไม่ละความพยายามจึงขอพักอยู่ที่ เมืองปัตตานีต่อไป เพื่อหาโอกาสอันควรชักชวนให้พี่ชายกลับ ต่อมาเมืองปัตตานีเกิดการกบฏแย่งชิง กันเป็นใหญ่ ภายหลังเจ้าเมืองถึงแก่อนิจกรรม ลิ้มโตะเคี่ยมจึงเข้าร่วมต่อสู้กับกบฏ ลิ้มกอเหนี่ยวเข้า ช่วยพี่ชายแต่พิจารณาเห็นว่าสู้เข้าศึกไม่ได้ จึงฆ่าตัวตายไม่ยอมตายด้วยอาวุธของศัตรู จากการกระทำ อย่างอาจหาญและเด็ดเดี่ยวเยี่ยงชายชาติตรีของลิ้มกอเหนี่ยว ได้ก่อให้เกิดชาวจีนในปัตตานีมีความศรัทธา ในศัณนาวจึงแกะสลักรูปลิ้มกอเหนี่ยว ประดิษฐานไว้ที่ศาลเจ้าใกล้มัสยิดหรือชะที่ลิ้มโตะเคี่ยมสร้าง ไว้ไม่สำเร็จ ต่อมาภายหลังปรากฏว่ามีความศักดิ์สิทธิ์จนเป็นที่เลื่องลือทั่วไป อีกตำนานหนึ่งกล่าวว่า เมื่อลิ้มกอเหนี่ยวได้ฟังคำปฏิเสชของพี่ชายที่ไม่ยอมเดินทางกลับเมืองจีน จึงอธิษฐานขอให้การ ก่อสร้างมัสยิดหรือชะ ไม่สำเร็จและผูกคอตายที่ต้นมะม่วงหิมพานต์ใกล้มัสยิดหรือชะ ตามคำสัญญา ที่ให้ไว้กับมารดา ก่อนจะออกเดินทางมาตามหาพี่ชาย เมื่อย้ายเมืองปัตตานีไปที่วังจะบังคิกอ ชาวจีน

ในเมืองปัตตานีก็ย้ายชุมชนจากกรือเซะไปสร้างชุมชนชาวจีน ที่ตำบลอานะรุ และสร้างศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวนำรูปแกะสลักเจ้าแม่มาประทับ ณ ศาลเจ้าแม่แห่งนี้เพื่อสักการะจนถึงปัจจุบันนี้ ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี จะมีงานประเพณีแห่เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวไปตามถนนสายต่าง ๆ ภายในตัวเมืองฯ ทำพิธีลุยไฟบริเวณหน้าศาลเจ้าแห่งจูเกียง ว่ายน้ำข้ามแม่น้ำคานีบริเวณสะพานเคชานูซิด ในงานนี้มีผู้ที่เคารพศรัทธาเป็นมาร่วมงานเป็นจำนวนมากทุกปี

มัสยิดกลางปัตตานี มัสยิดกลางจังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ถนนยะรัง ตำบลอานะรุ อำเภอเมืองปัตตานี เลขทะเบียนที่ 249 มีประวัติและความเป็นมาดังนี้ ในปีพุทธศักราช 2497 รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของศาสนาอิสลามว่าเป็นศาสนาที่ประชาชนชาว ปัตตานีส่วนใหญ่นับถืออย่างเคร่งครัดอันจะนำมาซึ่งสันติสุข ประกอบกับในพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประชากรนับถือศาสนาอิสลาม (มุสลิม) เป็นจำนวนมาก สมควรสร้างมัสยิดกลางที่มีขนาดใหญ่ และสวยงามขึ้นเพื่อเป็นศรีสง่าแก่ชาวไทยผู้นับถือศาสนาอิสลามทั่วประเทศตลอด จนเป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจ ของชาวไทยมุสลิม จึงได้พิจารณาพื้นที่บริเวณริมถนนหลวงสายปัตตานี-ยะลา ตำบลอานะรุ อำเภอเมืองปัตตานี เนื้อที่ประมาณ 3 ไร่ 55 ตารางวา คณะรัฐมนตรีจึงได้อนุมัติงบประมาณสำหรับการก่อสร้างมัสยิดกลางปัตตานีขึ้น โดย ฯพณฯ พลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในสมัยนั้นได้เดินทางมาวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ.2500 เวลา 10.00 น.

มัสยิดกลางแห่งนี้ใช้เวลาในการก่อสร้างและตกแต่งอย่างวิจิตรพิสดารเป็นเวลา 9 ปีกว่าจะแล้วเสร็จ ต่อมาเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2506 ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้นได้เดินทางมาประกอบพิธีเปิดอย่างเป็นทางการและมอบ มัสยิดแห่งนี้ให้แก่ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี โดยให้ตั้งชื่อว่า “มัสยิดกลางจังหวัดปัตตานี”

มัสยิดกลางจังหวัดปัตตานีสร้างเป็นตึกคอนกรีตเสริมเหล็กสองชั้น รูปทรงคล้ายกับ “ทัชมาฮาล” ประเทศอินเดีย ตรงกลางเป็นอาคารมียอดโดมขนาดใหญ่และมีโดมบริวาร 4 ทิศ มีหอคอยอยู่สองข้างสูงเด่นเป็นสง่า บริเวณด้านหน้ามัสยิดมีสระน้ำสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ภายในมัสยิดมีลักษณะเป็นห้องโถง มีระเบียงสองข้าง ภายในห้องโถงมีบัลลังก์ทรงสูงและแคบเป็นที่สำหรับ “คอฎีบ” ยืนอ่านคฺฎบะฮ์ในการละหมาดวันศุกร์ หอคอยสองข้างนี้เดิมใช้เป็นที่หอกกลางสำหรับตีกลองเป็นสัญญาณเรียกให้มุสลิมมาร่วมปฏิบัติศาสนกิจ ต่อมาใช้เป็นที่ติดตั้งลำโพง เครื่องขยายเสียงแทนเสียงกลอง ปัจจุบันขยายด้านข้างออกไปทั้ง 2 ข้าง และสร้างหอบัง (อะชาน) พร้อมขยายสระน้ำและที่อาบน้ำละหมาดให้ดูสง่างามยิ่งขึ้น ภายในมัสยิดประดับด้วยหินอ่อนอย่างสวยงาม

มัสยิดกลางปัตตานีส่วนใหญ่จะใช้เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจ (ละหมาด) วันละ 5 เวลา เป็นกิจวัตรประจำวัน ใช้ในการละหมาดวันศุกร์ และการละหมาดในวันตรุษต่าง ๆ โดยมีชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ปัตตานี และพื้นที่อื่นทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะในวันศุกร์และวันเสาร์ จะมีการ

บรรยายธรรมะมีผู้เข้าฟังการบรรยาย ประมาณครั้งละ 3,000 คน เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในหลักการของศาสนา และเพื่อความถูกต้องในการบำเพ็ญศาสนกิจ

วัดช้างไห้ หรือวัดราษฎร์บูรณะ เป็นที่รู้จักกันดีของชาวพุทธทั้งในและต่างประเทศตั้งอยู่ริมทางรถไฟสายหาดใหญ่-สุโขทัย โก-ลก หรือทางรถยนต์ สายปัตตานี – หนองจิก – นาเกตุ – นาประดู่ - ยะลา ห่างจากตลาดนาประดู่ประมาณ 4 กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองปัตตานี 30 กิโลเมตร

วัดช้างไห้ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลควนโนรี อำเภอโคกโพธิ์ เป็นวัดเก่าแก่ สร้างขึ้นมากกว่า 300 ปีแล้ว ไม่ทราบชัดว่าใครเป็นผู้สร้าง แต่จากตำนานความเชื่อกล่าวว่า พระยาแก้วดำ เจ้าเมืองไทรบุรี ต้องการหาชัยภูมิสำหรับสร้างเมืองใหม่ให้กับน้องสาว จึงได้เสด็จอธิษฐานปล่อยช้างออกเดินป่าโดยมีเจ้าเมืองไพร่พลและบริวารออกเดินติดตาม เวลาล่วงเลยไปหลายวันจนกระทั่งวันหนึ่งช้างเสด็จหายได้หยุดอยู่ที่ป่า พร้อมทั้งเดินวนเวียนแล้วร้องขึ้น 3 ครั้ง พระยาแก้วดำ ถือเป็นนิมิตหมายอันดี จึงจะใช้บริเวณดังกล่าวสร้างเมืองแต่น้องสาวไม่ชอบ จึงให้ช้างออกเดินทางหาทำเลใหม่ พระยาแก้วดำจึงสร้างวัดตรงบริเวณดังกล่าวแทนแล้วขนานนามว่า “วัดช้างไห้” หลังจากที่พระยาแก้วดำได้เดินทางกลับถึงเมืองไทรบุรี ได้นิมนต์พระภิกษุองค์หนึ่งซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “ท่านลังกา” หรือ “สมเด็จพะโคะ” หรือ “หลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลจืด” มาเป็นเจ้าอาวาสองค์แรก ท่านลังกาได้เดินทางธุดงค์ไปมาระหว่างเมืองไทรบุรีกับวัดช้างไห้และได้ส่ง ลูกศิษย์ว่าถ้าท่านมรณภาพขอให้นำศพไปทำการฌาปนกิจ ณ วัดช้างไห้เมื่อท่านมรณภาพที่เมืองไทรบุรี ลูกศิษย์ได้ห้ามศพเดินทางหยุดที่ใดก็จะปักไม้ไว้ (ปัจจุบันจึงมีสลูปลูกตามที่ต่างๆ) เมื่อถึงวัดช้างไห้ก็ทำการฌาปนกิจศพ ลูกศิษย์ก็นำอัฐิส่วนหนึ่งกลับไปเมืองไทรบุรีและส่วนหนึ่งฝังที่วัดช้างไห้ โดยปักแกนไม้เป็นเครื่องหมายไว้ (ขณะนี้ได้บูรณะสร้างเป็นสถูปอยู่ติดกับทางรถไฟ) มีผู้คนมาราบไหว้บนบานอธิษฐานได้ผลตามประสงค์ความศักดิ์สิทธิ์จึงเลื่องลือไปไกล หลังจากนั้นวัดช้างไห้ก็ร้างไปนาน

รองลงมาอำเภอสะบ้าย้อย มีพื้นที่ทั้งหมด 852.810 ตร.กม.และอำเภอนาทวี มีพื้นที่ทั้งหมด 747.000 ตร.กม. โดยอำเภอที่มีเนื้อที่น้อยที่สุดคือ อำเภอจะนะ 502.480 ตร.กม.

สำหรับอำเภอที่ระยะห่างจากจังหวัดมากที่สุดคือ อำเภอสะบ้าย้อย 104 กม.รองลงมาอำเภอเทพา 73 กม.และอำเภอนาทวี 52 กม.ตามลำดับ ส่วนอำเภอที่มีระยะห่างจากจังหวัดน้อยที่สุดคือ อำเภอจะนะ 37 กม.

ตารางที่ 54 ข้อมูลเขตการปกครองและพื้นที่

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบต.	เทศบาล	ระยะห่างจากจังหวัด (กม.)
อำเภอจะนะ	502.480	14	139	14	1	37
อำเภอนาทวี	747.000	11	92	10	1	52
อำเภอเทพา	978.000	7	67	6	2	73
อำเภอสะบ้าย้อย	852.810	9	62	9	1	104
รวม	3080.29	41	360	39	5	266

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสงขลา

1.3 จำนวนประชากรรวมและความหนาแน่นของประชากร

สำหรับจำนวนประชากรรวมพบว่า อำเภอจะนะมีจำนวนประชากรรวมมากที่สุดจำนวน 97,095 คน รองลงมาอำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อยจำนวน 69,278 คน และ 67,668 คน ตามลำดับ โดยอำเภออำเภอนาทวีมีสัดส่วนของประชากรน้อยที่สุดคือ 61,573 คน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในจำนวนหลังคาเรือนสูงสุด 3 ลำดับแรกพบว่า อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี และอำเภอเทพามีจำนวน 22,702 คน 17,342 คน และ 16,245 คนตามลำดับ ส่วนอำเภอสะบ้าย้อยมีสัดส่วนจำนวนหลังคาเรือนน้อยที่สุดคือ 14,973 คน ในส่วนของความหนาแน่นของประชากรพบว่า อำเภอจะนะมีสัดส่วนของความหนาแน่นของประชากรสูงสุด คือ 193.2 คนต่อตร.กม. รองลงมาคือ อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อยจำนวน 82.4 คนต่อตร.กม. และ 79.3 คนต่อตร.กม.ตามลำดับ โดยอำเภอเทพามีจำนวนคนต่อตร.กม.น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับทั้ง 3 อำเภอคือ 70.8 คนต่อตร.กม.

ตารางที่ 55 จำนวนประชากรรวม แยกตามเพศ จำแนกรายอำเภอ ปี 2552 และความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร ปี 2551

อำเภอ	จำนวนประชากร(คน)			จำนวนหลังคาเรือน (หลัง)	ความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร
	ชาย	หญิง	รวม		
อำเภอจะนะ	48,139	48,956	97,095	22,702	193.2
อำเภอนาทวี	30,833	30,740	61,573	17,342	82.4
อำเภอเทพา	34,613	34,665	69,278	16,245	70.8
อำเภอสะบ้าย้อย	33,972	33,696	67,668	14,973	79.3

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดสงขลา พ.ศ.2551

1.4 จำนวนประชากรจำแนกตามหมวดอายุ

ในส่วนของจำนวนประชากรจำแนกตามหมวดอายุพบว่า ในอำเภอจะนะ มีประชากรในช่วงอายุ 15-19 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ 4,303 คน รองลงมาคือ 0-4 ปี มีจำนวน 4,237 คน โดยประชากรอายุระหว่าง 80 และมากกว่า 80 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 663 คน

ในอำเภอนาทวี มีประชากรในช่วงอายุ 0 - 4 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 2,720 คน รองลงมาคือช่วงอายุ 15-19 ปี มีจำนวน 2,628 คน โดยประชากรช่วงอายุ 75-19 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 663 คน

ในอำเภอเทพา มีประชากรในช่วงอายุ 15 -19 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 3,238 คน รองลงมาคือช่วงอายุ 0 - 4 ปี มีจำนวน 3,196 คน โดยประชากรช่วงอายุ 80 และมากกว่า 80 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 427 คน

และในอำเภอสะบ้าย้อย มีประชากรในช่วงอายุ 10 - 14 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 3,563 คน รองลงมาคือช่วงอายุ 0 -4 ปี มีจำนวน 3,541 คน โดยประชากรช่วงอายุ 80 ปีและมากกว่า 80 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 358 คน

ตารางที่ 56 จำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามหมวดอายุ

อำเภอ	หมวดอายุ (ปี)														80 และ มากกว่า 80	ผู้ที่มิใช่ สัญชาติไทย			
	รวม	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64			65-69	70-74	75-79
อำเภอจະนะ	48,139	4,237	3,722	4,218	4,303	4,159	4,160	3,875	3,584	3,247	3,091	2,319	1,964	1,272	1,213	955	773	663	26
อำเภอหนองวี	30,833	2,720	2,456	2,429	2,628	2,508	2,692	2,484	2,425	2,221	2,009	1,492	1,339	780	818	630	416	456	48
อำเภอเทพา	34,613	3,196	3,006	3,079	3,238	2,990	2,956	2,642	2,598	2,414	2,066	1,549	1,315	816	827	651	489	427	12
อำเภอสะบ้าย้อย	33,972	3,541	3,358	3,563	3,394	2,835	2,745	2,473	2,487	2,269	1,886	1,418	1,190	676	700	526	396	358	5

ที่มา: กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย

1.5 รายได้เฉลี่ยต่อหัวและรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน

จากการศึกษาประเด็นรายได้เฉลี่ยต่อหัวและรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน ใน 4 อำเภอที่ตกเป็นพื้นที่ศึกษาครั้งนี้ในจังหวัดสงขลา พบว่าการนำเสนอข้อมูลรายอำเภอในด้านต่าง ๆ ของจังหวัดสงขลายังเป็นข้อมูลที่เว้นว่างไว้ โดยเฉพาะพื้นที่ 4 อำเภอดังกล่าว โดยผู้จัดทำพยายามค้นหาข้อมูลในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนข้อมูลเพื่อโครงการวิจัยนี้อยู่ ดังนั้นการนำเสนอข้อมูลดังกล่าวในครั้งนีจึงขอนำเสนอข้อมูลในภาพรวมไปก่อน โดยในส่วนของรายได้ต่อครัวเรือนต่อเดือนพบว่า ครัวเรือนของทั้ง 4 อำเภอมีรายได้ต่อเดือนจำนวน 22,342 บาท

ตารางที่ 57 รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน จำแนกรายอำเภอ ปี 2542

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน	ไม่ทราบ	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปี (บาท)
อำเภอจะนะ	15,352	533	90,116
อำเภอนาทวี	9,647	77	45,154
อำเภอเทพา	10,517	109	60,538
อำเภอสะบ้าย้อย	9,525	245	71,724
รวม	45,041	964	267,532

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

1.6 จำนวนหมู่บ้านยากจน (ครัวเรือน) จำนวนคนยากจน จำแนกรายอำเภอ ปี 2553

สำหรับจำนวนครัวเรือนยากจนพบว่า อำเภอจะนะ มีจำนวนครัวเรือนยากจนมากที่สุดคือ 30 ครัวเรือน รองลงมาอำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอเทพาจำนวน 16 ครัวเรือน และ 9 ครัวเรือนตามลำดับ โดยอำเภอนาทวีมีสัดส่วนครัวเรือนยากจนเพียงครัวเรือนเดือนเท่านั้น

ตารางที่ 58 จำนวนหมู่บ้านยากจน จำนวนคนยากจน จำแนกรายอำเภอ ปี 2553

อำเภอ	จำนวนหมู่บ้านยากจน (ครัวเรือน)
อำเภอจะนะ	30
อำเภอนาทวี	1
อำเภอเทพา	9
อำเภอสะบ้าย้อย	16
รวม	56

ที่มา : รายงานการประชุมจังหวัดสงขลา ครั้งที่ 5/2553 ประจำเดือน พฤษภาคม 2553

1.7 จำนวนเงินกู้เกษตรกรรูดบัตรเครดิตเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ในส่วนของการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรพบว่า อำเภอ ซึ่งมีจำนวนเงินกู้เกษตรกรรูดบัตรเครดิตเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสูงสุด 3 ลำดับคือ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อยจำนวน 697.845 (ล้านบาท) 508.317 (ล้านบาท) และ 402.166 (ล้านบาท) ตามลำดับโดยอำเภอซึ่งมีจำนวนเงินกู้เกษตรกรรูดบัตรเครดิตเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรต่ำสุดคือ อำเภอจะนะจำนวน 264.979 (ล้านบาท)

ตารางที่ 59 จำนวนเงินกู้สหกรณ์รูดบัตรเครดิตเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำแนกราย อำเภอ ปี 2551

อำเภอ	รวมต้นเงินทุกประเภทที่รูดค่าเป็นลูกหนี้ (ล้านบาท)
อำเภอจะนะ	264.979
อำเภอนาทวี	508.317
อำเภอเทพา	697.845
อำเภอสะบ้าย้อย	402.166
รวม	1873.307

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดสงขลา

1.8 จำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ

จากการศึกษาจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ พบว่า อำเภอจะนะมีการจดทะเบียนนิติบุคคลสูงสุดคือ 18 สถานประกอบการ รองลงมาคือ อำเภอนาทวี และอำเภอเทพาจำนวน 6 สถานประกอบการ และ 5 สถานประกอบการตามลำดับ โดยอำเภอสะบ้าย้อยมีส่วนน้อยที่สุดคือ 2 สถานประกอบการ สำหรับผู้จดทะเบียนพาณิชย์ ซึ่งจะขอนำเสนอจากอำเภอที่มีผู้จดทะเบียนสูงสุดไปยังอำเภอซึ่งมีการจดทะเบียนต่ำสุดพบว่า อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อยมีผู้จดทะเบียนในระดับที่ลดหลั่นกันมาจำนวน 92 สถานประกอบการ 91 สถานประกอบการ 63 สถานประกอบการ และ 29 สถานประกอบการตามลำดับ

ตารางที่ 60 จำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์ และทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ ปี 2551

อำเภอ	ทะเบียนนิติบุคคล				รวม	ประกอบ ธุรกิจ ส่วนตัว	ทะเบียน พาณิชย์
	บริษัท จำกัด	ห้างหุ้นส่วน จำกัด	ห้างหุ้นส่วน สามัญนิติบุคคล	บริษัท มหาชนจำกัด			
อำเภอจะนะ	4	14	-	-	18	262	92
อำเภอนาทวี	2	4	-	-	6	89	91
อำเภอเทพา	1	4	-	-	5	18	63
อำเภอ สะบ้าย้อย	-	2	-	-	2	119	29
รวม	7	24	-	-	31	488	275

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2552

1.9 จำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออก

ในด้านจำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออก พบว่า อำเภอที่มีการส่งออก และไม่มีการส่งออกในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เรียงตามลำดับสูงสุดถึงต่ำสุดใน 3 ลำดับแรกคือ อำเภอจะนะ รองลงมาคือ อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอนาทวี ตามลำดับ ในขณะที่จำนวนสถานประกอบการพบว่า อำเภอจะนะ และอำเภอนาทวี มีจำนวนสถานประกอบการเท่ากับ 6 สถานประกอบการ และ 2 สถานประกอบการ ตามลำดับ ในขณะที่ อำเภอสะบ้าย้อย ไม่พบจำนวนสถานประกอบการแต่อย่างใด

ตารางที่ 61 จำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งออก รายอำเภอ ปี 2549

อำเภอ	ไม่มีการส่งออก	มีการส่งออก	จำนวนสถานประกอบการ
อำเภอจะนะ	280	274	6
อำเภอนาทวี	102	100	2
อำเภอเทพา	30	29	1
อำเภอสะบ้าย้อย	132	132	-
รวม	544	535	9

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

1.10 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2551

สำหรับจำนวนสถานประกอบการพบว่า อำเภอจะนะมีสัดส่วนของจำนวนสถานประกอบการสูงสุดคือ 4 สถานประกอบการ รองลงมาคืออำเภอนาทวี อำเภอเทพาจำนวน 3 สถานประกอบการ และ 1 สถานประกอบการตามลำดับ ส่วนอำเภอสะบ้าย้อยไม่พบการดำเนินกิจกรรมของสถานประกอบการอุตสาหกรรม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจำนวนเงินทุนพบว่า อำเภอจะนะมีการลงทุนในกิจการสูงสุดคือ 3,830,000 บาท รองลงมาคือ อำเภอเทพาและอำเภอนาทวี จำนวน 1,300,000 บาทและ 770,000 บาทตามลำดับ ส่วนจำนวนคนงานพบว่า อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี และอำเภอเทพามีจำนวน 16 คน 11 คน และ 8 คนตามลำดับ

ตารางที่ 62 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2551

อำเภอ	จำนวนสถานประกอบการ อุตสาหกรรม	จำนวนเงินทุน (บาท)	จำนวนคนงาน (คน)
อำเภอจะนะ	4	3,830,000	16
อำเภอนาทวี	3	770,000	11
อำเภอเทพา	1	1,300,000	8
อำเภอสะบ้าย้อย	-	-	-
รวม	8	5,900,000	35

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2551

1.11 จำนวนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รายอำเภอ

สำหรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแก่สถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตพบว่า อำเภอที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนสูงสุด 3 อันดับแรกคือ อำเภอจะนะ อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอนาทวี ตามลำดับ ส่วนอำเภอที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนพบว่า อำเภอจะนะ ได้รับการส่งเสริมการลงทุนสูงสุด รองลงมาคือ อำเภอนาทวี และอำเภอเทพา ตามลำดับ นอกจากนี้ในส่วนของจำนวนสถานประกอบการพบว่า อำเภอจะนะ มีจำนวนสถานประกอบการสูงสุด โดยที่อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอนาทวี มีสัดส่วนของสถานประกอบการ รองลงมาตามลำดับ